

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Sadettin SAKINÇ

SEÇİM COĞRAFYASI KAPSAMINDA 2014-2019 YILLARI ARASINDAKİ
SEÇİMLERİN MEKANSAL ANALİZİ: KARAMAN ÖRNEĞİ

Coğrafya Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

ANTALYA 2022

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Sadettin SAKINÇ

SEÇİM COĞRAFYASI KAPSAMINDA 2014-2019 YILLARI ARASINDAKİ
SEÇİMLERİN MEKANSAL ANALİZİ: KARAMAN ÖRNEĞİ

Danışman

Prof. Dr. Mustafa ERTÜRK

Coğrafya Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

ANTALYA 2022

Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Sadettin Sakınç'ın bu çalışması, jürimiz tarafından Coğrafya Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Serhat ZAMAN

Üye (Danışmanı) : Prof. Dr. Mustafa ERTÜRK

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Turan ŞENER

Tez Başlığı: Seçim Coğrafyası Kapsamında 2014-2019 Yılları Arasında Seçimlerin
Mekânsal Analizi: Karaman Örneği

Tez Savunma Tarihi : 29/06/2022

Mezuniyet Tarihi : 07/07/2022

Prof. Dr. Mustafa ERTÜRK

AKADEMİK BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Seçim Coğrafyası Kapsamında 2014-2019 Yılları Arasındaki Seçimlerin Mekânsal Analizi: Karaman Örneği” adlı bu çalışmanın, akademik kural ve etik değerlere uygun bir biçimde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım bütün eserlerin kaynakçada gösterildiğini ve çalışma içerisinde bu eserlere atıf yapıldığını belirtir; bunu şerefimle doğrularım.

Sadettin SAKINÇ

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU BEYAN BELGESİ

Öğrenci Bilgileri	
Adı-Soyadı	Sadettin SAKINÇ
Öğrenci Numarası	202052064006
Anabilim Dalı	Coğrafya
Programı	Yüksek Lisans
Danışman Öğretim Üyesi Bilgileri	
Unvanı, Adı-Soyadı	Prof. Dr. Mustafa ERTÜRK
Yüksek Lisans Tez Başlığı	Seçim Coğrafyası Kapsamında 2014-2019 Yılları Arasındaki Seçimlerin Mekânsal Analizi: Karaman Örneği
Turnitin Bilgileri	
Ödev Numarası	1865405124
Rapor Tarihi	01.07.2022
Benzerlik Oranı	Alıntılar hariç: %12. Alıntılar dahil: %.13
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE, Yukarıda bilgileri bulunan öğrenciye ait tez çalışmasının a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana Bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 323 sayfalık kısmına ilişkin olarak Turnitin adlı intihal tespit programından Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esaslarında belirlenen filtrelemeler uygulanarak yukarıdaki detayları verilen ve ekte sunulan rapor alınmıştır. Danışman tarafından uygun olan seçenek işaretlenmelidir: () Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşmıyor ise: Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporunun doğruluğunu onaylarım. () Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşıyor, ancak tez/dönem projesi danışmanı intihal yapılmadığı kanısında ise: Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporunun doğruluğunu onaylar ve Uygulama Esaslarında öngörülen yüzdelik sınırlarının aşılmasına karşın, aşağıda belirtilen gerekçe ile intihal yapılmadığı kanısında olduğumu beyan ederim.	
Gerekçe:	
Benzerlik taraması yukarıda verilen ölçütlere uygun olarak tarafımda yapılmıştır. İlgili tezin orijinallik raporunun uygun olduğunu beyan ederim.	
Prof. Dr. Mustafa ERTÜRK	

İÇİNDEKİLER

ŞEKİLLER LİSTESİ.....	iii
TABLOLAR LİSTESİ.....	vii
KISALTMALAR.....	xvi
ÖZET.....	xxii
SUMMARY.....	xvii
ÖNSÖZ.....	xii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

1.1. Araştırmanın Yeri ve Sınırları.....	4
1.2. Araştırmanın Konusu ve Kapsamı.....	26
1.3. Araştırmanın Amacı.....	27
1.4. Araştırma Kullanılan Materyal, Yöntem ve Teknikler.....	29
1.5. Önceki Çalışmalar.....	30

İKİNCİ BÖLÜM

SEÇİM COĞRAFYASI'NIN GELİŞİM EVRELERİ

2.1. Tanımı, İnceleme Alanı ve Konusu.....	32
2.2. Tarihsel Gelişimi.....	36

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE SİYASİ PARTİLER, SEÇİM SÜREÇLERİ VE PARTİ DEĞİŞİMLERİ

3.1. Tek Partili Dönem.....	42
3.2. Çok Partili Dönem ve Seçim Süreçleri.....	44
3.2.1. 1946-1957 Dönemi Seçim Süreci.....	44

3.2.2. 1960-1977 Dönemi Seçim Süreci.....	53
3.2.3. 1980-2002 Dönemi Seçim Süreci.....	61
3.2.4.2002 Sonrası Seçim Süreçleri ve Parti Değişimleri	72

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KARAMAN İLİNDE SEÇİM DEĞİŞKENLİKLERİ VE SEÇİM ANALİZİ

4.1. Karaman İl, İlçe ve Köylerinde Partilerin Seçim Değişkenlikleri.....	90
4.2.Karaman İl ve İlçe Mahallelerinde 2014-2019 Yılları Arasında Parti Değişkenlikleri.....	178
4.2.1. Karaman Merkez ve Mahallelerinin Oy Değişkenlikleri.....	178
4.2.2. Ayrancı İlçesi ve Mahallelerinin Oy Değişkenlikleri.....	193
4.2.3. Başyayla İlçesi ve Mahallelerinin Oy Değişkenlikleri.....	204
4.2.4. Ermenek İlçesi ve Mahallelerinin Oy Değişkenlikleri.....	216
4.2.5. Sarıveliler İlçesi ve Mahallelerinin Oy Değişkenlikleri.....	235
4.2.6. Kazımkarabekir İlçesi ve Mahallelerinin Oy Değişkenlikleri.....	253
4.3. Karaman’da 2014-2019 Yılları Arasında Yapılan Seçimlerin Parti Değişkenlikleri.....	264
4.3.1. 30 Mart 2014 Yerel Seçimleri.....	265
4.3.2. 7 Haziran ve 1 Kasım 2015 Milletvekili Genel Seçimleri.....	270
4.3.3. 24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili Genel Seçimleri.....	276
4.3.4. 31 Mart 2019 Yerel Seçimleri.....	280
Sonuç ve Bulgular.....	285
Öneriler.....	289
Kaynakça.....	292
Özgeçmiş.....	297

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1. Karaman Lokasyon Haritası.....	4
Şekil 1.2. Karaman Fiziki Haritası.....	5
Şekil 1.3. Karaman Hidroğrafya Haritası.....	7
Şekil 1.4. Karaman Toprak Haritası.....	9
Şekil 1.5. Karaman İli Arazi Kullanım Haritası.....	10
Şekil 1.6. Karaman'ın Yıllara Göre Nüfus Artışı (2007-2021).....	19
Şekil 1.7. Karaman Yaşlara Göre Nüfus Piramidi (2021).....	22
Şekil 3.1. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (21 Temmuz 1946).....	46
Şekil 3.2. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (14 Mayıs 1950).....	48
Şekil 3.3. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (2 Mayıs 1954).....	51
Şekil 3.4. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (27 Ekim 1957).....	52
Şekil 3.5. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (15 Ekim 1961).....	55
Şekil 3.6. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (10 Ekim 1965).....	57
Şekil 3.7. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (12 Ekim 1969).....	58
Şekil 3.8. Milletvekili Genel Seçim Sonuçları (14 Ekim 1973).....	59
Şekil 3.9. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (6 Kasım 1978).....	62
Şekil 3.10. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (29 Kasım 1987).....	64
Şekil 3.11. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (20 Ekim 1991).....	66
Şekil 3.12. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (24 Aralık 1995).....	68
Şekil 3.13. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (18 Nisan 1999).....	70
Şekil 3.14. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (3 Kasım 2002).....	73
Şekil 3.15. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (22 Temmuz 2007).....	76
Şekil 3.16. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (12 Haziran 2011).....	78
Şekil 3.17. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (7 Haziran 2015).....	80
Şekil 3.18. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (7 Haziran 2015).....	82
Şekil 3.19. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (24 Haziran 2018).....	88
Şekil 4.1. Karaman Nüfus Yoğunluk Haritası.....	91
Şekil 4.2. Karaman Topoğrafya Haritası.....	94
Şekil 4.3. Karaman Şehir-Köy Nüfusu Grafiği (1991-2011).....	103
Şekil 4.4. Karaman Merkez İlçe Köylerinin Eğitim Durumuna Göre Yerleşimi.....	105

Şekil 4.5. Karaman Merkez Köylerin Seçimlerdeki Oy Oranlarının Dağılımı (12 Haziran 2011).....	113
Şekil 4.6. Karaman Merkez Köylerin Seçimlerdeki Oy Oranlarının Dağılımı (7 Haziran 2015).....	117
Şekil 4.7. Karaman Merkez Köylerin Seçimlerdeki Oy Oranlarının Dağılımı (1 Kasım 2015).....	121
Şekil 4.8. Karaman Merkez Köylerin Seçimlerdeki Oy Oranlarının Dağılımı (24 Haziran 2018).....	125
Şekil 4.9. Ayrancı İlçe Köylerinin Eğim Durumuna Göre Yerleşimi.....	127
Şekil 4.10. Ayrancı İlçe Köylerinin Seçimlerdeki Oy Oranlarının Dağılımı (12 Haziran 2011).....	131
Şekil 4.11. Ayrancı İlçe Köylerinin Seçimlerdeki Oy Oranlarının Dağılımı (7 Haziran 2015).....	133
Şekil 4.12. Ayrancı İlçe Köylerinin Seçimlerdeki Oy Oranlarının Dağılımı (1 Kasım 2015).....	135
Şekil 4.13. Ayrancı İlçe Köylerinin Seçimlerdeki Oy Oranlarının Dağılımı (24 Haziran 2018).....	137
Şekil 4.14. Kazımkarabekir İlçe Köylerinin Eğim Durumuna Göre Yerleşimi.....	140
Şekil 4.15 Kazımkarabekir İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (12 Haziran 2011).....	143
Şekil 4.16. Kazımkarabekir İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (7 Haziran 2015).....	144
Şekil 4.17 Kazımkarabekir İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (1 Kasım 2015).....	145
Şekil 4.18. Kazımkarabekir İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (24 Haziran 2018).....	146
Şekil 4.19. Başyayla İlçe Köylerinin Eğim Durumuna Göre Yerleşimi.....	148
Şekil 4.20. Başyayla İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (12 Haziran 2011).....	151
Şekil 4.21. Başyayla İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (7 Haziran 2015).....	152
Şekil 4.22 Başyayla İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (1 Kasım 2015).....	153
Şekil 4.23. Başyayla İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (24 Haziran 2018).....	154
Şekil 4.24. Sarıveliler İlçe Köylerinin Eğim Durumuna Göre Yerleşimi.....	157
Şekil 4.25. Sarıveliler İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (12 Haziran 2011).....	160
Şekil 4.26. Sarıveliler İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (7 Haziran 2015).....	161
Şekil 4.27 Sarıveliler İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (1 Kasım 2015).....	163

Şekil 4.28 Sarıveliler İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (24 Haziran 2018).....	164
Şekil 4.29. Ermenek İlçe Köylerinin Eğim Durumuna Göre Yerleşimi.....	167
Şekil 4.30. Ermenek İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (24 Haziran 2011).....	171
Şekil 4.31. Ermenek İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (7 Haziran 2015).....	173
Şekil 4.32. Ermenek İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (1 Kasım 2015).....	175
Şekil 4.33. Ermenek İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (24 Haziran 2018).....	177
Şekil 4.34. Karaman İli Merkez Mahallerinin Oy Dağılımı (2014-2019).....	182
Şekil 4.35. Karaman İl Merkez Mahallerinin Oy Dağılımı (2015).....	187
Şekil 4.36. Karaman İl Merkez Mahallerinin Oy Dağılımı (2018).....	191
Şekil 4.37. Ayrancı İlçe Merkez Mahallerinin Yerel Seçimlerdeki Oy Dağılımı (2014-2019).....	195
Şekil 4.38. Ayrancı İlçe Merkez Mahallerinin Milletvekili Genel Seçimlerdeki Oy Dağılımı (2015).....	199
Şekil 4.39. Ayrancı İlçe Merkez Mahallerinin Milletvekili Genel Seçimlerdeki Oy Dağılımı (2015-2018).....	202
Şekil 4.40. Başyayla İlçe Merkez Mahallerinin Yerel Seçimlerdeki Oy Dağılımı (2014-2019).....	207
Şekil 4.41. Başyayla İlçe Merkez Mahallerinin Milletvekili Genel Seçimlerdeki Oy Dağılımı (2015).....	211
Şekil 4.42. Başyayla İlçe Merkez Mahallerinin Milletvekili Genel Seçimlerdeki Oy Dağılımı (2015-2018).....	214
Şekil 4.43. Ermenek İlçe Merkez Mahallerinin Yerel Seçimlerdeki Oy Dağılımı (2014-2019).....	219
Şekil 4.44. Ermenek (Kazancı) Merkez Mahallerinin Yerel Seçimlerdeki Oy Dağılımı.....	220
Şekil 4.45. Ermenek (Güneyyurt) Merkez Mahallerinin Yerel Seçimlerdeki Oy Dağılımı).....	221
Şekil 4.46. Ermenek İlçe Merkez Mahallerinin Milletvekili Genel Seçimlerindeki Oy Dağılımı (2015).....	228
Şekil 4.47 Ermenek İlçe Merkez Mahallerinin Milletvekili Genel Seçimlerindeki Oy Dağılımı (2015-2018).....	233
Şekil 4.48. Sarıveliler İlçe Merkez Mahallerinin Yerel Seçimlerdeki Oy Dağılımı (2014-2019).....	239

Şekil 4.49 Sarıveliler (Göktepe) İlçe Merkez Mahallerinin Yerel Seçimlerdeki Oy Dağılımı (2014-2019).....	240
Şekil 4.50. Sarıveliler İlçe Merkez Mahallerinin Milletvekili Genel Seçimleri Oy Dağılımı (2015).....	246
Şekil 4.51 Sarıveliler İlçe Merkez Mahallerinin Milletvekili Genel Seçimlerindeki Oy Dağılımı (2015-2018).....	250
Şekil 4.52. Kazımkarabekir İlçe Merkez Mahallelerinin Yerel Seçimlerdeki Oy Dağılımı (2014-2019).....	255
Şekil 4.53. Kazımkarabekir İlçe Merkez Mahallelerinin Milletvekili Genel Seçimlerindeki Oy Dağılımı (2015)	259
Şekil 4.54. Kazımkarabekir İlçe Merkez Mahallelerinin Milletvekili Genel Seçimlerindeki Oy Dağılımı (2015-2018).....	262
Şekil 4.56. Karaman İl ve İlçe Merkezleri Oy Dağılımı (30 Mart 2014).....	268
Şekil 4.57. Karaman İl ve İlçe Merkezleri Oy Dağılımı (7 Haziran 2015).....	274
Şekil 4.58. Karaman İl ve İlçe Merkezleri Oy Dağılımı (1 Kasım 2015).....	275
Şekil 4.59. Karaman İl ve İlçe Merkezleri Oy Dağılımı (24 Haziran 2018).....	279
Şekil 4.60. Karaman İl ve İlçe Merkezleri Oy Dağılımı (31 MART 2019).....	283

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.1. Karaman İli Arazi Dağılımı (2021/ha).....	10
Tablo 1.2. Arazilerin Kullanım Amaçlarına Göre Dağılımı (2021/ha).....	11
Tablo 1.3. Karaman’da Üretilen Tarım Ürünleri ve Türkiye’deki Yeri (2002-2019)....	12
Tablo 1.4. Karaman’da Tarım Ürünleri ve Türkiye’deki Yeri (2020).....	13
Tablo 1.5. Karaman’da Meyve Üretimi ve Türkiye’deki Yeri (2002-2019).....	13
Tablo 1.6. Karaman’da Meyve Üretimi ve Türkiye’deki Yeri (2020).....	14
Tablo 1.7. Karaman’daki Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Varlığı (2021).....	15
Tablo 1.8. Tarım ve Tarıma Dayalı İşletme Sayısı (2021).....	16
Tablo 1.9. Karaman İli Nüfus Dağılımı (2021).....	18
Tablo 1.10. Karaman’ın Yıllara Göre Nüfus Artışı (2007-2021).....	19
Tablo 1.11. Karaman’da Nüfusun Kır-Kent Dağılımı (2021).....	20
Tablo 1.12. Karaman’da Göç Durumu (2021).....	20
Tablo 1.13. Karaman Nüfusunun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı (2021).....	21
Tablo 1.14. Karaman İşgücü İstihdam Verileri (2021).....	23
Tablo 1.15. Karaman Sanayisi Sektörel Dağılımı ve İşçi Sayısı (2020).....	23
Tablo 1.16. Karaman İli Eğitim Durumu (2021).....	24
Tablo 1.17. Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Öğrenci Dağılımı (2020).....	24
Tablo 3.1. Milletvekili Genel Seçim Sonuçları (21 Temmuz 1946).....	45
Tablo 3.2. Genel Seçim Sonuçları (14 Mayıs 1950).....	47
Tablo 3.3. Milletvekili Genel Seçim Sonuçları (2 Mayıs 1954).....	50
Tablo 3.4. Milletvekili Genel Seçim Sonuçları (27 Ekim 1957).....	52
Tablo 3.5. Milletvekili Genel Seçim Sonuçları (15 Ekim 1961).....	54
Tablo 3.6. Milletvekili Genel Seçim Sonuçları (10 EKİM 1965).....	56
Tablo 3.7. Milletvekili Genel Seçim Sonuçları (12 Ekim 1969).....	57
Tablo 3.8. Milletvekili Genel Seçim Sonuçları (14 Ekim 1973).....	59
Tablo 3.9. Milletvekili Genel Seçim Sonuçları (5 Haziran 1977).....	60
Tablo 3.10. Milletvekili Genel Seçimleri (6 Kasım 1983).....	61
Tablo 3.11. Milletvekili Genel Seçimleri (29 Kasım 1987).....	63
Tablo 3.12. Milletvekili Genel Seçimleri (20 Ekim 1991).....	65
Tablo 3.13. Milletvekili Genel Seçimleri (24 Aralık 1995).....	67
Tablo 3.14. Milletvekili Genel Seçimleri (18 Nisan 1999).....	69
Tablo 3.15. Milletvekili Genel Seçimleri (3 Kasım 2002).....	72

Tablo 3.16. Milletvekili Genel Seçimleri (22 Temmuz 2007).....	75
Tablo 3.17. Milletvekili Genel Seçimleri (12 Haziran 2011).....	77
Tablo 3.18. Milletvekili Genel Sonuçları (07 Haziran 2015).....	79
Tablo 3.19. Milletvekili Genel Seçimleri (1 Kasım 2015).....	82
Tablo 3.20. Partilere Göre Referandum Sürecinin Kabulü ve Oy Dağılımı.....	84
Tablo: 3.21. Seçimlerde Kurulan İttifak Blokları ve Cumhurbaşkanı Adayları (24 Haziran 2018).....	86
Tablo 3.22. Cumhurbaşkanı Genel Seçimleri (24 Haziran 2018).....	87
Tablo 3.23. Milletvekili Genel Seçimleri (24 Haziran 2018).....	88
Tablo 4.1. Karaman'da Köylerdeki Nüfus ve Seçmen Sayısı (2018 Genel Seçimleri).....	91
Tablo 4.2. Karaman Köy Nüfusu ve Kayıtlı Seçmen Sayısı (1991).....	95
Tablo 4.3. Karaman İlçelere Göre Köy Nüfusunun Kayıtlı Seçmen Sayısı (1995).....	96
Tablo 4.4. Karaman İlçelere Göre Köy Nüfusunun Kayıtlı Seçmen Sayısı (1999).....	96
Tablo 4.5. Karaman Köy Nüfusu ve Kayıtlı Seçmen Sayısı (2002).....	97
Tablo 4.6. Karaman Köy Nüfusu ve Kayıtlı Seçmen Sayısı (2007).....	98
Tablo 4.7. Karaman Köy Nüfusu ve Kayıtlı Seçmen Sayısı (2011).....	99
Tablo 4.8. Karaman Köy Nüfusu ve Kayıtlı Seçmen Sayısı (7 Haziran 2015).....	100
Tablo 4.9. Karaman Köy Nüfusu ve Kayıtlı Seçmen Sayısı (1 Kasım 2015).....	101
Tablo 4.10. Karaman Köy Nüfusu ve Kayıtlı Seçmen Sayısı (2018).....	101
Tablo 4.11. Karaman Yıllar Bazında Köy-Şehir Nüfusu.....	102
Tablo 4.12. Köylerin Eğitim Derecelerine Göre Sınıflandırılması (2021).....	106
Tablo 4.13. Karaman Merkez ve Köylerindeki Tarım Alanlarının Değişimi (2004-2021).....	109
Tablo 4.14. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (12 Haziran 2011).....	110
Tablo 4.15. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (7 Haziran 2015).....	114
Tablo 4.16. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (1 Kasım 2015).....	118
Tablo 4.17. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (24 Haziran 2018).....	122
Tablo 4.18. Karaman Merkez Köylerinde Partilerdeki	

Değişimler ve Eğim Durumu.....	126
Tablo 4.19. Köylerin Eğim Derecelerine Göre Sınıflandırılması (2021).....	128
Tablo 4.20. Ayrancı İlçe Köylerindeki Tarım Alanlarının Değişimi (2004-2021).....	129
Tablo 4.21. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere Göre Oy Oranları (12 Haziran 2011).....	130
Tablo 4.22. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere Göre Oy Oranları (7 Haziran 2015).....	132
Tablo 4.23. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (1 Kasım 2015).....	134
Tablo 4.24. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere Göre Oy Oranları (24 Haziran (2018).....	136
Tablo 4.25. Ayrancı İlçe Köylerinde Partilerdeki Değişimler ve Eğim Durumları.....	138
Tablo 4.26. Köylerin Eğim Derecelerine Göre Sınıflandırılması.....	141
Tablo 4.27. Kazımkarabekir İlçe Köylerindeki Tarım Alanlarının Değişimi (2004-2021).....	141
Tablo 4.28. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (12 Haziran 2011).....	142
Tablo 4.29. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (7 Haziran 2015).....	143
Tablo 4.30. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (1 Kasım 2015).....	145
Tablo 4.31. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (24 Haziran 2018).....	146
Tablo 4.32.Kazımkarabekir İlçe Köylerinde Partilerdeki Değişimler ve Eğim Durumları.....	147
Tablo 4.33. Köylerin Eğim Derecelerine Göre Sınıflandırılması (2021).....	149
Tablo 4.34. Başyayla İlçe Köylerindeki Tarım Alanlarının Değişimi (2004-2021).149	
Tablo 4.35. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (12 Haziran 2011).....	150
Tablo 4.36. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (7 Haziran 2015).....	151
Tablo 4.37. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları	

(1 Kasım 2015)	152
Tablo 4.38. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (24 Haziran 2018).....	153
Tablo 4.39. Başyayla İlçe Köylerinde Partilerdeki Değişimler ve Eğim Durumları.....	155
Tablo 4.40. Köylerin Eğim Derecelerine Göre Sınıflandırılması (2021).....	158
Tablo 4.41. Sarıveliler İlçesindeki Köylerin Tarım Alanlarındaki Değişim (2004-2021).....	159
Tablo 4.42. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (12 Haziran 2011).....	160
Tablo 4.43. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (7 Haziran 2015).....	161
Tablo 4.44. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (1 Kasım 2015)	162
Tablo 4.45. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (24 Haziran 2018).....	163
Tablo 4.46. Sarıveliler İlçe Köylerinde Parti Değişimleri ve Eğim Durumları.....	165
Tablo 4.47. Köylerin Eğim Derecelerine Göre Sınıflandırılması (2021).....	168
Tablo 4.48. Ermenek İlçe Köylerindeki Tarım Alanlarının Değişimi (2004-2021).....	169
Tablo 4.49. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (12 Haziran 2011).....	170
Tablo 4.50. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (7 Haziran 2015).....	172
Tablo 4.51. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (1 Kasım 2015).....	174
Tablo 4.52. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (24 Haziran 2018).....	176
Tablo 4.53. Karaman İli Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitimi Durumu (2014-2019).....	179
Tablo 4.54. Karaman İl Merkezi Arazi Durumu (2014-2019).....	180

Tablo 4.55. Karaman İl Merkezindeki Mahallelerdeki Oy Değişimleri (2014-2019).....	184
Tablo 4.56. Karaman İli Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2015).....	185
Tablo 4.57. Karaman İlçe Merkezi Arazi Durumu (2015).....	186
Tablo 4.58. Karaman İl Merkezindeki Mahallelerdeki Oy Değişimleri (2015).....	189
Tablo 4.59. Karaman İli Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2015-2018).....	190
Tablo 4.60. Karaman İl Merkezindeki Mahallelerdeki Oy Değişimleri (2015-2018).....	192
Tablo 4.61. Ayrancı İlçe Merkezi Arazi Durumu (2014-2019).....	193
Tablo 4.62. Ayrancı İlçe Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2014-2019).....	194
Tablo 4.63. Ayrancı İlçe Mahallelerinin Yerel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2014-2019).....	197
Tablo 4.64. Ayrancı İlçe Merkezi Arazi Durumu (2015).....	197
Tablo 4.65. Ayrancı İlçe Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2015).....	198
Tablo 4.66. Ayrancı İlçe Mahallelerinin Genel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2015).....	200
Tablo 4.67. Ayrancı İlçesi Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2015-2018).....	201
Tablo 4.68. Ayrancı İlçe Mahallelerinin Genel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2015-2018).....	203
Tablo 4.69. Başyayla İlçesi Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2014-2019).....	204
Tablo 4.70. Başyayla İlçe Merkezi Arazi Durumu (2014-2019).....	205
Tablo 4.71. Başyayla İlçe Mahallelerinin Yerel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2014-2019).....	208
Tablo 4.72. Başyayla İlçesi Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2015).....	209
Tablo 4.73. Başyayla İlçe Merkezi Arazi Durumu (2015).....	210
Tablo 4.74. Başyayla İlçe Mahallelerinin Genel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2015).....	212
Tablo 4.75. Başyayla İlçesi Merkez Nüfusu ve Eğitim Durumu (2015-2018).....	213

Tablo 4.76. Başyayla İlçe Mahallelerinin Genel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2015-2018).....	215
Tablo 4.77. Ermenek İlçe Merkezi Arazi Durumu (2014-2019).....	216
Tablo 4.78. Ermenek İlçesi Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2014-2019).....	217
Tablo 4.79. Ermenek İlçe Mahallelerinin Yerel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2014-2019).....	224
Tablo 4.80. Ermenek İlçe Merkezi Arazi Durumu (2015).....	225
Tablo 4.81. Ermenek İlçesi Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2015).....	226
Tablo 4.82. Ermenek İlçe Mahallelerinin Genel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2015).....	230
Tablo 4.83. Ermenek İlçesi Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2015-2018).....	231
Tablo 4.84. Ermenek İlçe Mahallelerinin Genel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2015-2018).....	234
Tablo 4.85. Sarıveliler İlçe Merkezi Arazi Durumu (2014-2019).....	235
Tablo 4.86. Sarıveliler İlçesi Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2014-2019).....	236
Tablo 4.87. Sarıveliler İlçe Mahallelerinin Yerel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2014-2019).....	242
Tablo 4.88. Sarıveliler İlçe Merkezi Arazi Durumu (2015).....	243
Tablo 4.89. Sarıveliler İlçesi Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2015).....	244
Tablo 4.90. Sarıveliler İlçe Mahallelerinin Genel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2015).....	248
Tablo 4.91. Sarıveliler İlçesi Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2015-2018).....	249
Tablo 4.92. Sarıveliler İlçe Mahallelerinin Genel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2015-2018).....	252
Tablo 4.93. Kazımkarabekir İlçe Merkezi Arazi Durumu (2014-2019).....	253
Tablo 4.94. Kazımkarabekir İlçe Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2014-2019).....	254

Tablo 4.95. Kazımkarabekir İlçe Mahallelerinin Genel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2014-2019).....	256
Tablo 4.96. Kazımkarabekir İlçe Merkezi Arazi Durumu (2015).....	257
Tablo 4.97. Kazımkarabekir İlçe Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2015).....	258
Tablo 4.98. Kazımkarabekir İlçe Mahallelerinin Genel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2015).....	261
Tablo 4.99. Kazımkarabekir İlçe Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2015-2018).....	261
Tablo 4.100. Kazımkarabekir İlçe Mahallelerinin Genel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2015-2018).....	263
Tablo 4.101. Karaman İli Genel Arazi Varlığı (2014).....	266
Tablo 4.102. Karaman İl Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2014).....	267
Tablo 4.103. Karaman İli Genel Arazi Varlığı (2015).....	271
Tablo 4.104. Karaman İl Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2015).....	272
Tablo 4.105. Karaman İl Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2018).....	272
Tablo 4.106. Karaman İli Genel Arazi Varlığı (2018).....	278
Tablo 4.107. Karaman İl Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2019).....	281
Tablo 4.108. Karaman İli Genel Arazi Varlığı (2019).....	282

KISALTMALAR LİSTESİ

Kısaltmalar

ADNKS	: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
AKP	: Adalet ve Kalkınma Partisi
ANAP	: Anavatan Partisi
BBP	: Büyük Birlik Partisi
BDP	: Barış ve Demokrat Partisi
CBS	: Coğrafi Bilgi Sistemleri
CHF	: Cumhuriyet Halk Fıkrası
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
DEHAP	: Demokratik Halk Partisi
DP	: Demokrat Parti
DYP	: Doğru Yol Partisi
DSP	: Demokratik Sol Parti
HDP	: Halkların Demokratik Partisi
MHP	: Milliyetçi Hareket Partisi
MP	: Millet Partisi
RP	: Refah Partisi
SP	: Saadet Partisi
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
YSK	: Yüksek Seçim Kurumu

Simgeler

Ha	: Hektar
Da	: Dekar
%	: Yüzde
M ²	: Metrekare

ÖZET

Seçimler, yaşamın ve demokrasinin değişmez bir parçası olmuştur. Demokrasi ile gelişen bu kavram ve süreçler, toplumsal hayatın değişmesine ve gelişmesine imkân sağlamıştır. Toplumsal dinamikler, liderler ve siyasi yapılar bu süreci sürekli değiştirmiş ve yeni kavramlarla desteklemişlerdir. Siyasi hayatın oluşması ve seçim sürecinin ortaya çıkmasında en büyük yapı taşı insan olmuştur. İnsanlar kendi yaşam dinamiklerini ve değişimlerini, kendi zgr iradesi ile belirleme yolunda ilk adımlarını seçim süreciyle atmış bulunmaktadır.

Bu çalışmanın temel amacı; Seçimlerin insan üzerindeki etkilerine ortaya çıkarmak, toplumun siyasi görüş ve seçim algısına yönelik mekânsal bir bakış açısı sağlamak, oy verme sürecindeki temel etkileri ve buna zemin hazırlayan bazı süreçleri inceleyerek, açıklamaktır. Bu çalışmanın diğer bir amacı ise; Karaman ili, ilçe ve köylerini baz alarak, bu bölgede ve coğrafyada yaşayan insanların seçim algılarını, aynı zamanda buradaki insanların siyasi görüşlerini ve oy kullanma süreçlerindeki etkili olan coğrafi faktörleri ortaya çıkarmak, konunun diğer bir amacıdır.

Araştırmada; Karaman il, ilçe ve mahallelerinde, siyasi partilerin ve liderlerin 2014 yılından itibaren yapılan tüm seçimlerde aldığı oy oranları hesaplanmış, bu hesaplamalar il, ilçe ve mahalle bazında haritalara aktarılmış, yine seçim sürecinde değişime uğrayan il, ilçe ve mahalleler tespit edilip, bu değişim sürecindeki temel sebepleri ortaya koymak amacıyla, bölgedeki tüm fiziki ve beşerî etmenler incelenmiştir.

Yapılan alışma ve elde edilen bulgular neticesinde, 2014-2019 yılları arasında yapılan seçimlerin değerlendirilmesi sonucunda; insanların bulunduğu coğrafi bölgenin, sosyo-kültürel yaşantının, eğitim ve gelişmişlik düzeyinin, bu süreci doğrudan etkilediği, gelecekte yapılacak olan seçimlere zemin hazırladığı, bölgedeki fiziki unsurların ve beşeri yapının seçimlerde ana yapıyı oluşturduğu, siyasi parti imajı ve aday imajının seçmen üzerinde oldukça önemli olduğunu, yerel seçimlerle, milletvekili genel seçimleri arasında oy farklılıkları yaşandığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Siyasi Coğrafya, Seçim Coğrafyası, Seçmen, Oy, Coğrafi Bilgi Sistemleri, Mekânsal Analiz, Karaman

SUMMARY

SPATIAL ANALYSIS OF ELECTIONS BETWEEN 2014-2019 WITHIN THE SCOPE OF ELECTION GEOGRAPHY: THE CASE OF KARAMAN

Elections, it has been an invariable part of life and democracy until today. These concepts and processes, which have developed with democracy, have allowed social life to change and develop. Social dynamics, leaders and political structures have constantly changed this process and supported it with new concepts. The biggest element in the formation of political life and the emergence of the election process has been human. People have taken the first steps to determine their own life dynamics and changes with their own free will, through the selection process.

The main purpose of this study; It is to reveal the effects of elections on people, to provide a spatial perspective on the political view and election perception of the society, to explain the main effects in the voting process and some processes that prepare the ground for it. Another aim of this study is; Another aim is to reveal the election perceptions of the people living in this region and geography, as well as the political views of the people here and the geographical factors that are effective in the voting processes, based on the province of Karaman, its districts and their villages.

In the research; Votes received by political parties and leaders in all elections between 2014-2019 in Karaman province, its district and neighborhoods were calculated, these calculations were transferred to maps on the basis of provinces, districts and neighborhoods. In order to reveal the main reasons, all physical and human factors in the region were examined.

As a result of the study and the findings obtained, as a result of the evaluation of the elections made between 2014-2019. The geographical region, socio-cultural life, education and development level of the people directly affect this process, prepare the ground for the elections to be held in the future, the physical elements and human structure in the region constitute the main structure in the elections, the image of the political party and the candidate image are very important on the voters, It has been revealed that there are differences in votes between the general elections and the parliamentary elections.

Keywords: Political Geography, Election Geography, Voter, Vote, Geographic Information Systems, Spatial Analysis, Karaman

ÖNSÖZ

Seçim Coğrafyası, birçok bilim dalı gibi önemli bir etki alanına sahiptir. İnsanların toplumsal anlamda gelişmesine, ilerlemesine ve demokratikleşmesine zemin hazırlamıştır. Seçimler tüm toplumlarda gelişmenin ve ilerlemenin temel ilkesidir. Coğrafyanın getirmiş olduğu sınırlıkların anlaşılması, seçimlerin genel boyutlarını daha belirgin bir şekilde ortaya koyacaktır. Aynı zamanda, günümüzde Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Uzaktan Algılama uygulamalarının artması ile bu iki alan birleşerek birçok etkeni, neden-sonuç ilişkisine dayandırarak, ortaya çıkartmaya yardımcı olmaktadır.

Çalışma konusu olan ‘Seçim Coğrafyası Kapsamında 2014-2019 Yılları Arasındaki Seçimlerin Mekânsal Analizi: Karaman Örneği’ adlı tez, Türkiye Coğrafyası Anabilim Dalı Başkanı, Prof. Dr. Mustafa ERTÜRK’ün danışmanlığında hazırlanmıştır.

Karaman ilinde, siyasi değişiklerin ve siyasi partiler arası seçim çalışmalarının hızlanacağı, kazanılan ve kaybedilen yerlerde partilerin bölge halkı için daha fazla çalışma yapacağını düşündüğüm bu çalışmada, bana yardımcı olan, katkılarıyla ve fikirleriyle bana desteğini hiç esirgemeyen değerli danışman hocam Prof. Dr. Mustafa ERTÜRK’e, tez çalışmamda seçim süreçlerindeki etkilerde ve değişimlerde bana fikir ve destek veren Dr. Öğr. Üyesi Turan ŞENER’e ve hiçbir zaman maddi ve manevi desteğini üzerimden eksik etmeyen ve bana inanan aileme sonsuz teşekkürlerimi borç bilirim.

Sadettin SAKINÇ

Antalya, 2022

GİRİŞ

Geçmişten günümüze, toplum ve devlet olgusunun gelişmesi ile siyaset, seçim ve demokrasi bu olgunun temellerini oluşturmaktadır. Bu olgu ve kavramlar siyasi hayatın değişmesine, toplumların gelişmesine ve ilerlemesine öncülük etmişlerdir. Geçmişten günümüze, toplumsal dinamikler, siyasi liderler ve partiler sürekli olarak değişmiştir. Bu değişim ve gelişim süreci, birçok yeni kavram ve olgunun oluşmasına yardımcı olmuştur. Böylece siyasi hayatta birçok yenilikle birlikte, monarşi ve hanedanlık gibi köklü kavramlar yıkılmış, toplum içerisinde var olan bireyler kendi dinamiklerini ve değişimlerini kendi özgür iradeleri ile vermeye başlamışlardır. Bu değişimle birlikte, demokratik süreçlerde seçilen partiler veya liderler yapısal formları ve toplumları yönlendirmişlerdir.

Toplumsal olgunun yanı sıra siyaset, seçim ve yönetim olgusu insanın var olduğu ortamın fiziksel yapısı, sosyo-kültürel durumu ve ekonomik yapısına göre sürekli olarak değişmekte ve gelişmektedir. Bu değişimdeki en büyük olgu şüphesiz ki seçim kavramıdır. Toplumsal normların değişmesi ile seçim, seçen ile seçilen arasındaki en önemli kilit taşı konumuna gelmiş bulunmaktadır. Siyasi süreç ve mekân etkileşimi sonucu ortaya çıkan seçim coğrafyası (electoral geography) insanların bulunduğu coğrafi konumun ve yaşadığı mekânların seçim sürecinde ne kadar etkili olduğunu ortaya koymuş ve 1900'lü yılların başından beri siyasi coğrafyanın en önemli alt dallarından biri haline gelmiştir.

Akengin (2019:198)'e göre seçim coğrafyası, yöneten ile yönetilen arasındaki ilişkinin mekânsal dağılışı ve bu mekânsal dağılışı etkileyen faktörleri, temsil durumunu, seçim sonucu ortaya çıkan bölgesel farklılıklar ve benzerlikler ile bunların nedenlerini araştıran bir alandır. Seçim coğrafyası; siyasal eylemin, mekân ile etkileşimini incelemede kullanılan bir kavramdır. Seçim coğrafyası, kapsamı içerisindeki sosyal ve ekonomik değişkenlerle, siyasi davranışlar arasındaki ilişkinin araştırması, birçok alanın araştırma alanına girer.

Kahraman (2007:29)'a göre seçimler toplumun temel yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplumsal fikirlerin gün yüzüne çıkmasını sağlayan seçimler, demokrasinin yegâne temelini oluşturmaktadır. Bu bağlamda demokratikleşen bütün ülkelerde seçim ile başa gelen yöneticiler toplumsal dinamiği yakalamışlardır. Bu dinamik toplumun ilerlemesi, düşünce yapısının sürekli değişmesi ve gelişmesi için

önemli bir etkidir. Bu etmenler, insanların aidiyet duygusunu geliştirmekte ve düşünsel olarak gelişmeye öncülük etmektedir.

Toplumsal normların değişmesinde etkili olan seçimler, bireyin özgür iradesi ile kendi düşünsel yapısını ortaya koyarak bir sonuca varma yöntemidir. Başa gelen partiler veya liderler bu normlar doğrultusunda hareket eder ya da bu normlarını değiştirerek farklı bir uygulama ile toplumun değişmesine yol açarlar. Seçim coğrafyası bir toplumun birçok değişkenini ortaya çıkarabilir. Bu değişkenlikler; ekonomi, kültür, din, gelişmişlik düzeyi vb.... gibi değişkenler olabilir.

Alkan (2006: 137)'ye göre demokrasinin tarihi bir bakıma seçmenliğin ve meşru olarak siyaset yapma hakkının eşitlik temelinde, ayrımların kalkmasına koşut genişleyen tarihinin bir tanımıdır. Genel olarak seçim tarihini incelemek siyasi yapının sebeplerini ve sonuçlarını ortaya çıkarmak için en etkili yollardan biridir. Genel anlamda seçim coğrafyası, bir toplumun oy verme sürecindeki tüm yapısal normları araştıran ve inceleyen bir bilim dalıdır. Seçim süreci birçok açıdan etkilenebilir. Bunlar; halkın eğitim durumu, ekonomik durumu, gelişmişlik düzeyi, stratejik konumu, bulunulan coğrafyanın getirmiş olduğu sınırlılıklar, seçim sürecindeki liderlerin faaliyetleri ve oy kullanan seçmenin kişisel çıkarları gibi etkiler sayılabilir.

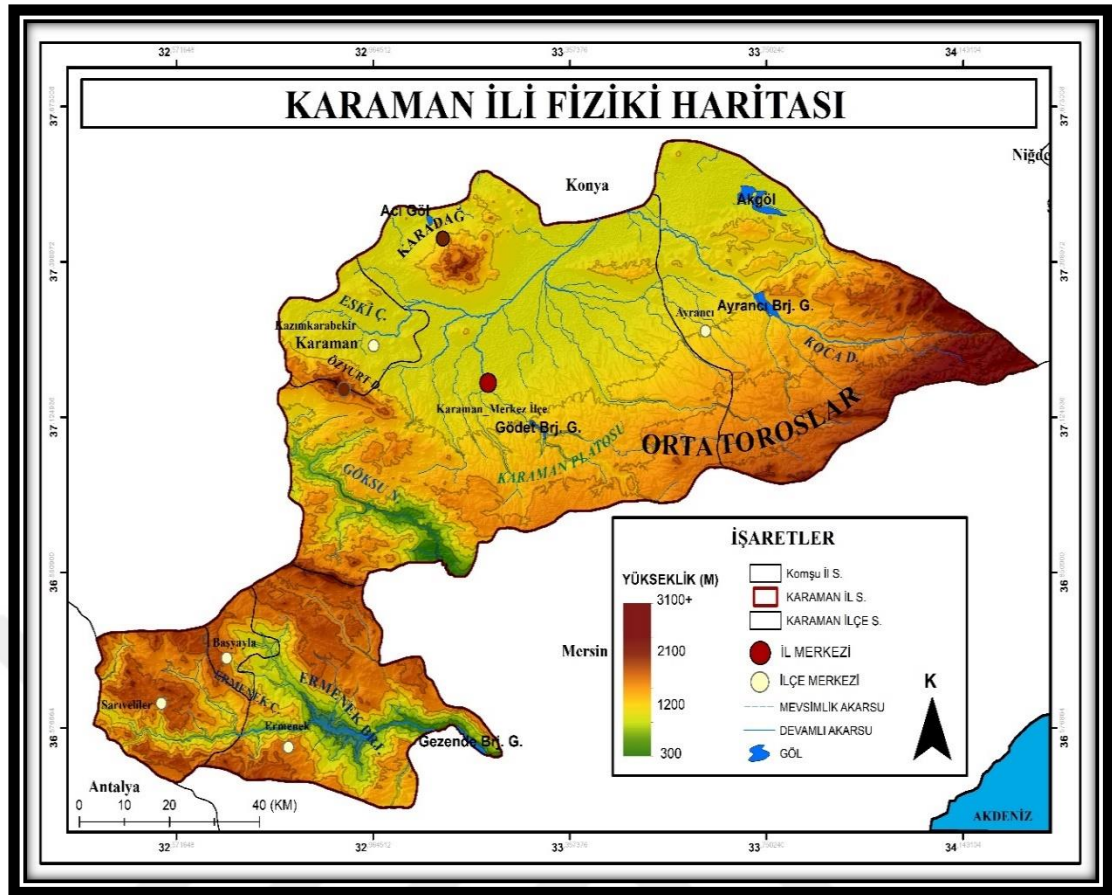
Genel olarak, seçim coğrafyasını anlamak ve bu süreçte etkili olan etkileri ortaya koymak için, ilk başlık altında konunun kapsamını, içeriğini ve tarihsel gelişimini ele alıp, bu konunun temel kapsamı hakkında bir fikir ortaya koymak istenmiştir. Bu başlık altında, geçmişten günümüze seçim süreçleri, bu süreçlere etkili olan temel faktörler ve toplumların demokratikleşme süreçleri ele alınmıştır. Seçimlerin ilk toplumlardan, günümüze kadar olan etki alanı bu başlık altında incelenecektir.

Çalışmanın ikinci kısmında, ölçek biraz daha küçültülmüştür. Bu konu başlığı altında, Türkiye'de yapılan seçimlerdeki değişimler ve oy kullanan seçmenin seçim sürecinde oynadığı roller incelenmiştir. Türkiye'deki demokratikleşme süreçleri ve çok partili hayata geçiş aşamaları, bu başlık altında ele alınmıştır. Halkın seçim süreçlerindeki sosyo-ekonomik durumları incelenmiş, seçmenin oy kullanmasında etkili olan temel faktörlerin neler olduğu ortaya konmuştur. Bu inceleme sonucu, ortaya çıkan etmenler, tablo ve grafiklerle açıklanarak, yaşanan coğrafi mekanların seçimler üzerinde ne kadar etkili olduğu açıklanmıştır.

Çalışmanın üçüncü kısmında konu, çalışma alanı olan Karaman ili baz alınarak incelenmek istenmiştir. Çalışmada Karaman ili, ilçeleri ve mahallelerindeki oy kullanma sürecini, oy kullanan seçmenin yapısal profilini, yapılan seçimlerde bölge halkının düşünce ve oy değişikliğine gitmesindeki temel sebeplerin neler olduğu araştırılmıştır. Bu konu başlığı adı altında yapılan haritalar, tablolar ve grafikler, bu sürecin nasıl değiştiğini, bu değişimdeki etkili olan temel sebeplerin neler olduğunu ortaya çıkarmak için yapılmış ve yorumlanmıştır.

Çalışmanın son bölümünde yer alan, bulgular bölümünde ise çalışma sahası olan Karaman'ın il, ilçe ve köylerinde oy değişimleri, oy kullanan bölge halkının seçim esnasındaki düşünce yapısı, oy kullanmasındaki etkili olan temel sebeplerin neler olduğu, bölge halkının ileriye dönük seçim düşünceleri, ekonomik durumunu, seçmenin eğitim seviyesi, bölge halkının ekonomik faaliyetleri, oy kullanmasındaki beşerî ve fiziki tüm unsurların değerlendirilmesi için tüm veriler yorumlanmıştır. Seçim sürecinde rol oynayan halkın ve o halkın yaşadığı coğrafi konumun, seçim sürecinde ne denli etkili olduğu ortaya konmak istenmiştir.

Yukarıdaki temel ilkeler baz alınarak, seçim coğrafyasının genelden özele değişim sürecini, bu süreci etkileyen temel faktörleri, bunun akabinde aynı bölgede yaşayan farklı görüşteki insanların ve grupların, seçim süreçlerindeki payı, bu süreçte oy kullanan seçmenin etkilendiği durumlar ve oy kullanma sürecindeki temel coğrafi faktörler, bu çalışmanın temel prensibini oluşturmaktadır.

Şekil 1.2. Karaman Fiziki Haritası

İklimi yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve yer yer yağışlı geçer. Karaman’da Karasal iklim ve Akdeniz iklimine geçiş sahaları bulunmaktadır. Bölgede geçiş iklimlerinin bulunması, tarımsal ürün çeşitliliğinin artmasına neden olmuştur. Karaman genelde ova görünümündedir. Ova merkez ilçenin kuzeyindedir. Ovanın yüzölçümü 1400 km²’dir. Ovanın doğu ve güney bölümü alüvyonlu toprakla batı ve kuzey batı bölümü kolüvyal toprakla kaplıdır.

Toroslar, Karaman’ın güneyinde alçalarak parçalı bir plato görünümü almış olsa bile, doğuya ve batıya gidildikçe yükselerek dağ görünümü kazanır. Bu haliyle Karaman Konya-Ereğli ovaları ile Toroslar arasında, Karadağ Volkanik kütesinin kesintiye uğrattığı ova ile güneydeki platolar sahasında bulunmaktadır (Gümüşçü, 2012:262). Karaman ilinde, karasal iklim yanı sıra Akdeniz iklimine geçiş özellikleri de bulunması nedeniyle tarımsal üretim faaliyetleri ve çeşitliliği bu bölgede çok fazladır. Güney ve güney batı kesiminde bulunan köylerde sebze üretimi önemli bir yere sahiptir (Yavuz, 2012: 33).

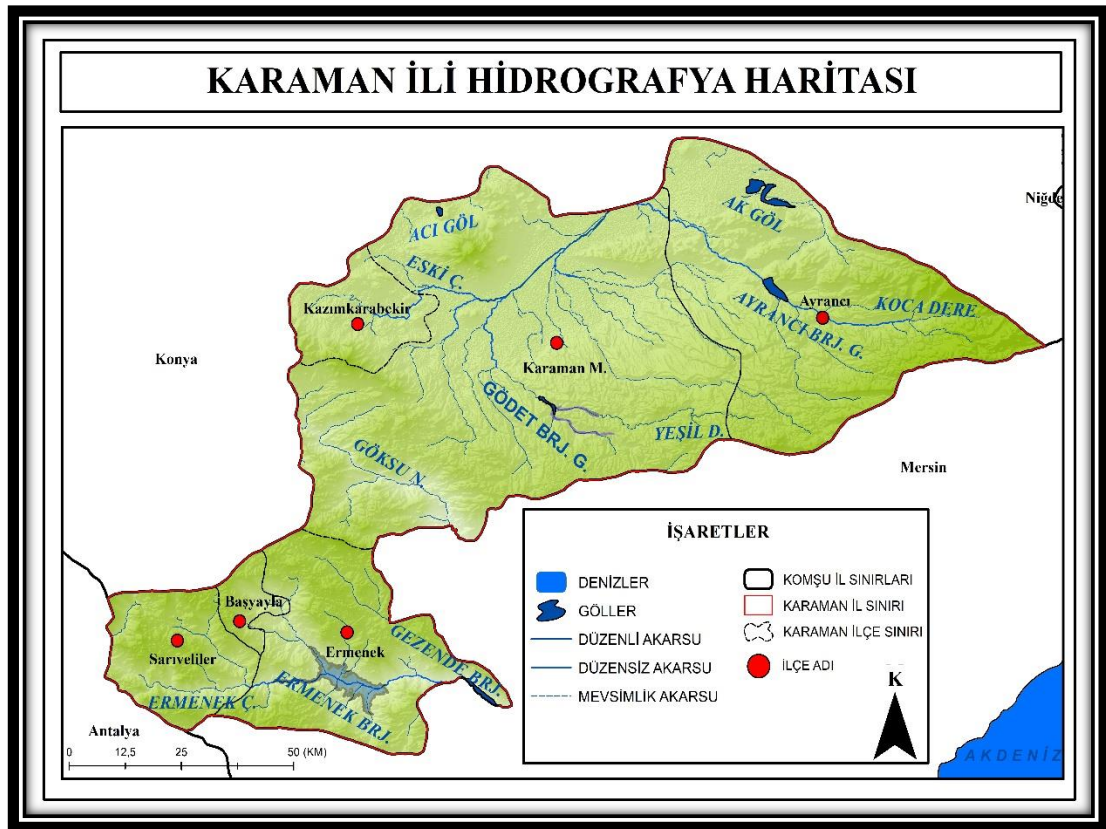
Karaman'ın yaklaşık olarak dörtte üçü, İç Anadolu'nun yüksek düzlüklerinden oluşur. Güney ve güneybatısında Toros dağları uzanır, aynı zamanda bölgenin yükseltisi 3100 m olmasına rağmen iç kesimlere doğru eğim ve engebe azalmaktadır (Harita 2). Ermenek, Başyayla ve Sarıveliler civarında Tersiyer oluşumlu sıradağlar geniş yer kaplar. Bazı bölgelerde 1100-1200 m yükseklikte platolar, diğer bölgelerde ise 900-1000 m yükseklikte ovalar bulunmaktadır (Akkuş, 1987). Genel olarak bakıldığında Karaman sınırları içerisindeki sınırların üçte ikisi dağlık bir arazi yapısı özelliği gösterir. Bölgenin en yüksek dağı Sarıveliler ilçesinde bulunan, Orta Toroslardaki **Yunt Dağı**'dır ve yüksekliği 3227 metredir. Karaman İl merkezinin 20 km kuzeyinde bulunan Karadağ 2271 m civarındadır. Karadağ aynı zamanda sönmüş bir volkan özelliği göstermektedir. Mut yönünden Akdeniz'e merkez Toroslar üzerinde bir hat üzerine kurulmuş olan **Sertavul Beli** (Geçidi), İç Anadolu'yu Akdeniz'e bağlayan en önemli geçitlerden biridir. Daha güneyde Orta Torosların üzerinde ise Ermenek, Başyayla ve Sarıveliler ilçeleri yer almaktadır.

İl sınırları içerisinde bulunan, Göksu Nehri'nin iki ana kolu, Orta Toroslarda birleşerek dik ve derin bir biçimde uzanan, Taşeli (Kilikya) Platosunu oluşturmaktadır. Kazımkarabekir ilçesinden güneye doğru inildikçe bölgedeki en yüksek dağ Hacıbaba Dağı ile doğusunda yer alan Musa, Yülek ve Çavdarlı Tepeleri daha güneyde ise Toroslara dahil Bolkar ve Geyik Tepeleri bulunmaktadır. Ayrancı ilçesini kuşatan dağlar ise; Bozdağ, Çakırdağ, Musa, Meke ve Bolkar Dağ silsilesi grubudur. Karaman İl'inin iki önemli ovası bulunmaktadır. İl merkezinden Konya ve Ereğli'ye doğru deniz seviyesinden 1000-1500 m yükseklikteki verimli '**Karaman Ovası**' en önemli ova konumundayken, bir diğer ova olan, deniz seviyesinden 1010-1026 m yükseklikte bulunan '**Ayrancı Ovası**'dır.

Bölgeye genel olarak bakıldığında, İç Anadolu ve Akdeniz ikliminin karışık olduğu bir saha niteliği kazandığını görebiliriz. Aynı zamanda, iklimin ve yeryüzü şekillerinin bölge koşullarını sınırlandığı, net bir şekilde görülmektedir. İklim ve bölgedeki fiziki unsurlar tarım, sanayi vb. birçok ekonomik getirisi olan beşerî faaliyetleri etkisi altına almıştır. Bu fiziki unsurlar, geçmişten günümüze insanların bu bölgeyi yerleşim yeri olarak tercih etmesinin en büyük nedenlerinden biridir. Buradaki fiziki unsurlar hem savunma hem de saklanma yönünden oldukça elverişli bir alan niteliği taşımaktadır.

Karaman ilinin, hidrografik özelliklerine baktığımızda, genel olarak mevsimlik akarsu oluşturan yağış özelliklerinin olduğunu görürüz. Karaman İli'nde çok fazla düzenli akarsuyun bulunmaması, bölgenin su potansiyeli bakımından geri kalmasına neden olmuştur. Karaman İli'nde toplamda 5 adet göl, toplamda 7 adet ise akarsu, dere ve çay bulunur. Karaman'da bulunan göller; Ak Göl, Acı Göl, Gödet Baraj Gölü, Ayrancı Baraj Gölü, Ermenek Baraj Gölü'dür. Göksu Nehri, Ermenek Çayı, Gödet Çayı, Yeşildere Çayı, Eski Çay, Deli Çay, Koca Dere ise bölgede bulunan diğer su kaynaklarıdır. Ortalama yağışı 343 mm. olan Karaman'da düzensiz akarsu ağı görülmektedir. Yağışın az olması bölgenin tarım potansiyelini olumsuz yönde etkilmektedir (DSİ).

Karaman'da akarsu ağlarının içerisindeki en büyük ve en önemlisi, Göksu Nehri'dir. Yerköprü Santrali mevkiinden çıkar nehir. Yünalanı mevkiinden, Akdeniz'e dökülür. Uzunluğu 296 km olan bu nehirin, bölge sınırları içerisinde, toplam uzunluğu ise 51 km'dir (Değerli, 2011:23). Su potansiyeli, bölgedeki tarımsal faaliyetleri oldukça etkilemektedir. Aynı zamanda, ilde su ve su ürünlerine dayalı ekonomide ön plandadır. Bu bakımdan su potansiyeli, diğer ekonomik faaliyetler için oldukça önemlidir. Bu bakımdan bölgede, su potansiyelini arttıracak çalışmalar, hem tarımı hem de diğer ekonomik kalemleri etkileyecektir.

Şekil 1.3. Karaman Higoğrafya Haritas

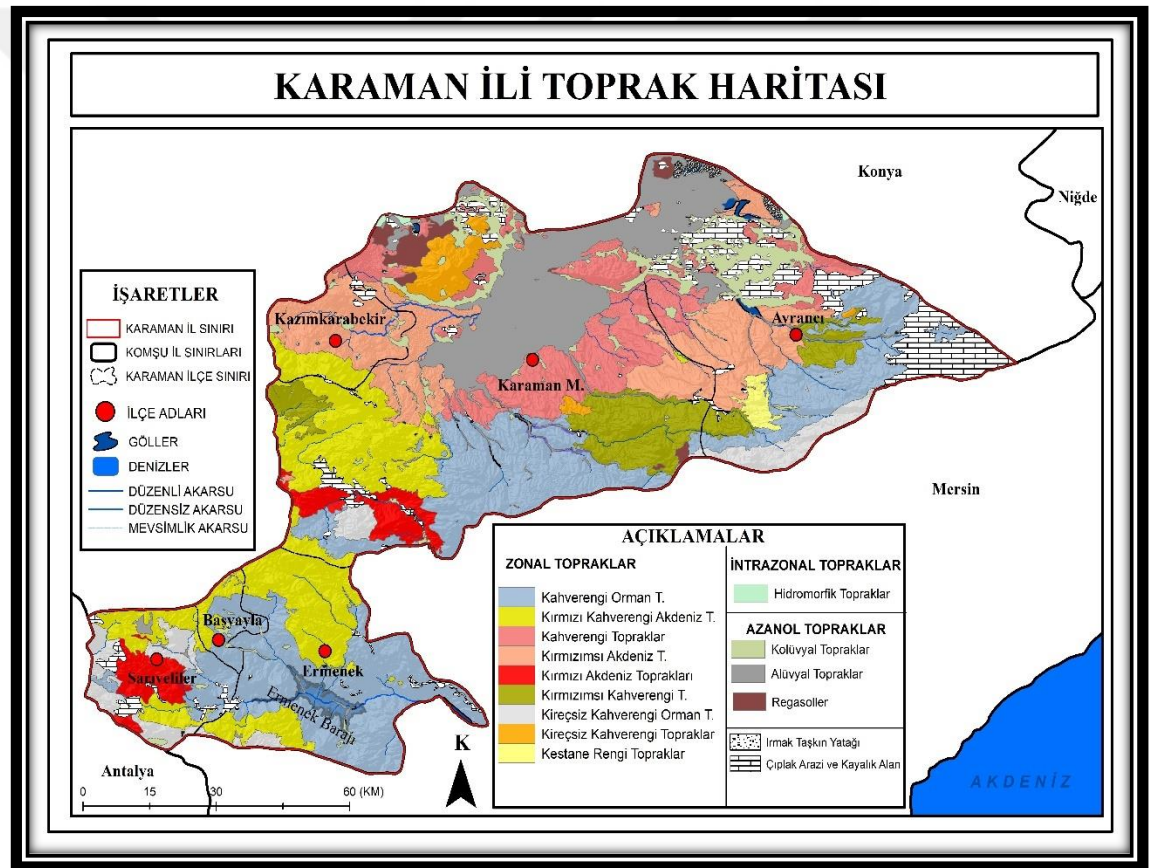
Karaman'ın genel toprak özelliklerine baktığımızda, bölgede üç büyük toprak grubunun varlığından söz etmek mümkündür. Bölge sınırları içerisinde yer alan, Zonal, İntrazonal ve Azanol Toprak gruplarının altında, toplamda 13 tane ayrı toprak grubu yer almaktadır. Bunlar; Kahverengi Orman Toprakları, Kahverengi Topraklar , Kırmızı Kahverengi Akdeniz Toprakları, Kırmızımsı Akdeniz Toprakları, Kestane Rengi Topraklar, Kırmızımsı Kahverengi Topraklar, Kireçsiz Kahverengi Orman Toprakları, Kırmızı Akdeniz Toprakları, Kireçsiz Kahverengi Topraklar, Hidromorfik Topraklar, Kolüvyal Topraklar, Alüvyal Topraklar, Regasoller olarak ayrılır (Şekil 1.4.).

Zonal Toprak grubu içerisinde yer alan Kahverengi Orman Toprakları, il sınırı içerisinde en çok alana sahip olan, toprak grubudur. Bu toprak grubu, özellikle Ermenek ve Başyayla ilçelerinde oldukça geniş bir alanda yayılım göstermektedirler. Bölgede en çok yayılım alanına sahip diğer toprak grubu, Kırmızı Kahverengi Akdeniz Toprağıdır. Bu toprak grubu, Karaman'ın batı kesimlerinde oldukça yaygın bulunurken, aynı zamanda Başyayla, Ermenek ve Sarıveliler ilçelerinde de yer yer görülmektedir. Karaman'ın tam merkezinde yer alan ve Kuzeydoğuya Ayrancı ilçesine kadar yayılım gösteren Kahverengi Topraklar, bölgede sınırları içerisinde en çok yayılım gösteren üçüncü büyük toprak gruplarından bir tanesidir (Şekil 1.4).

Zonal Topraklar içerisinde yer alan Kırmızımsı Akdeniz Toprakları, bölgede Karaman ilinin Kuzeybatısındaki, Kazımkarabekir ve Doğusunda ki Ayrancı ilçelerinde gruplar halinde yayılım göstermektedirler. Kırmızı Akdeniz Topraklarına bakıldığında, Karaman'ın merkez ilçesinin Güneybatısında ve Sarıveliler merkez ilçesinde öbekler şeklinde, geniş bir alanı kaplamaktadır. Karaman merkezin Kuzeybatısında yer alan Karadağ'ın, etrafında kümeler halinde bulunan Kireçsiz Kahverengi Topraklar, bölgede bulunan diğer bir toprak grubudur. Kireçsiz Kahverengi Orman Toprakları ise ilçelerin tamamında yer yer öbekler şeklinde, araziye kaplamışlardır. Topraklara genel olarak bakıldığında, bölgede tarıma yönelik elverişli toprak alanı belli alanlarda oluşum göstermektedir (Şekil 1.4.).

Azanol Toprak grubu içerisinde yer alan Alüvyal Topraklar, Karaman'ın Kuzeyinde oldukça yaygın bir biçimde, arazide yayılış göstermektedir. Birikim sonucu oluşan bu toprak grupları, bölgede tarım faaliyetlerini olumlu yönde etkilemiştir. Kolüvyal Topraklar ise bölgenin Kuzeydoğusunda, belli başlı alanda yer yer görülmektedir. Regasoller ise bölgede Karadağ'ın Kuzeybatı kesimlerinde, dağın yamacında tekabül etmektedirler.

Bölge sınırları içerisinde bulunun toprak gruplarına bakıldığında, belli başlı tarım ürünlerinin yetişmesine uygun koşulların oluştuğu söylenebilir. Karamanda yaşayan insanların çoğunun ekonomik geliri, tarıma dayalıdır. Bölge'de yapılan ekonomik faaliyetlerin geneline bakıldığında, tarıma dayala hammadde üretimi ve buna bağlı olarak sanayi kollarının geliştiği söylenebilir (Şekil 1.4).

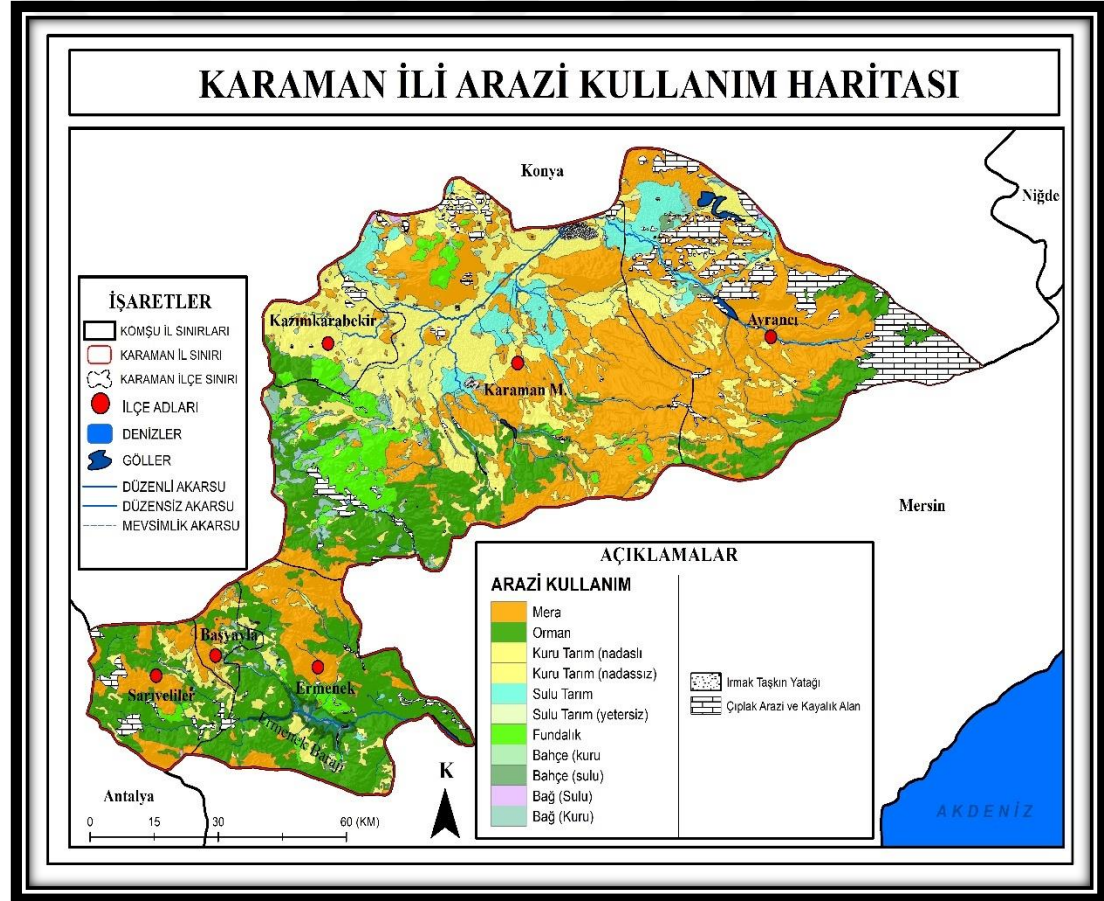
Şekil 1.4. Karaman Toprak Haritası

Tarım için önemli bir etken olan toprağın iyi anlaşılması, kullanılması ve değerlendirilmesi, bölgedeki insanların tüm ekonomik faaliyetlerine büyük katkı sağlayacaktır. Bu bakımdan, topraktan alınacak verimin en üst noktaya çıkarılması için yapılacak tüm çalışmalar, hem verimi hemde elde edilen üretim miktarını arttıracaktır. Bu alandaki eksiklerin giderilmesi, seçmen üzerinde olumlu bir etki yaratabilir.

Tablo 1.1. Karaman İli Arazi Dağılımı (2021/ha)

İLÇELER	TARIM ALANI (ha)			Çayır ve Mera	Yüzölçümü
	SULU	KURU	TOPLAM		
Ayrancı	8.596	70.248	78.844	97.465	244.745
Başyayla	789	1.061	1.850	1.248	19.671
Ermenek	3.170	13.549	16.719	7.380	112.040
Kazımkarabekir	5.232	16.778	22.010	4.700	40.108
Merkez	90.024	110.645	200.669	82.788	425.660
Sarıveliler	1.741	5.225	6.966	3.343	42.876
Toplam	109.552	217.506	327.058	196.624	885.100

Kaynak: Karaman Tarım İl Müdürlüğü ([Tarımsal Yapı ve Çalışmalar \(tarimormman.gov.tr\)](http://tarimormman.gov.tr) : Erişim Tarihi 11.11.2021).

Şekil 1.5. Karaman İli Arazi Kullanım Haritası

Karaman'ın toplam yüzölçümü 885.100 hektardır. İlin %37'sini tarım arazileri oluştururken, %23'ünü çayır ve mera arazileri oluşturmaktadır. Bölge sınırları içerisinde haritaya bakıldığında (Şekil 1.5.) meraların oldukça fazla yer kapladığı görülmektedir. Meraların fazla olması, bölgede büyükbaş ve küçükbaş hayvan üreticiliğinin de yaygın olduğunun göstergesidir. Mera arazisi bölgede 196.224 ha'na sahipken, ormanlık arazi ise meralardan sonra bölgede yer kaplayan ikinci büyük grup olmuştur (Karaman Ekonomik Envanter, 2020).

Bölge sınırları içerisinde, kuru tarım alanları oldukça fazladır. Özellikle Karaman'ın Kuzeybatısı ve Kazımkarabekir ilçesinde bu alanların yayılışı oldukça geniştir. Kuru tarımın yansira il sınırları içerisinde sulu tarım alanlarında oldukça fazladır. Sulu tarım 109,552 ha'lık yer kaplarken, kuru tarım ise 217,506 ha'lık bir yer kaplamaktadır (Tablo 1.1).

Tablo 1.2. Arazilerin Kullanım Amaçlarına Göre Dağılımı (2021/ha)

İLÇE	TARLA BİTKİLERİ	BAHÇE	SEBZE	NADAS	TOPLAM
Ayrancı	71.900	1.835	744	4.365	78.844
Başyayla	854	829	27	140	1.850
Ermenek	9.284	3.457	607	3.371	16.719
Kazımkarabekir	19.656	534	719	1.102	22.010
Merkez	156.380	25.246	11.400	7.641	200.669
Sarıveliler	4.451	1.927	0	497	6.966
Toplam	262.615	33.828	13.497	17.116	327.058

Kaynak: Karaman Tarım İl Müdürlüğü ([Tarımsal Yapı ve Çalışmalar \(tarimorman.gov.tr\)](http://tarimsal.yapi.ve.calismlar.tarimorman.gov.tr) : Erişim Tarihi 11.11.2021).

Karaman'da 327.058 ha 'da zirai üretim yapılmaktadır, bitkisel üretim yapılan bu bölgenin %80,30'u tarla bitkilerine tahsis edilmiştir. Tarım alanlarının %10,34'ü meyveciliğe ayrılırken, %4,13'ünde sebzecilik faaliyetleri söz konusudur. Tarla bitkilerinden sonra bölgede en fazla üretim bahçe üretimidir. Bölgede yaşayan insanların ekonomik faaliyetlerinde bu biçimde şekillenmiştir (Tablo 1.1.)

Tablo 1.3. Karaman’da Üretilen Tarım Ürünleri ve Türkiye’deki Yeri (2002-2019)

Ürün Adı	2002				2019			
	Ekiliş Alan (hektar)	Üretim(ton)	Türkiye Sıralaması		Ekiliş Alanı (hektar)	Üretim (ton)	Türkiye Sıralaması	
			Ekilişe Göre Sıralama	Üretime Göre Sıralama			Ekilişe Göre Sıralama	Üretime Göre Sıralama
Buğday	106,610	244.788	36	32	87.704	211.915	30	33
Arpa	81.250	217,847	14	10	65.518	172.528	12	15
Nohut	14,749	17,172	17	11	20.838	26.342	8	8
Mısır (dane)	1.440	2.853	36	40	33.489	346.464	5	5
Fasulye (kuru)	8.918	24.552	5	2	8.958	25.826	3	3
Şekerpancarı	6.432	317.632	18	13	7.397	478.000	10	10
Ayçiçeği	1.505	1.355	32	33	8.399	24.167	22	16
Yonca	3.869	329.76	20	18	4.022	234.140	35	21
Fiğ (yeşil ot)	1.306	11.301	42	26	6.109	113.353	19	10

Kaynak: Karaman Tarım İl Müdürlüğü ([Tarımsal Yapı ve Çalışmalar \(tarimorman.gov.tr\)](http://tarimsal.yapi.ve.calismlar.tarimorman.gov.tr)) : Erişim

Tarihi 11.11.2021

Karaman Türkiye genelinde kuru fasulye üretiminin %11,5'ini, nohut üretiminin %4,18'ni, şeker pancarı üretiminin %2,64'ü ve Dane mısır üretiminin 5.77'sini üretmektedir. Bölge kuru fasulye üretiminde Türkiye’de 3. sıradayken, dane mısır üretiminde ise 5. sıradadır. Buğday Karaman ilinde en çok üretimi yapılan ürünlerin başında gelmektedir. 2002 yılında 224,788 ton üretim potansiyeline sahipten, bu oran 2019 yılında 211,915 tona gerilemiştir (Tablo 1.3.)

Bölgede yıllar içerisinde en büyük değişimi, dane mısır, ayçiçeği ve fiğ (yeşil ot) yaşamıştır. 2002 yılında 2.853 ton üretimi olan dane mısır, 2019 yılına gelindiğinde 346,464 tona çıkarak hem üretim kapasitesini hem de ekilen hektar alanını genişletmiştir. Ayçiçeği ise 2002 yılında 1.355 tonluk bir üretim potansiyeline sahipken, bu potansiyel 2019 yılında 24.167 tona yükselmiştir. Kuru tarımın bölgede geniş bir yer kaplaması, bölgede kuru baklagil üretiminin de artmasına sebep olmuştur. Fiğ (yeşil ot) ise 2002’de 11.301 ton üretilirken, 2019 yılında bu oran 11.353 tona çıkmıştır (Tablo 1.3.).

Tablo 1.4. Karaman’da Tarım Ürünleri ve Türkiye’deki Yeri (2020)

Ürün Adı	Türkiye Üretimi (ton)	İl Üretimi (ton)	Türkiye Üretimi İçindeki Payı (%)
Şekerpancarı	23.025.738	632.093	2.75
Mısır (dane)	6.500.000	274.589	4.22
Buğday	20.500.000	227.331	1.11
Arpa	8.300.000	193.917	2.34
Patates	5.200.248	65.774	1.26
Toplam	71.362.848	1.505.636	2.11

Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı Karaman Tarımsal Yatırım Rehberi (2021)

Tarımsal anlamda her yıl gelişim gösteren Karaman ili, 2020 yılında tarım ürünleri payını daha da genişletmiştir. 2019 yılında 478.000 ton üretimi yapılan şekerpancarı, 2020 yılına gelindiğinde, 632.093 tona kadar yükselmiştir. Türkiye sınırları içerisinde, üretim payı en yüksek yere sahip olan Mısır (dane) üretimi, 2019 yılında 346.464 ton iken, 2020 yılına gelindiğinde gerilemiş ve 274.589 ton olarak kaydedilmiştir. Buğday üretimine bakıldığında, üretim miktarı genel olarak aynı miktarlarda gerçekleşmiş ve Türkiye içerisindeki üretim payını korumuştur.

Tablo 1.5. Karaman’da Meyve Üretimi ve Türkiye’deki Yeri (2002-2019)

Ürün Adı	2002				2019			
	Ekiliş Alan (hektar)	Üretim(ton)	Türkiye Sıralaması		Ekiliş Alanı (hektar)	Üretim (ton)	Türkiye Sıralaması	
			Ekilişe Göre Sıralama	Üretime Göre Sıralama			Ekilişe Göre Sıralama	Üretime Göre Sıralama
Elma	16.622	211.941	2	3	20,678	485.363	3	2
Üzüm	19.036	112.030	11	8	4,273	44.323	21	17
Zeytin	703	3.781	21	18	2.240	1.998	21	23
Kiraz	344	6.439	23	11	1.927	10.422	13	17
Ceviz	343	4.240	9	2	1.721	4,782	25	14
Badem	129	1.823	11	7	1.252	3.958	12	11
Armut	277	6.869	17	8	358	7,409	12	12
Kayısı	80	5.820	35	10	260	2.723	21	20

Kaynak: Karaman Tarım İl Müdürlüğü ([Tarımsal Yapı ve Çalışmalar \(tarimorman.gov.tr\)](http://tarimsal.yapi.ve.calismalar.tarimorman.gov.tr) : Erişim Tarihi: 11.11.2021).

Karaman'ın tarımsal ürün üretimi içerisinde %10,34'lük bir payı olan meyve üretimi, bölge içerisinde önemli ekonomik gelir kapılarından birisidir. Bölge elma ağacı sayısı bakımından Türkiye'de 1. sıradayken, üretimde ise 2. sırada yer almaktadır. 2002 yılında 211.941 ton olan elma üretimi, 2019 yılına gelindiğinde, 485,363 ton olarak üretim potansiyelini ikiye katlamıştır. Diğer meyve gruplarının yıllar içerisinde üretim miktarı artarken, üzüm üretimi belli oranlarda azalma göstermiştir. 2002 yılında, 113.030 ton olan üzüm üretimi, 2019 yılında 44.323 tona gerilemiştir.

Tablo 1.6. Karaman'da Meyve Üretimi ve Türkiye'deki Yeri (2020)

Ürün Adı	Türkiye Üretimi (ton)	İl Üretimi (ton)	Türkiye Üretimi İçindeki Payı (%)
Elma	4.300.486	492.353	11.45
Üzüm	4.208.908	35.933	0.85
Kiraz	724.944	10.760	1.48
Armut	545.569	10.416	1.91
Erik	329.056	4.769	1.45
Toplam	23.585.768	580.358	2.46

Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı Karaman Tarımsal Yatırım Rehberi (2021)

Meyve üretimi içerisinde, en büyük paya sahip olan elma üretimi, 2019 yılında 485.363 ton üretim miktarına sahipken, bu pay 2020 yılında artarak 492.353 tona çıkmıştır. Elma üretimi Türkiye içerisindeki üretim payını koruyarak devam etmiştir. Üzüm üretimi 2019 yılına göre gerilemiş, üretim 35.933 ton olarak kalmıştır. Toplam meyve üretimi 2019 yılında 548.799 ton iken, bu sayı 2020 yılında 580.358 tona kadar çıkmış, üretim miktarı çok fazla değişmemiştir.

Bölgede, tarım ve meyve üretiminin yansısı, mera alanlarının fazla olması, büyükbaş ve küçükbaş hayvan üreticiliğinde artmasına olanak sağlamıştır. Kırsal yerleşim bakımından geniş bir nüfusa sahip olan bölge, Büyükbaş, Küçükbaş, Tavuk ve Arı üreticiliği gibi çeşitli ekonomik faaliyetlerle uğraşmaktadırlar.

Tablo 1.7. Karaman'daki Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Varlığı (2021)

CİNS	TÜR	HAYVAN ADI	2002	2009	2010
Arı Kovanı	Arı Kovanı	Arı Kovanı	37.128	65.875	53. 323
Büyükbaş	Manda	Manda			
	Sığır	Kültür	6.117	59.827	53.665
		Melez	8.198	19.674	19.312
		Yerli Sığır	1.350	1.633	492
	Sığır Toplam		15.665	71.134	73.469
Büyükbaş Toplam			15.665	71.134	73.469
Kanatlı	Hindi	Hindi	104.914	2.256	2.289
	Kaz	Kaz	28.895	2.003	1.446
	Ördek	Ördek	14.400	439	508
	Tavuk	Et	673.500		0
		Yumurta	3.441.914	1.115.922	1.266.735
	Tavuk Toplam		4.115.414	1.115.922	1.266.735
Kanatlı Toplam			4.264.623	1.120.620	1.270.998
Küçükbaş	Keçi	Kıl	89.693	188.105	211.703
		Tiftik	12.369	3.801	4.253
	Keçi Toplam		102.062	191.906	215.956
	Koyun	Merinos	4.217	160.450	169.949
		Yerli Koyun	357.294	324.021	367.939
	Koyun Toplam		361.511	484.471	537.888
Küçükbaş Toplam			463.573	676.377	753.884
Hayvansal Gıdalar					TON
Süt (ton)					138.710
Bal (ton)					530
Su Ürünleri (ton)					1.100
Balık Üretim Kapasitesi (ton)					2.200

Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı Karaman Tarımsal Yatırım Rehberi (2021)

Bölgede, küçükbaş ve büyükbaş hayvancılığın yansira, kümes hayvancılığı ve arıcılıkta yaygın olarak yapılmaktadır. Su ürünleri bakımından ise bölgede bulunan baraj göllerinde ve akarsularda üretilen balık miktarı, yıllık 2.200 tondur. Bölgedeki ekonomik faaliyetler, nüfusun çeşitli sektörlerle ayrılmasına neden olmuştur. İl düzeyinde tarım faaliyetlerinin fazla olması, tarım ve tarıma dayalı sanayinin gelişmesine neden olmuş, sektörler bu şekilde biçimlenmiştir (Tablo 1.7).

Bölgede kent nüfusu kadar, kırsal nüfusunda fazla olması, tarımsal üretim potansiyelini yükseltmiştir, fakat son yıllarda kırdan-kente yaşanan göçlerden dolayı tarımsal üretimde az da olsa düşüş yaşanmıştır. Yine bölgede tarımsal üretimin birincil ekonomik faaliyet olması, gıda imalatına bağlı olarak gıda sanayisinin gelişmesine neden olmuştur ve ilin en yüksek ekonomik yatırım alan haline gelmiştir.

Tablo 1.8. Tarım ve Tarıma Dayalı İşletme Sayısı (2021)

İŞLETME	SAYI	İŞLETME	SAYI
Süt ve Süt Ürünleri	19	Ekmek ve Ekmek Çeşitleri	36
Et ve Et Ürünleri	2	Makarna ve İrmik Üretimi	1
Su Ürünleri İşleme	-	Yumurta Paketleme	13
Meyve-Sebze İşleme	9	Dondurulmuş Gıda	1
Hububat ve Bakliyat Üretimi	3	Hazır Yemek, Tabldot Yemek	15
Katı ve Sıvı Bitkisel Yağ	-	Bulyon, Puding, Mayonez, Toz Karışımlar Üretimi	1
Şeker Üretimi (Paketlemesiz)	0	Kuruyemiş ve Çerez	6
Zeytinyağı	3	Baharat İşleme	-
Konserve ve Salça	-	Alkolsüz İçecekler	1
Fermente ve Salamura Ürün	-	Alkollü İçecekler	1
Pastacılık Ürünleri	29	Bal, Polen, Arı Sütü, Ambalajlama ve Üretme	1
Nişasta ve Nişasta Mamulleri	-	Gıda Katkı ve Aroma Maddeleri	-
Bisküvi, Çikolata vb. Ürünler	20	Gıda ile Temas Eden Maddeler	16
Un Üretimi	21	Yem Üreten	18
Unlu Mamuller Üretimi	206	Diğer	-
Toplam			422

Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı Karaman Tarımsal Yatırım Rehberi (2021)

İşletmelerin dağılımına bakıldığında, bölgede buğday üretiminin fazla olması 206 adet unlu mamuller tesisinin kurulmasına neden olmuştur. Yine un üretimine bağlı olarak, 36 adet ekmek ve ekmek çeşitleri üretim tesisi kurulmuştur. Pastacılık ve pasta üretim tesisleri ise, un üretimine bağlı olarak, 29 işletme ile sayısı en fazla olan tesislerden başında gelmektedir. Bölgede hayvansal gıdalara bağlı olarak kurulan ve sayısı 19 adet olan süt ve süt ürünleri tesisleri bulunmaktadır (Tablo 1.8).

Geniş olarak baktığımızda, bir yerin ekonomik göstergeleri siyasi açıdan çok önemlidir. Belli bir bölgede bulunan tüm siyasi partiler veya siyasi organlar, yaşanan yerin ekonomisine göre hareket etmek zorundadırlar. Seçim süreci, bölgenin bulunduğu konuma, coğrafyasına, ekonomisine ve bölge halkının eğitim durumuna göre şekillenir. Türkiye’deki seçim süreçlerine bakıldığında ilk başta gelen en büyük etmen, ekonomik göstergelerdir. Sandığa gidecek olan halk, her ne kadar manevi yönden bir siyasi partiye yakınlaşmış olsa bile, asıl etken halkın bulunduğu ekonomik durumdur. Seçmen kendi ekonomik çıkarları doğrultusunda oy kullanma eğilimi göstermektedir (Şentürk, H. 2017:137-138). Türkiye’deki yapılan seçimlerde, ülke veya il bazlı bakıldığında, mevcut partilerin değişimdeki en büyük etkenin ekonomi olduğu net bir şekilde bellidir. Çok partili hayata geçiş süreci veya yaşanan koalisyon süreçlerinde, oy kullanan seçmen için asıl etmen, ekonomik etmenler sayılsa bile bu süreçteki asıl temel etmen, bölge halkının partilere olan yaklaşımı sayılmaktadır.

Mevcut bir bölgede, seçim sürecinde olan siyasi partilerin veya siyasi liderlerin yapmış olduğu, ya da yapacak olduğu seçim çalışmaları çok önemlidir. Tarım, ticaret ya da ekonomik anlamda yapılan tüm faaliyetler, seçmen kitlesi için temel hedef notlarını oluşturur. Bölge halkının ekonomik durumu, uğraştığı ekonomik faaliyetler, eğitim seviyesi, belli bir alanda iş bulma kapasitesi, o bölgede etkinlik gösteren siyasi partiler için kilit noktalarıdır. Sandığa giden seçmen, rasyonel boyutta kendi çıkarların hizmet edecek veya kendine daha iyi hizmet sunacağını düşündüğü partiye oy kullanma eğilimi gösterir (Avcı ve Teyyare, 2016:53). Karaman’ın bulunduğu coğrafi konum, yaşanan sahanın verimlilik düzeyi, bölge halkının üretimdeki katılım payı, dış ticari ilişkiler ve bölgedeki siyasi partinin almış olduğu ekonomik kararlar, o bölgede yaşayan tüm seçmen için önemli bir gösterge niteliği taşımaktadır. Bölge sınırları içerisinde yaşayan tüm halk, bu göstergelere göre seçim sürecini tamamlar.

Karaman geçmişten günümüze birçok medeniyete ve devlete ev sahipliği yapmış bir şehir konumundadır. Bu sebepten ötürü Karaman zengin ve köklü bir tarihe sahiptir. Karaman Kalesi'nin üzerinde bulunduğu tepenin Neolitik Dönem höyüğü olduğu düşünülmekte ve Hititler döneminde bu bölgede Larende adına benzeyen Lalanda veya Lanta adıyla bir yerleşim yeri bulunması M.Ö. 8000'den beri burada insanların yaşadığının en büyük göstergesidir (Uca ve Ülker, 2016:1). Karaman ilk çağlardan günümüze kadar yerleşmelerin olduğu bir şehirdir. Bu nedenle Cumhuriyetin ilanından günümüze kadar nüfusu sürekli olarak artmıştır.

Tablo 1.9. Karaman İli Nüfus Dağılımı (2021)

İl adı	TOPLAM			İl ve İlçe Merkezleri	Belde ve Köyler	Artış Hızı (%)
Karaman	258.838	Erkek	Kadın	197.002	61.836	15,3
		129.551	129.287			
Merkez	203.830	101.666	102.64	172.683	31.147	21,6
Ermenek	27.843	14.138	13.705	11.441	16.402	-20,4
Sarıveliler	11.394	5.818	5.576	5.269	6.125	-10,1
Ayrancı	7.859	3.986	3.873	2.381	5.478	-11,0
Kazımkarabekir	4.404	2.151	2.253	3.297	1.107	107,3
Başyayla	3.508	1.792	1.716	1.931	1.577	-28,1

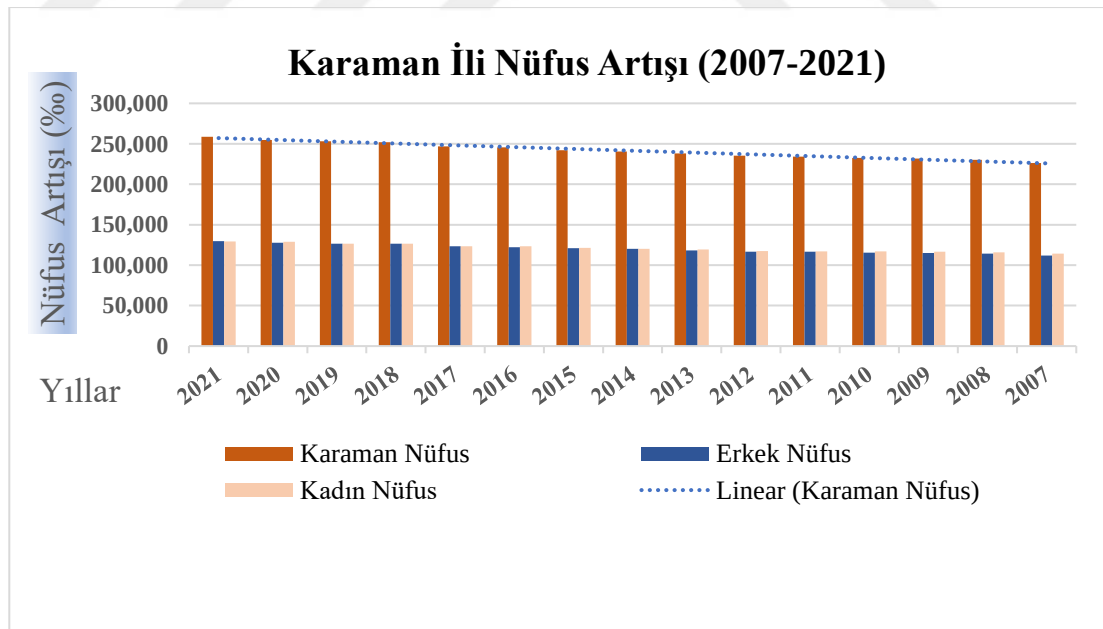
Kaynak: (<https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Nufus-ve-Demografi-109>: Erişim:11.11.2021)

Karaman'ın ADNKS (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi) verilerine göre son nüfus sayım sonucu, 258.838 kişidir. Bu rakamın 129.551 kişisini erkekler, 129.287'sini ise kadınlar oluşturmaktadır. Oran bazında bakıldığında, bölgenin %50,05'ini erkekler, %49,95'ini kadınlar oluşturmaktadır. Karaman ilinin yüzölçümü 892.924 km² olup, kilometrekareye 29 kişi düşmektedir. Bir önceki yıla göre yapılan nüfus sayımına göre, bölgede nüfus artışı %6,5 olarak kaydedilmiştir. Son yapılan nüfus sayımda bu sayı %15,3 olarak kaydedilmiştir.

Tablo 1.10. Karaman'ın Yıllara Göre Nüfus Artışı (2007-2021)

Yıl	Karaman Nüfus	Erkek Nüfus	Kadın Nüfus
2021	258.838	129.551	129.287
2020	254.919	127.829	129.090
2019	253.279	126.648	126.631
2018	251.913	126.648	126.631
2017	246.672	123.370	123.302
2016	245.610	122.153	123.457
2015	242.196	120.940	121.256
2014	240.362	120.067	120.295
2013	237.939	118.380	119.559
2012	235.424	116.848	117.443
2011	234.005	116.562	117.201
2010	232.633	115.432	117.201
2009	231.872	115.069	116.803
2008	230.145	114.230	115.915
2007	226.049	111.771	114.278

Kaynak: (<https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Nufus-ve-Demografi-109>; Erişim: 11.11.2021)

Şekil 1.6. Karaman'ın Yıllara Göre Nüfus Artışı (2007-2021)

Kaynak: (<https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Nufus-ve-Demografi-109>; Erişim: 11.11.2021)

Her yıl, düzenli nüfus artış hızına sahip olan Karaman’da, genel nüfus kentsel alanda yoğunlaşmıştır. Kır nüfusu her ne kadar fazla gözüktüğü de son zamanlarda, köyden kente göçler artmaya başlamıştır. Şehirde yeni bir üniversitenin kurulması, yeni iş alanlarının ortaya çıkmasına neden olmuş, aynı zamanda ekonomik faaliyetlerinde yönünü değiştirmiştir.

Tablo 1.11. Karaman’da Nüfusun Kır-Kent Dağılımı (2021)

İlin Adı	Kır Nüfusu			Kent Nüfusu			Toplam Nüfus		
	Erkek	Kadın	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
KARAMAN	31.632	30.204	61.836	99.038	97.919	197.002	129.287	129.551	258.838

Kaynak:(<https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Nufus-ve-Demografi-109>; Erişim:11.11.2021

Karaman ili kır-kent nüfus dağılımına bakıldığında, kentler kadar kırsal alanda da yaşayan insan sayısı oldukça fazladır. Fakat göç sürekli olarak devam etmektedir. Ekonomik faaliyetlere göre şekillenmiş olan nüfus, zamanla değişmeye devam etmektedir.

Tablo 1.12. Karaman’da Göç Durumu (2021)

İlin Aldığı Göç	İlin Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı (%)
8.074	8.304	-230	-0,9

Kaynak:(<https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Nufus-ve-Demografi-109>; Erişim:11.11.2021

Bölge 2019 yılında, 12.777 göç almış ve 10.448 göç vermiştir. Bölgenin net göç oranı 2329 kişi olarak kaydedilirken, net göç hızı ise %9,29 olarak hesaplanmıştır (TÜİK). 2021 yılında göç oranlarında azalma olmuş, ilin verdiği göç sayısı, aldığı göç sayısından daha fazla olmuştur. Net göç hızı %0,9 olarak hesaplanmış ve -230 kişi göç etmiştir. Büyükşehirlere olan yakınlık, yaşanan korona virüs salgınından sonra oluşan iş açığı ve daha birçok etki bölgenin göç vermesine sebep olmuş olabilir.

Kırsal alanlar ile kentsel alanlar arasında, oy farklılıkları yaşanmaktadır. Kırsal alandaki sosyo-ekonomik durum ve etkileşim, kentlere göre oldukça geri düzeyde kalmıştır. Bunun yanı sıra kentlerdeki nüfus içerisindeki etkileşim ve sosyal faaliyet süreci daha etkili olduğu için, oy oranlarında farklılıklar daha fazla görülmektedir. Aynı zamanda kırsal alandaki seçmenin eğitim seviyesi ile kentsel alandaki seçmenin eğitim seviyesi aynı değildir, bu bakımdan oy kullanma sürecindeki eğilimler farklı süreçlerde gelişmektedir (Şentürk, 2017:50)

Tablo 1.13. Karaman Nüfusunun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı (2021)

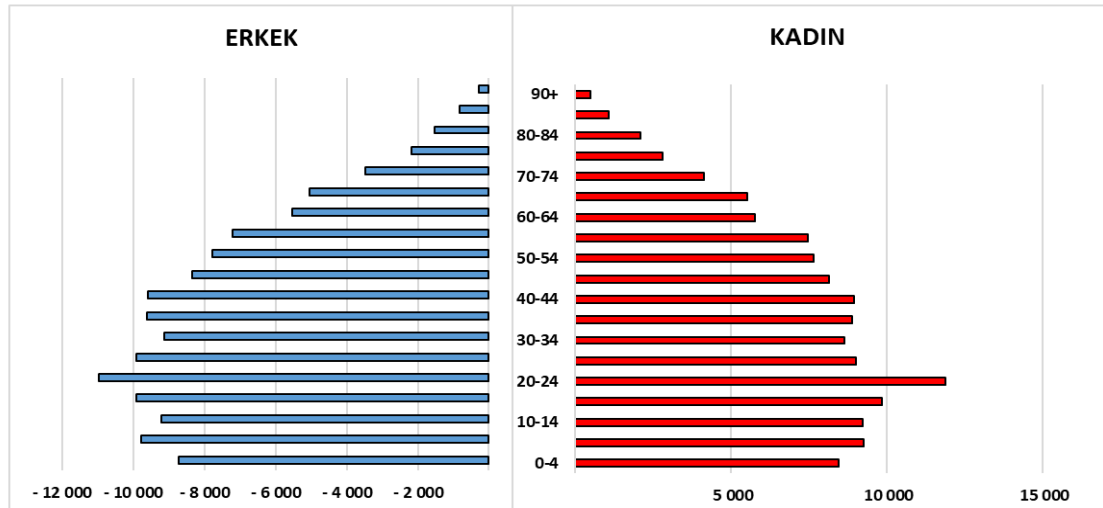
Yıl (2021)		
Yaş Grubu	Nüfus	Nüfus Yüzdesi (%)
0-4	17.158	6,63
5-9	19.033	7,35
10-14	18.961	7,33
15-19	19.766	7,64
20-24	22.856	8,83
25-29	18.917	7,31
30-34	17.767	6,86
35-39	18.551	7,15
40-44	18.528	7,16
45-49	16.495	6,37
50-54	15.409	5,95
55-59	14.674	5,67
60-64	11.293	4,36
65-69	10.563	4,08
70-74	7.618	2,94
75-79	4.967	1,92
80-84	3.630	1,40
85-89	1.920	0,74
90+	772	0,30

Kaynak:(<https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Nufus-ve-Demografi-109>;

Erişim:11.11.2021)

Karaman'daki yaş gruplarının, nüfus dağılımına yüzdesel olarak bakıldığında, nüfusun %8,83'ünü 20-24 yaş arası gençlerin oluşturduğunu söyleyebiliriz. Bu orandan sonra en büyük payı, 15-19 yaş arası genç grup oluşturmaktadır, bu grup nüfusun %7,64'ünü oluşturur. Çocuk nüfusuna bakıldığında, %7.35'ini 5-9 yaş arası çocuk nüfus oluşturmaktadır. Genel olarak bakıldığında 0-24 yaş arası nüfus ise, il nüfusunun %37,78'ini oluşturmaktadır. 20-24 yaş grubunun kapsadığı kişi sayısı 22.856 iken 0-24 yaş arası grubunun kapsadığı kişi sayısı 97,784'tür (Tablo 1.13).

Nüfusun yaş dağılıma bakıldığında, genç nüfusun ilde önemli bir seçim grubu oluşturduğunu söyleyebiliriz. Bu yüzden seçim eğilimlerinde ve faaliyetlerinde genç nüfus oldukça etkilidir. Nüfusun yaş ortalamasının genç nüfusta fazla olması, eğitim almış seçmen sayısının da artmasına neden olacaktır.

Şekil 1.7. Karaman Yaşlara Göre Nüfus Piramidi (2021)

Kaynak: (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçları, 2021)

Karaman'daki yaş gruplarına baktığımızda, piramitte en yüksek nüfus oranına sahip yaş grubu, 20-24 yaş aralığıdır. Bu oran kadın nüfusta da aynı seviyelerdedir. Nüfus piramidine baktığımızda genel olarak orta yaş nüfusun bölgede ağırlıklı olduğunu görebiliriz. Karaman nüfusunun yaş gruplarına göre dağılımı incelediğimizde 15-65 yaş grubu, nüfusun %78,73'ünü oluşturmaktadır. Çalışma çağındaki görülen bu nüfus oranı oldukça yüksek bir rakamdır (Şekil 1.7).

Çalışan nüfusun fazla olması, bölgede birçok farklı meslek grubunun oluşmasına neden olmuştur. Karaman'ın iş gücü istihdamına bakıldığında, bölgede toplamda 17 farklı sektör yer almaktadır. İl'in geneline bakıldığında 20+ istihdamlı işletmeler için çalışan kişi sayısı 21.802 kişidir. Cinsiyet bazında bakıldığında ise bu kişilerin, 13.601 erkek, 8.201 kadındır. Karaman ilinde açık iş oranı ise %2,5 oranında kaydedilmiştir. Bölgenin en çok açık sıkıntısı çekilen meslek gruplarının başında imalat sanayisi gelmektedir. Bölgede iş gücüne dayanan üretim faaliyetlerinin bulunması, gerekli beceriye sahip eleman açığına neden olmaktadır. Bölgedeki fabrikalarda çalışacak makine ustaları ya da mesleki bakımından kendini geliştirmiş işçi yokluğu bölgedeki açık işçi sayısını arttırmaktadır (Karaman İşgücü Piyasa Araştırmaları, 2021:2).

Tablo 1.14. Karaman İşgücü İstihdam Verileri (2021)

Karaman	Toplam	Kadın	Erkek
15+ Yaştaki Nüfus	1834	936	898
İşgücü (Bin kişi)	891	261	630
İstihdam Edilenler (Bin kişi)	820	236	584
İşsiz (Bin kişi)	71	26	46
İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus (Bin kişi)	943	674	268
İşgücüne Katılım Oranı (%)	48,6	27,9	70,1
İstihdam Oranı (%)	44,7	25,2	65,1
İşsizlik Oranı (%)	8,0	9,8	7,2

Kaynak: Karaman İşgücü İstihdam Raporu (İŞKUR 2021)

Genel verilere bakıldığında, bölgenin işsizlik oranı, %8,0 olarak kaydedilmiştir. Bölgede işgücüne katılım oranı ise %48,6'dır. Bölgedeki işsiz kişi sayısı ise 820 bin kişidir. Bölgedeki işgücü istihdam oranı ise %44,7'dir (Tablo 1.14).

Tablo 1.15. Karaman Sanayisi Sektörel Dağılımı ve İşçi Sayısı (2020)

Sektör	Firma Sayısı	Çalışan Sayısı
Gıda Ürünleri İmalatı	91	14.900
Makine ve Ekipman İmalatı	79	821
Diğer Madencilik ve Taş Ocakçılığı	57	599
Elektrik, Gaz, Buhar ve Havalandırma Sistemi Üretimi ve İmalatı	55	402
Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	33	769
Fabrikasyonel Metal Ürünleri İmalatı	27	552
Mobilya İmalatı	25	350
Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünleri İmalatı	24	253
Ağaç ve Mantar Ürünleri İmalatı	21	148
Diğer	6	1.021
TOPLAM	469	19.373

Kaynak: Karaman Bilim Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü Verileri, 2020

Karaman’da toplamda, 469 adet sanayi tesisi bulunmaktadır. Tarıma dayalı ekonomiye sahip olan ilde, gıda sanayisi oldukça gelişmiştir. Karaman ilinde toplamda, 91 adet gıda ürünleri imalat sanayisi bulunmakta ve burada toplamda 14.900 kişi çalışmaktadır. Bölgedeki diğer bir yatırım sahası olan madencilik sanayisinde, 79 imalathane ve 821 kişi çalışmaktadır (İŞKUR).

Bölgede ekonomik faaliyetler dışında, Eğitim’de nüfusu etkileyen önemli etmenlerdendir. Karaman ilinde, toplamda 2.467 adet derslik, 2872 öğretmen, 50.095 öğrenci bulunmaktadır. İlde genel ortalamaya bakıldığında, okul başına 204 öğrenci düşmektedir.

Tablo 1.16. Karaman İli Eğitim Durumu (2021)

Okul Sayısı Resmi	Okul Sayısı Özel	Öğrenci Sayısı Resmi	Öğrenci Sayısı Özel
214	25	43.721	2.982

Kaynak: Karaman Ticaret Odası, 2021

Bölgede 2007 yılında kurulmuş olan Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi’nde 13.548 adet öğrenci bulunmaktadır. Üniversitede 8 fakülte, 2 yüksekokul, 5 meslek yüksekokulu ve 3 enstitü bulunmaktadır. Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesinde aynı zamanda toplamda 495 akademik personel görev yapmaktadır

Tablo 1.17. Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Öğrenci Dağılımı (2020)

Fakülte/YO/MYO/ENS	Öğrenci Sayısı	Dağılım (%)
Fakülteler	4.777	35
Yüksekokul/Meslek Yüksekokulları	6.928	51
Enstitüler	1.876	14
TOPLAM	13.546	100

Kaynak: KMU Personel Daire Başkanlığı Verileri, 2020

Seçmen eğilimlerinde, bölgedeki eğitim şartları ve seçmenin eğitim durumu özel bir alan oluşturmaktadır. Eğitim ailede başladığı için, siyasal görüşte aile içerisinde doğar. Bir ildeki eğitime erişebilme ve eğitim seviyesini yüksek duruma getirebilme, seçmen profilini oldukça iyi bir duruma taşıyabilir. Eğitimli seçmen; algılama, yorumlama, karşılaştırma ve düşünme faaliyetlerini sürekli olarak geliştireceği için, seçimlerde de bu özelliklerin tümünü kullanabilmektedir (Özdemir, G. 2019:262).

Genel olarak, bir bölgenin fiziki özellikleri, ekonomik durumu ve yaşam standartları her ne kadar önemli olsa da o bölgenin demografik yapı özellikleri de bir o kadar önemlidir. Bölge sınırlar içerisinde yaşayan halkın, eğitim durumu, çalışan kişi sayısı, üretim miktarı ve okur-yazar oranı seçimlere doğrudan etki etmektedir.

Seçim sürecindeki siyasi partiler veya liderler, bölge halkının demografik yapısına göre hareket etmek zorundadır. Coğrafi koşulların getirmiş olduğu sınırlılıklar, bölge halkının demografik yapısını doğrudan etkilemektedir. Genelden özele baktığımızda, bölgedeki coğrafi unsurlar; yani bölgenin iklimi, toprağı, su varlığı doğrudan ekonomik faktörleri etkilerken, nüfus, eğitim ve ulaşım ve ekonomi ise doğrudan beşerî faktörleri etkilemektedir. Seçim süreci boyunca bu unsurlara göre hareket etmek, partinin halk tarafından olumlu karşılanmasına yardımcı olmaktadır.

Tüm bu coğrafi unsurlara göre hareket etmek partilerin ve liderlerin, halk tarafından benimsenmesine olanak sağlamaktadır. Bölge halkının geçim kaynakları, eğitim durumları, gelenek ve görenekleri oylara doğrudan etki etmektedir. Sadece Karaman'da değil, Türkiye'de yapılan tüm genel seçimlerin temelini bu unsurlar oluşturmaktadır. Halka hitap eden siyasi partiler veya liderler bu coğrafi unsurları kullanarak seçmene yaklaşmaktadırlar. Bölgede aday olan partiler, o bölgenin ekonomik faaliyetlerine veya halkın eğitim seviyesine göre bir seçim süreci uygularlar. Yanlış yorumlanan her coğrafi unsur, aday olan partilerin kaybetmesine sebep olur. Bölge halkının çalışan işçi kapasitesi, genç nüfus sayısı, iş oynakları ve bölge için yaratılan her istihdam noktası, seçmenle parti arasında köprü oluşturmaktadır. Yapılan her yanlış adım ise partiler ve seçmenler arasında ayırım yaşanmasına neden olmaktadır.

Bölgenin fiziki unsurları; iklim, toprak, su vb. birçok madde seçmeni maddi yönde etkilerken, bölgenin beşerî unsurları ise seçmenin; eğitim durumu, okuma-yazma oranını, dinini, kültürünü etkilemektedir. Bu iki unsurun birleşmesiyle parti ve seçmen arasında bağ kurulmuş olur. Seçmen oy verirken hem manevi yönde hem de ekonomik yönde kararını kullanabilir. Bu kararlar, partilerin almış olduğu seçim kararlarına ve seçim sonrası yapılması plan anlanan tüm seçim vaatlerine dayanmaktadır.

1.2. Araştırmanın Konusu ve Kapsamı

Çalışmanın temel konusu ve kapsamı, geçmişten günümüze demokrasinin yaygınlaşmasıyla birlikte seçimin önemi, seçim sürecinde aktif rol oynayan seçmenlerin temel eğilimlerinin neler olduğu ve seçmenin yaşadığı coğrafi mekânın oy kullanma sürecindeki etkisi, bu konunun temel kapsamlarını oluşturmaktadır.

Seçimler, demokratikleşme sürecinin başlangıç noktası ve insanların toplumda kendisini özgürce ifade edebilmesin ilk sürecidir. Türkiye’de 1950’lerde çok partili hayatın başlangıcı ve siyasi sürecin ülkemizde aktif bir rol oynamaya başlaması seçim sürecini farklı bir boyuta taşımıştır. Seçim coğrafyası kapsamında, bu durumu anlamamanın en temel uygulanan seçim yöntemleri ve kurallarını öğrenmektir. Türkiye’de toplamda, 19 genel seçim yapılmış bulunmaktadır (1950-2018). Bu bağlamda çalışmanın kapsamı, 1950-2018 arası seçimleri içermektedir. Çalışmanın bir diğer kapsamı ise çalışma sahası olan Karaman ilinde, insan ekolünü ele alarak 2014-2019 yılları arasına yapılan genel ve yerel seçimlerdeki siyasi parti değişikliklerini, bu değişikliklerin temel sebeplerini, sandığa giden seçmenin hangi sebeplerden dolayı etkilendiğini, bu etkilerdeki coğrafi unsurların payı ve önemi, araştırmanın diğer bir kapsamıdır. Bu çalışmanın üç temel çıkış noktası bulunmaktadır.

-Yaşanılan coğrafya, seçmen üzerinde ne kadar etkilidir?

- Mekân ve insan etkileşimi oy kullanan seçmenin düşünce yapısını değiştirir mi?

- Zamanla yaşanılan mekandaki fiziki ve beşerî unsurların değişimi oy kullanan seçmen üzerinde etkili midir?

Bu sorular doğrultusunda, oy kullanan seçmenin eğilimlerini incelemek ve aynı zamanda bölgede seçmen üzerinde negatif etkiye sahip olan, fiziki ve beşerî unsurları belirleyip, bu unsurları oy kullanma eğilimi ile kıyaslamak konunun diğer bir kapsam alanını oluşturmaktadır. Bu kapsamlar doğrultusunda elde edinilen bulgular bölümler halinde incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

1.3. Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, beşerî coğrafyanın ilgili dallarından biri olan seçim coğrafyasının, Türkiye’de insan düşüncelerini ve değerlerini baz alarak, yönetimde etkili olan seçmen profilini ortaya çıkarmaktır. Seçim coğrafyası, geniş bir mekâna yayılan tüm coğrafi faktörleri tek bir çatı altında toplayıp, bu faktörleri oy kullanan seçmen ile ilişkilendiren bir bilim dalıdır. Bu coğrafi faktörler doğrultusunda, seçmenlerin tercih yaparken ki eğilimlerini araştırmak ve incelemek konunun temel amacıdır. Burada, coğrafi unsurların seçilen ve seçmen arasındaki etkileşimi ne kadar arttırdığı, sandığa giden seçmenin hangi coğrafi etmenlerden etkilendiği de çalışma alanının diğer bir amacıdır. Çalışmada, coğrafyanın neden-sonuç ilkesi baz alınmış, bu bakımından diğer ülkelerde ve şehirlerde yapılan çalışmaların, Türkiye sınırları içerisinde de yapılması istenmiş ve konu amaç edinilmiştir.

Seçim coğrafyasının inceleme alanında, birçok etki söz konusu olmaktadır. Bunlardan bazıları; Arazi kullanımı, toprak, su, tarım, yerleşme, kültür, ekonomi ve dindir. Bu etmenler, oy kullanan seçmenin beklentilerini etkilerken aynı zamanda izleyecekleri seçim süreci için de temel bir görüş oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra ülkenin ekonomik durumu, iktidar partisinin halka yakınlık derecesi, yurt dışı siyasi etkileşimler, aday olan kişinin liderlik vasfı, seçim vaatleri ise sosyolojik açıdan, oy kullanan seçmenin izleyeceği yolu etkilemektedir. Burada oy kullanan seçmenin, oy değişikliği yapmasındaki temel sebeplerin neler olduğunu anlamak ve yaşanan coğrafi mekânın, bu düşüncüyü ne kadar etkilediğini bulmak için, bu çalışma yapılmak istenmiştir.

Türkiye’de çok partili hayatın başlamasıyla birlikte, birçok yeni seçim metodu ve tekniği uygulanmıştır. Batılı tarzda seçim metodu uygulanması, bunun diğer bir göstergesidir. Çok partili hayatın başlamasıyla demokratikleşme süreci artmış, seçmen profili genişlemiş, oy kullanma sayısı ise günden güne artmıştır. Seçmen profilin artması seçimler boyunca değişiklik sonuçlar ortaya çıkmasına sebep olmuştur. 2014-2019 yılları arasında, Karaman’da oy kullanan seçmeni, seçim süreçleri boyunca hangi coğrafi faktörlerden etkilenip, oy kullanma eğilimi gösterdiğini araştırmak, konunun diğer bir amacı olmuştur.

Bu bağlamda;

- Oy kullanan seçmenin profil özellikleri (yaş, eğitim, meslek vb.)
- Oy kullanmadaki temel coğrafi faktörler (yerleşme, tarım, sanayi vb.)
- Seçim sürecindeki temel düşünce ve görüşleri etkileyen coğrafi değişimler
- Siyasi parti veya aday kişiyle olan kültürel yakınlık ve mekânsal etkileşim
- Bulunulan coğrafyanın kültür, din ve siyaset üzerindeki etkisi
- Bölgedeki fiziki ve beşerî coğrafi unsurların seçmen üzerinde ne kadar etkili olduğu
- Parti liderlerinin oy alma sürecindeki etkilendiği coğrafi unsurlar
- Seçmen gelecek seçimlerde değişiklik yapacak ise bu değişime sebep olan coğrafi faktörlerin, seçmen profili üzerindeki etkisi
- Bulunduğu coğrafi ortamın seçmen profilini ne denli etkilediği

Karaman ilinin seçim yıllarına bakıldığında, belli aralıklarla çok fazla parti ve oy değişikliği yapan illerden biri olduğu gözlemlenmiştir. Bu sebepten ötürü, konunun temel amacı; bu ildeki seçim değişikliklerinin nedenlerini, seçmenlerin sandığa giderken hangi coğrafi unsurlardan etkilendiği, yaşanan coğrafyanın bu süreçte ne denli etkili olduğu konunun temel amaçlarından birkaç tanesidir. Seçmen profilini etkileyen diğer faktörlerin; iklim, yer şekilleri, su, tarım, ekonomik durum, demografik yapı, diğer komşu illere olan yakınlık, din, eğitim vb. birçok unsurun ortaya çıkarılması, bu çıkan sonuçlar doğrultusunda, seçim ile coğrafya arasındaki bağlantıyı ortaya çıkarmak için nedensellik ilkesini kullanarak, konusunun net bir şekilde anlaşılması hedeflenmiştir.

1.4. Araştırmada Kullanılan Materyal, Yöntem ve Teknikler

Araştırmanın konusu, seçim coğrafyası olduğu için, birinci olarak; Türkiye’de ve Karaman’da seçimle ilgili olan tüm tez, makale ve internet sayfaları araştırılmıştır. Daha sonraki aşamada, konunun kapsamı genişletilmiş ve Türkiye’de yapılmış olan tüm seçimlerle ilgili literatür taraması yapılmıştır, buradan elde edilen temel veriler ve istatistiki sonuçlar, çalışma konusu ile bağdaştırılarak kullanılmaya çalışılmıştır.

Araştırma sahası ile ilgili fiziki unsurları içeren veriler, belli kurumlardan (MGM, DSİ, ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ) talep edilmiştir. Alınan bu veriler, 1.100.000’lik paftalardaki haritalarla ilişkilendirilerek, il, ilçe ve köylere ayrılmış, bölgenin fiziki unsurlarının net bir şekilde anlaşılması için, haritalara dönüştürülmüştür. Haritalar ArcGIS 10.7 uygulaması üzerinden yapılmıştır. Bu fiziki unsurlardan yola çıkılarak, elde edilen haritalarla, diğer kaynaklardan bulunan bölgedeki fiziki unsurlar kıyaslanmış ve değişimler tek tek işlenmiştir.

Araştırma sahası ile ilgili beşerî unsurları içeren veriler, belli kurumlardan (TÜİK, YSK, TİCARET VE SANAYİ ODASI, İŞKUR, ADNKS) talep edilmiştir. Yüksek Seçim Kurulu’ndan alınan salt oylar tek tek hesaplanmış, oyların dağılımları haritalara ve grafiklere dönüştürülmüştür. Aynı zamanda oylarla, fiziki unsurlar (eğim, arazi kullanımı) ilişkilendirilmiş ve tablolar oluşturulmuştur. Karaman Sanayi ve Ticaret Odası’nın yıllık raporları, diğer kurumlardan alınan verilerle, seçmenin ekonomik eğilimini göstermek amaçlı ilişkilendirilerek, analiz edilmiştir. TÜİK ve YSK’dan alınan salt veriler, tek tek tablolara dönüştürülmüş, işlenen veriler belli konu başlıklarına ayrılarak haritalarla ve diğer tüm beşerî unsurlarla (eğitim seviyesi, kadın-erkek nüfus oranları, yaş dağılımları) bağdaştırılarak yorumlanmıştır.

Araştırma konusunda kullanılan, bir diğer yöntem ise “mekânsal analiz” yöntemidir. Geniş bir alana yayılmış seçim coğrafyasında, tüm veriler belli konu başlıkları altında (köy, mahalle, ilçe ve il) sınırlandırılmıştır. Belli bir mekânda bulunan tüm coğrafi faktörler (beşerî ve fiziki) tablolara, grafiklere ve haritalara dönüştürülmüştür. Ortaya çıkan tüm bu veriler, yaşanan mekân ile ilişkilendirilerek, seçim coğrafyası kapsamında yorumlanmıştır.

1.5. Önceki Çalışmalar

KEDERSİZ (2014), ‘2000 Yılından Sonra Türkiye’deki Genel Seçimlerin Seçim Coğrafyası Yaklaşımı İle Mekânsal Analizi : Çalışma Alanı İzmir’ adlı yüksek lisans çalışması bulunmaktadır .Bu çalışmada Seçim coğrafyası bilim dalının tarihsel serüvenine yer verilmiş ve seçim coğrafyasının analiz modelleri, teorileri, kuramsal modeli açıklanmış, seçim coğrafyasının üç ana başlığı olan oylamanın coğrafyası, oy vermeyi etkileyen coğrafi faktörlerin araştırılması ve temsilin coğrafyası hakkında bilgi verilmiş, seçim sınırlarını yeniden düzenleme ve tespit etme yöntem ve uygulamaları üzerinde durulmuştur.

CANAKAY (2004) ‘Seçmen Davranışlarına Etki Eden Faktörler ve Çanakkale’nin Seçim Coğrafyası’ adlı yüksek lisans çalışması bulunmaktadır. Bu çalışmada Türkiye’de 1983 yılından bu yana yapılan genel seçim sonuçlarını kartografik yöntemlerle ele almıştır. İlde siyasi bakımdan benzer ve farklı alanlar ile parti gruplarının dağılımı ortaya çıkmıştır. Her ilçenin kendine has sosyal ve ekonomik özellikleri incelenmiş ve bu farklılıkların seçime yansıdığı anlaşılmıştır. Oy vermeye ve siyasal katılmaya etki eden faktörler ele alınarak Çanakkale merkez ilçede 117 Biga İlçe ’sinde 237 kişi ile yüz yüze tesadüfi örneklem tekniği ile anket uygulanmıştır. Çıkan bu sonuçlarda farklı oy kullanımlarının sebepleri irdelenmiştir.

TAŞ (2018), ‘İstanbul’un Seçim Coğrafyası: 2002-2015 Genel Seçimlerin Mekânsal Analizi’ adlı yüksek lisans çalışması bulunmaktadır. Bu çalışmada İstanbul’un uzun dönemler boyunca (son 52 yıl) aldığı göçlerin kent mekânında yarattığı değişimler ve bunun seçimlere etkisi incelenmiştir. Ayrıca bu ilişkiyi ortaya koyabilmek adına Lokal Moran’s I (LISA) kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre kentin 1950 ve sonrasında yoğun bir şekilde göç almasına bağlı olarak demografik yapısının önemli oranda değiştiği (nüfusun %52’si göçmen) ve ağ ilişkilerine bağlı olarak göç edenlerin belli mekanlarda toplandığı belirlenmiştir. Bunun sonucunda mikro evrenler olan mahallerde kökenin (geldikleri il/ilçe) doğrudan seçimleri etkilediği mekânlar ortaya çıkmıştır. Böylelikle göçün orijinine bağlı olarak aynı ilçedeki komşu mahalleler (Küçükçekmece, Esenyurt, Silivri) veya komşu ilçelerin (Bakırköy-Zeytinburnu, Bahçelievler) seçim sonuçlarında önemli farklılıklar gözlenmektedir.

POLAT (2017), ‘Seçim Coğrafiyası Bağlamında Gaziantep İl’indeki Seçimlerin Değerlendirilmesi’ adlı yüksek lisans çalışması bulunmaktadır. Bu çalışmadaki temel amaç Gaziantep’teki genel seçimler analiz edilip, kartografik ortamlara aktarılmasıdır. Ayrıca sonuçlar üzerinde etkili olan olası etmenler işlenmiştir. Daha sonra geçmişten günümüze Türkiye’de yapılan seçimleri kıyaslayarak Gaziantep’teki seçmen profilini ve seçim değişikliklerinin temel sebeplerinin neler olduğu hakkında bilgi vermektir.

TEMİZEL (2012), ‘‘Türkiye’de Seçmen Davranışlarında Sosyo-psikolojik, Kültürel ve Dinsel Faktörlerin Rolü: Kuramsal ve Ampirik Bir alışma’’ konulu doktora çalışması bulunmaktadır. Bu alışmada Türkiye’deki seçmen davranışları dönemsel olarak politik-sosyoloji perspektifiyle analiz edilmiş, daha sonra Türkiye’de yapılan seçmen davranışı araştırmalarındaki yöntem sorunları hakkında ayrıntılı bilgi verilmiş ve seçmen tercihlerindeki dönemsel oynaklığın kaynakları incelenmiştir.

DİLBER (2019), ‘‘Yüz Yüze Oy Toplama (CANVASSING) Uygulamasının Seçmenler zerindeki rneği: Karaman İli Seçmenleri zerine Bir Araştırma’’ adlı bir makalesi bulunmaktadır. Bu alışmada Karaman il merkezinde yaşayan rastlantısal olarak seçilen 400 seçmenle yüz-yüze anket uygulaması yapılmıştır. Bu verilerden elde edilen analizlere açıklanmıştır. Bu verilerden yola çıkılarak 61 yaş üstü seçmen profilinin yüz-yüze oy toplama yönteminin etkilendiğini, eğitim seviyesi düşük olan seçmenlerin ise yüz- yüze oy toplama yönteminden daha fazla etkilendiği sonucuna varılmıştır. Bu yöntemin seçmen belirlemede önemli bir yol olduğunu söyleyebiliriz.

DİLBER, USTA (2019), ‘‘Türkiye’de Siyasi Partiler Arası Seçim İttifaklarına Yönelik Seçmen Algısı: Karaman İl’inde Bir Araştırma’’ adlı bir makale bulunmaktadır. Bu çalışmanın temel amacı, Karaman ilinden yola çıkarak Türkiye’de siyasi partiler arası ittifak yapılmasının seçmenler üzerindeki etkilerinin irdelenmesidir.

ÇELİK, (2021), ‘‘Seçmen Davranışlarını Etkileyen Faktörler ve Seçmenlerin İkinci Parti Tercihleri’’ adlı Yüksek Lisans Tezi bulunmaktadır. Bu çalışmada seçimlerde seçmenlerin oy verme davranışlarını etkileyen faktörlerle birlikte ikinci parti seçimlerinin nasıl olduğunu araştırmaktır. Bunun sonucunda ise seçmenlerin ikinci parti değişiklerinde yine aynı görüş ve düşünceleri taşıyan partilere yöneldikleri ve yeni parti kurulmasına sıcak bakmadıkları ortaya konulmuştur.

İKİNCİ BÖLÜM SEÇİM COĞRAFYASI

2.1. Tanımı, İnceleme Alanı ve Konusu

Dünyada var olan devletlerin, demokratikleşme süreçlerinin başlamasıyla ‘seçim’ önemli bir kavram haline gelmiştir. Bunun yanı sıra çeşitli ülkelerde yaşayan birçok insanın, demokratikleşme sürecine katılması ve düşüncelerini özgür bir biçimde ifade etmesine yardımcı olan kavram, yine seçim kavramıdır. Bu kavram hakkında, birçok tanım ve açıklama mevcuttur.

Akengin (2019: 198)’e göre seçim coğrafyası, yöneten ile yönetilen arasındaki ilişkinin mekânsal dağılışı ve bu mekânsal dağılışı etkileyen faktörleri, temsil durumunu, seçim sonucu ortaya çıkan bölgesel farklılıklar ve benzerlikler ile bunların nedenlerini araştıran bir alandır. Seçim coğrafyası; siyasal eylemin mekân ile etkileşimini incelemede kullanılan bir kavramdır. Seçim coğrafyası, kapsamı içerisindeki sosyal ve ekonomik değişkenlerle siyasi davranışlar arasındaki ilişkinin araştırması birçok alanın araştırma alanına girer. Farklı bir tanıma göre seçim sistemi, siyasi parti ve adaylara verilen oyların millet temsilciliğine dönüştürülmesinde etkili olan hukuksal kurullardır (Alkan, 2006:151).

Demokrasilerde, oy verme vatandaşlığın en temel hakkı olarak görülmektedir. Oy verme, en azından idealde, her vatandaşa seçilmiş temsilciler aracılığıyla yaşamada temsil edilme olanağı sağlayan politik süreci harekete geçiren bireysel bir eylemdir (Flint ve Taylor, 2014:195). Demokratikleşme süreci ve seçimler ayrı düşünülemez kavramlardır. Fakat bu süreç dünyanın her yerinde aynı sürece etkili olmamıştır. Devletlerin bulunduğu konum, ekonomik durumları, gelişmişlik düzeyleri bu sürecin farklı ilerlemesine sebep olmuştur. Seçim coğrafyası bu bağlamda demokratikleşme sürecinin kilit anahtarı olarak görülebilir.

Coğrafi unsurlar ele alındığında, seçimler her yerde eşit bir biçimde uygulanamayabilir. Devletlerin kendi içerisinde uyguladığı seçim politikaları, halkın yaşam standartları, liderlerin ve partilerin izlediği seçim stratejileri, halkın kültürel ve etnik yapısı, coğrafi unsurlarla birleşerek bu sürece etki etmektedir. Demokrasinin temel amaçlarından birisi, halkın yönetime katılabilmesi için uygun ortamı hazırlamaktır. Ancak günümüzde her vatandaşın, doğrudan yönetime katılma imkanının bulunmaması, “temsil” olgusunun; yani temsili demokrasinin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Seçimlerdeki amaç, vatandaşları temsil edenlerin ve kamu yöneticilerinin tespit

edilmesidir. Bu amaca yönelik, çeşitli seçim sistemleri kullanılmaktadır (Özdemir ve Nişancı 2017: 724).

İnsanların, topluluklar halinde yaşamaya başlamasıyla, yönetilme ve yönetme duygusu geçmişten günümüze kadar süregelen bir olgu olmuştur. Bununla birlikte ‘seçim’ kavramsal bir yapı olarak ortaya çıkmıştır. Coğrafi şartlar ve yaşam standartlarına bakıldığında, bu kavram her toplumda aynı süreçte ve aynı şartlarda gelişim göstermediği günümüzde bile aşıkardır.

Seçim coğrafyasının temelinde, oy kullanan ve demokratik sürece katılan bireylerin, bu süreçteki eğilimlerini, siyasi partiler ve liderlerle doğrudan veya dolaylı yoldan bağları ve yakınlık dereceleri seçim coğrafyasının temel kapsamını oluşturmaktadır. Oy vermeyi etkileyen coğrafi şartların incelenmesi, genel olarak seçim coğrafyası araştırmalarının odaklandığı temel konulardan biridir. Seçimlerde oy verirken, oy verme kararını etkileyen faktörler arasında; aday, oylama konusu olan durum, seçim kampanyaları, mahalle ve semtin baskısı, gelenek ve görenekler, yaşanan coğrafi sınır bu faktörlerden sayılabilir (Akengin, 2019: 197).

Seçim coğrafyasını yansıtan tüm unsurlar, bulunulan mekânda geniş bir alana yayılmıştır. Bu unsurların, her bakımdan tek tek incelenmesi, bölgede seçim üzerinde etkili olan seçmenin, düşünce yapısının net bir biçimde anlaşılmasına yardımcı olmaktadır. Bölgede aktif olarak bulunan tüm fenomenler, tek bir çatı altında toplanarak seçim coğrafyasının kapsamını oluşturmaktadırlar. Bir bakıma seçim coğrafyası, sosyal fenomenlerin genel bir bütünüdür, sadece politik değil bir süreç değil aynı zamanda insanların yaşadığı coğrafi alan, sosyal alan, yaşayış biçimi, insanlar arasındaki etkileşim bu sürecin birbiriyle olan ilişkisinin net göstergesidir. Demokrasi ve seçim her alanda aynı hızla yayılma imkânı bulamayabilir, bu sebepten dolayı bu iki kavram, insanların yaşadığı sınırlar ve coğrafi faktörler içerisinde sınırlı bir gelişme imkânı bulur.

- Coğrafi faktörlerin (fiziki ve beşerî) seçmenler üzerindeki etkisi
- Siyasi liderlerin aldığı kararlarda yaşanan coğrafi mekânın etkisi
- Bulunan coğrafi ortamın seçmen davranışları ve eğilimlerini etkileyen coğrafi unsurların neler olduğu

Bu tarz sorular, seçim coğrafyanın inceleme alanını oluşturmaktadır. Yeni yaklaşım, bilimsel gelişmeler ve teorilerle bu sorular sürekli gelişmiş ve değişim göstermiştir. Bu sebepten ötürü, siyasi coğrafyanın kapsam ve alanı sürekli gelişerek bir büyüme göstermiştir.

Seçimler, coğrafya bilimine konu olmadan önce de basit veya karmaşıık istatistiksel metotlar kullanılarak değerlendiriliyordu seçimlerin alansal ve mekânsal olarak değerlendirilmesi için çeşitli yöntemler kullanılmakta ve bunlara her geçen gün yenileri eklenmektedir. Alansal analitik muhakeme seçim coğrafyası çalışmalarında yaygın olarak kullanılmaktadır. Coğrafyanın sayısallaşması ile seçim coğrafyası çalışmalarında CBS (Coğrafi Bilgi Sistemleri) ve istatistiki yöntemler kullanılmaya başlandı (Kahraman, 2017:36).

Seçim coğrafyasında yeni sayısal yaklaşımın  bakış açısı bulunmaktadır. Bunlar; **Oylamanın coğrafyası, oylama üzerine coğrafi etkiler ve seçim bölgelerinin coğrafi** analizidir. Seçim çalışmalarında bu üçleme başlangıçta ilk olarak MacPhail (1971) tarafından tanımlandı, daha sonra arkasından Busteed (1975) ve Taylor-Jonhston (1979) tarafından kullanıldı (Kahraman, 2007:47). Bu faktörler coğrafyanın temel ilkeleri ile birleşince yeni bir siyasi yaklaşım ortaya çıkmaktadır. Bu yaklaşımlar doğrultusunda seçimlerin coğrafi dağılışını anlamaya yardımcı olan bu maddeler etki alanını süreli genişletmekte ve alanına yeni yaklaşımlar kazandırmaktadır.

Seçim coğrafyasının temel esaslarından birisi, oy verme sürecinin hangi coğrafi faktörlerden ne derece etkilendiği sorusuna cevap bulmaktır. Geçmişten günümüze demokratikleşme süreci ile seçmen üzerinde birçok sosyal fenomen etkili olmuştur. Bazı süreçlerde, yaşanılan alandaki fiziki unsurlar seçim sürecinde etkiliyken, bazı süreçlerde ise o bölgedeki insanın sosyal ve demografik tüm unsurları seçmeni ve seçimi doğrudan etkilemektedir. Bu bakımdan seçim coğrafyasında mekânın ve bu mekâna ait tüm unsurların iyi anlaşılması, oy verme eğiliminin de bulunan seçmeninde, yapısal profilinin de iyi anlaşılmasına neden olacaktır.

Seçim coğrafyasının diğer bir inceleme alanı ise oy verme sürecini etkileyen coğrafi faktörlerin belirlenmesi ve incelenmesidir. Bu faktörler hem küresel hem de yerel olabilmektedir. Seçmen bulunduğu coğrafi alandaki tüm unsurlardan etkilenirken, aynı zamanda çevresinde bulunan tüm küresel faktörlerden de etkilenir. Bu iki faktörden yola çıkarak, seçimler bölgesel(yerel) olduğu kadar, bulunulan alan dışı, yani küreseldir de her ne kadar bir ülkenin kendi sınırları içerisindeki yerel faktörler, seçimde büyük bir etki alanına sahip olsa da ulusal ölçekteki faktörlerde seçimlere etki etmektedir.

Temsil coğrafyası (Parlamentonun coğrafyası)'da idari birimlerde, seçim sonucunda oluşan temsilin, derecesi araştırılmaktadır. Bir bakıma yönetim coğrafyasıdır. Temsil coğrafyası, kapsamının yerleşmesi ve sistemler coğrafyası ile bağlantısını, R. Johnston ortaya çıkarmıştır. Buradaki temel husus, hangi alanlar, hangi ölçekte, mecliste temsil edilmekte ve seçilmiş devlet başkanı, hangi alanı temsil etmektedir (Kahraman 2007:60). Buradaki temel etken sahası, halk tarafından oylama yoluyla başa gelen siyasi parti liderinin, ulaştığı kitle, kazandığı bölge sayısı ve gelecekte izleyeceği seçim stratejilerinin tümünü oluşturmaktadır. Kazanan siyasi parti veya liderin bulunduğu noktaya gelmesindeki temel etkenler, meclisteki sayı üstünlüğü, seçim süreci boyunca ülke sınırları içerisinde ve dışarısında izlediği siyasi süreç konunun genel kapsamını oluşturmaktadır. Yine temsil süreci boyunca, kazanan partinin kazandığı yerleri etki altına alması ve bu süreci devam ettirmek istemesi, oy çokluğu prensibi ile kazanamadığı yerlerde yeni seçim sınırları ve stratejileri belirlemek temel yöntem olarak öne çıkmaktadır.

Genel olarak baktığımızda, seçim coğrafyası toplumun en küçük yapı taşı olan insanın, bu süreçte oynadığı rol üzerinden değerlendirilir. Bu faaliyetleri incelerken, toplumun geçmişten günümüze geçirdiği tüm siyasal, ekonomik, kültürel ve bilimsel süreçleri gözler önüne serer. Seçim coğrafyası, sadece siyasi süreçleri değil, belli bir alanda yaşayan tüm insanların, bu siyasal süreçteki aktif rollerini açıklamaya çalışır. Oy kullanma sürecindeki tüm temel etken ve süreçler bu konunun ana teması olmuştur. Geçmişten günümüze yapılan tüm çalışmalarda “Rokkan (1970), McPhail (1971), Busteed (1975), Taylor (1978), Johnston (1979)” sadece siyasi süreçleri değil, bu siyasi süreçleri etkileyen tüm temel faktörleri, bu faktörlerin oluşmasında etkili olan coğrafi sınırları, bu sınırlarda yaşayan insanların bu süreçte oynadıkları aktif roller vb.... daha birçok araştırma konusu, bu çalışma alanının sınırlarını oluşturmuşlardır.

Yine, yapılan bu ilk çalışmalarda seçim coğrafyasının temeli en iyi şekilde atılmış, konu ve kapsamı siyasi coğrafyanın en önemli çalışma alanlarından biri haline gelmesine neden olmuştur. Yeni yaklaşımlar ve teorilerle desteklenen bu çerçeve birçok çalışmanın da öncülük etmiştir. Genelden özele baktığımızda, yaşanan coğrafi sınırlar, bu sınırlar içerisindeki coğrafi faktörler ve bu alanda yaşayan tüm insanlar bu sürecin temel yapısını oluşturmaktadırlar. Buradaki asıl inceleme kapsamı, siyasi süreçlerden daha çok bu siyasi süreçleri etkileyen coğrafi faktörler, oy kullanan seçmen profili ve oy kullanma sürecindeki çevresel faktörler sayılmaktadır.

2.2. Tarihsel Gelişimi

Seçimlerin tarihsel gelişimi, yüzyıllar boyunca belirli aralıklarla, sürekli olarak devam etmiştir. Bu süreçte birçok yapısal değişiklikten geçen seçim olgusu, kavramsal çerçevesini genişletmiş, demokratikleşme sürecinin de bu yapıya katılmasıyla farklı bir boyut kazanmıştır.

Batı insanını, siyasal temsilin temel birimi haline getiren olay, demokratikleşme olgusudur. Seçme hakkının demokratikleşmesinden sonra günümüzde seçme yetkisi, kişiye özgü, bireysel, serbest, eşit ve gizli oyla yapılan hukuksal ve siyasal haktır. İnsanların tarihsel süreç içinde uzun toplumsal savaşlarından sonra elde ettiği bu demokratik seçme ve seçilme haklarını, iyi değerlendirmek için siyasal temsilin geçirdiği aşamaları incelemek gerekmektedir (Öztekin, 2007:157). Bu gelişim süreci içerisinde seçme hakkının demokratikleşmesinden, yani seçim ve oy yöntemlerinin genellik ve eşitlik ilkelerine ulaşmasından önce oy verme hakkına sahip olanlar oldukça dar ve sınırlı bir kesimdi. Daha sonra demokratik gelişmelerin yoğunluk kazanmasıyla, oy verenlerin dar çemberi genişlemiş, ilke olarak tüm yurttaşlara oy hakkı tanınmıştır, bu bakımdan oy hakkı sınırlı oydan, genel oya doğru olmuştur (Tanilli, 2007:262).

Demokrasinin ve seçim olgusunun antik çağda en yaygın olduğu yer, Yunan dünyasıdır. O dönem (M.Ö 4.5. yüzyıllar) düşünüldüğünde, dahası günümüz Asya ve Avrupa ülkeleriyle karşılaştırıldığında bile, oldukça demokratik bir yapıya sahipti. Antik Yunan, siyaset düşüncesine demokratik özelliğini veren, Atina’da uygulanan yönetim biçimidir. Atina demokrasisinde kadınların, kölelerin ve yabancıların siyasi hakları yoktu. Bu haklar 20 yaşını doldurmuş, erkek Atina vatandaşlarına tanınmıştı (Ateş, 1926:24). Bu dönemde ülke siyaseti ile ilgili temel kararlar “Ecclesia” adı verilen, yılda 40 kez toplanan halk meclislerinde alınmakta ve bu meclislere oy hakkı olan herkes katılmaktaydı. Doğrudan demokrasiye örnek teşkil eden bu durum, doğrudan tüm Atina vatandaşlarının ülke sorunlarına dahil olmasına hak tanıyordu. Bu meclisler daha sora yetkilerini yasama komisyonuna devretmiştir. Bu komisyon ise, her yıl başı kura ile belirlenen 30 yaş üstü kişilerden oluşmaktaydı (Uygun, 2011: 20). Yürütme yetkisi ise ‘Beş Yüzler Konseyi’ adı verilen bir kurulun elindeydi, bu kurulun üyeleri tıpkı yasama organı gibi kura ile belirlenmekteydi. Atina’da oluşturulan 10 kabileden kura yoluyla 50’şer kişi belirlenir, devlet başkanı ise 24 saatliğine bu konseyden kura ile tayin edilirdi idari organların çoğu ise yine kura yoluyla belirlenirdi (Uygun, 2011:30).

Antik Yunan devletleri, ne kadar demokratik bir süreç içerisinde varlığını devam ettirse de Makedonyalıların işgali sonrasında yok olmuşlardır. Bu süreç içerisinde yeni devletler kurulmuş, idari sistemler ve yapılar sürekli olarak değişmiştir. Nüfusun artması, yeni devletlerin ve imparatorlukların kurulmasına yol açmıştır. Nüfusun fazla olması aynı zamanda devlet yapısının değişmesine ve halkın doğrudan demokrasi sürecine katılmasını engellemeye başlamıştır. Bu süreç içerisinde temsil durumu o bölgede yaşan en zengin kişi veya soyluya geçmiştir.

Demokrasi ve seçim kavramı, her ne kadar Antik Yunan medeniyetinde veya Avrupa’da şekillenmiş olsa da Antik Çağ’da, doğu toplumlarında da bu kavrama rastlamak mümkündür. Antik Çağda, Türklerin törelere (yazılı olmayan kanunlara) ve “yasalara” göre yönetildiğini Türk devlet gelenekleri ile ilgili, yazıtlardan elde edebiliriz (Nişancı, Özdemir, 2019:76). Eski Türk boylarında, yönetme yetkisi ne kadar babadan oğula geçen bir süreç olsa da bu yetkinin tanrı tarafından verildiğine inanılırdı. Aynı zamanda, bu düzen içerisinde devlet meselelerinin görüşüldüğü ve devlet ile ilgili kararların alındığı bir meclis sistemi bulunmaktaydı. Meclise kağanlar başkanlık eder, kağanın katılmadığı toplantıda, hanedana mensup olmayan üyelerden birisi başkanlık ederdi. Göktürklerde yasama kurulu niteliğindeki meclise “Toy”, meclis üyelerine “Toygun” denilirdi. Yasama organı olan Devlet meclisinde alınan kararlar Yasa/Töre olarak kabul edilir, bu töre ve yasalar Kağandan önce gelir ve Kağanı bile bağlardı (Uslu, 2019:7).

Genel olarak baktığımızda, Antik dönemde demokrasi ve seçim tam anlamıyla uygulanmasa bile bu süreçte demokratikleşme kavramının ve esaslarının uygulandığını görmek mümkündür. Yapılan bilimsel araştırmalarda, devlet yönetimlerinin tüm halkı kapsayacak şekilde olmasa bile, halkın belli bir kesimini, bu sürece dahil etmesiyle uygulandığını görmek mümkündür. Yunan devletlerine göre, Türk kültüründe bu kavram tam oturmamış olsa bile, devlet ile ilgili kararların sadece tek kişiden değil, meclis üyelerinden yola çıkarak alınması siyasal sürecin bir göstergesidir. Bu süreçten yola çıkarak 20.yy’daki modern demokratik süreçlerin ve siyasal organizmaların temeli bu dönemde atılmıştır. Zamanla evrimleşen bu kavram, tek kişilik yönetim anlayışından çıkarak, bir sınırlar içerisinde yaşayan tüm halkı kavramsal çerçevesi içerisine dahil etmiştir.

Feodal dönemde (Orta Çağda) seçim kavramına baktığımızda; “temsil sistemi” kavramının bu dönemde çıktığını görebiliriz. Orta Çağda büyük imparatorlukların kurulması, belirli coğrafi sınırlar içerisinde yaşayan insan sayısının yönetime etki etmesini sınırlandırmıştır. Her ne kadar tüm devletlerde temsil edecek kişiyi halk seçmese de buna uymak yükümlülükler arasındaydı.

Orta Çağ Avrupası’nda feodal (toprağa bağlı ve tarıma dayalı) toplum düzeninde insanların; soylular, din adamları ve serfler olarak toplumsal, siyasal ve ekonomik bakımdan katmanlara ayrıldığını görüyoruz. Bu toplumsal katmanlar arasındaki ilişkiler, özünde eşitliği arındırmayan toplumsal yasalara ve kurallara göre düzenlenmişti (Öztekin, 2007:156). Feodal toplum düzeninde, servet ve bu servetin kaynağı olan toprağın sahibi olmak, ekonomik ve siyasi gücünde sahibi olmak demektir. Belli büyüklükte toprağı olmayanlar, devlet ve toplum yönetiminde söz sahibi olamadıkları gibi kamu görevlerine de giremiyorlardı. Bu bakımdan köylüler, (serfler) toplumda her konumda aşağı durumdalar (Karamustafaoğlu, 1970:57-58). Orta çağın sonlarına doğru, Avrupa’da büyük değişimler ve gelişmeler olmuştur. Önceleri dinsel ve yönetsel merkezler durumunda olan kentler, yavaş yavaş pazar için üretim yapan ve ticareti canlandıran odak noktaları olmuşlardır. Ticaretin bu denli hızlı gelişmesi “burjuva” sınıfı adı verilen yeni bir ticari sınıf oluşmasına etki etmiştir (Ateş, a.g.e., s.34). Bu sosyal sınıfın oluşması ile feodal toplum düzeninde değişiklikler oluşmaya başlamış, toplumsal konular farklı bir boyut kazanarak tüm halk kitlelerine yayılmaya başlamıştır.

Burjuva sınıfı için temel ve ilk sorun, soylularının ve din adamlarının tekelinde olan toplumun, yönetilme hakkının genişletilmesi ve kendilerine de bu hakkın tanınması olmuştur. Bu engelin kaldırılması ve toplumu yönetme hakkının kendilerine de tanınması için, eşitlikçi ve özgürlükçü toplum ile yolan çıkan bu sınıf, ilk etapta haklar kazanmak ve bu hakların devamlılığını sağlamak için birçok yol denemişlerdir. Nitekim ticaretin gelişmesi ile zengin olan bu sınıf, aristokrat sınıf ile din adamları arasına girmeyi başarmış ve yönetimde söz sahibi olmayı başarmışlardır. Yeni bir güç haline gelen burjuva sınıfına göre siyaset, hiç kimsenin olmayıp, onun sahibini eşit ve özgür koşullarda seçtikleri kimse oluşturur (Ortak yayın, 1982:14). Bunun yanı sıra Avrupa genelinde birçok siyasi olay yaşanmış, bu olayların dönütleri “seçim” kavramını tekrar gün yüzüne çıkarmıştır. Toplumsal yapı değişmiş, yeni siyasi kavramlar devlet içerisinde kabul görmeye başlamıştır.

1215 yılında Magna Carta'nın kabulü ile halk, ülke yönetimine yavaş yavaş girmeye başlamış olsa da sosyal sözleşme ve rıza kavramlarını da içeren “seçim” kavramı Antik Yunan'dan sonra ilk kez Thomas Hobbes (1588-1679) ile ortaya çıkmıştır. Hobbes'a göre devlet kurumlarının oluşumu vatandaşların onayıyla olmalıdır. Buradaki onay kavramı günümüzdeki “seçim” kavramını akla getirmelidir (Nişancı, 2013: 49,52).

Daha birçok olay, bu siyasi sürecin oluşmasına etki ederken 18.yy'ın sonuna doğru gerçekte genel oy ilkesi, Amerikan ve Fransız devrimleriyle atılmıştır. İktidar Mücadelesi ,Fransa'da mutlak monarşiye karşı burjuvanın yönetimde halk tabakasının baş kaldırması şeklinde olmuştur. 18. yy 'da iktidarın kullanılması ve temsil konularında farklı sonuçlar oluşturan iki kuram ortaya çıkmış ve günümüze kadar temsil anlayışını etkilemiştir. Bunlar “Milli Egemenlik” ve “Halk Egemenliği” kuramlarıdır. Milli egemenlik kuramında halk temsilcilerini seçer ve iktidarın kullanılmasını bunlara bırakır. Fakat bu temsilciler hiçbir şekilde halka hesap vermezler. Halk egemenliği kuramına göre ise iktidar, toplumu oluşturan bireylerindir, bireyler bu haklarını devredemezler (Karamustafaoğlu, a.g.e., s. 59). Yine aynı dönemde Orta Çağ'da İslam ve Ortadoğu Coğrafyasında seçim kavramına bakacak olursak, kimi toplumlarda din ve siyaset aynı kapsam içerisinde ele alınamazken, İslam coğrafyasında din, siyasetin temel taşını oluşturmaktaydı. Ortadoğu'da İslam dinin hızla yayılması ile sınırlar genişlemiş bu sınırların genişlemesi ile çeşitli siyasi süreçler meydana gelmiştir.

610 yılında, dünya İslam dini ile tanışmış, İslam Devleti'nin hem devlet, hem din yöneticiliğini 632 yılına kadar Hz. Muhammed yapmıştır. Yani din ve devlet yönetimi tek kişi tarafından yürütülmüştür. Hz. Muhammed'in ölümünden sonra halifelik dönemi ve bu dönemler sonrasındaki mezhep ayrılığı süreci, devlet başkanı gerekliliğini ortaya koymuş ve buna bağlı olarak “seçim” kavramı ortaya atılmış olsa da İslam dünyasında birçok görüş ayrılığı yaşanmıştır (Korkmaz, 1995: 106). İslam dininde demokratikleşme süreci tam anlamıyla yaşanmamıştır. Halifelik makamının sürekli el değiştirmesi ve bu süre içerisinde mezhep ayrılıklarının oluşması toplum içerisindeki yapıyı sürekli etkilemiştir. Daha sonra Emeviler Dönemi'nde (661) halifeliğin babadan oğula geçen bir sistem haline getirmesiyle, demokratikleşme süreci ve seçim kavramı aksaklığı uğramıştır. Savaşlarla birlikte sürekli el değiştiren hilafet makamı, 16. yüzyılda Osmanlı Devleti'ne geçmiş, Osmanlı Devleti'nden günümüze kadar kullanılan bu makam Cumhuriyet'in kabulü ile son bulmuştur.

Modern Dönemde, batı toplumlarında seçim kavramı ve olgusuna bakacak olursak; kurucu güç tarafından yapılmış ve halkın onayından geçirilmiş temel anayasa ve hukuksal ilkelere dayanan bir siyasi süreci ele alır. Modern dönemde yaşanan siyasi olaylar ve savaşlar, demokrasi kavramının öne çıkmasına sebep olmuştur. Bu süreçte bu kavramın yaygınlaşması, yeni hukuk devletlerini doğurmuştur.

17. yüzyıldan sonra günümüze kadar geçen sürede Fransız İhtilali'nden sonra üç büyük demokratikleşme dalgası yaşanmıştır. Bunlardan birincisi; 19. Yüzyılın başlarında Amerika Birleşik Devletleri'nde erkek nüfusun büyük bir bölümüne oy hakkı tanınması ve bundan etkilenen 30'a yakın devletin demokratik rejimi benimsemesi; ikincisi, İkinci Dünya Savaşı'ndan demokrasi cephesinin üstün gelmesi ile demokratik rejime geçen devlet sayısının 36'ya yükselmesi ve üçüncüsü; sosyalist bloğun çökmesiyle Doğu Avrupa'daki birçok ülkenin bağımsızlığını ilan ederek demokratik rejimi benimsemesidir (Uygun, 2011: 118). Modern Dönemdeki temsil ile ilgili en büyük sorun kimin temsil edileceğinin belirlenmesiydi. Genel oy fikri 18. yüzyılın sonlarından itibaren ilk olarak Jeremy Bentham (1748-1832) ve James Mill (1773-1836) tarafından geliştirilmiştir (Heywood, 2012: 108). Bu nedenle Modern Dönemden önceki hiçbir seçimin, demokratik seçim ilkelerine uygun olarak yapılmadığını söylemek mümkündür. Bu dönemde seçme ve seçilme hakkının tüm vatandaşlara tanınması görmüştür.

Geçmişten günümüze seçim süreçlerine baktığımızda, Antik Çağ'da ve Orta Çağ'da seçimler belirli sınırlarda, belirli kişilere hitap ederken, 19. yüzyıldan sonra bireysel hak ve özgürlük kavramlarını yayılması ile evrensel bir nitelik kazanmıştır. Coğrafi sınırların varlığı, medeniyetlerin gelişimi, devlet yapılarının sürekli olarak değişmesi, insan nüfusunun sürekli olarak artması, yaşam standartlarının teknoloji ile sürekli olarak değişmesi, bu kavramında sürekli olarak yenilenmesine yol açmıştır.

Modern siyasi dönemde, ulusal egemenlik ve halk egemenliği kavramının yaygınlaşması, bireyin kendi iradesinde bulunan seçme hakkının ona geri verilmesi ve demokrasi kavramının tüm dünya üzerinde kabul görmesi seçim olgusunun da hızlı bir şekilde yayılmasına olanak vermiştir. Genel oy ilkesi yavaş yavaş tüm toplumlarda aralıklı olarak gelişmiş ve günümüzdeki bulunduğu noktaya ulaşmıştır (Öztekin, 2007: 161).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE’DE SİYASİ PARTİLER, SEÇİM SÜREÇLERİ VE PARTİ DEĞİŞİKLİKLERİ

Türkiye’de siyasi partilerin ve seçim süreçlerinin başlaması, Cumhuriyet’in ilanı ile hız kazanmıştır. Bu siyasal süreçler ve seçim değişiklikleri, birçok aşamadan ve süreçten geçerek günümüzdeki halini almış bulunmaktadır. Cumhuriyet’in yeni ilan edilmesi, toplumun zorlu süreçlerden geçmesi ve sürecin ilk başlarda belli aralıkla ilerlemesine olanak tanımıştır.

Osmanlı Devleti’nin yeni yıkılmış olması, Türkiye’nin birçok savaştan yeni çıkmış olması ve Cumhuriyetin yeni ilan edilmesi, bu süreçte atılacak olan adımların, yavaş ilerlemesine neden olmuştur. Cumhuriyet döneminde birçok değişiklik yapılmıştır, ama genel değişiklik 1946’da yaşanmıştır. Bu tarihe kadar olan süreçte yapılan seçimler genel olarak **çift dereceli seçimler** olmuştur. 1946 yılından sonra bu süreç değişerek yerini **tek dereceli seçimlere** bırakmıştır. Cumhuriyetin ilanından sonraki seçimler ‘1923, 1927, 1931, 1935, 1939, 1943’ milletvekili seçimleri iki dereceli seçimler olarak yapılmıştır (Nişancı ve Özdemir, 2017:729).

Bu süreç boyunca, yasal olarak da çeşitli değişikliklerin yapıldığını görüyoruz. 1942 yılına kadar olan süreçte seçimler, hep 1. Meşrutiyet Dönemi’nden kalma İntihab-ı Mebusan Yasası’nın değiştirilmiş hükümleri ile yapılırken, 1942 yılında “4320” sayılı **Mebus Seçimi Kanunu** çıkarılmıştır (Öztekin, 2007: 185). Bu süreç içerisinde yapılan seçimler antidemokratik bir süreç izlediği ve seçimlerde tek partili bir dönem yaşandığı için demokratik anlamda seçim süreci tam anlamıyla ilerleyememiştir. Bu süreç içerisinde 1935 seçimleri öncesi ‘2598’ Sayılı Kanun ile İntihab-ı Mebusan Kanunu’ndaki seçilme yaşı 18’den 22’ye yükseltilmiş ve bu süreç içerisinde kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanınmıştır. Bu demokratik sürece kadınların katılması ile siyasal süreçte yeni bir demokratik dönem ve seçim süreci yaşanmaya başlamıştır (Nişancı ve Özdemir, 2017:729).

Türkiye çok partili demokrasiyle 1946’da tanışmış oldu, bu süreç içerisinde yapılan siyasi hamleler, seçim değişiklikleri başarılı veya başarısız tüm anayasal kararlar, yeni seçim döneminin oluşmasına ve siyasal sürecin dinamizm kazanmasına öncülük etmiştir.

3.1. Tek Partili Dönem

Cumhuriyet'in ilanından sonra, Türkiye'de "1923, 1927, 1931, 1935, 1939, 1943" yıllarında yapılan seçimlerde tek partili bir siyasal süreç söz konusu olmuştur. Bu siyasal süreç içerisinde Türkiye'nin içinde bulunduğu şartlar, Cumhuriyet'in ilanından sonra yapılan yenilikler ve değişimler bu sürecin antidemokratik bir süreç içerisinde ilerlemesine sebebiyet vermiştir.

Cumhuriyet Halk Fırkası (CHF), 1923'ten 1945'e kadar olan süre içerisinde tek başına iktidar partisi olarak hükümetin başında kalmıştır. Türkiye'de bu yıllar içerisinde yaşanan siyasal değişim ve reform hareketlerine eşlik eden düşünce akımlarının, çatışmaların, siyasal değişimlerin ve hoşnutsuzlukların bir yansıması olarak görülebilmektedir. Bu süreç içerisinde CHF'de kendi içerisinde birçok değişikliğe uğramıştır. Yıllar süren bu değişim sonrası halkın çeşitli süreçlerden geçmesi, nüfusun devamlı olarak atması, yeniliklerle birlikte halkın demokrasi anlayışının değişmesi ve bireysel oy kavramının gün yüzüne çıkması siyasal sürecin değişmesine sebep olmuştur (Karpas, 2020:43).

Bu süreç içerisinde, CHF siyasal görüş olarak toplumun çoğuna hitap eden bir pozisyonsa bulunmaktaydı. Aynı zamanda, partide yer alan kişilerin toplumun çoğuna hitap etmesinin yanı sıra, ideolojik olarak seçim süreçlerinde de etkisi çok fazlaydı. Savaşın bitmesi, yapılan reformlar, artık yeni bir siyasal sürecin başlaması gerektiğinin en büyük göstergesiydi. 1946 yılına kadar birçok muhalif parti kurma girişimi olsa da bu süreç hep sekteye uğratılmıştır. Toplumda oluşan fikir ayrılıkları, yeni kurulan devlet içerisindeki siyasi düşüncelerin çokluğu, yeni bir parti kurma düşüncesini bu süre zarfına boyunca hep sekteye uğratmıştır. Bu süre içerisinde CHF'de yaşanan siyasal çözülme ve fikir ayrılıklarının oluşması, parti içerisindeki önde gelen kişilerin, yeni bir muhalif yol izlemesi ile seçimler farklı bir süreç kazanacaktı.

Bu sürece baktığımızda ise; 17 Kasım 1924 yılında ilk muhalif parti olan "Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası" kurulmuş, kurulmasından kısa bir süre sonra ülke içerisinde yaşanan Şeyh Said isyanına öncülük ettiği için, TBMM tarafından 3 Haziran 1925 yılında kapatılmıştır. Bu süreç, çok partili hayatın başlaması için hazır olunmadığı ya da toplumdaki ideal düşünce yapısının ne denli farklı olduğunun ilk göstergesidir. Bu süre zarfında yaşanan olaylar, Cumhuriyet için yararlı görünse de toplum içerisindeki fikir ayrılıkların başlamasındaki temel yapıyı oluşturmaktadır.

Bu olaylardan sonra, 1927’de toplanan CHF ikinci kurultayında, partinin ikinci tüzüğü kabul gördü. Bu tüzüğün temel ilkelerine göre, partinin değişmez ilkeleri cumhuriyetçilik, ulusçuluk, halkçılık oldu. (Şahin, 2011).

Mustafa Kemal Atatürk, bu süre zarfı içerisinde yeni bir siyasi görüşün milletin çıkarları için ortak bir yol olacağı kanaatiyle Fethi Okyar’ı yeni bir parti kurma sorumluluğu ile görevlendirdi. Fethi Bey 1930 yılında Serbest Cumhuriyet Fırkası’nı (SCF) kurdu. Bu parti dini ve iktisadi görüş açısı bakımından tek parti hükümetin farklı bir yol izliyordu, bu yol ise halk arasında sert görüş ayrılıklarına ve sorunlara yol açmıştı. Bunun yansısı SCF’nin, CHF’ye yönelttiği sert itamlar olayların daha fazla çıkmaza girmesine yol açmıştı. Bu sebepten ötürü hem toplumda yaşanan sert olaylar hem de mevcut hükümetin baskıyla birlikte Fethi Bey ve arkadaşları 1930 yılında partiyi kapatmak zorunda kaldılar (Akşin, 2008:204).

Serbest Cumhuriyet Fırkası’nın kapatılması, yine tek partili hayatın devam etmesine, ülkede yapılan devrimlerin ise hızlı bir şekilde ilerlemesine sebebiyet verdi. 1931’de Partinin üçüncü kurultayında ise yeni ilkeler Laiklik, Devrimcilik ve Devletçilik partinin yani tüzüğünü oluşturmaktaydı. 1935’te ise Cumhuriyet Halk Fırkası’nın adı Cumhuriyet Halk Partisi olarak değiştirildi (Şahin, 2011). 1923’ten 1945’ e kadar olan süreçte dünyada yaşanan olaylar savaşların getirdiği ekonomik etkiler birçok açıdan farklı görüşün ülke üzerinde yol oynası ve çözüm üretmesi için temel bir yol olarak gözüküyordu. Nitekim 1945’ yılına kadar CHP otoriter bir rejim sergileyerek tek parti olarak hükümeti temsil etti.

1938’de Mustafa Kemal Atatürk’ün ölümü sonrası, 1938’de İsmet İnönü’nün Cumhurbaşkanı, aynı zamanda ise partinin genel başkanı olarak da seçilmesi çok partili hayata geçiş sürecini oldukça hızlandırmıştır. II. Dünya Savaşı’nın sonunda ülkenin geçirdiği çeşitli sosyal, ekonomik ve siyasal düşünceler çok partili hayatın gerekliliğini gün yüzüne çıkarmıştı. Aynı zamanda batıya yönelen ülke politikası bu süreçte yer alabilmek adına demokratik bir sürece girmek zorundaydı, bu nedenle Cumhurbaşkanı İsmet İnönü 1945’te gerekli düzenlemeleri yaparak çok partili hayatın önünü açmış oldu (Karpaz, 2020:93). Bununla birlikte Türkiye Cumhuriyeti otoriter bir rejim sürecinden yani tek partili bir süreçten, çok partili bir sürece ilk adımı atmış oldu, bu süreçler içerisinde tek partili hayatın kabul görmesi ne kadar olağan olsa da demokratik bir süreç yaşanması konusunda kötü bir etki bırakmıştır.

3.2. Çok Partili Dönem ve Seçim Süreçleri

1945 yılından sonraki dönem, sadece Türkiye bazında değil, bütün dünya çapında değişik sosyo-ekonomik durumların ortaya çıkmasına sebep olmuştur. II. Dünya Savaşı'nın küresel etkileri, Türkiye üzerinde de büyük değişimlere sebep olmuştur. Bu süreç içerisinde, Cumhuriyetin ilan edilmesinden bu yana süregelen tek parti hükümeti bu sosyo-ekonomik değişimlere kayıtsız kalamayıp, İsmet İnönü'nün attığı adımlarla, çok partili hayatın başlamasına neden olmuştur.

7 Haziran 1945'te eski Başbakan ve Atatürk'ün arkadaşı olan Celal Bayar, tarihçi Fuat Köprülü, büyük toprak sahibi eski CHP müfettişi Celal Bayar ve eski vali Refik Koraltan, "Dörtlü Tahrir" adı altında bir önergeyi meclise sundu. Bu öneride, savaş bittiği için demokratik özgürlüğün yeniden kurulması gerektiğini beyan ettiler. Bunun yansıra muhalefet partilerinin demokratik sisteme uygun kurulabilmesine için çalışmaların yapılmasını istediler. Bu önerenin kabul edilmemesi ve Nuri Demirağ'a MKP'yi kurma izni verilmesinden faz alarak, 7 Ocak 1946'da Demokrat Parti'yi kurdular (Karpas, 2019:233).

3.2.1. 1946- 1957 Dönemi Seçim Süreci

1946 dönemi siyasi hayatın antidemokratik bir süreçten, demokratik bir sürece geçişinin temel bir başlangıcı olarak kabul görmektedir. Demokrat Parti'nin etkisi kısa sürede toplum genelinde etkili olmaya başlamıştı. Bununla birlikte Demokrat Parti seçim konusunda birçok değişikliğin ilk adımını atmış bulunmaktaydı.

"Muhalefete göre 4918 ve (1948 yılında çıkarılan ve 4918 sayılı yasanın bazı maddelerini değiştiren) 5258 sayılı milletvekili seçimi yasaları yetersizdir. Çünkü bütün seçimler iktidar partisinin nüfuzu altında yürütölmektedir. Muhalefet tarafından eleştirilen ve değiştirilmesi istenen 4918 sayılı yasa Türkiye'de **ilk tek dereceli** seçimi düzenleyecek olan yasadır (Karamustafaoğlu, a.g.e, s.108).

Demokrat Parti'nin genel amacı, özgür düşünce ve demokrat bir seçim sürecinin oluşmasını sağlamaktı. Bununla birlikte, sadece tek dereceli sistem dışında, gazete kapatma yetkisini hükümetten alıp, mahkemelere devrettirdi. Üniversitelere özerklik verildi, bunun yansıra çiftçinin desteğini alabilmek için Toprak Mahsulleri Vergisi kaldırıldı, Çalışma Bakanlığı ve İşçi Sigortaları kanunu çıkarıldı. İnönü'nün "değişmez genel başkan" sıfatına son verildi (Akşin, 2021:244).

1946 seçimleri bakıldığında, iktidar lehine bir seçim olduğunu söylemek oldukça mümkündür. Bunun en büyük sebebi, 1947’de yapılması gereken seçimin, mevcut hükümet tarafından bir sene önceye, 21 Temmuz 1946’ya alınarak yapılmıştır. Seçimlerde uygulanan açık oy-gizli tasnif ve çoğunluk sistemi, Demokrat Partinin aleyhine bir sonuç almasına neden olmuştur (Akşin, 2021:245).

Tablo 3.1. Milletvekili Genel Seçim Sonuçları (21 Temmuz 1946)

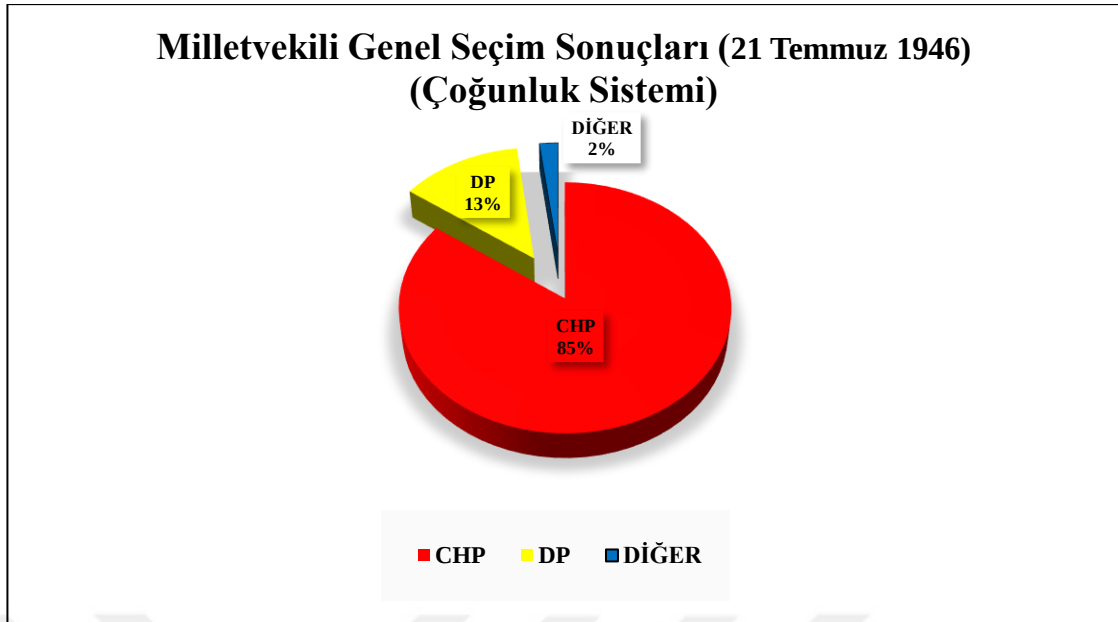
PARTİLER	MİLLETVEKİLİ SAYISI	OY ORANI (%)
Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)	397	85,4
Demokrat Parti (DP)	61	13,1
DP Listesinden Seçilen Bağımsızlar	4	0,9
Bağımsızlar	3	0,6
Toplam	465	100

Kaynak: TBMM Ad Defteri VIII Dönem, Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları,

(https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonucdari/secim3_tr.pdf; Erişim: 07.01.2021).

1946 yılı seçim sonuçlarına bakıldığında, seçimlerin öne alınması Cumhuriyet Halk Partisi’nin lehine bir tablonun ortaya çıkmasına yardımcı olmuştur. Demokrat Parti, her ne kadar seçim sürecini tamamlayamamış olsa bile mecliste 61 sandalyenin sahibi olmuş ve muhalefet partisi olmaya hak kazanmıştır. DP’nin seçim süreci boyunca CHP’nin aksine birçok kesime hitap etmesi ve aynı zamanda din üzerindeki hassasiyeti birçok kesim tarafından benimsenmesine yardımcı olmuştur. Bunun sonucunda meclise farklı görüşlerin olması, insanlar arasında da farklı görüşlerin daha keskin bir çizgi oluşmasına neden olmuştur.

Seçimlerde değişen bu süreç, her ne kadar Cumhuriyet Halk Partisi’nin lehine de olsa, Demokrat Parti kazanımları bakımından daha kazançlı bir seçim süreci geçirmiştir. Mecliste koltuk elde etmenin yansıya, birçok kesim tarafından benimsenmeye başlamış, toplumda eşitlik duygusunun güçlenmesine neden olmuştur. Bu süreçte eleştirisel bakış açısı, iktidarın kendi içerisindeki sorunları görmesine ve yeni yollar aramasına neden olmuştur. Bununla birlikte Demokrat Parti, yeni seçim döneminde nüfuzunu daha da arttırmak için, her türlü seçmen sınıfına ve grubuna hitap edecek bir bakış açısı ile kendi içerisinde siyasi profilini genişletmeyi, hedef olarak görmüştür.

Şekil 3.1. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (21 Temmuz 1946)

Kaynak: TBMM ad defteri, dönem VIII, Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları, (https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf: Erişim: 07.01.2022).

Seçim sürecine bakıldığında, çoğunluk sisteminin uygulanmasıyla pek bir şey değişmemiş CHP %85 oy ile yine iktidarda kalmayı başarmıştır. Bu süreç Demokrat Parti grubunu etkilemiş, anti demokrat bir seçim süreci yaşandığı için yeni seçim sürecine kadar hiçbir şekilde seçim propagandasına katılmayarak, tepkilerini bu şekilde gündeme getirmişlerdir. Bu seçim sürecinde çok partili hayata geçilse bile demokratik bir süreç sayılmamaktadır.

Bu süre zarfında CHP, büyük şehirlerde yaşayan aydın sınıfa, iş adamlarına, meslek sahibi genç gruplara hitap ediyordu. Bu yaklaşım tüm halk kitleleri tarafından hissediliyordu. DP ise genel olarak, kırsal kesimdeki yerel halka hitap ediyordu. Muhalefet yeni seçim süreci boyunca yaptığı seçim kampanyalarında demokratik olmayan politik kararları gündeme aldı. Aynı zamanda, devlet kontrolüne dayanan ekonomi politikasını bu süre zarfında sürekli olarak eleştirdi (Karpat, 2019:233).

Ekonomik faaliyetlerin seçmen üzerinde etkisi, bu dönemde en önemli unsurlardan bir tanesiydi. Seçmenin bulunduğu ekonomik sıkıntılar ülkenin her safhasında net bir şekilde hissediliyordu o yüzden, partilerin en büyük çıkışları ekonomik göstergeler üzerinden olmuştur.

1950 döneminde gelindiğinde, gerçek anlamda ilk kez seçim kampanyası yapılmış, iktidar partisinin değişmiş ve DP'nin 10 yıllık hükümet sürecinin başlamıştı. Gerçek demokratik dönem olarak adlandırılan bu süreç, birçok açıdan Türkiye Cumhuriyeti için önemli bir süreç olarak kabul edilmektedir.

1950 dönemi seçim süreci öncesi DP içerisinde yaşanan düşünsel ayrılıklar daha şiddetli hale geldi ve Mart 1948'de bir kısım milletvekilinin parti üyeliklerine son verildi. Partiden ayrılan grup, bir süre boyunca mecliste “**Müstakil Demokratlar**” grubunu oluşturdular daha sonra ise 20 Temmuz 1948'de Millet Partisi (MP) kuruldu. Bu grup DP'yi yumuşak bir tutum sergilemekle ve ılımlı bir yaklaşım göstermeleri ile suçluyordu. DP 1950'ye kadar kitlesinde bir kayıp yaşama bile milletvekili sayısında yarından fazla bir kayıp vardı (Akşin, 2021:246).

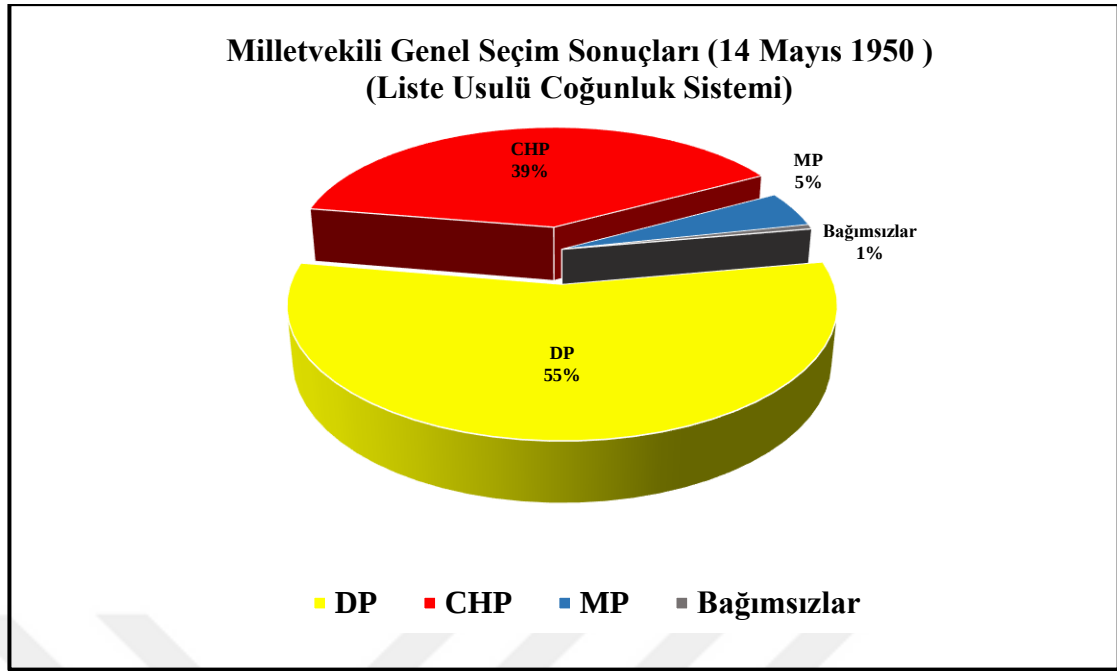
Tablo 3.2. Genel Seçim Sonuçları (14 Mayıs 1950)

PARTİLER	MİLLETVEKİLİ SAYISI	OY ORANLARI (%)
Demokrat Parti (DP)	416	55,2
Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)	69	39,2
Millet Partisi (MP)	1	4,6
Bağımsızlar	1	0,6
Toplam	487	100

Kaynak: TBMM Ad Defteri, VIII Dönemi, Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları, https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf; Erişim: 07.01.2022).

Seçimlere genel olarak bakıldığında, Demokrat Parti'nin belli kesimlere değil, ülkedeki her sınıfa seslenmesi, toplumsal destek anlayışını her alanda ifade etmesi ile oy oranını güçlendirmiş ve desteklemiştir.

Demokrat Parti'nin seçmen üzerindeki imajı, genellikle ekonomik çözümler ve geleceğe dönük yatırımları temel aldığı için, seçmenin oy kullanma sürecindeki temel etmen ekonomi olmuştur. Bu bakımdan, toplumun her kesiminden seçmen, ekonomik göstergelerin değişmesi esasında siyasi parti eğilimlerini değiştirmiştir. Sadece Türkiye'de değil, birçok ülkede seçimlerin ana hattını oluşturan ekonomik göstergeler, seçmenin oy verme eğiliminde en önemli alt yapıyı oluşturmaktadır. Demokrat partinin modern şehirleşme, ekonomik refah ve tarımsal destek üzerine yaptığı bu söylemler seçmen üzerinde önemli etkilere neden olmuştur (Karadeniz, 2018:645).

Şekil 3.2. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (14 Mayıs 1950)

Kaynak: TBMM Ad Defteri Dönem VII, Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları, (https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuculari/secim3_tr.pdf; Erişim: 07.01.2022).

14 Mayıs 1950 yılında yapılan seçimlerde, DP iktidara gelmiş ve Türk siyasi hayatında yeni bir dönem başlamıştır. Demokrat Parti iktidara gelir gelmez, geniş bir değişim ve atama adımı yaparak, birçok alanı elinin altında toplamaya başladı. Parti lideri demokratik olmayan tüm yasaları kaldıracaklarını ve demokratik olmayan tüm uygulamaları kaldıracaklarını beyan etmişlerdi (Öztekin, 2007:409).

TBMM tarafından Cumhurbaşkanı seçilen Celal Bayar, Demokrat Parti genel başkanlığından istifa etti. Bu göre başbakan olan Adnan Menderes'e verildi. Refik Koraltan ise o dönemin TBMM başkanı seçildi. Dış işleri bakanlığına ise Fuat Köprülü seçildi (Akşin 2021: 250). Bu dönemde alınacak tüm kararlar ve değiştirilecek tüm yasalar gelecek seçim döneminde Türkiye'nin yeni siyasal sürecini belirleyecekti. Siyasal sürecin değişmesi, toplumsal sınıf ayrımının ve düşünsel siyasi hayatında değişmesine neden olacaktı.

1950 Seçimlerine bakıldığında, (çizelge 3) CHP'nin %85'lik oyu bu seçimlerde %39'lara kadar geriledi. DP ise oyunu %13'ten %55'e kadar çıkardı. 1946 seçimlerinde 61 adet milletvekiline sahip olan DP, 1950 seçimleri ile milletvekili sayısını 416'ya kadar yükseltti. Bu tablo sonucu mecliste DP 416, CHP 69, MP 1 sandalyenin sahibi olmuştu.

Bu süre zarfında DP tarafından sürekli gündeme getirilen “Seçim Güvenliği Sorunu” 16 Şubat 1950 tarihli ve 5545 sayılı yasa ile çözülmeye çalışılmıştır. Bu yasa demokratikleşme süreci ve halkın tamamen seçimlerde söz hakkı kazanmasının en önemli adımlarından birisidir. Çıkarılan “Milletvekili Kanununa” göre kullanılan oy, tek dereceli, eşit, genel, gizli oy, açık tasnif usulüne göre adli denetim altında gerçekleştirilerek yapılmıştır (Karamustafaoğlu, a.g.e., s.110). Bu seçim sonucu sadece belli bir kesime değil, Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşayan tüm halk kitlerine hitap ediyordu. Çünkü halkın %89,3'ü bu süreçte aktif rol oynamış seçim süreci demokratik bir biçimde sonuca bağlanmıştır.

1950 dönemi, köklü ekonomi politikalarının yapıldığı bir dönem olarak tarihe geçmiştir. Tarım alanlarının arttırılması, sanayiye bağlı kolların çoğaltılması, çiftçiye verilen desteğin arttırılması DP'nin daha çok kitleye hitap etmesine yardımcı oluyordu. Türkiye'nin 1952 yılında NATO'ya kabul edilmesi önemli bir siyasi başarıydı. DP sadece bununla kalmadı sahada tüm etkinliğini arttırmak ve hükümeti elinde tutmak amacıyla CHP'nin birçok kez önünü kesti. 8 Temmuz 1953'te ise Millet Partisini Atatürk fikir ve görüşlerine aleyhinde olduğu gerekçesiyle kapattırdı

Bu seçim süreci içerisinde Türkiye Coğrafyasında bulunan tüm halk %89,3'lük bir seçim profili ile kendi düşünce ve isteklerini sandıklara yansıtmış oldu. Bu süre zarfından sonra da düşünce ve istekler daha keskin bir hatla çizilecek, merkez-sağ ve merkez sol ayrımı sandıklarda daha dikkat çekecekti. Bu süreç içerisinde DP'de yaşanan şiddetli görüş ayrılıkları 19 milletvekilinin DP'den ayrılması ile son buldu.

1954 yılına gelindiğinde, DP seçimlerde yine iktidarda kalmayı başarmıştır. Seçmen kimliğine, insanların içinde bulunduğu coğrafyanın tüm unsurlarına hitap eden DP, bu seçimlerde de galip gelmişti. Aynı zamanda DP bu seçimlerde, sandalyelerin %93'ne yakın bir oranını bünyesine katmayı başarmıştır.

Tablo 3.3. Milletvekili Genel Seçim Sonuçları (2 Mayıs 1954)

PARTİLER	MİLLETVEKİLİ SAYISI	OY ORANI (%)
Demokrat Parti (DP)	503	58,4
Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)	31	35,1
Cumhuriyetçi Millet Partisi (CMP)	5	5,3
Köylü Partisi (KP)	-	0,0
Türkiye İşçi Partisi (TİP)	-	0,00
Bağımsızlar	2	0,6
Toplam	541	100

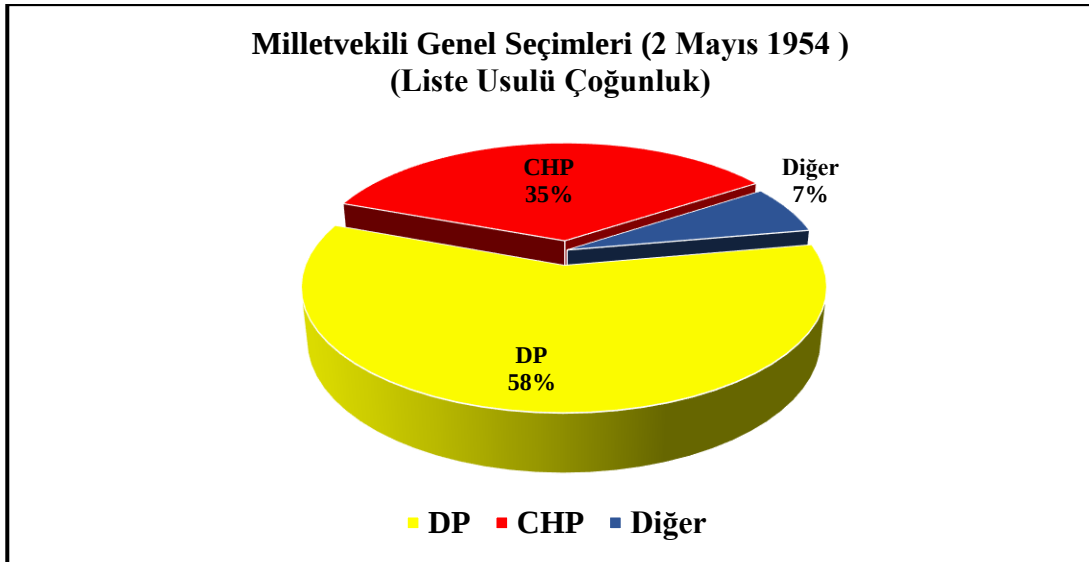
Kaynak: TBMM ad defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları,

(https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf; Erişim: 07.01.2022).

DP bu seçimlerde sandalye sayısını arttırmış, 1950 yılında mecliste 69 koltuk sahibi olan CHP, bu seçimlerde koltuk sayısını 31'e kadar düşürmüştür. Bu süreç hem karar alma organları etkilemiş hem de alınacak olan yeni kararların hızlanmasına sebep olmuştur.

Seçimlerde seçmenler, oy verme konusunda çeşitli kararsızlıklar yaşayabilmektedir. Bu bakımdan siyasi partiler iktidara gelebilmek için, tek tek her bir bireyi oy vermeye ikna edecek bir seçim süreci geçirmelidir. Oy veren seçmen bu süreçte sadece partilerden değil, bulunduğu durumundaki çıkarımlardan da etkilenmektedir. Bireyler oy vereceği partiyle ideolojik ve sosyal açıdan birleşmek ister, bu süreçte siyasiler veya partiler seçmene yaklaşırken kendileri gibi bir birey oldukları kanısını onlara hissettirmek zorundadırlar (Çağla, 2019:105-106).

Bu bakımdan 1954 seçimlerinde, Demokrat Parti tüm bireylere tek tek yaklaştığı için ve halka seslenirken bütünsel bir yaklaşımda bulunmasından dolayı Cumhuriyet Halk Partisi'nin tekelindeki parlamento gücünü yıkmayı başarmıştır. Bununla birlikte ülke içerisindeki seçmende parti ve siyasal görüş kavramı daha da fazla oturmaya başlamıştır.

Şekil 3.3. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (2 Mayıs 1954)

Kaynak: TBMM Ad Defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları, (https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonucdari/secim3_tr.pdf; Erişim: 07.01.2022).

Seçimlere katılım oranı %88,6 olarak kaydedilmiştir. Seçimlere katılım oranı, yüksek bir oranda gerçekleşmiştir. Fakat uygulanan seçim sistemindeki adaletsizlik, oylara da yansımış bulunmaktaydı. Çoğunluk sisteminin bu negatif etkisi, partiler arasında çeşitli çekişmelere yol açmıştır. DP %58,4'lük bir oy oranı almasına rağmen, meclisin %93,2'sini bünyesinde bulundurması, seçimlerdeki usulsüzlüğün en büyük göstergesiydi (TBMM yayınları, 1982: 95). 1950 yılında %55,2'lik bir oy oranına sahip olan DP, 1954 seçimlerinde oy oranlarını %58,4'e kadar çıkarmıştır. CHP ise 1950 yılında sahip olduğu %39,6'lık oy oranını %35,1'e kadar düşürmüştür. DP bu seçimden sonra yeni kanunlar uygulayarak, iktidar koltuğunu sağlama almaya çalışmıştır.

Seçim sisteminin değişmesi, muhalefeti hedef alan birtakım yeni düzenlemeler getirmiştir. “**Milletvekili Seçim Kanunu**” 30 Haziran 1954'te yeniden düzenlenmiştir. Muhalefetin radyo kullanması, çeşitli ittifakları engellemek adına başka partiden adaylığı reddedilmiş bir kimsenin başka bir partiden aday olmaması gibi çeşitli kanunlar getirilmişti (TBMM yayınları, 1982:96). Burada seçimlerin demokratik bir şekilde gerçekleşmesine gölge düşürülmüştür. Medyanın kullanılması tüm seçmenlere aynı anda ulaşılmasını en etkin yoldur. Partilerin bu haklarının kısıtlanması, seçimde siyasal özlüğün önüne koyulan etkin bir engeldir.

1957 seçimlerine gelindiğinde, sonuç yine DP lehine olacak şekilde sonuçlandı ve DP seçimi kazandı. Fakat DP'nin oy oranları oldukça düşmüştü. Türkiye'de 1957 seçimlerinde, seçime katılan seçmen oran %76,6 olarak kaydedildi. Bu sayı diğer seçimlere göre oldukça düşük bir seviyededir.

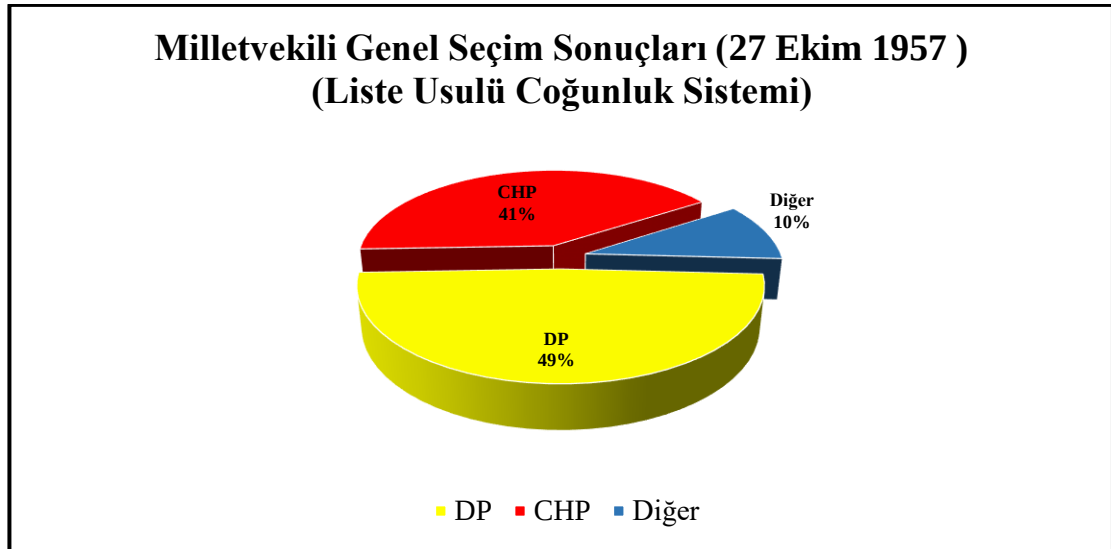
Tablo 3.4. Milletvekili Genel Seçim Sonuçları (27 Ekim 1957)

PARTİLER	MİLLETVEKİLİ SAYISI	OY ORANLARI (%)
Demokrat Parti (DP)	424	48,6
Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)	178	41,4
Cumhuriyetçi Millet Partisi (CMP)	4	6,5
Hürriyet Partisi (HP)	4	3,5
Bağımsızlar	-	0,0
Toplam	610	100

Kaynak: TBMM ad defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları,

(https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf; Erişim: 07.01.2022).

1954'te DP'nin %58,4'lük oyu 1957 seçimlerinde 48,6'ya kadar gerilemiştir. Diğer taraftan 1954'te 35,1'lik bir orana sahip olan CHP, 1957 seçimlerinde oy oranını %41,4'e kadar yükseltmiştir. Bunun sonucunda CHP'nin sandalye sayısı, 31 sandalyeden 178 sandalyeye yükselirken, DP ise 503 sandalyeden 424 sandalyeye kadar düşmüştür. Bunun sonucunda DP grubu bir takım yeni değişiklikler ve önlemler almayı geciktirmemiş, çıkardıkları yeni kanunlarla muhalefet partisini baskı altına almaya devam etmiştir.

Şekil 3.4. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (27 Ekim 1957)

Kaynak: TBMM Ad Defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları,

(https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf; Erişim: 07.01.2022).

1957 dönemine bakıldığında, DP'nin baskıcı tutumu daha fazla artmaya başlamıştı. Bu baskı sonucu, ülkede çeşitli ekonomik sebeplere yol açmış ve halkı zor duruma sokmuştur. İktisadi durumun iyice kötüleşmesi DP'nin halk gözündeki imajını sarsmıştı (Akşin, 2021: 254). Muhalefet partilerinin birbiriyle olan ilişkilerinin kuvvetlenmesi DP tarafından hoş karşılanmamış, 11 Eylül 1957'de seçim yasası tekrar değiştirilmişti. Bunun sonucunda, bir patiden ayrılan bir kimsenin, 6 ay boyunca başka bir parti üzerinden aday olması engellenmişti. Bu DP'den ayrılan milletvekillerinin yani Hürriyet Partisi'nin seçim sürecini engellemek için çıkarılmış bir yasadı. Diğer bir maddede ise partiler sadece kendi seçim çevresinde ve o çevrenin seçebileceği millet vekili sayısı kadar aday gösterebilecekti. Bu madde ise partiler arası iş birliğini engellemek ve muhalefetin kuvvetlenmesini önlemek adı altında alınmıştı

Genel olarak bakıldığında 1950, 1954, 1957 seçimleri DP'nin iktidar partisi olarak devam etmesiyle son bulmuştur. Bu siyasal süreç 1960 darbesi ile DP'nin, kapatılmasıyla son bulacaktır. Türkiye Cumhuriyeti yeni bir seçim sürecine girecek, uygulanacak olan yeni seçim sistemleri siyasete farklı bir yön kazandıracaktır.

3.2.2. 1960 – 1977 Dönemi Seçim Süreci

1961 yılında yapılacak olan seçimler, 1960 yılı askeri darbesinin gölgesinde yapılacaktır. Bu süreç DP'nin anayasal süreci kötüye kullanması ve baskıcı tutumu sonucu oluşmuş bir süreç olarak görülmektedir.

27 Mayıs 1960'ta hızla örgütlenen grup, General Cemal Gürsel liderliğinde 38 subaydan oluşan Milli Birlik Komitesi (MBK) olarak örgütlendi. 12 Haziran 1960'ta geçici anayasa yürürlüğe konuldu ve yeni bir anayasa kabul görene dek, eski meclis üyelerinin tüm yetkileri Milli Birlik Komitesi'ne devredildi (Karpaz, 2019:242). Yeni anayasa tüzüğünde hazırlanan kanunlar, eski sistemin negatif yönlerini ele alarak oluşturulmak istenmiştir. İkinci meclis olarak sayılan denetleyici kurul bu süreçte ön planda tutulmuştur. Bunun sebebi ezici çoğunluğu denetlemek ve yönlendirmektir (Tanilli, 2007; 274).

Bu süre zarfında mahkemeler, DP yönetimi hakkında son hükümlerini vermişlerdir. Parti kapatılmış, milletvekilleri tutuklanmıştı. Adnan Menderes, eski maliye ve Dışişleri Bakanları Hasan Polatkan ve Fatin Rüştü Zorlu alınan mahkeme kararı ile idam edildiler (Karpas, 2019: 242). Kurucu meclis tarafından hazırlanan anayasa 9 Temmuz 1961’de halk oyuna sunuldu, %60,4’lük bir oy ile halk tarafından kabul edilen bu yeni anayasa seçimlerinde yeni tüzüğünü oluşturmaktaydı.

1961 seçimleri, kurucu meclisin aldığı 298, 304, 306 sayılı yasaların düzenlemeleri sonucunda uygulanmıştır. Bu seçim sürecinde seçim sistemi değiştirilmiş, 306 sayılı sayısının 32. Maddesine göre yeni hesaplama yöntemi olarak d’Hondt yanında baraj (quota) sınırlaması getirilmiştir. Bunun temel nedeni ise tüm partiler yerine oy çokluğuna en çok sahip olan partilerin mecliste yönetime katılması ön görülmüştür. Bir bakımdan bu sistem, yarı çoğunluk sistemi adı altında da alınabilir (TBMM yayınları, 1982:101).

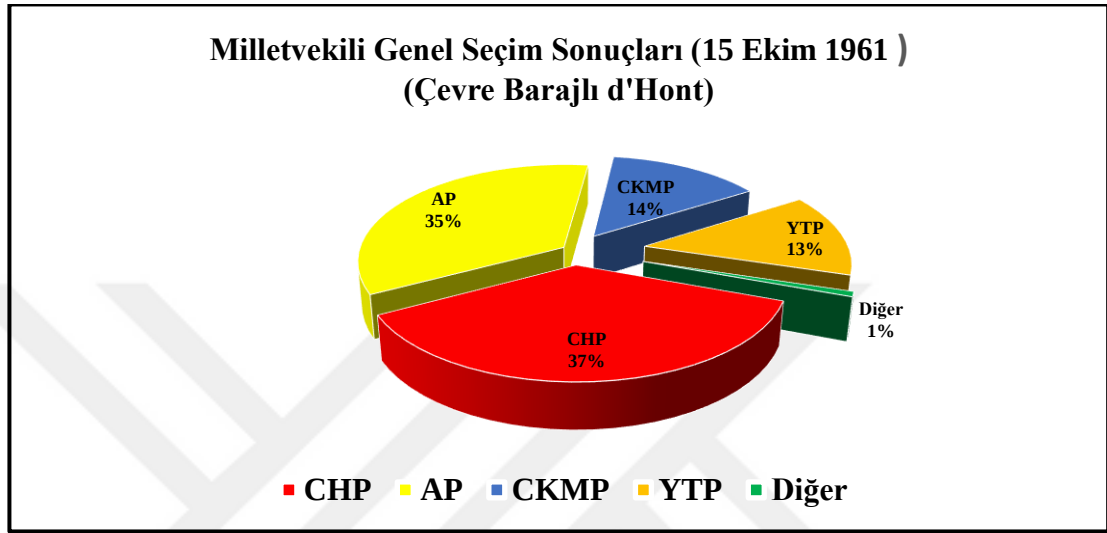
Tablo 3.5. Milletvekili Genel Seçim Sonuçları (15 EKİM 1961)

PARTİLER	MİLLETVEKİLİ SAYISI	OY ORANI (%)
Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)	173	36,7
Adalet Partisi (AP)	158	34,8
Cumhuriyetçi Millet Partisi (CMP)	54	14,0
Yeni Türkiye Partisi	65	13,7
Bağımsızlar	-	0,8
Toplam	450	100

Kaynak: TBMM Ad Defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları, (https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf; Erişim: 07.01.2022).

Bu siyasal süreç seçmen üzerinde çeşitli psikolojik etkilere sebep olmuştur. Demokrat Parti’nin yapmış olduğu kısıtlamalar ve bu kısıtlamalar sonucunda gerçekleşen askeri darbe, siyasal sürecin kapalı bir atmosfere girmesine neden olmuştur. Bunun yanı sıra seçmen oy kullanma sürecinde karışık bir ruh hali benimsemiştir. Burada seçmenler Demokrat Parti’nin devamı niteliğindeki Adalet Partisi’ne oy kullanma eğilimi gösterirken, bazı seçmenler yeniden Cumhuriyet Halk Partisi’nin iktidar olmasını istemiştir.

1961 yılında gerçekleşen seçimde, CHP yeniden birinci parti olmaya hak kazanmıştır, fakat koltuk sayısı yeterli düzeyde olmadığı için, hükümeti tek başına yönetememiştir. Bu dönemde Adalet Partisi ve Cumhuriyet Halk Partisi tarafından kurulan koalisyon hükümeti devleti birlikte yönetmekteydi. Bu süreçten sonra koalisyon hükümeti, üç kez daha değişikliğe uğrayarak farklı partiler ve bağımsızlar aracılığıyla sürdürülmeye çalışılmıştır.

Şekil 3.5. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (15 Ekim 1961)

Kaynak: TBMM Ad Defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları, (https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf; Erişim: 07.01.2022).

Cumhuriyet Halk Partisi'nin 1957'de almış olduğu %41,1'lik oy %36,7'ye gerilemiş, koltuk sayısı ise 178'den 173'e düşmüştür. Bu dönemde kurulan Adalet Partisi ilk kez seçime katılmış olmasına rağmen %34,8'le mecliste en çok oyu alan ikinci parti konumuna gelmiştir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak, halkın oylama sürecinde farklı ideolojik yapılardan etkilendiği, kendi görüşünü mutlak bir şekilde yansıtmak istediği, merkez-sağ ve merkez-sol ayrımından yola çıkarak seçmenlerin parti arayışı içinde olduğu net bir şekilde görülmektedir. DP ile köy ve kasabalara kadar inen seçmen çehresi, seçimlerde artık kendi düşüncelerini net bir şekilde ifade etmekteydi. Seçimlere katılım oranının yüksek olması, partilerin seçmenler üzerinde oynayacağı rolleri keskin bir şekilde belirliyordu. Bu bakımdan seçmen, sandık üzerindeki etkisinin ne kadar önemli olduğunu kavramaktaydı.

Tablo 3.6. Milletvekili Genel Seçim Sonuçları (10 EKİM 1965)

PARTİLER	MİLLETVEKİLİ SAYISI	OY ORANI (%)
Adalet Partisi (AP)	240	52,9
Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)	134	28,7
Millet Partisi (MP)	31	6,3
Yeni Türkiye Partisi (YTP)	19	3,7
Türkiye İşçi Partisi (TİP)	14	3,0
Cumhuriyetçi Millet Partisi (CMP)	11	2,2
Bağımsızlar	1	3,2
Toplam	450	100

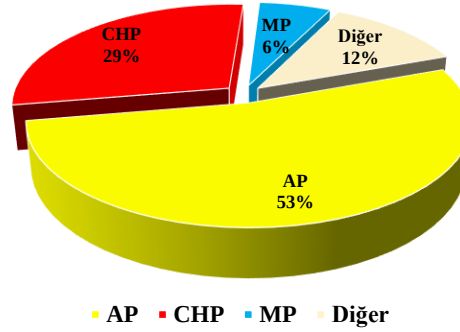
Kaynak: TBMM Ad Defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları,

(https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf: Erişim: 07.01.2022).

1965 seçimlerine bakıldığında, CHP'nin oy oranı %36,7'den, %28,7'ye kadar gerilemiş, 158 milletvekili sayısını 134'e düşürerek yeniden muhalefet partisi olmuştur. Adalet Partisi ise 1961'de ki %34'8'lik oy oranını 1965 seçimlerinde 52,9'a kadar çıkararak, 240 milletvekili ile iktidar partisi olmaya hak kazanmıştır. 1965 seçimlerinde %71,3'lük bir oranla halk sandığa gitmiş bulunmaktadır. Bu süreç içerisinde 1950'den bu yana katılma oranındaki düşüş yaşanan siyasi olaylar ve seçmen profilinin yaşanan olaylara paralel bir biçimde değişmesi söylenebilir. (Türk, 1969:80).

CHP'nin bu seçimlerde kendisini “ortanın solunda” olarak tanımlaması, gelecek seçimlerde parti ideolojisinin merkez-sol olarak devam ettirmesinde bir kıvılcım olarak görülebilir. Bu Türkiye tarihinde bir partinin ilk defa sol siyasette kendini gösterişi olarak tarihe geçmiştir (Koç, 2017:45). Seçmenler artık kendi ideolojik yaklaşımlarına göre siyasi parti veya lider arayışına girecektir. Bu süreçten sonra parti ideolojileri ve yaklaşımları net bir çizgi ile ayrılacaktır. Seçmenin bu yaklaşımı sandıkta nettir. Kolay kolay parti değiştirmeyen seçmen, bulunduğu merkez-sağ veya merkez-sol bloğunu hangi durumda olursa olsun terk etmez bu seçmenin partiye olan duygusal bağlılığından ötürüdür, seçmen bu değişikliği yapsa bile yine kendi bloğu içerisinde yer alan başka bir partiye oy verme eğilimi göstermektedir (Şentürk, 2017:120).

Milletvekili Genel Seçimleri (10 Ekim 1965) (Milli Bakiye Sistemi)

Şekil 3.6. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (10 Ekim 1965)

Kaynak: TBMM Ad Defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları,
(https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf; Erişim: 07.01.2022)

Tablo 3.7. Milletvekili Genel Seçim Sonuçları (12 Ekim 1969)

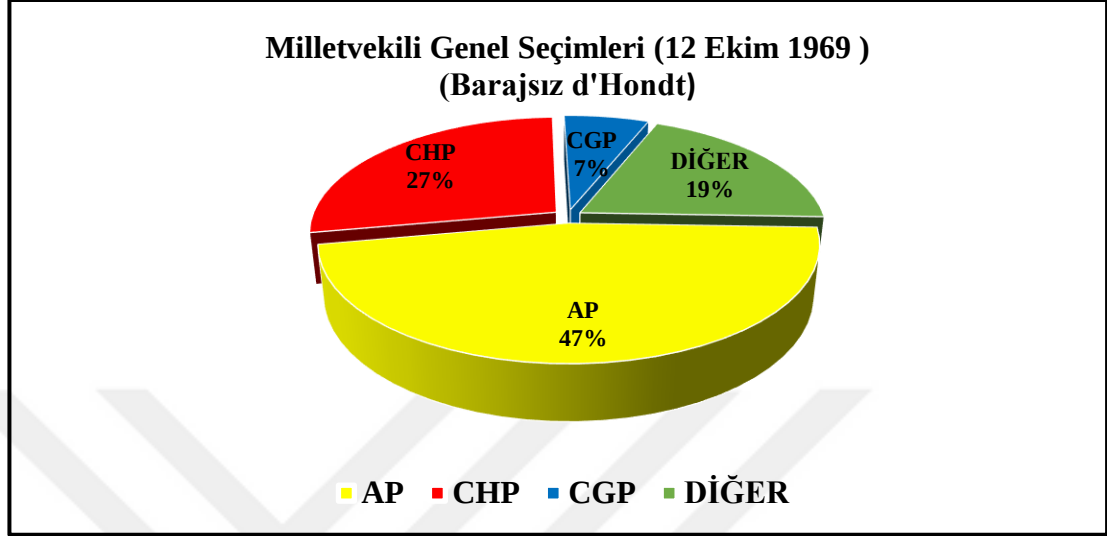
PARTİLER	MİLLETVEKİLİ SAYISI	OY ORANLARI (%)
Adalet Partisi (AP)	256	46,6
Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)	143	27,4
Cumhuriyetçi Güven Partisi (CGP)	15	6,6
Millet Partisi (MP)	6	3,2
Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)	1	3,0
Türkiye Birlik Partisi (TBP)	8	2,8
Türkiye İşçi Partisi (TİP)	2	2,7
Yeni Türkiye Partisi (YTP)	6	2,1
Bağımsızlar	13	5,6
Toplam	450	100

Kaynak: TBMM Ad Defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları

(https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf; Erişim: 07.01.2022).

12 Ekim 1969 Seçimlerine gelindiğinde, 1965 seçimleri ile arasında çok fazla bir değişim yaşanmamıştır. AP yine seçimi kazanmıştır ve iktidar partisi olmuştur. 12 Ekim 1969 seçimlerinde AP oy oranını %52,9'dan 46,6'ya düşürmesine rağmen, mecliste 256 milletvekili sayısı ile diğer seçime göre 16 milletvekili arttırarak iktidar partisi olmuştur. Bunun yanı sıra CHP %28,7'lik oy oranını %27,4'e düşürmüş, fakat 134 milletvekili sayısını 143'e çıkararak bu seçimlerde de muhalefet partisi olarak kalmıştır.

1969 seçimleri, yapılan seçimler arasında en düşük katılma oranına sahip seçim olarak gözlemlenmiştir. Bu oran %64,4'lük bir katılım payını yansıtmaktadır. Bu süreç içerisinde yaşanan sosyo-kültürel etkiler, dini ve siyasi olaylar, halkın seçim sürecindeki rolünü kötü bir biçimde etkilemiştir (Türk, 1969:81).

Şekil 3.7. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (12 Ekim 1969)

Kaynak: TBMM Ad Defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları,

(https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf; Erişim: 07.01.2022).

1969 seçimleri, ideolojik fikirlerin daha keskin hatlarla çizildiği bir süreç olmuştur. Adalet Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi'ni dinsizlikle suçlarken, Cumhuriyet Halk Partisi ise Adalet Partisi'ni dini kötüye kullanmak ve din istismarı ile suçlamıştır (Alkan, 1999:57)

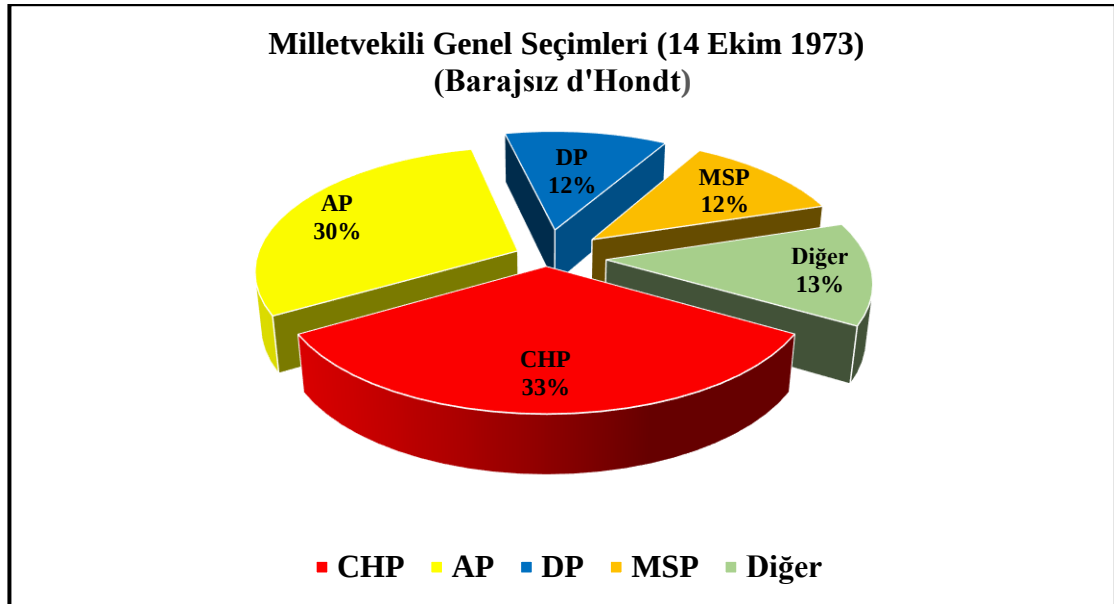
12 Mart 1971'e gelindiğinde, Türk siyasi tarihinde 12 Mart Askeri rejimi olarak adlandırılan bir dönem yaşanmıştır. Genelkurmay Başkanı ve Kuvvet Komutanı beş generalin bildirisi ile başlayan bu süreç, 1973 seçimlerine kadar geniş bir etki yaratmıştır (Bulut, 2009: 83). Türk demokrasisine geçici bir süre etki eden bu olay, siyasal süreci onarılamaz bir biçimde tahrip etmiştir. Bu süreç, çeşitli etkisiz yasalarla desteklendi ve ülkeyi yönetme kudretine sahip herhangi bir hükümet kurulmasına engel oldu (Karpaz, 2019:257). Seçimlerde yaşanan bu tatsız süreçler hem demokrasiye hem de oy kullanan seçmen üzerinde kötü etkiler yaratmaktadır. Bu süre zarfı içerisinde hükümetin kurulamaması, derin bir siyasi boşluk yaratırken, aynı zamanda ülke içerisinde ekonomik iktidarsızlığa neden olmaktadır.

Tablo 3.8. Milletvekili Genel Seçim Sonuçları (14 Ekim 1973)

PARTİLER	Milletvekili Sayısı	Oy Oranı (%)
Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)	185	33,3
Adalet Partisi (AP)	149	29,8
Demokrat Parti (DP)	45	11,9
Millet Selamet Partisi (MSP)	48	11,8
Cumhuriyetçi Güven Partisi (CGP)	13	5,3
Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)	3	3,4
Türkiye Birlik Partisi (TBP)	1	1,1
Millet Partisi (MP)	-	0,6
Bağımsızlar	6	2,8
Toplam	450	100

Kaynak: TBMM Ad Defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları, (https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf; Erişim: 07.01.2022).

Bu seçimde hiçbir siyasi otorite, belli sayıda oy oranına elinde bulundurmadığı için, meclisi kontrol etme yetkisini eline alamamıştır. 1973 seçimlerinde koalisyon hükümeti kurulmasına karar verilmiş, diğer yapılacak seçime kadar Meclisi koalisyon hükümeti yönetmiştir.

Şekil 3.8. Milletvekili Genel Seçim Sonuçları (14 Ekim 1973)

Kaynak: TBMM Ad Defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları, (https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf; Erişim: 07.01.2022)

Seçimlere bakıldığında, Cumhuriyet Halk Partisi %33,3'lük bir oy ile birinci gelmiş fakat yönetme yetkisini tek başına elde edememiştir. 1969 seçimlerinde 27,4'lük oy oranını, %33,3'e taşıyan Cumhuriyet Halk Partisi, 143 olan milletvekili sayısını ise 185 milletvekiline çıkarmıştır. AP'ye bakıldığında 1969 seçimlerinde %46,6 oy oranına sahipken, 1973 seçimlerinde bu sayı 29,8'e kadar gerilemiştir. Bu süreç içerisinde Adalet Partisi'nin milletvekili sayısı 256'dan 149'a kadar gerilmiş ve seçimlerde en çok oy alan ikinci parti konumuna geçmiştir.

14 Ekim 1973 seçmen profiline bakıldığında, 1969 seçimlerinde olduğu gibi sandığa giden seçmen sayısı oldukça düşüktür. 1973 seçimlerinde, sandıkta oy kullanma oranı %66,8 olarak kayıt altına alınmıştır (Erkmen, 2018:1235). Seçmen profilinin kafa karışıklığının genel sebebi, yaşanan siyasi olaylar sonucu düşünce ifadesindeki karasızlık olarak görülebilir. Bulunulan coğrafya, kültür ve değerler, seçmeni oy kullanma sürecinde etkileyen en temel unsurlar olarak görülmektedir.

5 Haziran 1977 seçimlerine gelindiğinde, seçimlere toplam sekiz parti katılmıştır. Bu seçim süreci Cumhuriyet Halk Partisi'nin lehine olup iktidarı kazanmasına ve yeni bir hükümet kurmasına olanak sağlamıştır.

Tablo 3.9. Milletvekili Genel Seçim Sonuçları (5 Haziran 1977)

PARTİLER	MİLLETVEKİLİ SAYISI	OY ORANLARI (%)
Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)	213	41,4
Adalet Partisi (AP)	189	36,9
Millet Selamet Partisi (MSP)	24	8,6
Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)	16	6,4
Cumhuriyetçi Güven Partisi (CGP)	3	1,9
Demokrat Parti (DP)	1	1,8
Türkiye Birlik Partisi (TBP)	-	0,4
Türkiye İşçi Partisi (TİP)	-	0,1
Bağımsızlar	4	2,5
Toplam	450	100

Kaynak: TBMM Ad Defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları,

(https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf: Erişim:07.01.2022)

5 Haziran 1977 seçimlerine bakıldığında, Cumhuriyet Halk Partisi kazanmış olduğu %33,3'lük oy oranını %41,4'e kadar çıkarmış, 185 olan milletvekili sayısını ise 213'e kadar yükseltmiştir. Adalet Partisi ise 1973'teki %29,8'lik oyunu %36,9'a çıkararak, 149 olan milletvekili sayısını 189'a kadar yükseltmiştir. Bunun yansıması olarak, Cumhuriyet Halk Partisi, %47,3'e yakın temsil oranına ile birinci parti olup %5,9 artı temsil oranı ile yürütmeye hak kazanmış. AP ise %42,0 oranında temsil hakkına sahip olup, %5,1 temsil hakkı kazanmıştır (Polat, 2017: 29-30).

3.2.3. 1980-2002 Dönemi Seçim Süreci

12 Eylül 1980'de Türk siyasi tarihi yeniden bozulmuş, milletin seçim iradesine gölge düşmüştür. Türk Silahlı kuvvetleri adına yönetime el koyan Milli Güvenlik Kurulu, (MGK) başlangıç olarak tüm siyasi faaliyetlere son vermiştir. Faaliyetleri son bulan tüm siyasi partilerin, 16 Ekim 1981 tarihli siyasi partilerin feshine dair kanunla kapatılmış ve tüm mal varlıkları devlet hazinesine aktarılmıştır. Bu süre zarfın içerisinde hazırlanan yeni anayasa, 7 Kasım 1982'de halk oyuna sunulmuş ve kabul edilmiştir. (Cumhuriyet Ansiklopedisi 4.C. 2003:66).

Bu süre zarfı içerisinde, eski partilerin yerine yeni partilerin kurulmasına izin verilmiş, 6 Kasım 1983'teki seçimlere, yeni kurulan üç parti katılmıştır. Darbeler siyasi süreci sürekli olarak yıpratmış, seçmenlerin oy kullanma eğilimleri sürekli olarak değişmek zorunda kalmıştır.

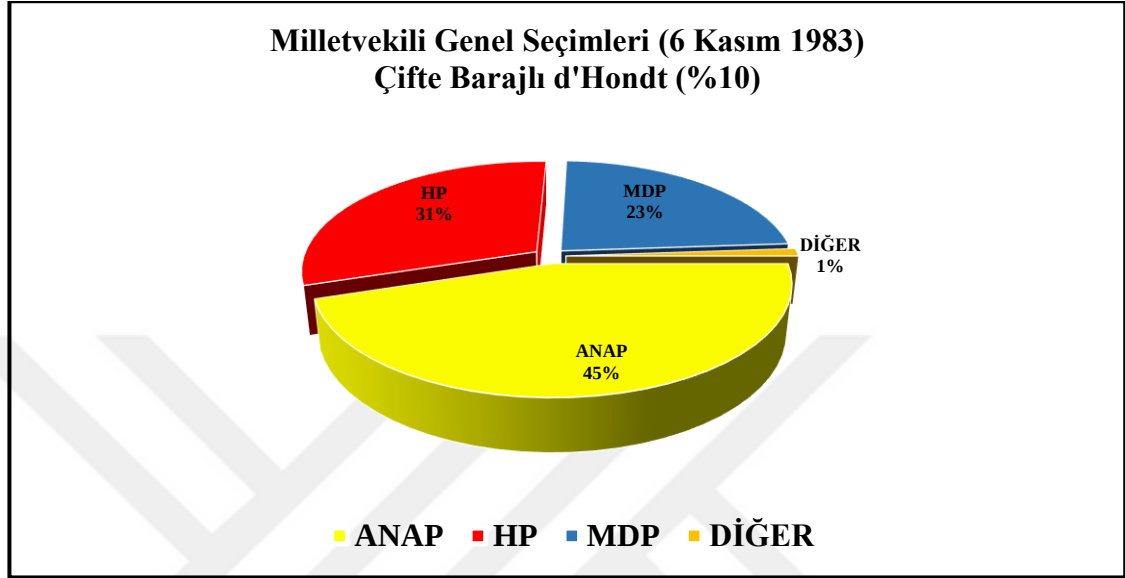
Tablo 3.10. Milletvekili Genel Seçimleri (6 Kasım 1983)

PARTİLER	MİLLETEVKİLİ SAYISI	OY ORANLARI (%)
Anavatan Partisi (ANAP)	211	45,1
Halkçı Parti (HP)	117	30,5
Milliyetçi Demokrat Parti (MDP)	71	23,3
Bağımsızlar	-	1,1
Toplam	399	100

Kaynak: TBMM Ad Defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları,

(https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf: Erişim: 07.01.2022)

6 Kasım 1983 seçimlerinde, yeni kurulan Anavatan Partisi (ANAP), Halkçı Parti (HP) ve Milliyetçi Demokrasi Partisi (MDP) katılmıştır. Burada %45,1'lik oy oranı ve 211 milletvekili ile ANAP lider parti olarak seçimleri tamamlamıştır. Diğer yandan %30,5 ve 117 Milletvekili sayısı ile Halkçı Parti muhalefet partisi olarak meclise girmeye hak kazanmıştır.

Şekil 3.9. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (6 Kasım 1983)

Kaynak: TBMM Ad Defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları,
(https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf: Erişim: 07.01.2022)

Seçmen 1977 seçimlerinden bu zamana denk, 6 yıl boyunca sandıktan uzak kalmıştır. 1983 seçimlerinde tekrar sandık ile buluşan seçmenin, seçimlere katılım oranı diğer seçimlerin oldukça üstünde gerçekleşmiş, seçmen %92,3'lük bir oranla sandığa gitmiştir. Yeni yasa ile %10 barajını üç parti aşabilmiş ve meclise girmeye hak kazanmıştır. Oyların %45,1'ni alan Anavatan Partisi TBMM'de %53,0 oranında temsil hakkı kazanırken, seçim sistemi bu partiye %7,9 oranında temsil hakkı vermiştir. Halkçı Parti ise TBMM'de 29,2 oranında temsil hakkı kazanırken seçim sistemi partinin temsil hakkını %1,3 oranında eksiye düşürmüştür. MDP ise %23'lük oy ile TBMM'de %17,8'lik bir temsil hakkı kazanmıştır. Bu süreçte ANAP merkez-sağ, HP ise merkez-sol grubunu temsil etmektedir (Erkmen, 2018:1237).

Tablo 3.11. Milletvekili Genel Seçimleri (29 Kasım 1987)

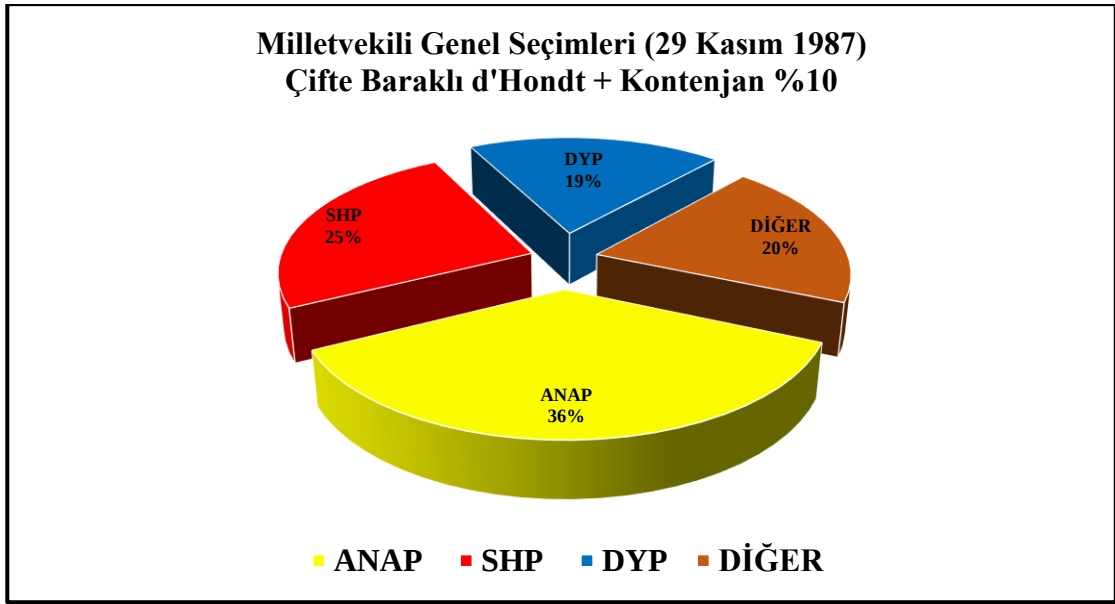
PARTİLER	MİLLETVEKİLİ SAYISI	OY ORANI (%)
Anavatan Partisi (ANAP)	292	36,3
Sosyal Demokrat Halkçı Partisi (SHP)	99	24,8
Doğru Yol Partisi (DYP)	59	19,1
Demokratik Sol Parti (DSP)	-	8,5
Refah Partisi (RP)	-	7,2
Milliyetçi Çalışma Partisi (MÇP)	-	2,9
Islahatçı Demokrasi Partisi (IDP)	-	0,8
Bağımsızlar	-	0,4
Toplam	450	100

Kaynak: TBMM Ad Defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları,

(https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf: Erişim: 07.01.2022)

29 Kasım 1987 seçimlerine bakıldığında, Anavatan Partisi (ANAP) %36,3'lük bir oy oranı ve 292 milletvekili ile iktidar partisi olmaya hak kazanmıştır. Darbe sürecinden sonra halk, ikinci seçiminde %93,3'lük bir katılım ile seçim sürecinde aktif rol oynamıştır. Bunun yanı sıra Sosyal Demokrat Halkçı Parti (SHP) %24,8'lik bir oy oranı ve 99 milletvekili ile ikinci parti olarak mecliste temsil hakkı kazanmıştır. Doğru Yol Partisi (DYP) ise %19,1 oy oranı ve 59 milletvekili ile üçüncü parti olarak mecliste temsil hakkına sahip olmuştur. Diğer partiler %10 barajını aşamadığı için temsil hakkına sahip olamamıştır. Bu seçimde 1983 seçime göre 50 milletvekili daha fazla seçilmiş ve mecliste toplamda 450 milletvekili olmuştur.

1980-2002 seçim süreçlerine bakıldığında, seçmenler içinde bulundukları siyasi atmosfere uygun oy kullanma eğilimi göstermişlerdir. Bu da seçmenlerin, o anki siyasi durumu göre hareket etmesine neden olmaktadır. Siyasi partilerin sürekli değişmesi, seçmenlerin kendi fikir ve görüşlerindeki partilerin çatısı altında toplanması, Merkez-Sağ ve Merkez-Sol bloklarının iyice birbirinden ayrılması, seçmen profillerinin de farklılaşmasına neden olmuştur. Siyasi sürecin en kuvvetli olduğu bu dönem, politik açıdan Türkiye'de belli bir siyasi seçmen profilinin, net bir biçimde oluştuğu dönem olarak kabul edilebilir (Şener, 2018:99).

Şekil 3.10. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (29 Kasım 1987)

Kaynak: TBMM Ad Defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları,

(https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf; Erişim: 07.01.2022)

1987 seçimlerinde, Anavatan Partisi (ANAP), %36,3'lük oy oranı ve 292 milletvekili ile seçimleri kazanmıştır. Anavatan Partisi, TBMM'de %64'lük bir temsil hakkı ve seçim sistemi ile %26,8 oranında artı temsil hakkına sahip olmuştur. Sosyal Demokrat Halkçı Parti, seçimlerde %24,8'lik oy oranı ve 99 milletvekili kazanarak mecliste ikinci parti konumuna gelmiş, bunun yanı sıra HP, SHP ile birleşmiş ve merkez-sol grubunu oluşturmuşlardır. Sosyal Demokrat Halkçı Parti ise TBMM'de %22 oranında temsil hakkı kazanırken, seçim sistemi temsil hakkını %2,8 oranında azaltmış bulunmaktadır. Doğru Yol Partisi, oyların %19,3'ne sahip olarak TBMM'de 13,1 oranında temsil hakkını elde etmiş, fakat seçim sistemi temsil hakkını %6,0'ya düşürmüştür (Polat, 2017:32).

Genel olarak bakıldığında, 1983 seçimleri ile 1987 seçimleri sonucunda ortaya çıkan oylar birbirine oldukça yakın bir düzeydedir. Bu iki seçimde katılım oranının fazla olması, seçmenin sandığa ve seçeceği siyasi partiye doğrudan etki etmesine neden olmuştur. Ayrıca darbe ile yasaklanan partilerin bu seçimde tekrar sahneye çıkması yeni siyasal oluşumların önünü açmaya başlamıştır.

Tablo 3.12. Milletvekili Genel Seçimleri (20 Ekim 1991)

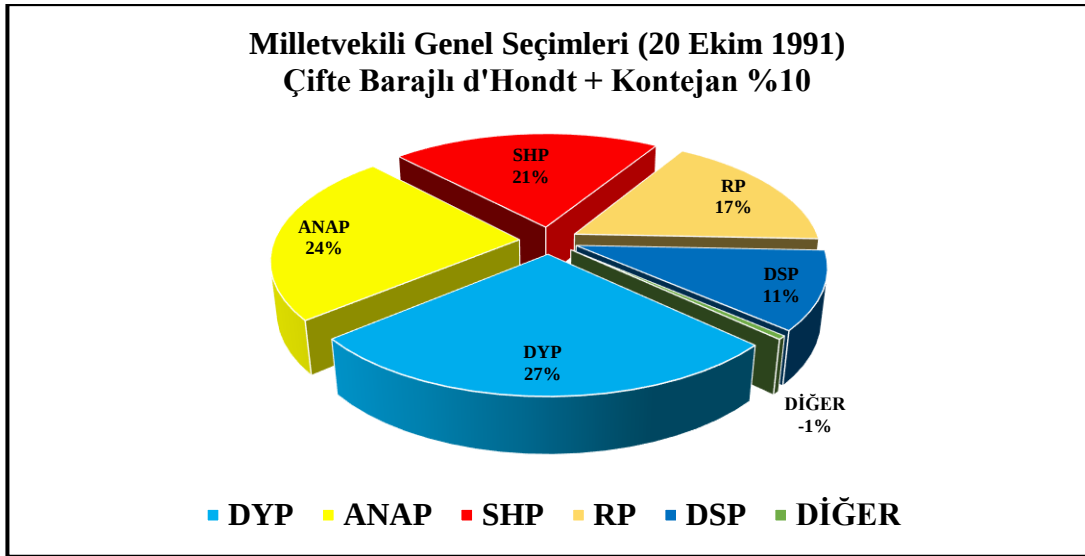
PARTİLER	MİLLETVEKİLİ SAYISI	OY ORANI (%)
Doğru Yol Partisi	178	27,0
Anavatan Partisi	115	24,0
Sosyal Demokrat Halkçı Partisi	88	20,8
Refah Partisi	62	16,9
Demokratik Sol Parti	7	10,8
Sosyalist Parti	-	0,4
Bağımsızlar	-	0,1
Toplam	450	100

Kaynak: TBMM Ad Defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları,

(https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf; Erişim: 07.01.2022)

20 Ekim 1991 seçimleri, Türkiye'nin ulusal alanda yaşadığı sorunlar çevresinde gerçekleşmiştir. Bunlar; Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin (SSCB) dağılması, Ege Adaları sorunu, Körfez polemiği, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) vb. birçok siyasal sorunlar seçim sürecini erkene çekmeye sebep olmuş ve seçimler bir yıl erkene alınmıştır. Bu seçimler genel anlamıyla ittifaklarla oluşan bir seçim olarak görülmektedir.

Partiler, kendi ideolojisine yakın veya aynı çıkara hizmet eden gruplarla birleşmiş ve seçime katılmıştır. Bu seçimlerin genel politikası dış sorunlara dayanmakta ve partiler seçim vaatlerini bu yönde yapmaktaydı. 1991 seçimlerinde hükümette söz sahibi olan partiler her ne kadar dış sorunlara odaklansalar da alınan önemler yeterli olmamıştır (Akın ve Erkmen, 2019:30). Kurulan ortak hükümet çeşitli kanunlarla darbe döneminde kapatılan partilerin (19 Haziran 1992) yeniden açılması için çeşitli düzenlemeler yaptı. Cumhuriyet Halk Partisi yeniden kuruldu, Sosyal Demokrat Halkçı Parti'den ayrılan “Deniz Baykal” genel başkan seçildi (Akşin, 2021:292). 1991-2002 yılları arasında Türkiye siyasi çehresi hep bulutlu ve gergin geçmiştir. Partilerin siyasi söylemleri ve seçmenlerin kimlik arayışı bu yıllar içerisinde sürekli olarak değişim göstermiştir. Türkiye siyasi tarihinde, bu süreç içerisinde kurulan koalisyon hükümetleri, genel olarak yetersiz kalmış, bazı noktalar da ise devleti ekonomik sıkıntılara itmiştir.

Şekil 3.11. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (20 Ekim 1991)

Kaynakça: TBMM Ad Defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları,
(https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf: Erişim: 07.01.2022)

20 Ekim 1991 genel seçimlerine bakıldığında 1987 seçimlerinde %19,1 oy kazanan Doğru Yol Partisi, bu seçimlerde oy oranını 27,0'a çıkarmış ve 178 milletvekili kazanarak mecliste iktidar partisi olmaya hak kazanmıştır. Doğru Yol Partisi bu şekilde TBMM'de %39,5 oranında temsil hakkına sahip olmuştur. Bunun yanı sıra seçim sistemi Doğru Yol Partisi seçim sisteminin tanıdığı hak ile %12,5 oranında artı temsil hakkı kazanmıştır. Seçimlerin ikinci en büyük oy oranına sahip Anavatan Partisi, TBMM'de %25,6 oranında temsil hakkı elde etmiştir. Seçim sistemi Anavatan Partisine %1,6 oranında temsil hakkı vermiştir. Demokrat Sol Parti ve Refah Partisi bu seçimlerde %10 barajını geçerek meclise girmeye hak kazanmıştır. Refah Partisi %16,9 oy oranı ve 62 milletvekili ile Demokratik Sol parti ise 10,8 oy oranı ve 7 milletvekili ile meclise girmeye başarmıştır. (Tuncer, 2002:331).

1991 seçimlerinin, diğer seçimlerden farklı olmasını sağlayan bir diğer yön ise, seçim süreci boyunca tüm partilerin medyayı en etkili biçimde kullanmaları olmuştur. Aynı zamanda, darbe döneminde meclisten ihlal edilen tüm siyasiler, parlamento sürecine geri katılmıştır. Doğru Yol Partisi medyayı etkin bir biçimde kullanarak, dış politika sürecinde alacağı kararları seçim kampanyası olarak geniş kitlelere ulaştırmıştır. Meydanın insan üzerindeki etkisinin, seçim üzerinde de ne kadar etkili olduğu, bu seçimlerde net bir şekilde gözlemlenmiştir (Alkan, 1980:60).

Tablo 3.13. Milletvekili Genel Seçimleri (24 Aralık 1995)

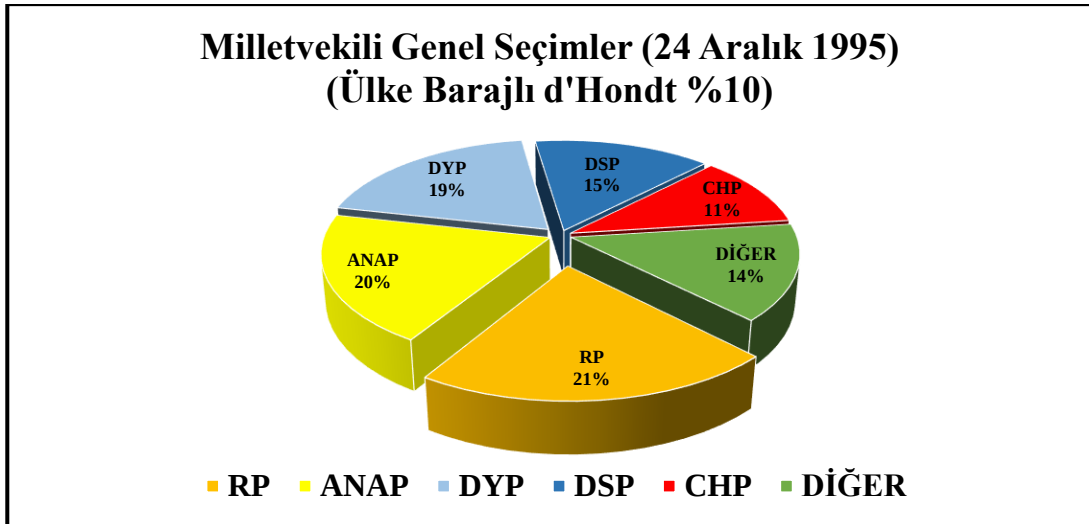
PARTİLER	MİLLETVEKİLİ SAYISI	OY ORANI (%)
Refah Partisi (RP)	158	21,4
Anavatan Partisi (ANAP)	132	19,6
Doğru Yol Partisi (DYP)	135	19,2
Demokratik Sol Parti (DSP)	76	14,6
Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)	49	10,7
Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)	-	8,2
Halkın Demokrat Partisi (HADEP)	-	4,2
Yeni Demokrasi Hareketi (YDH)	-	0,5
Millet Partisi (MP)	-	0,5
Yeniden Doğuş Partisi (YDP)	-	0,3
İşçi Partisi (İP)	-	0,2
Yeni Parti (YP)	-	0,1
Bağımsızlar	-	0,5
Toplam	550	100

Kaynak: TBMM Ad Defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları,

(https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf; Erişim: 07.01.2022)

24 Aralık 1995 seçimleri, 1991 seçimleri gibi koalisyon hükümeti ile devam etmek zorunda kalmıştır. Seçimlere 12 parti katılmasına rağmen %10 barajını sadece 5 parti geçebilmiştir. Tekrar kurulan Cumhuriyet Halk Partisi, %10,7'lik oy ve 49 milletvekili ile tekrar mecliste sandalye sahibi olmuştur. 1995 Seçimlerinde oy kullanma yaşı 20'den 18'e düşmüş, bu da seçime katılan seçmen sayısında artış yaşanmasına sebep olmuştur. 1991 yılı seçimlerinde 450 olan milletvekili sayısı ise bu seçimlerde 550 çıkarılmıştır.

Belirli seçmen grubuna hitap etmek için, yayın ve kitle iletişim araçları önemli bir yol olarak görülmektedir. Partiler yaymak istedikleri ve ulaşmaya çalıştıkları hedef kitleye bu organlar üzerinden ulaşarak oy toplama eğilimini arttırmışlardır. Bu bakımdan 1990'lı yıllardan sonra medya seçim üzerinde önemli bir organ haline gelmiştir (Lilleker, 2013:63).

Şekil 3.12. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (24 Aralık 1995)

Kaynak: TBMM Ad Defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları, (https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf: Erişim: 07.01.2022)

24 Aralık 1995 Seçimlerinin genel analizine baktığımız zaman, Refah Partisi 1991 yılı seçimlerine göre oy oranını %16,9'dan %21,4'e çıkarmış, milletvekili sayısını ise 62'den 158'e kadar yükseltmiştir. Buna karşın Refah Partisi TBMM'de %28,7 oranında temsil hakkı elde etmiştir. Anavatan Partisi 1991 yılı seçimlerinde %24,0 olan oy oranını, 1995 seçimlerinde %19,6'ya düşürmüş, fakat seçim sistemine bağlı olarak oy kaybetmesine rağmen milletvekili sayısı 115'ten 135'e kadar yükselmiştir. Seçim sonucunda Anavatan Partisi en çok oy alan ikinci parti olmuştur.

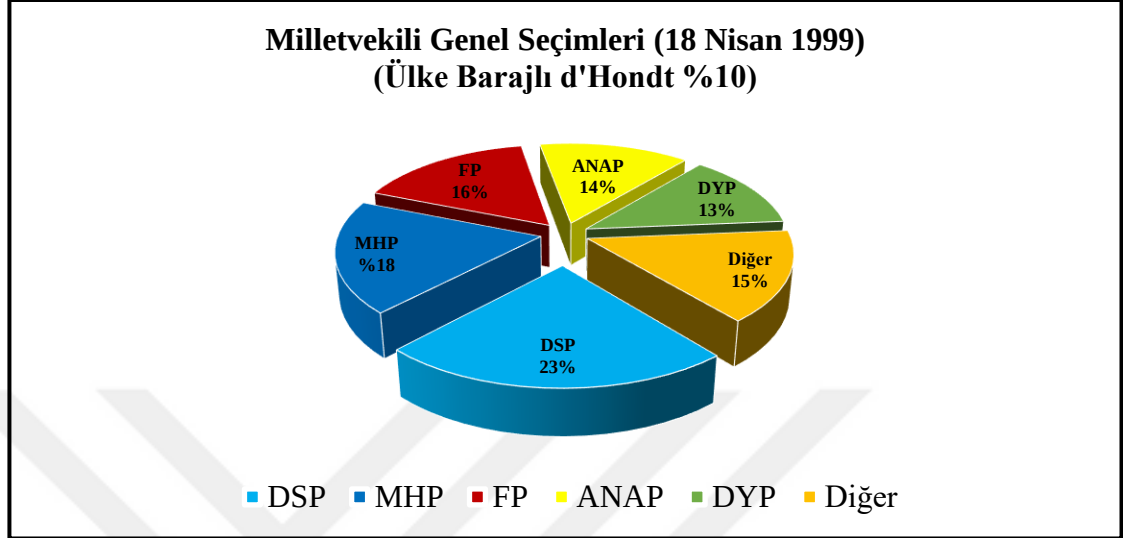
Bunun sonucunda Anavatan Partisi, TBMM'de %24 oranında temsil hakkına sahip olmuştur. 1991 seçimlerinde %27,0 ile birinci seçilen Doğru Yol Partisi, 1995 seçimlerine gelindiğinde oy kaybetmiş ve %19,2 oy oranına sahip üçüncü parti olmuştur. Bunun yanı sıra 1991 seçimlerinde 178 Milletvekiline sahip olan Doğru Yol Partisi, 1995 seçimlerinde 135 milletvekili ile meclise girmeye hak kazanmış ve %24,6 oranında temsil hakkı kazanmıştır. 1991 Seçimlerinde %10,8 oy oranına sahip olan Demokrat Sol Parti, 1995 Seçimlerinde oy oranını %14,6'ya çıkarmış, 7 olan milletvekili sayısı ise bu seçimlerde 76'ya kadar yükselmiştir. Parti %13,8 temsil hakkı kazanmıştır. 1995 seçimler 5 parti %10 barajını geçerek meclise girmeye hak kazanmış fakat tek parti hükümeti kurulamamıştır. 1995 seçimleri de 1991 seçimleri gibi koalisyon hükümeti ile devam etmiştir.

Tablo 3.14. Milletvekili Genel Seçimleri (18 Nisan 1999)

PARTİLER	MİLLETVEKİLİ SAYISI	OY ORANI (%)
Demokrat Sol Parti (DSP)	136	22,2
Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)	129	18,0
Fazilet Partisi (FP)	111	15,4
Anavatan Partisi (ANAP)	86	13,2
Doğru Yol Partisi (DYP)	85	12,0
Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)	-	8,7
Halkın Demokrasi Partisi (HADEP)	-	4,7
Büyük Birlik Partisi (BBP)	-	1,5
Özgürlük ve Dayanışma Partisi (ÖDP)	-	0,8
Demokratik Türkiye Partisi (DTP)	-	0,6
Liberal Demokrat Parti (LDP)	-	0,4
Demokrat Parti (DP)	-	0,3
Millet Partisi (MP)	-	0,3
Barış Partisi (BP)	-	0,2
İşçi Partisi (İP)	-	0,2
Emek Partisi (EMEP)	-	0,2
Yeniden Doğuş Partisi (YDP)	-	0,1
Sosyalist İktidar Partisi (SİP)	-	0,1
Değişen Türkiye Partisi (DEPAR)	-	0,1
Demokrasi ve Barış Partisi (DBP)	-	0,1
Bağımsızlar	3	0,9
Toplam	550	100

Kaynak: TBMM Ad Defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları,
https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf; Erişim: 07.01.2022)

18 Nisan 1999 seçimlerine bakıldığında, 20 parti seçime katılmış, bunlardan yalnızca 5 tanesi mecliste temsil hakkına sahip olmuştur. 18 Nisan 1999 seçimlerinde sandık başına giden seçmen sayısı %87,0 olarak kaydedilmiştir.

Şekil 3.13. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (18 Nisan 1999)

Kaynak: TBMM Ad Defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları,
(https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf; Erişim: 07.01.2022)

18 Nisan 1999 seçimlerinde, 5 parti temsil hakkına sahip olmasına rağmen, hükümet yeniden kurulamamıştır. Bu durumla birlikte mecliste koalisyon hükümet süreci devam etmiştir. 1995 seçimlerinde %14,6 oy oranına ve 76 milletvekiline sahip olan Demokrat Sol Parti, 1999 seçimlerinde %22,2 oy oranı ve 136 milletvekili kazanarak iktidar partisi seçilmiştir.

Demokrat Sol Parti bunun sonucunda TBMM’de 24,7 oranında temsil hakkı kazanmıştır. 1995 seçimlerinde %8,2 ile %10’luk barajı geçemeyen Milliyetçi Hareket Partisi, 1999 seçimlerinde %18,0 oy oranı ve 129 milletvekili ile en çok oy alan ikinci parti olmuştur. Milliyetçi Hareket Partisi TBMM’de %23,4 oranında temsil hakkına sahip olmuştur. 1999 yılında gerçekleşen seçim sürecinde, yeni kurulan Fazilet Partisi %15,4 oy olarak ve 111 milletvekili kazanarak, seçimlerde en çok oy alan üçüncü parti olmuştur. Fazilet Partisi TBMM’de 20,2 oranında temsil hakkı kazanmıştır.

1995 seçimlerinde %19,6 oy oranına ve 132 milletvekiline sahip olan Anavatan Partisi, 1999 seçimlerinde %13,2 oy oranına gerilemiş ve 86 milletvekili ile seçimleri dördüncü sırada tamamlamıştır. Anavatan Partisi TBMM’de 15,6 oranında temsil hakkına sahip olmuştur. 1995 seçimlerinde %19,2 oy olan ve 135 milletvekiline sahip olan Doğru Yol Partisi, 1999 seçimlerinde %12,0 oy oranı ve 85 milletvekili ile meclise girmeye hak kazanan son parti olmuştur. Doğru Yol Partisi TBMM’de %3,5 ile temsil hakkı kazanmıştır.

Seçime katılan partilerden sadece beş tanesi %10’luk barajı aşmış, diğerleri ise bu barajın altında kaldırmıştır. 1995 seçimlerinde %10,7 oranında oy almış olan Cumhuriyet Halk Partisi 1999 seçimlerinde %8,7 oranında oy olarak %10’luk barajın altında kalmış ve temsil hakkından mahrum olmuştur. Cumhuriyet Halk Partisi tarihinde yaşanan bu ilk siyasi seçim sonucu, grupta büyük olumsuzluklara neden olmuştur. Coğrafi sınırlar içerisinde yaşanan tüm olumsuzlukların getirmiş olduğu siyasal süreçler, seçim süreçlerine de doğrudan yansımıştır.

Son üç seçimdir, seçim sistemleri tam bir hükümetin kurulmasına izin vermemiş ve koalisyon hükümetleri bu sürece önderlik etmiştir. 1980-2002 dönemi siyasi tarihine baktığımızda birçok siyasal olay görülmektedir. Askeri otoritenin seçimlere müdahil olmasının yansısı, Türkiye’nin bulunduğu coğrafi konumunun etkileri, ülke sınırlarındaki etkileşimler, AB (Avrupa Birliği) süreci gibi birçok çok faktör, seçmen profilinde değişikliklere neden olmuştur. Merkez Sağ ve Merkez Sol görüşlerinin en baskın olduğu bu dönem, seçime giden seçmen profilini birçok açıdan etkilemiştir. Aynı zamanda bu dönem seçmen ideolojisinin sürekli olarak değiştiği bir dönem olarak görülmektedir. Bu etkiler, günümüzde bile geçmişte oy kullanan seçmen üzerinde, derin bir siyasi etki dönemi olarak kalmıştır. Teknolojinin ve medya organlarının yaygınlaşması, seçimlere katılan seçmen sayısını arttırmakla birlikte, seçimde yeni siyasal görüşlerin oluşmasına sebep olmuştur. Türkiye Cumhuriyeti, 2002 seçimlerinden sonra değişik bir siyasal sürece girecektir. 1999 seçimleri Merkez-Sol partinin kazandığı son seçim olmakla birlikte, bu seçimden sonra 2002 seçimleriyle birlikte Merkez-Sağ kanadı yavaş yavaş siyasal sürece otoritesini koyacaktır.

3.2.4. 2002 Sonrası Seçim Süreçleri ve Parti Değişimleri

2002 seçimleri, son üç yıldan çok farklı bir siyasal sürece tanıklık etmiştir. 2002 seçimlerine 18 parti katılmasına rağmen sadece 2 tanesi %10'luk barajı geçerek meclise girmeye hak kazanmıştır.

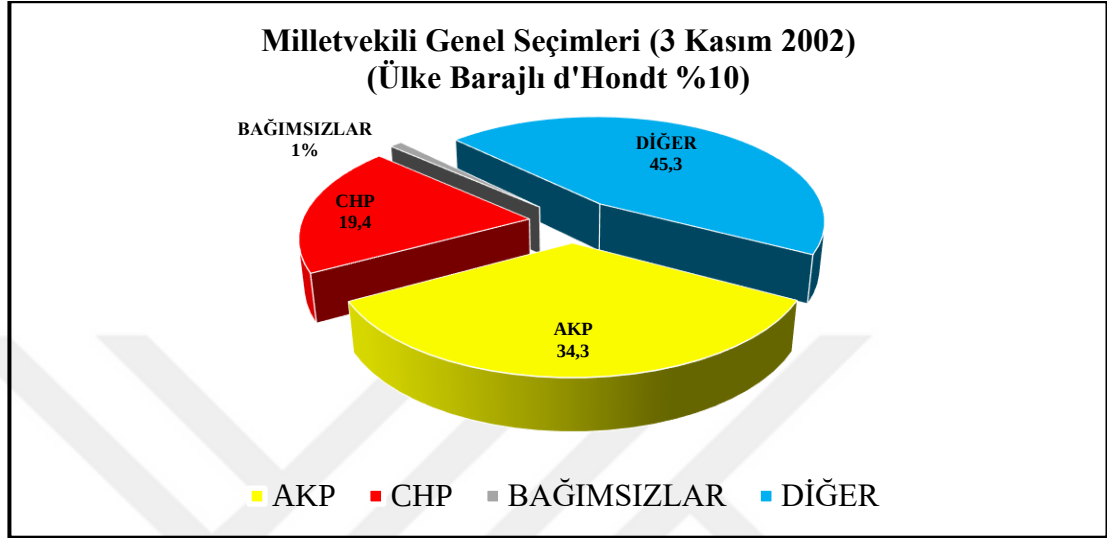
Tablo 3.15. Milletvekili Genel Seçimleri (3 Kasım 2002)

PARTİLER	MİLLETVEKİLİ SAYISI	OY ORANI (%)
Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP)	363	34,3
Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)	178	19,4
Doğru Yol Partisi (DYP)	-	9,5
Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)	-	8,4
Genç Parti (GP)	-	7,2
Demokratik Halk Partisi (DEHAP)	-	6,2
Anavatan Partisi (ANAP)	-	5,1
Saadet Partisi (SP)	-	2,5
Demokrat Sol Parti (DSP)	-	1,2
Yeni Türkiye Partisi (YTP)	-	1,1
Büyük Birlik Partisi (BBP)	-	1,0
Yurt Partisi (YURT-P)	-	0,9
İşçi Partisi (İP)	-	0,5
Bağımsız Türkiye Partisi (BTP)	-	0,5
Özgürlük ve Dayanışma Partisi (ÖDP)	-	0,3
Liberal Demokrat Parti (LDP)	-	0,2
Millet Partisi (MP)	-	0,2
Türkiye Komünist Partisi (TKP)	-	0,2
Bağımsızlar	9	1,0
Toplam	550	100

Kaynak: TBMM Ad Defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları,

(https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf; Erişim: 07.01.2022)

3 Kasım 2002 seçimleri, birçok açıdan Türkiye’de yeni bir siyasal başlangıcın tarihi sayılabilir. 2001 yılında kurulan Adalet ve Kalkınma Partisi, 2002 yılı seçimlerinde Merkez-Sağ parti bloğunda yer alarak ezici bir üstünlükle tek başına iktidar olmuştur. Uzun bir aradan sonra tek bir parti yeniden, hükümet kurma yetkisini elinde barındırıyordu.

Şekil 3.14. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (3 Kasım 2002)

Kaynak: TBMM Ad Defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları,
(https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf: Erişim: 07.01.2022)

2002 seçimlerinin genel profiline bakıldığında, 1991-1995-1999 seçimlerinde aktif bir şekilde rol oynayan birçok partinin (DYP, MHP, DSP, ANAP) %10’luk baraj sistemin altında kaldığını görmekteyiz (Tablo:2.27). 2001 yılında kurulmasına rağmen seçim sürecine hızlı bir şekilde giren Adalet ve Kalkınma Partisi, oyların %34,3’ünü almış ve 363 milletvekili ile tek başına iktidar partisi olmaya hak kazanmıştır. Meclisin 3/2’ne sahip olan Adalet ve Kalkınma Partisi TBMM’de %66 oranında bir temsil hakkına sahip olmuştur.

1995 Seçimlerinde %10’luk barajın altında kalan Cumhuriyet Halk Partisi, yeni seçim döneminde %19,4’lük bir oy oranı ve 178 tane milletvekili kazanarak meclise girmiştir. Cumhuriyet Halk Partisi, TBMM’de %32,3 oranında temsil hakkı kazanmıştır. Yeni bir siyasal sürecin başlangıcı olarak kabul edilen 2002 seçimleri, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde, yeni bir seçmen grubunun da oluşmasına etki etmiştir.

3 Kasım 2002 seçimlerine bakıldığında, Türkiye'deki sosyo-ekonomik göstergelerin kötü bir durumda olması ve aynı zamanda ülkede koalisyon hükümetlerinin getirdiği siyasal boşluk, seçmenin oy kullanma eğilimini tamamen değiştirmiştir. Bu bakımdan Merkez-Sağ grubunda yer alan Adalet ve Kalkınma Partisi, seçmen üzerinde önemli bir imaj elde etmiş ve oyların çoğunluğunu kendi bünyesinde toplamıştır.

Seçimlerde %45,3'lük oy oranına sahip olan ve %10 barajının altında kalan diğer siyasi partiler hiçbir temsil hakkına sahip olamamıştır. Halkın tercih ettiği siyasal partilerin, temsil sürecinden uzak kalması seçim sisteminin eksikliğini ve adaletsizliğini ön plana çıkarmaktadır. Meclis üstünlüğü ile Adalet ve Kalkınma Partisi, yeni hükümet sürecini başlatarak siyasal boşluğu ortadan kaldırmıştır. Bunun dışında ülkenin koalisyon hükümetlerinde yaşadığı ekonomik sıkıntılar, 2002 seçimlerinin temel konusu olarak görülebilir. Seçmenlerin yeni partilere olan yaklaşımları, yeni partilerin seçim sürecini değiştirebileceği düşüncesi bu seçimde de gün yüzüne çıkmıştır.

1999 seçimlerinde %18'lik oy oranına sahip olan Milliyetçi Hareket Partisi, 2002 seçimlerinde hiç beklemediği bir tabloyla karşılaşmış ve oy oranı 8,4'e kadar gerilemiştir. Parti %10 barajının altında kalmış ve temsil hakkı elde edememiştir. Burada yaşanan oy değişikliği, seçmenin belli süreler içerisinde yaşadığı sosyo-ekonomik göstergelerden kurtulmak istediğinin net bir kanıtıdır.

Oy kullanma sürecinde etkili olan dini, siyasi ve ekonomik seçim yaklaşımları, seçmenin oy verme sürecini doğrudan etkiler. Medyanın 1991, 1995, 1999 seçimlerinde aktif olarak kullanılmaya başlaması, bu seçim yaklaşımlarının her kesimde duyulmasına neden olmuştur. Adalet ve Kalkınma Partisi'nin seçim sürecinde bu temel yaklaşımlar üzerinde durması, seçmenlerin partiye olan yakınlığını arttırmıştır. Adalet ve Kalkınma Partisi'nin 2002 seçimleri ile iktidara gelmesi, Merkez-Sağ kanadının tek bir çatı altında toplanmasına ve güçlenmesine olanak sağlamıştır. Bu seçimlerden sonra CHP'nin "Atatürkçülük" temasının seçimlere katılmasıyla birlikte Merkez-Sağ ve Merkez-Sol gruplarının ayrımı net bir şekilde belli olacaktır.

Tablo 3.16. Milletvekili Genel Seçimleri (22 Temmuz 2007)

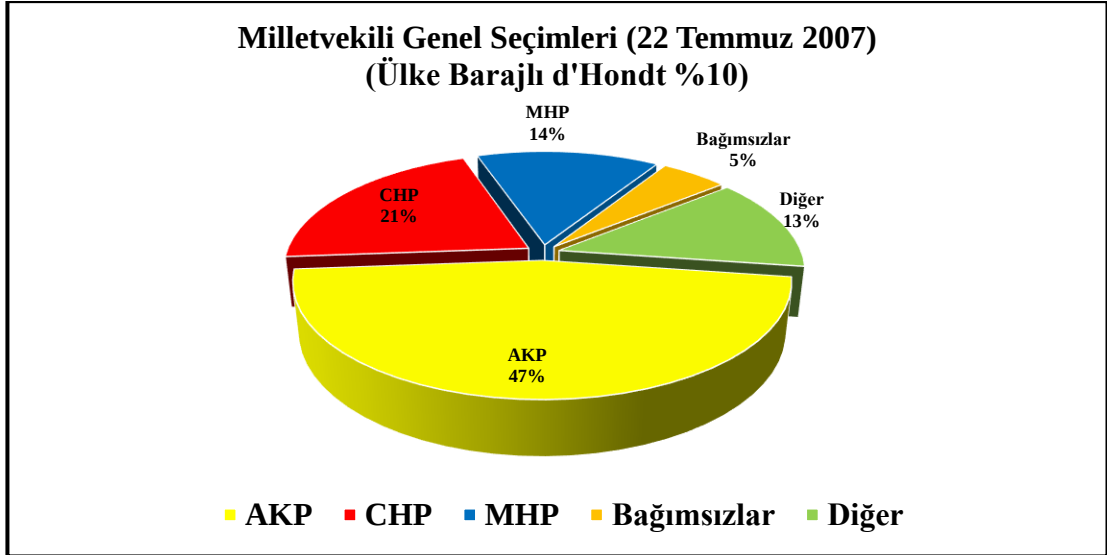
PARTİLER	MİLLETVEKİLİ SAYISI	OY ORANLARI (%)
Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP)	341	46,6
Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)	112	20,9
Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)	71	14,3
Demokrat Parti (DP)	-	5,4
Genç Parti (GP)	-	3,0
Saadet Partisi (SP)	-	2,3
Bağımsız Türkiye Partisi (BTP)	-	0,5
Halkın Yükselişi Partisi (HADEP)	-	0,5
İşçi Partisi (İP)	-	0,4
Aydınlık Türkiye Partisi (ATP)	-	0,3
Türkiye Komünist Partisi (TKP)	-	0,2
Özgürlük ve Dayanışma Partisi (ÖDP)	-	0,2
Liberal Demokrat Parti (LDP)	-	0,1
Emek Partisi (EMEP)	-	0,1
Bağımsızlar	26	5,2
Toplam	550	100

Kaynak: TBMM Ad Defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları,

(https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf; Erişim: 07.01.2022)

22 Temmuz 2007 seçimlerine, 42.571.284 seçmen katılmıştır. 2002 seçimlerinden pek bir farkı olmayan 2007 seçimlerinde tek değişiklik, Milliyetçi Hareket Partisi'nin %10'luk barajı geçerek, mecliste hükümet kurma yetkisi kazanmasıdır. Adalet ve Kalkınma Partisi'nin izlediği ekonomi politikaları, bu seçimde etkisini göstermiş, parti yeniden oy oranını yükselterek seçimlerde birinci olmayı başarmıştır.

Meclise Milliyetçi Hareket Partisi'nin girmesiyle birlikte, mecliste Merkez-Sağ kanadı oldukça güçlenmiştir. Cumhuriyet Halk Partisi ise Merkez-Sol kanadını temsil etmekte zorlanırken, siyasal istikrarını da aynı oranda korumakta zorluk çekmektedir. 2007 yılında yapılan seçimlerde “ekonomi” önemli bir seçim başlığı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 3.15. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (22 Temmuz 2007)

Kaynak: TBMM Ad Defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları,
(https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonucdari/secim3_tr.pdf; Erişim: 07.01.2022)

22 Temmuz 2007 seçimlerine bakıldığında, Adalet ve Kalkınma Partisi 2002 yılındaki %34,3'lük oy oranını ve 363 milletvekili sayısını, 2007 seçimlerinde %46,6'ya çıkarmış ve 341 milletvekili ile yeniden iktidar partisi olmaya hak kazanmıştır. Adalet ve Kalkınma Partisi TBMM'de %62,0 temsil hakkına sahip olmuştur. 2002 seçimlerinde %19,4 oy oranına ve 178 milletvekiline sahip olan Cumhuriyet Halk Partisi, 2007 seçimlerinde oy oranın 20,9 çıkarmasına rağmen, milletvekili sayısı 112'ye gerilemiştir. Bunun sonucunda Cumhuriyet Halk Partisi TBMM'de %20,3 oranında bir temsil hakkına sahip olmuştur.

2002 seçimlerinde %10 barajına takılan Milliyetçi Hareket Partisi, %8,4'lük oy oranını 2007 seçimlerinde 14,3'e çıkararak 71 milletvekili ile üçüncü parti olmaya hak kazanmış ve meclise girmiştir. Bu seçim sürecinde bağımsız olarak aday olan liderler %5,2'lik bir oranı oluşturmuş ve mecliste 26 milletvekili ile temsil hakkı kazanmıştır. CHP'nin seçim süreci boyunca aktif rol oynayamaması ve muhalefet olarak istikrarlı bir seçim süreci geçirememesi, oy oranının aynı düzeyde kalmasına neden olmuştur. Seçmenin siyasal yaklaşımı tamamen ekonomi üzerinedir. Bununla birlikte Adalet ve Kalkınma Partisi'nin siyasi eylemlerinin tümü, bu yaklaşım üzerinden gerçekleşmiştir.

Tablo 3.17. Milletvekili Genel Seçimleri (12 Haziran 2011)

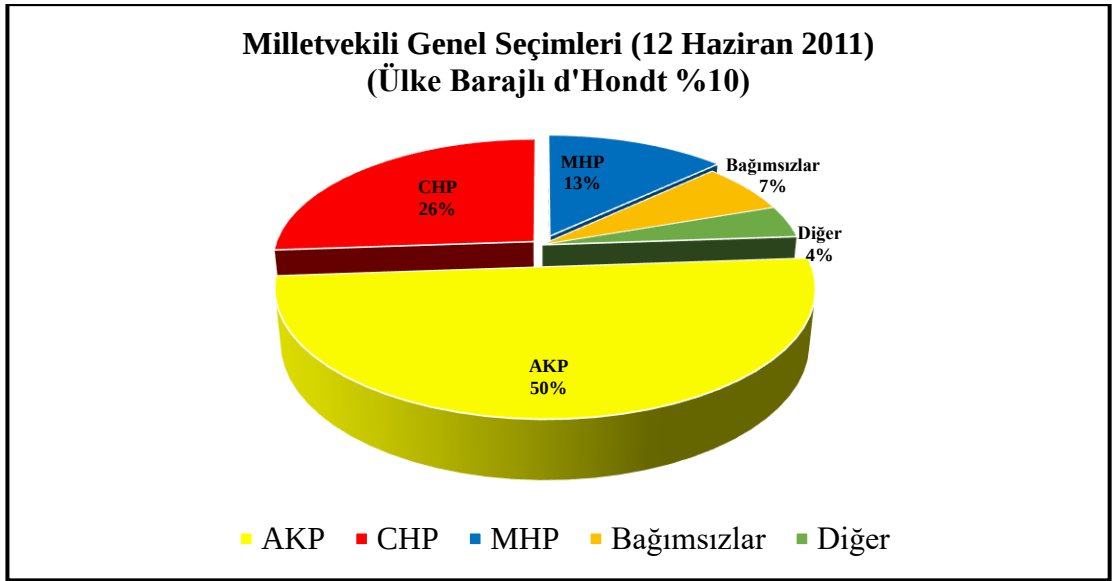
PARTİLER	MİLLETVEKİLİ SAYISI	OY ORANI (%)
Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP)	327	49,8
Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)	135	26,0
Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)	53	13,0
Saadet Partisi (SP)	-	1,3
Halkın Sesi Partisi (HAS-P)	-	0,8
Büyük Birlik Partisi (BBP)	-	0,8
Demokrat Parti (DP)	-	0,7
Halk ve Eşitlik Partisi (HEPAR)	-	0,3
Demokratik Sol Parti (DSP)	-	0,3
Doğru Yol Partisi (DYP)	-	0,2
Türkiye Komünist Partisi (TKP)	-	0,2
Millet Partisi (MP)	-	0,1
Milliyetçi ve Muhafazakâr Parti (MMP)	-	0,1
Emek Partisi (EMEP)	-	0,1
Liberal Demokratik Parti (LDP)	-	0,0
Bağımsızlar	-	6,6
Toplam	515	100

Kaynak: TBMM Ad Defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları,

(https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf: Erişim: 07.01.2022)

12 Haziran 2011 seçimlerinde sonuç değişmemiştir. Seçime 15 parti katılmış, 3 parti %10 barajını geçerek temsil hakkı kazanmıştır. 2011 seçimlerinde 43.914.918 kişi oy kullanmış, seçimlere katılım oranı %87,5 oranında gerçekleşmiştir. Seçim sonucu 2007 seçimleri ile birbirine yakın olmuş ve sonuç değişmemiştir. 2011 seçimlerinde Adalet ve Kalkınma Partisi yeniden iktidar partisi olarak seçilmiştir (YSK 2011).

Sonuçların sürekli olarak Adalet ve Kalkınma Partisi lehine çıkması, seçmenlerin parti ile özdeşleştiği ve duygusal bir yakınlık kurduğunun net bir göstergesidir. Seçmen bulunduğu aileden, çevreden ve sosyal ortamdan farklı bir oy eğiliminde bulunmak istemez. Bu durumda siyasi partiler bu durumu kullanarak seçmen üzerindeki etkilerini daha da arttırmak isterler ve seçim sonuçları bu etkiler üzerine kurulur (Houghton,2021:177).

Şekil 3.16. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (12 Haziran 2011)

Kaynak: TBMM Ad Defteri, VII Dönem. Geçmişten Günümüze Seçim Sonuçları, (https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonuclari/secim3_tr.pdf; Erişim: 07.01.2022)

2007 seçimlerinde, ülkedeki ekonomik durumlar karşısında hızlı kararlar alan Adalet ve Kalkınma Partisi, seçmen üzerindeki etkisini korumaya devam etmiştir. 2007 yılı seçimlerinde %46,6 oy oranına ve 341 milletvekiline sahip Adalet ve Kalkınma Partisi, 2011 seçimlerinde %49,8 oy oranı ve 327 milletvekili ile seçimleri birinci olarak tamamlamıştır. TBMM’de ise temsil oranı 2007 seçimlerine göre kayba uğramış bu oran %59,4’e kadar gerilemiştir. 2007 seçimlerinde %20,9 oy oranına ve 112 milletvekiline sahip olan Cumhuriyet Halk Partisi 2011 seçimlerinde, oy oranını 26,0’a çıkartırken milletvekili sayısı ise 135’e yükselmiştir (Şekil 2.17.).

2007 seçimlerinde %14,3’lük oy oranına ve 71 milletvekiline sahip olan Milliyetçi Hareket Partisi, 2011 seçimlerinde oy kaybına uğramış, oy oranı %13,0’a düşürmüştür. Milliyetçi Hareket Partisi’nin 2007 seçimlerinde sahip olduğu 76 sandalye, 2011 seçimlerinde 53’e kadar gerilemiştir. 2007 ve 2011 seçimleri birbiriyle aynı seyrinde ilerlemiş mecliste 3 parti yeniden temsil hakkı kazanmıştır.

Mecliste aynı temsil hakkına sahip partilerin söz sahibi olması, seçmenlerinde kendi içerisinde gruplaşmasına neden olmuştur. Coğrafi sınırlar içerisinde, seçmenlerin bulunduğu yerdeki fiziki şartlar ve ekonomik faaliyetler oy verme eğilimi her ne kadar etkilese de oy kullanma eğilimine seçmenlerin “parti yakınlığı” daha etkin bir rol oynamaktadır.

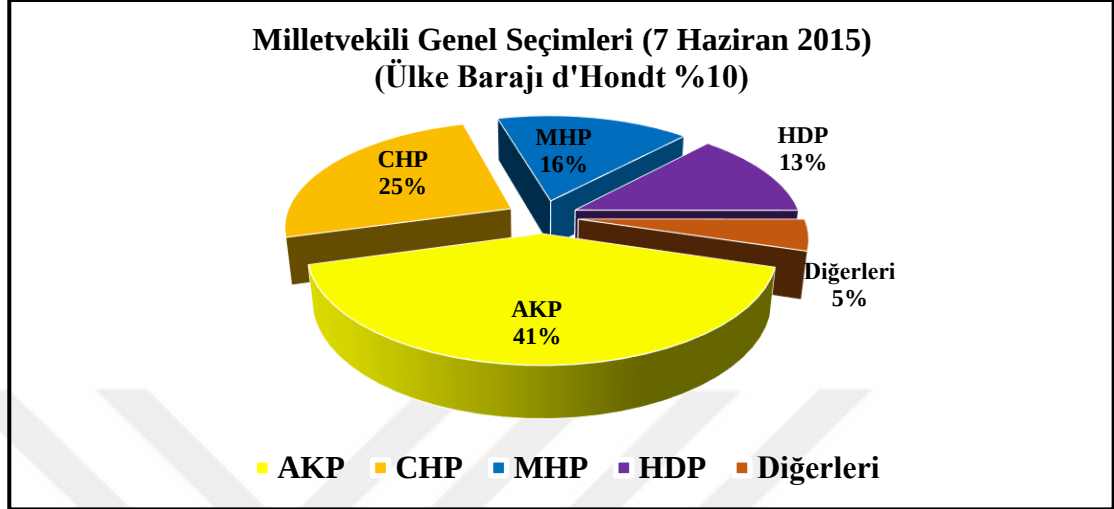
Tablo 3.18. Milletvekili Genel Sonuçları (07 Haziran 2015)

PARTİLER	MİLLETVEKİLİ SAYISI	OY ORANI (%)
Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP)	258	40,9
Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)	132	25,0
Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)	80	16,3
Halkların Demokratik Partisi (HDP)	80	13,1
Saadet Partisi (SP)	-	2,1
Vatan Partisi (VP)	-	0,4
Bağımsız Türkiye Partisi (BTP)	-	0,2
Demokratik Sol Parti (DSP)	-	0,2
Demokrat Parti (DP)	-	0,2
Toplumsal Uzlaşma Reform ve Kalkınma Partisi (TURK-P)	-	0,2
Halkın Kurtuluş Partisi (HKP)	-	0,1
Hak ve Özgürlükler Partisi (HAK-PAR)	-	0,1
Doğru Yol Partisi (DYP)	-	0,1
Anadolu Partisi	-	0,1
Liberal Demokrat Parti (LDP)	-	0,1
Merkez Parti (MEP)	-	0
Millet Partisi (MP)	-	0
Komünist Parti (KP)	-	0
Yurt Partisi (YURT-P)	-	0
Hak ve Adalet Partisi (HAP)	-	0
Bağımsızlar	-	1,1
Toplam	550	100

Kaynak: TÜİK, Milletvekili Genel Seçim Sonuçları,

(<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/secim.zul> : Erişim Tarihi: 23.01.2022)

7 Haziran 2015 seçimlerinde, 47.507.467 kişi oy kullanmıştır. Bu seçimlere toplamda 20 parti katılmış sadece 4 tanesi %10 barajını geçerek, temsil hakkı elde etmiştir. 7 Haziran 2015 seçimlerine toplam katılma oranı %83,9 olarak kaydedilmiştir (TÜİK).

Şekil 3.17. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (7 Haziran 2015)

Kaynak: TÜİK, Milletvekili Genel Seçim Sonuçları,

(<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/secim.zul> : Erişim Tarihi: 23.01.2022)

2011 seçimlerinde %49,8 oy oranına ve 327 milletvekiline sahip olan Adalet ve Kalkınma Partisi, 2015 seçimlerinde %40,9 oy oranı ve 258 milletvekili kazanmıştır. Adalet ve Kalkınma Partisi 2015 seçimlerinde %8,9 oranında bir oy kaybı yaşarken, milletvekili sayısı ise 69 sandalye eksilmiştir. 2011 seçimlerine göre TBMM’de temsil oranı 46,5’e gerilemiştir.

2011 seçimlerinde %26,0 oy oranına ve 135 milletvekiline sahip olan Cumhuriyet Halk Partisi, 2015 seçimlerini %25,0 oy oranına ve 132 milletvekili kazanarak seçimleri tamamlamıştır. Cumhuriyet Halk Partisi 2015 seçimlerini %1’lik bir oy ve 3 milletvekili kaybederek tamamlamıştır.

Cumhuriyet Halk Partisi aynı zamanda 2015 seçimlerinde TBMM’de %24 temsil oranına sahip olmuştur. 7 Haziran 2015 seçimlerinde, oylar her ne kadar Adalet ve Kalkınma Partisi’nin lehine olsa da seçmen kaybı net bir şekilde gözlemlenmiştir. Hükümetin kurulamaması, erken seçimin yolunu açmış ve partiler bu süre içerisinde parti vaatlerini ve söylemlerini yeniden gözden geçirerek hareket etmişlerdir.

2015 seçimlerinde en çok oyunu arttıran partilerden birisi Milliyetçi Hareket Partisi olmuştur. 2011 seçimlerinde %13,0 oy oranına ve 53 milletvekiline sahip olan Milliyetçi Hareket Partisi, 2015 seçimlerinde %16,3 oy oranı alırken, milletvekili sayısını 80'e çıkarmıştır. Milliyetçi Hareket Partisi oy oranını %3,3 arttırırken, milletvekili sayısını ise 27 sandalye arttırmıştır. Milliyetçi Hareket Partisi 2015 seçimleri sonucunda TBMM'de %14,5 oranında temsil hakkı kazanmıştır.

Bağımsız adayların birleşmesi sonucu kurulan Halkların Demokratik Partisi, 7 Haziran 2015 seçimlerine ilk defa katılmış, seçimlere yeni katılan bir parti olmasına rağmen %13,1'lik bir oy oranı ve 80 milletvekili kazanarak mecliste temsil hakkı elde etmiştir. 2015 seçimleri sonucunda Halkların Demokrasi Partisi TBMM'de %14,4 oranında bir temsil hakkına sahip olmuştur

2015 seçimlerinde hiçbir parti 278 milletvekili sayısına ulaşamamış ve hiçbir parti hükümet kurma yetkisine sahip olamamıştır. 2011-2015 seçim süreci içerisinde yaşanan siyasal olaylar, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin oylarının bölünmesine sebep olmuştur. Adalet ve Kalkınma Partisi tarafından her ne kadar koalisyon hükümeti düşünülse de mevcut muhalefet grubu bu duruma yaklaşmamış ve erken seçim süreci başlamıştır. 6 aylık süreç iktidar partisinin içerisinde çeşitli sorunlara sebep olmuştur. Cumhurbaşkanı olan R. Tayyip Erdoğan, 45 gün içerisinde bir hükümet kuramadığı için erken seçimin gerekliliğini vurgulamış ve erken seçim 1 Kasım 2015 tarihinde gerçekleşmiştir. 6 aylık süreç zarfında Yüksek Seçim Kurulu (YSK) yeni kanunlar çıkararak, oy kullanma sürecinde çeşitli değişiklikler yapmıştır (Güngör, S. 2014:146):

2015 yılı seçimleri bir yandan seçmenin çözüm sürecinde Adalet ve Kalkınma Partisi'ne olan güvenini nitelerken, diğer yandan bu sürecin olumsuz etkilerinin olacağını düşünen seçmenin, partiden kopmasına sebep olmuştur. Bu açıdan bakıldığında parti seçmenin yaklaşımında çeşitli sorunlar ortaya çıkmıştır. Bir başka tarafta ise Merkez-Sol kanadında yaşanan ittifaklar Adalet ve Kalkınma Partisi'nin oylarının düşmesine sebep olmuştur

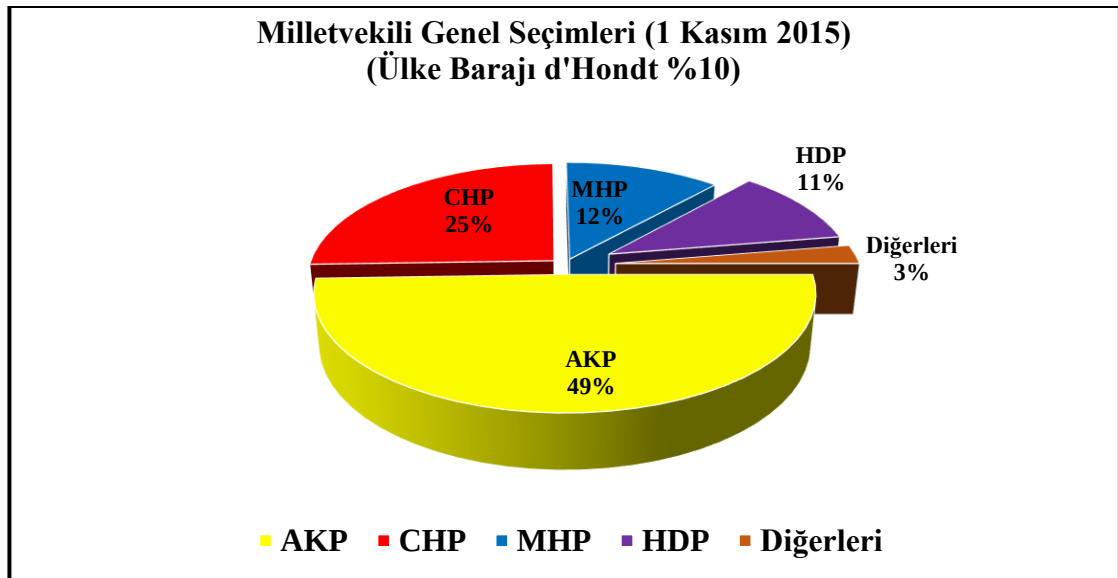
Tablo 3.19. Milletvekili Genel Seçimleri (1 Kasım 2015)

PARTİLER	MİLLETVEKİLİ SAYISI	OY ORANI (%)
Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP)	317	49,5
Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)	134	25,3
Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)	40	11,9
Halkların Demokratik Partisi (HDP)	59	10,7
Saadet Partisi (SP)	-	0,6
Büyük Birlik Partisi (BBP)	-	0,5
Vatan Partisi	-	0,2
Hak ve Özgürlük Partisi (HAK-PAR)	-	0,2
Halkın Kurtuluş Partisi (HKP)	-	0,1
Demokrat Parti (DP)	-	0,1
Komünist Parti (KP)	-	0,1
Bağımsız Türkiye Partisi (BTP)	-	0,1
Demokratik Sol Parti (DSP)	-	0,1
Liberal Demokrat Parti (LDP)	-	0,1
Millet Partisi (MP)	-	0
Doğru Yol Partisi (DYP)	-	0
Bağımsızlar	-	0,1
Toplam	550	100

Kaynak: TÜİK, Milletvekili Genel Seçim Sonuçları,

(<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/secim.zul> : Erişim Tarihi: 23.01.2022)

1 Kasım 2015 tarihin seçimler yeniden tekrarlanmış, toplamda 48.537.695. seçmen oy kullanmıştır. Seçimlere katılan seçmen oranı %85,2 olarak kaydedilmiştir. Seçimlere 16 parti katılmış, sadece 4 tanesi %10'luk seçim barajını geçerek temsil hakkı kazanmıştır.

Şekil 3.18. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (7 Haziran 2015)

Kaynak: TÜİK, Milletvekili Genel Seçim Sonuçları,

(<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/secim.zul> : Erişim Tarihi: 23.01.2022)

6 ay süreci seçimlerin yeniden tekrarlanmış, 7 Haziran 2015 tarihinde yapılan seçimlerde, %40,9 oy oranı ve 258 milletvekili kazanan Adalet ve Kalkınma Partisi bu süre içerisinde oy oranını yeniden yükseltmiş ve 1 Kasım 2015 seçimlerinde %49,5 oy oranına ve 317 milletvekiline sahip olmuştur. İki seçim arasında oy oranını %8,6 oranında yeniden arttırmış ve mecliste 59 yeni sandalye kazanmıştır. Önceki seçimde TBMM’de %46,5 oranında temsil hakkına sahip olan Adalet ve Kalkınma Partisi yeni seçimde bu oranı %57,4’e çıkarmıştır. Doğu cephesinden kaybettiği oyların çoğunu geri kazanan Adalet ve Kalkınma Partisi yeniden hükümet kurma yetkisini eline almış ve mecliste lider hale gelmiştir

7 Temmuz 2015 seçimlerinde, 24,9 oy oranına ve 132 milletvekiline sahip olan Cumhuriyet Halk Partisi, 1 Kasım 2015 tarihinde yeniden tekrarlanan seçimlerde oy oranını %25,3’e milletvekili sayısını ise 134’e çıkarmıştır. 6 aylık süre içerisinde Cumhuriyet Halk Partisi oy oranını %0,3 oranında arttırmış ve mecliste 2 yeni sandalyenin sahibi olmuştur. 7 Temmuz 2015 seçimlerinde TBMM’de %24 temsil hakkını elinde bulunduran Cumhuriyet Halk Partisi, bu oranı aynen devam ettirmiştir.

Yeni yapılan seçimlerde en çok kayba uğrayan partilerin başında gelen Milliyetçi Hareket Partisi, 7 Haziran 2015 seçimlerinde, %16,2’lik oy oranına ve 80 milletvekiline sahipken, 1 Kasım 2015 seçimlerinde bu oran %11,9’a kadar gerilemiştir. Aynı zamanda 80 olan milletvekili sayısı yapılan erken seçimle 40’a kadar gerilemiştir. Milliyetçi Hareket Partisi 1 Kasım 2015 seçimlerinde %4,3’lük bir oy oranı kaybetmiş aynı zamanda mecliste 40 sandalyeden mahrum kalmıştır. 7 Haziran seçimlerinde TBMM’de %14,5’lik temsil hakkına sahip olan Milliyetçi Hareket Partisi, 1 Kasım seçimlerinde bu oranı düşürerek %7,4’lük bir temsil hakkı kazanmıştır.

7 Temmuz 2015 seçimlerine ilk defa katılan Halkların Demokratik Partisi, %13,1’lik oy oranı ve 80 milletvekiline sahipken, 1 Kasım 2015 tarihinde yapılan erken seçimle birlikte, oy oranı %10,7’ye gerilemiş ve milletvekili sayısı 59’a düşmüştür. Kısa sürelik erken seçim aşamasında %2,3’lük bir oy kaybı yaşamış ve mecliste 21 sandalye kaybetmiştir. 7 Temmuz seçimlerinde TBMM’de %14,5’lik temsil hakkına sahip olan Halkların Demokratik Partisi, 1 Kasım seçimleriyle birlikte bu oranı %10,7’ye düşürmüştür.

2015 seçimleri ideolojik açıdan seçmenin kendini ifade ettiği oyunu kendi düşüncesine göre yönlendirdiği bir seçim olarak görülebilir. Özellikle İktidar partisinin yaptığı Türk-Kürk ayrımı ve seçimde yaşanan politik kimlik süreci, seçimlere oldukça net bir şekilde yansımıştır.

2015-2018 yılları arası Türkiye'nin siyasal sürecine bakıldığında birçok olay yaşanmıştır. İlk olarak 15 Temmuz 2016 yılında yapılan askeri darbe sonucu ülkede "OHAL" ilan edilmiş ve demokrasi sürecinde aksaklıklar yaşanmaya başlanmıştır. 1980 Askeri darbesinden bu yana hiç sekteye uğramayan seçim süreci 2016 yılında yapılan darbe girişimi ile tekrar sekteye uğratılmaya çalışılmıştır. 15 Temmuz 2016 yılında yapılan bu darbe girişimi başarısız olmuş, Türk Halkının milli iradesi bu olay üzerinde galip gelmiştir.

Darbe girişiminden bir yıl sonra ohal süreci içerisinde 16 Nisan 2017 tarihinde, Parlamenter sistemden, Cumhurbaşkanlığı sistemine geçiş için "HALK" oylaması yapılmış. Referandumda 49.798.855 kişi oy kullanmış ve seçime katılım oranı %85,4 olmuştur (TÜİK).

Tablo 3.20. Partilere Göre Referandum Sürecinin Kabulü ve Oy Dağılımı

PARTİLER	PARTİ OYU	MİLLETVEKİLİ SAYISI	UYGUN OY	EVET	HAYIR
AKP	EVET	317	315	315	0
CHP	HAYIR	133	133	0	133
MHP	EVET	39	39	33	6
HDP	HAYIR	59	48	BOYKOT	
BAĞIMSIZ	HAYIR	2	2		
TOPLAM		550	537	0	2

Kaynak: (https://tr.wikipedia.org/wiki/2017_T%C3%BCrkiye_anayasa_de%C4%9Fi%C5%9Fikli%C4%9Fi_referandumu#cite_note-20)

Erişim Tarihi: 23.01.2022)

Referandum oylamasında, sistem değişikliği her ne kadar partiler arasında anlaşmazlığa neden olsa da Adalet ve Kalkınma Partisi ile Milliyetçi Partisi'nin oy çokluğu, referandum sürecinin başlatılması için gerekli oy çoğunluğunu oluşturmuştur. Halkların Demokrat Partisi oylama sürecine katılmamış ve bu durumu boykot etmiştir.

Seçimlerin ardından Cumhurbaşkanı seçilen R. Tayyip Erdoğan, yeni anayasal süreci yürürlüğe koymuştur. Aynı zamanda seçim sistemi üzerinde birçok değişiklikler yapmıştır. Meclisteki milletvekili sayısı 550’den 600’e çıkarılmış, Mahalli ve idari seçimlerde yaş sınırı 18’e çekilmiştir. Bunun sonucunda 2019 yılında yapılması gereken Cumhurbaşkanlığı Genel Seçimi ile Milletvekili Genel Seçimleri, Milliyetçi Hareket Partisi ile Adalet Partisi tarafından oy birliği ile bir yıl öne alınmıştır (Yegen ve Aydın 2018: 1249).

Bu süreçten sonra, Türkiye Cumhuriyeti seçim sistemi parlamenter sistemden, “Cumhurbaşkanlığı” sistemine geçiş yapmıştır. 24 Haziran 2018 seçimleri, ittifakların en net şekilde belirginleştiği seçim süreci olarak kabul edilebilir. Bu süreç içerisinde AKP, MHP ve daha sonra BBP katıldığı “Cumhur İttifakı” bir bloğu temsil ederken, CHP, SP, İYİ P. içerisinde yer aldığı “Millet İttifakı” bir bloğu temsil ederek seçimlere katılmıştır.

25 Ekim 2017 yılında, Meral Akşener önderliğinde kurulan İyi Parti, seçimlere kadar olan sürede birçok sıkıntıyla karşılaşmıştır. Bu sorunlardan birisi 2018 genel seçimlerine katılıp, katılmayacağıydı üzerineydi. Bu sorunun ardından Cumhuriyet Halk Partisi’nden 15 milletvekilinin, İyi Parti’ye geçmesiyle, İyi Parti TBMM’de grup oluşturabilme yolunu elde etmiş oldu. Cumhuriyet Halk Partisi’nden 15 milletvekilinin İyi Parti’ye geçmesiyle birlikte, İyi Parti’nin milletvekili sayısı 20’ye ulaşmıştır (Yegen ve Aydın, 2018: 1249).

24 Haziran 2018 seçimlerine toplamda 51.189.444 kişi oy kullanmıştır. Seçimlere katılım oranı ise %86,2 olarak kaydedilmiştir (TÜİK). 24 Haziran 2018 seçimlere katılım oranının yüksek olması, partilerin seçime giderken ki yaptıkları seçim propagandaları ve tüm seçmenleri sandık başına davet etmeleri olarak görülebilir. Türkiye’de yeni bir siyasi sürecin başlaması ve seçim sürecinde ittifakların yaptığı seçim çalışmaları, seçmenler tarafından oldukça yakından takip edilmiştir. Siyasal söylemlerin ve değişen seçim sisteminin seçmen üzerindeki etkisi, parti liderleri ve ideolojik yaklaşımlar üzerinden değerlendirilebilir. Referandumda oy kullanan seçmen, lider imajından etkilenmiş ve parti yakınlığı göstermiştir.

Tablo: 3.21. Seçimlerde Kurulan İttifak Blokları ve Cumhurbaşkanı Adayları (24 Haziran 2018)

İTTİFAK	PARTİLER	PARTİ BAŞKANI	ADAYLAR
Cumhur İttifakı	AKP	R. Tayyip Erdoğan	Cumhurbaşkanı Adayı
	MHP	Devlet Bahçeli	
-	HÜDA-PAR	Mehmet Yavuz	
-	Vatan Partisi	Doğu Perinçek	Cumhurbaşkanı Adayı
-	HDP	Sezai Temelli Pervin Buldan	Selahattin Demirtaş (Cumhurbaşkanı Adayı)
Millet İttifakı	CHP	Kemal Kılıçdaroğlu	Muharrem İnce (Cumhurbaşkanı Adayı)
	SP	Temel Karamollaoğlu	Cumhurbaşkanı Adayı
	İYİ P.	Meral Akşener	Cumhurbaşkanı Adayı

Kaynak: TÜİK, Milletvekili Genel Seçim Sonuçları,

(<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/secim.zul> : Erişim Tarihi: 23.01.2022)

Partiler tarafından yapılan bu ittifak süreçleri, kamuoyunda ve medya üzerinde oldukça çekici bir hale geldi. Medya aracılığıyla yapılan açıklamalar, ittifakların birbiri üzerinden yaptığı sosyo-ekonomik eleştiriler, sandığa gidecek olan seçmeni oldukça etkilemiştir. İdeolojik fikirlerin iyice çözüldüğü bu seçim, tüm siyasi grupların seçmen kaybetmesine sebep olmuştur. Bunun sonucunda 24 Haziran 2018’de hem milletvekili genel seçimleri hem de Cumhurbaşkanlığı genel seçimleri yapılmış ve sonuç Cumhur İttifakı bloğu lehine olmuştur.

Tablo 3.22. Cumhurbaşkanlığı Genel Seçimleri (24 Haziran 2018)

ADAYLAR	OY	ORAN (%)
MUHARREM İNCE	14.951.788	%30,7
MERAL AKŞENER	3.603.858	%7,4
RECEP TAYYİP ERDOĞAN	25.436.238	%52,3
SELAHATTİN DEMİRTAŞ	4.039.390	%8,3
TEMEL KARAMOLLAOĞLU	434.882	%0,9
DOĞU PERİNÇEK	95.928	%0,2
TOPLAM	48.562.084	%100

Kaynak: (<https://www.ysk.gov.tr/tr/24-haziran-2018-secimleri/77536>, Yurt İçi Seçim Sonucu: Erişim Tarihi: 23.01.2022).

24. Haziran 2018 tarihinde Cumhurbaşkanlığı seçiminde toplamda 48.562.084 oy kullanmıştır. Bununla birlikte seçime katılım oranı %88,1'dir. Seçimlerin sonucunda R. Tayyip Erdoğan %52,3'lük oy oranı ile Cumhurbaşkanı seçilmiştir. Ardından en fazla ikinci oy oranı %30,7 ile Muharrem İnce almıştır. Yargı sürecinin devam etmesine rağmen aday olan Selahattin Demirtaş oyların %8,3'ünü alarak en çok oy olan üçüncü kişi olmuştur. Yeni kurulan İyi Parti'den aday olan Meral Akşener ise oyların %7,4'ünü alarak seçimleri dördüncü sırada tamamlamıştır. Millet ittifakı bloğunda yer alan Temel Karamollaoğlu ise oyların %0,9'unu almıştır.

Hiçbir ittifak bloğunda yer almayan Doğu Perinçek ise oyların %0,2'sini alarak seçimleri son sırada tamamlamıştır. Oyların dağılışına bakıldığında Cumhurbaşkanlığı'nın tek bir aday üzerinden seçime katılması avantaj sağlarken, Millet İttifakı'nın birden fazla adayla seçime katılması seçmen grubunun ve oy oranlarının bölünmesine sebep olmuştur.

Siyasal pazarlama ürünü olan medya üzerinden en etkin şekilde yürütülen seçim sürecinde, partilerin seçmen üzerindeki etkilerinin en yoğun hissedildiği dönem olarak görülmektedir. Bu pazarlama sürecinde seçmenin etkilendiği aday üzerinden yapılan bu süreç oy toplamada en etkili yöntem olarak görülmektedir. Adalet ve Kalkınma Partisi bu süreci medya üzerinden oldukça iyi yürütmüş ve seçmen üzerinde ağır bir parti imajı oluşturmuştur (Şener, 2018:68).

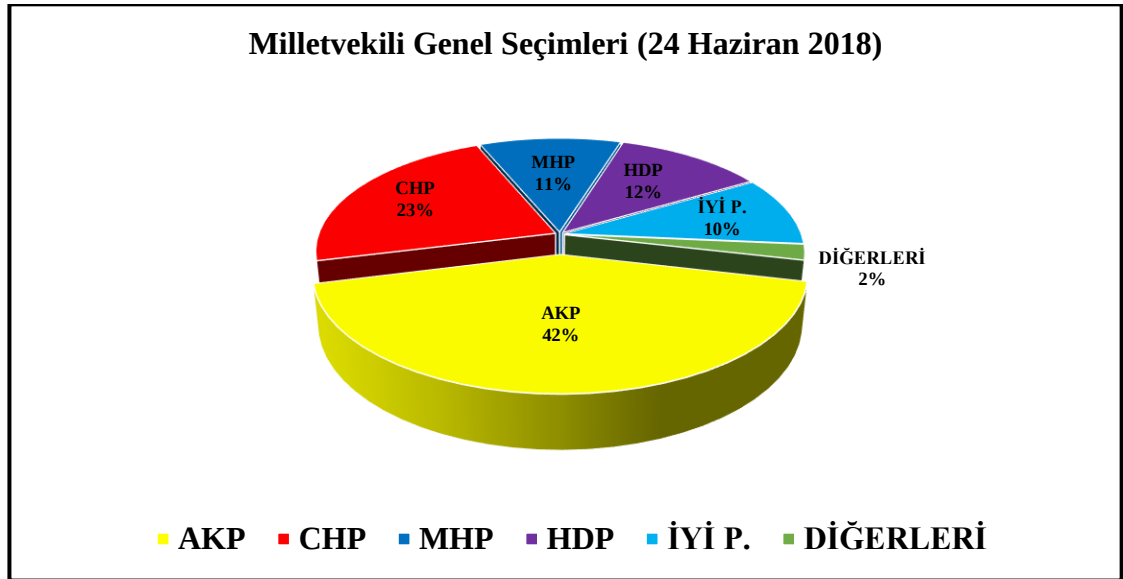
Tablo 3.23. Milletvekili Genel Seçimleri (24 Haziran 2018)

PARTİLER	YURT İÇİ OY (%)	YURT DIŞI OY (%)	TOPLAM OY (%)	MİLLETVEKİLİ SAYISI
AKP	42,3	51,7	42,5	295
CHP	22,8	17,8	22,6	146
HDP	11,5	17,3	11,7	67
MHP	11,2	8,0	11,1	49
İYİ P.	10,1	4,0	9,9	43
SP	1,4	0,8	1,3	-
HÜDA PAR	0,3	0,1	0,3	-
Vatan Partisi	0,2	0,3	0,2	-
Bağımsızlar	0,2	0,2	0,2	-
Toplam	100	100	100	600

Kaynak: TÜİK, Milletvekili Genel Seçim Sonuçları,

(<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/secim.zul> : Erişim Tarihi: 23.01.2022)

24 Haziran 2018 seçimlerinde oy kullanan yurt içi seçmen sayısı 56.332.632, katılım oranı ise %88,1'dir. Yurt dışı seçmen sayısı 3.044.832, seçime katılım oranı ise %50,09'dur. Toplamda yurt içi ve yurt dışı seçmen sayısı 59.367.469'dur. Toplamda oy kullanan seçmen sayısı ise 51.189.444, seçime katılım oranı ise toplamda %86,2'dir. Milletvekili seçimlerine toplamda 8 parti katılmış, 4 tanesi %10 barajını geçerek mecliste temsil hakkı kazanmıştır. İyi Parti seçimlere yeni katılmasına rağmen %10'luk barajı geçerek temsil hakkı elde etmiştir.

Şekil 3.19. Milletvekili Seçimlerinin Parti Dağılım Oranları (24 Haziran 2018)

Kaynak: TÜİK, Milletvekili Genel Seçim Sonuçları,

(<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/secim.zul> : Erişim Tarihi: 23.01.2022)

1 Kasım 2015 seçimlerinde %49,5 oranına ve 317 milletvekiline sahip olan Adalet ve Kalkınma Partisi, 2018 seçimlerinde %42,5 oy oranına ve 295 milletvekiline sahip olmuştur. Adalet ve Kalkınma Partisi 2018 seçimlerinde oy oranını %6,9 düşürürken aynı zamanda 22 sandalye kaybetmiştir. Cumhuriyet Halk Partisi 1 Kasım 2015 seçimlerinde, %25,3 oy oranı ve 134 milletvekili kazanırken, 2018 seçimlerinde %22,6 oy oranına ve 146 milletvekiline sahip olmuştur. Cumhuriyet Halk Partisi, 2018 seçimlerinde %2,6 oy kaybına uğrarken, milletvekili sayısı aynı kalmıştır. Milliyetçi Hareket Partisi 1 Kasım 2015 seçimlerinde %11,9 oy oranı ve 40 milletvekili kazanırken, 2018 seçimlerinde %11,8 oy oranına ve 49 milletvekiline sahip olmuştur. Milliyetçi Hareket Partisi 2018 seçimlerinde %0,8 oy kaybına uğrarken milletvekili sayısını 49'a yükseltmiştir.

Halkların Demokrat Partisi, 1 Kasım 2015 seçimlerinde %10,7 oy oranı ve 59 Milletvekili kazanırken, 2018 seçimlerinde %11,7 oy oranı ve 67 milletvekili kazanmıştır. Halkların Demokrat Partisi 2018 seçimlerinde %0,9 oy oranı kazanırken, milletvekili sayısını 67'ye yükseltmiştir. Seçimlere Yeni Katılan İyi Parti %9,9 oranında oy ve 43 milletvekili kazanarak meclise girmeye hak kazanan yeni parti olmuştur.

Genel olarak baktığımızda, 24 Haziran 2018 seçimlerinde Cumhur İttifakı %53,6 oy oranı ve toplamda 344 milletvekiline sahip olurken, Millet İttifakı %33,9 oy oranına ve 189 milletvekiline sahip olmuştur. İttifaka takılmayan diğer partiler %12,2'lik oy oranına sahip olurken ittifaka katılmayan Halkların Demokrat Partisi 67 Milletvekili ile grubun dışında kalmıştır.

2002 yılından günümüze kadar olan sürece baktığımızda, Adalet ve Kalkınma partisi sürekli olarak seçmen kitlesini ve oy oranını korumuştur. Oylarını sürekli olarak arttırarak devam eden iktidar partisi, her hareketini seçmen kitlesine göre planlamış, seçime gitmeden önce oy kullanacak seçmene göre politik kararlar almıştır. Merkez-Sağ kanadını temsil eden Adalet ve Kalkınma Partisi, seçime giderken seçmen kitlesi üzerinde sürekli olarak pozitif bir yaklaşım benimsemiş ve oy kaybına uğramama konusunda istikrarlı bir tutum sergilemiştir. İttifak sürecini olumlu atlatan Adalet ve Kalkınma Partisi, ittifakın sağladığı avantajla oyların yeniden %50'den fazlasına sahip olmuştur. Adalet ve Kalkınma Partisi bu süreci her ne kadar olumlu atlatsa da 2016'dan günümüze kadar olan süreçte parti içi çözümler yaşamış, partiden ayrılan Ali Babacan (Eski Dış İşleri ve Ekonomi Bakanı) ve Ahmet Davutoğlu (Eski Başbakan) yeni partiler kurarak seçim sürecine müdahil olmuşlardır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KARAMAN İLİNDE SEÇİM DEĞİŞKENLİKLERİ VE SEÇİM ANALİZİ

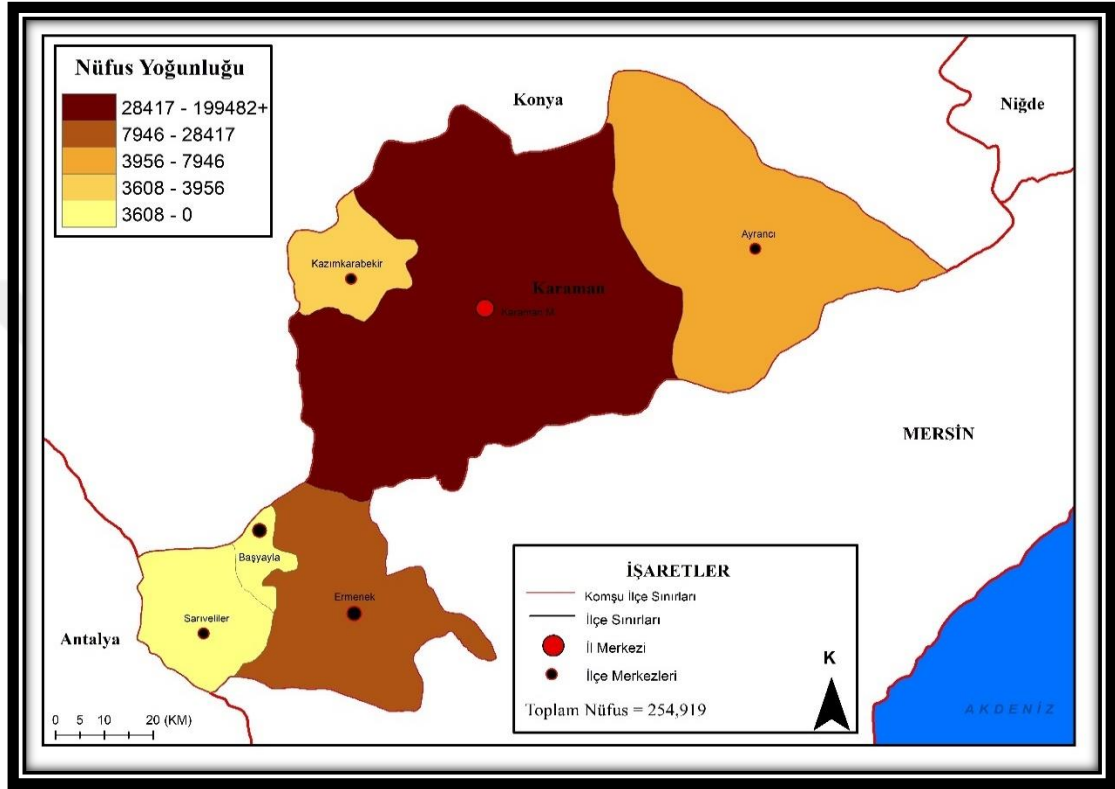
4.1. Karaman İl, İlçe ve Köylerinde Partilerin Seçim Değişkenlikleri

Coğrafi açıdan seçimler, belli bir alanda yaşayan nüfusun, oy kullanma sürecinde etkilendiği tüm coğrafi faktörlerin, birbiriyle ilişkilerini ele alır. Coğrafi açıdan seçim analizi ise, belirli coğrafi sınırlar içerisinde yaşayan seçmenin, seçim süreci içerisinde etkilendiği tüm olay ve olguların istatistiki bir biçimde açıklanmasından geçer.

Seçim coğrafyası, toplumun siyasi eylemlerinin tümünün mekânsal olarak incelendiği bir bilim dalıdır. Seçim coğrafyası, insan davranış ve tutumlarının coğrafi koşullardan nasıl etkilendiği anlamaya çalışır ve bu etkilerin nedenlerini sebep-sonuç ilişkisine dayandırarak açıklar (Kahraman, 2007 ve Kaya, 2008). Seçimler üzerinde etkili olan tüm coğrafi faktörler; Komşu Ülkelere ve şehirlere olan yakınlık, ülkenin eğitim durumu, dış ülkelerle yaşanan siyasi süreçler, ekonomik durum, nüfus, bulunan konumun fiziki coğrafya özellikleri ve o bölgenin gelişmişlik düzeyi oy kullanma sürecinde de oldukça etkilidir. Türkiye 1920’de ilk meclis açıldığından günümüze kadar olan, 102 yıllık siyasi tarihimizde, toplamda 20 tane genel seçim yapılmıştır. Bu süreçler içerisinde birçok seçim metodu ve yöntemi uygulanmış, kimi zaman ise seçim süreçleri sekteye uğratarak, demokratikleşme sürecine müdahale edilmiştir.

Karaman’ın Konya’dan ayrılarak il statüsü kazanmasıyla birlikte, 1991 yılından günümüze kadar olan süreçte, ayrı bir seçim profili izlemiştir. 1991 yılında 103.902 seçmen sayısına sahip olan Karaman’ın, 2019 yılındaki yerel seçimlerdeki seçmen sayısı 173.500 olarak kaydedilmiştir. Bölgede sürekli olarak artan seçmen sayısı ve değişen seçmen profili, bulunduğu coğrafi konumdan etkilenmiş, oy kullanma sürecini de bu etkilerden yola çıkarak tamamlamıştır. Bu etkiler seçimlere ve oy kullanma sürecine net bir şekilde yansımıştır.

Seçimler için en temel koşul, bölgede yaşayan seçmen nüfusunun yapısal profilidir. O bölgede yaşan insanların sayısı, yaş grupları, nüfusun eēitim durumu, çalışan işçi sayısı gibi birçok faktör seçimlere doērudan etki eder. Karaman gen nüfusa sahip illerden bir tanesidir. Nüfus piramidine bakıldığında (şekil 1.7.) doēum ve ölüm oranının azaldığı, 15-65 yaş arası nüfusun ise bölgede aēırlıklı nüfus yapısını oluřturduēu söylenebilir.

şekil 4.1. Karaman Nüfus Yoēunluk Haritası

Karaman ilinde nüfus yoēunluēuna bakıldığında, ilin merkezi en yoēun bölge olarak kabul edilebilir. Merkezdeki nüfus sayısı 203.830'dur. Yapılan son genel seçimlerde, ilçe merkez nüfusunun 131.427 kişisi kayıtlı seçmen niteliēi taşırken, bu kişilerin yalnızca 120.080'ni oy kullanma sürecine katılmıştır. İlçe merkezinde seçimlere katılım oranı ise %91,4 olarak kaydedilmiştir.

Aynı zamanda belli aralıklarla diēer ilçelerden, il merkezine sürekli olarak göçü hareketi yaşanmıştır. Özellikle köylerden şehir merkezine yaşanan bu gler, köylü nüfusun azalmasına, şehir nüfusunun ise artmasına neden olmuştur.

Bölgede en çok nüfusa sahip ikinci ilçe Ermenektir. Ermekte yaşayan nüfus sayısı, 27.843'tür. Bu nüfusun 21.208 kişisi kayıtlı seçmen özelliği taşımaktadır. Son seçimlerde Ermenek ilçe nüfusunun 18.511'i seçimlere katılmış, katılım oranı ise %87'3 olarak kaydedilmiştir.

Sarıveliler ilçesi bölgede 11.392 nüfus sayısı ile üçüncü sıra yer almaktadır. İlçede 8.609 kişi kayıtlı seçmen özelliği taşırken, bunların yalnızca 7.412 tanesi oy kullanma sürecine katılmıştır. Sarıveliler ilçesinde son seçimlerde katılım oranı ise %86,1 olarak kaydedilmiştir. Ayrancı ilçesi bölgede 7.859 nüfus sayısı ile dördüncü sırada yer almaktadır. İlçe nüfusunda 6.484 kişi kayıtlı seçmen özelliği taşırken, bunların yalnızca 5.701'i oy kullanma sürecine katılmıştır. İlçenin oy kullanma sürecine katılma oranı ise %87,9'dur. Kazımkarabekir ilçesi, ilde 4.404 nüfus sayısı ile beşinci sırada yer almaktadır. İlçe nüfusunda 3.016 kişi kayıtlı seçmen özelliği taşırken, bunların yalnızca 2.742 kişisi oy kullanma sürecine katılmış. İlçenin oy kullanma sürecine katılım oranı ise %90,9'dur. Bölgede en az nüfusa sahip Başyayla ilçesinde 3.508 kişi yaşamaktadır. Bu kişilerin 2.756 tanesi kayıtlı seçmen özelliği taşırken, bunların yalnızca 2.384 kişisi oy kullanma sürecine katılmıştır. İlçede oy kullanma sürecine katılım oranı ise %86,5'dir (TÜİK).

İlin kayıtlı seçmen sayısına ve seçimlere katılım oranına bakıldığında bu sayı %88,6'dır. Nüfusun belli ilçelerde seyrek olmasına rağmen, seçimlere katılım oranı oldukça düşüktür. Bölgede nüfus oranı oldukça değişkenlik göstermiştir. Kır ve kent nüfusunun birbirinden farklı olması, yerleşmelerin dağınık ve toplu yerleşmeler şeklinde ayrılması, köy nüfusunun çoğu yerde fazla olması oy kullanma sürecini olumsuz yönde etkilemiştir. Demokratikleşme sürecinin tam anlamıyla yaşabilmesi için seçimlerde neredeyse tüm seçmenlerin oy kullanma sürecine katılması gerekmektedir. Fakat bölgede bulunan coğrafi unsurlar bölgesel yerleşmeleri oldukça kısıtlamış, kır-kent arasındaki nüfus farkını oldukça açmıştır. Sadece nüfus değil, bölgenin fiziki koşullarına bağlı olarak yapılan ekonomik faaliyetler, bu ayrımı dahada hızlandırmıştır. Köy ve beldeler de tarım ekonomik istihdam kaynağı iken, il ve ilçe merkezlerinde sanayi ve sanayiye dayalı hammadde üretimi ön plana çıkmaktadır. İl içerisinde ekonomik faaliyetler bu durumdan dolayı farklılıklar kazanmıştır.

Tablo 4.1. Karaman’da Köylerdeki Nüfus ve Seçmen Sayısı (2018 Genel Seçimleri)

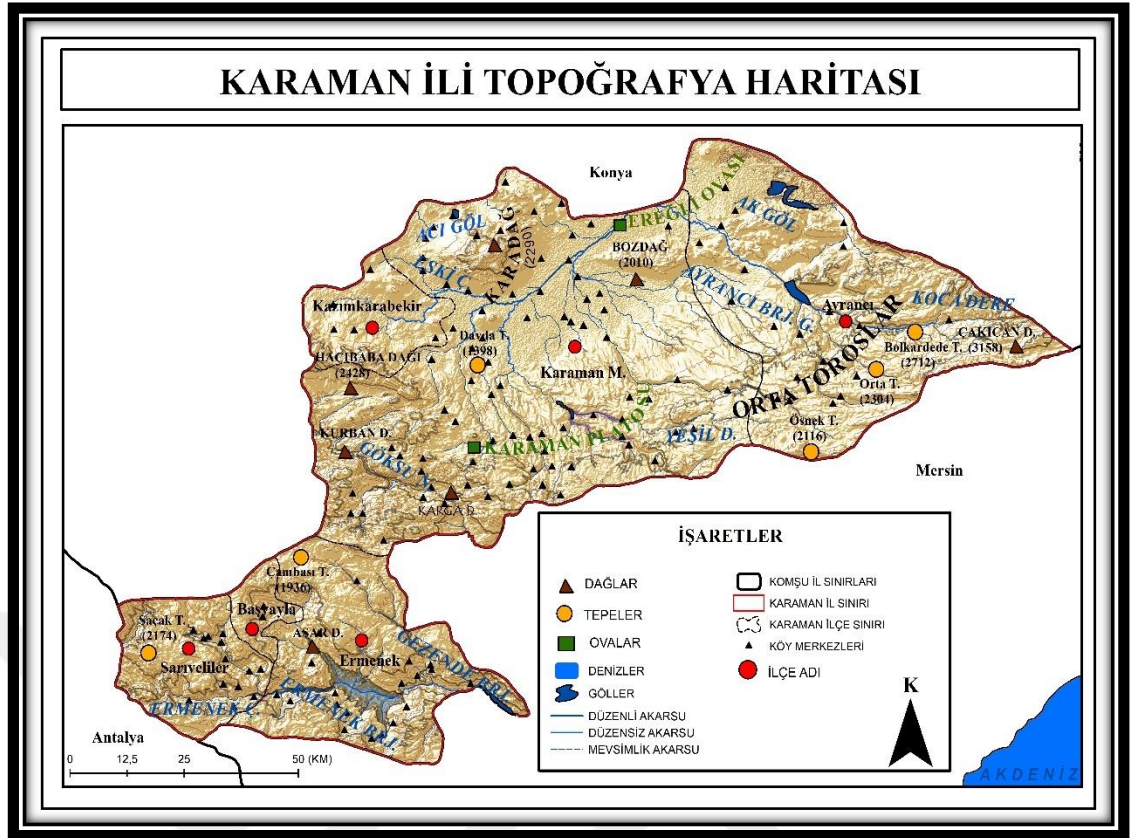
İl ve İlçelerdeki Köy Nüfusu	Erkek Nüfus	Kadın Nüfus	Toplam Nüfus	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Katılım Oranı (%)
Merkez	140.65	134.86	27.551	23.719	21.987	91,1
Ayrancı	2.956	2.971	5.927	4.753	4.180	87,9
Başyayla	876	882	1.758	1.349	1.175	87,1
Ermenek	4.955	5.039	9.994	13.475	11.835	87,8
Kazımkarabekir	534	548	1.082	839	800	95,4
Sarıveliler	2.073	1.916	3.989	5.039	4332	86,0

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> : Erişim Tarihi: 16.02.2022)

Karaman’da, bölgenin en küçük yerleşim birimi olan köy yerleşmesine bakıldığında, nüfusun 3/1’nin köylerde yaşadığı söylenebilir. Karaman’da 2018 yılında yapılan genel seçimlerdeki köy nüfusu 50.301 kişi olarak kaydedilmiştir. Bu nüfusun 49.174’ü kayıtlı seçmen niteliği taşıırken, sadece 44.309’u oy kullanmıştır. Köylerdeki seçimlere katılma oranına bakıldığında ise, bu oran %89,2’dir (TÜİK).

Fiziki coğrafya unsurlarına göre şekil alan yerleşme, nüfusun bölge içerisinde dağılımı etkilemiştir. Bölgede yükseltinin fazla olması ekonomik faaliyetleri sınırlandırırken, aynı zamanda bu ekonomik faaliyetler. bölgedeki nüfus yoğunluğunda sınırlandırmıştır. Bölgede oluşan dağınık yerleşmeler, nüfusun birbirinden ayrılmasına neden olmuş, bu da insanlar arasındaki etkileşimi sınırlandırmıştır. Seçim süreçlerinde nüfusun dağınık olması, bölgede seçimlere katılan partiler arasındaki oy oranları da doğrudan etkilemiştir. Bölgede yerleşmeye bağlı olarak insanlar arasındaki etkileşimin az olması, farklı düşüncelerin oluşmasına ve insanların birbirinden etkilenmemesine neden olmuştur.

Bu bakımdan, seçmen içerisinde siyasal etkileşimin düşük olması, oy kullanma sürecindeki bakış açısının genişlemesine engel olmaktadır. Aynı zamanda siyasi liderlerin ve partilerin her kesime aynı anda hitap edememesi, bu etkileşimi daha da düşük bir seviyeye indirger. Bu bakımından kapalı bir toplum, siyasi süreçte sadece belli düşüncelerle oy kullanma sürecini tamamlar (Öztay, 2022:103).

Şekil 4.2. Karaman Topoğrafya Haritası

Bölgenin genel yükseltisi 3170 m'dir. Topoğrafik unsurlara bakıldığında, bölgedeki oldukça fazla engebe, dağ, tepe, ova ve plato vardır. Bu unsurlar bölgede yerleşmeyi oldukça kısıtlamıştır. Yerleşmeler genellikle eğimin az olduğu yerlerde ve su kaynaklarına yakın alanlarda kurulmuştur. Bölge halkının ekonomik faaliyetlerinin tarıma dayalı olması, yerleşmelerin farklı alanlarda kurulmasına neden olmuştur. Bazı yerlerde ise yükseltiden kaynaklı tarım değil, hayvancılık ve ya diğer ekonomik faaliyetler ön plana çıkmıştır.

Seçim süreçlerinde sadece soyo-ekonomik göstergeler değil, bölgenin fiziki yapısı da oldukça önemlidir. Bölgenin iklim özellikleri, su durumu, topoğrafik unsurları, toprak özelliklerine bağlı tarım faaliyetleri, bölge halkının demografik yapısını belirleyeceği gibi bu etkilerden yola çıkan siyasi partilerde bu süreçten etkilenir. Siyasi partiler seçim süreçlerinde bölge halkının ekonomik yapısına göre hareket ederken, yapacağı tüm faaliyetleri de bu yönde belirler. Bölge halkı ise yapılan bu faaliyetler doğrultusunda oy kullanma sürecini tamamlar.

Tablo 4.2. Karaman Köy Nüfusu ve Kayıtlı Seçmen Sayısı (1991)

İl ve İlçelerdeki Köy Nüfusu	Erkek Nüfus	Kadın Nüfus	Toplam Nüfus	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Katılım Oranı (%)
Merkez	23.955	25.447	49.402	23.716	22.401	91,1
Ayrancı	5.565	6.102	11.673	6.338	5.909	87,9
Başyayla	3.606	3.798	7.404	3.115	2.900	87,1
Ermenek	10.613	11.238	21.851	11.622	10.910	87,8
Kazımkarabekir	4.323	4.819	9.142	4.172	3.918	95,4
Sarıveliler	5.790	6.223	12.013	5.550	5.156	86,0
Köy Nüfusu	Şehir Nüfusu		Toplam Nüfus		Genel Oran	
111.485	106.051		217.536		%93,1	

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/secim.zul> : Erişim: 16.02.2022)

Karaman 1991 yılı genel seçimlerindeki seçmen dağılıma bakıldığında, köy nüfusunun kent nüfusundan daha fazla olduğu görülmektedir. Karaman’da 1991 yılında ki nüfus sayısı 217.536 kişidir. Bu kişilerin 106.051’i şehirde yaşarken, 11.485’i köylerde yaşamaktadır. Karaman’ın merkez ilçesinde köy nüfusu 49.402’dir.

En çok köy nüfusu merkez ilçede bulunmaktadır. Merkez ilçede kayıtlı seçmen sayısı ise 23.716’dır. Bölgede merkez ilçeden sonra en fazla köy nüfusuna sahip olan ilçe Ermenek’tir. İlçede toplamda 21.851 köy nüfusu bulunmaktadır. Bu nüfusun 11.622’si kayıtlı seçmen özelliği taşımaktadır. Karaman’daki ilçelerin köy nüfus oranları ile oy kullanabilen seçmen sayısı arasındaki fark oldukça fazladır, bu da 1991 yılında bölgede çocuk nüfusun fazla olduğuna işaret etmektedir.

Türkiye’de nüfus sayımı 1965-1985 yılı arasında her 5 yılda bir yapılırken, 1990-2000 arasında 10 yıllık bir süre içerisinde yapılmıştır. 2007 yılında ise ADNKS (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi) ile her yıl düzenli olarak yapılmaktadır. 1995 yılı Karaman milletvekili genel seçimlerine bakıldığında, nüfus dağılım oranı bilinmezken il ve ilçelere göre oy kullanım oranı aşağıdaki gibidir. Bu oranlar il ve ilçe bazında, sürekli olarak değişmiştir.

Tablo 4.3. Karaman İlçelere Göre Köy Nüfusunun Kayıtlı Seçmen Sayısı (1995)

İl ve İlçelerdeki Köy Nüfusu	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Katılım Oranı (%)
Merkez	25.901	24.344	91,1
Ayrancı	6.277	5.704	87,9
Başyayla	1.437	1.268	87,1
Ermenek	14.266	12.968	87,8
Kazımkarabekir	1.185	1.120	95,4
Sarıveliler	5.602	4.785	86,0

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/secim.zul> : Erişim: 16.02.2022)

1991 yılında 54.513 kayıtlı seçmen sayısı sahip olan köy nüfusu, 1995 yılında bu sayıyı 54.668'e çıkartmıştır. Bunun aksine 1991 yılında oy kullanan kayıtlı seçmen sayısı 51.194 iken, bu sayı 1995 seçimlerinde 50.189'a gerilemiştir. Oy kullanan seçmen sayısı oldukça düşmüştür. Bu bakımdan oy kullanan seçmen sayısı ile oy kullanım yüzdesi, partiler için oldukça önemli bir sayısal yapıyı oluşturmaktadır.

Tablo 4.4. Karaman İlçelere Göre Köy Nüfusunun Kayıtlı Seçmen Sayısı (1999)

İl ve İlçelerdeki Köy Nüfusu	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Katılım Oranı (%)
Merkez	27.304	26.244	91,1
Ayrancı	6.241	5.886	87,9
Başyayla	1.432	1.313	87,1
Ermenek	14.145	13.089	87,8
Kazımkarabekir	1.190	1.130	95,4
Sarıveliler	5.849	5.409	86,0

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/secim.zul> : Erişim: 16.02.2022)

1995 yılı milletvekili genel seçimlerinde 54.668 kayıtlı seçmen sayısına sahip olan köy nüfusu, 1999 yılına gelindiğinde 56.161'e çıkmıştır. 1995 yılında oy kullanan seçmen sayısı 50.189 iken, bu sayı artmış ve 53.071 olarak kaydedilmiştir. Seçimlere katılım oranının artması, oy oranlarıdaki yüzdesel artışta tetiklemiştir. 1999 yılında yapılan seçimlerde ülkenin bulunduğu ekonomik sıkıntılar tüm halkı etkilemiş ve sandığa giden halk bu sosyo-ekonomik göstergeler doğrultusunda oy kullanmıştır. Bu ekonomik göstergeler her seçimde değişiklik göstermektedir.

Tablo 4.5. Karaman Köy Nüfusu ve Kayıtlı Seçmen Sayısı (2002)

İl ve İlçelerdeki Köy Nüfusu	Erkek Nüfus	Kadın Nüfus	Toplam Nüfus	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Katılım Oranı (%)
Merkez	23.367	23.699	47.066	26.097	23.552	91,1
Ayrancı	4.892	5.167	10.059	6.248	5.425	87,9
Başyayla	1.317	1.324	2.641	1.611	1.457	87,1
Ermenek	13.396	13.738	27.134	14.242	12.774	87,8
Kazımkarabekir	893	915	1.808	1.142	1.067	95,4
Sarıveliler	7.416	7.174	14.590	5.931	5.051	86,0
Köy Nüfusu	Şehir Nüfusu		Toplam Nüfus		Genel Oran	
103.298	139.912		243.210		%87,6	

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/secim.zul> : Erişim: 16.02.2022)

Karaman’da, 1990-2000 yılları arasında şehir-köy nüfusu arasında bir çok değişim yaşanmıştır. 1990 yılında 11.485 olan köy nüfusu, 2000 yılında 103.298’e gerilemiştir. Bunun yanısıra 1990 yılında 106.051 olan şehir nüfusu, 139.912’ye yükselmiştir. Bölgenin on yılda nüfus sayısı 217.536’dan, 243.210 yükselmiştir. Nüfusun artmasına rağmen seçimlere katılım oranı azalmış, bu sayı %93,1’den, %87,6’ya düşmüştür.

Genel olarak baktığımızda, bölgedeki köy nüfusunda en büyük kayıpları Kazımkarabekir ve Başyayla ilçeleri yaşamıştır. 1990 yılında 7.404 köy nüfusuna sahip olan Başyayla ilçesi, 2000 yılına gelindiğinde bu sayıyı 2,641’e kadar gerilemiştir. Bunun yanısıra 1991 seçimlerinde 3.115 adet kayıtlı seçmen sayısına sahip olan Başyayla, bu sayıyı nüfus kaybı ile birlikte 1.611’e düşürmüştür.

Bölgede köy nüfusunda en çok kayıp yaşayan diğer bir ilçe Kazımkarabekir’dir. 1990 yılında 9.142 köy nüfusuna sahip olan Kazımkarabekir ilçesi, 2000 yılına gelindiğinde bu sayıyı 1.808’e kadar düşürmüştür. 10 yılda bölgede köy nüfusunu en çok arttıran ilçe Ermenek’tir. 1990 yılında 21.851 köy nüfusuna sahip olan Ermenek, bu sayıyı arttırarak 27.134’e çıkartmıştır. Nüfusun artmasıyla birlikte oy kullanan seçmen sayısı ise 10.910’dan, 12.774’e yükselmiştir.

Tablo 4.6. Karaman Köy Nüfusu ve Kayıtlı Seçmen Sayısı (2007)

İl ve İlçelerdeki Köy Nüfusu	Erkek Nüfus	Kadın Nüfus	Toplam Nüfus	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Katılım Oranı (%)
Merkez	18.483	18.887	37.370	27.704	25.154	90,8
Ayrancı	3.863	4.052	7.915	5.923	5.240	88,5
Başyayla	1.115	1.101	2.216	1.523	1.379	90,5
Ermenek	10.187	10.312	20.499	14.051	12.880	91,7
Kazımkarabekir	653	658	1.311	976	1.067	93,8
Sarıveliler	4.791	4.737	9.528	5.868	5.290	90,1
Köy Nüfusu	Şehir Nüfusu		Toplam Nüfus		Genel Oran	
78.839	147.210		226.049		%90,9	

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/secim.zul> : Erişim: 16.02.2022)

Karaman’da 2007 yılında yapılan nüfus sayımı ve milletvekili genel seçimlerinde birçok değişiklik yaşanmıştır. Bölgede birçok il ve ilçe merkezinde köy nüfusu azalmış, bunun akabinde oy kullanan seçmen sayısında da azalma görülmüştür. Karaman merkez, Ermenek ve Sarıveliler en çok köy nüfusu kaybeden ilçelerdir. Karaman merkez 2000 yılında, 47.066 köy nüfusuna sahip iken 2007 yılına gelindiğinde bu sayı 37.370’e gerilemiştir. Merkez ilçe 2000 yılında 26.097 kayıtlı seçmen sayısına sahipken, bu sayı 2007’de 27.704’e yükselmiştir.

Ermenek ilçesi bölgede en çok köy nüfusuna sahip illerden birisidir. 2007 yılı nüfus sayımında ise bu sayı gerilemiş ve köy nüfusunda azalma görülmüştür. Ermenek 2000 yılı nüfus sayımında 27.134 köy nüfusuna sahipken bu sayı, 2007 nüfus sayımında 20.499’a gerilemiştir. 2002 milletvekili genel seçimlerinde 14.242 kayıtlı seçmen sayısına sahipken, bu sayı 2007 milletvekili genel seçimlerinde 14.051’e gerilemiştir. Şehirleşme kavramının zamanla popüler hale gelmesi ve köyden kentlere olan göçü, hızlı bir şekilde arttırmıştır.

Sarıveliler, 2000 yılı genel nüfus sayımında 14.590 köy nüfusuna sahipken, bu sayı 2007 genel nüfus sayımında 9.528’e düşmüştür. Bölgede 2002 yılı milletvekili genel seçimlerinde 5.931 adet kayıtlı seçmen sayısı varken, bu sayı 2007 yılında yapılan milletvekili genel seçimlerinde 5.868’e kadar düşmüştür. Bölgede üniversitenin kurulması, ekonomik faaliyetlerin değişmesi gibi birçok sebep köy nüfusunun azalmasına neden olmuştur.

Tablo 4.7. Karaman Köy Nüfusu ve Kayıtlı Seçmen Sayısı (2011)

İl ve İlçelerdeki Köy Nüfusu	Erkek Nüfus	Kadın Nüfus	Toplam Nüfus	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Katılım Oranı (%)
Merkez	17.283	17.436	34.719	24.512	22.767	92,2
Ayrancı	3.356	3.477	6.833	5.119	4.750	89,3
Başyayla	1.058	1.061	2.119	1.511	1.363	90,2
Ermenek	9.604	9.761	19.365	14.187	12.781	90,1
Kazımkarabekir	616	616	1.232	926	874	94,4
Sarıveliler	3.687	3.563	7.250	5.348	4.475	83,7
Köy Nüfusu	Şehir Nüfusu		Toplam Nüfus		Genel Oran	
71.518	161.916		233.434		%89,9	

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/secim.zul> : Erişim: 16.02.2022)

Karaman’da 2011 yılına gelindiğine köylerde yaşayan nüfus azalma göstermiş, 2007 yılında 78.839 iken bu sayı 2011’de 71.518’e gerilemiştir. Şehir nüfusu her geçen yıl artarken, köy nüfusu yıldan yıla azalmaktadır. Bölgede en çok köy nüfusu kaybeden yerler Karaman merkez ve Ermenek’tir.

Karaman merkez, 2007 yılında 37.370 köy nüfusuna sahipken, bu sayı 2011 yılında 34.719’a gerilemiştir. Karaman merkez köylerin 4 yılda toplamda 2.621 kişi göç etmiş ve ya şehir merkezlerine geçiş yapmıştır. Ermenek ilçesi ise 2007 yılında, 20.449 köy nüfusuna sahipken, bu sayı 2011 yılında 19.365’e gerilemiştir. Ermenek ilçesi 4 yılda toplamda köy nüfusundan 1.084 kişi kaybetmiştir. Yerleşmenin zamanla değişmesi köy nüfusunun şehir merkezinde toplanmasına sebep olmuştur.

Köy nüfusunun azalması bölgesel olarak yerleşmeleri, tarımı ve birçok sosyal faaliyeti beraberinde etkilemektedir. Köylerden, kentlere olan bu göç tarımsal üretimi azaltırken, şehir merkezlerinde yerleşmeleri kısıtlamaktadır. Bu bakımdan köy yerleşmelerinin azalması, nüfus yoğunluğu üzerinde oldukça negatif bir etki yaratmaktadır. Köy yerleşmelerinin önemi, bölgesel kalkınma ve sürdürülebilir ekonomi için önemli bir yapı taşı oluşturmaktadır.

Tablo 4.8. Karaman Köy Nüfusu ve Kayıtlı Seçmen Sayısı (7 Haziran 2015)

İl ve İlçelerdeki Köy Nüfusu	Erkek Nüfus	Kadın Nüfus	Toplam Nüfus	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Katılım Oranı (%)
Merkez	16.273	15.964	32.237	23.734	21.726	91,5
Ayrancı	3.070	3.122	6.192	4.904	4.154	84,7
Başyayla	913	935	1.848	1.441	1.264	87,7
Ermenek	9.132	9.198	18.330	14.001	12.210	87,2
Kazımkarabekir	583	592	1.175	887	859	96,8
Sarıveliler	3.386	3.238	6.624	5.104	4.154	81,4
Köy Nüfusu	Şehir Nüfusu		Toplam Nüfus		Genel Oran	
66.406	175.790		242.196		%88,2	

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/secim.zul> : Erişim: 16.02.2022)

7 Haziran 2015 Milletvekili Genel Seçimleri'ne katılım oranı, diğer seçimlere göre oldukça düşük bir sayıda gerçekleşmiştir. Bu oran %88,2 olarak kaydedilmiştir. Son 4 yılda bölgedeki köy nüfusu 71.518'den, 66.406'ya gerilemiştir. Son 4 yılda köy nüfusundan 5.112 kişi azalmıştır. Bunun akabinde şehir nüfusu köy nüfusuna göre artmış, 2011 yılında 161.916 kişi olan şehir nüfusu, 2015 yılında 175.790 kişiye yükselmiştir. Şehir nüfusu 4 yılda 13.874 kişi artmıştır.

Karaman merkezdeki köy nüfusu her geçen yıl azalmakla birlikte bu rakam 2011 yılında 34.719 iken, 2015 yılında 32.237'ye düşmüştür. Merkezdeki köy nüfusu 2.482 kişi azalmıştır. En çok köy nüfusu kaybeden ilçelerden birisi Ermenek'tir. Bu sayı 2011 yılında 19.365 iken, 2015 yılına gelindiğinde, 14.001'e gerilemiştir. Ermenek son 4 yılda köy nüfusundan 5.364 kişi kaybetmiştir.

Bölgede Ermenek en çok köy nüfusuna sahip ilçe konumunda iken, son yıllarda bu sayı günden güne azalma göstermektedir. İl merkezinde ekonomik faaliyetlerde sanayinin ağırlık göstermeye başlaması, diğer ilçelerden, merkez ilçeye göç yaşanmasına neden olmaktadır. Demografik verilere bakıldığında zamanla yaşam standartlarının ve alışkanlıkların değişmesi göçün sürekli olarak devam edeceğinin göstergesi olmuştur.

Tablo 4.9. Karaman Köy Nüfusu ve Kayıtlı Seçmen Sayısı (1 Kasım 2015)

İl ve İlçelerdeki Köy Nüfusu	Erkek Nüfus	Kadın Nüfus	Toplam Nüfus	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Katılım Oranı (%)
Merkez	16.273	15.964	32.237	24.012	21.626	90,1
Ayrancı	3.070	3.122	6.192	4.901	4.154	84,6
Başyayla	913	935	1.848	1.459	1.297	88,9
Ermenek	9.132	9.198	18.330	14.001	12.210	87,2
Kazımkarabekir	583	592	1.175	899	844	93,9
Sarıveliler	3.386	3.238	6.624	5.129	4.194	81,8
Köy Nüfusu	Şehir Nüfusu		Toplam Nüfus		Genel Oran	
66.406	175.790		242.196		%87,7	

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> : Erişim: 16.02.2022)

1 Kasım 2015 seçimlerinde bölgede oy oranlarında pek bir değişim yaşanmamıştır. Köy nüfusu aynı kalırken, seçimlere katılım oranı azalmıştır. 7 Haziran 2015’de yapılan seçimlerde katılım oranı %88,2 iken bu oran 1 Kasım 2015’de %87,7 olarak kaydedilmiştir.

Tablo 4.10. Karaman Köy Nüfusu ve Kayıtlı Seçmen Sayısı (2018)

İl ve İlçelerdeki Köy Nüfusu	Erkek Nüfus	Kadın Nüfus	Toplam Nüfus	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Katılım Oranı (%)
Merkez	16.336	15.736	32.072	23.719	21.984	92,7
Ayrancı	2.956	2.971	5.927	4.753	4.180	87,9
Başyayla	876	882	1.848	1.349	1.175	87,1
Ermenek	8.712	8.846	175.58	13.475	11.835	87,8
Kazımkarabekir	543	548	1.082	839	800	95,4
Sarıveliler	3.558	3.294	6.852	5.093	4.332	86,0
Köy Nüfusu	Şehir Nüfusu		Toplam Nüfus		Genel Oran	
65.249	186.664		251.913		%89,4	

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/secim.zul> : Erişim: 16.02.2022)

24 Haziran 2018’de yapılan Milletvekili Genel Seçimleri’nde köy nüfusun 2015 yılına oranla yeniden azalmıştır. 2015 yılında 66.406 olan köy nüfusu, 2018 yılında 65,249’a gerilemiştir. Köy nüfusu son üç yılda 1.555 kişi azalmıştır. Şehir nüfusu ise köy nüfusuna oranla artma eğilimi göstermiştir. 2015 yılında 175,790 olan şehir nüfusu, 2018 yılında 186.644’ e çıkmıştır. Şehir nüfusu son 3 yılda 10.854 kişi artmıştır.

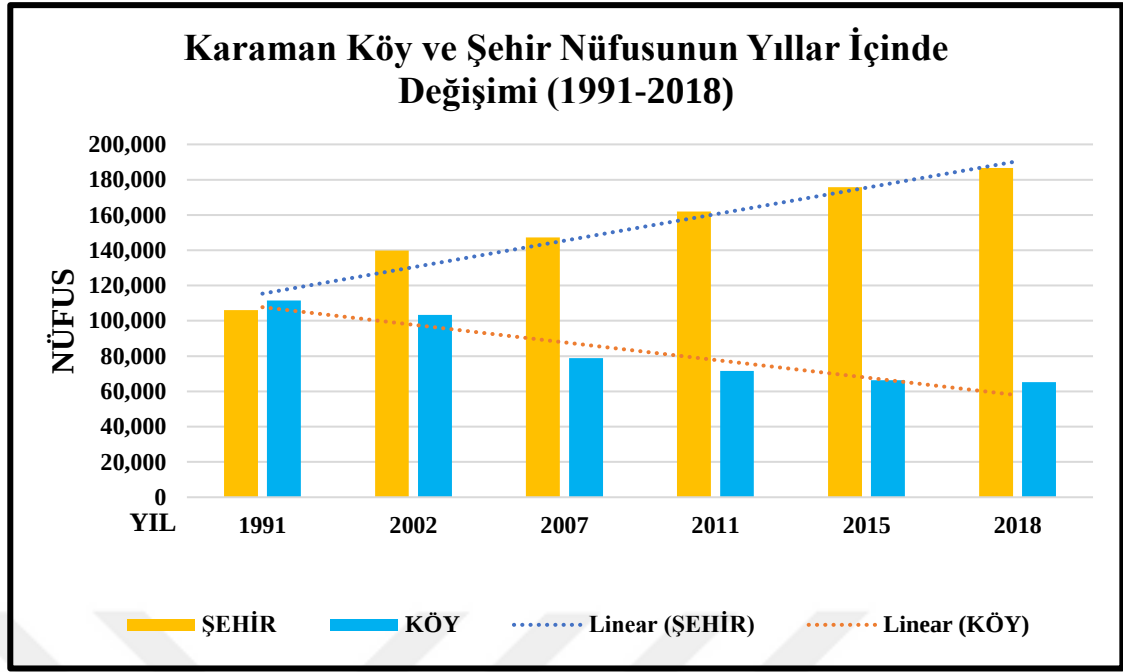
Tablo 4.11. Karaman Yıllar Bazında Köy-Şehir Nüfusu

Yıllar	Yerleşme		Toplam Nüfus
1991	Şehir	Köy	217.536
	106.051	111.485	
2002	Şehir	Köy	243.210
	139.912	103.298	
2007	Şehir	Köy	226.049
	147.210	78.839	
2011	Şehir	Köy	233.434
	161.916	71.518	
2015	Şehir	Köy	242.196
	175.790	66.406	
2018	Şehir	Köy	251.913
	186.664	65.249	

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>; Erişim: 16.02.2022)

Yıllar bazında bakıldığında, Karaman ilinin nüfusu 1991 yılında 217.536 iken, bu rakam 2011 yılında 233.434’e yükselmiştir. 20 yıllık sürede Karaman nüfusu 15.898 kişi artmıştır. Bölgede köy nüfusu 1991 yılında 111.485 iken bu rakam 2011 yılında 71.518’e gerilemiştir. Karaman ilinin köy nüfusu 20 yılda 39,967 kişi azalmıştır. Şehir nüfusu 1991 yılında köy nüfusundan geride iken, bu rakam 106.051’den 161.916’ya yükselmiştir. Karaman ili şehir nüfusu 20 yılda 55,865 kişi artmıştır.

Elde edilen verilerden yola çıkarak 1991-2018 yılları arasında nüfus değişimleri net olarak görülmektedir. Şehir nüfusu yıllar içerisinde sürekli olarak artarken, köy nüfusu sürekli olarak azalmıştır. Nüfusun artması il için her ne kadar önemli olsa da, nüfusun dağılımının belli alanlarda toplanması yerleşim sorunlarını beraberinde getirmektedir.

Şekil 4.3. Karaman Şehir-Köy Nüfusu Grafiği (1991-2011)

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>; Erişim: 16.02.2022)

Nüfus oranındaki azalma ve ya artmaya bakıldığında, köyden-şehire göç yaşandığı net bir şekilde ortadadır. Geçmiş yıllarda bölgede lokal bazlı tarım yaygın iken, günümüzde bölgede tarım ve tarıma dayalı ağır sanayi gelişmiştir. Bu gelişme ile birlikte, şehirde oluşan iş istihdamları ve yenilenen hayat koşulları bu göçü daha da hızlandırmıştır.

Bu değişen nüfus oranları ve ekonomik faaliyetler, oy oranlarına da yansımıştır. Oy oranlarındaki değişim, zamanla partilerin seçim süreçlerindeki vaatlerini, alacağı kararları ve siyasi eğilimlerini değiştirmesine neden olur. Partiler nüfusun yoğun olduğu yerlerde seçim süreçlerine öncelik verirken, seyrek olan yerlerde faaliyetlerini belli oranda korumuşlardır. Bu etmenlerden ötürü köy ve şehir arasındaki seçim süreci çeşitli farklılıklar ortaya koymaktadır.

Her yerleşim bölgesi kendi ekonomik ve sosyal menfaati doğrultusunda oy kullanma sürecini tamamlayacağı için köy ve şehir ayrımı oldukça önemlidir. Seçmen eğilimleri içerisinde, çıkar bazlı oy kullanma eğilimi oldukça fazladır. Bu bakımdan seçmen kendi menfaati doğrultusunda hareket edecek siyasi partiye oy kullanma eğilimi göstermektedir (Şener, 2018:94)

Hizmet sektörünün zamanla önem kazanması, belediyelerin hizmet alanlarını genişletmesi, halkın yeni birçok kurum ve kuruluştan yararlanması, hastanelere, okullara ve ulaşım olan yakınlık şehirleri cazip kılmış, köyde yaşayan nüfusun şehirlere göç etmesine neden olmuştur. Ayrıca Karaman merkezde, tarıma dayalı gıda sanayisindeki artış ve üniversitenin kurulması burada nüfusu arttırmış, bölge diğer ilçe köylerde yaşayan nüfus için de cazip bir nokta haline gelmiştir.

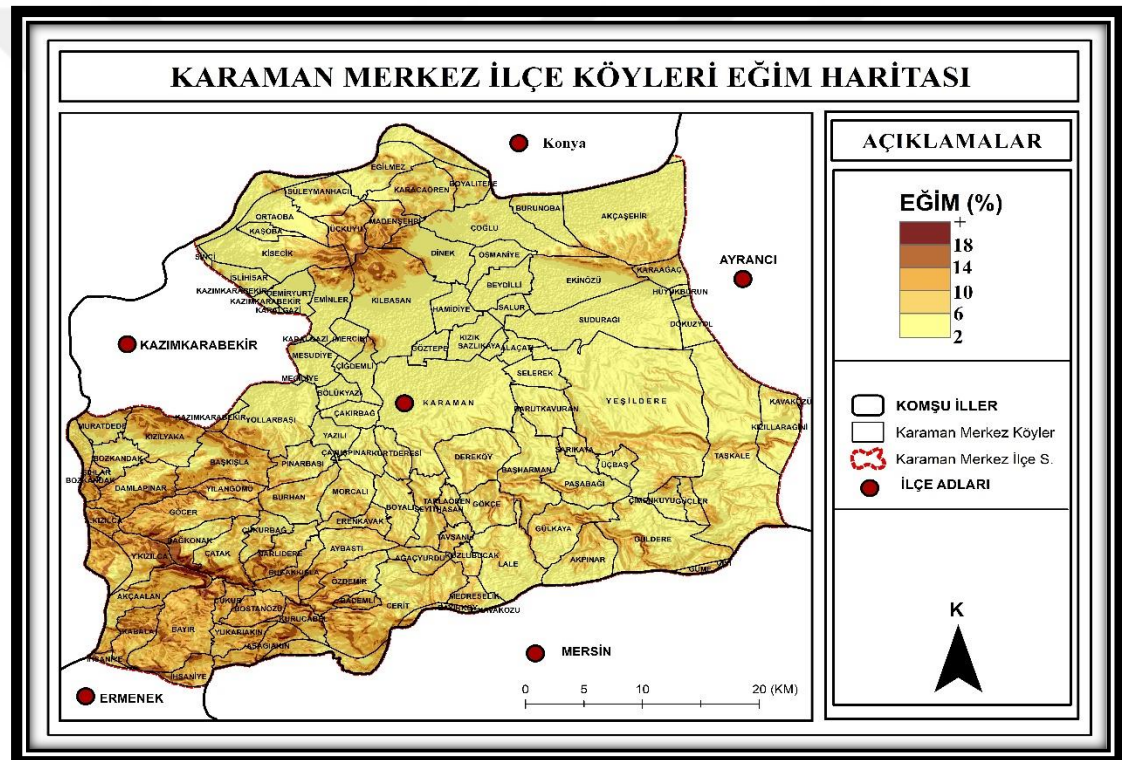
Yerleşmeler; partilerin seçim süreçlerini, alacağı kararları, insanlara ulaştıracağı tüm hizmetleri etkiler. Halk bu hizmetler karşılığında oy kullanma sürecini tamamlar. Karaman'da yükseltinin fazla olması, her alana eşit miktarda hizmetin gitmesini engellemektedir. Bu etmen seçmenler arasında sosyal bir fark ortaya çıkarırken, sandığa gidecek olan seçmeninde düşünlerini etkiler. Bunun yanı sıra bölgenin komşu sınırlarla olan yakınlığı, insanlar arası kültürel etkileşim ve etkilenme, gelenek,görenek vb. birçok faktör oy kullanma sürecinde oldukça etkilidir. Bölgenin geçmişten günümüze bulunduğu coğrafi konum, siyasi, dini ve ekonomik tüm ilişkiler bu süreci direkt olarak dahil olur. İnsanlarda oluşan parti eğilimler bu etmenler üzerine kuruludur. Partiler bu etmenler üzerine hareket ederek seçim süreçlerini tamamlarlar.

Genellikle aynı ideolojik düşüncede olan insanlar belli alanlarda, belli kümeler oluşturarak, yerleşim alanlarını sınırlandırmışlardır. Karaman'da köylerin bulunduğu noktalarla, köylerden çıkan oylar kıyaslandığında, genellikle aynı bölgede yaşayan insanların, aynı parti üzerinde oy kullanma eğilimi gösterdiğini görebiliriz.

Seçimlerin demokratik olabilmesi için bölge halkının çoğunluğunun oy kullanma sürecine katılması gerekmektedir. Hiç şüphesiz ki oy kullanma sürecine katılan seçmenlerin çokluğu, demokratik açıdan büyük önem arz etmektedir. Seçmen eğilimlerinin anlaşılması, partilere olan yakınlıkların ve ideolojilerin net bir şekilde belirlenmesi ve halkın demokraside kendi egemenliğini kendi belirlemesi için, oy kullanması sürecine bizzat katılmalıdır. Yerleşmelerin dağınık olması, insanların farklı illerde yaşaması ve ya eğitim için şehir dışına çıkması oy kullanma sürecini kısıtlamaktadır. Bu bakımdan oy kullanan seçmen ne olursa olsun oy kullanma sürecine katılmalı ve seçimler için demokratik bir alan oluşturmalıdır (Kiriş, 2015:27).

Fiziki unsurlardan biri olan “eğim” bölgedeki yerleşmeyi ve ekonomik tüm faaliyetleri sınırlandırmaktadır. Bölgede köy nüfusu ve şehir nüfusu bu doğrultuda oluşmuş, o bölgede yaşayan insanlar ekonomik faaliyetlerini bu doğrultuda geliştirmişlerdir.

Seçim sürecinde halk kendi ekonomik faaliyetleri doğrultusunda hareket eden siyasi partileri veya liderleri takip ederler. Eğim birçok alanda tarıma izin verirken, bazı yerlerde eğim derecesinin yüksek olması, ekonomik faaliyetlerin değiğmesine sebep olmuğtur. Kimi bölgelerde birinci ekonomik kalem tarım iken, kimi bölgelerde ise bu kalem yerini hayvancılık, arıcılık ve orman ürünleri üretimine bırakmığtır. Halk bu ekonomik getirilere etki edecek seçim süreçlerini takip eder ve oy kullanma sürecini bu şekilde tamamlar.

Tablo 4.12. Köylerin Eğitim Derecelerine Göre Sınıflandırılması (2021)

KARAMAN MERKEZ KÖYLERİ NÜFUS VE EĞİTİM DURUMU				
KÖY ADI	ERKEK NÜFUS	KADIN NÜFUS	TOPLAM NÜFUS	EĞİTİM ARALIĞI (%)
Ada Köy	87	96	183	%2-6
Ağaçyurdu Köy	57	47	104	%6-10
Ağılönü Köy	129	130	259	%6-14
Akcaalan Köy	101	97	198	%6-10
Akpınar Köy	219	208	427	%6-14
Alaçatı Köy	303	260	563	%2-6
Aşağıakın Köy	58	45	103	%10-18+
Aşağıkızılca Köy	93	80	173	%14-18+
Aybastı Köy	92	90	182	%2-10
Bademli Köy	33	40	73	%6-14
Barutkavuran Köy	67	48	115	%2-6
Başkışla Köy	164	161	325	%10-18+
Bayır Köy	217	251	468	%6-18+
Beydili Köy	101	98	199	%2-6
Bölük yazı Köy	88	87	175	%2-6
Bostanözü Köy	79	68	147	%10-14
Boyalı Köy	105	114	219	%2-10
Bozkandak Köy	185	191	376	%2-10
Bucakkışla Köy	72	74	146	%6-14
Burhan Köy	144	131	275	%2-10
Burunoba Köy	125	108	233	%2-6
Çakırbağ Köy	822	776	1598	%2-6
Çatak Köy	104	88	192	%6-18+
Çavuşpınarı Köy	169	143	312	%2-10
Cerit Köy	161	147	308	%2-14
Çiğdemli Köy	89	93	182	%2-6
Çimenkuyu Köy	11	12	23	%2-10
Çoğlu Köy	347	322	669	%2-6
Çukurbağ Köy	92	78	170	%6-14
Çukur Köy	54	52	106	%10-18+
Dağkonak Köy	45	34	79	%10-18+
Damlapınar Köy	125	116	241	%6-18
Değirmenbaşı Köy	43	35	78	%6-14

Demiryurt Köy	113	86	199	%2-6
Dere Köy	612	536	1148	%2-10
Dinek Köy	99	88	187	%2-6
Eğilmez Köy	162	136	298	%6-14
Ekinözü Köy	231	235	466	%2-6
Elmadağı Köy	160	142	302	%6-10
Eminler Köy	81	62	143	%2-14
Erenkavak Köy	82	65	146	%6-10
Göçer Köy	46	43	89	%6-18+
Gökçe Köy	64	41	105	%6-10
Göztepe Köy	67	61	128	%2-6
Güçler Köy	18	10	28	%6-10
Güldere Köy	317	312	629	%6-14
Gülkaya Köy	277	257	534	%6-10
Hamidiye Köy	97	64	161	%2-6
İhsaniye Köy	134	133	267	%6-18+
İslihisar Köy	84	74	158	%2-6
Kalaba Köy	89	103	192	%10-18+
Kameni Köy	143	129	272	%6-10
Karacaören Köy	166	155	321	%6-14
Kaşoba Köy	16	12	28	%2-6
Kılbasan Köy	816	784	1600	%2-14
Kisecek Köy	299	276	575	%6-10
Kızılköy	166	135	301	%2-6
Kızıllarağını Köy	62	58	120	%6-10
Kızılyaka Köy	140	155	295	%10-18+
Kozlubucak Köy	43	31	74	%6-10
Kurtderesi Köy	182	116	298	%6-10
Kurucabel Köy	12	14	26	%10-18
Lale Köy	293	284	577	%2-10
Madenşehir Köy	166	139	305	%14-18+
Medreselik Köy	69	56	125	%6-10
Mesudiye Köy	197	184	381	%2-6
Morcalı Köy	264	267	531	%6-10
Muratdede Köy	144	146	290	%10-14
Narlıdere Köy	140	109	249	%6-18+
Ortaoba Köy	310	279	589	%2-6

Osmaniye Köy	90	73	163	%2-6
Özdemir Köy	99	115	214	%6-18+
Paşabağı Köy	102	89	191	%6-10
Pınarbaşı Köy	131	130	261	%6-10
Salur Köy	75	92	167	%2-6
Sarıkaya Köy	11	10	21	%2-6
Sazlıyaka Köy	4	8	12	%2-6
Şeyhler Köy	8	6	14	%14-18+
Seyithasan Köy	81	59	140	%6-14
Süleymanhacı Köy	410	364	774	%6-10
Tarlaören Köy	32	22	54	%14-1
Taşkale Köy	241	258	499	%2-10
Tavşanlı Köy	13	8	21	%2-10
Üçbaş Köy	19	24	43	%6-10
Üçkuyu Köy	26	17	43	%14-18+
Yazılı Köy	100	77	177	%6-10
Yeşildere Köy	428	370	798	%2-14
Yılanözü Köy	32	27	59	%10-18+
Yollarbaşı Köy	493	480	973	%6-14
Yukarıakın Köy	53	55	108	%10-14
Yukarıkızılca Köy	281	256	537	%10-18+
Yuvatepe Köy	53	40	93	%6-10
Zengen Köy	175	146	321	%6-14

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>: Erişim: 25.02.2022).

Karaman merkez köylerinin ortalama eğitim durumuna bakıldığında, bu oran %2-14 arasında seyretmektedir. Bölgede eğimin fazla olmaması, yerleşimin toplu bir şekilde gelişmesine izin vermiştir. Köylerde yaşayan insanlar bu unsurdan yararlanmış ve tarım birincil ekonomik faaliyet haline gelmiştir. Merkez köylerde eğimin fazla olamaması tarıma imkân sağlamış, eğimin yüksek olduğu yerlerde ise meracılık faaliyetlerini ön plana çıkarmıştır (Şekil 1.5.). Eğitim bölgenin ekonomik faaliyetlerini belirlerken, aynı zamanda bölgedeki tüm beşerî faaliyetleri sınırlandıran asıl unsur haline gelmiştir.

Tablo 4.13. Karaman Merkez ve Köylerindeki Tarım Alanlarının Değişimi (2004-2021)

YIL	TARIM ALANI (Dekar Alan)
2021	1.624.665
2020	1.554.586
2019	1.568.309
2018	1.594.316
2017	1.619.794
2016	1.624.564
2015	1.634.485
2014	1.545.695
2013	1.470.108
2012	1.193.477
2011	1.023.242
2010	1.052.377
2009	1.045.711
2008	1.11.6013
2007	1.486.069
2006	1.303.765
2005	1.632.680
2004	1.613.020

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?locale=tr>; Erişim: 25.02.2022)

Karaman merkez ve köylerindeki tarım işleme alanları 2004-2012 yılları arasında sürekli olarak azalma göstermiştir. Bu azalma 2012-2021 yılları arasında ise farklı bir yön izleyerek artışa geçmiş, bölge 2004 yılındaki tarım işleme alanına yeniden sahip olmuştur. Tarım alanlarındaki azalma ve artma birçok nedene bağlı olarak gerçekleşmektedir. Bölgede zamanla gerçekleşen köy-şehir arasındaki nüfus değişimleri (Tablo 3.11), ekonomik faaliyetlerin zamanla değişmesi, devlet politikaları, bölgedeki belediyelerin yapmış olduğu çalışmalar vb. birçok etmen bu süreci direkt olarak etkilemiştir.

Tablo 4.14. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (12 Haziran 2011)

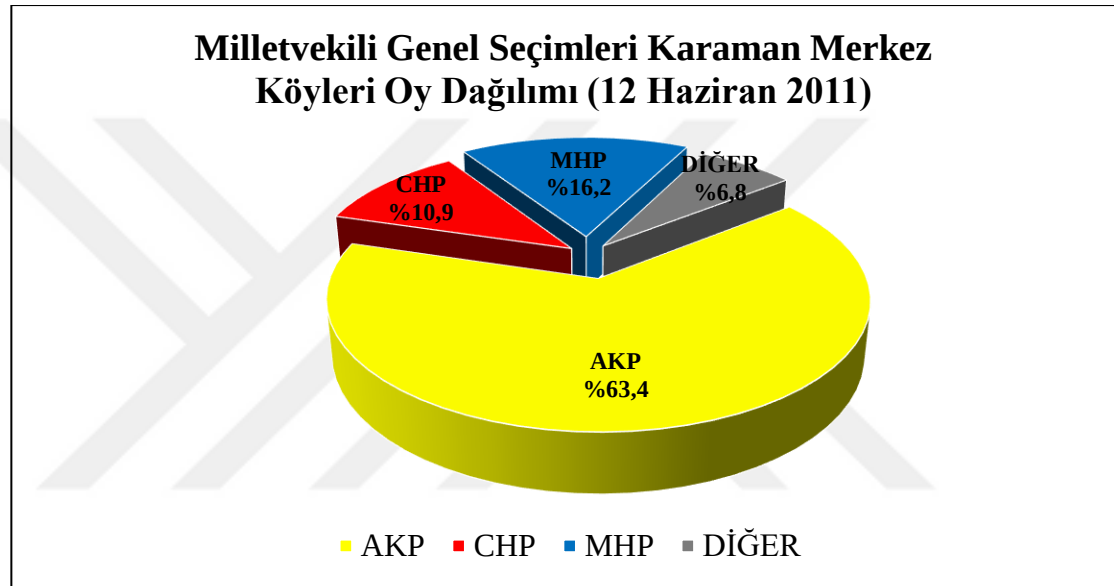
KARAMAN MERKEZ KÖYLERİNİN PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI				
	PARTİLER			
KÖY ADI	AKP	CHP	MHP	DİĞER PARTİLER
Ada Köy	%35,9	%1,8	%46,5	%10,1
Ağaçyurdu Köy	%57,7	%14,1	%19,2	%7
Ağılönü Köy	%56,0	%22,9	%12,4	%7,2
Akcaalan Köy	%59,6	%0,5	%30,3	%8
Akpınar Köy	%80,5	%1,9	%7,4	%7,9
Alaçatı Köy	%62,9	%7,0	%17,0	%14,9
Aşağıakın Köy	%73,5	%4,4	%8,8	%10
Aşağıkızılca Köy	%64,5	%8,4	%21,5	%4,1
Aybastı Köy	%79,9	%5,5	%2,8	%2,8
Bademli Köy	%41,2	%10,3	%29,4	%14,8
Barutkavuran Köy	%53,2	%19,0	%19,0	%6,8
Başkışla Köy	%78,2	%3,5	%17,1	%6
Bayır Köy	%59,4	%4,1	%28,7	%5,5
Beydili Köy	%44,9	%18,9	%18,9	%14,5
Bölük yazı Köy	%53,4	%12,1	%28,4	%5,2
Bostanözü Köy	%78,5	%3,0	%11,1	%3,4
Boyalı Köy	%59,2	%13,4	%15,1	%5,6
Bozkandak Köy	%78,5	%2,4	%0,7	%17
Bucakkışla Köy	%88,8	%1,7	%6,0	%2,4
Burhan Köy	%77,8	%4,0	%7,8	%7,1
Burunoba Köy	%61,8	%22,9	%8,9	%5,2
Çakırbağ Köy	%73,9	%5,4	%15,9	%3,6
Çatak Köy	%81,0	%3,6	%10,9	%2,6
Çavuşpınarı Köy	%73,3	%11,9	%11,9	%2,9
Cerit Köy	%36,8	%14,1	%37,7	%10,9
Çiğdemli Köy	%50,4	%12,6	%26,7	%8,8
Çimenkuyu Köy	%37,0	%51,9	%0	%4,1
Çoğlu Köy	%66,3	%4,8	%13,8	%15,4
Çukurbağ Köy	%63,9	%8,2	%22,4	%4,5
Çukur Köy	%60,6	%5,3	%21,3	%10,7
Dağkonak Köy	%69,9	%4,1	%16,4	%6,9
Damlapınar Köy	%79,9	%1,4	%5,0	%12,4
Değirmenbaşı Köy	%40,4	%17,3	%32,7	%5,7

Demiryurt Köy	%53,1	%4,1	%37,9	%4,7
Dere Köy	%71,8	%9,4	%10,0	%5,9
Dinek Köy	%68,8	%12,1	%13,5	%3,5
Eğilmez Köy	%36,5	%21,3	%28,9	%12,3
Ekinözü Köy	%15,2	%56,6	%20,5	%4,8
Elmadağı Köy	%68,5	%2,4	%18,9	%6,8
Eminler Köy	%42,1	%23,2	%24,2	%8,4
Erenkavak Köy	%63,5	%5,6	%15,0	%13,9
Göçer Köy	%72,7	%9,1	%5,7	%11,3
Gökçe Köy	%52,1	%18,8	%27,1	%2,1
Göztepe Köy	%65,5	%17,2	%12,1	%0
Güçler Köy	%58,3	%20,8	%20,8	%0
Güldere Köy	%52,1	%20,7	%18,8	%6,4
Gülkaya Köy	%83,7	%1,1	%10,1	%4,2
Hamidiye Köy	%69,6	%4,3	%14,8	%3,4
İhsaniye Köy	%61,7	%12,2	%16,9	%5,3
İslihisar Köy	%66,7	%3,7	%12,0	%12,9
Kalaba Köy	%86	%1,1	%5,2	%3,4
Kameni Köy	%65,4	%16,5	%7,1	%7
Karacaören Köy	%56,7	%2,4	%27,9	%4,8
Kaşoba Köy	%20,8	%62,5	%8,3	%4,2
Kılbasan Köy	-	-	-	-
Kisecek Köy	-	-	-	-
Kızık Köy	%48,7	%8,4	%33,5	%7,8
Kızıllarağını Köy	%40,5	%35,7	%7,1	%7,6
Kızılyaka Köy	%85,9	%3,1	%3,9	%7,3
Kozlubucak Köy	%61,0	%2,4	%14,6	%20,2
Kurtderesi Köy	%71,7	%1,7	%10,4	%7,6
Kurucabel Köy	%61,1	%5,6	%27,8	%5,6
Lale Köy	%72,7	%6,3	%12,3	%8,3
Madenşehir Köy	%53,0	%6,6	%23,5	%14,6
Medreselik Köy	%71,8	%12,7	%8,2	%4,5
Mesudiye Köy	%65,7	%15,8	%13,3	%5,6
Morcalı Köy	%87,4	%3,9	%3,2	%4,4
Muratdede Köy	%68,6	%9,2	%11,7	%5,8
Narlıdere Köy	%85,1	%4,0	%5,7	%4,6
Ortaoba Köy	%66,4	%15,7	%8,5	%8,8

Osmaniye Köy	%57,8	%16,7	%18,9	%6,7
Özdemir Köy	%86,5	%1,0	%5,8	%7
Paşabağı Köy	%65,7	%9,3	%14,8	%5,5
Pınarbaşı Köy	%79,6	%2,9	%8,7	%4,9
Salur Köy	%59,9	%6,3	%17,6	%14
Sarıkaya Köy	%57,7	%15,4	%23,1	%3,8
Sazlıyaka Köy	%57,1	%14,3	%28,6	%0
Şeyhler Köy	%90,5	%4,8	%0	%4,8
Seyithasan Köy	%75,9	%7,2	%9,6	%3,6
Süleymanhacı Köy	%69,7	%10,8	%10,5	%6,8
Tarlaören Köy	%42,1	%15,8	%28,1	%1,8
Taşkale Köy	-	-	-	-
Tavşanlı Köy	%60,9	%4,3	%21,7	%4,3
Üçbaş Köy	%75,0	%9,6	%13,5	%1,9
Üçkuyu Köy	%38,2	%41,2	%17,6	%2,9
Yazılı Köy	%52,9	%10,0	%17,1	%15,8
Yeşildere Köy	-	-	-	-
Yılangözü Köy	%83,3	%2,4	%4,8	%7,2
Yollarbaşı Köy	-	-	-	-
Yukarıakın Köy	%69,6	%2,0	%18,6	%5,9
Yukarıkızılca Köy	%68,8	%2,1	%21,5	%3,6
Yuvatepe Köy	%64,5	%9,7	%24,2	%
Zengen Köy	%78,9	%1,2	%14,6	%4,2
AÇILAN SANDIK %100				
TOPLAM	%63,4	%10,9	%16,2	%6,8

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>: Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022).

12 Haziran 2011’de yapılan milletvekili genel seçimlerinde, Karaman’ın merkez köylerinde oyların %63,4’ünü Adalet ve Kalkınma Partisi, %10,9’unu Cumhuriyet Halk Partisi, %16,2’sini Milliyetçi Hareket Partisi alırken, %6,2’lık kısmı ise diğer partiler almıştır. 2011 yılında merkez köylerde toplamda 24.512 kayıtlı seçmen sayısı varken, bu kayıtlı seçmenin yalnızca 22.767’si oy kullanmış, seçimlere katılım oranı %92,2 olarak kaydedilmiştir. 2011 seçimlerinde Adalet ve Kalkınma Partisi bölgede bulunan 88 köyün 83’ünü kazanmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi bölgede bulunan 87 köyden sadece 4’ünü kazanabilmiştir. Milliyetçi Hareket Partisi ise bölge köylerinden yalnızca 1 tanesini kazanabilmiştir.

Şekil 4.5. Karaman Merkez Köylerin Seçimlerdeki Oy Oranlarının Dağılımı (12 Haziran 2011)

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>): Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022

2015 yılına gelindiğinde, köylerde oy kullanan seçmen sayısı ve köy nüfusunda birtakım değişimler olmuştur. Seçim süreçleri oy oranlarını etkileyeceği gibi, bölgedeki ekonomik dengelerde, seçmenin oy kullanma sürecinde etkilidir. Seçime giderken oluşturulan seçim kampanyaları ve partilerin seçim sürecindeki vaatleri bu dengeleri değiştirmekte, halk ise oy kullanma sürecinde bu vaatler doğrultusunda hareket etmektedir. Oy kullanma eğilimi, tüm bu fiziki ve beşerî etmenlerin zamanla değişmesine bağlı olarak şekillenmektedir. Siyasi partiler ise bu etmenleri göz önünde bulundurarak hareket etmek zorundadır.

Tablo 4.15. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (7 Haziran 2015)

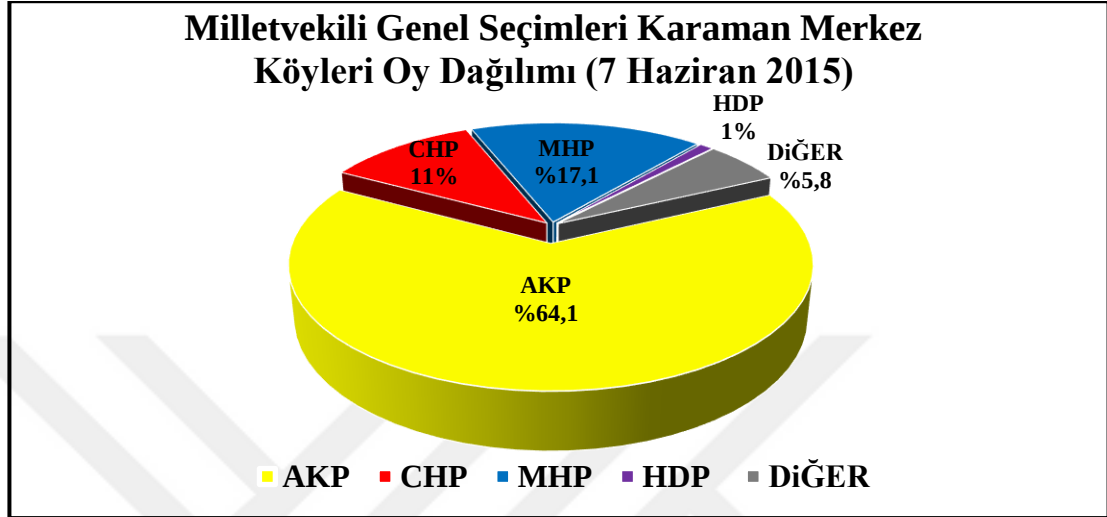
KARAMAN MERKEZ KÖYLERİNİN PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI					
	PARTİLER				
KÖY ADI	AKP	CHP	MHP	HDP	DİĞER PARTİLER
Ada Köy	%70,5	%0	%14,3	%0	%13,5
Ağaçyurdu Köy	%40,0	%11,3	%35,0	%0	%6,4
Ağılönü Köy	%59,5	%12,8	%15,4	%1,5	%8,6
Akcaalan Köy	%91,1	%0,6	%3,0	%0	%4,2
Akpınar Köy	%77,0	%3,3	%13,6	%0,4	%1,6
Alaçatı Köy	%65,2	%5,5	%16,2	%2,6	%6,8
Aşağıakın Köy	%73,2	%0	%16,1	%1,8	%6,2
Aşağıkızılca Köy	%66,7	%2,9	%25,5	%0	%3,8
Aybastı Köy	%75,3	%1,9	%15,3	%0,9	%5,8
Bademli Köy	%54,4	%8,8	%28,1	%0	%14,8
Barutkavuran Köy	%62,2	%20,3	%12,2	%0	%4,1
Başkışla Köy	%78,7	%3,3	%7,2	%0	%7,6
Bayır Köy	%88,2	%4,1	%4,7	%0	%5,5
Beydili Köy	%57,8	%16,9	%17,5	%0	%7,8
Bölük yazı Köy	%58,8	%8,4	%29,4	%0	%1,7
Bostanözü Köy	%68,6	%1,5	%17,5	%0,7	%4,9
Boyalı Köy	%51,9	%16,7	%21,0	%0	%8,6
Bozkandak Köy	%86,7	%1,1	%2,9	%0	%9
Bucakkışla Köy	%87,6	%1,0	%0	%0	%8,7
Burhan Köy	%77,1	%2,7	%9,9	%0	%5,9
Burunoba Köy	%61,0	%19,5	%13,0	%0	%5,7
Çakırbağ Köy	%74,0	%3,8	%16,3	%0,7	%4,1
Çatak Köy	%86,7	%4,4	%4,4	%0	%2,7
Çavuşpınarı Köy	%67,0	%7,8	%14,5	%1,1	%6,8
Cerit Köy	%45,7	%12,2	%28,8	%1,1	%8,4
Çiğdemli Köy	%53,9	%17,1	%21,7	%0	%4,8
Çimenkuyu Köy	%48,4	%38,7	%6,5	%0	%3,2
Çoğlu Köy	%63,4	%4,3	%16,9	%0,4	%12,4
Çukurbağ Köy	%76,6	%8,5	%11,3	%0	%3,5
Çukur Köy	%59,1	%3,4	%29,5	%0	%4,6
Dağkonak Köy	%67,9	%5,7	%15,1	%1,9	%8,4
Damlapınar Köy	%84,3	%1,0	%4,9	%0,5	%7,9
Değirmenbaşı Köy	%44,8	%10,3	%34,5	%1,7	%5,2

Demiryurt Köy	%56,6	%4,2	%34,3	%0	%4,3
Dere Köy	%68,4	%10,2	%14,2	%0,4	%5,3
Dinek Köy	%63,3	%15,8	%13,3	%0	%4,9
Eğilmez Köy	%54,3	%4,9	%37,0	%0	%3,8
Ekinözü Köy	%29,5	%38,9	%27,8	%0,3	%1,2
Elmadağı Köy	%77,5	%1,0	%14,2	%1,0	%5,5
Eminler Köy	%45,5	%14,9	%31,7	%0	%8
Erenkavak Köy	%55,6	%18,0	%15,4	%0	%14,1
Göçer Köy	%70,8	%6,2	%6,2	%0	%16,9
Gökçe Köy	%40,4	%29,8	%24,6	%0	%5,4
Göztepe Köy	%56,0	%10,7	%28,0	%0	%6,7
Güçler Köy	%52,2	%4,3	%39,1	%0	%4,3
Güldere Köy	%74,1	%8,0	%11,6	%0,5	%8,2
Gülkaya Köy	%83,8	%1,9	%6,5	%0,3	%5,7
Hamidiye Köy	%71,7	%1,9	%17,0	%0	%5,6
İhsaniye Köy	%63,7	%7,5	%18,9	%0	%15,6
İslihisar Köy	%68,4	%3,1	%22,4	%1,0	%2
Kalaba Köy	%86,7	%0	%6,4	%0	%5,2
Kameni Köy	%76,1	%12,5	%5,7	%1,1	%3,4
Karacaören Köy	%72,1	%0,5	%23,3	%0	%1,4
Kaşoba Köy	%4,3	%78,3	%13,0	%0	%1,4
Kılbasan Köy	%52,6	%20,1	%18,6	%0,7	%5,0
Kisecek Köy	%22,5	%58,7	%13,1	%1,6	%3,2
Kızık Köy	%52,2	%7,5	%28,0	%5,9	%4,7
Kızıllarağını Köy	%45,2	%37,0	%11,0	%0	%4,2
Kızılyaka Köy	%87,9	%2,1	%5,9	%0	%1,2
Kozlubucak Köy	%61,7	%6,4	%12,8	%2,1	%14,9
Kurtderesi Köy	%80,3	%1,1	%12,4	%0	%4,6
Kurucabel Köy	%68,4	%0	%26,3	%0	%5,3
Lale Köy	%73,8	%5,2	%12,2	%0,6	%5,7
Madenşehir Köy	%64,2	%2,8	%26,1	%0	%5,7
Medreselik Köy	%70,3	%7,6	%14,4	%2,5	%5
Mesudiye Köy	%61,0	%17,3	%17,6	%0	%2,1
Morcalı Köy	%83,5	%2,5	%5,7	%0,5	%5,8
Muratdede Köy	%70,8	%8,5	%11,3	%0,5	%4,2
Narlidere Köy	%73,2	%8,3	%10,7	%0	%4,2

Ortaoba Köy	%80,2	%9,4	%4,8	%0	%6,3
Osmaniye Köy	%65,3	%13,6	%12,7	%0	%6,8
Özdemir Köy	%87,3	%1,2	%4,6	%0	%4,1
Paşabağı Köy	%61,9	%6,7	%22,9	%1,9	%3,0
Pınarbaşı Köy	%74,0	%5,9	%13,7	%0	%5,0
Salur Köy	%83,7	%0,8	%9,3	%0	%4,8
Sarıkaya Köy	%15,8	%26,3	%52,6	%0	%5,3
Sazlıyaka Köy	%16,7	%16,7	%66,7	%0	%0
Şeyhler Köy	%75,0	%6,3	%12,5	%0	%6,2
Seyithasan Köy	%69,7	%12,4	%6,7	%1,1	%6,6
Süleymanhacı Köy	%77,6	%10,2	%5,6	%0,4	%5,8
Tarlaören Köy	%40,0	%17,8	%28,9	%0	%13,3
Taşkale Köy	%27,2	%51,3	%11,6	%0,6	%9,9
Tavşanlı Köy	%72,0	%8,0	%20,0	%0	%0
Üçbaş Köy	%82,9	%2,4	%14,6	%0	%0
Üçkuyu Köy	%57,1	%32,1	%7,1	%0	%3,6
Yazılı Köy	%67,1	%6,1	%17,1	%0	%7,3
Yeşildere Köy	%46,7	%34,9	%12,0	%1,1	%6,1
Yılangözü Köy	%62,8	%4,7	%9,3	%11,6	%9,2
Yollarbaşı Köy	%68,3	%8,4	%17,8	%0,3	%4,3
Yukarıakın Köy	%77,2	%1,3	%15,2	%0	%6,4
Yukarıkızılca Köy	%60,4	%2,2	%26,7	%0	%6,9
Yuvatepe Köy	%56,9	%3,9	%29,4	%0	%4,0
Zengen Köy	%78,8	%2,0	%12,6		%4,8
AÇILAN SANDIK %100					
TOPLAM	%64,1	%11,0	%17,1	%1	%5,8

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022).

7 Haziran 2015 milletvekili genel seçimlerinde, bağımsız partilerin birleşmesi ile kurulan Halkların Demokratik Partisi 'de seçimlere katılmış, fakat Karaman merkez köylerinden genel bir oy oranı çıkaramamıştır. Bu oran %1'lik bir paya sahiptir. Genel seçimlerinde 2011 yılına yakın sonuçlar çıkmış, sandığa giden halk, 2011 seçimlerine benzer oy kullanımı göstermiştir.

Şekil 4.6. Karaman Merkez Köylerin Seçimlerdeki Oy Oranlarının Dağılımı (7 Haziran 2015)

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>: Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022).

Karaman'ın 2015 yılı kayıtlı köy nüfusu, 32.237 kişidir. Bu kişilerin 23.734'ü kayıtlı seçmen statüsündedir. Bu seçmenlerin yalnızca 21.726'sı oy kullanmıştır. 7 Haziran 2015 seçimlerinde merkez köylerinde seçimlere katılım oranı %91,5'tir.

7 Haziran 2015 seçimlerinde, parlamentoda tam anlamıyla yeni bir hükümet kurulması mümkün olmamıştır. Bu yüzden koalisyon süreci yaşanmış, fakat hiçbir parti bu sürece yanaşmamıştır. Bu yüzden seçimler yenilenmiştir. 7 Haziran 2015 seçimlerinde Adalet ve Kalkınma Partisi %64,1 oyla yeniden birinci parti olarak seçilmiştir. Cumhuriyet Halk Partisi'nin oylarında pek bir artış olmamıştır. Partinin bölgede sadece %0,1'lik oy oranı artışı vardır. Milliyetçi Hareket Partisi ise %16,1'lik oyunu arttırarak, bu oranı %17,1'e çıkarmıştır. Seçimlere ilk kez katılan Halkların Demokratik Partisi ise bu seçimlerde merkez köylerden sadece %1'lik bir oy oranı elde etmiştir. Oylama sonucunda bölgede bulunan 93 köyden Adalet ve Kalkınma Partisi 88'ini, Cumhuriyet Halk Partisi 4'ünü, Milliyetçi Hareket Partisi ise 2'sini kazanmıştır. 1 Kasım 2015 tarihinde seçimlerin tekrarlanması kararı alınmış ve oylama süreci yeniden başlatılmıştır.

Tablo 4.16. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (1 Kasım 2015)

KARAMAN MERKEZ KÖYLERİNİN PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI					
	PARTİLER				
KÖY ADI	AKP	CHP	MHP	HDP	DİĞER PARTİLER
Ada Köy	%82,6	%0,8	%9,9	%0,8	%4,1
Ağaçyurdu Köy	%65,4	%11,1	%14,8	%0	%3,7
Ağılönü Köy	%78,5	%11,5	%8,0	%0	%0
Akcaalan Köy	%89,3	%0,6	%4,2	%0	%1,8
Akpınar Köy	%91,3	%0	%5,2	%0	%3
Alaçatı Köy	%76,5	%6,4	%10,1	%0	%3,7
Aşağıakın Köy	%81,8	%1,8	%10,9	%0	%5,4
Aşağıkızılca Köy	%81,1	%1,9	%15,1	%0	%1,8
Aybastı Köy	%81,3	%2,6	%10,8	%0	%5,1
Bademli Köy	%69,8	%7,5	%13,2	%0	%5,7
Barutkavuran Köy	%64,9	%23,4	%5,2	%0	%3,6
Başkışla Köy	%87,0	%1,3	%7,3	%0	%1,2
Bayır Köy	%86,7	%0,5	%4,3	%0	%3,3
Beydili Köy	%79,4	%9,1	%6,1	%0,6	%4,8
Bölük yazı Köy	%66,1	%9,3	%22,9	%0	%1,7
Bostanözü Köy	%84,1	%1,5	%8,3	%0	%3,9
Boyalı Köy	%70,1	%8,5	%12,8	%0,6	%5,4
Bozkandak Köy	%94,3	%1,1	%1,4	%0	%3
Bucakkışla Köy	%92,7	%1,8	%2,7	%0	%0,9
Burhan Köy	%87,3	%2,3	%4,1	%0	%2,9
Burunoba Köy	%73,3	%13,3	%8,0	%0	%4,5
Çakırbağ Köy	%51,8	%15,6	%24,3	%0	%15,6
Çatak Köy	%90,3	%4,4	%0	%0	%3,6
Çavuşpınarı Köy	%83,9	%4,3	%4,8	%0	%5,8
Cerit Köy	%51,8	%15,6	%24,3	%0	%15,1
Çiğdemli Köy	%66,9	%11,0	%17,5	%0	%2,5
Çimenkuyu Köy	%52,0	%44,0	%0	%0	%4,0
Çoğlu Köy	%80,6	%2,3	%9,7	%0	%9,8
Çukurbağ Köy	%74,3	%9,6	%10,3	%0,7	%4,3
Çukur Köy	%67,8	%1,1	%24,4	%0	%4,4
Dağkonak Köy	%84,0	%6,0	%4,0	%0	%6,0
Damlapınar Köy	%91,3	%0,5	%3,1	%0,5	%3,6
Değirmenbaşı Köy	%51,7	%13,8	%27,6	%1,7	%3,4

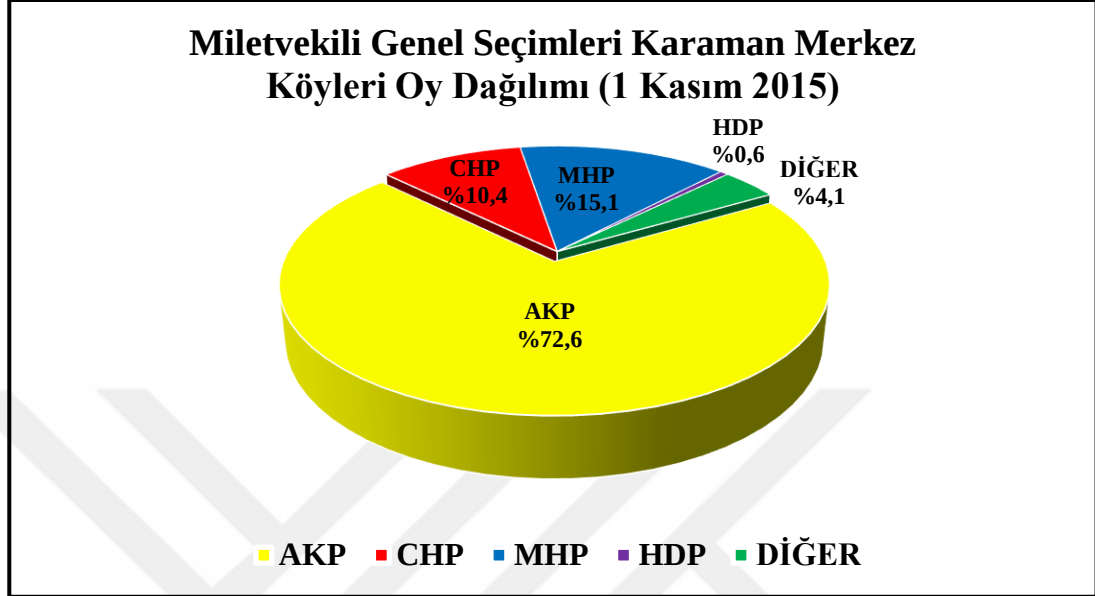
Demiryurt Köy	%65,7	%3,5	%26,6	%0	%4,3
Dere Köy	%79,2	%9,4	%7,0	%0,5	%4,3
Dinek Köy	%71,5	%9,8	%11,4	%0	%4
Eğilmez Köy	%65,2	%4,5	%24,9	%0	%5
Ekinözü Köy	%34,1	%44,4	%16,2	%0,3	%2,7
Elmadağı Köy	%77,2	%2,9	%13,9	%0	%6,7
Eminler Köy	%48,9	%23,4	%23,4	%0	%4,4
Erenkavak Köy	%77,6	%4,6	%9,0	%0	%5,4
Göçer Köy	%77,9	%7,4	%7,4	%0	%5,9
Gökçe Köy	%42,4	%30,5	%22,0	%0	%3,4
Göztepe Köy	%72,5	%8,8	%13,8	%1,3	%2,6
Güçler Köy	%65,2	%0	%26,1	%0	%8,6
Güldere Köy	%75,2	%8,4	%9,9	%0	%5,1
Gülkaya Köy	%88,3	%1,3	%5,6	%0	%5,2
Hamidiye Köy	%83,2	%8,0	%8,0	%0	%0
İhsaniye Köy	%66,7	%4,1	%13,5	%0,6	%8
İslihisar Köy	%82,3	%2,1	%7,3	%1,0	%5,2
Kalaba Köy	%94,8	%0,6	%2,6	%0	%1,2
Kameni Köy	%84,3	%7,6	%4,3	%0	%1,6
Karacaören Köy	%80,2	%0,9	%13,4	%0	%4,3
Kaşoba Köy	%36,4	%40,9	%18,2	%0	%4,5
Kılbasan Köy	%63,4	%19,2	%11,6	%0	%5,8
Kisecek Köy	%25,9	%60,1	%8,8	%0,8	%3,2
Kızık Köy	%62,6	%8,0	%19,3	%7,5	%2,6
Kızıllarağını Köy	%37,7	%43,5	%10,1	%0	%8,5
Kızılyaka Köy	%92,4	%1,7	3,4	%0	%0,8
Kozlubucak Köy	%78,3	%6,5	%8,7	%0	%6,5
Kurtderesi Köy	%85,2	%1,1	%9,3	%0	%3,7
Kurucabel Köy	%75,0	%0	%20,0	%0	%5,0
Lale Köy	%81,2	%6,6	%5,7	%0	%3,8
Madenşehir Köy	%72,5	%3,3	%19,2	%0	%2,2
Medreselik Köy	%79,6	%11,5	%4,4	%1,8	%0,9
Mesudiye Köy	%74,1	%14,6	%7,5	%0	%1,6
Morcalı Köy	%88,4	%0,9	%2,5	%0	%6,9
Muratdede Köy	%82,9	%4,0	%6,0	%0	%3,5
Narlıdere Köy	%83,5	%3,7	%8,5	%0,6	%1,2
Ortaoba Köy	%78,7	%10,5	%6,0	%0	%10,5

Osmaniye Köy	%79,8	%10,9	%8,4	%0	%0,8
Özdemir Köy	%90,8	%1,6	%3,3	%0	%2,1
Paşabağı Köy	%65,2	%10,7	%17,9	%0	%2,7
Pınarbaşı Köy	%88,7	%1,0	%6,4	%0	%2
Salur Köy	%90,4	%4,4	%2,2	%0	%1,5
Sarıkaya Köy	%38,9	%27,8	%27,8	%0	%5,6
Sazlıyaka Köy	%7,7	%53,8	%38,5	%0	%0
Şeyhler Köy	%87,5	%0	%12,5	%0	%0
Seyithasan Köy	%70,1	%11,5	%9,2	%0	%7,8
Süleymanhacı Köy	%83,9	%5,7	%5,9	%0	%2,4
Tarlaören Köy	%61,0	%17,1	%17,1	%0	%4,8
Taşkale Köy	%32,8	%47,2	%11,0	%0	%6,6
Tavşanlı Köy	%56,6	%13,0	%26,1	%0	%4,3
Üçbaş Köy	%85,0	%7,5	%7,5	%0	%0
Üçkuyu Köy	%41,7	%41,7	%8,3	%0	%8,3
Yazılı Köy	%79,2	%5,2	%11,7	%0	%3,9
Yeşildere Köy	%55,0	%30,7	%10,2	%0,5	%3,2
Yılgömü Köy	%89,2	%2,7	%2,7	%0	%2,7
Yollarbaşı Köy	%71,4	%8,2	%14,0	%0	%2,2
Yukarıakın Köy	%90,7	%1,3	%6,7	%0	%1,3
Yukarıkızılca Köy	%73,9	%1,3	%16,5	%0	%4,6
Yuvatepe Köy	%73,7	%3,5	%17,5	%0	%1,8
Zengen Köy	%79,2	%2,6	%13,6	%0,6	%3,7
AÇILAN SANDIK %100					
TOPLAM	%72,6	%10,4	%15,1	%0,6	%4,1

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022).

Seçimlerdeki tüm sosyo-ekonomik göstergeler değişse bile, genellikle aynı köylerden aynı partilere oy kullanma eğilimi görmekteyiz. Bu yüzden oy kullanan seçimde siyasi lider imajı ve parti yakınlığı daha ön plana çıkmıştır. Adalet ve Kalkınma Partisi, köylerde büyük bir oy oranına sahiptir. Bunun yanı sıra belli alanlarda, belli köylerden Merkez- Sol partilere oy çıkmaktadır.

1 Kasım 2015'te yenilenen seçimlerde, seçmen yeniden sandığa gitmiş ve oyunu kullanmıştır. Merkez köylerde çok fazla değişim olmamış, sonuç yeniden Adalet ve Kalkınma Partisi lehine olmuştur. Kısa sürede oy oranını yükselten Adalet ve Kalkınma Partisi, merkez köylerinin çoğunu yeniden bünyesine katmayı başarmıştır.

Şekil 3.7. Karaman Merkez Köylerin Seçimlerdeki Oy Oranlarının Dağılımı (1 Kasım 2015)

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>: Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022).

1 Kasım 2015 seçimlerinde, merkez köylerdeki kayıtlı seçmen sayısı 23.737, oy kullanan seçmen sayısı ise 21.726 kişidir. Seçimlere katılım oranı %91,5'tir. Seçimlere katılım oranının yüksek olması, halkın demokrasi üzerindeki etkisini net olarak göstermektedir. Adalet ve Kalkınma Partisi kısa süre içerisinde oy oranını %64,1'den 72,6'ya çıkarmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi ile Milliyetçi Hareket Partisi oy oranlarını düşürmüştür.

7 Haziran 2015 seçimlerinden sonra ülkede kısa süre içerisinde yaşanan ekonomik ve siyasi bunalım halka yansımış, halk bu doğrultuda oy kullanarak tekrar seçim sürecini tamamlamıştır. Adalet ve Kalkınma Partisi 93 köyden 87'sini kazanırken, Cumhuriyet Halk Partisi ise geriye kalan 5 köyü kazanmıştır. Milliyetçi Hareket Partisi elinde bulunan 3 köyü kaybetmiştir. Merkez-sağ grubunda yer alan Adalet ve Kalkınma Partisi ile Milliyetçi Hareket Partisi arasında oy kayması yaşandığı net bir şekilde görülmektedir.

Tablo 4.17. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (24 Haziran 2018)

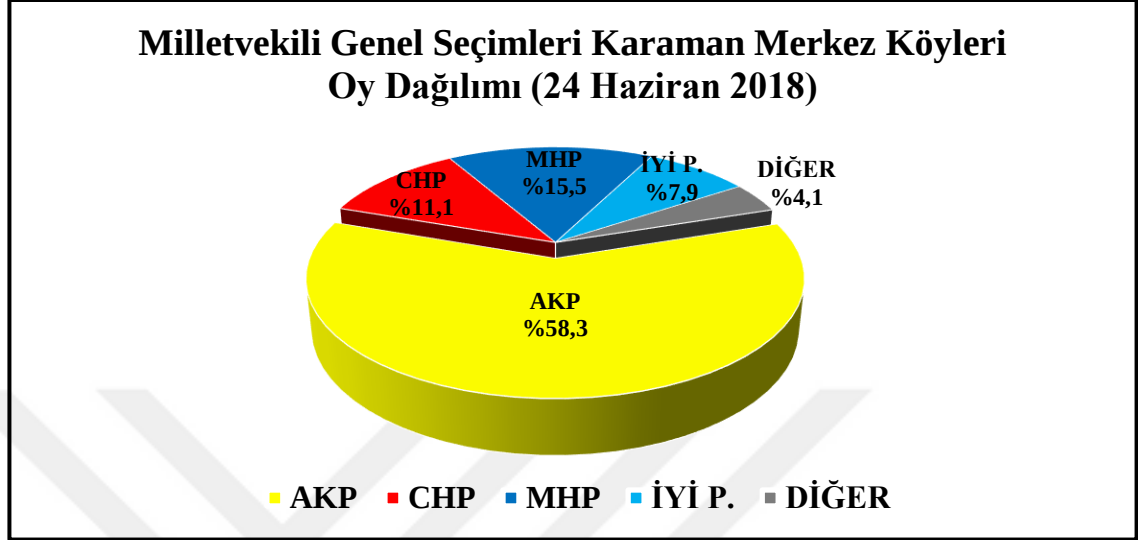
KARAMAN MERKEZ KÖYLERİNİN PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI					
	PARTİLER				
KÖY ADI	AKP	CHP	MHP	İYİ P.	DİĞER PARTİLER
Ada Köy	%40,5	%0	%24,4	%20,6	%9,2
Ağaçyurdu Köy	%50,0	%27,6	%7,6	%2,6	%5,2
Ağılönü Köy	%60,1	%11,8	%14,6	%4,5	%5
Akcaalan Köy	%48,0	%0,7	%5,4	%35,1	%4,1
Akpınar Köy	%81,8	%1,1	%9,5	%1,9	%2
Alaçatı Köy	%65,9	%6,2	%19,5	%4,1	%2,7
Aşağıakın Köy	%81,3	%2,1	%8,3	%4,2	%0
Aşağıkızılca Köy	%42,1	%4,7	%27,1	%15,0	%5,3
Aybastı Köy	%76,5	%1,8	%14,6	%3,5	%1,3
Bademli Köy	%52,7	%5,5	%14,5	%20,0	%1,8
Barutkavuran Köy	%51,8	%25,3	%9,6	%3,6	%5,8
Başkışla Köy	%72,2	%3,5	%10,1	%4,5	%4,2
Bayır Köy	%53,6	%2,6	%14,9	%21,2	%2,1
Beydili Köy	%56,2	%3,6	%27,8	%7,7	%3,6
Bölük yazı Köy	%46,7	%10,8	%15,8	%20,8	%6
Bostanözü Köy	%77,5	%3,6	%9,9	%8,1	%0
Boyalı Köy	%54,7	%4,4	%17,0	%13,2	%4,8
Bozkandak Köy	%89,7	%0,7	%2,9	%2,9	%2,6
Bucakkışla Köy	%87,1	%4,3	%4,3	%0	%1,1
Burhan Köy	%78,2	%0,9	%15,7	%4,2	%0,5
Burunoba Köy	%54,8	%18,1	%15,5	%3,9	%1,1
Çakırbağ Köy	%61,4	%3,5	%17,6	%10,1	%5,1
Çatak Köy	%81,1	%8,5	%5,7	%0	%2,8
Çavuşpınarı Köy	%74,2	%2,4	%13,9	%5,7	%2,4
Cerit Köy	%30,6	%22,8	%25,5	%11,4	%8,2
Çiğdemli Köy	%55,6	%9,8	%18,8	%12,0	%0,8
Çimenkuyu Köy	%38,5	%34,6	%7,7	%19,2	%0
Çoğlu Köy	%61,1	%4,1	%20,1	%4,9	%7,6
Çukurbağ Köy	%72,8	%11,8	%10,3	%2,9	%2,2
Çukur Köy	%53,6	%2,4	%19,0	%17,9	%4,8
Dağkonak Köy	%55,6	%4,4	%31,1	%0	%8,8
Damlapınar Köy	%82,5	%1,6	%7,9	%0,5	%5,8
Değirmenbaşı Köy	%44,6	%12,5	%16,1	%14,3	%10,7

Demiryurt Köy	%27,6	%3,7	%59,0	%7,5	%1,5
Dere Köy	%66,1	%9,4	%11,1	%7,4	%4,4
Dinek Köy	%55,0	%15,5	%16,3	%3,9	%6,1
Eğilmez Köy	%47,4	%6,6	%27,5	%4,7	%4,7
Ekinözü Köy	%29,5	%52,9	%7,0	%7,0	%3,1
Elmadağı Köy	%58,5	%2,4	%14,2	%14,4	%9,1
Eminler Köy	%46,5	%21,2	%26,3	%5,1	%1,0
Erenkavak Köy	%70,0	%3,1	%23,5	%3,1	%3,7
Göçer Köy	%61,9	%11,1	%15,9	%1,6	%7,9
Gökçe Köy	%35,3	%30,9	%23,5	%7,4	%2,9
Göztepe Köy	%60,0	%10,6	%15,3	%12,9	%0
Güçler Köy	%26,1	%4,3	%17,4	%4,3	%4,3
Güldere Köy	%62,3	%6,9	%20,3	%3,8	%4,4
Gülkaya Köy	%78,2	%1,6	%10,6	%5,9	%2,4
Hamidiye Köy	%68,3	%8,9	%14,6	%4,9	%3,2
İhsaniye Köy	%77,1	%5,4	%7,6	%7,3	%4,3
İslihisar Köy	%52,7	%6,5	%23,7	%4,3	%8,7
Kalaba Köy	%87,1	%0,6	%7,1	%4,5	%0,6
Kameni Köy	%72,3	%12,0	%6,0	%0	%6
Karacaören Köy	%55,1	%1,7	%34,3	%2,5	%5,1
Kaşoba Köy	%17,4	%60,9	%4,3	%13,0	%4,3
Kılbasan Köy	%53,5	%17,5	%12,	%8,6	%4,6
Kisecek Köy	%22,0	%53,8	%4,3	%12,5	%4,7
Kızık Köy	%51,6	%3,7	%17,6	%11,7	%13,3
Kızıllarağını Köy	%37,7	%33,3	%2,9	%7,2	%7
Kızılyaka Köy	%85,6	%1,4	%8,1	%2,7	%1
Kozlubucak Köy	%60,6	%9,1	%10,6	%6,1	%10,6
Kurtderesi Köy	%73,2	%0,9	%14,1	%6,8	%2,7
Kurucabel Köy	%57,9	%5,3	%21,1	%10,5	%0
Lale Köy	%73,9	%4,9	%12,7	%7,0	%0,9
Madenşehir Köy	%58,2	%2,2	%35,9	%2,2	%1,6
Medreselik Köy	%68,8	%11,0	%10,1	%3,7	%2,8
Mesudiye Köy	%55,5	%16,9	%13,2	%7,0	%4,1
Morcalı Köy	%78,1	%2,9	%7,3	%3,6	%3,9
Muratdede Köy	%72,2	%2,9	%13,2	%4,4	%4,0
Narlıdere Köy	%71,0	%8,9	%11,8	%3,6	%2,4
Ortaoba Köy	%65,2	%13,1	%11,9	%2,3	%1,9

Osmaniye Köy	%53,7	%12,7	%20,9	%6,7	%5,2
Özdemir Köy	%68,2	%1,3	%15,3	%2,5	%7,5
Paşabağı Köy	%66,4	%7,7	%8,4	%11,9	%2,9
Pınarbaşı Köy	%70,4	%2,5	%15,8	%3,9	%4,4
Salur Köy	%64,9	%5,3	%22,1	%3,8	%0,8
Sarıkaya Köy	%34,8	%21,7	%13,0	%21,7	%4,3
Sazlıyaka Köy	%12,5	%50,0	%12,5	%18,8	%6,3
Şeyhler Köy	%71,4	%7,1	%7,1	%0	%7,1
Seyithasan Köy	%70,4	%12,3	%16,0	%0	%0
Süleymanhacı Köy	%57,2	%4,4	%26,1	%1,8	%7,4
Tarlaören Köy	%46,2	%4,0	%12,0	%22,0	%0
Taşkale Köy	%23,8	%47,6	%7,1	%7,5	%8,6
Tavşanlı Köy	%40,0	%30,0	%10,0	%5,0	%10
Üçbaş Köy	%72,2	%0	%19,4	%0	%8,4
Üçkuyu Köy	%25,0	%41,7	%8,3	%16,7	%8,4
Yazılı Köy	%56,3	%1,0	%25,0	%15,6	%1,0
Yeşildere Köy	%51,0	%23,9	%13,1	%7,1	%2,7
Yılangözü Köy	%51,2	%7,3	%24,4	%14,6	%0
Yollarbaşı Köy	%55,4	%9,5	%16,8	%12,4	%3,5
Yukarıakın Köy	%72,7	%0	%16,9	%3,9	%3,5
Yukarıkızılca Köy	%45,9	%1,4	%32,4	%13,2	%5
Yuvatepe Köy	%56,6	%1,9	%15,1	%15,1	%5,7
Zengen Köy	%83,3	%1,9	%9,9	%1,2	%2,4
Cumhur İttifakı	%1,5				
Millet İttifakı	%0,1				
	AÇILAN SANDIK %100				
TOPLAM	%58,3	%11,1	%15,5	%7,9	%4,1

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022).

2017 yılında yeni kurulmuş olan İyi Parti'nin, seçimlere katılması ile yeni bir siyasi süreç başlamış, partiler kendi aralarında koalisyon süreci başlatmışlardır. Partiler aralarında belirledikleri kişileri aday göstermiş ve seçim kampanyalarını bu şekilde yürütmüşlerdir.

Şekil 4.8. Karaman Merkez Köylerin Seçimlerdeki Oy Oranlarının Dağılımı (24 Haziran 2018)

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022).

24 Haziran 2018 yapılan seçimlerde, bölgedeki merkez köylerinde kayıtlı seçmen sayısı 23.917 olarak kaydedilmiştir. Bu kayıtlı seçmenin 21.984'ü oy kullanmış, seçimlere katılım oranı ise %92,7'ye yükselmiştir.

1 Kasım 2015'te 72,6'lık oy oranına sahip olan Adalet ve Kalkınma Partisi, bu seçimlerde oy oranını düşürmüştür. Bu rakam %58,3'e gerilemiştir. Sadece üç yılda iktidar partisi bölgedeki merkez köylerinden %14,3'lük bir oy oranı kaybı yaşamıştır. Cumhuriyet Halk Partisi ve Milliyetçi hareket partisi seçmen tabanını korumuş, sonuç 2015 seçimleri ile birbirine çok yakın bir düzeyde seyretmiştir. 2017 yılında yeni kurulmuş olan İyi Parti, merkez köylerinde ve çevrede hızlı bir siyasi imaj yaratmış, ilk seçimleri olmasına rağmen, merkez köylerinden %7,9 oy oranı kazanmıştır.

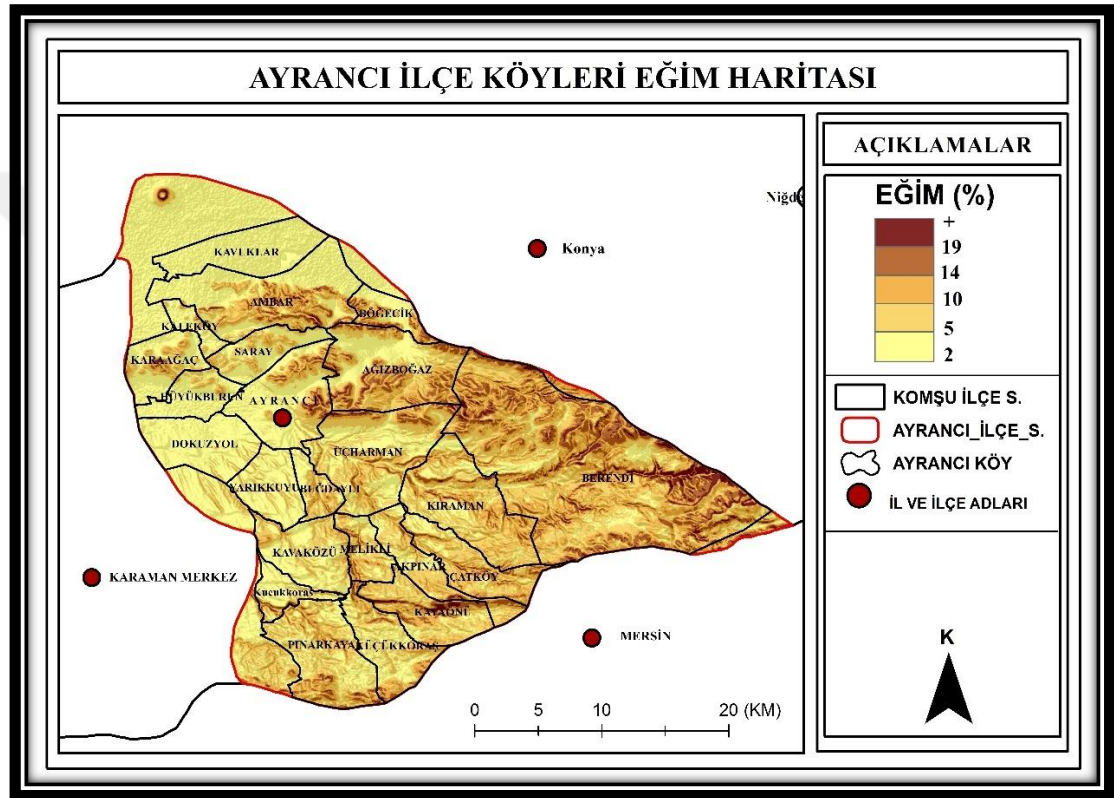
Adalet ve Kalkınma Partisi, bölgedeki 93 köyden 86'ini kazanırken, Cumhuriyet Halk Partisi 93 köyden 6'sını kazanmıştır. Milliyetçi Hareket Partisi ise bu seçimlerde 1 köyü kazanmış ve seçimler bu şekilde tamamlanmıştır. Köylerde oy kullanan seçmen siyasi parti eğilimi göstermektedir.

Tablo 4.18. Karaman Merkez Köylerinde Partilerdeki Değişimler ve Eğitim Durumları

12 Haziran 2011				
CHP	EĞİM DURUMU	AK PARTİ	MHP	EĞİM DURUMU
Çimenkuyu Köy	%2-10	83 KÖY	Ada Köy	%2-6
Ekinözü Köy	%2-6		Ada Köyü 2015 seçimlerinde MHP'den AK Parti'ye geçmiştir.	
Kaşoba Köy	%2,6			
Üçkuyu Köy	%14-18+			
7 Haziran 2015				
CHP	EĞİM DURUMU	AK PARTİ	MHP	EĞİM DURUMU
Ekinözü Köy	%2-6	88 KÖY	Sarıkaya	%2-6
Kaşoba	%2-6		Sazlıyaka	%2-6
Kisecik	%6-10		Kazanılan 2 Parti, 1 Kasım 2015 seçimlerinde AK Parti'ye geçmiştir.	
Taşkale	%2-10			
1 Kasım 2015				
CHP	EĞİM DURUMU	AK PARTİ	MHP	EĞİM DURUMU
Ekinözü Köy	%2-6	87 KÖY	-	-
Kaşoba Köy	%2-6	Kızılırağanı	-	
Kisecik Köy	%6-10	AKP'den CHP'ye geçmiştir.		
Kızılırağanı Köy	%6-10			
Taşkale Köy	%2-10			
24 Haziran 2018				
CHP	EĞİM DURUMU	AK PARTİ	MHP	EĞİM DURUMU
Ekinözü Köy	%2-6	86 KÖY	Demiryurt	%2-6
Kaşoba Köy	%2-6	Üçkuyu Köy ve Sazlıyaka Köyleri AKP'den CHP'ye geçiş yapmıştır.	Demiryurt değişmiştir.	
Kisecik Köy	%6-10		İYİ PARTİ	
Sazlıyaka Köy	%2-6		-	
Taşkale Köy	%2-10			
Üçkuyu Köy	%14-18+			

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

2011-2018 yılları arasında yapılan milletvekili genel seçimlerinde, Cumhuriyet Halk Partisi köy sayısını 4'ten 6'ya çıkarmıştır. Karaman merkez köylerinde yıllar içerisinde partiler arası kaymalar yaşanmış, oylar sürekli olarak değişmiştir. Merkez-Sol grubu içerisinde yer alan Cumhuriyet Halk Partisi'nde değişimler çok fazla olmasa bile, Merkez-Sağ grubu içerisinde yer alan Adalet ve Kalkınma Partisi ile Milliyetçi Hareket Partisi içerisinde, her seçimde farklı kaymalar yaşanmıştır. Bölgedeki fiziki unsurlar ve ekonomik faaliyetler her ne kadar seçimlerde etkili olsada, bölge halkının ideolojik olarak kendine yakın olan partiye oy vermesi, net bir şekilde gözlemlenmiştir.

Şekil 4.9. Ayrancı İlçe Köylerinin Eğim Durumuna Göre Yerleşimi

Ayrancı ilçesinin eğim duruma bakıldığında, bölgenin doğusu oldukça eğimli bir arazi yapısı sahiptir. Bölgede toplamda 22 adet köy bulunmaktadır. Bu köylerin çoğu eğimin az olduğu batı bölgesinde konuşlanmıştır. Köylerin genel eğim durumu ortalama %5-14 arasındadır. Ayrancı ilçesi, su kaynaklarının en çok bulunduğu ikinci ilçedir. Bölge hem fiziki açıdan hem de beşeri açıdan bazı konularda sınırlılıklar getirmiştir.

Tablo 4.19. Köylerin Eğitim Derecelerine Göre Sınıflandırılması (2021)

AYRANCI İLÇE KÖYLERİNİN NÜFUS VE EĞİTİM DURUMU				
KÖY ADI	ERKEK NÜFUS	KADIN NÜFUS	TOPLAM NÜFUS	EĞİTİM ARALIĞI (%)
Ağızboğaz Köy	161	144	305	%2-5
Akpınar Köy	97	81	178	%5-10
Ambar Köy	188	247	435	%2-14
Berendi Köy	290	249	539	%10-19+
Böğecik Köy	107	97	204	%5-10
Buğdaylı Köy	51	41	92	%2,5
Büyükoraş Köy	49	57	106	%5-14
Çatköy Köy	127	118	245	%2-14
Divle Köy	142	138	280	%2-10
Dokuzyol Köy	140	154	294	%2
Hüyükburun Köy	88	102	190	%2-5
Kaleköy Köy	51	62	113	%2
Karaağaç Köy	125	123	248	%5-14
Kavaközü Köy	104	107	211	%5-10
Kavuklar Köy	70	62	132	%10-14
Kayaönü Köy	157	139	296	%14-19+
Kıraman Köy	355	339	694	%10-19+
Küçükoraş Köy	94	80	174	%2-10
Melikli Köy	107	93	200	%5-14
Pınarkaya Köy	126	114	240	%10-14+
Saray Köy	83	74	157	%5-10
Yarıkkuyu Köy	68	77	145	%2-5

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>; Erişim: 25.02.2022).

Köylerin eğimin az olduğu yerlerde konumlanması, ekonomik faaliyetleri (tarım ve hayvancılık) etkilemiştir. Köy halkı bu ekonomik faaliyetler doğrultusunda geçimini sağlamaktadır. Bu ekonomik faaliyetler, fiziki göstergeler doğrultusunda çeşitlilik kazanmıştır. Berendi, Pınarkaya, Kayaönü, Kıraman, Kavuklar, bölgede eğimin en yüksek olan köyler arasındadır.

Tablo 4.20. Ayrancı İlçe Köylerindeki Tarım Alanlarının Değişimi (2004-2021)

YIL	TARIM ALANI (Dekar Alan)
2021	725.380
2020	756.670
2019	719.490
2018	669.679
2017	659.414
2016	675.858
2015	706.091
2014	649.110
2013	688.421
2012	650.316
2011	590.056
2010	584.882
2009	606.218
2008	529.930
2007	622.089
2006	660.699
2005	445.330
2004	557.050

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?locale=tr>; Erişim Tarihi: 25.02.2022)

Ayrancı ilçesi köylerinde tarımsal üretim alanı her yıl, belli farklarla sürekli olarak değişmiştir. Bu değişim, kimi zaman bölgenin yaz ve kış durumunun getirmiş olduğu fiziki etmenlere bağlı olarak, kimi zaman ise ekonomik şartlara bağlı olarak değişmiştir.

Bölgedeki en fazla tarımsal üretim miktarı 2019-2021 yılları arasında olmuştur. İlçenin doğusunda eğimin fazla olması, tarımsal üretim miktarını etkilemiştir. Bölgedeki tarımsal üretim alanı 450.000-750.000 arasında sürekli olarak değişmiştir.

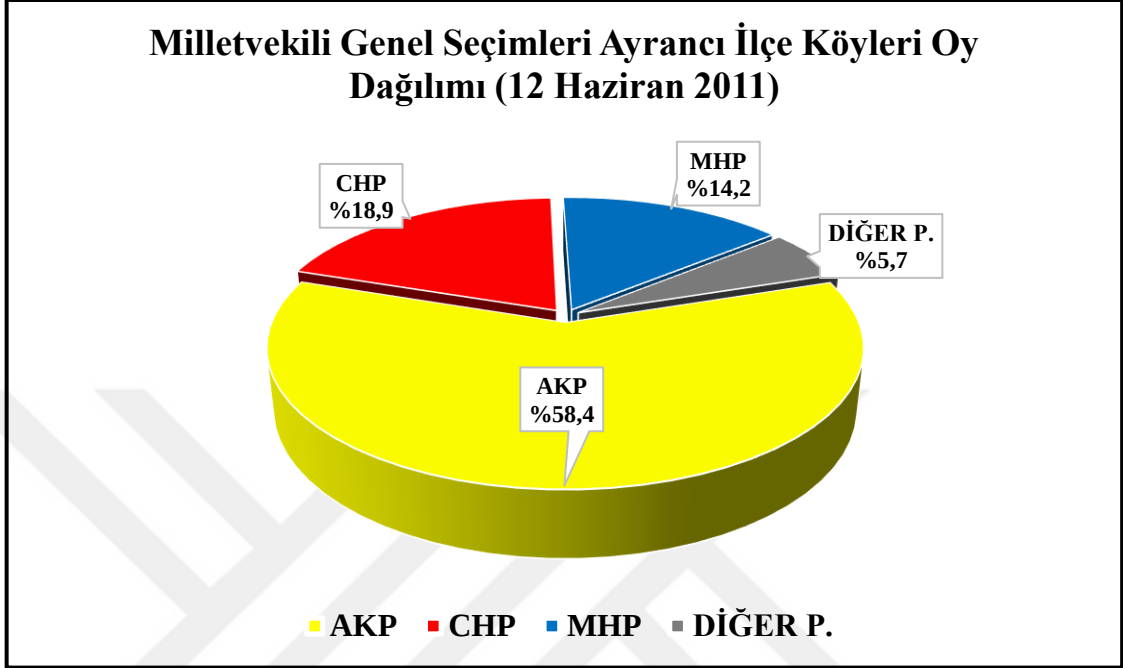
Toplu yerleşmeye sahip olan ilçede, köyler arası etkileşimin fazla olması sandığa gidecek olan seçmeni etkilemektedir. Ekonomik faaliyetlerin yansira, coğrafi sınırların getirmiş olduğu doğal şartlar ve bölge insanının kültürel etkileşimi sandık sonuçlarına etki etmektedir.

Tablo 4.21. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (12 Haziran 2011)

AYRANCI İLÇESİ KÖYLERİNİN PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI				
	PARTİLER			
KÖY ADI	AKP	CHP	MHP	DİĞER PARTİLER
Ağızboğaz Köy	%39,0	%47,7	%10,4	%2,0
Akpınar Köy	%61,5	%4,1	%24,6	%4,9
Ambar Köy	%31,8	%38,4	%21,3	%5,6
Berendi Köy	%61,7	%6,4	%21,3	%9,3
Böğecik Köy	%51,3	%33,5	%6,5	%6,7
Buğdaylı Köy	%89,0	%1,4	%9,6	%0
Büyükoraş Köy	%75,8	%7,8	%7,8	%4,8
Çatköy Köy	%75,9	%5,4	%8,9	%5
Divle Köy	%31,2	%42,9	%18,0	%7,9
Dokuzyol Köy	%46,3	%25,3	%17,5	%/
Hüyükburun Köy	%44,1	%32,4	%11,0	%8
Kaleköy Köy	%57,7	%15,5	%14,1	%11,2
Karaağaç Köy	%33,0	%36,4	%20,5	%8,6
Kavaközü Köy	%80,2	%7,1	%5,5	%5,9
Kavuklar Köy	%33,3	%25,8	%31,7	%3,4
Kayaönü Köy	%83,1	%3,6	%7,1	%3,8
Kıraman Köy	%45,5	%27,2	%12,6	%12,1
Küçükkoraş Köy	%70,6	%8,4	%15,4	%2,8
Melikli Köy	%79,2	%4,5	%9,6	%6,4
Pınarkaya Köy	%85,8	%1,2	%5,9	%2,4
Saray Köy	%36,1	%40,6	%15,0	%6,3
Yarıkkuyu	%74,4	%0,9	%19,7	%4,4
	AÇILAN SANDIK %100			
TOPLAM	%58,4	%18,9	%14,2	%5,7

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>: Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022).

12 Haziran 2011’de Ayrancı ilçesinde seçimler yapılmış, bu seçimler doğrultusunda köylerde en çok oyu, Adalet ve Kalkınma Partisi almıştır. 2011 yılında Ayrancı ilçesinde 5.119 kayıtlı seçmen varken, bunların 4.750’si oy kullanma sürecine dahil olmuştur. Seçimlere katılım oranı 2011 yılında %89,3 olarak kaydedilmiştir.

Şekil 4.10. Ayrancı İlçe Köylerinin Seçimlerdeki Oy Oranlarının Dağılımı (12 Haziran 2011)

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022).

12 Haziran 2011 seçimlerinde, Adalet ve Kalkınma Partisi ilçe köylerinin 17 tanesini kazanmış ve bu köylerden toplamda %58,4’lük bir oy elde etmiştir. Bu oy oranı partiyi, bölge köylerinde birinci getirmiştir. Cumhuriyet Halk Partisi, bölgede 5 tane köy kazanmış ve bu köylerden toplamda %18,9 oy oranı elde etmiştir. Milliyetçi Hareket Partisi bölgede köy kazanmasa bile oy oranı %14,2’de kalmış, ilçe köylerinde %10 barajının üstünde oy almıştır.

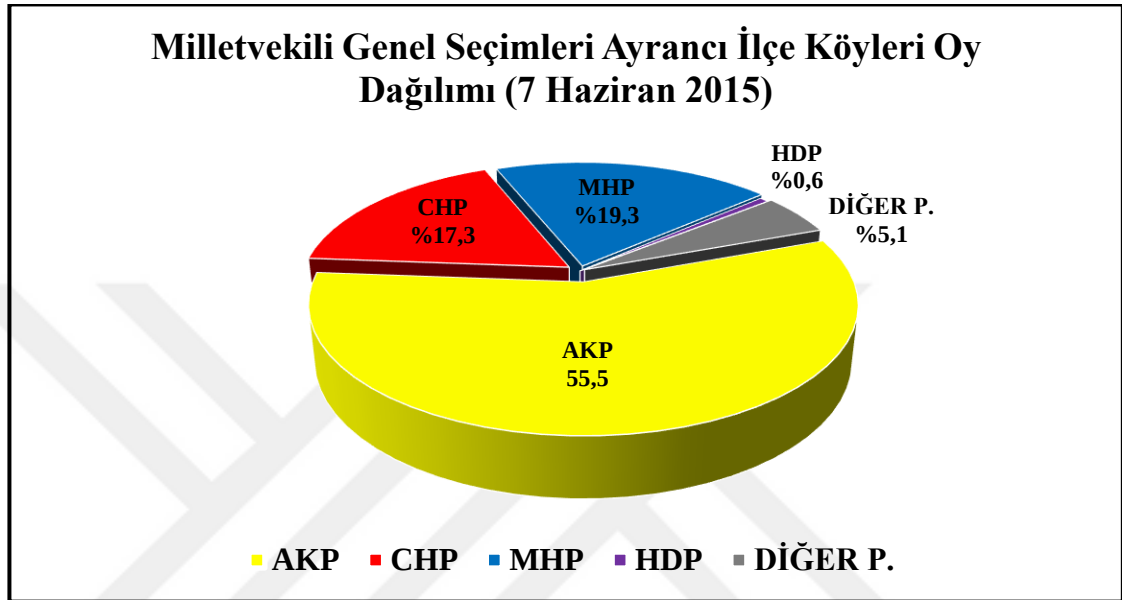
Seçime katılan diğer partilerin toplam oy oranı ise %5,7’lik bir sayı ile sınırlı kalmıştır. Ayrancı ilçe köylerinde oyların genel dağılımına bakıldığında, Merkez-Sağ kanadının güçlü olduğu görülmektedir. Köylerdeki oy kullanma eğilimine bakıldığında Adalet ve Kalkınma Partisi’nin seçmenler üzerindeki siyasi imajının oldukça güçlü olduğu söylenebilir.

Tablo 4.22. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (7 Haziran 2015)

AYRANCI İLÇESİ KÖYLERİNİN PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI					
	PARTİLER				
KÖY ADI	AKP	CHP	MHP	HDP	DİĞER PARTİLER
Ağızboğaz Köy	%42,4	%36,9	%15,3	%2,5	%2,4
Akpınar Köy	%56,1	%7,3	%26,8	%0	%8,9
Ambar Köy	%28,6	%33,3	%28,0	%1,0	%15,8
Berendi Köy	%72,7	%8,4	%12,8	%0	%5,5
Böğecik Köy	%37,5	%33,1	%21,3	%0	%7,1
Buğdaylı Köy	%81,7	%0	%16,9	%0	%1,4
Büyükkoraş Köy	%77,7	%6,8	%9,7	%0	%4,8
Çatköy Köy	%71,8	%7,2	%12,2	%0	%6,8
Divle Köy	%24,7	%40,3	%26,9	%0	%3,9
Dokuzyol Köy	%49,1	%16,5	%30,3	%0	%2,8
Hüyükburun Köy	%38,7	%28,9	%21,1	%1,4	%5,7
Kaleköy Köy	%53,2	%18,2	%19,5	%1,3	%6,5
Karaağaç Köy	%35,4	%34,2	%24,2	%0,6	%3,7
Kavaközü Köy	%75,3	%7,1	%12,3	%0	%3,1
Kavuklar Köy	%42,2	%17,6	%27,5	%2,9	%3,9
Kayaönü Köy	%78,7	%4,1	%13,2	%1,0	%0,5
Kıraman Köy	%41,7	%24,2	%22,1	%1,6	%8,2
Küçükçoraş Köy	%74,1	%5,4	%11,6	%0,9	%7,9
Melikli Köy	%44,6	%6,3	%44,0	%1,1	%3,5
Pınarkaya Köy	%81,9	%2,3	%5,1	%0	%5,2
Saray Köy	%36,6	%40,1	%14,1	%0	%4,2
Yarıkkuyu Köy	%78,2	%3,4	%10,1	%0	%1,6
AÇILAN SANDIK %100					
TOPLAM	%55,5	%17,3	%19,3	%0,6	%5,1

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>: Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022).

7 Haziran 2015 seçimleri, 2011 seçimleriyle nerdeyse aynı sonuçlar doğrultusunda gerçekleşmiştir. Bölgede Adalet ve Kalkınma Partisi yeniden birinci parti olarak seçimleri kazanmıştır. Ayrancı ilçesinde, 2015 yılında 4.909 kayıtlı seçmen varken, bunların yalnızca 4.154'ü oy kullanma sürecine katılmıştır. Seçimlere katılım oranı %84,7 olarak kayıtlara geçmiştir. 4 yılda oy kullanma oranı %4,6 oranında düşmüştür.

Şekil 4.11. Ayrancı İlçe Köylerinin Seçimlerdeki Oy Oranlarının Dağılımı (7 Haziran 2015)

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022).

2011 seçimlerinde, elinde 5 köy bulunduran Cumhuriyet Halk Partisi, 7 Haziran 2015 seçimlerinde, 2 köyü kaybederek seçimleri 3 köy ile tamamlamıştır. Cumhuriyet Halk Partisi 2011 seçimlerinde %18,9'luk bir oy oranına sahipken, bu oran 7 Haziran 2015'te %17,3'e gerilemiştir. Adalet ve Kalkınma Partisi iki seçim arasında oy oranını korumuş, seçimlerde 2 köy daha kazanarak 19 köy ile seçimleri tamamlamıştır. Milliyetçi Hareket Partisi, bu seçimlerde oy oranını yükseltmiş fakat köy kazanamamıştır. Milliyetçi Hareket Partisi bu seçimleri %19,3'lük bir oy oranı ile tamamlamıştır. Halkların Demokratik Partisi bu seçimlerde sadece %0,6 oy oranı kazanmıştır.

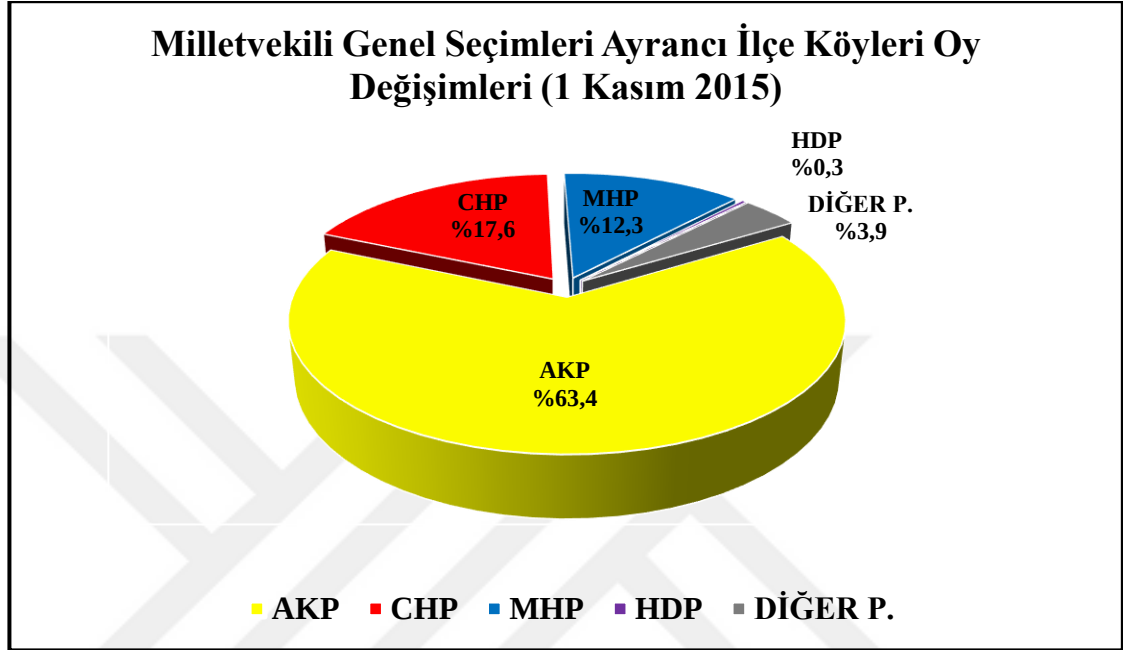
İki seçim arasında Adalet ve Kalkınma Partisi kazandığı köyleri korumakla kalmamış, üstüne köy sayısını arttırarak oy oranını daha da yükseltmiştir. Buradan köylerde Adalet ve Kalkınma Partisi'nin seçmen üzerinde stratejik bir imajının olduğu söylenebilir.

Tablo 4.23. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere Göre Oy Oranları (1 Kasım 2015)

AYRANCI İLÇESİ KÖYLERİNİN PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI					
	PARTİLER				
KÖY ADI	AKP	CHP	MHP	HDP	DİĞER PARTİLER
Ağızboğaz Köy	%41,1	%38,1	%16,5	%1,7	%5,1
Akpınar Köy	%72,1	%3,3	%2,7	%0	%2,4
Ambar Köy	%36,7	%39,9	%20,0	%0,5	%4,8
Berendi Köy	%74,9	%6,0	%6,1	%0	%2,4
Böğecik Köy	%53,6	%27,7	%35,7	%1,2	%8,4
Buğdaylı Köy	%78,6	%1,4	%2,0	%0	%4,7
Büyükkoraş Köy	%81,2	%5,9	%5,9	%0	%5,0
Çatköy Köy	%79,4	%6,9	%3,9	%0	%5
Divle Köy	%33,5	%43,3	%22,3	%0	%,5
Dokuzyol Köy	%57,4	%16,2	%7,5	%0,5	%4,5
Hüyükburun Köy	%44,0	%36,2	%25,7	%0,7	%2,1
Kaleköy Köy	%70,8	%16,7	%23,1	%0	%1,4
Karaağaç Köy	%41,8	%41,2	%24,2	%0	%4,2
Kavaközü Köy	%90,8	%5,2	%3,4	%0	%0
Kavuklar Köy	%47,9	%22,9	%23,9	%1,0	%3,0
Kayaönü Köy	%82,3	%4,2	%1,8	%0,4	%2,5
Kıraman Köy	%48,9	%21,5	%8,7	%0,8	%11,6
Küçükçoraş Köy	%77,1	%6,7	%6,3	%0	%9,7
Melikli Köy	%63,3	%4,8	%2,9	%0	%2,4
Pınarkaya Köy	%89,4	%0,5	%0,2	%0	%4,3
Saray Köy	%41,9	%36,8	%27,0	%0	%2,9
Yarıkkuyu Köy	%88,0	%2,6	%2,2	%0	%0,9
	AÇILAN SANDIK %100				
TOPLAM	%63,4	%17,6	%12,3	%0,3	%3,9

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022).

2015 yılında, seçimlerin yeniden tekrarlanması ile, 1 Kasım 2015 yılında Ayrancı ilçe köylerinde halk yeniden oy kullanma sürecine dahil olmuştur. Kayıtlı seçmen sayısı 4901 iken, oy kullanan seçmen sayısı 4154 kişidir. Oy kullanan kişi sayısı değişmemekle birlikte seçimlere katılım oranı %84,6 olarak düşük bir seviyede kalmıştır.

Şekil 4.12. Ayrancı İlçe Köylerinin Seçimlerdeki Oy Oranlarının Dağılımı (1 Kasım 2015)

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022).

6 ay aradan sonra tekrarlanan seçimlerde pek bir değişiklik olmamış, Ayrancı ilçe köylerinde Adalet ve Kalkınma Partisi, oy oranını yükselterek en yüksek taban oyunu elde etmiştir. Parti oy oranını %55,5'ten %63,4'e kadar yükselmiştir. Cumhuriyet Halk Partisi'nin oy oranında çok büyük bir değişiklik olmasa bile, seçimleri 2 köy kazanarak tamamlayabilmiştir. Merkez-Sol kanadında yer alan Cumhuriyet Halk Partisi ve Merkez-Sağ bloğunda yer alan Milliyetçi Hareket Partisi'nden, Adalet ve Kalkınma Partisi'ne oy kaymaları yaşanmıştır.

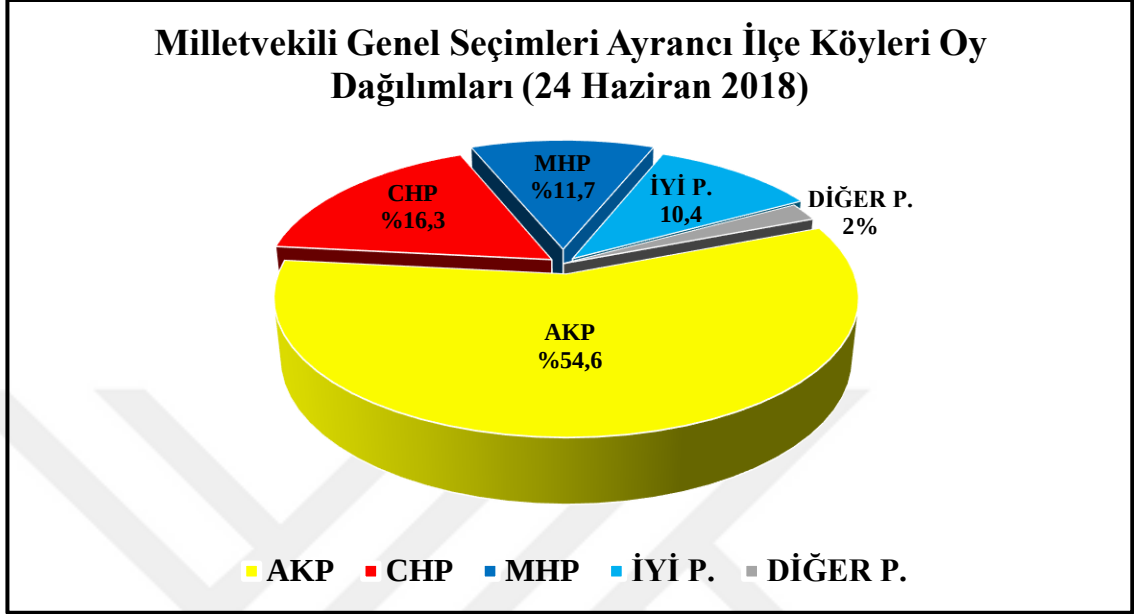
7 Haziran 2015 seçimlerinde hükümetin kurulamaması, seçmen üzerinde önemli bir siyasi baskı oluşturmuştur. Bu bakımdan sandığa giden seçmen, oy kullanma eğilimi net bir biçimde ifade ederek, siyasal sürecin tamamlanmasına neden olmuştur.

Tablo 4.24. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (24 Haziran 2018)

AYRANCI İLÇESİ KÖYLERİNİN PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI					
	PARTİLER				
KÖY ADI	AKP	CHP	MHP	İYİ P.	DİĞER PARTİLER
Ağızboğaz Köy	%35,0	%37,2	%10,7	%12,8	%2,6
Akpınar Köy	%61,2	%9,2	%13,3	%12,2	%0
Ambar Köy	%28,5	%35,7	%8,1	%19,9	%3
Berendi Köy	%59,2	%3,3	%13,7	%13,9	%3,9
Böğecik Köy	%45,9	%28,2	%9,9	%10,2	%3,0
Buğdaylı Köy	%81,9	%4,2	%2,8	%11,1	%0
Büyükkoraş Köy	%70,3	%7,9	%11,9	%3,0	%2,0
Çatköy Köy	%77,9	%3,9	%7,7	%6,6	%0
Divle Köy	%28,8	%38,9	%8,2	%10,6	%2,9
Dokuzyol Köy	%46,6	%15,8	%23,1	%8,5	%1,2
Hüyükburun Köy	%36,9	%32,5	%4,4	%18,1	%4,4
Kaleköy Köy	%65,0	%13,8	%8,8	%2,5	%3,8
Karaağaç Köy	%36,1	%35,0	%13,1	%7,7	%2,7
Kavaközü Köy	%72,0	%7,0	%8,9	%4,5	%1,9
Kavuklar Köy	%40,0	%20,0	%6,7	%27,6	%2,0
Kayaönü Köy	%60,8	%3,8	%21,1	%10,1	%0,4
Kıraman Köy	%39,6	%24,7	%15,3	%12,8	%2,1
Küçükkoraş Köy	%61,0	%3,4	%27,1	%4,2	%2,5
Melikli Köy	%60,4	%1,2	%23,2	%7,9	%1,2
Pınarkaya Köy	%84,2	%2,0	%4,5	%4,5	%2,5
Saray Köy	%38,8	%29,5	%7,2	%15,1	%2,2
Yarıkkuyu	%72,4	%2,6	%8,6	%6,9	%0
Cumhur İttifakı	%0,9				
Millet İttifakı	%0,1				
	AÇILAN SANDIK %100				
TOPLAM	%54,6	%16,3	%11,7	%10,4	%2,0

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022).

24 Haziran 2018 yılında bölgede yapılan seçimlerde, İyi Parti'nin siyasal sürece katılması ile oy oranları değişmiştir. Ayrancı ilçesindeki köylerde 4.753 kayıtlı seçmen varken, bunların yalnızca 4.180'i oy kullanma sürecine dahil olmuştur. Seçim sürecine katılma oranı %87,9 olarak kaydedilmiştir.

Şekil 3.13. Ayrancı İlçe Köylerinin Seçimlerdeki Oy Oranlarının Dağılımı (24 Haziran 2018)

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022).

İlçe köylerinde yapılan seçimlerde, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin oy oranı her ne kadar gerilese de parti köylerde yapılan seçimlerden, yeniden birinci olarak çıkmıştır. Oy oranı %63,4'ten %54,6'ya gerilemiştir. Oy oranının da düşüş yaşanmasına rağmen parti, bölgede 20 köy kazanmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi seçimleri 2 köy ile tamamlamış, oy oranı %17,6'dan %16,3'e düşmüştür. Milliyetçi Hareket Partisi ilçede köy kazanamamış, çok az bir oy oranı kaybıyla, seçimleri %11,7'lik bir oy oranı ile tamamlamıştır. İyi Parti seçimlere yeni girmesine rağmen ilçe köylerinden toplamda %10,4 oy oranı alarak seçimleri tamamlamıştır.

Merkez-Sağ kanadında yer alan seçmenler, oy kullanma eğiliminde oldukça istikrarlı bir süreç geçirmiş, her ne kadar oylarda kaymalar yaşansa bile, partiler genellikle aynı taban oyunu almayı başarmıştır.

Tablo 4.25. Ayrancı İlçe Köylerinde Partilerdeki Değişimler ve Eğitim Durumları

12 Haziran 2011				
CHP	EĞİM DURUMU	AK PARTİ	MHP	
Ağızboğaz Köy	%2-5	17 KÖY +	-	
Ambar Köy	%2-14			
Divle Köy	%2-10			
Karaağaç Köy	%5-14			
Saray Köy	%5-10			
7 Haziran 2015				
CHP	EĞİM DURUMU	AK PARTİ	MHP	
Ambar Köy	%2-14	19 KÖY +	-	
Divle Köy	%2-10			
Saray Köy	%5-10			
Ağızboğaz ve Karaağaç Köyleri CHP'den AK Parti'ye Geçmiştir.				
1 Kasım 2015				
CHP	EĞİM DURUMU	AK PARTİ	MHP	
Ambar Köy	%2-14	20 KÖY +	-	
Divle Köy	%2-10		.	
Saray Köy CHP'den AK Parti'ye geçmiştir.				
24 Haziran 2018				
CHP	EĞİM DURUMU	AK PARTİ	MHP	İYİ PARTİ
Ağızboğaz Köy	%2-6	20 KÖY +	-	-
Divle Köy	%2-6	Ağızboğaz Köy yenide CHP'ye geçmiştir.	-	
Ambar Köy CHP'den AK Parti'ye geçmiştir.				

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>: Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

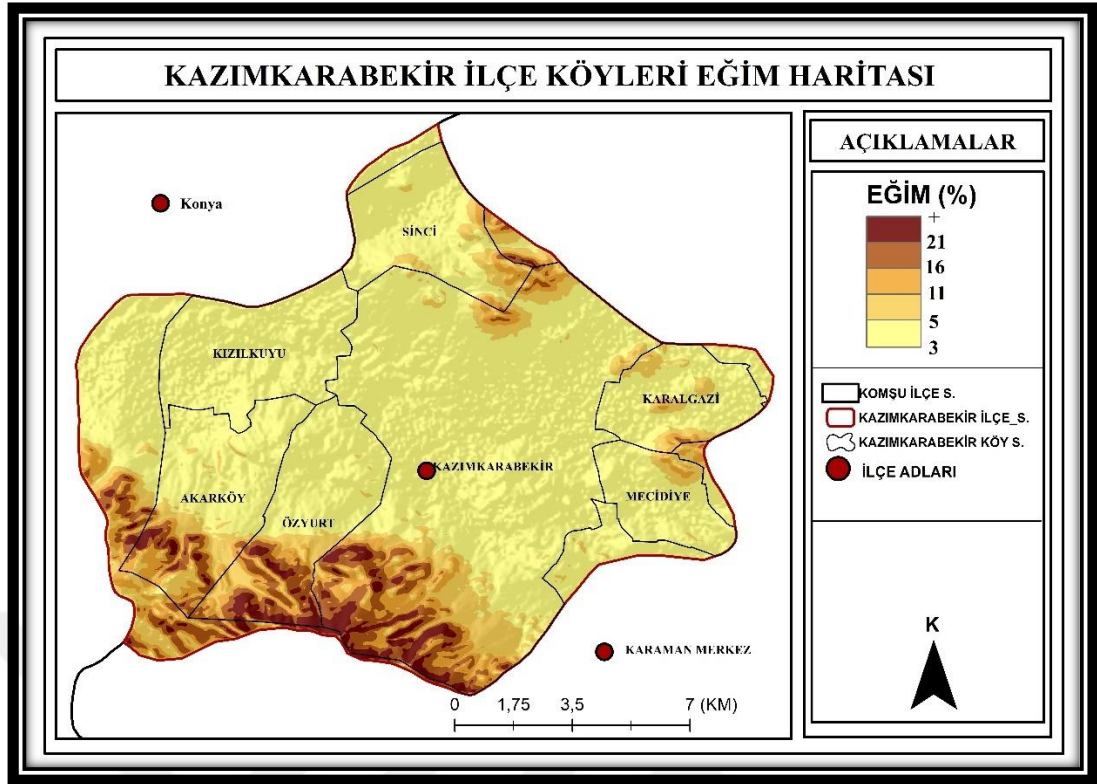
Ayrancı ilçesindeki köy yerleşmeleri, bölgenin batısında konumlanmış şekilde bulunmaktadır. Bölge doğusunda genellikle çıplak arazi ve yükseltinin getirmiş olduğu dağlık arazi mevcuttur. Bölgenin batısında tarıma elverişli, Kırmızı Karadeniz Toprağı, Kahverengi Orman Toprağı ve Kahverengi Topraklar bulunur (Şekil 1.4). Eğimin düşük olduğu yerlerde köylerin toplanması, bölge halkının tarımla uğraşmasına öncülük etmiştir. Bölgenin ortalama eğimi %2-10 arasındadır.

Bölge'nin arazi kullanıma bakıldığında, çoğu alan mera arazisi olarak görülmektedir. Bölgenin batı kısmı tamamen meralık arazi ile kaplıdır. Tarımın yanı sıra, ilçede hayvancılıkta ön plandadır. İlçenin kuzey kesiminde sulu tarım yapılmaktadır (Şekil 1.5.). Yer yer kuru tarımda yapılmak la birlikte, bölge eğiminin sınırlandığı bu ekonomik faaliyetler sonucu, ilçe köylerin de çeşitli istihdam ve gelir kaynakları oluşmuştur.

Köylerde, her ne kadar Adalet ve Kalkınma Partisi'nin oy üstünlüğü olsa da Ayrancı ilçe köylerinde Merkez-Sol ve Merkez-Sağ partileri arasında bazı köylerde oy değişimleri yaşanmış, bu da bölge halkının değişim yaparken bile, aynı grupta yer alan diğer partilere oy verdiğini gösterir. Cumhuriyet Halk Partisi'ndeki köylerin, Adalet ve Kalkınma Partisi'ne geçmesi bölgedeki köy halkının beklentilerinin karşılanmadığının net bir göstergesidir. Ekonomik göstergelerin değişmesi, bölge halkının parti değiştirmesine sebebiyet vermiştir.

Bölgedeki diğer ilçelerden biri olan Kazımkarabekir, Karaman'ın kuzeybatısında bulunmaktadır. Kazımkarabekir ilçesinin eğim derecesi ve fiziki unsurları, diğer illere göre oldukça düşük bir seyirdedir. İlçe köylerinde toplamda 1.107 kişi yaşamaktadır. Küçük bir yerleşim yerine sahip olan Kazımkarabekir ilçesi, seçim sürecinde kendi içerisinde aktif bir siyasi süreç yaşamaktadır. İlçe genelinde toplamda 6 adet köy bulunmaktadır.

Kazımkarabekir'de fiziki unsurlar, yerleşimin tek bir alanda toplanmasına neden olmuştur. İlçe de köy sayısının az olması, çevre halkı arasındaki etkileşim sürecini arttırmıştır. Bulunulan çevredeki nüfus yoğunluğu, seçmenlerin düşünce yapısını geliştirmekte ve oy oranlarında değişik sonuçlar ortaya çıkarmaktadır. Kazımkarabekir'de ise bu durum ön planda çıkmamış, seçmen ideolojik olarak yakın gördüğü partilere oy kullanma eğilimi göstermiştir.

Şekil 3.14. Kazımkarabekir İlçe Köylerinin Eğim Durumuna Göre Yerleşimi

Kazımkarabekir ilçesinin eğim duruma bakıldığında bölgenin genellikle %3-11 arasında olduğu görülmektedir. Bazı köylerde eğim derecesi %21'in üstüne çıkmıştır. Kazımkarabekir ilçe merkezi ise tamamen eğimsiz bir araziye kurulmuştur. Bölgenin sadece güneybatısı eğimli bir yapıya sahiptir. Bölge köylerinin tamamında kuru tarım yapılmaktadır. Eğimin arttığı yerlerde ise meracılık yer yer görülmektedir (Şekil 1.5). Bölge topraklarının tamamı Kırmızı Akdeniz Topraklarından oluşmaktadır.

İlçe'nin Konya ve Karaman merkeze yakın olması, zaman zaman göçlere sebep olsa bile yıllar bazında köy nüfusu çok fazla değişmemiştir. Aynı zamanda bölgede 2011-2018 yılları arasındaki seçimlerdeki kayıtlı seçmen sayısı genellikle aynı kalmakla birlikte, seçimlere katılım oranları da oldukça yüksektir.

İlçedeki seçmenler, oy kullanma eğiliminde, aynı istikrarı devamlı olarak tekrarlamışlardır. Buda orada yaşayan insanlar üzerinde seçimlerin ne kadar önemli olduğunun bir göstergesidir.

Tablo 4.26. Köylerin Eğitim Derecelerine Göre Sınıflandırılması (2021)

KAZIMKARABEKİR İLÇE KÖYLERİNİN NÜFUS VE EĞİTİM DURUMU				
KÖY ADI	ERKEK NÜFUS	KADIN NÜFUS	TOPLAM NÜFUS	EĞİTİM ARALIĞI (%)
Akarköy Köy	191	185	376	%3-21+
Karalgazi Köy	83	65	148	%3-5
Kızılkuyu Köy	105	98	203	%3
Mecidiye Köy	36	33	69	%3-5
Özyurt Köy	130	135	265	%3-21+
Sinci Köy	27	19	46	%3-5

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>; Erişim: 25.02.2022).

Tablo 4.27. Kazımkarabekir İlçe Köylerindeki Tarım Alanlarının Değişimi (2004-2021)

YIL	TARIM ALANI (Dekar Alan)
2021	200.135
2020	199.284
2019	219.233
2018	216.967
2017	215.464
2016	220.287
2015	236.910
2014	226.820
2013	218.485
2012	205.220
2011	216.297
2010	215.218
2009	196.684
2008	196.046
2007	207.027
2006	203.467
2005	220.280
2004	215.250

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?locale=tr>; Erişim Tarihi: 25.02.2022)

Bölgedeki eğitim oranının belli alanlarda düşük olması, tarımsal faaliyetlerin sürdürülmesi açısından önemli bir etkiye sahiptir. Kazımkarabekir ilçesinin 2004-2011 arası tarım alanında çok fazla bir değişim olmamıştır. Rakamlar her yıl birbirine yakın seyretmiştir. Bölgede en fazla eğitime sahip olan iki köy Akarköy ve Özyurt köyleridir.

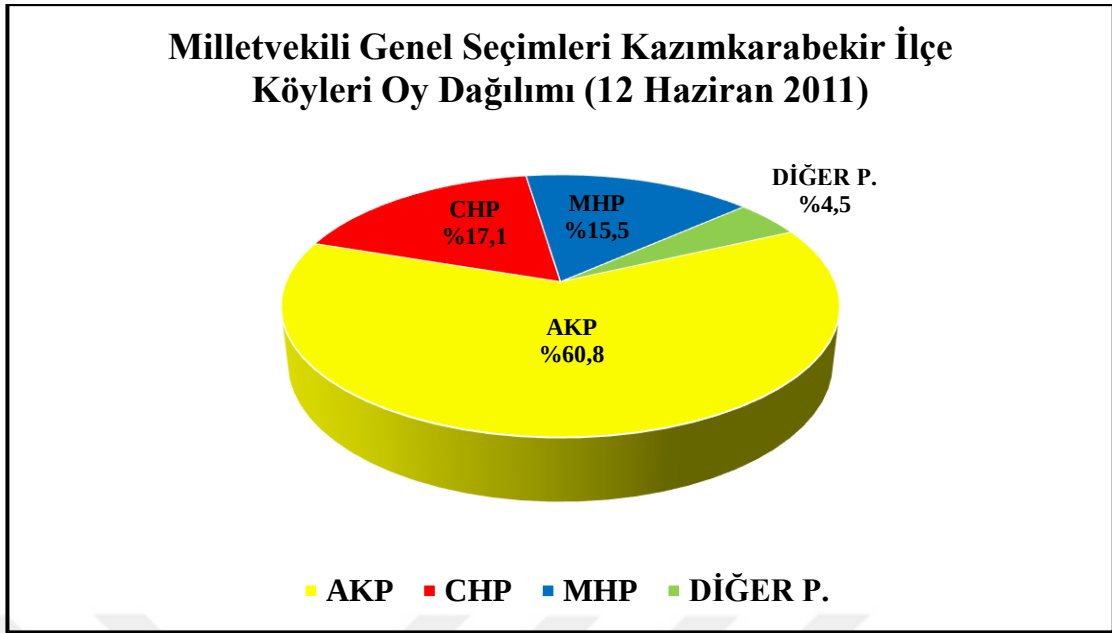
Tablo 4.28. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (12 Haziran 2011)

KAZIMKARABEKİR MERKEZ KÖYLERİNİN PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI				
	PARTİLER			
KÖY ADI	AKP	CHP	MHP	DİĞER PARTİLER
Akarköy Köy	%84,2	%1,6	%8,8	%5,5
Karalgazi Köy	%30,7	%40,9	%15,9	%6,7
Kızılkuyu Köy	%63,9	%11,1	%17,2	%5,7
Mecidiye Köy	%66,1	%7,1	%21,4	%3,6
Özyurt Köy	%81,0	%2,6	%8,7	%5,6
Sinci Köy	%39,4	%39,4	%21,2	%0
AÇILAN SANDIK %100				
TOPLAM	%60,8	%17,1	%15,5	%4,5

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

Kazımkarabekir ilçe köylerinde, 2011 yılında 926 kayıtlı seçmen varken, bu kayıtlı seçmenin 874'ü oy kullanma sürecine katılmıştır. Seçimlere katılım oranı %94,4 olarak kaydedilmiştir.

12 Haziran 2011 seçimleri sonucunda, Adalet ve Kalkınma Partisi ilçe köylerinden 5 tanesini kazanarak, seçimleri %60,8 oy oranı ile tamamlamıştır. Cumhuriyet Halk Partisi, ilçe köylerinden 1 tanesini kazanmış ve seçimleri %17,1'lik bir oy oranı ile tamamlamıştır. Milliyetçi Hareket Partisi ilçe köylerinden herhangi birini kazanamamış, seçimleri ise %15,5'lik oy oranı ile tamamlamıştır. Sinci köyünde Cumhuriyet Halk Partisi ile Adalet ve Kalkınma Partisi'nin oyları eşit gelmiş, bölgede oy çoğunluğuna sahip olan Adalet ve Kalkınma Partisi, köyü bünyesine katmayı başarmıştır. Oy dağılımlarına bakıldığında Adalet ve Kalkınma Partisi'ne oy kullanan seçmen sayısı oldukça fazladır.

Şekil 4.15 Kazımkarabekir İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (12 Haziran 2011)

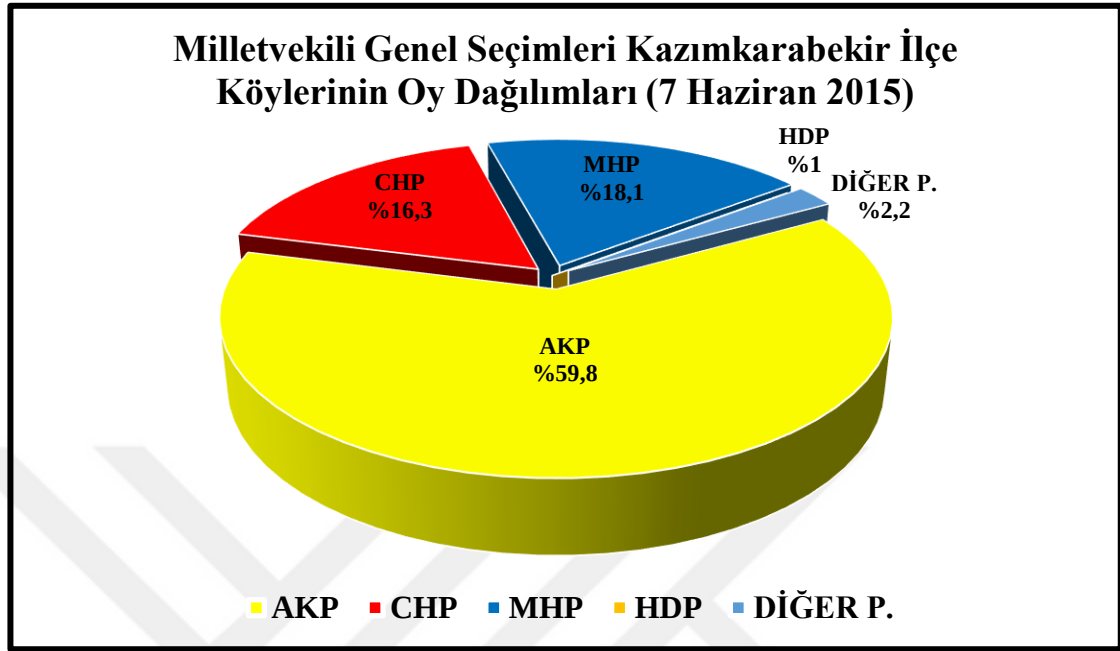
Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

Tablo 4.29. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (7 Haziran 2015)

KAZIMKARABEKİR KÖYLERİNİN PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI					
	PARTİLER				
KÖY ADI	AKP	CHP	MHP	HDP	DiğER PARTİLER
Akarköy Köy	%86,6	%2,5	%6,7	%0	%2,8
Karalgazi Köy	%21,0	%45,7	%22,9	%6,7	%2,0
Kızılkuyu Köy	%65,4	%4,5	%22,4	%0	%5,5
Mecidiye Köy	%79,6	%1,9	%14,8	%0	%0
Özyurt Köy	%67,4	%0,5	%27,8	%0	%3,1
Sinci Köy	%39,3	%42,9	%14,3	%0	%0
	AÇILAN SANDIK %100				
TOPLAM	%59,8	%16,3	%18,1	%1	%2,2

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

7 Haziran 2015 yılında, ilçe köylerdeki toplam kayıtlı seçmen sayısı 887 iken, bunların yalnızca 859'u oy kullanmıştır. Seçimlere katılım oranı %96,8 olmuş, bölge ilçelerinde en yüksek katılım oranı Kazımkarabekir ilçe köylerinde gerçekleşmiştir.

Şekil 4.16. Kazımkarabekir İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (7 Haziran 2015)

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>: Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

7 Haziran 2015 seçimlerinde, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin oy oranlarında pek bir değişiklik olmamıştır. 2011 seçimlerinde, İlçe köylerinden beş tanesine sahip olan, Adalet ve Kalkınma Partisi, bu seçimlerde köylerden bir tanesini kaybetmiş, seçimleri 4 köy ile tamamlamıştır. Cumhuriyet ve Halk Partisi, 2011 seçimlerine göre oy oranını düşürmüş, Adalet ve Kalkınma Partisi ile berabere kaldığı Sinci köyünü bünyesine katarak seçimleri 2 köy ile tamamlamıştır. Milliyetçi Hareket Partisi 2011 seçimlerine göre oy oranını yükseltmiş, seçimleri %18,1'lik bir oy oranı ile tamamlamıştır.

Köylerde genellikle aynı oranda oy çıkması, kır yaşantısının, kent yaşantısından farklı olduğunun bir kanıtıdır. Kırsal alanda yaşayan seçmenin eğitim seviyesi genellikle düşük olmakla birlikte, oy kullanma eğilimi çıkar üzerine olmaktadır. Seçmenin siyasi çıkarı, partiden daha önemlidir. Bu tarz seçmenler üzerinde gelecekteki vaatler değil, geçmişte yaşanan ekonomik olaylar daha önemlidir (Şentürk, H. 2017:50).

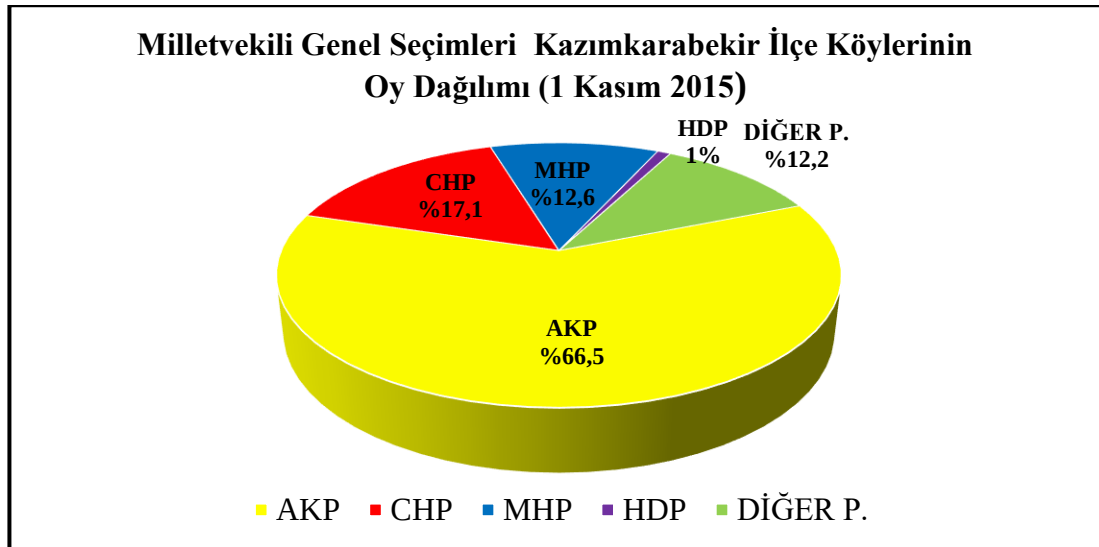
Tablo 4.30. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (1 Kasım 2015)

KAZIMKARABEKİR KÖYLERİNİN PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI					
	PARTİLER				
KÖY ADI	AKP	CHP	MHP	HDP	DİĞER PARTİLER
Akarköy Köy	%94,6	%1,8	%1,2	%0	%1,5
Karalgazi Köy	%34,0	%45,0	%16,0	%2,0	%2,0
Kızılkuyu Köy	%71,5	%7,6	%17,1	%0,6	%1,9
Mecidiye Köy	%87,3	%0	%10,9	%0	%0
Özyurt Köy	%83,2	%2,2	%9,2	%0,5	%3,2
Sinci Köy	%28,6	%46,4	%21,4	%0	%3,6
	AÇILAN SANDIK %100				
TOPLAM	%66,5	%17,1	%12,6	%1	%12,2

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

Tekrarlanan seçimlerde, ilçe köylerinde kayıtlı seçmen sayısı 899 kişi iken, seçimlerde oy kullanan kişi sayısı 844 kişidir. Seçimlere katılım oranı ise %93,9 olarak kaydedilmiştir.

1 Kasım 2015 seçimlerinde, ilçe köylerinde Adalet ve Kalkınma Partisi oy oranı %59,8'den, %66,5'e yükseltmiştir. Parti, altı ay gibi bir sürede oy oranını yükselterek bölge köylerinde yeniden birinci olmuştur. Cumhuriyet Halk Partisi, yeniden iki köy kazanmış, oy oranını yükseltmiş ve seçimleri ikinci parti olarak tamamlamıştır. Milliyetçi Hareket Partisi, 7 Haziran 2015 seçimlerindeki %18,1'lik oy oranını, tekrarlanan seçimlerde %12,6'ya düşürmüştür. Merkez-Sağ grubu arasında oy değişimi, tekrarlanan seçimlerde net bir şekilde görülmektedir.

Şekil 4.17. Kazımkarabekir İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (1 Kasım 2015)

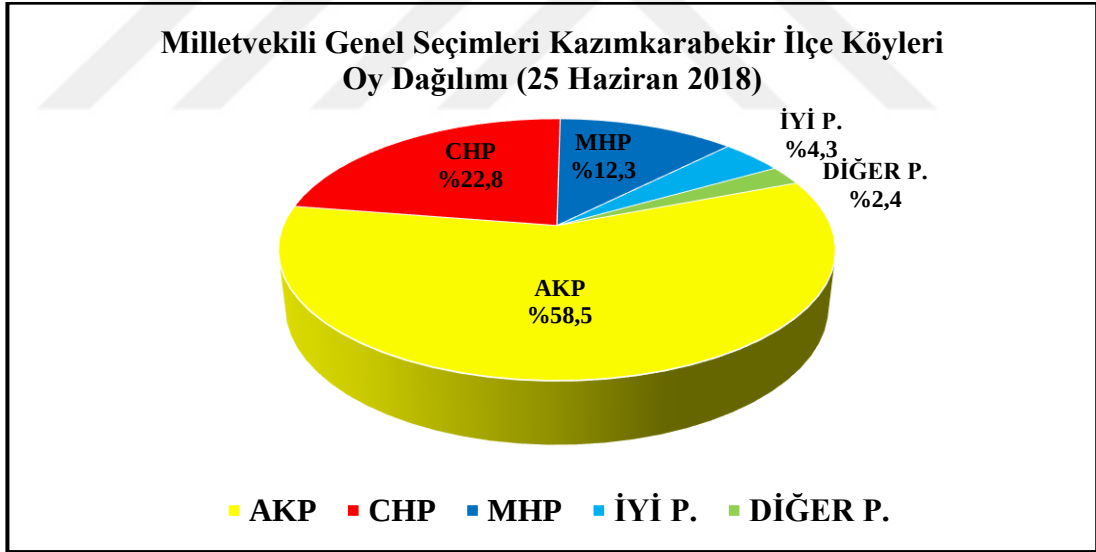
Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

Tablo 4.31. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (24 Haziran 2018)

KAZIMKARABEKİR İLÇESİ KÖYLERİNİN PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI					
	PARTİLER				
KÖY ADI	AKP	CHP	MHP	İYİ P.	DİĞER PARTİLER
Akarköy Köy	%69,6	%24,0	%18,0	%4,8	%0,6
Karalgazi Köy	%20,6	%55,7	%11,3	%6,2	%4,1
Kızılkuyu Köy	%66,0	%5,4	%14,3	%6,8	%2,1
Mecidiye Köy	%74,1	%3,4	%10,3	%5,2	%1,7
Özyurt Köy	%80,2	%0,5	%12,6	%3,3	%2,6
Sinci Köy	%40,7	%48,1	%7,4	%0	%3,7
	AÇILAN SANDIK %100				
Millet İttifakı	%0,1				
Cumhur İttifakı	%1,2				
TOPLAM	%58,5	%22,8	%12,3	%4,3	%2,4

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>: Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

24 Haziran 2018 seçimlerinde, ilçe köylerinde 839 kayıtlı seçmen varken, bunların yalnızca 800'ü seçim sürecine katılmış ve oylarını kullanmıştır. Seçim sürecine katılım oranı %95,4 olarak kaydedilmiştir.

Şekil 4.18. Kazımkarabekir İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (24 Haziran 2018)

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>: Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

2018 Milletvekili genel seçimlerinde, Adalet ve Kalkınma Partisi, oy oranını düşürmüş, seçimleri %58,5'lik bir oy oranı ile tamamlamıştır. Cumhuriyet Halk Partisi seçimlerde oy oranını yükseltmiş, seçimleri %22,8'lik bir oy oranı ile tamamlamıştır. Cumhuriyet Halk Partisi, seçimleri iki köy ile tamamlamıştır. Milliyetçi Hareket Partisi'nin oy oranlarında bir değişiklik olmamış, seçimleri %12,3'lük bir oy oranı ile tamamlamıştır.

Seçimlere yeni katılan İyi Parti, köylerden %4,3'lük bir oy oranı almıştır. Kazımkarabekir ilçe köylerinin oy dağılımlarında 2011-2018 yılları arasında çok bir değişiklik olmamış,

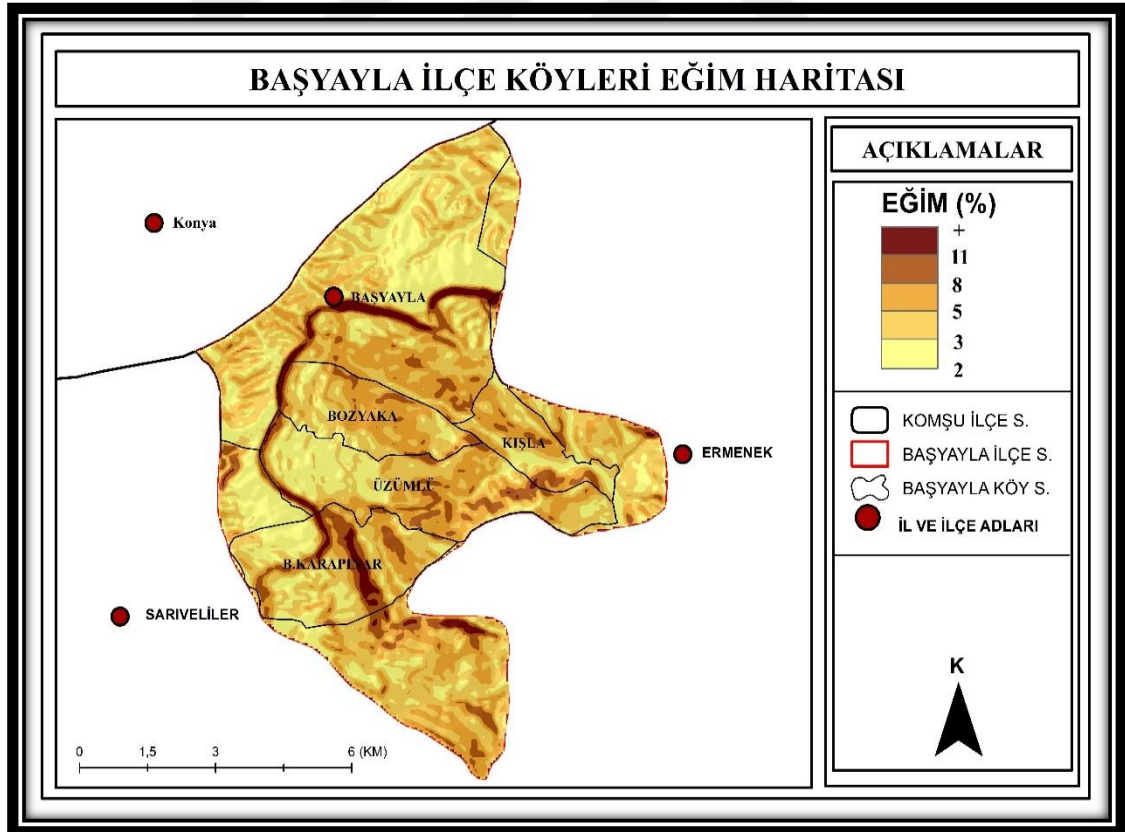
Tablo 4.32. Kazımkarabekir İlçe Köylerinde Partilerdeki Değişimler ve Eğim Durumları

12 Haziran 2011				
CHP	EĞİM DURUMU	AK PARTİ	EĞİM DURUMU	MHP
Karalgazi Köy	%3-5	Akarköy Köy	%3-21+	-
Sinci Köyü iki parti Arasında Kalmıştır. 7 Haziran 2015 seçimlerin Köy AK Parti'den CHP'ye geçmiştir.		Kızılkuyu Köy	%3	
		Mecidiye Köy	%3-5	
		Özyurt Köy	%3-21+	
		Sinci Köy	%3-5	
7 Haziran 2015				
CHP	EĞİM DURUMU	AK PARTİ	EĞİM DURUMU	MHP
Karalgazi Köy	%3-5	Akarköy Köy	%3-21+	-
Since Köy	%3-5	Kızılkuyu Köy	%3	
		Mecidiye Köy	%3-5	
		Özyurt Köy	%3-21+	
1 Kasım 2015				
CHP	EĞİM DURUMU	AK PARTİ	EĞİM DURUMU	MHP
Karalgazi Köy	%3-5	Akarköy Köy	%3-21+	-
Sinci Köy	%3-5	Kızılkuyu Köy	%3	
		Mecidiye Köy	%3-5	
		Özyurt Köy	%3-21+	
24 Haziran 2018				
CHP	EĞİM DURUMU	AK PARTİ	MHP	İYİ PARTİ
Karalgazi Köy	%3-5	Akarköy Köy	-	-
Sinci Köy	%3-5	Kızılkuyu Köy		
		Mecidiye Köy		
		Özyurt Köy		

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

2011-2018 yılları arasında Kazımkarabekir'deki milletvekili genel seçim sonuçlarına bakıldığında, köylerden çıkan oyların genellikle aynı partilere toplandığı görülmektedir. Belli köylerde yaşayan insanların, düşüncelerinin ve ideolojilerinin değişmediği, sadece ekonominin değil, bölgede yaşayan insanların etnik ve sosyal yapılarının da seçimlerde önemli bir rol oynadığı görülmektedir.

Bölgede diğer ilçelerden biri olan Başyayla ilçesi, yüzölçümü olarak bölgedeki en küçük alana sahiptir. Başyayla ilçe köylerinde toplamda 1.577 kişi yaşamaktadır. Bu nüfusun 786'sı erkek, 791'i kadındır. İlçede toplamda 4 adet köy bulunmaktadır. Başyayla ilçesinin fiziki yapısına bakıldığında bölge eğiminin yer yer attığı, bazı yerlerde ise eğim derecesinin oldukça düşük olduğu görülmektedir. İlçenin genelinde Kahverengi Orman Toprağı ve Kırmızı Kahverengi Akdeniz Toprağı Yaygındır (Şekil 1.4). İlçede genellikle mera alanı ve orman alanı yaygındır. Bunun yanı sıra ilçede, belli alanlarda kuru tarım ve sulı tarım yapılmaktadır (Şekil 1.5). Bu ekonomik faaliyetler büyük olmamakla birlikte, hane halkının geçimi üzerine yapılan tarımsal faaliyetler olarak görülmektedir.

Şekil 4.19. Başyayla İlçe Köylerinin Eğim Durumuna Göre Yerleşimi

Tablo 4.33. Köylerin Eğitim Derecelerine Göre Sınıflandırılması (2021)

BAŞYAYLA İLÇE KÖYLERİNİN NÜFUS VE EĞİTİM DURUMU				
KÖY ADI	ERKEK NÜFUS	KADIN NÜFUS	TOPLAM NÜFUS	EĞİTİM ARALIĞI (%)
Bozyaka Köy	79	75	154	%2-8
B. Karapınar Köy.	241	261	502	%2-11+
Kışlaköy Köy	266	230	496	%2-8
Üzümlü Köy	200	225	425	%2-8

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>; Erişim: 25.02.2022).

Tablo 4.34. Başyayla İlçe Köylerindeki Tarım Alanlarının Değişimi (2004-2021)

YIL	TARIM ALANI (Dekar Alan)
2021	18.902
2020	18.902
2019	18.497
2018	18.989
2017	18.931
2016	19.235
2015	19.520
2014	19.589
2013	19.520
2012	19.632
2011	19.520
2010	18.180
2009	17.521
2008	17.647
2007	16.301
2006	19.484
2005	19.220
2004	19.720

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?locale=tr>; Erişim Tarihi: 25.02.2022)

Bölgenin genel eğitim durumuna bakıldığında, eğiminin %2-8 arasında olduğu görülmektedir. Eğitim yer yer artsa bile, bölgenin eğitim derecesi ortalamanın altındadır. Bu etmenler bölgede belli alanlarda tarıma olanak sağlamaktadır.

2004-2021 arasında “Tarımsal Üretim Alanına” bakıldığında, bölgede genellikle aynı dekar alanda üretim yapıldığı görülmektedir. Bölgede en az tarımsal üretim miktarı 2007 yılında görülmüştür. Bölgede aynı alanlarda tarım üretiminin yapılması, ilçe halkında tarımla uğraşan kişilerin genellikle aynı miktarda üretim yapmasına bağlı olarak gelişmiş bir durum olabilir.

Tablo 4.35. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (12 Haziran 2011)

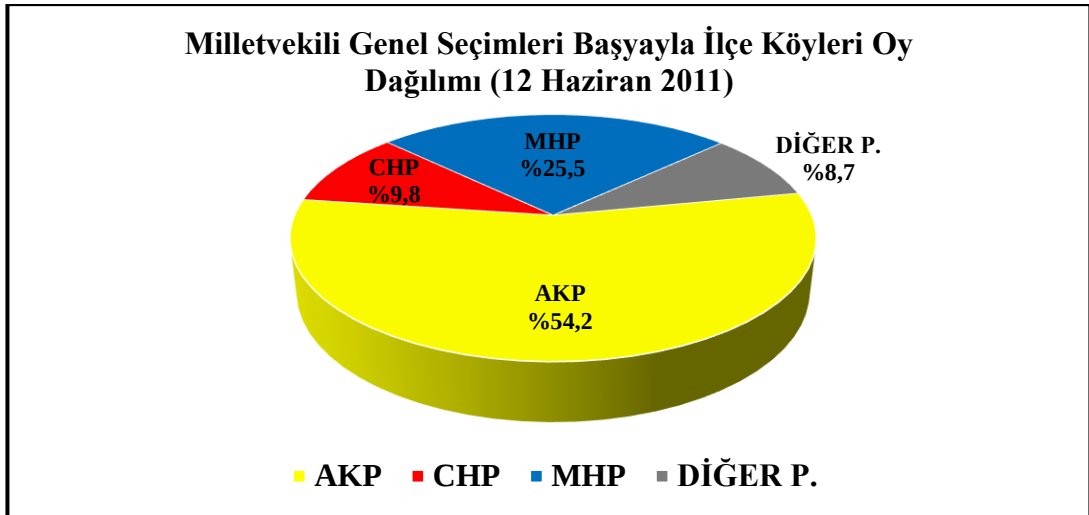
BAŞYAYLA MERKEZ KÖYLERİNİN PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI				
	PARTİLER			
KÖY ADI	AKP	CHP	MHP	DİĞER PARTİLER
Bozyaka Köy	%48,7	%8,3	%27,6	%4,7
B. Karapınar Köy.	%55,5	%9,7	%22,7	%9,7
Kışlaköy Köy	%54,1	%10,0	%27,2	%12,8
Üzümlü Köy	%58,7	%11,2	%22,7	%7,9
	AÇILAN SANDIK %100			
TOPLAM	%54,2	%9,8	%25,5	%8,7

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

12 Haziran 2011 seçimlerinde, bölge köylerinde toplamda 1.511 kayıtlı seçmen varken, bunların yalnızca 1.363’ü oy kullanma sürecine katılmıştır. Seçimlere katılım oranı ise %89,3 olarak kaydedilmiştir.

Seçim sonucuna bakıldığında, bölge köylerinde Adalet ve Kalkınma Partisi birinci gelmiş, seçimleri %54,2’lik bir oy oranı ile tamamlamıştır. Adalet ve Kalkınma Partisi, ilçe köylerinin tamamını kazanmış ve seçimleri açık ara bitirmiştir. Cumhuriyet Halk Partisi seçimleri %9,8’lik bir oy oranı ile tamamlamıştır. Milliyetçi Hareket Partisi ise seçimleri %25,5’lik bir oy oranı ile ikinci olarak tamamlamıştır.

Başyayla ilçesi hem yerel seçimlerde hem milletvekili genel seçimlerinde Adalet ve Kalkınma Partisi’nin en çok oy aldığı yerlerden birisidir. İlçede Merkez-Sağ kanadı oldukça güçlüdür. Burada seçmen, parti ideolojisi ve parti liderinin siyasi imajından etkilenilerek oy kullanma eğilimi göstermiştir.

Şekil 4.20. Başyayla İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (12 Haziran 2011)

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

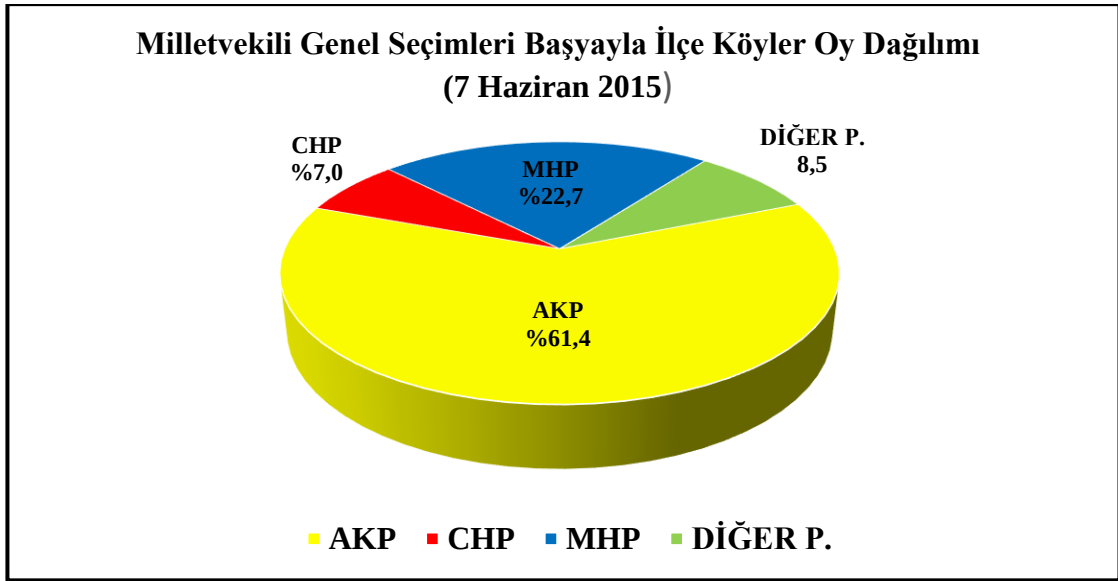
Tablo 4.36. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (7 Haziran 2015)

BAŞYAYLA KÖYLERİNİN PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI					
	PARTİLER				
KÖY ADI	AKP	CHP	MHP	HDP	DİĞER PARTİLER
Bozyaka Köy	%63,3	%7,5	%21,7	%0	%4,9
B. Karapınar Köy.	%54,2	%8,3	%28,2	%0,5	%7,6
Kışlaköy Köy	%56,2	%8,7	%27,2	%0,3	%12,6
Üzümlü Köy	%72,1	%3,6	%14,0	%0	%9,1
AÇILAN SANDIK %100					
TOPLAM	%61,4	%7,0	%22,7	%0	%8,5

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

7 Haziran 2011 seçimlerinde, bölgede kayıtlı seçmen sayısı 1.441 kişidir. Bu kişilerin yalnızca 1.264'ü oy kullanma sürecine katılmıştır. Seçimlere katılım oranı ise %87,7 olarak kaydedilmiştir.

Seçimleri sonucuna bakıldığında, oy kullanan seçmenin bilişsel olarak, parti imajına göre oy kullanma eğilimi gösterdiğini görebiliriz. Dini veya sosyolojik açıdan Adalet ve Kalkınma Partisi bölge halkı üzerinde önemli bir siyasi imaj kazanmıştır. Burada seçmen, eğilimlerinde “Kararlı” bir yapı sergileyerek, oy kullanma sürecinde başka bir partiye yönelmez (Houghton, D. P. 2021:181).

Şekil 4.21. Başyayla İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (7 Haziran 2015)

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

7 Haziran 2015 seçimlerinde, Adalet ve Kalkınma Partisi bölge köylerinin hepsini kazanmış ve oy oranını yükseltmiştir. Seçimleri %61,4'lük bir oy oranı ile tamamlamıştır. Cumhuriyet Halk Partisi, oy oranını daha da düşürerek, seçimleri %7,0'lık bir oy oranı ile tamamlamıştır. Milliyetçi Hareket Partisi bölgedeki oyunu belli oranda korumaya devam etmiş, seçimleri %22,7'lik bir oy oranı ile tamamlamıştır.

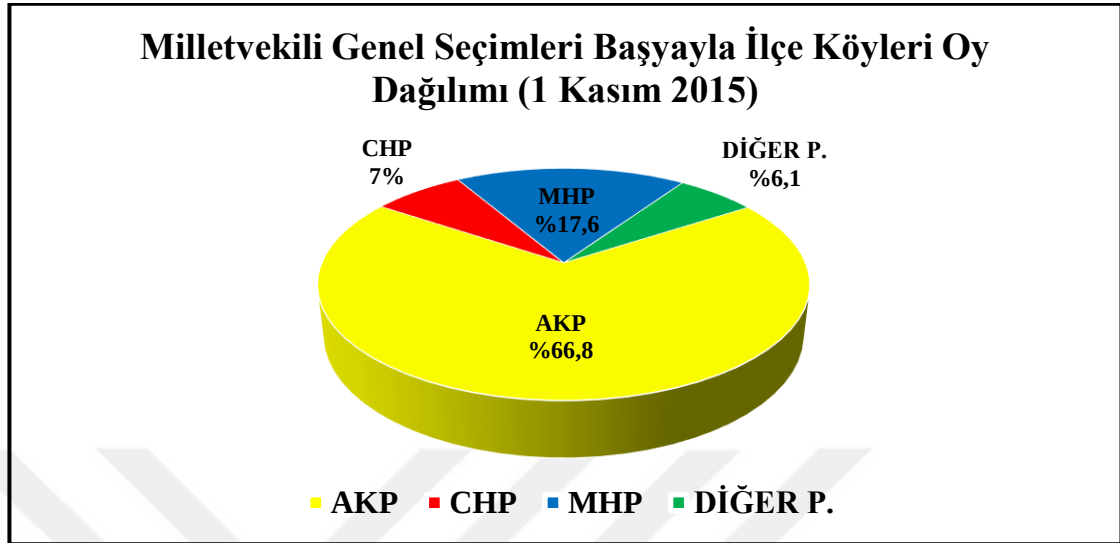
Tablo 4.37. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (1 Kasım 2015)

BAŞYAYLA KÖYLERİNİN PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI					
	PARTİLER				
KÖY ADI	AKP	CHP	MHP	HDP	DiğER PARTİLER
Bozyaka Köy	%69,7	%5,7	%17,2	%0	%4,0
B. Karapınar Köy.	%63,0	%8,8	%17,6	%1,1	%10,0
Kışlaköy Köy	%65,1	%7,8	%22,8	%0	%5,6
Üzümlü Köy	%69,7	%5,9	%13,1	%0,3	%5,1
AÇILAN SANDIK %100					
TOPLAM	66,8	%7,0	%17,6	%0	%6,1

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

Tekrarlanan 1 Kasım 2015 seçimlerinde, Adalet ve Kalkınma Partisi oy oranını yeniden yükseltmiş, seçimleri %66,8'lik bir oy oranı ile tamamlamıştır. Adalet ve Kalkınma Partisi köylerin 4'ünde yeniden kazanmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi tekrarlanan seçimlerde yeniden aynı oranı almış ve seçimleri %7,0'lık oy oranı ile tamamlamıştır.

Milliyetçi Hareket Partisi tekrarlanan seçimlerde oy oranını düşürmüş, seçimleri %17,6'lık bir oy oranı ile tamamlamıştır. Merkez-Sağ grubu arasında oy kaymaları yaşanmıştır.

Şekil 4.22 Başyayla İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (1 Kasım 2015)

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

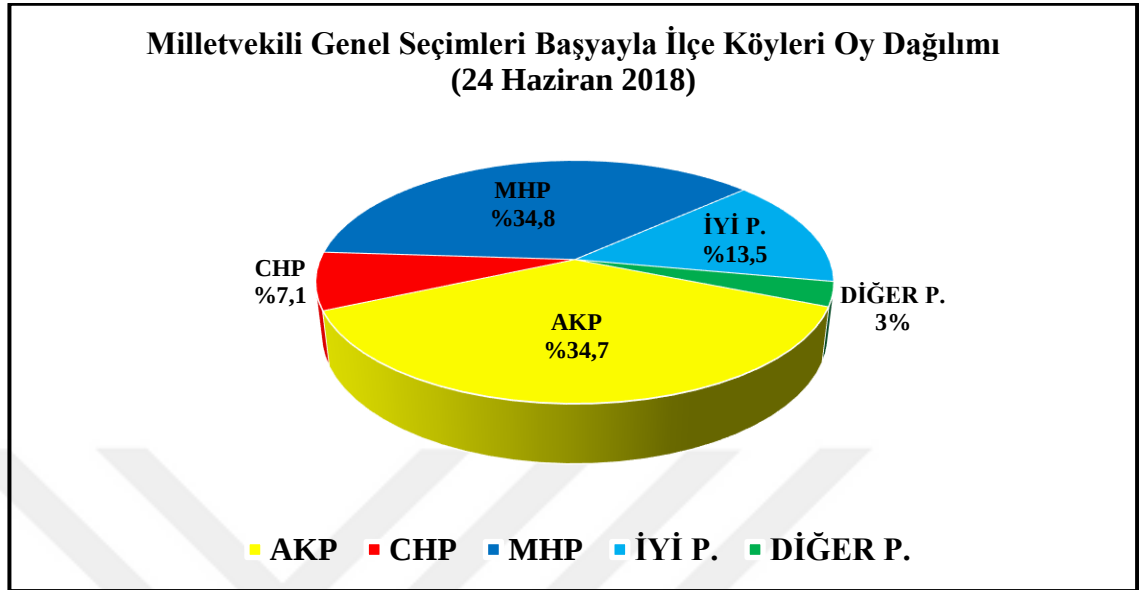
2011-2015 yılları arasında, 3 kez yapılan milletvekili genel seçimlerinde, Merkez- Sağ grubunda yer alan Adalet ve Kalkınma Partisi, oy oranını sürekli olarak yükseltmiştir. Merkez-Sol grubunda yer alan partiler, her ne kadar oy değişikliği yaşanmasa da Merkez-Sol grubundan, Merkez-Sağ grubuna da oy geçişi yaşandığı düşünülebilir. Seçimleri belirleyen asıl unsur bölgede yaşayan köy halkının etnik yapısı ve düşünce biçimi olmuştur.

Tablo 4.38. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (24 Haziran 2018)

BAŞYAYLA İLÇESİ KÖYLERİNİN PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI					
	PARTİLER				
KÖY ADI	AKP	CHP	MHP	İYİ P.	DİĞER PARTİLER
Bozyaka Köy	%26,5	%8,5	%41,0	%13,7	%2,6
B. Karapınar Köy.	%43,6	%10,3	%16,1	%17,0	%3,7
Kışlaköy Köy	%43,8	%6,0	%30,1	%15,8	%2,4
Üzümlü Köy	%25,0	%3,6	%52,3	%7,5	%3,6
Cumhur İttifakı	%1,6				
Millet İttifakı	%0,6				
	AÇILAN SANDIK %100				
TOPLAM	%34,7	%7,1	%34,8	%13,5	%3,0

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

24 Haziran 2018 seçimlerinde bölgede 1.349 kayıtlı seçmen varken, bunların yalnızca 1.175 tanesi oy kullanma sürecine katılmıştır. Seçimlere katılım oranı %87,1 olarak kaydedilmiştir.

Şekil 4.23. Başyayla İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (24 Haziran 2018)

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

24 Haziran 2018 milletvekili genel seçimleri, diğer seçimlere göre farklı bir sonuçla bitmiş, ilçe köylerinde seçimleri Milliyetçi Hareket Partisi kazanmıştır. Parti seçimleri %34,8’lik bir oy oranı ile tamamlamıştır. Bölge köylerden iki tanesini kazanmış ve oy oranını yükseltmiştir.

2018 yılında sandıktan farklı oy çıkması, seçim sürecinde partilerin ittifak bünyesinde toplanması olarak görülmektedir. Özellikle 2018 yılında Adalet ve Kalkınma Partisi’nin yapmış olduğu siyasi söylemler, seçmenler üzerinde parti ideolojisini yıpratmıştır. Bu bakımdan partiler, iki taraf içinde seçmenine hitap edecek siyasi lider imajına uygun adaylar çıkarmaya çalışmışlardır. Merkez-Sağ kanadında yer alan seçmenlerin bazıları bu durumdan memnunken, bazıları bu durumu olumlu karşılamamıştır. Bu bakımdan 2018 seçimleri, ittifaklar arası oy kaymalarının ve siyasi söylemlerin en fazla olduğu dönem olarak kabul edilebilir (Miş, N. vd., 2018:33).

Tablo 4.39. Başyayla İlçe Köylerinde Partilerdeki Değişimler ve Eğitim Durumları

12 Haziran 2011				
CHP	EĞİTİM DURUMU	AK PARTİ	EĞİTİM DURUMU	MHP
-		Bozyaka Köy	%2-8	-
		B.Karapınar Köy.	%2-11+	
		Kışlaköy Köy	%2-8	
		Üzümlü Köy	%2-8	
7 Haziran 2015				
CHP	EĞİTİM DURUMU	AK PARTİ	EĞİTİM DURUMU	MHP
-	-	Bozyaka Köy	%2-8	-
		B.Karapınar Köy	%2-11+	
		Kışlaköy Köy	%2-8	
		Üzümlü Köy	%2-8	
1 Kasım 2015				
CHP	EĞİTİM DURUMU	AK PARTİ	EĞİTİM DURUMU	MHP
-	-	Bozyaka Köy	%2-8	-
		B.Karapınar Köy	%2-11+	
		Kışlaköy Köy	%2-8	
		Üzümlü Köy	%2-8	
24 Haziran 2018				
CHP	EĞİTİM DURUMU	AK PARTİ	MHP	İYİ PARTİ
-	-	B.Karapınar Köy	Bozyaka Köy	-
		Kışlaköy Köy	Üzümlü Köy	
			2 Köy AK PARTİ'den MHP'ye geçmiştir.	

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

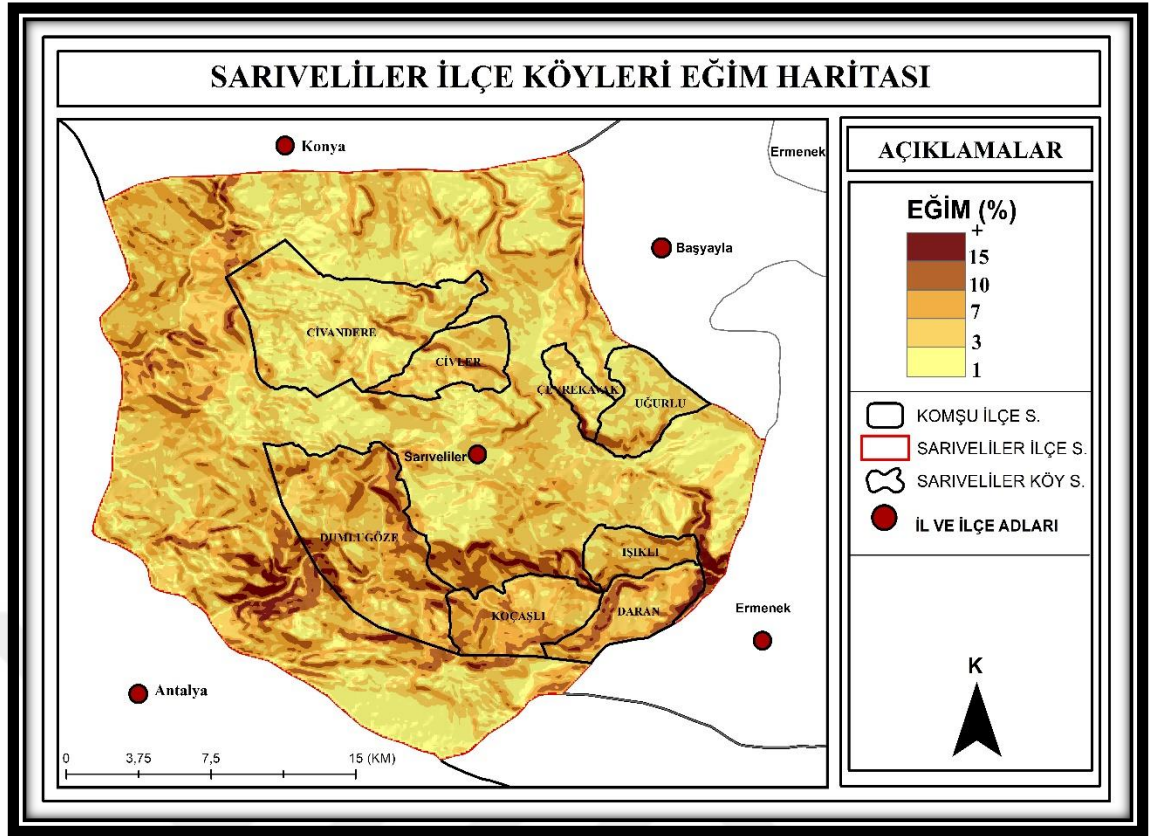
24 Haziran 2018 seçimlerinde, Cumhur ittifakı arasında birleşme sonucu oy kaymaları yaşanmıştır. Milliyetçi Hareket Partisi oy oranını yükseltmiştir. Bunun sonucunda iki köy Adalet ve Kalkınma Partisi'nden, Milliyetçi Hareket Partisine geçmiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi kendi oy oranını yarı yarıya düşürmüş, ilçe köylerinde seçimleri %0,01'lik bir oy oranı ile kaybetmiştir. Seçimleri %34,7'lik bir oy oranı ile tamamlamıştır. Son 3 yılda parti %32,1'lik bir oy oranı kaybı yaşamıştır. Cumhuriyet Halk Partisi taban oyunu korumaya devam etmiş seçimleri %7,1'lik bir oy oranı ile tamamlamıştır. Merkez-Sol grubu bölgede güçsüz kalmış, seçimlerde hiçbir değişiklik yaşamamıştır.

Seçimlere yeni katılan İyi Parti, ilçe köylerinden %13,5'lik bir oy oranı kazanmıştır. Merkez- Sağ grubundan İyi Parti'ye oy kaymaları yaşanmıştır. Bulunduğu ittifak her ne kadar farklı olsa da ideolojik düşünce ve dini yaklaşım Merkez-Sağ kanadından oy almasına neden olmuştur. Çoğu ilçede olduğu gibi, yeni kurulan bir partiye karşı bölge köylerinde yaşayan insanlar, sıcakkanlı bir tutum sergileyerek oy kullanma eğilimlerini değiştirmişlerdir.

Bölgede her ne kadar tarım, yerleşme vb. birçok beşerî etmen seçimlerde etkili olsa da köylerin birbiri ile iletişimi ve ideolojik yaklaşımları, oy kullanma sürecine direkt olarak etki etmektedir. İlçede Merkez-Sağ grubu güçlü bir ideolojik altyapıya sahiptir. Yerleşim yerlerinin küçük olması ve bu yerleşim yerlerinde az insanın yaşaması, insanların birbiri ile etkileşimini kuvvetlendirmiş, bunun sonucunda ise insanlar oy kullanırken sadece ekonomik açıdan değil, birbirinin de düşüncelerinden etkilenmiştir. İnsanların yeni partilere duyduğu yakınlık, sosyal eksikliklerini tamamlamak için bir araç vazifesi görürken, aynı zamanda kendi dini ve sosyal statülerinin başkalarının aracılığıyla yeniden duyurma yolu olarak görülmüştür.

Siyasal eylem sürecinde parti değişikliği, genellikle aynı grup içerisinde olmuştur. Bu bakımdan seçmen her ne kadar parti değişikliğine gitse bile, yine kendi siyasi ve kültürel yaşantısına en yakın partiye oy kullanma eğilimi göstermiştir.

Şekil 4.24. Sarıveliler İlçe Köylerinin Eğim Durumuna Göre Yerleşimi

Sarıveliler ilçe köylerinin fiziki duruma bakıldığında, bölge köyleri genellikle eğimli bir azariye konumlanmış şekilde bulunmaktadır. Bölgenin güneybatı kesimindeki eğim durumu %10'nun üstündeyken, kuzey kesiminde ve diğer bölgelerde eğim derece ortalamanın altındadır. Eğimin en az olduğu yer Civandere Köyü'dür.

2021 nüfus kayıtlarına göre bölge köylerinde toplamda 6.125 kişi yaşamaktadır. Bunların 2073'ü erkek, 1916'sı kadındır. Bölgede son kayıtlara göre 7 adet köy bulunmaktadır. İlçe köylerinde genellikle Kırmızı Akdeniz Toprağı, Kırmızı Kahverengi Akdeniz Toprağı, Kahverengi Orman Toprağı ve Çıplak Arazi yaygın olarak görülmektedir (Şekil 1.4.). İlçede arazi kullanımda ise genellikle orman ve mera alanı bulunmaktadır (Şekil 1.5.). Tarım arazisinin, zaman içerisinde sürekli olarak artması, üretim miktarında aynı oranda artmasına neden olmuştur. Köy nüfusunun zamanla azalması, oylardaki değişimleri etkilemiştir.

Tablo 4.40. Köylerin Eğitim Derecelerine Göre Sınıflandırılması (2021)

SARIVELİLER İLÇE KÖYLERİNİN NÜFUS VE EĞİTİM DURUMU				
KÖY ADI	ERKEK NÜFUS	KADIN NÜFUS	TOPLAM NÜFUS	EĞİTİM ARALIĞI (%)
Civandere Köy	146	139	285	%1-10
Civler Köy	664	599	1264	%1-10
Daran Köy	119	110	229	%1-15+
Dumlugöze Köy	750	709	1459	%1-15+
Işıklı Köy	48	46	94	%3-15+
Koçaşlı Köy	199	161	360	%3-10
Uğurlu Köy	147	152	299	%1-10

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>; Erişim: 25.02.2022).

2011-2018 yılları arasında ilçe köylerine bakıldığında, 2011 ve 2015 yılında bölgede bulunan ‘Çevrekavak Köyü’ 2021 ADNKS Adrese Dayalı Kayıt Sistemi) köy yerleşmelerinde görülmemektedir. Çevrekavak Köyü, 2011-2018 yılları arasında yapılan tüm seçimlerde oy kullanma sürecine katılmıştır. Çevrekavak Köyü’nün genel eğitim durumu %3-15 arasındadır. İlçede, seçimlere katılan Çevrekavak Köyünde son nüfus sayımı 2017 yılında gözlemlenmekte, sayıma göre köy; 90 erkek, 94 kadın toplam 184 kişiden oluşmaktadır.

İlçe köylerinin genel eğitim durumuna bakıldığında, köyler kendi içerisinde farklı eğitim decesine sahiptir. Köyler genel olarak bakıldığında %1-10 arasında ortalama bir eğitime sahiptir. Köyler içerisinde eğitim derecesinin sürekli değişmesi, tarımın belli bir alanda yapılmasına olanak sağlamıştır. Tarımsal üretim ise fiziki koşullar doğrultusunda her yıl değişmiştir.

İlçe köylerinde eğitim derecesinin fazla olması, köylerde mera ve orman arazisinin atmasına sebep olmuş, buna bağlı olarak köylerde farklı ekonomik faaliyetler gelişmiştir. Hiç şüphesiz ki bu ekonomik faaliyetlerin çeşitliliği, oy kullanan seçmen üzerinde oldukça etkili bir çıkış noktadır. Köylerde yaşayan insanlar, genellikle eğitimin az olduğu bölgelerde kümeler halinde yerleşim göstermişlerdir. Sadece ekonomik faaliyetler ve yerleşme değil, bölge halkının kültürel ve dini tüm ideolojik yaklaşımları oy oranlarına ve parti içi oy değişimlere neden olmuştur.

Tablo 4.41. Sarıveliler İlçesindeki Köylerin Tarım Alanlarındaki Değişim (2004-2021)

YIL	TARIM ALANI (Dekar Alan)
2021	41.440
2020	44.426
2019	69.664
2018	69.912
2017	70.135
2016	71.321
2015	70.776
2014	60.177
2013	59.643
2012	54.012
2011	84.245
2010	87.325
2009	70.114
2008	69.581
2007	67.752
2006	67.481
2005	59.120
2004	58,880

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?locale=tr>; Erişim Tarihi: 25.02.2022)

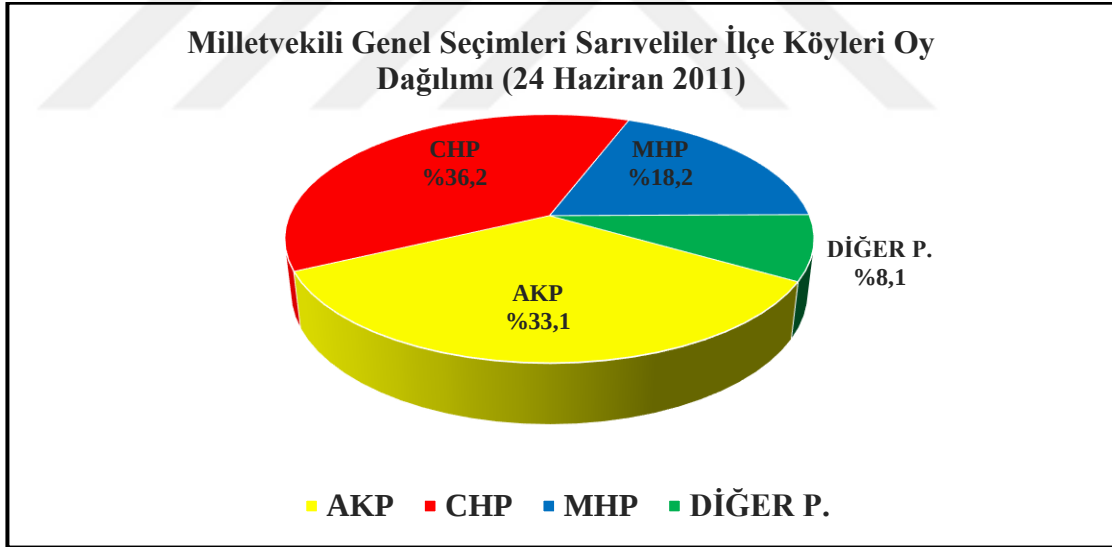
İlçe köylerinde, tarımsal alan sürekli olarak değişmiş en düşük yıllarını 2020-2021 yılları arasında yaşamıştır. 2004 yılından sonra, sürekli olarak artan tarım alanı 2010-2011 yılları arasında en yüksek rakama ulaşmıştır. 2011 yılından sonra, bu rakam sürekli olarak değişmiş ve köylerdeki tarımsal alan yıllar içerisinde azalmıştır. Aynı zamanda bölgedeki tarımsal alan miktarı diğer ilçelere göre oldukça düşük bir seviyededir. Tarımın azalması, köylerde yaşayan insanların başka ekonomik faaliyetlere yönelmesine ve ya iş alanını değiştirmesine neden olmuş olabilir.

Tablo 4.42. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (12 Haziran 2011)

SARIVELİLER MERKEZ KÖYLERİNİN PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI				
	PARTİLER			
KÖY ADI	AKP	CHP	MHP	DİĞER PARTİLER
Civandere Köy	%46,3	%16,1	%25,2	%6,5
Civler Köy	%30,0	%31,8	%24,5	%10,1
Çevrekavak Köy	%9,1	%69,7	%11,4	%7
Daran Köy	%39,0	%35,4	%13,4	%9,9
Dumlugöze Köy	%51,8	%6,7	%26,0	%8,2
Işıklı Köy	%31,0	%39,3	%21,4	%3,6
Koçaşlı Köy	%44,2	%16,9	%19,4	%14,7
Uğurlu Köy	%13,8	%73,7	%4,3	%5,5
AÇILAN SANDIK %100				
TOPLAM	%33,1	%36,2	%18,2	%8,1

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>: Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

İlçe köylerinde, 2011 yılında 5.348 kayıtlı seçmen varken, bunların yalnızca 4.475'i oy kullanma sürecine katılmıştır. İlçe köylerinde seçimlere katılım oranı %83,7'dir.

Şekil 4.25. Sarıveliler İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (12 Haziran 2011)

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>: Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

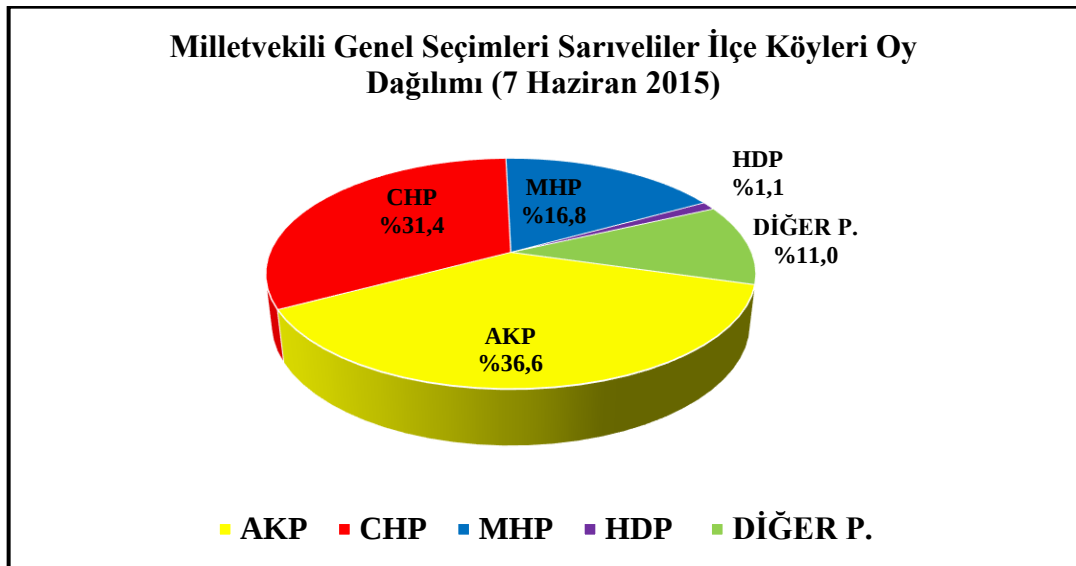
24 Haziran 2011 seçimlerinde ilçe köylerinde Cumhuriyet Halk Partisi, %36,2'lik bir oy oranı ile birinci gelmiş, köylerin 4 tanesini kazanmıştır. Adalet ve Kalkınma Partisi ilçe köylerinden %33,1'lik bir oy oranı almış, seçimleri 4 köy kazanarak tamamlamıştır. Milliyetçi Hareket Partisi seçimlerde %18,2'lik bir oy oranı almış, fakat köy kazanamamıştır.

Tablo 4.43. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (7 Haziran 2015)

SARIVELİLER İLÇE KÖYLERİNİN PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI					
	PARTİLER				
KÖY ADI	AKP	CHP	MHP	HDP	DİĞER PARTİLER
Civandere Köy	%52,7	%15,1	%23,9	%1,0	%5,5
Civler Köy	%33,2	%27,5	%24,1	%0,5	%11,9
Çevrekavak Köy	%12,9	%66,4	%10,7	%2,9	%4,2
Daran Köy	%49,0	%24,1	%12,4	%1,4	%10,6
Dumlugöze Köy	%65,4	%4,0	%14,7	%0,5	%9,1
Işıklı Köy	%26,9	%33,3	%19,2	%0	%18
Koçanlı Köy	%37,9	%12,8	%26,7	%2,2	%18,1
Uğurlu Köy	%15,2	%68,4	%3,4	%0,4	%11,3
AÇILAN SANDIK %100					
TOPLAM	%36,6	%31,4	%16,8	%1,1	%11,0

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>: Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

7 Haziran 2015 seçimlerinde, bölgede toplamda 5.104 kayıtlı seçmen varken bunların yalnızca 4.154'ü oy kullanma sürecine katılmıştır. Yapılan seçimlere katılım oranı düşmüş, bu sayı %81,4 olarak kaydedilmiştir. 2015 seçimlerinde ilçe köylerinde değişiklik olmuş, Adalet ve Kalkınma Partisi birinci olarak, Cumhuriyet Halk Partisi'nden fazla oy toplamıştır. Diğer partilerin aldığı oy sayısı artmış, parlamento da yer alamayan partilerin toplam oy oranı ise %11,0 olarak kaydedilmiştir.

Şekil 4.26. Sarıveliler İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (7 Haziran 2015)

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>: Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

İlçe köylerinde yapılan seçimlerde, Adalet ve Kalkınma Partisi %36,6'lık bir oy oranı alarak birinci gelmiş, ilçe köylerinden 5 tanesini kazanarak seçimleri tamamlamıştır. Cumhuriyet Halk Partisi 2011 yılında yapılan seçimlere göre oy kaybetmiş, seçimleri %31,4'lük bir oy oranı ile tamamlamıştır. Elinde bulunan 4 köyden birini kaybetmiş, seçimleri 3 köy kazanarak tamamlamıştır.

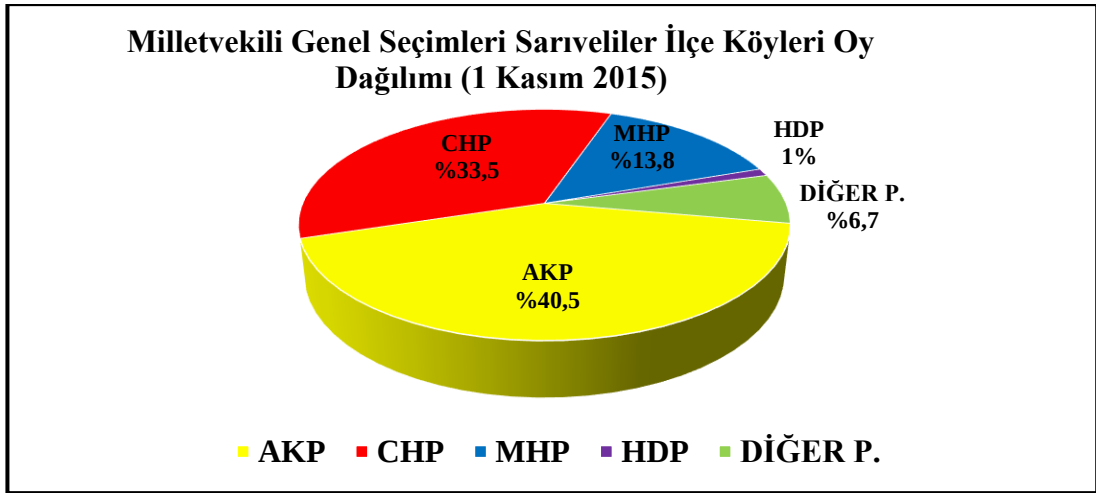
Milliyetçi Hareket Partisi 2011 seçimlerine göre oy kaybına uğramış, seçimleri %16,8'lik bir oy oranı ile tamamlamıştır. Bölgede, bağımsız partilerin kurulmasıyla oluşan Halkların Demokrat Partisi, %1,1'lik bir oy almıştır. Bu seçimlerde Merkez-Sağ grubu kendi içerisinde oy değişimi yaşarken, Merkez-Sol grubunda yer alan partilerde kendi içerisinde oy arttırmıştır. Aynı zamanda Cumhuriyet Halk Partisi, kendi tabanındaki oyu diğer sol partilere kaptırmıştır. Yine aynı zamanda Cumhuriyet Halk Partisi'nden, Adalet ve Kalkınma Partisine oy geçişleri yaşanmış, bu nedenden dolayı ilçe köylerinde parti değişimleri olmuştur.

Tablo 4.44. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (1 Kasım 2015)

SARIVELİLER İLÇE KÖYLERİNİN PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI					
	PARTİLER				
KÖY ADI	AKP	CHP	MHP	HDP	DİĞER PARTİLER
Civandere Köy	%50,7	%14,1	%22,1	%0	%4,5
Civler Köy	%40,3	%30,0	%19,5	%0,4	%7,6
Çevrekavak Köy	%12,0	%66,0	%8,0	%2,0	%4,2
Daran Köy	%54,3	%18,5	%12,6	%1,3	%6,7
Dumlugöze Köy	%68,1	%4,5	%12,6	%0,3	%8,7
Işıklı Köy	%38,7	%41,3	%10,7	%0	%5,3
Koçaslı Köy	%44,9	%18,8	%24,3	%0	%8,7
Uğurlu Köy	%15,0	%75,0	%0,8	%1,3	%8,5
AÇILAN SANDIK %100					
TOPLAM	%40,5	%33,5	%13,8	%1	%6,7

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

1 Kasım 2015'te tekrarlanan seçimlerde, ilçe köylerinde toplamda 5.129 kayıtlı seçmen varken, bunların yalnızca 4.194'ü oy kullanma sürecine katılmıştır. İlçe köylerinde seçime katılım oranı %81,8 olarak kaydedilmiştir.

Şekil 4.27 Sarıveliler İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (1 Kasım 2015)

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

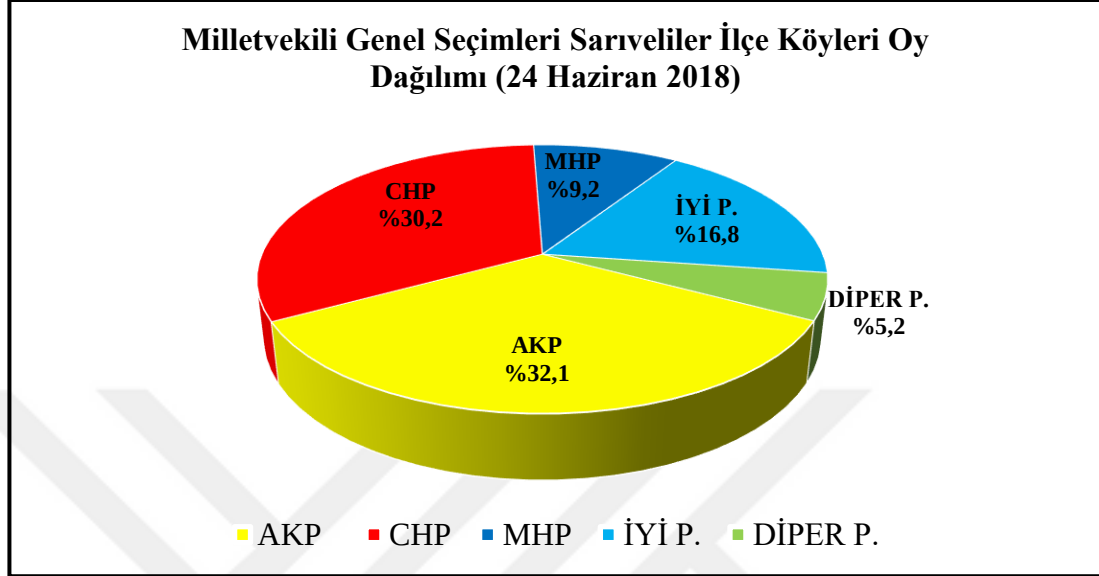
7 Temmuz 2015 seçimlerinden sonra tekrarlanan seçimlerde, Adalet ve Kalkınma Partisi oy oranını arttırmış, seçimleri %40,5'lik bir oy oranı ile tamamlamıştır. Cumhuriyet Halk Partisi tekrarlanan seçimlerde taban oyunu korumuş, az bir oy artışı ile seçimleri %33,5'lik bir oy oranı ile tamamlamıştır. Milliyetçi Hareket Partisi 7 Haziran 2015'te almış olduğu %16,8'lik oy oranını, %13,8'e düşürmüş, seçimleri %3'lük bir oy kaybı ile tamamlamıştır. Merkez- Sağ grubu içerisinde yer alan partiler arasında oy değişimleri yaşanmıştır. Diğer Partilerin oy oranı düşmüş, parlamentoda yer alan partiler hariç diğer tüm partiler, ilçe köylerinde toplamda %6,7'lik bir oy oranı toplamıştır.

Tablo 4.45. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (24 Haziran 2018)

SARIVELİLER İLÇESİ KÖYLERİNİN PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI					
	PARTİLER				
KÖY ADI	AKP	CHP	MHP	İYİ P.	DİĞER PARTİLER
Civandere Köy	%43,8	%12,9	%17,4	%15,4	%4,5
Civler Köy	%28,5	%34,0	%12,4	%13,8	%2,4
Çevrekavak Köy	%7,5	%70,6	%1,3	%10,6	%3,7
Daran Köy	%45,3	%21,4	%14,5	%11,9	%3,2
Dumlugöze Köy	%53,6	%3,7	%13,1	%19,3	%4,1
Işıklı Köy	%26,9	%19,2	%11,5	%33,3	%6,4
Koçaslı Köy	%37,6	%10,9	%6,8	%26,0	%9,8
Uğurlu Köy	%13,6	%68,9	%1,6	%4,7	%7,8
Cumhur İttifakı	%0,7				
Millet İttifakı	%0,2				
	AÇILAN SANDIK %100				
TOPLAM	%32,1	%30,2	%9,8	%16,8	%5,2

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

24 Haziran 2018 seçimlerinde, ilçe köylerinde toplamda 5.093 kayıtlı seçmen vardır. Kayıtlı seçmenlerin yalnızca 4.332'si oy kullanma sürecine katılmış, seçimlere katılım oranı ise %86,2 olarak kaydedilmiştir. Seçimlerde, ittifaklar arası oy değişimi yaşanmış ve köylerde parti değişiklikleri olmuştur.

Şekil 4.28.Sarıveliler İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (24 Haziran 2018)

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>: Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

24 Haziran 2018’de yapılan milletvekili genel seçimlerinde, Adalet ve Kalkınma Partisi birinci olmuş, fakat oy oranları oldukça düşmüştür. Parti seçimleri %32,1’lik bir oy oranı ile tamamlamıştır. Cumhuriyet Halk Partisi, oy oranında kayıp yaşamış ve sahip olduğu köylerden birisi İyi Parti’ye geçmiştir. Parti seçimleri 3 köy ile tamamlamıştır. Seçimlerde en çok oy kaybı yaşayan parti, Milliyetçi Hareket Partisi olmuştur. Parti, 2015 seçimlerinde aldığı %13,8’lik oy oranını, %9,2’ye düşürmüştür.

Seçimlere yeni katılan İyi Parti, ilçe köylerinden toplamda %16,8’lik bir oy oranı almıştır. Parti, aynı zamanda ittifakta olduğu Cumhuriyet Halk Partisi’nde olan köylerden bir tanesini kazanmış ve seçimleri ortalamanın üstünde tamamlamıştır. İlçe köylerine bakıldığında, İyi Parti’nin seçimlere katılması ile diğer tüm partilerden iyi partiye oy geçişleri yaşanmıştır. Merkez- Sağ grubunda yer alan Adalet ve Kalkınma Partisi ile Milliyetçi Hareket partisi, ittifaklarının sonucunda birbiri ile oy değişimi yaşamış, bu ittifak sonucu Milliyetçi Hareket Partisi oy kaybı yaşamıştır. Aynı zamanda Milliyetçi Hareket Partisi’nden İyi Parti’ye oy geçişleri de olmuştur. İlçe köylerinde yaşayan insanların yeni partilere olan yaklaşımı, seçimlerde farklı bir bakış açısına ihtiyaç olduğunun net bir göstergesidir.

Tablo 4.46. Sarıveliler İlçe Köylerinde Parti Değişimleri ve Eğitim Durumları

12 Haziran 2011				
CHP	EĞİM DURUMU	AK PARTİ	EĞİM DURUMU	MHP
Civler Köy	%1-10	Civandere Köy	%1-10	-
Çevrekavak Köy	%3-15+	Daran Köy	%1-15+	
Işıklı Köy	%3-15+	Dumlugöze Köy	%1-15+	
Uğurlu Köy	%1-10	Koçaşlı Köy	%3-10	
7 Haziran 2015				
CHP	EĞİM DURUMU	AK PARTİ	EĞİM DURUMU	MHP
Çevrekavak Köy	%3-15+	Civandere Köy	%1-10	-
Işıklı Köy	%3-15+	Daran Köy	%1-15+	
Uğurlu Köy	%1-10	Dumlugöze Köy	%1-15+	
Civler Köy CHP'den AK Parti'ye geçmiştir.		Koçaşlı Köy	%3-10	
		Civler Köy	%1-10	
1 Kasım 2015				
CHP	EĞİM DURUMU	AK PARTİ	EĞİM DURUMU	MHP
Çevrekavak Köy	%3-15+	Civandere Köy	%1-10	-
Işıklı Köy	%3-15+	Daran Köy	%1-15+	
Uğurlu Köy	%1-10	Dumlugöze Köy	%1-15+	
		Koçaşlı Köy	%3-10	
		Civler Köy	%1-10	
24 Haziran 2018				
CHP	EĞİM DURUMU	AK PARTİ	MHP	İYİ PARTİ
Civler Köy	%1-10	Civandere Köy	-	Işıklı Köy %3-15
Çevrekavak Köy	%3-15+	Daran Köy		CHP'den kazanılmıştır.
Uğurlu Köy	%1-10	Dumlugöze Köy		
Işıklı Köy CHP'den İYİ Parti'ye geçmiştir.		Koçaşlı Köy		
		Civler Köy yeniden CHP'ye geçmiştir.		

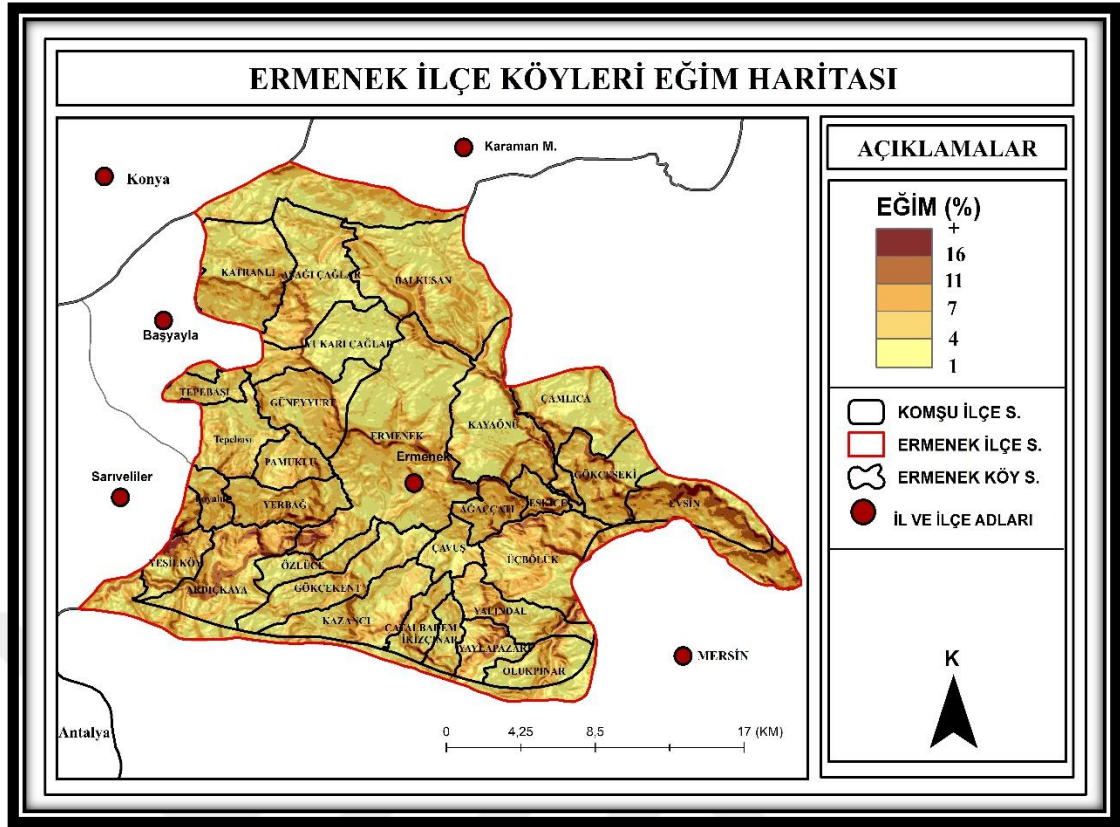
Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

2011-2018 yılları arası milletvekili genel seçimlerine bakıldığında, ilçe köylerinde farklı görüşlere sahip birçok kişinin yaşadığı görülmektedir. İlçe köylerinde Merkez-Sağ ve Merkez-Sol grubu içerisinde yer alan partilerin, birbirine yakın oylar kazandığı ve oy kullanan seçmenin, seçimlerde farklı partilere yöneldiği oy kullanma sürecine yansımıştır.

İttifaklar sürecinde, partiler kendi içlerinde oy değişimi yaşarken, yeni kurulan partilerinde olması, seçmenlerin oy kullanma sürecini etkilemiştir. Seçimlere yeni katılan İyi Parti'nin oy kullanma sürecini etkilemesi, bunun en önemli göstergesidir. İyi Parti, hem kendi ittifaklarından oy kazanırken, aynı zamanda diğer partilerden de oy kazanmıştır. İlçe köylerinde yaşayan insanların yeni kurulan partilerden, söylemlerden ve siyasi liderlerden etkilendiği net bir biçimde görülmektedir.

Bölge eğiminin fazlı olması, ilçe köylerinde ekonomik getirilerin değişmesini etkilemiştir. Partilerin yıllar içerisinde almış olduğu ekonomik kararlar ve seçim sürecine giderken kullanmış olduğu seçim vaatleri, oy kullanma sürecini oldukça etkilemiştir. İlçe köylerinde tarımsal arazi varlığının az olması, ekonomik faaliyetlerin değişmesine neden olmuş, siyasi partiler ise bu değişiklikler doğrultusunda seçim sürecini tamamlamışlardır. Köy halkı ise bu vaatler doğrultusunda oy kullanma eğilimini değiştirmiştir. Ekonomik göstergeler, siyasette önemli bir noktayı oluşturmaktadır. Partilerin yıllar içerisinde almış olduğu sosyal ve ekonomik kararlar, köy halkını yakından etkilemiştir. İlçe de siyasi lider imajı diğer etmenlerden önde gelmektedir.

Partiler, genellikle aynı köylerden oy kazansa bile, bazı süreçlerde taban oyu aldıkları köylerde bile oy kaybı yaşamışlardır. Bu kaybın sebebi ise partilerin yıllar içerisinde almış olduğu kararlar ve seçmene olan yaklaşımı olabilir. Genellikle oy kullanan seçmen siyasi görüş dışında, dini görüşünü de ön planda tutmuştur. Bu nedenle oy kaymaları genellikle Merkez-Sağ ve Merkez-Sol gruplarının kendi içerisinde yaşanmaktadır. Seçimlere katılan yeni partiler, bu gruplara bakılmaksızın bölge halkının menfaatine yönelik bir çizide ise oy oranları doğrudan o partiye kaymaktadır. İyi Parti'nin buradan taban oyu çıkarmasının en büyük sebebi, siyasi imaj ve düşünce olarak seçmenlerin partiye kendilerini yakın hissetmelerinden geçmektedir.

Şekil 4.29. Ermenek İlçe Köylerinin Eğim Durumuna Göre Yerleşimi

Ermenek ilçe köylerine bakıldığında, ortalamanın üstünde bir eğim görülmektedir. İlçede toplamda 26 köy bulunmakta, bu köylerin kadın, erkek toplam nüfusu ise 9.217 kişidir. İlçe köylerinin yerleşim alanına bakıldığında, arazide genel olarak Kahverengi Orman Toprağı ve Kırmızı Kahverengi Akdeniz Toprağı yaygındır (Şekil 1.4.). İlçe köylerinin arazi kullanıma bakıldığında, sahada genellikle Orman Arazisi, Mera ve Kuru Tarım alanı yayın olarak görülmektedir.

Arazi kullanımına bakıldığında, bölgede tarıma arazisi oldukça geniş yer kaplamaktadır. Bölge iki büyük baraj gölünün bulunması, tarım alanların varlığını arttırmış, aynı zamanda bölgede tatlı su balığı vb. çeşitli ekonomik faaliyetlerinde doğmasına neden olmuştur. Ermenek ilçesi, Karaman merkez il köylerinden sonra en kalabalık köy nüfusuna sahip ilçelerden birisidir. Bölgede köy nüfusunun fazla olması, başta ilçede ekonomik faaliyetleri ve birçok sosyal durumu etkilemektedir. Köy nüfusunun fazla olması seçmen profilinde bir takım farklı sayısal verilerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu bakımda Ermenek'te eğitim önemli bir siyasi süreç olarak görülmelidir.

Tablo 4.47. Köylerin Eğitim Derecelerine Göre Sınıflandırılması (2021)

ERMENEK MERKEZ KÖYLERİ NÜFUS VE EĞİTİM DURUMU				
KÖY ADI	ERKEK NÜFUS	KADIN NÜFUS	TOPLAM NÜFUS	EĞİTİM ARALIĞI (%)
Ağaççatı Köy	38	38	76	%7-16+
Ardıçkaya Köy	484	494	978	%4-16+
Aşağıcağlar Köy	451	470	921	%1-11
Balkusan Köy	91	83	174	%1-11
Boyalık Köy	153	140	293	%4-11
Çamlıca Köy	158	174	332	%1-11
Çavus Köy	23	20	43	%1-7
Elmayurdu Köy	262	229	491	%4-7
Eskice Köy	34	31	65	%7-16+
Evsin Köy	122	127	249	%4-16+
Gökçekent Köy	419	451	870	%1-7
Gökceseki Köy	139	149	288	%1-16+
Görmeli Köy	268	289	557	%4-11
İkizçınar Köy	118	135	253	%4-16+
Katranlı Köy	374	358	732	%1-11
Kayaönü Köy	77	85	162	%1-16+
Olukpınar Köy	53	60	113	%4-11
Pamuklu Köy	112	101	213	%4-11
Pınarönü Köy	89	83	172	%7-11
Sarıvadi Köy	128	140	268	%4-16+
Tepebaşı Köy	196	184	380	%4-11
Yalındal Köy	171	160	331	%4-11
Yaylapazar Köy	73	83	155	%4-16+
Yerbağ Köy	68	73	141	%4-16+
Yeşilköy Köy	184	177	361	%7-16+
Yukarıcağlar Köy	297	302	599	%1-11

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>; Erişim: 25.02.2022).

Tablo 4.48. Ermenek İlçe Köylerindeki Tarım Alanlarının Değişimi (2004-2021)

YIL	TARIM ALANI (Dekar Alan)
2021	172.417
2020	163.030
2019	167.188
2018	173.402
2017	173.052
2016	178.024
2015	179.423
2014	178.782
2013	232.286
2012	234.909
2011	205.308
2010	255.596
2009	202.546
2008	224.585
2007	226.119
2006	228.800
2005	227.610
2004	240.250

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?locale=tr>; Erişim Tarihi: 25.02.2022)

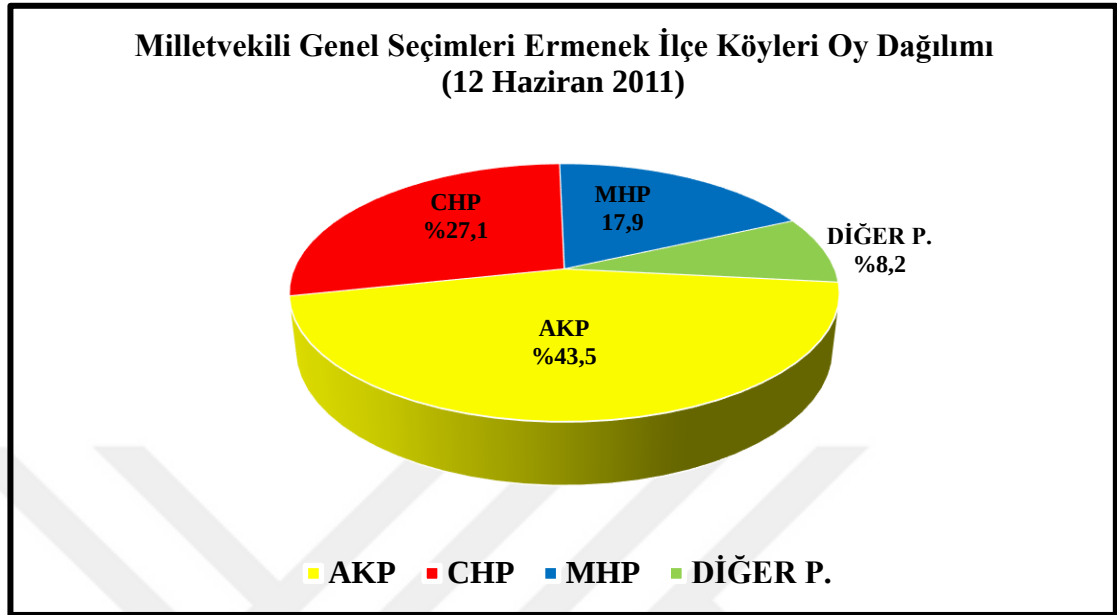
2004-2021 yılları arasında Ermenek ilçe köylerindeki tarım alanlarının yıllar içindeki değişimine bakıldığında, ilçede tarım alanı zamanla ve sürekli olarak azalmıştır. Ermenek ilçesinde arazi yapısının olumsuz olması, tarımsal üretim miktarını doğrudan etkilemektedir. İlçe köylerindeki ortalama eğime bakıldığında, bölge arazisinin belli noktalarda tarıma imkân sağladığı söylenebilir. İlçede tarım dışında, farklı ekonomik faaliyetler gelişmiş, halk gelir yapısını ve yaşayış biçimini bu duruma göre şekillendirmiştir.

Tablo 4.49. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (12 Haziran 2011)

ERMENEK İLÇE KÖYLERİNİN PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI				
	PARTİLER			
KÖY ADI	AKP	CHP	MHP	DİĞER PARTİLER
Ağaççatı Köy	%47,1	%13,2	%17,6	%10,2
Ardıçkaya Köy	%69,9	%3,7	%10,2	%14,9
Aşağıcağlar Köy	%39,4	%21,7	%24,9	%13,3
Balkusan Köy	%26,1	%53,6	%7,2	%9,5
Boyalık Köy	%49,8	%8,3	%27,8	%7,7
Çamlıca Köy	%46,1	%16,6	%30,1	%7,3
Çavus Köy	%23,5	%58,8	%11,8	%0
Elmayurdu Köy	%39,6	%18,1	%28,2	%10,7
Eskice Köy	%38,2	%29,1	%10,9	%16,3
Evsin Köy	%64,7	%8,3	%22,0	%5,2
Gökçekent Köy	%36,7	%22,7	%27,4	%10,9
Gökceseki Köy	%57,9	%19,2	%17,6	%3,6
Görmeli Köy	%34,2	%38,2	%16,3	%7,6
İkizçınar Köy	%19,4	%40,5	%25,2	%8,1
Katranlı Köy	%69,2	%8,6	%12,0	%6,6
Kayaönü Köy	%42,8	%20,8	%17,3	%16,1
Olukpınar Köy	%51,7	%22,4	%14,7	%7,7
Pamuklu Köy	%37,6	%47,1	%9,0	%3,0
Pınarönü Köy	%30,5	%46,6	%15,3	%3,2
Sarıvadi Köy	%59,2	%20,8	%9,8	%8,5
Tepebaşı Köy	%49,4	%30,8	%10,6	%6,9
Yalındal Köy	%11,9	%50,0	%29,1	%5,6
Yaylapazar Köy	%19,0	%43,8	%25,6	%9,1
Yerbağ Köy	%56,4	%18,9	%13,2	%8,7
Yeşilköy Köy	%66,2	%8,2	%17,7	%5,9
Yukarıcağlar Köy	%46,0	%26,3	%14,1	%9,0
	AÇILAN SANDIK %100			
TOPLAM	%43,5	%27,1	%17,9	%8,2

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

Ermenek'te, 2011 yılında yapılan milletvekili genel seçimlerinde, bölge köylerinde kayıtlı seçmen sayısı 14.187 kişidir. Bu kişilerden yalnızca 12.781'i oy kullanma sürecine katılmış, seçimlere katılım oranı %90,1 olarak kaydedilmiştir.

Şekil 4.30. Ermenek İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (24 Haziran 2011)

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

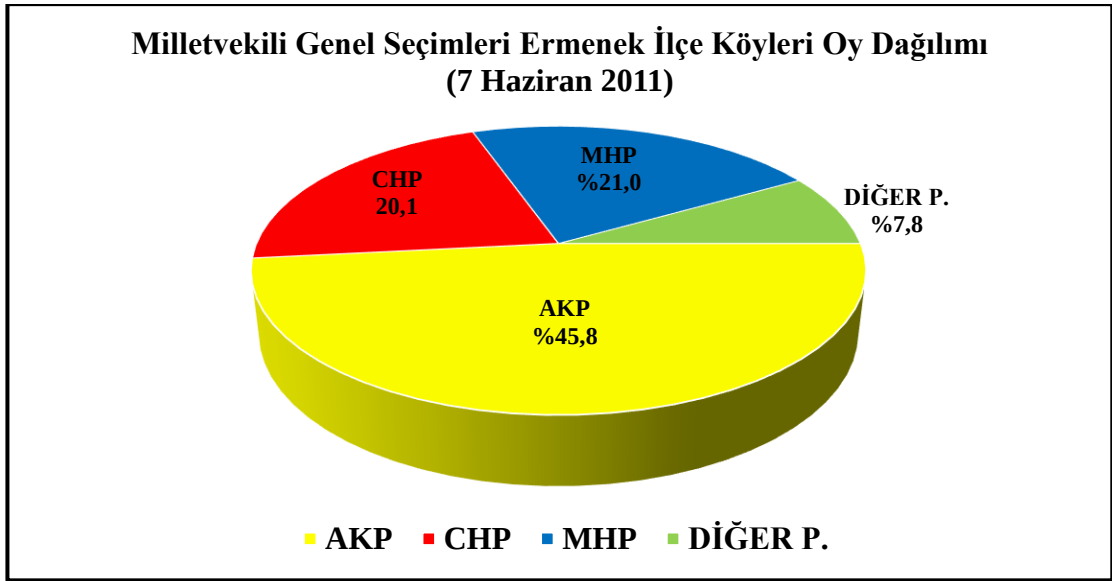
İlçe köylerinde seçimleri, Adalet ve Kalkınma Partisi %43,5'lik bir oy oranı ile kazanmıştır. Parti aynı zamanda ilçe köylerinden 20 tanesinde birinci gelerek seçimleri tamamlamıştır. Cumhuriyet Halk Partisi yapılan seçimleri %27,1'lik bir oy oranı almış, seçimleri 6 köy kazanarak tamamlamıştır. Milliyetçi Hareket Partisi seçimlerde %17,9'luk bir oy oranı almış, seçimleri köy kazanamadan tamamlamıştır. İlçe köylerinde seçimlere katılan diğer partilerin toplam oy oranı ise %8,2'de kalmıştır.

İlçe köylerine genel olarak bakıldığında 2011 yılında ADKNS (Adres Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi) kayıtlarına hane halkı sayısı 11.701 iken kayıtlı seçmen sayısı 14.187 kişidir. Bu bölgedeki kişilerin farklı il ve ilçelerde yaşadığını, oy kullanma sürecine başka yerlerden katıldığının önemli bir göstergesidir. Ermenek aynı zamanda, kır ve kent nüfusu arasındaki farkın, en belirgin şekilde ayrıldığı yerlerden birisi olarak görülmektedir.

Tablo 4.50. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (7 Haziran 2015)

ERMENEK İLÇE KÖYLERİNİN PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI					
	PARTİLER				
KÖY ADI	AKP	CHP	MHP	HDP	DİĞER PARTİLER
Ağaççatı Köy	%50,8	%12,7	%15,9	%0	%11,2
Ardıçkaya Köy	%67,7	%3,9	%16,2	%0	%7,1
Aşağıcağlar Köy	%45,6	%11,5	%30,5	%1,2	%7,8
Balkusan Köy	%30,3	%37,9	%15,2	%0,7	%5,9
Boyalık Köy	%47,4	%7,8	%33,0	%0	%5,5
Çamlıca Köy	%36,8	%16,8	%38,5	%0,3	%5,6
Çavus Köy	%67,9	%0,0	%17,9	%0	%14,3
Elmayurdu Köy	%44,1	%15,0	%29,7	%0,5	%6,2
Eskice Köy	%36,4	%29,1	%21,8	%0	%10,8
Evsin Köy	%72,1	%3,8	%16,7	%0	%5,5
Gökçekent Köy	%41,3	%16,0	%29,6	%0,6	%8,9
Gökceseki Köy	%48,8	%25,1	%20,1	%0,2	%3,1
Görmeli Köy	%38,8	%33,1	%20,2	%1,3	%4,6
İkizçınar Köy	%29,7	%28,8	%21,6	%0	%15,5
Katranlı Köy	%74,1	%5,2	%12,0	%0,2	%5,6
Kayaönü Köy	%36,1	%16,1	%23,9	%1,9	%13,9
Olukpınar Köy	%46,8	%18,0	%7,2	%0	%22,5
Pamuklu Köy	%31,6	%46,2	%10,5	%0,6	%5,3
Pınarönü Köy	%28,6	%36,1	%26,3	%0	%4,1
Sarıvadi Köy	%47,9	%16,1	%23,2	%0,3	%5,8
Tepebaşı Köy	%49,2	%27,2	%11,6	%0	%6,2
Yalındal Köy	%18,2	%38,1	%27,2	%0,7	%5,6
Yaylapazar Köy	%33,3	%27,4	%25,6	%0,9	%7,2
Yerbağ Köy	%57,0	%20,3	%14,9	%0,4	%5,1
Yeşilköy Köy	%65,8	%10,1	%16,2	%0,9	%3
Yukarıcağlar Köy	%45,8	%20,4	%22,3	%0	%7,3
AÇILAN SANDIK %100					
TOPLAM	%45,8	%20,1	%21,0	%0	%7,8

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

Şekil 4.31. Ermenek İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (7 Haziran 2015)

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

7 Haziran 2015 seçimlerinde, ilçe köylerinin oy dağılımlarında değişiklikler yaşanmış, partilerin almış olduğu oylar ve köyler değişmiştir. Seçimlerde ilçe köylerinde toplamda 14.001 kayıtlı seçmen varken, bunların yalnızca 12.210'u oy kullanım sürecine katılmıştır. Seçimlere katılım oranı ise %87,2'dir.

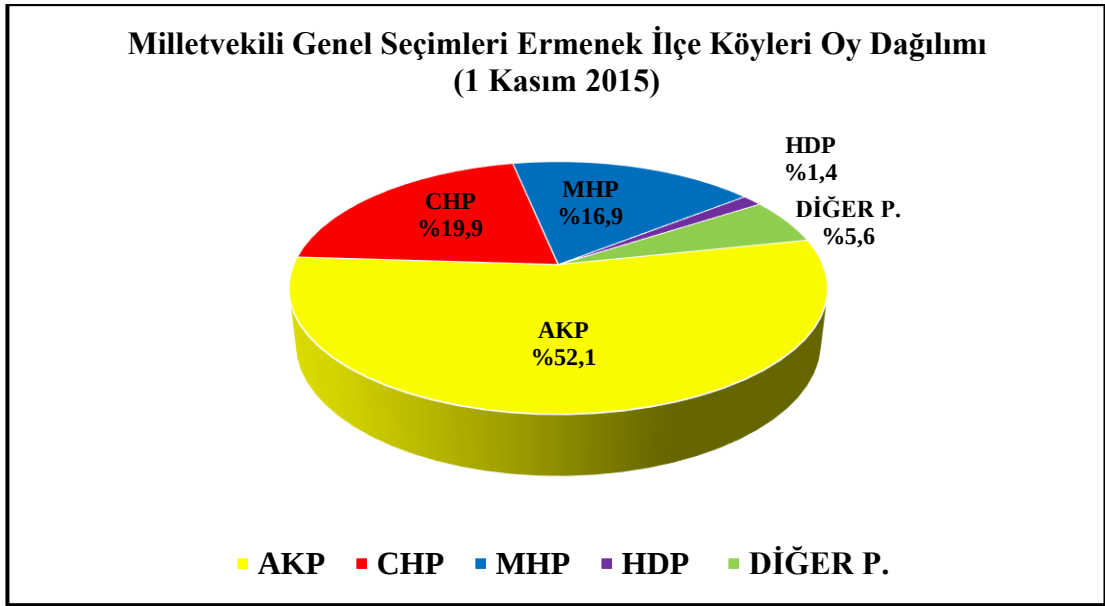
Adalet ve Kalkınma Partisi, seçimlerde oy oranını %43,5'e yükseltmiş, aynı zamanda seçimleri 21 köy kazanarak tamamlamıştır. Cumhuriyet Halk Partisi, 7 Haziran 2011 seçimlerinde oy oranını düşürmüş, ilçe köylerinde seçimleri %20,1'lik bir oy oranı olarak tamamlamıştır. Parti kazandığı köylerden iki tanesini Adalet ve Kalkınma Partisi'ne kaptırmış, seçimleri 4 köy ile tamamlamıştır.

Merkez-Sol grubundan, Merkez-Sağ grubuna oy kayması yaşanmıştır. Milliyetçi Hareket Partisi seçimlerde oy oranını arttırmış, seçimleri %21,0'lık bir oy oranı ile tamamlamıştır. Parti aynı zamanda Adalet ve Kalkınma Partisi'ne ait köylerden birini kazanmış ve seçimleri bir köyle tamamlamıştır. Merkez-Sağ grubunda yer alan partiler arasında oy kayması yaşanmıştır. İlçe köylerinde seçime katılan diğer partiler toplamda %7,8'lik bir oy oranı almıştır. İlçe köylerinde oy alamayan partilerden birisi Halkların Demokrat Partisi olmuştur, seçimleri %0'lık bir oy oranı olarak tamamlamıştır.

Tablo 4.51. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (1 Kasım 2015)

ERMENEK İLÇE KÖYLERİNİN PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI					
	PARTİLER				
KÖY ADI	AKP	CHP	MHP	HDP	DİĞER PARTİLER
Ağaççatı Köy	%48,3	%5,2	%19,0	%1,7	%14,6
Ardıçkaya Köy	%80,1	%3,3	%8,8	%0	%3,6
Aşağıcağlar Köy	%55,1	%12,7	%24,2	0,3	%3,7
Balkusan Köy	%32,6	%44,7	%6,4	%0	%9,1
Boyalık Köy	%54,7	%10,3	%26,1	%0	%3,4
Çamlıca Köy	%55,1	%15,3	%23,2	%0,3	%2,8
Çavus Köy	%62,2	%0	%24,3	%0	%8,1
Elmayurdu Köy	%51,5	%16,4	%23,4	%0,3	%6,7
Eskice Köy	%38,9	%35,2	%11,1	%1,9	%4,7
Evsin Köy	%69,9	%3,6	%19,9	%0	%2,6
Gökçekent Köy	%47,2	%16,4	%26,1	%0,3	%6,5
Gökceseki Köy	%48,0	%12,2	%23,6	%0	%6,4
Görmeli Köy	%35,8	%35,4	%18,6	%0,2	%5,8
İkizçınar Köy	%36,9	%31,4	%17,9	%1,0	%8,8
Katranlı Köy	%86,0	%3,5	%4,1	%0	%3,9
Kayaönü Köy	%44,2	%18,8	%17,6	%0,6	%11,4
Olukpınar Köy	%57,8	%20,7	%8,6	%0	%5,2
Pamuklu Köy	%47,0	%39,9	%9,5	%0	%1,8
Pınarönü Köy	%46,0	%35,7	%11,9	%0	%1,6
Sarıvadi Köy	%45,5	%21,3	%17,9	%0,4	%8,4
Tepebaşı Köy	%55,4	%28,6	%7,7	%0	%4,8
Yalındal Köy	%23,3	%41,5	%26,1	%0	%3
Yaylapazar Köy	%36,0	%31,2	%24,0	%0,8	%2,4
Yerbağ Köy	%60,1	%11,9	%15,4	%0,7	%9,2
Yeşilköy Köy	%78,5	%4,9	%11,0	%0	%3,2
Yukarıcağlar Köy	%58,9	%17,7	%13,7	%0,4	%3,9
AÇILAN SANDIK %100					
TOPLAM	%52,1	%19,9	%16,9	%1,4	%5,6

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

Şekil 4.32. Ermenek İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (1 Kasım 2015)

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>: Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

1 Kasım 2015’te tekrarlanan seçimlerde, bölgede kayıtlı seçmen sayısı ve oy kullanan seçmen sayısı aynı kalmıştır. Seçimlere katılım oranı değişmemiş, bu oran %87,2’de kalmıştır.

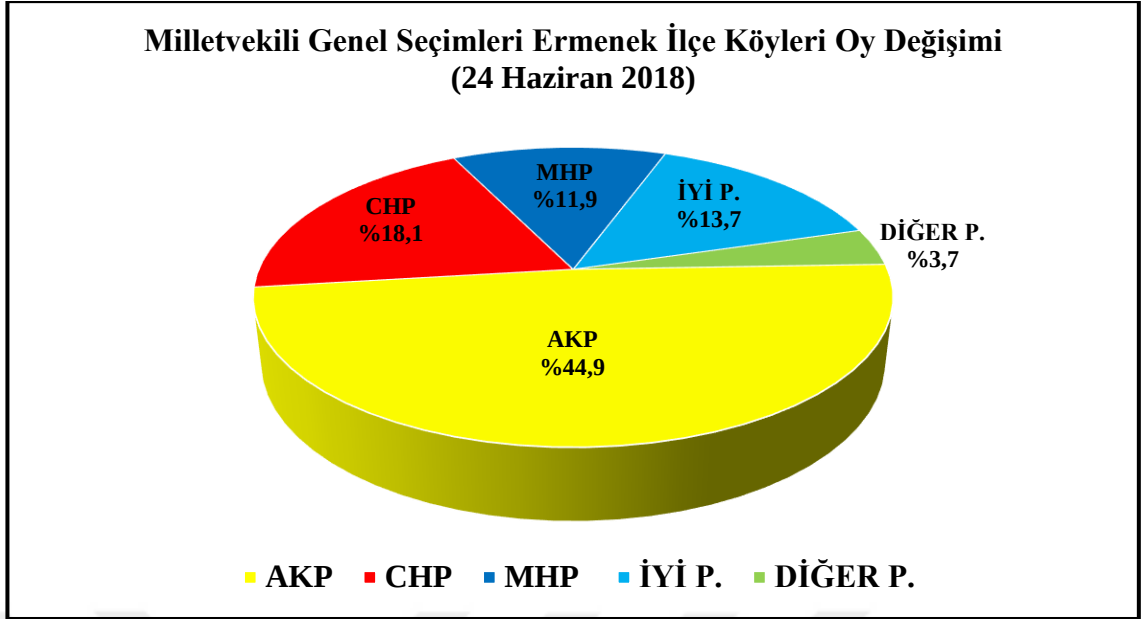
İlçe köylerinde tekrarlanan seçimlerde, Adalet ve Kalkınma Partisi oy oranını daha da yükseltmiş, seçimleri %52,1’lik bir oy oranı ile tamamlamıştır. Parti ilçe köylerinden 24 tanesini kazanmıştır. Partiye Merkez-Sol ve Merkez-Sağ gruplarından oy kaymaları olmuştur. Parti diğer partilerden toplamda 3 köy kazanmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi oy kaybına uğramış, seçimleri %19,9’luk bir oy oranı ile tamamlamıştır. Partinin elinde olan iki köy Adalet ve Kalkınma Partisi’ne geçmiş, parti seçimleri 2 köyle tamamlamıştır.

Milliyetçi Hareket Partisi tekrarlanan seçimlerde oy oranını düşürmüş, kazandığı köylerden birini Adalet ve Kalkınma Partisi’ne kaybetmiştir. Merkez-Sağ grup içerisinde oy kayması yaşanmıştır. Parti seçimleri %16,9’luk bir oy oranı ile tamamlamıştır. Seçime katılan diğer partiler toplamda %5,6’lık bir oy oranı almıştır. Köy halkı, oy kullanma sürecinde istikrarlı bir seçmen profili göstermiştir.

Tablo 4.52. Milletvekili Genel Seçimleri Köylerin Partilere göre Oy Oranları (24 Haziran 2018)

ERMENEK İLÇE KÖYLERİNİN PARTİLERE GÖRE OY DAĞILIMI					
	PARTİLER				
KÖY ADI	AKP	CHP	MHP	İYİ P.	DİĞER PARTİLER
Ağaççatı Köy	%37,9	%13,8	%3,4	%10,3	%8,7
Ardıçkaya Köy	%69,3	%2,8	%12,1	%7,2	%2,1
Aşağıcağlar Köy	%46,7	%10,7	%18,0	%15,1	%4,8
Balkusan Köy	%25,3	%42,4	%1,9	%13,9	%5,6
Boyalık Köy	%49,1	%3,1	%24,6	%12,3	%4,6
Çamlıca Köy	%35,1	%15,9	%12,5	%24,7	%2,7
Çavus Köy	%48,8	%7,0	%20,9	%18,6	%4,6
Elmayurdu Köy	%35,2	%17,0	%17,3	%20,1	%2,9
Eskice Köy	%48,1	%32,7	%1,9	%13,5	%1,9
Evsin Köy	%66,6	%5,4	%13,9	%10,8	%2,6
Gökçekent Köy	%42,4	%16,3	%9,2	%18,6	%5,1
Gökceseki Köy	%37,6	%8,4	%21,2	%23,9	%2,1
Görmeli Köy	%39,0	%34,9	%6,7	%10,0	%2,9
İkizçınar Köy	%33,8	%28,6	%7,9	%12,2	%3,5
Katranlı Köy	%61,0	%4,0	%26,1	%2,7	%1,3
Kayaönü Köy	%39,1	%21,0	%13,8	%10,9	%7,9
Olukpınar Köy	%49,6	%13,3	%13,3	%9,7	%4,5
Pamuklu Köy	%38,4	%32,3	%5,5	%10,4	%6
Pınarönü Köy	%40,7	%28,3	%12,4	%9,7	%0,9
Sarıvadi Köy	%50,7	%12,7	%10,2	%13,2	%8,3
Tepebaşı Köy	%44,4	%26,7	%9,7	%8,3	%0,8
Yalındal Köy	%27,5	%32,2	%7,4	%25,6	%2,4
Yaylapazar Köy	%33,6	%33,6	%5,2	%20,7	%1,7
Yerbağ Köy	%53,7	%8,3	%9,9	%16,5	%4,1
Yeşilköy Köy	%68,0	%4,1	%17,4	%5,4	%0,4
Yukarıcağlar Köy	%47,7	%16,0	%9,4	%14,0	%5,9
Cumhur İttifakı	%0,9				
Millet İttifakı	%0,3				
	AÇILAN SANDIK %100				
TOPLAM	%44,9	%18,1	%11,9	%13,7	%3,7

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>: Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

Şekil 4.33. Ermenek İlçe Köylerinin Oy Dağılımı (24 Haziran 2018)

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>: Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 25.02.2022)

24 Haziran 2018 yılında yapılan seçimlerde, ilçe köylerinde toplamda 13.475 kayıtlı seçmen varken, bu seçmenin yalnızca, 11.835'i oy kullanma sürecine katılmıştır. Seçimlere katılım oranı %87,8 olarak kaydedilmiştir.

Seçimlerde Adalet ve Kalkınma Partisi'nin oy oranı gerilemiş, seçimleri %44,9'luk bir oy oranı ile tamamlamıştır. Parti seçimlerde 23 köy kazanmış, köylerden birinde Cumhuriyet Halk Partisi ile aynı oyu alarak berabere kalmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi'nin oy oranında pek bir değişiklik yaşanmamış, parti seçimleri iki köy ve %18,1'lik bir oy oranı ile tamamlamıştır.

Milliyetçi Hareket Partisi seçimlerde oy kaybına uğramış, seçimleri %11,9'luk bir oy oranı ile tamamlamıştır. Seçimlerde Merkez-Sağ grubunda yer alan Adalet Kalkınma Partisi ile Milliyetçi Hareket Partisi'nden oy kaymaları yaşanmıştır. İyi Parti seçimlere yeni katılmasına rağmen, ilçe köylerinden toplamda %13,7'lik bir oy oranı kazanmıştır. İyi Parti'ye diğer partilerden oy kayması yaşanmıştır. Bölge de İyi Parti'nin seçimlere katılmasıyla oy oranları sürekli olarak değişmiştir. Özellikle yerel seçimlerde bu süreç, daha da farklı bir boyuta geçmiştir.

4.2. Karaman İl ve İlçe Mahallelerinde 2014-2019 Yılları Arasında Parti Değişkenlikleri

4.2.1. Karaman Merkez ve Mahallelerinin Oy Değişkenlikleri

Karaman merkez ilçede 2014-2019 yılları arasında toplamda 5 adet seçim gerçekleşmiştir. Bunları ikisi 2014 ve 2019 yıllarında gerçekleşen mahalli idareler seçimi, diğerleri ise 2015 (7 Haziran ve 1 Kasım) ve 2018 yıllarında gerçekleşen milletvekili genel seçimleridir. Merkez mahallerinde, toplamda 63 mahalle bulunmaktadır. Bunlardan 56 tanesi merkez mahallesini oluştururken, 4 tanesi Akçaşehir Beldesi'nde, 3 Tanesi ise Su Durağı Beldesi'nde bulunmaktadır (TÜİK, 2021).

İlçe mahallerinde yapılmış olan yerel seçimlerinde birçok değişkenlik yaşanmış, ilçede partilerin almış olduğu mahalleler ve oy oranları sürekli olarak değişmiştir. Bölgede oy kullanan seçmenin yapısal profilini ve oy kullanma sürecinde etkili olan ekonomik yapıyı incelemek, oy kullanma sürecindeki etkileri ön plana çıkaracaktır. Karaman'da 2014 ve 2019 yıllarında yerel seçimleri ve oy oranlarının dağılımı kıyaslarken il ve ilçelerdeki tüm demografik unsurları ele almamız gerekmektedir.

Karaman merkez mahallerinde 2014 yılında toplamda 148.362 kişi yaşamaktadır. Bunlardan 73.717'sini erkekler, 74.645'ini kadınlar oluşturmaktadır. 2019 yılında ise ilçe mahallerinde toplamda 165.858 kişi yaşamakta, bunların 82.115'ini erkekler oluştururken, 83.743'nü kadınlar oluşturmaktadır. İlçede iki yerel seçim arasında nüfus artışı yaşanmış, Kayıtlı seçmen sayısı ile birlikte oy kullanan seçmen sayısı da artış göstermiştir.

İki seçim arasında, ilçede, okuyan eğitimli kişi sayısı, ekonomik değişimler, tarım alanlarındaki büyüme, nüfus değişimleri, seçimleri doğrudan etkilemiş, bu etkiler doğrultusunda oy kaymaları yaşanmıştır. Yerel seçimlerde, belediyelerin yapmış olduğu çalışmalar, seçim vaatleri ve ekonomik faaliyetler, seçim sürecinde doğrudan etkilemektedir. İlçede yaşayan seçmenler, bu doğrultu oy kullanma sürecini tamamlamışlardır.

Tablo 4.53. Karaman İli Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2014-2019)

Seçmenlerin İlçe Düzeyinde Eğitim Durumuna Göre Dağılımı						
EĞİTİM DURUMU	2014			2019		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	612	3.503	4.115	393	2.784	3.177
Okuma yazma bilen fakat herhangi bir okul bitirmeyen	1.651	3.339	5.050	1.140	2.739	3.879
İlkokul	15.838	23.973	39.811	12.871	19.693	32.564
İlköğretim	15.502	12.090	26.592	14.632	12.708	27.340
Ortaokul veya dengi bir okul	3.121	1.781	4.902	6.456	5.913	12.369
Lise veya dengi bir okul	13.212	9.825	23.037	16.171	13.123	29.294
Yüksekokul veya fakülte	8.698	5.795	14.493	11.539	9.246	20.785
Yüksek lisans	520	291	811	1.046	621	1.667
Doktora	141	65	206	258	143	401
Bilinmeyen	1.075	973	2.048	823	578	1.581
Toplam	59.370	61.695	121.065	65.329	67.728	133.057
Toplam İlçe Nüfusu	148.362			165.858		

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/verelsecmen.zul>) : Mahalli İdareler, Erişim

Tarihi: 26.03.2022).

Merkez ilçede, iki yerel seçim arasında nüfusta artış yaşanmıştır. 2014 yılında, ilçede eğitim durumunun geride olduğu görülmektedir. İlçede ilkokul, ilköğretim ve ortaokulda eğitim gören seçmen sayısı, 71.305 kişidir. Bu sayı seçmenin %58,9'unu oluşturmaktadır. Bununla birlikte 2014 yılında, ilçede ortaokula kadar eğitim görmüş kişi sayısı oldukça fazladır. Buna kıyasla, lise sonrası eğitimini tamamlamış seçmen sayısı ise 38.574 kişidir. Bu sayı seçmenlerin %31,8'ini oluşturmaktadır. Lise sonrası eğitim durumu, lise öncesi eğitime göre geride kalmıştır. İlçe merkezinde okuma-yazma bilmeyen veya bilip hiçbir eğitim almayan grup ise 9.165 kişidir. Nüfusa oranla okuma-yazma bilmeyenlerin sayısı fazladır

2019 yılında ise okum-yazma oranında artış görülürken, Lise sonrası eğitime devam eden seçmen sayısı artmıştır. 2019 yılında ilçede, ortaokulda kadar eğitim görmüş seçmen sayısı 72.273 kişidir. Bu sayı seçmenlerin %59,7'sini Ortaokula kadar eğitim gören seçmen profilinde bir değişiklik olmamıştır. Buna kıyasla lise ile doktora arasında öğrenim görmüş seçmen sayısı ise 52.147 kişidir. Bu sayı seçmenlerin %43,0'ını oluşturmaktadır. Lise üstü eğitime katılım oranı oldukça artmıştır.

Merkez ilçede, okuma-yazma bilmeyen veya bilip hiçbir eğitim almayan seçmen grubu ise 7.056 kişidir. Okuma-yazma bilmeyenlerin oranı oldukça fazladır. Bu sayının fazla olması, oy kullanan seçmenin düşünce yapısını daraltmaktadır.

İlçenin eğitim ve nüfus durumu dışında, ekonomik faaliyetleri de oy kullanma sürecinde oldukça önemlidir. İlçenin %50'sinden fazlasının tarım alanı oluşu ekonomik açıdan önemli bir saha oluşturmaktadır. İlçede zamanla değişen tarım alanı ve üretim miktarı, ekonomik kalemlerin oluşmasına ve bu ekonomik kalemlerle uğraşan ilçe halkının, yeni ekonomik faaliyetlere yönelmesine neden olmuştur.

Tablo 4.54. Karaman İl Merkezi Arazi Durumu (2014-2019)

KARAMAN MERKEZ		
KULLANIM ŞEKLİ	2014	2019
TARLA	147.358	1.616.922
BAHÇE	24.214	250.398
SEBZE	11.791	114.028
NADAS	27.294	79.430
KULM. ARAZİSİ	6.329	71.627
KÜLTÜR ARAZİSİ	216.986	2.132.945
ÇAYIR MERA	80.976	827.880
ORMAN	60.742	607.419
ÜRÜN GETİRMEYEN	66.956	664.052
TOPLAM ALAN	425.660	4.256.598

Kaynak: (Karaman İl Tarım ve Orman Müdürlüğü; 2014 ve 2020 Brifing Raporları)

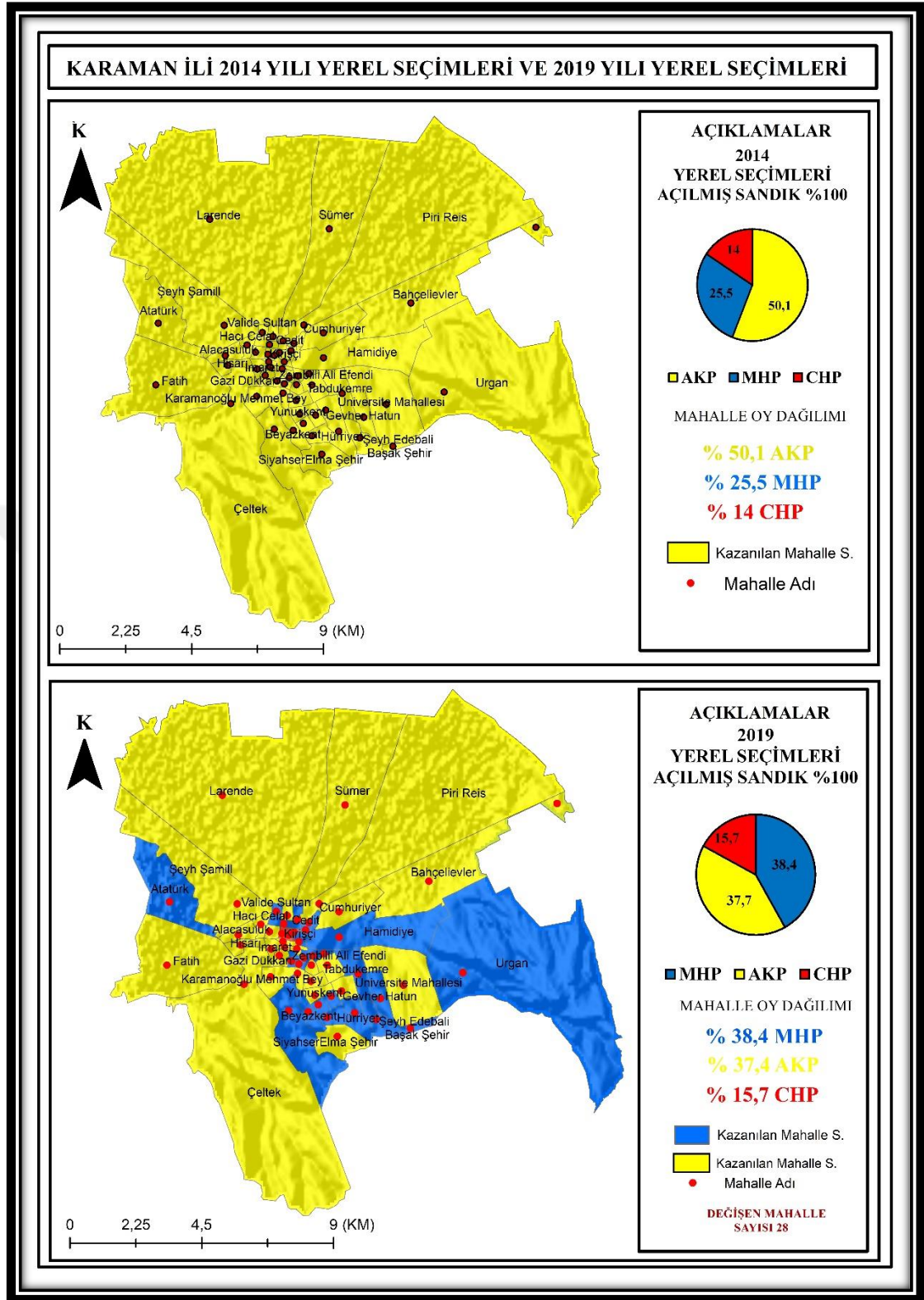
Merkez ilçede, 5 yılda arazi kullanımı oldukça fazla gelişmiş, tarım bölgedeki en önemli unsur haline gelmiştir. 2014 yılında, ilçede toplam arazi 425.660 hektar alan iken, bu sayı 2019 yılında 4.256.598 dekar alana yükselmiştir. İlçede arazi kullanımının zamanla artış göstermesi, ilçe ekonomisi için önemli bir gelir kaynağı olurken, buna bağlı olarak tarıma dayalı iş kolu ve sanayinin de gelişmesine neden olmuştur. Bölgede tarımın artması, tarımla uğraşan kişi sayısının da aynı oranda artmasına neden olmuştur. Seçimlerde belediyelerin tarım üzerinden yapmış olduğu veya yapacağı tüm çalışmalar, şüphesiz ki seçmen üzerinde oldukça önemli bir yere sahiptir.

Karaman merkez ilçenin toplam yüzölçümü 885.100 hektar olup bunun %39'unu tarım arazileri, %21'ini çayır mera arazileri, %27'sini orman arazileri ve %13'ünü de diğer alanlar oluşturmaktadır. 2014 yılında ilçede yine tarım faaliyetleri ön planda olmuş, ana ekonomik faaliyeti oluşturmuştur. İlin 346.848 ha'lık alanında bitkisel üretim yapılmaktadır. Bitkisel üretim yapılan bu alanların %71,60'ında tarla bitkilerine tarımı yapılırken %12,40'lık kısmını nadas alanları oluşturmaktadır. Tarım arazilerinin %9,34'ünde meyvecilik ve %4'ünde sebzeçilik yapılmaktadır.

İlçe meyve üretiminde hem Türkiye içerisinde hem de kendi içerisinde önemli bir üretim miktarına sahiptir. 2019 yılına gelindiğinde ise ilçenin %50'sini tarım arazileri %19'unu çayır mera arazileri, %14'ünü orman arazileri ve %17'sini de diğer alanlar oluşturmaktadır. Sadece 5 yılda bölgedeki tarım arazisi %11 artmıştır (Brifing Raporu, 2014-2019).

Karaman ilçe mahallerinde, 2014 yılında toplam 100.144 kayıtlı seçmen varken, bunların yalnızca 90.771'i oy kullanma sürecine katılmıştır. İlçede seçimlere katılım oranı %90,6 olarak kaydedilmiştir. İlçede seçimlere katılım oranı oldukça yüksektir. 2014 yerel seçimlerinde Adalet ve Kalkınma Partisi 56 mahallenin 56'sında kazanarak seçimleri %50,1'lik bir oy oranı tamamlamıştır.

Aynı zamanda parti, Su Durağında bulunan üç mahalleyi, Akçaşehir'de ise 2 mahalleyi kazanmış, toplamda 61 mahallenin sahibi olmuştur. Cumhuriyet Halk Partisi ilçe mahallerinde bir yer kazanamasa da beldelerde mahalle kazanmayı başarmıştır. Parti Akçaşehir'de 2 mahalle kazanmış, genel olarak ilçede seçimleri %14,0'lık bir oy oranı ile tamamlamıştır. Milliyetçi Hareket Partisi, ilçede mahalle kazanamasa bile en çok oy olan ikinci parti olmuştur. Parti, seçimleri %25,5'lik bir oy oranı ile tamamlamıştır. Genel seçimlerde olduğu gibi, yerel seçimlerde de ilçe merkezinde Merkez-Sağ grubunun oldukça önde olduğu görülmektedir. Çoğu mahallede Adalet ve Kalkınma Partisi ile Milliyetçi Hareket Partisi'nin birbirine çok yakın oy aldığı söylenebilir.

Şekil 4.34. Karaman İli Merkez Mahallerinin Oy Dağılımı (2014-2019)

2019 yılında yapılan yerel seçimlerde, ilçe mahallerinde bir çok değişim olmuştur. İttifak gruplarının oluşması partiler arası oy kaymasına neden olmuş, partilerin oyları ve kazanılan belediyeler yer değiştirmiştir. 2019 yılında yapılan yerel seçimlerinde, ilçe de toplamda 112.083 kayıtlı seçmen varken, bunların yalnızca 96.739'u oy kullanma sürecine katılmıştır. Kayıtlı seçmenin artmasına rağmen, oy kullanan seçmende azalma olması, seçim sürecini negatif etkilemektedir. Seçimlere katılım oranı %86,3 olarak kaydedilmiş, katılım oranı bir önceki seçimlere göre gerilemiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi, yapılan seçimlerde oy kaybına uğramış seçimleri %37,7'lik bir oy oranı ile tamamlamıştır. Bunun yanısıra parti ilçede 28 mahalle kaybetmiştir. Adalet ve Kalkınma Parti Akçaşehir'de iki mahalle, Su Durağı'nda 3 mahalle kazanarak, toplamda 33 mahalle ile seçimleri tamamlamıştır. Milliyetçi Hareket Partisi, yapılan seçimlerde birinci gelmiş ilçede toplamda 28 mahallenin sahibi olmuştur. Parti seçimleri %38,4'lük bir oy oranı ile tamamlamıştır. Cumhuriyet Halk Partisi seçimlerde pek bir başarı gösterememiş, oy oranında çok fazla bir değişiklik yaşanmamıştır. Parti seçimleri %15,7'lik bir oy oranı tamamlamıştır. İlçede mahalle kazanamayan parti, Akçaşehir'de 2 mahalle kazanarak seçimleri tamamlamıştır. Partinin kazandığı mahalleler sayısı aynı olmasada, kazanılan mahalleler değişmiştir.

2019 yılında yapılan seçimlerde, partiler arasında yapılan ittifaklar sonucu oy kaymaları yaşandığı net bir şekilde bellidir. Bu seçimlerde Merkez-Sağ kanadında yer alan Adalet ve Kalkınma Partisi'nden, Milliyetçi Hareket Partisine oy kaymaları yaşanırken, oy oranlarının birbirine yakın olduğu yerlerde parti oy oranı yükseltmiş ve seçimlerde galip gelmiştir. Oyların değişmesinde sadece idolojik değil, partilerin seçim sürecinde yaptığı çalışmalar ve seçim vaatleride etkili olmuştur. Bu süreç içerisinde genç nüfusun artması, seçmenin çoğunlunun genç nüfustan oluşması da seçim sonuçlarını değiştirmiştir. Burada ittifak süreci ve partilerin aynı aday üzerinden seçime katılmaları, parti oylarını güçlendirmiştir. Bu bakımdan Milliyetçi hareket Partisi'nin seçim imajı daha fazla oy olmasına neden olmuştur.

Tablo 4.55. Karaman İl Merkezindeki Mahallelerdeki Oy Değişimleri (2014-2019)

30 Mart 2014 Mahalli İdareler Genel Seçimi			
	AK PARTİ	CHP	MHP
Merkez Mahalle	61 Mahalle	-	-
Akçeşehir	Gazi Mah.	Fatih Mah.	-
	Hürriyet Mah.	Atatürk Mah.	-
Su Durağı	Bahçelievler Mah.	-	-
	Cumhuriyet Mah.		
	Ketenci Mah.		
31 Mart 2019 Mahalli İdareler Genel Seçimi			
	AK PARTİ	CHP	MHP
Merkez Mahalle	33 Mahalle Kazanılmış Adalet ve Kalkınma Partisi'nden, Milliyetçi Hareket Partisi'ne toplamda 28 mahalle geçmiştir.	-	Abbas Mah., Ahmet Yesevi Mah., Atatürk Mah., Başakşehir Mah., Beyazkent Mah., Cedit Mah., Gevher Hatun Mah., Hamidiye Mah., Hürriyet Mah., Kazımkarabekir Mah., Kirişçi Mah., Kırbağı Mah., Mahmudiye Mah., Mehmet Akif Ersoy Mah., Mümine Hatun Mah. Rauf Denktaş Mah., Siyahşer Mah. Topucak Mah., Urgan Mah. Valide Sultan Mah. Yenimahalle, Şeyh Edebali Mah. Finari Mah., Ahi Osman Mah. Koçakdede Mah. Külhan Mah. Tabduk Emre Mah. Üniversite Mah.
Akçeşehir	Atatürk Mah.	Fatih Mah.	-
	Hürriyet Mah.	Gazi Mah.	
	Atatürk Mah. İle Gazi Mah. Değişmiştir.		-
Su Durağı	Bahçelievler Mah.	-	-
	Cumhuriyet Mah.		
	Ketenci Mah.		

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Mahalli İdareler Seçimi Erişim Tarihi: 28.03.2022)

2015 yılına gelindiğinde, ilçe mahalle ve köylerinde iki adet milletvekili genel seçimi yapılmıştır. Yerel seçimlerden bir yıl sonra tekrar sandığa giden seçmen oyunu kullanmış, partiler seçim sürecini tamamlamıştır. İlçe mahallerinde 2015 yılında toplamda 152.266 kişi yaşamaktadır. Bunlardan 75.601'i erkek, 76,665'i ise kadındır. Bir önceki yıla göre nüfus 3.904 kişi artmıştır.

Tablo 4.56. Karaman İli Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2015)

Seçmenlerin İlçe Düzeyinde Eğitim Durumuna Göre Dağılımı						
EĞİTİM DURUMU	7 Haziran 2015			1 Kasım 2015		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	548	3.418	3.966	531	3.342	3.873
Okuma yazma bilen fakat herhangi bir okul bitirmeyen	1.562	3.272	4.834	1.516	3.243	4.759
İlkokul	15.475	23.554	39.029	15.338	23.487	38.875
İlköğretim	14.730	12.422	27.152	14.901	13.053	27.954
Ortaokul veya dengi bir okul	3.883	2.565	6.448	3.902	2.570	6.472
Lise veya dengi bir okul	14.192	10.570	24.762	14.095	10.537	24.632
Yüksekokul veya fakülte	9.397	6.496	15.893	9.374	6.524	15.898
Yüksek lisans	568	303	876	583	306	889
Doktora	156	73	229	159	78	237
Bilinmeyen	664	617	1.281	747	711	1.458
Toplam	61.175	63.295	124.470	61.196	63.851	125.054
Toplam İlçe Nüfusu	152.266			152.266		

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/yerelsecmen.zul> :Milletvekili Genel Seçimleri, Erişim Tarihi: 26.03.2022).

2015 yılında ilçe merkezindeki seçmenlerin, eğitim duruma bakıldığında, sayı 2014 yılına göre artış göstermiştir. 2014 yılında, 121.065 olan eğitim durumu, 2015 yılında 124.470'e çıkmıştır. 2015 yılında yapılan iki seçim arasında eğitim duruma göre seçmen dağılımında pek bir farklılık olmamıştır. Ortaokula kadar eğitimi tamamlayan seçmen sayısı 72.629'dur. Bu sayı seçmenlerin %58,3'ünü oluşturmaktadır. 2014 seçimlerine göre oldukça yakındır. İlçede eğitim seviyesinin ortaokul derecesine kadar gerilemesi, oy kullanma sürecini oldukça etkilemektedir. İlçede lise sonrası eğitimi tamamlamış seçmen sayısı ise 41.760 kişidir. Bu sayı seçmenlerin %33,5'ine denk gelmektedir.

2014 yılında, lise sonrası eğitimini tamamlamış seçmen sayısı 38.547 iken bu sayı 2015 seçimlerinde artmış ve sayı 41.760'a yükselmiştir. 2015 yılında, iki seçim arasında seçmen profili genişlemiş, ortaokula kadar eğitim gören seçmen sayısında azalma yaşanırken, lise sonrası eğitim gören, okuma-yazma oranı yüksek seçmen profili artmaya başlamıştır.

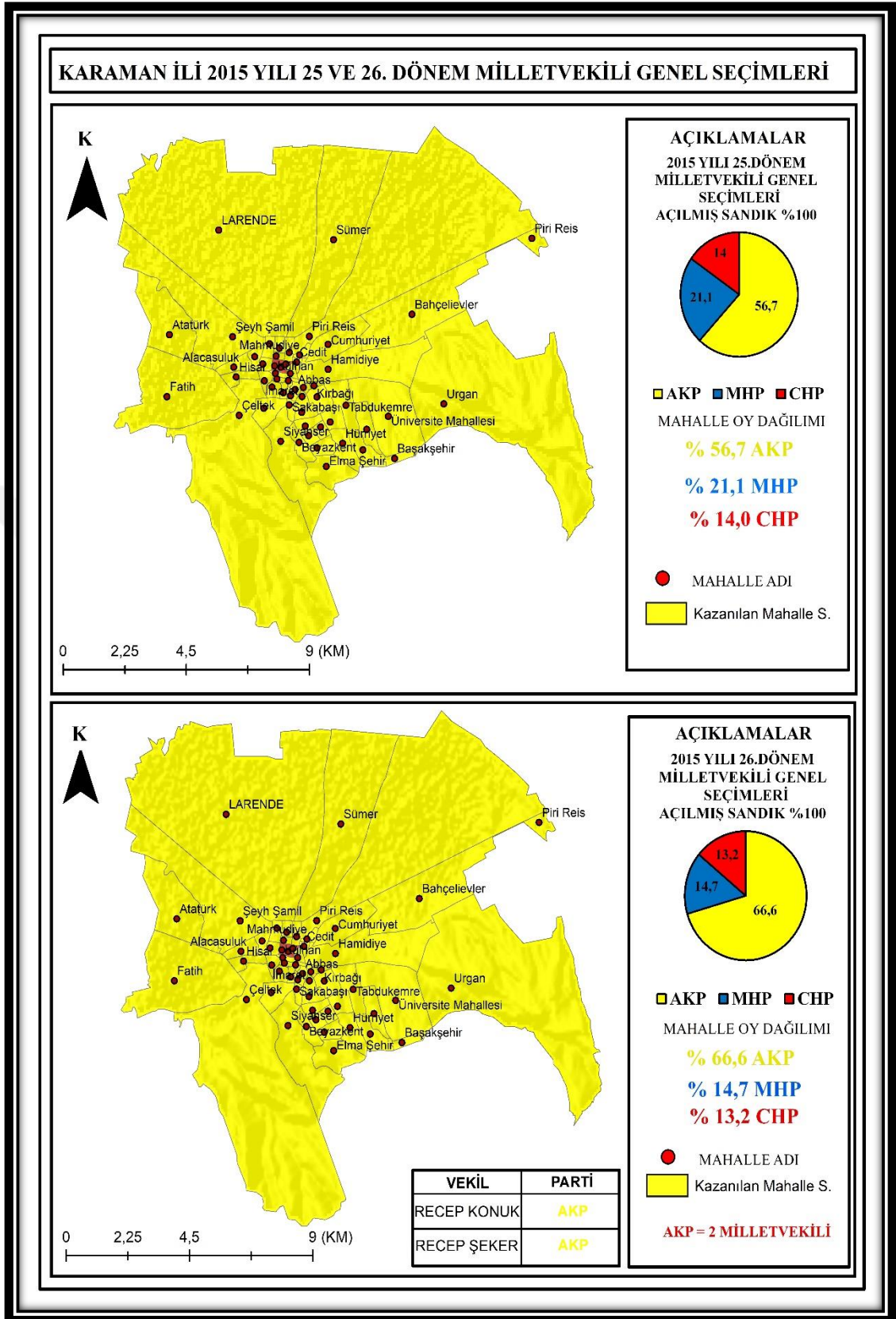
Seçmenin ekonomik durumuna bakıldığında, ilçede tarımsal faaliyetlerin yıllar içerisinde giderek arttığı gözlemlenmektedir. Bölgenin ekonomik kalemi olan tarım, yıllar içerisinde üretim olarak artış göstermiş ve seçmen için önemli bir ekonomik kaynak olmuştur.

Tablo 4.57. Karaman İlçe Merkezi Arazi Durumu (2015)

KARAMAN MERKEZ	
KULLANIM ŞEKLİ	2015
TARLA	147.358
BAHÇE	24.214
SEBZE	11.791
NADAS	27.294
KULM. ARAZİSİ	6.329
KÜLTÜR ARAZİSİ	216.986
ÇAYIR MERA	80.976
ORMAN	60.742
ÜRÜN GETİRMEYEN	66.956
TOPLAM ALAN	425.660

Kaynak: (<https://www.ktso.org.tr/UserFiles/File/sev2016.pdf> :Karaman Ticaret Borsası ve Karaman Ticaret ve Sanayi Odası 2015 Faaliyet Raporları Erişim Tarihi: 27.03.2022)

İlçede tarım alanlarının kullanımında, bir yıllık süre içerisinde bir değişiklik yaşanmamıştır. Tarım ve bitkisel ürün ekilen alan %73,5, meyve içecek ve baharat bitkileri %9,6, sebze bahçelerinin alanı %4.11, nadas alanı ise 12,7'lik bir alanı oluşturmaktadır. Merkez ilçede, tahıl ve meyve üretimi oldukça önemli bir alana yayılmış bulunmaktadır. Tarımsal üretimin fazla olması ilde ve ilçelerde ekonomik istihdamın gelişmesine olanak sağlamıştır. Genel olarak bu süreçte ekonomi, oy kullanma sürecinde etkin bir faktör olsa bile, merkez ilçede oy kullanma sürecinde, farklı faktörler etkili olmuştur.

Şekil 4.35. Karaman İl Merkez Mahallerinin Oy Dağılımı (2015)

7 Haziran 2015 milletvekili genel seçimlerinde, ilçede toplamda kayıtlı seçmen sayısı 124.470 iken bunların yalnızca 11.175'i oy kullanma sürecine katılmıştır seçimlere katılım oranı %89,3 olarak kaydedilmiştir.

Seçimlerde, Adalet ve Kalkınma Partisi açık ara birinci gelmiş, oyların çoğunu kendi bünyesinde toplamıştır. Parti, 7 Haziran 2015 seçimlerinde ilçe mahallelerinin 56 tanesini kazanırken, Akçaşehir ve Su Durağı beldelerinde, toplamda 6 mahalle daha kazanmıştır. Seçimlerin sonucunda Adalet ve Kalkınma Partisi, toplamda 63 mahallenin 62 kazanarak seçimleri tamamlamıştır. Parti, seçimlerde %56,7 oy oranı kazanmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi seçimlerde, 2014 yılında aldığı taban oyuna benzer bir oy alarak seçimleri %14,0'lık bir oy oranı ile tamamlamıştır. Cumhuriyet Halk Partisi, Akçaşehir'de bir mahalle kazanmış ve seçim sürecini tamamlamıştır. Milliyetçi Hareket Partisi, ilçede herhangi bir mahallede birince gelmese de seçimlerde en çok oy oranına sahip ikinci parti olmaya hak kazanmıştır. Parti, seçimleri %21,1'lik bir oy oranı ile tamamlamıştır. Milliyetçi Hareket Partisi, çoğu mahallede Adalet ve Kalkınma Partisi ile neredeyse aynı oy oranını yakalamayı başarmıştır. Seçimlere yeni katılan Halkların Demokrat Partisi tüm mahallelerden toplamda %1,5'lik bir oy oranı çıkarmıştır.

1 Kasım 2015'te tekrarlanan seçimler, yeniden Adalet ve Kalkınma Partisi'nin lehine olmuştur. Parti, oy oranını daha da yükseltmiş seçimleri %66,6'lık bir oy oranı ile tamamlamıştır. Adalet ve Kalkınma Partisi, seçimleri yeniden 62 mahalle ile tamamlayarak, bu süreci noktalamıştır. Cumhuriyet Halk Partisi'nin tekrarlanan seçimlerde oy oranı düşmüş, seçimleri bir mahalle ve %13,2'lik bir oy oranı ile tamamlamıştır. Tekrarlanan seçimlerde en çok oy kaybı yaşayan parti, Milliyetçi Hareket Partisi olmuştur. Parti, seçimleri %14,7'lik bir oy oranı ile tamamlamış, herhangi bir mahallede birinci gelememiştir. Tekrarlanan seçimlerde, Merkez-Sağ grubunda yer alan partilerden Adalet ve Kalkınma Partisi'ne oy kaymaları yaşanmıştır. Halkların Demokrat Partisi, tekrarlanan seçimlerde oyunu düşürmüş seçimleri %1,1'lik bir oy oranı ile tamamlamıştır. 2015 yılında yapılan iki genel seçimde Adalet ve Kalkınma Partisi neredeyse tüm mahallelerde en çok oyu alan parti olmuş ve %50'nin üzerinde oy toplamayı başarmıştır. Yapılan seçimlerde mahalleler arasında hiçbir kayma yaşanmamış, Tüm mahallelerde neredeyse aynı oranda oy çıkmıştır.

Tablo 4.58. Karaman İl Merkezindeki Mahallelerdeki Oy Değişimleri (2015)

7 HAZİRAN 2015			
	AK PARTİ	CHP	MHP
Merkez Mahalle	62 Mahalle	-	-
Akçeşehir	Gazi Mah.	Atatürk Mah.	-
	Hürriyet Mah.	.	-
	Fatih Mah.		
Su Durağı	Bahçelievler Mah.	-	-
	Cumhuriyet Mah.		
	Ketenci Mah.		
1 KASIM 2015			
	AK PARTİ	CHP	MHP
Merkez Mahalle	62 Mahalle	-	-
Akçeşehir	Gazi Mah.	Atatürk Mah.	
	Hürriyet Mah.	.	
	Fatih Mah.		
Su Durağı	Bahçelievler Mah.		
	Cumhuriyet Mah.		
	Ketenci Mah.		

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Mahalli İdareler Seçimi Erişim Tarihi: 28.03.2022)

Son olarak, ilçe merkezinde 2018 yılında milletvekili genel seçimi yapılmıştır. Üç yıl aradan sonra yapılan seçimlerde bölge halkı oy kullanma sürecine katılmış, bu süreçte partilerin aldığı oylar yeniden değişmiştir. 2017 yılında İyi Parti'nin de seçimlere katılması ile oylarda dağılma görülmüş ve seçim süreci bu şekilde tamamlanmıştır.

24 Haziran 2018 yılında yapılan seçim ile 1 Kasım 2015'te yapılan seçim arasında neredeyse hiçbir fark yoktur. Seçimlerde mahallerden yeniden aynı partilere oy çıkmış, oy kullanan seçmenin düşünsel yapısı aynı noktada olmuştur. 2018 yılında yapılan ittifaklar, ilçede Merkez-Sağ kanadının daha da güçlü bir hale gelmesine neden olmuş, Adalet ve Kalkınma Parti'si yeniden birinci parti seçilmiştir. 2018 yılında seçmenin yapısal profili biraz daha değişmiştir. Okur-yazar seçmen sayısı artmaya başlamış, bununla birlikte seçmenin siyasal düşünce yapısı genişlemeye başlamıştır.

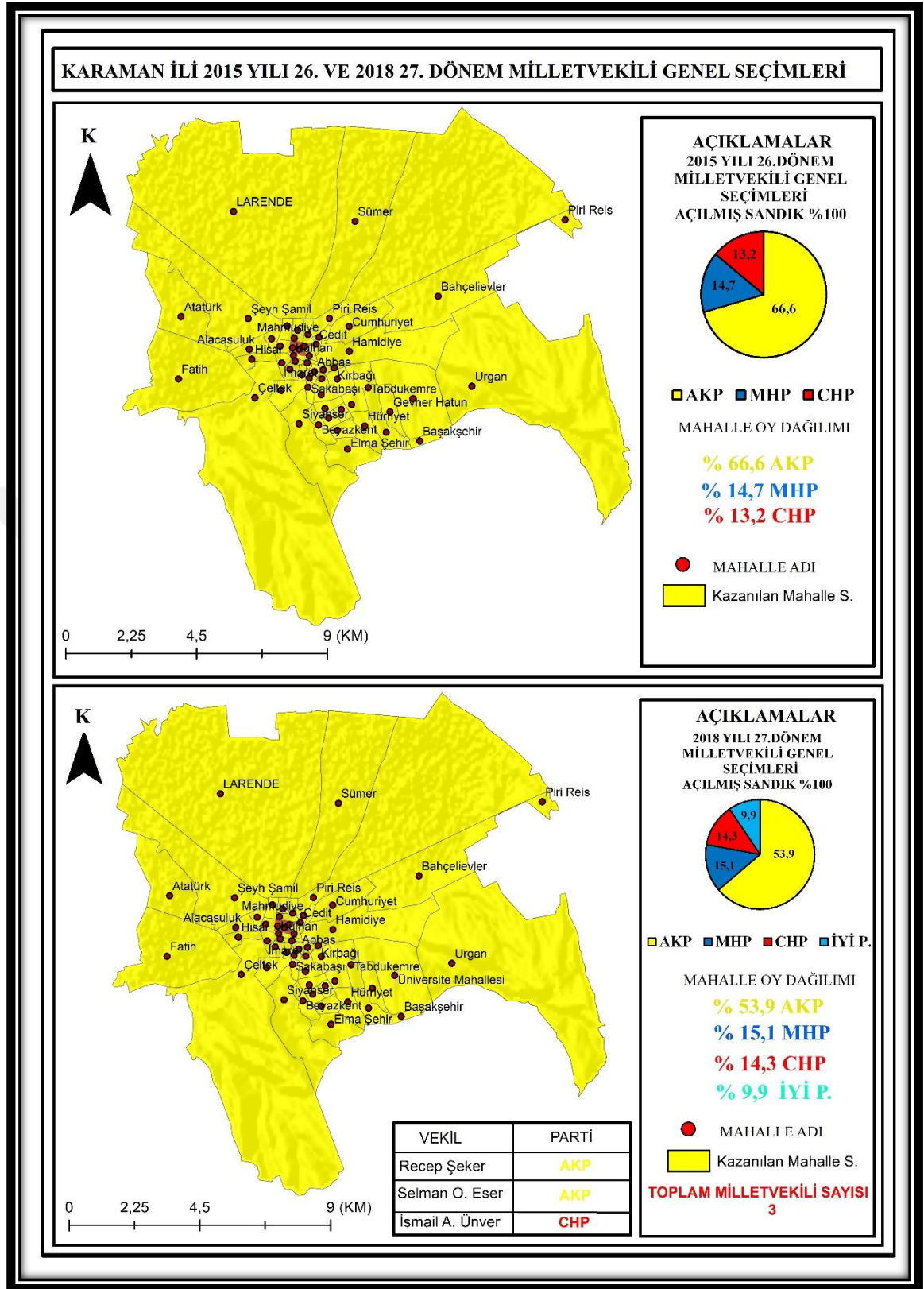
Tablo 4.59. Karaman İli Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2015-2018)

Seçmenlerin İlçe Düzeyinde Eğitim Durumuna Göre Dağılımı						
EĞİTİM DURUMU	1 Kasım 2015			24 Haziran 2018		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	531	3.342	3.873	430	2.937	3.367
Okuma yazma bilen fakat herhangi bir okul bitirmeyen	1.516	3.243	4.759	1.235	2.889	4.124
İlkokul	15.338	23.487	38.875	13.994	21.198	35.142
İlköğretim	14.901	13.053	27.954	14.114	12.122	26.236
Ortaokul veya dengi bir okul	3.902	2.570	6.472	6.090	5.613	11.703
Lise veya dengi bir okul	14.095	10.537	24.632	15.253	12.432	27.685
Yüksekokul veya fakülte	9.374	6.524	15.898	11.156	8.661	19.817
Yüksek lisans	583	306	889	961	569	1.530
Doktora	159	78	237	237	132	369
Bilinmeyen	747	711	1.458	739	715	1.454
Toplam	61.196	63.851	125.054	64.159	67.268	131.427
Toplam İlçe Nüfusu	152.266			161.946		

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/verelsecmen.zul> :Milletvekili Genel Seçimleri, Seçmen Profili Erişim Tarihi: 28.03.2022).

İlçede 2015 ile 2018 yılları arasında, nitelikli seçmen profilinde değişiklikler yaşanmıştır. Ortaokul düzeyine kadar okumuş seçmen sayısı, 73.081 kişidir. Bu kişiler seçmenlerin %55,7'sini oluşturmaktadır. Lise sonrası eğitimi tamamlamış seçmen sayısı 49.401'e yükselmiş, bu sayı ise seçmenlerin %37,6'sını oluşturmaktadır. 2018 yılında ilçede toplamda 161.946 kişi yaşamaktadır. Bunların 80.310'unu erkekler oluştururken, 81.363'sünü ise kadınlar oluşturmaktadır. Nüfusun artması ile seçimlere katılan seçmen sayısının profili genişlemiştir.

Bir önceki seçimlerde, ortaokul düzeyine kadar eğitim görmüş seçmen sayısı, 73.301 iken bu sayı azalarak, 73.081 seviyesine gerilemiştir. 2015 yılında yapılan seçimlerde lise sonrası eğitim görmüş seçmen sayısı 41.656 iken, bu sayı 2018 yılında artış göstermiş ve 49.401'e yükselmiştir. İlçede okuma-yazma bilmeyen sayısı, her yıl daha da azalarak 2018 yılında, 3.873 kişiye düşmüştür. Seçimlere katılan kişilerin eğitim seviyesinin artması, demokratik seçim düzeyinin artmasına ve oy kullanan seçmenin siyasal düşünce portföyünün de genişlemesine neden olmuştur.

Şekil 4.36. Karaman İl Merkez Mahallerinin Oy Dağılımı (2018)

2018 yılında yapılan seçimlerde, ilçede toplamda 131.427 kayıtlı seçmen bulunurken, bunların yalnızca 120.080'i oy kullanma sürecine katılmıştır. Seçimlere katılım oranı %91,3 olarak kaydedilmiştir. 2018 yılında yapılan seçimlerde ilden toplamda 3 milletvekili çıkmıştır.

Adalet ve Kalkınma Partisi, 2018 yılında yapılan seçimlerde %53,9'luk bir oy oranı almıştır. 2015 yılına göre oy oranı gerilese de parti ilçe merkezinde 62 mahalleyi yeniden kazanmayı başarmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi'nin ilçe merkezinde oy oranı değişmemiş, parti seçimleri %14,3'lük bir oy oranı ile tamamlamıştır. Parti, aynı zamanda Akçşehir'de bir mahalle kazanarak seçimleri tamamlamıştır. Milliyetçi Hareket Partisi, seçimlerde mahalle kazanamamış, seçimleri oy oranını %15,3'e çıkararak seçimleri tamamlamıştır. Seçimlere yeni katılan İyi Parti, seçimlerde herhangi bir mahalle kazanamasa da %9,9'luk bir taban oyu alarak seçimleri tamamlamıştır. Bir önceki seçimlere göre Merkez-Sağ kanadında yer alan partilere arasında oy değişimleri yaşanmış Adalet ve Kalkınma Partisi'nin oyları azalmıştır

Tablo 4.60. Karaman İl Merkezindeki Mahallelerdeki Oy Değişimleri (2015-2018)

1 KASIM 2015			
	AK PARTİ	CHP	MHP
Merkez Mahalle	62 Mahalle	-	-
Akçeşehir	Gazi Mah.	Atatürk Mah.	
	Hürriyet Mah.	.	
	Fatih Mah.		
Su Durağı	Bahçelievler Mah.		
	Cumhuriyet Mah.		
	Ketenci Mah.		
24 HAZİRAN 2018			
	AK PARTİ	CHP	MHP
Merkez Mahalle	62 Mahalle	--	-
Akçeşehir	Gazi Mah.	Fatih Mah.	
	Hürriyet Mah.	Fatih Mah. İle	
	Atatürk Mah.	Atatürk Mah. Yer değiştirmiştir.	
Su Durağı	Bahçelievler Mah.		
	Cumhuriyet Mah.		
	Ketenci Mah.		

Kaynak: Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>: Mahalli İdareler Seçimi Erişim Tarihi: 28.03.2022)

4.2.2. Ayrancı İlçesi ve Mahallelerinin Oy Değişkenlikleri

Karaman'ın ilçelerinden biri olan Ayrancı'da, 2014-2019 yılları arasında 5 adet seçim gerçekleşmiştir. İlçe toplamda 5 büyük mahalleye sahiptir. 2021 yılında ilçede toplamda 2.381 kişi yaşamaktadır. Bu sayının 1.206'sını erkekler, 1.175'ini ise kadınlar oluşturmaktadır.

Yıllar içerisinde ilçe nüfusu değişiklikler yaşamıştır. Seçmen profili genişlerken, seçime katılım oranı da oldukça yükselmiştir. İlçe'nin engebeli bir bölgede kurulması hem ekonomik anlamda hem de kültürel anlamda seçimlere doğrudan etki etmektedir.

Tablo 4.61. Ayrancı İlçe Merkezi Arazi Durumu (2014-2019)

AYRANCİ İLÇESİ		
KULLANIM ŞEKLİ	2014	2019
TARLA	68.757	669.102
BAHÇE	1.661	18.353
SEBZE	748	7.450
NADAS	8.413	92.949
KULM. ARAZİSİ	1.517	33.658
KÜLTÜR ARAZİSİ	81.096	821.512
ÇAYIR MERA	90.098	974.650
ORMAN	53.568	535.680
ÜRÜN GETİRMEYEN	19.984	118.578
TOPLAM ALAN	244.776	2.244.459

Kaynak: (Karaman İl Tarım ve Orman Müdürlüğü; 2014 ve 2020 Brifing Raporları)

İlçede, iki yerel seçim arasındaki 5 yıllık süreç içerisinde ekonomik olarak tarımda kendisini güçlendirmiş, üretim kapasitesini oldukça arttırmıştır. İlçede güçlü bir su kaynağının bulunması, tarımsal alanın genişlemesine ve üretimin artmasına neden olmuştur. Tarım ve tarıma dayalı ürünlerin üretimi, ilçe halkı için önemli bir getiri kalemi oluşturmaktadır.

Ayrancı'nın toplam yüzölçümü 2.447.459 dekar alan olup, bunun %34'ünü tarım arazileri %40'ını çayır mera arazileri, %22'sini orman arazilerini ve %4'ünü de diğer alanlar oluşturmaktadır. İlçede çayır ve mera alanlarının fazla olması hayvancılığın daha çok ön plana çıkmasına neden olmuştur Arazi kullanımı ise son beş yılda 1.999.683 artmıştır (Karaman sanayi ve ekonomi analizi, 2020).

İlçede, genel olarak orman arazisinin fazla olmasından kaynaklı, hayvancılık ve orman ürünleri üretimi gelişmiştir. İlçe de diğer bir gelir kaynağını enerji kaynakları oluşturmaktadır. Karaman Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü verilerine göre; Ayrancı'da 11 adet sanayi sicili belgesine sahip işletme vardır. İşletmeler madencilik ve enerji sektöründe yoğunlaşmaktadırlar (Karaman merkez raporu, 2019).

İlçede farklı sektörlere ait işletme ve gelir kalemleri oluşmuştur. Bu bakımdan işgücü oldukça önemli ilçelerden birisidir. İlçede, eğitim duruma bağlı seçmen profili ise seçim sürecinde oldukça önemli bir etkiye sahiptir. İlçe nüfusunun az olması seçim sürecinde rol oynayan seçmenin eğitim durumu net bir şekilde ortaya koymaktadır.

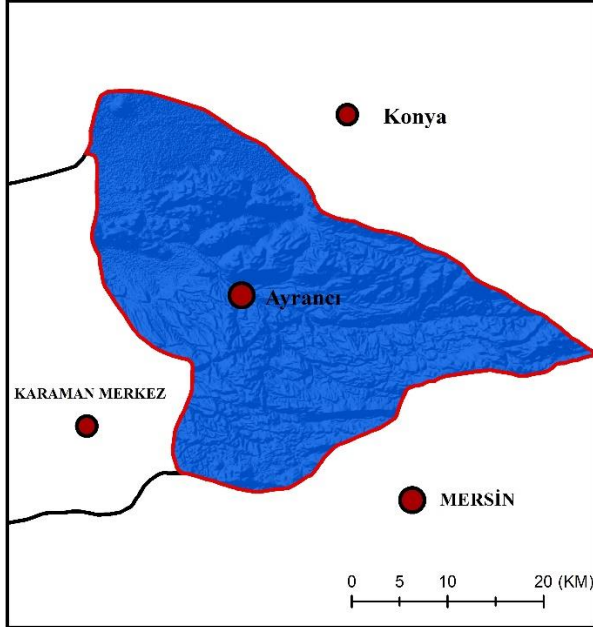
Tablo 4.62. Ayrancı İlçe Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2014-2019)

Seçmenlerin İlçe Düzeyinde Eğitim Durumuna Göre Dağılımı						
EĞİTİM DURUMU	30 MART 2014			31 Mart 2019		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	49	183	232	23	127	150
Okuma yazma bilen fakat herhangi bir okul bitirmeyen	135	411	546	75	308	383
İlkokul	1.637	1.944	3.581	1.321	1.683	3.004
İlköğretim	523	427	950	522	390	912
Ortaokul veya dengi bir okul	161	66	227	308	210	518
Lise veya dengi bir okul	557	319	876	646	429	1.075
Yüksekokul veya fakülte	214	115	329	276	168	444
Yüksek lisans	11	1	12	21	2	23
Doktora	1	1	2	2	1	3
Bilinmeyen	20	11	31	6	8	14
Toplam	3.308	3.476	6.786	3.200	3.326	6.526
Toplam İlçe Nüfusu	8.713			7.965		

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/yerelsecmen.zul> :Milletvekili Genel Seçimleri, Erişim Tarihi: 30.03.2022).

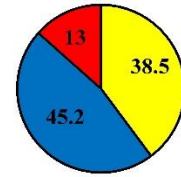
2014-2019 yılları arasında, ilçede nüfus azalmıştır. 2014 yılında yapılan yerel seçimlerde ilçede ortaokula kadar eğitim görmüş seçmen sayısı, 4.758'dir. Bu sayı seçmenlerin %70,1'ini oluşturmaktadır. Lise sonrası eğitim görmüş seçmen sayısı 1.219'dur. Bu sayı seçmenlerin %18'ini oluşturmaktadır. 2019 yılında nüfusta azalma yaşansa bile, ortaokul düzeyine kadar eğitim görmüş seçmen sayısı düşmüş bu sayı 4.434'e düşmüştür. İlçede lise ve sonrası eğitim görmüş seçmen sayısında artış olmuş, bu sayı 1.545'e yükselmiştir. İlçede oy kullanan seçmenin eğitim seviyesi yükselmiştir.

AYRANCI İLÇESİ 30 MART 2014 ve 31 MART 2019 YEREL SEÇİMLERİ

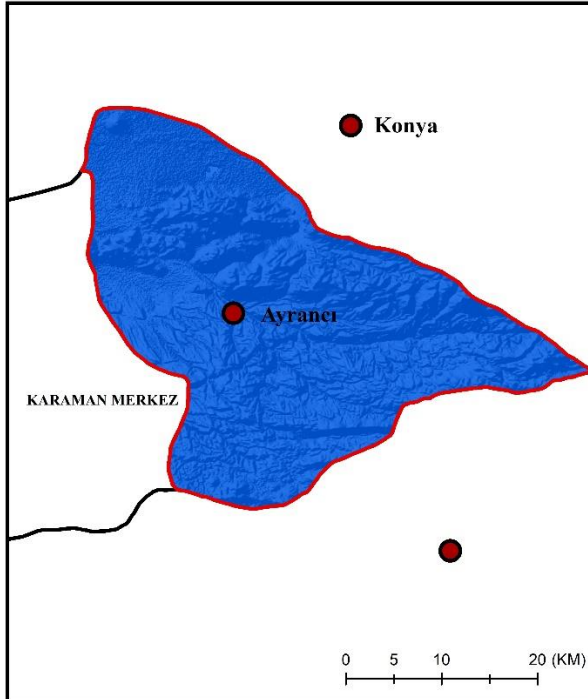

AÇIKLAMALAR

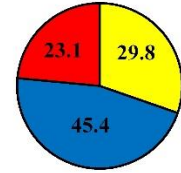
30 MART 2014 YEREL SEÇİMLERİ AÇILMIŞ SANDIK %100

■ AKP ■ MHP ■ CHP

31 MART 2019 YEREL SEÇİMLERİ AÇILMIŞ SANDIK %100

■ AKP ■ MHP ■ CHP

□ KOMŞU İLÇE S.

⬭ AYRANCİ İLÇE S.

● İL VE İLÇE ADLARI

Şekil 4.37. Ayrancı İlçe Merkez Mahallerinin Yerel Seçimlerdeki Oy Dağılımı (2014-2019)

2014 yılında yapılan yerel seçimlerde, ilçede 1.781 kayıtlı seçmen varken, bunların yalnızca 1.664'ü oy kullanma sürecine katılmıştır. Yerel seçimlere katılım oranı ise %93,4'tür. Milliyetçi Hareket Partisi yapılan seçimlerde birinci gelmiş ve iki mahalle kazanarak seçimleri tamamlamıştır. Ayrıca parti seçimlerde %45,2 oy oranı almıştır. Adalet ve Kalkınma Partisi ilçede en fazla oy alan ikinci parti olmuştur. Parti seçimlerde %38,5'lik bir oy oranı alırken aynı zamanda ilçede 2 mahalle kazanmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi 2014 yerel seçimlerinde ilçede en az oy oranı alan parti olmuştur. Parti seçimlerde mahalle kazanamamış, seçimleri ise %13,0'lık bir oy oranı ile tamamlamıştır.

2019 yılında yapılan yerel seçimlerde ise ilçede toplamda 1.770 kayıtlı seçmen varken, bunların yalnızca 1.595'i oy kullanmıştır. Seçimlere katılım oranı ise %90,1 olarak kaydedilmiştir. İlçede, Milliyetçi Hareket Partisi yerel seçimleri birinci olarak kazanmış %46,9 oy oranı kazanmıştır. Parti aynı zamanda ilçede bulunan tüm mahalleri kazanmıştır. Adalet ve Kalkınma Partisi, 2019 yılında yapılan yerel seçimlerde oy düşüşü yaşamış, seçimleri %26,8'lik bir oy oranı ile tamamlamıştır. 2014 yerel seçimlerinde kazanılan 2 mahalle, 2019 yılında Milliyetçi Hareket Partisi'ne geçmiştir. Cumhuriyet Halk Partisi seçimlerde oy oranını yükseltmiş, fakat herhangi bir mahalle kazanamamıştır. Parti seçimlerde %24,4'lük bir oy oranı kazanmıştır. 2019 yılında seçimlere katılan iyi parti hiçbir mahalleden oy kazanamamıştır.

İlçede yerel seçimlerde, Milliyetçi Hareket Partisi taban oyunu korurken, diğer partilerde oy kaymaları yaşanmıştır. Özellikle 2019 yılında yapılan yerel seçimlerde, Adalet ve Kalkınma Partisi ile İyi Parti'nin oyları Cumhuriyet Halk Partisine geçiş yapmıştır. Aynı zamanda ilçede, Merkez-Sağ grubunda yer alan partilerin daha çok oy kazandığı söylenebilir. Yerel seçimler dışında ilçede, üç tane milletvekili seçimleri gerçekleşmiştir. Özellikle 2015 yılında gerçekleşen milletvekili genel seçimlerinde, seçime katılan seçmen sayısında ve sosyo-ekonomik göstergelerde bazı değişiklikler yaşanmıştır. Yapılan iki yerel seçim arasında, oy kaymaları yaşanmış, Adalet ve Kalkınma Partisi elinde bulunan mahalleri kaybetmiştir

Tablo 4.63. Ayrancı İlçe Mahallelerinin Yerel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2014-2019)

30 MART 2014			
	AK PARTİ	CHP	MHP
	Musa Mah.	Seçimlerde mahalle	Dede Mah.
	Ulu Mah.	kazanılamamıştır.	Yenimahalle
31 MART 2019			
	AK PARTİ	CHP	MHP
	İki mahalle kaybedilmiştir.	Seçimlerde mahalle	Dede Mah.
		kazanılamamıştır	Musa mah.
			Ulu Mah.
			Yeni Mah.

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Mahalli İdareler Seçimi Erişim Tarihi: 28.03.2022)

Yerel seçimler ile milletvekili genel seçimleri arasındaki oy oranları ve dağılımları oldukça farklıdır. Bu bakımdan, ilçede oy kullanan seçmen iki seçim arasında oy kullanma eğiliminde farklı siyasi partileri tercih etmektedirler. Siyasi partilerin seçimlerde farklı oylar alması; aday, bulunulan siyasi çehre, seçmen eğilimi ve siyasi parti yakınlığı gibi birçok sebepten değişmiş olabilir.

Tablo 4.64. Ayrancı İlçe Merkezi Arazi Durumu (2015)

AYRANCI İLÇESİ	
KULLANIM ŞEKLİ	2015
TARLA	68.757
BAHÇE	1.661
SEBZE	748
NADAS	8.413
KULM. ARAZİSİ	1.517
TARIM ALANI	81.096
ÇAYIR MERA	90.098
ORMAN	53.568
TARIM DIŞI ALAN	19.984
TOPLAM ALAN	325.841

Kaynak: (https://www.karamantb.org.tr/medya/12-05-2016_08-33_1463031210.pdf; Erişim Tarihi: 30.03.2022).

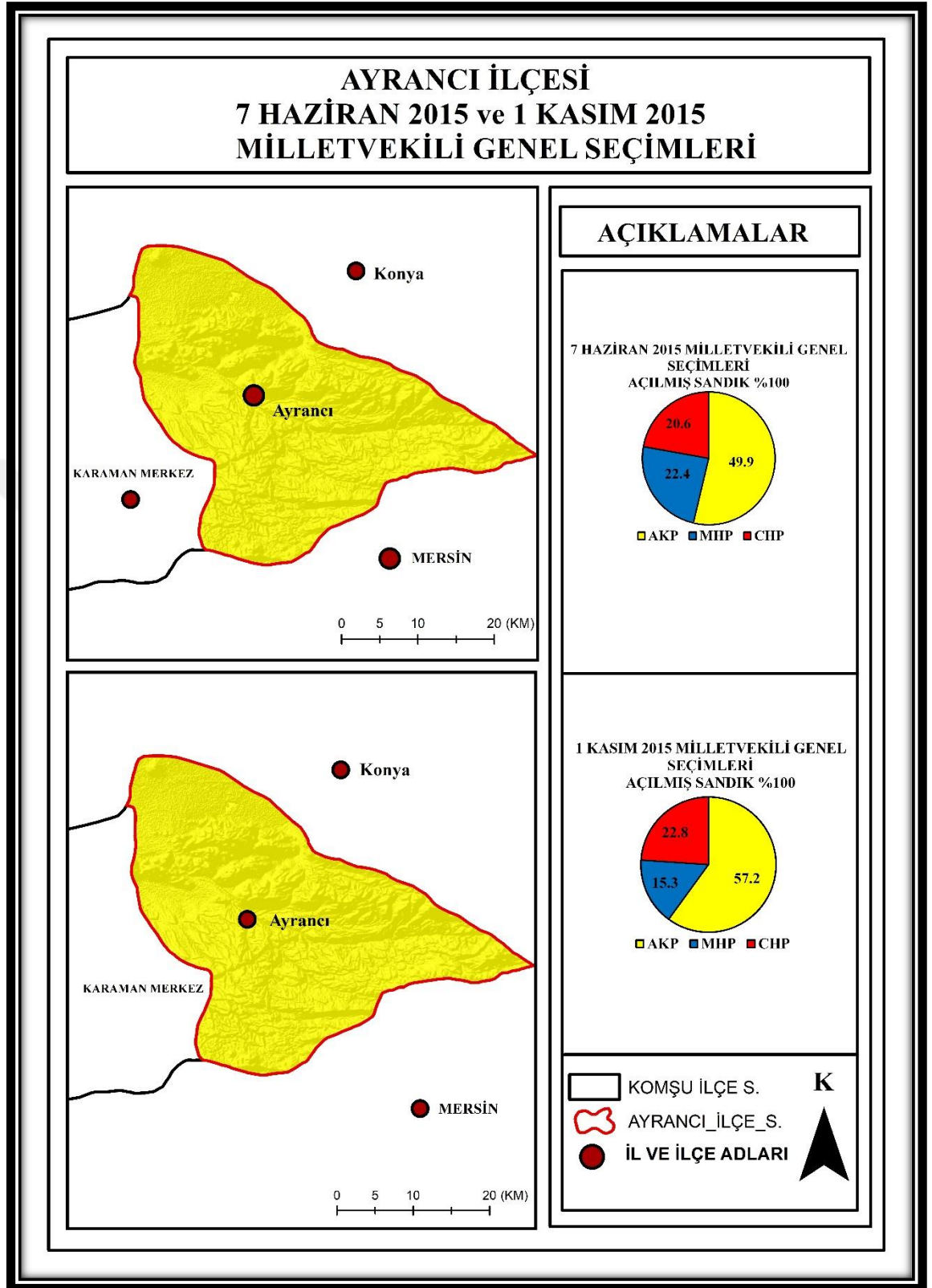
Sadece bir yılda, ilçede tarımsal anlamda büyük gelişmeler yaşanmıştır. İlçede bulunan kullanılan arazi 244.776'dan 325.842'ye yükselmiştir. İlçenin yer yıl tarımsal hacminin genişlemesi, seçmenin ekonomik anlamda güçlenmesine, buna bağlı olarak da seçimlerdeki beklentilerinin artmasına neden olmuştur.

Tablo 4.65. Ayrancı İlçe Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2015)

Seçmenlerin İlçe Düzeyinde Eğitim Durumuna Göre Dağılımı						
EĞİTİM DURUMU	7 HAZİRAN 2015			1 KASIM 2015		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	33	168	201	31	164	195
Okuma yazma bilen fakat herhangi bir okul bitirmeyen	123	392	515	120	389	509
İlkokul	1.547	1.863	3.410	1.553	1.864	3.417
İlköğretim	546	440	986	557	470	1.027
Ortaokul veya dengi bir okul	193	83	276	190	84	274
Lise veya dengi bir okul	547	342	889	530	336	866
Yüksekokul veya fakülte	223	121	344	213	114	327
Yüksek lisans	10	2	12	9	2	11
Doktora	1	1	2	1	1	2
Bilinmeyen	9	8	17	10	9	19
Toplam	3.232	3.420	6.652	3.214	3.433	6.647
Toplam İlçe Nüfusu	8.497			8.497		

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/verelsecmen.zul> :Milletvekili Genel Seçimleri, Erişim Tarihi: 30.03.2022).

7 Haziran 2015 yılında, ilçede oy kullanan seçmenin eğitim durumunda değişiklikler yaşanmıştır. İlçe nüfusu 8.712'den 8.497'ye düşmüştür. İlçede ortaokula kadar eğitimini tamamlamış seçmen sayısında 2014 yılına göre düşüş yaşanmış, bu sayı 4.758'den 4.672'ye düşmüştür. Bu sayı seçmenlerin %70,1'ini oluşturmaktadır. Lise sonrası eğitimini tamamlamış seçmen sayısı ise 1.219'dan 1247'ye yükselmiştir. Bu sayı seçmenlerin %18,7'sini oluşturmaktadır. 1 Kasım 2015'te tekrarlanan seçimde ise oy kullanan seçmenin eğitim durumunda pek bir değişiklik yaşanmamış, sayılar birbirine yakın bir seviyede kaydedilmiştir. 2015 yılında seçimlerde mahallelerde kazanan partilerde çok fazla bir değişiklik yaşanmamış, yerel seçimlere göre milletvekili seçimlerinde kazanılan mahallelerde değişiklikler yaşanmıştır.

Şekil 4.38. Ayrancı İlçe Merkez Mahallerinin Milletvekili Genel Seçimlerdeki Oy Dağılımı (2015)

Tablo 4.66. Ayrancı İlçe Mahallelerinin Genel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2015)

7 HAZİRAN 2015			
	AK PARTİ	CHP	MHP
	Dede Mah.	Seçimlerde mahalle kazanılamamıştır.	Yerel seçimde kazanılan mah. Milletvekili genel seçimlerinde Ak Parti'ye geçmiştir.
	Musa Mah.		
	Ulu Mah.		
	Yeni Mah.		
1 KASIM 2015			
	AK PARTİ	CHP	MHP
	Dede Mah.	Seçimlerde mahalle kazanılamamıştır	Musa mah.
	Ulu Mah.		1 Mahalle yeniden kazanılmıştır.
	Yeni Mah.		
	1 Mahalle Değişmiştir.		

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>: Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 28.03.2022)

7 Haziran 2015 yılında, ilçede toplamda kayıtlı seçmen sayısı 6.652'dir. Kayıtlı seçmenden yalnızca 5.657'si oy kullanma sürecine katılmıştır. Seçimlere katılım oranı 2014 yılına göre düşmüş, %85,4 olarak kaydedilmiştir. İlçede en çok oyu Adalet ve Kalkınma Partisi almıştır. Parti, seçimlerde %44,3 oy oranı kazanmış ve ilçedeki tüm mahalleri bünyesine katmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi, seçimlerde %22,8 oy oranı kazanmış, ilçede herhangi bir mahalle kazanamamıştır. Milliyetçi Hareket Partisi, seçimlerde en çok oy alan ikinci parti olmuştur. Parti, toplamda %28,6 oy oranı kazanırken, yerel seçimlerde kazandığı iki mahalleyi, Adalet ve Kalkınma Partisi'ne kaptırmıştır.

1 Kasım 2015 yılında tekrarlanan seçimlerde, ilçede kayıtlı seçmen sayısı 6.647 iken, oy kullanan seçmen sayısı 5.633'tür. Seçimlere katılım oranı ise %84,7'ye düşmüştür. Adalet ve Kalkınma Partisi seçimlerde birinci olarak, %47,6'lık oy oranı bünyesinde toplamıştır. Parti taban oyunu daha da yükseltmiştir. Cumhuriyet Halk Partisi, oy oranını arttırmış, seçimlerde %24,0 oy oranı kazanmıştır. Milliyetçi Hareket Partisi, seçimlerde oy kaybına uğramış, seçimleri %16,8 oy oranı kazanarak tamamlamıştır. Milliyetçi Hareket Partisi'nin seçmeninde oy değişimi görülmüştür. Aynı zamanda parti, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin elinde bulunan bir mahalleyi alarak seçimleri bu şekilde sonlandırmıştır.

24 Mart 2018 yılına gelindiğinde, ilçede yeniden milletvekili genel seçimleri yapılmıştır. Yapılan seçimlerde, ilçedeki seçmen profilinde ve nüfus sayısında değişimler yaşanmıştır.

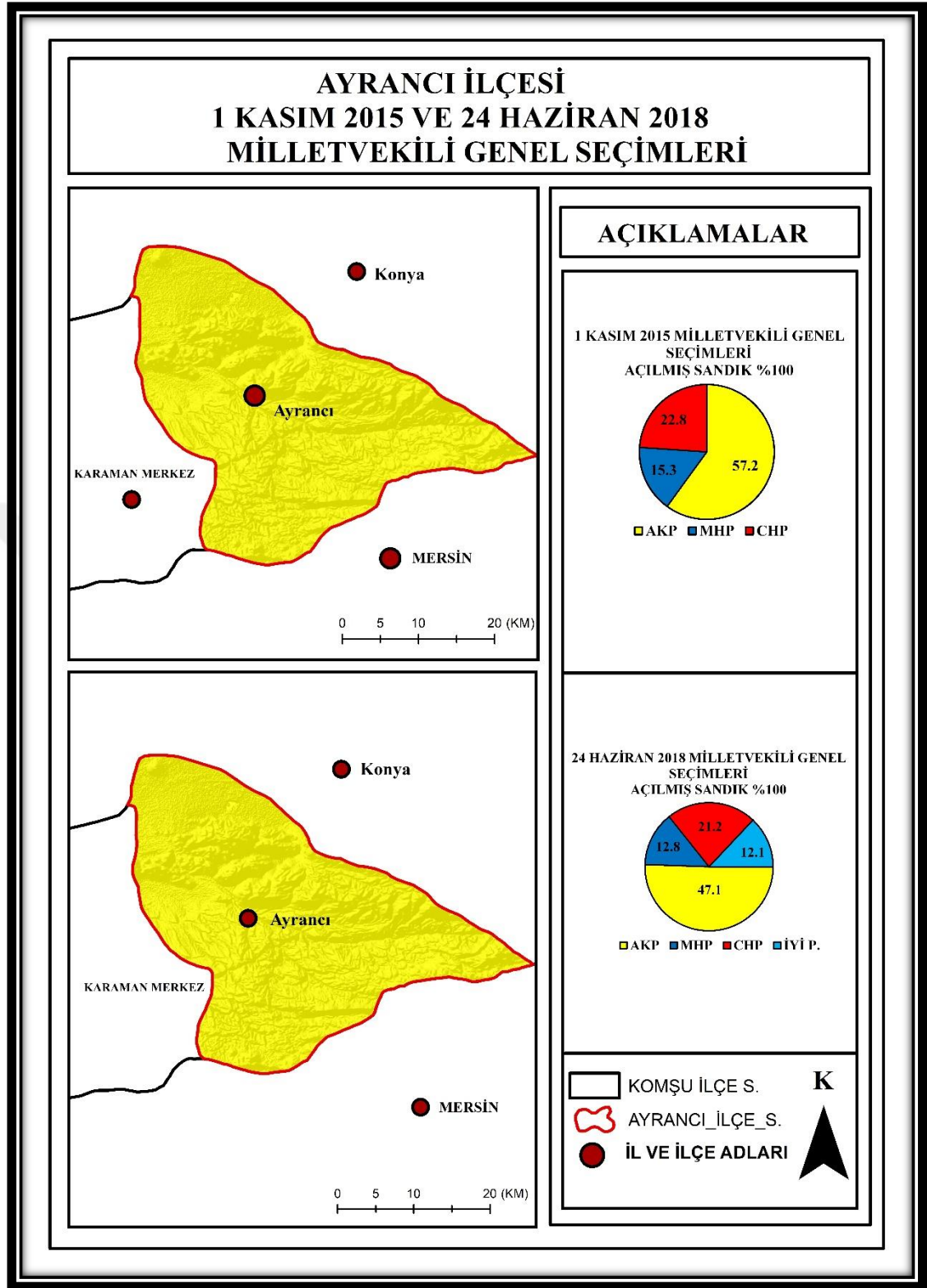
Tablo 4.67. Ayrancı İlçesi Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2015-2018)

Seçmenlerin İlçe Düzeyinde Eğitim Durumuna Göre Dağılımı						
EĞİTİM DURUMU	1 Kasım 2015			24 Haziran 2018		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	31	164	195	26	131	157
Okuma yazma bilen fakat herhangi bir okul bitirmeyen	120	389	509	85	329	414
İlkokul	1.553	1.864	3.417	1.430	1.747	3.177
İlköğretim	557	470	1.027	493	369	862
Ortaokul veya dengi bir okul	190	84	274	286	192	478
Lise veya dengi bir okul	530	336	866	562	380	942
Yüksekokul veya fakülte	213	114	327	262	154	416
Yüksek lisans	9	2	11	17	6	23
Doktora	1	1	2	2	1	3
Bilinmeyen	10	9	19	5	7	12
Toplam	3.214	3.433	6.647	3.168	3.316	6.484
Toplam İlçe Nüfusu	8.497			8.338		

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/yerelsecmen.zul> :Milletvekili Genel Seçimleri, Seçmen Profili Erişim Tarihi: 30.03.2022).

Son 3 yılda ilçedeki nüfus 159 kişi azalmıştır. İlçede 2018 yılında ortaokula kadar eğitim görmüş seçmen sayısı 4.517'dir. Bu sayı oy kullananların %69,7'sine denk gelmektedir. Seçmenin, ortalama eğitim düzeyi neredeyse aynıdır. Lise sonrası eğitimi tamamlamış seçmen sayısı ise 1.384 kişidir. Bu sayı, oy kullananların %21,3'ünü denk gelmektedir.

İlçede, 2018 yılında oy kullanan seçmenin ortalama eğitim seviyesi oldukça düşüktür. 2018 yılında yapılan milletvekili genel seçimlerinde, ilçe mahallerde birçok değişiklik yaşanırken, partilerin aldığı oylarda değişmiştir. 2018 yılında ilçede toplamda kayıtlı seçmen sayısı 6.484 iken, seçimlerde oy kullanan seçmen sayısı 5.701'dir. İlçede seçimlere katılım oranı ise %87,9 olarak kaydedilmiştir. 2014 yılından sonra ilçede seçimlere katılım oranı oldukça düşmüş, bununla birlikte seçim sürecinde değişik sonuçlar yaşanmıştır. Seçimlere katılım oranında, nüfustaki azalmada önemli bir neden oluşturmaktadır

Şekil 4.39. Ayrancı İlçe Merkez Mahallerinin Milletvekili Genel Seçimlerdeki Oy Dağılımı (2015-2018)

Tablo 4.68. Ayrancı İlçe Mahallelerinin Genel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2015-2018)

1 KASIM 2015			
	AK PARTİ	CHP	MHP
	Dede Mah.	Mahalle yok.	Musa mah.
	Ulu Mah.		
	Yeni Mah.		
	1 Mahalle Değişmiştir.		
24 HAZİRAN 2018			
	AK PARTİ	CHP	MHP
	Musa Mah.	Dede Mah.	1 Mahalle yeniden AK Parti'ye geçmiştir.
	Ulu Mah.		
	Yeni Mah.		
	1 Mahalle Kazanılmıştır.		

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimi Erişim Tarihi: 28.03.2022)

2018 seçimlerinde, Adalet ve Kalkınma Partisi %40,1'lik bir oy oranı almıştır. Parti, aynı zamanda seçimlerde yeniden 3 Mahalle kazanmıştır. Bu sefer kazandığı mahallelerden birini, Merkez-Sol grubu olan Cumhuriyet Halk Partisine kaybetmiştir. Cumhuriyet Halk Partisi, seçimlerde ilk defa bir mahallede yüksek oy oranı alarak birinci gelmiştir. Parti, seçimleri %25,5 oranında oy alarak tamamlamıştır. Milliyetçi Hareket Partisi, 2015 seçimlerinde kazandığı mahallelerden biri, yeniden Adalet ve Kalkınma Partisi'ne geçmiştir. Milliyetçi Hareket Partisi seçimlerde %15,3 oranında oy almıştır.

İyi Parti, ilçede seçimlere yeni katılmasına rağmen, %12,9'luk bir taban oyu kazanmayı başarmıştır. Burada, partiler arası oy kayması oldukça fazla olmuştur. Özellikle yeni kurulan İyi Parti'ye diğer partilerden oy geçişleri yaşanmıştır. Yerel seçimlerde Milliyetçi Hareket Partisi, tüm mahallerde açık ara önde oy kazanırken, Milletvekili genel seçimlerinde taban oyunu, Merkez-Sağ grubunda yer alan Adalet ve Kalkınma Partisi ile İyi Parti arasında kaybetmiştir. Parti, ilçede yerel seçimlerde olan üstünlüğünü, milletvekili genel seçimlerinde pek fazla koruyamamıştır. 2019 yerel seçimlerine gelindiğinde, parti tüm mahalleleri kazanmış ve seçimleri birinci olarak tamamlamıştır.

4.2.3. Başyayla İlçesi ve Mahallelerinin Oy Değişkenlikleri

Karaman’da bulunan Başyayla ilçesi, nüfus bakımından oldukça az bir sayıya sahiptir. Zamanla ilçede yaşanan göçler, nüfusta azalmaya sebep olmuştur. Nüfusun azalmasıyla birlikte, ilçedeki kayıtlı seçmen sayında da azalma görülmüştür.

2014-2019 yılları arasında ilçede yapılan seçimlerde, nüfustaki değişimler, oy kullanan seçmen sayısını da etkilemiştir. Bu değişimler, genellikle köy nüfusunda olmuştur. Köy nüfusu, 2014 yılında 1.938’iken bu sayı 2019 yılında gelindiğinde 1.774’e gerilemiştir. Genel nüfusa bakıldığında ilçede 2014 yılında 3.861 kişi yaşarken, 2019 yılında bu sayı 3.650’ye gerilemiştir. 2014 yılında ilçe merkez nüfusunun 991’ini erkekler oluştururken 932’sini kadınlar oluşturmaktadır. Köy nüfusunun ise 967’sini erkekler, 971’inini kadınlar oluşturmaktadır. 2019 yılına gelindiğinde ilçe merkez nüfusunun 1.089’unu erkekler, 979’unu kadınlar oluştururken, köy nüfusunun 795’ini erkekler, 979’unu kadınlar oluşturmaktadır. İlçede erkek köy nüfusu yıllar içerisinde azalma görülmüştür. Nüfus kaybı en fazla köylerde yaşanmıştır (TÜİK, 2021).

Tablo 4.69. Başyayla İlçesi Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2014-2019)

Seçmenlerin İlçe Düzeyinde Eğitim Durumuna Göre Dağılımı						
EĞİTİM DURUMU	30 MART 2014			31 MART 2019		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	34	88	122	21	70	91
Okuma yazma bilen fakat herhangi bir okul bitirmeyen	48	86	134	39	74	113
İlkokul	561	774	1.335	401	607	1.008
İlköğretim	227	271	548	278	354	532
Ortaokul veya dengi bir okul	77	19	96	173	90	263
Lise veya dengi bir okul	274	139	413	310	188	498
Yüksekokul veya fakülte	125	62	187	143	101	244
Yüksek lisans	5	3	8	14	9	23
Doktora	2	1	3	1	-	1
Bilinmeyen	24	12	36	3	3	6
Toplam	1.427	1.455	2.882	1.383	1.396	2.779
Toplam İlçe Nüfusu	3.861			3.650		

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/yerelsecmen.zul> :Milletvekili Genel Seçimleri, Seçmen Profili Erişim Tarihi: 30.03.2022).

2014-2019 yılları arası seçimlere katılmış, seçmenin eğitim durumuna ve nüfus dağılıma bakıldığında, 2014 yılında yapılan yerel seçimlerde ortaokula kadar eğitim görmüş seçmen sayısı 1.979 kişidir. Bu sayı seçmenin %68,7'sini oluşturmaktadır. Ortaokula kadar eğitim görmüş seçmen, nüfusun neredeyse yarısından fazlasına denk gelmektedir. İlçede 2014 yılında, lise sonrası eğitim görmüş seçmen sayısı ise 661 kişidir. Bu sayı ise seçmenlerin %23'ne denk gelmektedir. 2014 yılında oy kullanan seçmenin eğitim seviyesi oldukça düşüktür. 2019 yılında yapılan yerel seçimlerde, ise ortaokula kadar eğitim görmüş seçmen sayısı 1.803'tur. 2014 yılına göre eğitilmiş seçmen sayısı, az da olsa değişim göstermiştir. 2019 yılında lise sonrası eğitim görmüş seçmen sayısı 776'ya yükselmiştir.

Tablo 4.70. Başyayla İlçe Merkezi Arazi Durumu (2014-2019)

BAŞYAYLA İLÇESİ		
KULLANIM ŞEKLİ	2014	2019
TARLA	915	8.963
BAHÇE	733	8.260
SEBZE	74	270
NADAS	254	1.496
KULM. ARAZİSİ	0	1.133
KÜLTÜR ARAZİSİ	1.976	20.122
ÇAYIR MERA	1.248	12.480
ORMAN	9.335	93.354
ÜRÜN GETİRMEYEN	7.111	71.274
TOPLAM ALAN	19.670	196.712

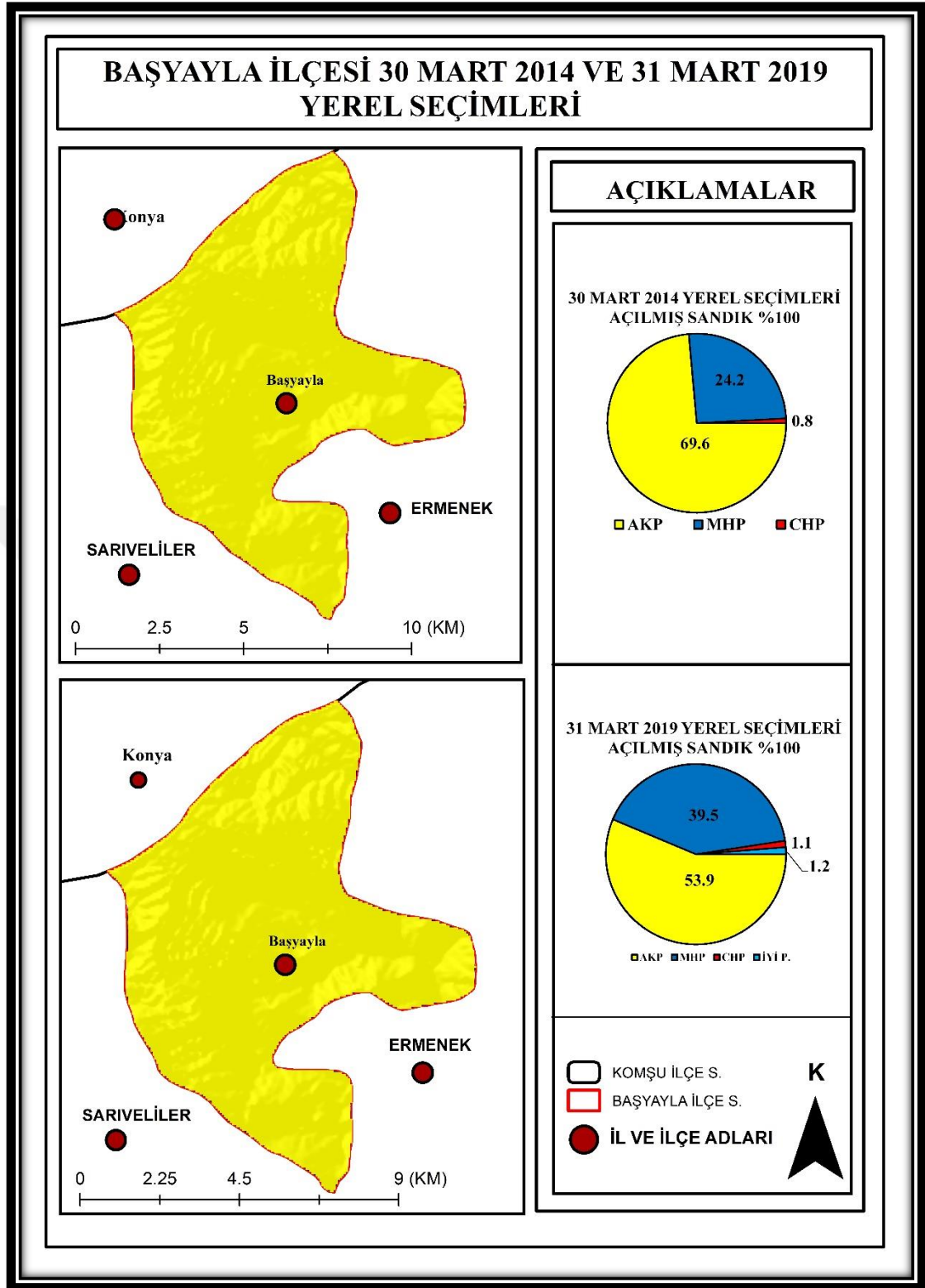
Kaynak: (Karaman İl Tarım ve Orman Müdürlüğü; 2014 ve 2020 Brifing Raporları)

Başyayla ilçesi, genellikle küçük bir yüzölçümüne sahiptir. Bölgede eğimin fazla olması kullanılan tarımsal arazi varlığını oldukça aza indirmiştir. Arazi genellikle %1-11 arasında eğime sahiptir. Bu yüzden, tarımsal arazi varlığı oldukça düşük bir alana tekabül etmektedir (Şekil 3.2). İlçede, 2014-2019 yılları arasında işlenen tarımsal arazi varlığında artış olmuştur. İlçenin genel ekonomik altyapısını tarım oluşturmaktadır. İlçede en az üretim kalemini, sebzeçilik oluşturmaktadır. Tarım alanı, 2014 yılında 19.670 iken, 2019 yılına gelindiğinde bu sayı 196.712'ye yükselmiştir. İlçede orman arazi varlığı oldukça yüksektir.

2019 yılına gelindiğinde, ilçe 19.671 ha'lık alan ile Karaman'ın %2,22'sini kapsamaktadır. Bu sayı oldukça küçük bir rakamdır. İlçe, toplam alanının %10,2'sini tarım arazilerine ayırmış olup, bu oran Karaman'ın genel ortalamasından oldukça düşüktür. Tarımsal üretim ilçede oldukça küçük bir alan kaplamaktadır. Toplam alanın %6,34'lük bölümü çayır-mera alanları için ayrılmıştır. Ormanlık alan ise toplam alanın %47,46'sını oluşturmaktadır. İlçede orman arazisinin fazla olması yerleşmeyi ve tarımsal üretimi sınırlandırmıştır. İlçe orman alanı Karaman toplam ormanlık alanının %3,87'sini kaplamaktadır. İlçede yerel üretim ön plandadır (Karaman Sanayi ve Ekonomi Analizi, 2020). Halk, seçimlerde her ne kadar ekonomik göstergeler doğrultusunda oy kullanma eğilimi gösterse de aslında ekonomiden ziyade ilçede kültürel etkileşim ve sosyal olarak oy kullanma süreci daha etkindir

2014 yılında yapılan yerel seçimlerde, ilçede toplamda beş adet mahalle bulunmaktadır. İlçe merkezinde toplamda kayıtlı seçmen sayısı 1.425'iken seçimlerde oy kullanan seçmen sayısı ise 1.140 olarak kayıtlara geçmiştir. Seçimlere katılım oranı oldukça düşük bir seviyede kalmış, bu oran %80,0 olarak kaydedilmiştir. Kayıtlı seçmen, nüfusun yarısına tekabül ederken, oy kullanan kişi sayısı oldukça düşüktür. 2014 yılında yapılan yerel seçimlerde, Adalet ve Kalkınma Partisi birinci parti olarak seçimleri kazanmıştır. Parti, seçimlerde %69,5'lik bir oy oranı almayı başarmış ve ilçedeki 5 mahalleyi birden kazanmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi, yapılan seçimlerde ilçede neredeyse oy çıkaramamış, seçimleri %0,7'lik bir oy oranı tamamlamıştır.

İlçede en çok oy alan parti, Milliyetçi Hareket Partisi olmuştur. Parti, seçimlerde %25,3'lük bir oy oranı almayı başarmış, fakat mahalle kazanamamıştır. 2014 yılında yapılan yerel seçimlerde, ilçede Merkez-Sağ gurunda yer alan partilerin oldukça güçlü olduğu söylenebilir. Oy dağılımı, genel olarak bu partiler arasında kümelenmiştir. Seçimlerde oy kullanım oranı, düşük olmasına rağmen birinci gelen partinin %70' yakın oy alması, ilçede genel olarak partilere yaklaşımın, ekonomik olarak değil, duygusal olarak bir yakınlık olduğu söylenebilir. Yıl 2019'a gelindiğinde, ilçede yeniden yerel seçimler yapılmış, ilçe de yer alan partilerin oylarında ve mahallerinde değişimler yaşanmıştır. Seçime yeni partilerin katılması ve yıllar içerisinde seçmen profilinin değişmesi, oy oranlarında değişime neden olmuştur.

Şekil 4.40. Başyayla İlçe Merkez Mahallerinin Yerel Seçimlerdeki Oy Dağılımı (2014-2019)

2019 yılında yapılan yerel seçimlerde, ilçede toplamda kayıtlı seçmen sayısı 1.394 iken, oy kullanma sürecine katılan seçmen sayısı 1.197’de kalmıştır. 2014’te yapılan yerel seçimlere göre katılım oranı artmış, bu oran %85,8’e yükselmiştir. İlçede yapılan yerel seçimlerde, Adalet ve Kalkınma Partisi yeniden birinci olmayı başarmıştır, fakat partinin aldığı oy oranında düşüşler olmuştur.

Adalet ve Kalkınma Partisi, 2019 yerel seçimlerinde ilçe merkezinden toplamda %54,9’luk bir oy oranı almıştır. Aynı zamanda ilçe mahallerinden birini kaybederek, seçimleri 4 mahalle ile tamamlamıştır. Cumhuriyet Halk Partisi’nin taban oyunda hiçbir değişiklik yaşanmamış, parti seçimleri %1,1’lik bir oy oranı ile tamamlamıştır. İlçede oy oranını en çok arttıran parti, Milliyetçi Hareket Partisi olmuştur, Parti yapılan yerel seçimlerde %38,5’lik bir oy oranı almıştır. Aynı zamanda Adalet ve Kalkınma Partisi’nden bir mahalle kazanarak seçimleri tamamlamıştır.

İyi Parti, yerel seçimlerde ilçe mahallerinden çok az bir oy kazanmıştır. Parti, seçimleri %1,4’lük bir oy oranı ile tamamlamıştır. 2019 yerel seçimlerinde, Adalet ve Kalkınma Partisi’nin oylarında kayma yaşanmış, bu oylar Merkez-Sağ grubunda yer alan diğer partilere geçmiştir. Aynı zamanda, ilçede Merkez-Sağ örgütlenmesi oldukça yüksekken, Merkez-Sol grubunda yer alan partilerin neredeyse oy oranı yok denecek kadar azdır.

Tablo 4.71. Başyayla İlçe Mahallelerinin Yerel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2014-2019)

30 MART 2014			
	AK PARTİ	CHP	MHP
	Başköy Mah.	-	-
	Göztepe Mah.		
	Kirazlıyayla Mah.		
	Şirindere Mah		
	Yenimahalle Mah.		
31 MART 2019			
	AK PARTİ	CHP	MHP
	Göztepe Mah.	-	Başköy Mah
	Kirazlıyayla Mah.		1 Mah. AK Parti’den kazanıldı.
	Şirindere Mah		
	Yenimahalle Mah.		

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Mahalli İdareler Seçimi Erişim Tarihi: 30.03.2022)

2015 yılında, ilçede iki adet milletvekili genel seçimi gerçekleştirilmiştir. 2015 yılında ilçede toplam 3.706 kişi yaşamaktadır. Bunların 1.780'ini erkekler, 1836'sını kadınlar oluşturmaktadır.

Tablo 4.72. Başyayla İlçesi Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2015)

Seçmenlerin İlçe Düzeyinde Eğitim Durumuna Göre Dağılımı						
EĞİTİM DURUMU	7 HAZİRAN 2015			1 KASIM 2015		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	31	85	116	31	85	116
Okuma yazma bilen fakat herhangi bir okul bitirmeyen	41	87	128	39	88	127
İlkokul	528	735	1.263	519	726	1.245
İlköğretim	281	261	542	295	258	553
Ortaokul veya dengi bir okul	88	26	114	87	26	113
Lise veya dengi bir okul	259	127	386	247	121	368
Yüksekokul veya fakülte	131	64	195	129	61	190
Yüksek lisans	7	1	8	6	1	7
Doktora	2	1	3	2	1	3
Bilinmeyen	9	3	12	7	2	9
Toplam	1.377	1.390	2.767	1.362	1.369	2.731
Toplam İlçe Nüfusu	3.706			3.706		

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/yerelsecmen.zul> :Milletvekili Genel Seçimleri, Seçmen Profili Erişim Tarihi: 30.03.2022).

2015 yılında gerçekleşen milletvekili genel seçimlerinde, iki seçim arasında oy kullanan seçmenin eğitim durumunda pek bir değişiklik olmamıştır. 7 Haziran 2015'te yapılan ilk seçimde ortaokula kadar eğitim görmüş seçmen sayısı 1.919 iken, lise sonrası eğitim görmüş seçmen sayısı 592'dir. Seçmenlerin oransal dağılımı ise %69,4'e, %22'dir. 2014'te yapılan seçimlere göre bu sayılar oldukça gerilemiştir. Özellikle 2014 yılında lise sonrası eğitim görmüş seçmen sayısı 661'den 592'ye gerilemiştir. 1 Kasım 2015'te tekrarlanan seçimlerde ise, ilkokula kadar eğitim görmüş seçmen sayısı 1.911'e düşmüş, lise sonrası eğitim almış seçmen sayısı ise 568'e düşmüştür. İki seçimde de lise sonrası eğitim gören seçmen sayısında oldukça fazla azalma görülmektedir.

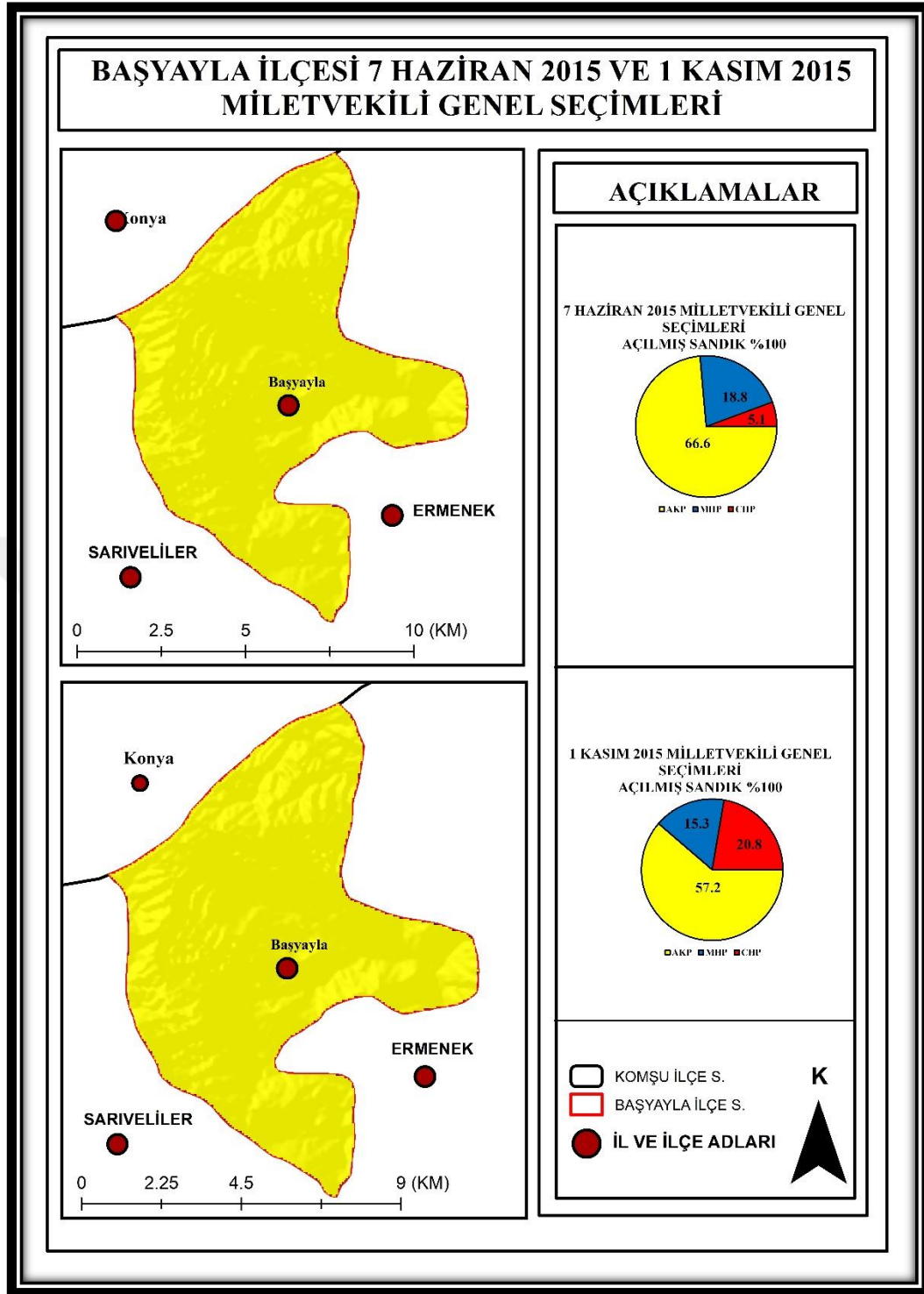
Tablo 4.73. Başıyayla İlçe Merkezi Arazi Durumu (2015)

BAŞYAYLA İLÇESİ	
KULLANIM ŞEKLİ	2015
TARLA	915
BAHÇE	733
SEBZE	74
NADAS	254
KULM. ARAZİSİ	0
TARIM ALANI	1.956
ÇAYIR MERA	1.248
ORMAN	9.335
TARIM DIŞI ALAN	7.111
TOPLAM ALAN	21.647

Kaynak: (https://www.karamantb.org.tr/medya/12-05-2016_08-33_1463031210.pdf; Erişim Tarihi: 30.03.2022).

İlçede, 2015 yılında tarım arazilerinin varlığında pek bir değişiklik yaşanmamıştır. Tarım alanı, 19.670'ten 21.647'ye yükselmiştir. Bu alanların çoğunu orman arazi ve tarım dışı arazi oluşturmaktadır. İlçede ekonomik süreçte çok fazla bir artış olmaması, oy kullanma sürecinde sadece ekonomik faktörlerin etkili olmayacağın temel göstergisidir. 7 Haziran 2015 seçimlerinde, ilçede toplamda kayıtlı seçmen sayısı 2.767 kişidir. Kayıtlı seçmenin yalnızca 2.367'si oy kullanma sürecine katılmıştır. 2014 yılına göre seçimlere katılım oranı artmış, bu oran %85,5 olarak kaydedilmiştir.

Seçimlerde Adalet ve Kalkınma Partisi birinci olmuştur. Parti, milletvekili genel seçimlerinde ilçede toplamda %61,6 oranında oy kazanmıştır. Bu oy oranıyla parti ilçedeki tüm mahalleri kazanmayı başarmıştır. İlçede en çok oy alan ikinci parti Milliyetçi Hareket Partisi'dir. Parti, seçimlerde toplamda %22,7'lik bir oy oranı toplamayı başarmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi, yerel seçimlere nazaran, milletvekili genel seçimlerinde toplamda %7,0'lık bir oy oranı almayı başarmıştır.

Şekil 4.41. Başyayla İlçe Merkez Mahallerinin Milletvekili Genel Seçimlerdeki Oy Dağılımı (2015)

1 Kasım 2015'te tekrarlanan seçimde, ilçede toplamda 2.731 kayıtlı seçmen sayısı varken, bunların yalnızca 2.348'i oy kullanma sürecine katılmıştır. Oy kullanan seçmen sayısında ve kayıtlı seçmen sayısında azalmalar görülmüştür. Tekrarlanan seçimde Adalet ve Kalkınma Partisi oy oranını tekrardan yükselterek seçimleri birinci olarak tamamlamıştır. Parti seçimlerde %66,8'lik bir oy oranı alırken, aynı zamanda ilçedeki tüm mahallelerde yeniden kazanmıştır.

Milliyetçi Hareket Partisi, seçimlerde oy oranını düşürmüş, seçimleri %17,6'lık bir oy oranı ile tamamlamıştır. Milliyetçi Hareket Partisi'nin oyları Merkez-Sağ grubu içerisinde kaymıştır. Cumhuriyet Halk Partisi'nin taban oyunda bir değişiklik yaşanmamış, parti seçimleri bir öncekiyle aynı oy oranını alarak tamamlamıştır.

Tablo 4.74. Başyayla İlçe Mahallelerinin Genel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2015)

7 HAZİRAN 2015			
	AK PARTİ	CHP	MHP
Başköy Mah.		-	-
Göztepe Mah.			
Kirazlıyayla Mah.			
Şirindere Mah			
Yenimahalle Mah.			
1 KASIM 2015			
	AK PARTİ	CHP	MHP
Göztepe Mah.		-	-
Kirazlıyayla Mah.			
Şirindere Mah			
Yenimahalle Mah.			
Başköy Mah			

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 30.03.2022)

İlçede 2018 yılına gelindiğinde, yeniden milletvekili genel seçimleri olmuş, partilerin adlıği oylar ve seçmenin yapısal profilinde değişimler yaşanmıştır. 2018 yılında ilçede toplamda 3.717 kişi yaşamaktadır. Yaşayanların 1.904'ünü erkekler, 1.813'ünü kadınlar oluşturmaktadır. 24 Haziran 2018'de yapılan seçimlerde ilçede oy kullanan kayıtlı seçmenin eğitim profilinde değişiklikler yaşanmıştır. Bu değişiklik seçim sonuçlarında herhangi bir şekilde etki etmemiştir. Sonuçlar bir önceki seçime yakın seyretmiştir. Başyayla ilçesinde kültürel değerlerin oy kullanma sürecinde daha etkili olduğunu söyleyebiliriz.

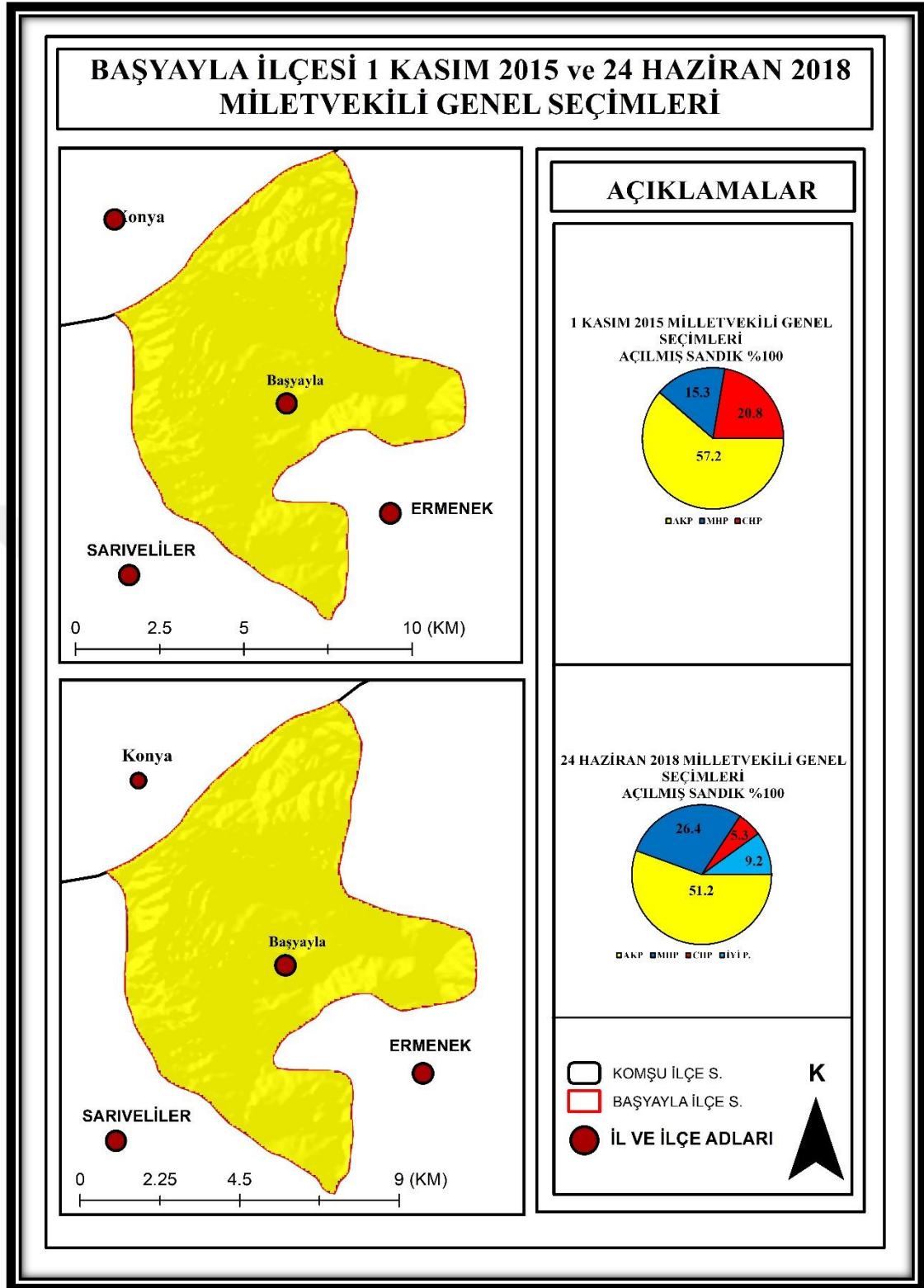
Tablo 4.75. Başyayla İlçesi Merkez Nüfusu ve Eğitim Durumu (2015-2018)

Seçmenlerin İlçe Düzeyinde Eğitim Durumuna Göre Dağılımı						
EĞİTİM DURUMU	1 Kasım 2015			24 Haziran 2018		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	31	85	116	22	76	98
Okuma yazma bilen fakat herhangi bir okul bitirmeyen	39	88	127	39	78	117
İlkokul	519	726	1.245	429	659	1.088
İlköğretim	295	258	553	271	228	499
Ortaokul veya dengi bir okul	87	26	113	175	95	270
Lise veya dengi bir okul	247	121	368	280	169	449
Yüksekokul veya fakülte	129	61	190	127	87	214
Yüksek lisans	6	1	7	10	6	16
Doktora	2	1	3	1	-	1
Bilinmeyen	7	2	9	2	2	4
Toplam	1.362	1.369	2.731	1.356	1.140	2.756
Toplam İlçe Nüfusu	3.706			3.717		

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/verelsecmen.zul> :Milletvekili Genel Seçimleri, Seçmen Profili Erişim Tarihi: 30.03.2022).

İlçede 2015-2018 yılları arasında, okuyan seçmen sayısında artış gözlemlenmiştir. Ortaokula kadar eğitim görmüş seçmen sayısı 1.857'dir. Bu sayı seçmenlerin %68,1'ini oluşturmaktadır. Lise sonrası eğitim görmüş seçmen sayısı 568'den 680'e yükselmiştir. Bu sayı seçmenlerin %24,7'sini oluşturmaktadır. Oy kullanan seçmenin eğitim seviyesinde, az da olsa yükselme yaşanmıştır. Eğitimin oransal dağılımı, diğer seçimle birbirine çok yakındır.

24 Haziran 2018 milletvekili genel seçimlerinde, ilçede toplamda 2.756 kayıtlı seçmen vardır. Bu seçmenlerin 2.384'ü oy kullanma sürecine katılmıştır. Seçimlere katılım oranı %86'5'te kalmıştır. 2014-2019 yılları yapılan tüm seçimlerde, oy kullanma sürecine katılım oranı oldukça düşük seviyelerde gerçekleşmiştir. Seçimlere katılım oranının düşük olması demokratik seçim sürecini olumsuz etkilemektedir. Yapılan seçimde 372 kişi oy kullanmamıştır. Bu rakam oldukça yüksek bir rakamdır. Halkın oy kullanma sürecindeki rolünü anlaması ve demokratik bir seçim sürecinin oluşması için, çoğu kişinin oy kullanma sürecine katılması gerekmektedir.

Şekil 4.42. Başyayla İlçe Merkez Mahallerinin Milletvekili Genel Seçimlerdeki Oy Dağılımı (2015-2018)

2018 yılında yapılan milletvekili genel seçimlerinde, Adalet ve Kalkınma Partisi yeniden birinci olmayı başarmış, taban oyunu sürekli olarak korumuştur. Parti, seçimlerde %64,0'lık bir oy oranı alırken, aynı zamanda ilçedeki tüm mahalleri yeniden kazanmıştır. İlçede partinin seçmen tabanı oldukça yüksek bir seviyededir.

Milliyetçi Hareket Partisi, ilçede yeniden en çok oy alan ikinci parti olmuştur. Parti seçimlerde toplamda 20,6'lık bir oy oranı almıştır. Cumhuriyet Halk Partisi 2015 yılında aldığı 7,0'lık oy oranını düşürmüş, seçimleri %3,4'lük bir oy oranı ile tamamlamıştır. Seçimlere yeni katılan İyi Parti ilçede %6,4'lük bir taban oyu almayı başarmıştır. Burada İyi Parti'ye diğer partilerden oy kayması yaşanmıştır. Özellikle Milliyetçi Hareket Partisi ve Cumhuriyet Halk Partisi'nin oyları İyi Parti'ye kaymıştır.

Tablo 4.76. Başyayla İlçe Mahallelerinin Genel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2015-2018)

1 KASIM 2015			
	AK PARTİ	CHP	MHP
Başköy Mah.		-	-
Göztepe Mah.			
Kirazlıyayla Mah.			
Şirindere Mah			
Yenimahalle Mah.			
24 HAZİRAN 2018			
	AK PARTİ	CHP	MHP
Göztepe Mah.		-	-
Kirazlıyayla Mah.			
Şirindere Mah			
Yenimahalle Mah.			
Başköy Mah			

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimi Erişim Tarihi: 30.03.2022)

2015-2018 yılları arasında yapılan iki seçimde partiler arası mahalle değişimleri yaşanmasa da partilerin almış olduğu taban oylarında değişimler yaşanmıştır. Milletvekili genel seçimler ve yerel seçimlerde Adalet ve Kalkınma Partisi aldığı oy oranının da %55'in altına hiçbir şekilde düşmemiştir. Seçimlerin tümünde Merkez-Sağ grubu oldukça yüksek oylar kazanmıştır.

4.2.4. Ermenek İlçesi ve Mahallelerinin Oy Değişkenlikleri

Ermenek ilçesi, Karaman’da en çok nüfusa sahip ikinci yerleşim merkezlerinden birisidir. İlçede su kaynaklarının fazla olması, fiziki unsurların yerleşmeyi sınırlandırmaması, aynı zamanda tarımsal faaliyetlerin ilçede önemli bir ekonomik pay oluşturması, nüfusun burada yoğun bir biçimde kümelenmesine neden olmuştur.

İlçede köy nüfusunun, şehir nüfusundan fazla olması tarımsal faaliyetlerin günümüzde hala devam ettiğinin önemli göstergelerinden birisidir. 2021 yılında yapılan nüfus sayımında ilçede toplamda 27.843 kişi yaşamaktadır. Yine aynı nüfus sayımında ilçede yaşayan nüfus sayısı 11.441’dir. Bu nüfusun 5.956’sını erkekler, 5.485’ini kadınlar oluşturmaktadır. Köyde yaşayan kişi sayısı ise 16.402’dir. Bunların 8.182’si erkek, 8.220’si kadındır. İlçede köy nüfusu şehir nüfusundan daha fazladır (TÜİK, 2021).

İlçede nüfusun fazla olması, seçimlerde oy kullanan seçmenin niteliğini yönünden önemli bir etkiye sahiptir. Ermenek ilçesinde yapılan seçim araştırmalarında ilçede yapılan beş seçimde, siyasi partiler arasında çok fazla oy değişimi yaşandığı söylenebilir. Özellikle yerel seçimlerle, milletvekili genel seçimleri arasındaki fark oldukça yüksektir. Seçimlerde oy kullanan seçmenin, partilere hem ekonomik olarak hem de sosyal olarak yakınlığı görülmektedir. Özellikle 2019 yılında yapılan yerel seçimlerde, ilçede oy kullanma süreci tamamen değişmiş, oy kullanan seçmenler tercihlerini ilk defa farklı bir yönde kullanmışlardır.

Tablo 4.77. Ermenek İlçe Merkezi Arazi Durumu (2014-2019)

ERMENEK İLÇESİ		
KULLANIM ŞEKLİ	2014	2019
TARLA	9.832	100.211
BAHÇE	3.146	35.009
SEBZE	596	6.076
NADAS	3.988	32.106
KULM. ARAZİSİ	0	5.764
KÜLTÜR ARAZİSİ	17.832	179.166
ÇAYIR MERA	7.380	73.800
ORMAN	81.662	816.619
ÜRÜN GETİRMEYEN	5.167	48.007
TOPLAM ALAN	112.041	1.120.408

Kaynak: (Karaman İl Tarım ve Orman Müdürlüğü; 2014 ve 2020 Brifing Raporları)

Kullanım durumuna göre ilçe arazisi, son beş yılda oldukça büyük bir gelişme sarf etmiş ve üretim miktar da buna orana bağlı olarak artış göstermiştir. Sadece beş yılda ilçede kullanılan tarımsal alan 112.041'den, 1.120.408'e yükselmiştir.

Ermenek ilçesi 1.120.408 dekarlık alan ile Karaman toplam arazi varlığının %12,65 'ini oluşturmaktadır. İlçe toplam alanının %16' sı tarım arazilerine ayrılmış olup, bu oran Karaman'ın genel arazi varlığının oldukça altıda bir rakamdır. Toplam alanın %6,6 gibi bir oranı çayır-mera alanları için ayrılmıştır. Toplam alanın %72,8'lik bir alanı ise ormanlık alan olup, bu alan son beş yılda on kat artış göstermiştir. Orman arazisi, varlık yönünden Karaman'ı geride bırakmıştır (Karaman Ekonomi Analizi, 2020). Seçimlerde ekonomik durum, her ne kadar ön planda olsa da oy kullanan seçmenin eğitim durumu da oldukça önemlidir.

2014-2019 yıllarında yapılan iki yerel seçimde oldukça büyük değişiklikler yaşanmıştır. İlçede seçimlere katılan seçmen profilinin eğitim durumunda oldukça fazla değişimler gözlemlenmiştir.

Tablo 4.78. Ermenek İlçesi Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2014-2019)

Seçmenlerin İlçe Düzeyinde Eğitim Durumuna Göre Dağılımı						
EĞİTİM DURUMU	30 MART 2014			31 MART 2019		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	213	849	1.062	137	687	824
Okuma yazma bilen fakat herhangi bir okul bitirmeyen	516	1.007	1.523	299	810	1.109
İlkokul	4.020	5.243	5.263	3.227	4.296	7.523
İlköğretim	2.004	1.494	3.498	1.851	1.485	3.336
Ortaokul veya dengi bir okul	555	248	803	1.083	835	1.918
Lise veya dengi bir okul	2.235	1.252	3.487	2.489	1.661	4.150
Yüksekokul veya fakülte	1.124	684	1.808	1.370	986	2.356
Yüksek lisans	40	26	66	113	63	76
Doktora	5	10	15	17	14	31
Bilinmeyen	164	107	271	14	9	23
Toplam	10.876	10.920	21.796	10.600	10.846	41.446
Toplam İlçe Nüfusu	29.957			28.565		

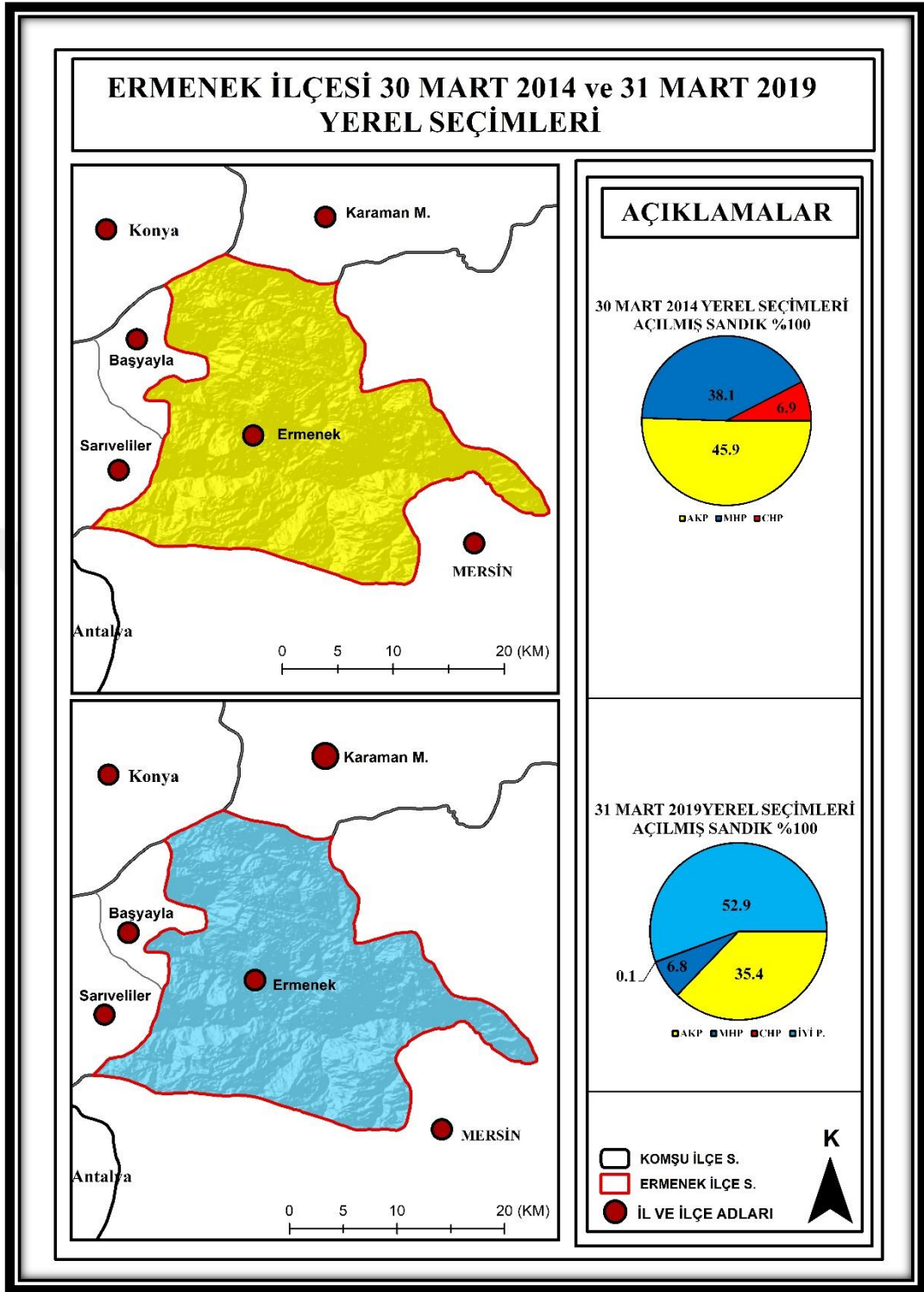
Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/yerelsecmen.zul> :Milletvekili Genel Seçimleri, Seçmen Profili Erişim Tarihi: 30.03.2022).

İlçede 2014 yılında yapılan yerel seçimlerde, oy kullanan seçmenin eğitim durumuna bakıldığında, ortaokula kadar eğitim görmüş seçmen sayısı 9.564'tür. Bu sayı seçmenlerin %43,9'unu oluşturmaktadır. İlçede oy kullanan seçmenlerin lise sonrası eğitim görenlerin sayısı ise 5.376'dır. Bu sayı ise seçmenlerin %24,7'sine denk gelmektedir. Genel olarak bakıldığında, ilçede nüfusun nerdeyse yarısı eğitimini ortaokula kadar tamamlamıştır. Bu sayı oldukça yüksektir. 2014 yılında, ilçede okuma yazma bilmeyen veya okul bitirmeyen kişi sayısı 2.585'tir. Bu sayısı nüfusun %8,6'sına tekabül etmektedir. Okuma yazma bilmeyip, oy kullanan seçmen sayısı oldukça fazladır. Bu sayının fazla olması, seçimlerin niteliğini düşürürken, seçimlere katılan seçmenin, oy kullanma sürecindeki demokratik düşünme sürecini de doğrudan etkilemektedir.

2019 yılında yapılan yerel seçimlerde, durum biraz daha değişmiştir. Oy kullanan seçmenin eğitim durumunu göz önüne alındığında, ortaokula kadar eğitim görmüş seçmen sayısı, 12.777'ye yükselmiştir. Oy kullanan seçmenin ilkokul ve ortaokul düzeyinde eğitim seviyesi artmış fakat, bu grubun fazla olması, oy kullanma sürecine negatif etki etmiştir. Yine seçimlerde lise sonrası eğitim gören seçmen sayısı artış göstermiş, bu sayı 6.713'e yükselmiştir. Lise sonrası eğitim görmüş seçmen, ilçe nüfusunun %22,4'ünü oluşturmaktadır.

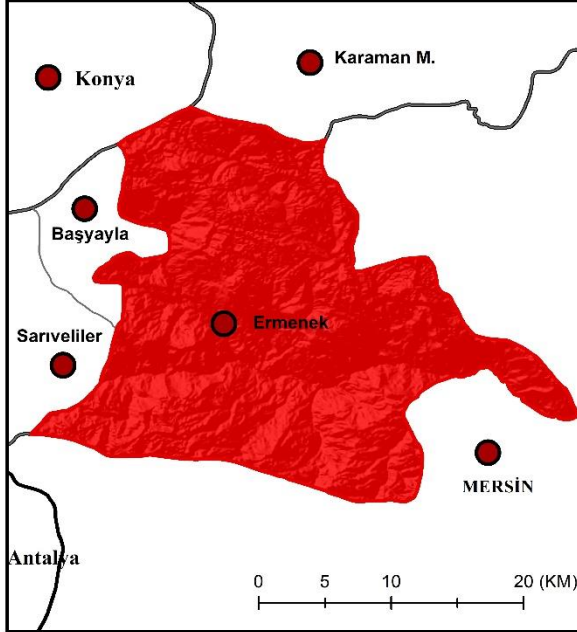
İki seçim arasında ilçede nüfus azalmıştır, buna bağlı olarak kayıtlı seçmen sayısı ile, oy kullanan seçmen sayısı arasında değişimler yaşanmıştır. 2014 yılında yapılan yerel seçimlerde ilçede toplamda 13.313 kayıtlı seçmen vardır. Bu kayıtlı seçmenin yalnızca 12.175'i oy kullanma sürecine katılmıştır.

İlçede, seçimlere katılma oranı oldukça yüksektir. Bu oran %91,4 olarak kaydedilmiştir. Yapılan seçimlerde, toplamda 32 mahalle bulunmaktadır. Bu mahallelerin sekizi Güneyyurt'ta yer alırken, seki tanesi ise Kazancı'da yer almaktadır. Yapılan seçimlerde her mahalleden farklı oy oranı çıkmıştır. Genel olarak bakıldığında ise ilçede Merkez-Sağ bloğunun kuvvetli olduğu görülmektedir.

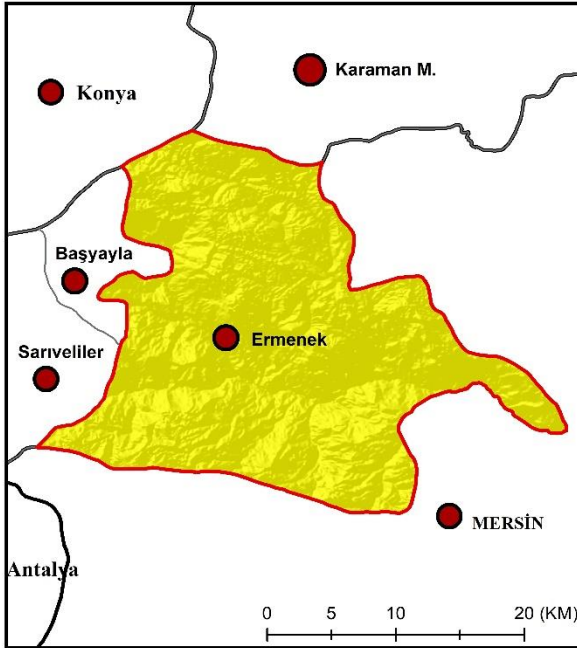
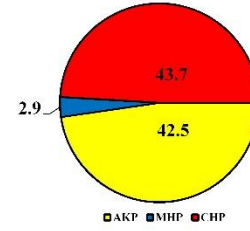
Şekil 4.43. Ermenek İlçe Merkez Mahallerinin Yerel Seçimlerdeki Oy Dağılımı (2014-2019)

ERMENEK (KAZANCI) 30 MART 2014 ve 31 MART 2019 YEREL SEÇİMLERİ

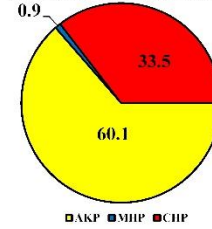

AÇIKLAMALAR

30 MART 2014 YEREL SEÇİMLERİ AÇILMIŞ SANDIK %100

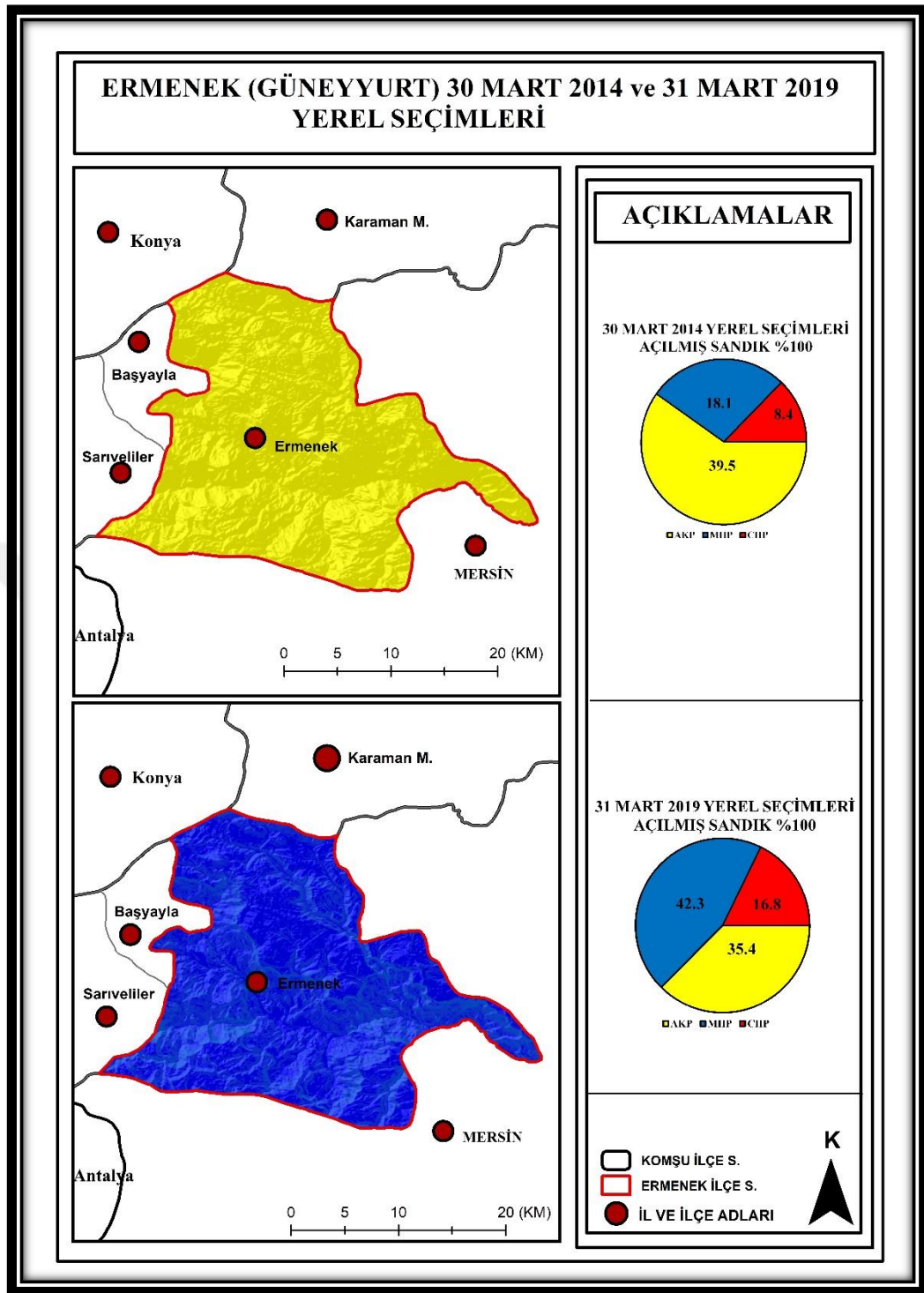
31 MART 2019 YEREL SEÇİMLERİ AÇILMIŞ SANDIK %100

- KOMŞU İLÇE S.
- ERMENEK İLÇE S.
- İL VE İLÇE ADLARI

Şekil 4.44. Ermenek (Kazancı) Merkez Mahallerinin Yerel Seçimlerdeki Oy Dağılımı

Şekil 4.45. Ermenek (Güneyyurt) Merkez Mahallerinin Yerel Seçimlerdeki Oy Dağılımı

2014 yerel seçimlerde, ilçede Adalet ve Kalkınma Partisi, seçimleri birincilikle tamamlamıştır. Parti, İlçede 16 mahallede %46,9'luk bir oy oranı almış ve bu mahallerden 14'ünü kendi bünyesine katmayı başarmıştır. Parti, Güneyyurt'ta %39,0'lık bir oy oranı alırken, 8 mahalleden 6'sını kazanmayı başarmıştır. Parti Kazancı'da birinci gelemese bile %42,0'lık bir oy oranı toplamış ve 8 mahalleden 5'ini kazanmıştır. Sonuç olarak parti, 32 mahalleden 25'inde birinci gelmeyi başarmıştır.

Milliyetçi Hareket Partisi, ilçede Adalet ve Kalkınma partisinden sonra en çok oy alan ikinci parti olmuştur. Milliyetçi Hareket Partisi ,16 mahallede %33,5'lik bir oy oranı almış ve iki mahalleyi kazanmayı başarmıştır. Parti, Güneyyurt'ta toplamda 17,9'luk bir oy oranı kazanırken, aynı zamanda bir mahalleyi de bünyesine katmayı başarmıştır. Kazancı'da ise parti %2,3'lük bir oy oranı almış ve mahalle kazanamamıştır. Partinin, seçmen yönünden en zayıf olduğu yer Kazancı olmuştur.

Cumhuriyet Halk Partisi, 16 mahalle toplamda %6,2'lik bir oy oranı almış ve herhangi bir mahalle kazanamamıştır. Parti Güneyyurt'ta %22,7'lik bir oy oranı almasına rağmen yine herhangi bir mahalle de birinci gelememiştir. Kazancı'ya geldiğinde ise parti en çok oyunu burada alarak birinci olmuş ve toplamda %44,7'lik bir oy oranı almıştır. Cumhuriyet Halk Partisi, Kazancı'da toplamda 3 mahalle kazanmayı başarmıştır. Seçimlere katılan Saadet Partisi ise Güneyyurt'ta %22,7'lik bir oy oranı alarak burada bir mahalleyi kazanmayı başarmıştır. İlçede 32 mahallenin genel oy oranlarına bakıldığında seçmenlerin, %43,8'i Adalet ve Kalkınma Partisi'ne %24,2'si Milliyetçi Hareket Partisi'ne %13,9'u ise Cumhuriyet Halk Partisi'ne oy kullanmıştır

Seçimlerde oy oranları genellikle, Adalet ve Kalkınma Partisi üzerinde yoğunlaşmıştır. Parti, tüm ilçede neredeyse çoğu mahalleyi kazanmayı başarmıştır. Seçmenler mahalle mahalle kümelenmiş biçimde görülmektedir. Bu kümeler diğer seçimlerde farklı boyutlar kazanacaktır. Ermenek'te il bazında Merkez-Sağ kanadı güçlüyken, beldeler de Merkez-Sol kanadı güçlü bir seçmen profiline sahiptir. Bu yüzden oy oranları genellikle aynı yerden, aynı partilere çıkmıştır. Burada yaşanan coğrafi mekânın önemli bir payı vardır.

2019 yılında yapılan yerel seçimlere gelindiğinde, iki seçim arasında durumlar değişmiştir. 2019 yılında, ilçede toplam kayıtlı seçmen sayısı 13.392 iken, bu seçmenin yalnızca 11.951'i oy kullanma sürecine katılmıştır. Seçimlere katılım oranı ise %89,2 olarak kaydedilmiştir.

2018 yılında seçimlere katılan İyi Parti, yerel seçimleri birincilikle tamamlamıştır. İyi Parti 16 mahalleden toplamda %51,6'lık bir oy oranı kazanmayı başarmış ve toplamda 13 mahalleyi bünyesine katmıştır. Bunu yanı sıra parti Güneyyurt'ta ve Kazancı'da oy toplayamamıştır.

Adalet ve Kalkınma Partisi 2019 yılında yapılan yerel seçimlerde, 16 mahalleden toplamda %36,3'lük bir oy oranı almış ve toplamda 3 mahalleyi bünyesinde tutabilmiştir. Parti Güneyyurt'ta bulunan 8 mahallede toplamda %35,0'lık bir oy oranı alırken sadece 2 mahalleyi bünyesinde tutabilmiştir. Bölgede 2019 yılında yapılan seçimlerde yaşanan en değişik oy kayması Kazancı'da bulunan 8 mahallede gerçekleşmiştir. Adalet ve Kalkınma Partisi, burada %60,7'lik bir oy oranı yakalamış ve tüm mahalleleri bünyesine katmıştır.

Milliyetçi Hareket Partisi yapılan seçimde, 16 mahalleden toplamda %6,9'luk bir oy oranı almıştır. Parti, burada herhangi bir mahalle kazanamamıştır. Yapılan yerel seçimlerde Milliyetçi Hareket Partisi'nden, İyi Parti'ye oy kayması yaşanmıştır. Parti Güneyyurt'ta Adalet ve Kalkınma Partisi'nin taban oyunu almış ve %43,2'lik bir oy oranının sahibi olmuştur. Parti oy kazanırken aynı zamanda 6 mahallenin sahibi olmuştur. Kazancıya gelindiğinde parti burada neredeyse hiç oy alamamış ve buradan %0,8'lik bir oy oranı ile ayrılmıştır.

Cumhuriyet Halk Partisi, çoğu mahallesini bu seçimde kaybetmiştir. Parti 16 mahalleden hiçbir oy alamamıştır. Güneyyurt'tan %16,2'lik bir oy oranı kazanırken, Kazancı'da elinde bulunan beş mahalleyi, Adalet ve Kalkınma Parti'ne kaptırmış ve buradan toplamda %33,1'lik bir oy oranı almıştır. Oy oranları birlikte parti, burada oldukça nüfuz kaybetmiştir. Partinin, en büyük nüfuz kaybetme sebebi, Merkez-Sol kanadına yer alan partilere oy kaybetmesidir.

Tablo 4.79. Ermenek İlçe Mahallelerinin Yerel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2014-2019)

Mahalle	30 MART 2014			31 MART 2019			
	AKP	CHP	MHP	AKP	CHP	MHP	İYİ P.
Akçamescit							
Başpınar							
Çınarlısu							
Değirmenlik							
Güllük							
Gülpazar							
Karalar							
Kebendibi							
Keçipazar							
Keşillik							
Meydan							
Orta							
Sandıklı							
Seyran							
Susaklı							
Taşbası							
GÜNEYYYURT							
Aralık							
Habib							
Cami							
Kışlacık							
Oda							
Orta	SAADET P.						
Pınargözü							
Yenimahalle							
KAZANCI							
Bucak							
Çatalbadem							
Gökciler							
Merkez							
Tepecik							
Türbeseki							
Uluköy							
Yukarı							
TOPLAM	25 Mah.	3 Mah.	3 Mah.	13 Mah.	0	6 Mah.	13 Mah.

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Mahalli İdareler Seçimi Erişim Tarihi: 30.03.2022)

2015 yılına geldiğinde, ilçede bir yıl içerisinde hem ekonomik göstergeler hem de seçmen profili değişmiştir. Her ne kadar nüfusta çok az bir azalma olsa da kayıtlı seçmen sayısında çok fazla bir değişim olmamıştır. 2015 yılında ilçede iki adet milletvekili genel seçimi yapılmıştır. 2015 yılında ilçede toplamda 29.558 kişi yaşamaktadır. Bu kişilerin 14.996'sını erkekler oluştururken, 14.561'ini kadınlar oluşturmaktadır.

Tablo 4.80. Ermenek İlçe Merkezi Arazi Durumu (2015)

ERMENEK İLÇESİ	
KULLANIM ŞEKLİ	2015
TARLA	9.832
BAHÇE	3.146
SEBZE	596
NADAS	3.988
KULM. ARAZİSİ	0
TARIM ALANI	24.101
ÇAYIR MERA	7.380
ORMAN	81.662
TARIM DIŞI ALAN	5.167
TOPLAM ALAN	129.872

Kaynak: (https://www.karamantb.org.tr/medya/12-05-2016_08-33_1463031210.pdf:Erişim Tarihi: 30.03.2022).

Bir yılda ilçede üretime katılan arazi varlığında, az da olsa değişimler yaşanmıştır. Toplam arazi varlığı 112.014 ha'dan, 129.872'ha yükselmiştir. Tarımsal alanların değişmesi, ilçede yaşayan insanların ekonomik olarak beklentilerini arttırmıştır. Karaman'da diğer ilçelerde olduğu gibi, Ermenek'te de tarım önemli bir ekonomik sınıf oluşturmaktadır. Partilerin veya siyasilerin seçim sürecinde yapacakları tüm faaliyetlerle alacakları oyları doğrudan etkilemektedir.

Tablo 4.81. Ermenek İlçesi Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2015)

Seçmenlerin İlçe Düzeyinde Eğitim Durumuna Göre Dağılımı						
EĞİTİM DURUMU	7 HAZİRAN 2015			1 KASIM 2015		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	198	835	1.033	198	816	1.007
Okuma yazma bilen fakat herhangi bir okul bitirmeyen	455	974	1.429	443	961	1.404
İlkokul	3.901	5.110	9.011	3.854	5.084	8.938
İlköğretim	2.039	1.495	3.534	2.144	1.576	3.720
Ortaokul veya dengi bir okul	655	436	1.001	647	339	986
Lise veya dengi bir okul	2.271	1.269	3.486	1.196	1.254	3.450
Yüksekokul veya fakülte	1.153	738	1.891	1.142	718	1.860
Yüksek lisans	49	27	76	48	26	74
Doktora	4	9	13	6	8	14
Bilinmeyen	51	34	85	47	32	79
Toplam	10.772	10.837	21.559	10.718	10.814	21.532
Toplam İlçe Nüfusu	29.558			29.558		

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/yerelsecmen.zul> :Milletvekili Genel Seçimleri, Seçmen Profili Erişim Tarihi: 30.03.2022).

7 Haziran 2015 yılında yapılan ilk milletvekili genel seçimlerinde, seçimlerde ortaokula kadar okumuş seçmen sayısı 13.546'dır. Lise sonrası eğitim alan seçmen sayısı ise toplamda 5.446 kişidir. Ortaokula kadar okuyan ve seçimlere katılan seçmen, nüfusun %68,8'ini oluşturmaktadır. Bu rakam oldukça yüksek olup seçimleri doğrudan etkilemektedir. 1 Kasım 2015'te tekrarlanan milletvekili genel seçimlerinde ortaokula kadar okuyan seçmen sayısı 13.664'e yükselirken, lise sonrası eğitimi tamamlayan seçmen sayısı 5.398'e gerilemiştir. İlçede seçimlere katılan seçmenin eğitim profilinde 2015 yılında düşüş görülmektedir. Bu düşüş seçimlerdi doğrudan etkilemektedir. Ortaokula kadar eğitim görmüş seçmen sayısı tekrarlanan seçimde, seçmenin %69,8'ini oluşturmuştur.

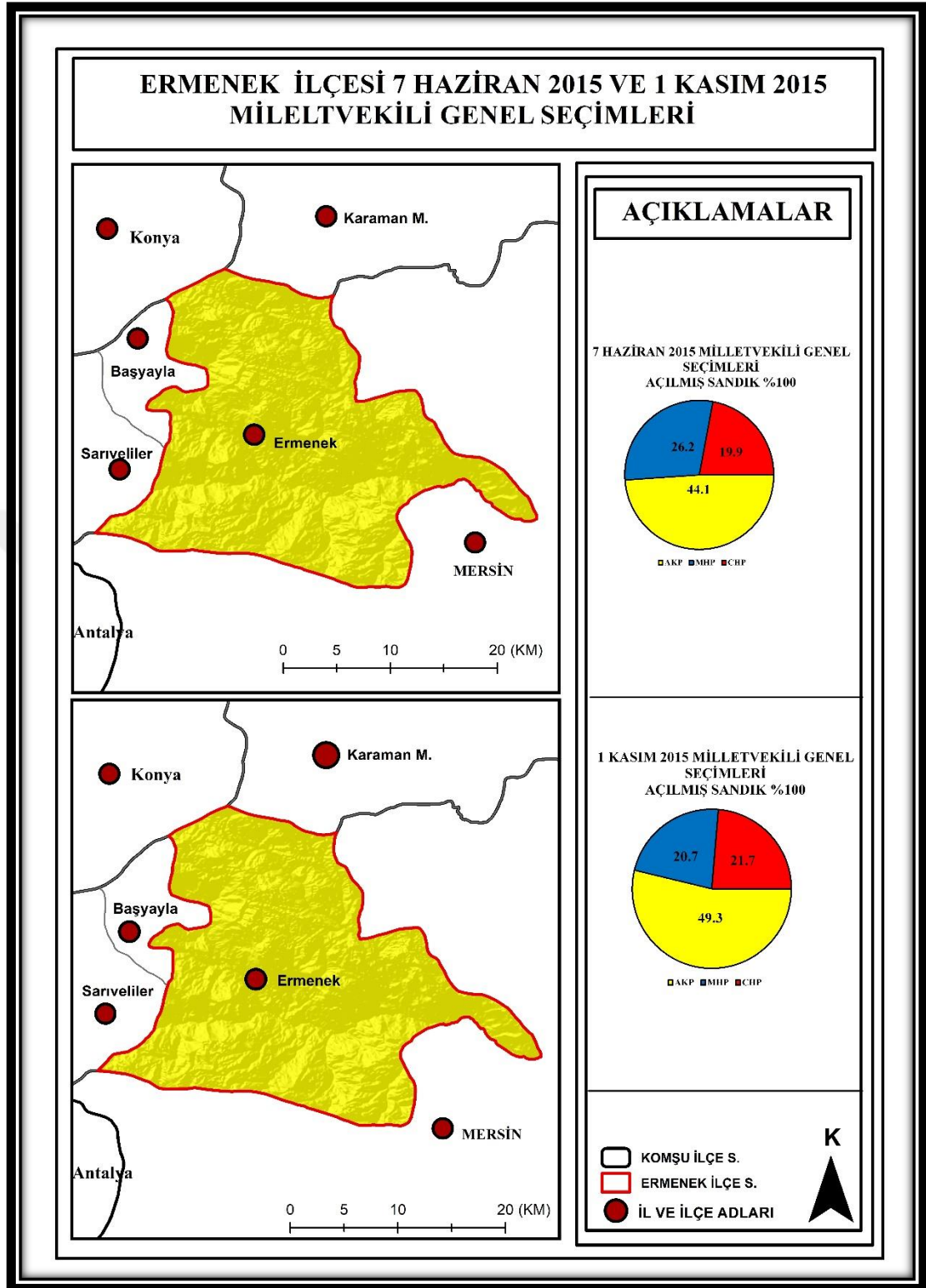
7 Haziran 2015 seçimlerinde, ilçede toplam kayıtlı seçmen sayısı 21.559'dur. Bu seçmenin yalnızca 18.529'u oy kullanma sürecine katılmış, seçimlere katılım oranı bir önceki yıla göre oldukça düşüş göstermiş, %85,9'da kalmıştır.

İlçede Adalet ve Kalkınma Partisi, yapılan milletvekili seçimlerinde birinci gelmiştir. Parti, 16 mahallede toplamda %40,9'luk bir oy toplamayı başarırken, aynı zaman da ilçede 15 mahalleyi bünyesine katmayı başarmıştır. Parti, Güneyyurt'ta %48,8 oranında oy toplamış, 8 mahalleden 7'sini bünyesine kaymayı başarmıştır. Kazancı'da parti, 2015 yılında oy kaybetmiş, burada %32,8'lik bir oy oranı çıkarmayı başarmıştır. Aynı zamanda parti, 2 mahalleyi de bünyesinde tutmaya devam etmiştir.

Milliyetçi Hareket Partisi, ilçedeki ilk 16 mahalleden toplamda %32,6'lık bir oy oranı alarak, en çok oy alan ikinci parti olmuştur. Parti 2014 yılında kazandığı bir mahalleyi Adalet ve Kalkınma Partisi'ne kaybetmiştir. Güneyyurt'ta Milliyetçi Hareket Partisi %25,1'lik bir oy oranı toplamış, burada da bir mahalleyi kazanmayı başarmıştır. Kazancı'da ise Parti'nin oy oranı yükselmiş, parti buradan %18,8 oy oranı kazanmıştır.

Cumhuriyet Halk Partisi, ilçede 16 mahallede %18,6'lık bir oy oranı elde ederken, herhangi bir mahalle kazanamamıştır. Parti, Güneyyurt'ta %16,5'lik bir oy oranı almıştır. Partinin en güçlü olduğu yer Kazancı'dır. Parti burada %40,7'lik bir oy oranı kazanmış, 6 mahallede birinci gelmeyi başarmıştır. Parti burada Adalet ve Kalkınma Partisi'nin elinde bulunan 3 mahalleyi daha bünyesine katmıştır.

Yapılan seçimlerde, Adalet ve Kalkınma Partisi 23 mahalleyi bünyesinde tutmayı başarmıştır. Diğer partilere gelindiğinde, Milliyetçi Hareket Partisi 2 mahalle, Cumhuriyet Halk Partisi ise 6 mahalle ile seçimleri tamamlamıştır. Burada Adalet ve Kalkınma partisinden, sol bloğa oy kayması yaşanırken, Merkez-Sağ grubu içerisinde yer alan diğer partilerden de Adalet ve Kalkınma Partisi'ne oy kayması yaşanmıştır. Altı aylık gibi kısa bir süre içerisinde seçimler tekrarlanmıştır. Tekrarlanan seçimde Adalet ve Kalkınma Partisi, mahalle sayısını arttırırken, Milliyetçi Hareket Partisi oy kaybı yaşamaya devam etmiştir. Tekrarlanan seçimde Cumhuriyet Halk Partisi, en az oy kaybıyla çıkan parti durumundadır.

Şekil 4.46. Ermenek İlçe Merkez Mahallerinin Milletvekili Genel Seçimlerindeki Oy Dağılımı (2015)

1 Kasım 2015 yılında tekrarlanan seçimlerde, ilçede toplamda 215.032 kayıtlı seçmen vardır. Bu seçmenin, 185.066'sı oy kullanma sürecine katılmıştır. Seçimlere katılım oranı az da olsa artmış, %86,2 olarak kaydedilmiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi, tekrarlanan seçimde, 16 mahallede toplamda %44,5'lik bir oy oranı kazanırken, 15 mahalleyi bünyesinde tutmayı başarmıştır. Parti Güneyyurt'ta oy oranını yükseltmiş, %53,7'lik bir oy oranı elde etmiştir. Aynı zamanda parti, ilçedeki 8 mahalleyi de bünyesine katmayı başarmıştır. Parti, Saadet Partisi'nin elinde bulunan bir mahalleyi de bünyesine katmıştır. Kazancı'da %33,7'lik bir oy oranı toplarken 2 mahalleyi bünyesinde tutmaya devam etmiştir.

Tekrarlanan seçimde, Milliyetçi Hareket Partisi'nin oyları Merkez-Sağ grubunda yer alan Adalet ve Kalkınma Partisi'ne kaymaya devam etmiştir. Parti, 16 Mahallede %27,5'lik bir oy oranı kazanırken, bir mahalleyi bünyesinde tutmaya devam etmiştir. Güneyyurt'ta oy oranını yükseltmesine rağmen, bünyesinde bulunan bir mahallesini korumuş ve oy oranında düşüş olmasını engellemiştir. Kazancı'da ise %14,8'lik bir oy oranı toplamayı başarmıştır.

Cumhuriyet Halk Partisi, tekrarlanan seçimlerde oy oranını ve mahalle sayısını aynı oranda tutmayı başarmıştır. Parti, 16 mahallede %21,1'lik bir oy oranı yakalamıştır. Güneyyurt'ta 18,2'lik bir oy oranı kazanmıştır. Parti'nin en güçlü olduğu yer Kazancı'dır. Toplamda buradan %43,6'lık bir oy oranı çıkarırken, elinde bulunan 6 mahalleyi korumayı başarmıştır.

Yapılan seçimde, Adalet ve Kalkınma Partisi 25 mahalle, Milliyetçi Hareket Partisi 1 mahalle, Cumhuriyet Halk Partisi ise 6 mahalleyle seçimleri tamamlamayı başarmıştır. Yapılan seçimlerde parlamentonun kurulmaması halkı endişelendirmiştir. Bu yüzden, sağ bloğunda yer alan seçmenlerde oy kaymasını yaşamıştır. Adalet ve Kalkınma Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi'nden oy kazanırken, parti kendi bünyesinden oy kaybı yaşamıştır. Burada seçmen eğilimi ideolojik olarak gerçekleşmiş, oy kullananlar kendi içerisinde kopukluk yaşamıştır, aynı zamanda seçmenler, kendi görüşüne en yakın olan parti bünyesine oy kullanma eğilimi göstermiştir.

Tablo 4.82. Ermenek İlçe Mahallelerinin Genel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2015)

Mahalle	7 HAZİRAN 2015			1 KASIM 2015		
	AKP	CHP	MHP	AKP	CHP	MHP
Akçamescit						
Başpınar						
Çınarlısu						
Değirmenlik						
Güllük						
Gülpazar						
Karalar						
Kebendibi						
Keçipazar						
Keşillik						
Meydan						
Orta						
Sandıklı						
Seyran						
Susaklı						
Taşbası						
GÜNEYYYURT						
Aralık						
Habib						
Cami						
Kışlacık						
Oda						
Orta						
Pınargözü						
Yenimahalle						
KAZANCI						
Bucak						
Çatalbadem						
Gökcüler						
Merkez						
Tepecik						
Türbeseki						
Uluköy						
Yukarı						
TOPLAM	24 Mah.	6 Mah.	2 Mah.	25 Mah.	6 Mah.	1 Mah.

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 30.03.2022)

24 Haziran 2018 yılına geldiğinde, ilçede tekrar milletvekili genel seçimleri yapılmıştır. İlçede seçmenin eğitim durumunda değişiklikler yaşanırken, aynı zamanda ilçede, ekonomik olarak da farklılıklar yaşanmıştır. İlçenin tarımsal üretim kapasitesi büyürken, seçmenin eğitim profili de aynı oranda artmaktadır.

Tablo 4.83. Ermenek İlçesi Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2015-2018)

Seçmenlerin İlçe Düzeyinde Eğitim Durumuna Göre Dağılımı						
EĞİTİM DURUMU	1 KASIM 2015			24 HAZİRAN 2018		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	198	816	1.007	144	718	862
Okuma yazma bilen fakat herhangi bir okul bitirmeyen	443	961	1.404	325	824	1.149
İlkokul	3.854	5.084	8.938	3.370	4.527	7.897
İlköğretim	2.144	1.576	3.720	1.845	1.385	3.320
Ortaokul veya dengi bir okul	647	339	986	1.074	784	1.858
Lise veya dengi bir okul	1.196	1.254	3.450	2.318	1.529	3.847
Yüksekokul veya fakülte	1.142	718	1.860	1.289	864	2.153
Yüksek lisans	48	26	74	112	53	165
Doktora	6	8	14	15	14	29
Bilinmeyen	47	32	79	8	10	18
Toplam	10.718	10.814	21.532	10.500	10.708	21.208
Toplam İlçe Nüfusu	29.558			28.832		

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/yerelsecmen.zul> :Milletvekili Genel Seçimleri, Seçmen Profili Erişim Tarihi: 30.03.2022).

İlçede, 2018 yılında toplamda 28.832 kişi yaşamaktadır. Nüfus 2015 yılına göre oldukça gerilemiştir. Nüfusun 14.656'sını erkekler, 14.176'sını kadınlar oluşturmaktadır. 2018 yılında ilçede, ortaokula kadar okumuş seçmen sayısı 13.075 kişidir. Bununla birlikte lise sonrası okuyan seçmen sayısı ise 6.194 kişiden oluşmaktadır. Bu sayı seçmenlerin %29,2'sini oluşturmaktadır. Lise sonrası eğitim seviyesi gerilerde kalmaktadır. Ortaokula kadar okuyan seçmen sayısı oldukça gerilemiş, oy kullanan seçmen nüfusunun %45,3'ünü oluşturmaktadır.

24 Haziran 2018 yılında, ilçede toplamda 212.008 kayıtlı seçmen varken, bu kayıtlı seçmenin yalnızca 185.110'unu oy kullanma sürecine katılmıştır. Seçimlere katılım oranı ise %87,2'de kalmıştır

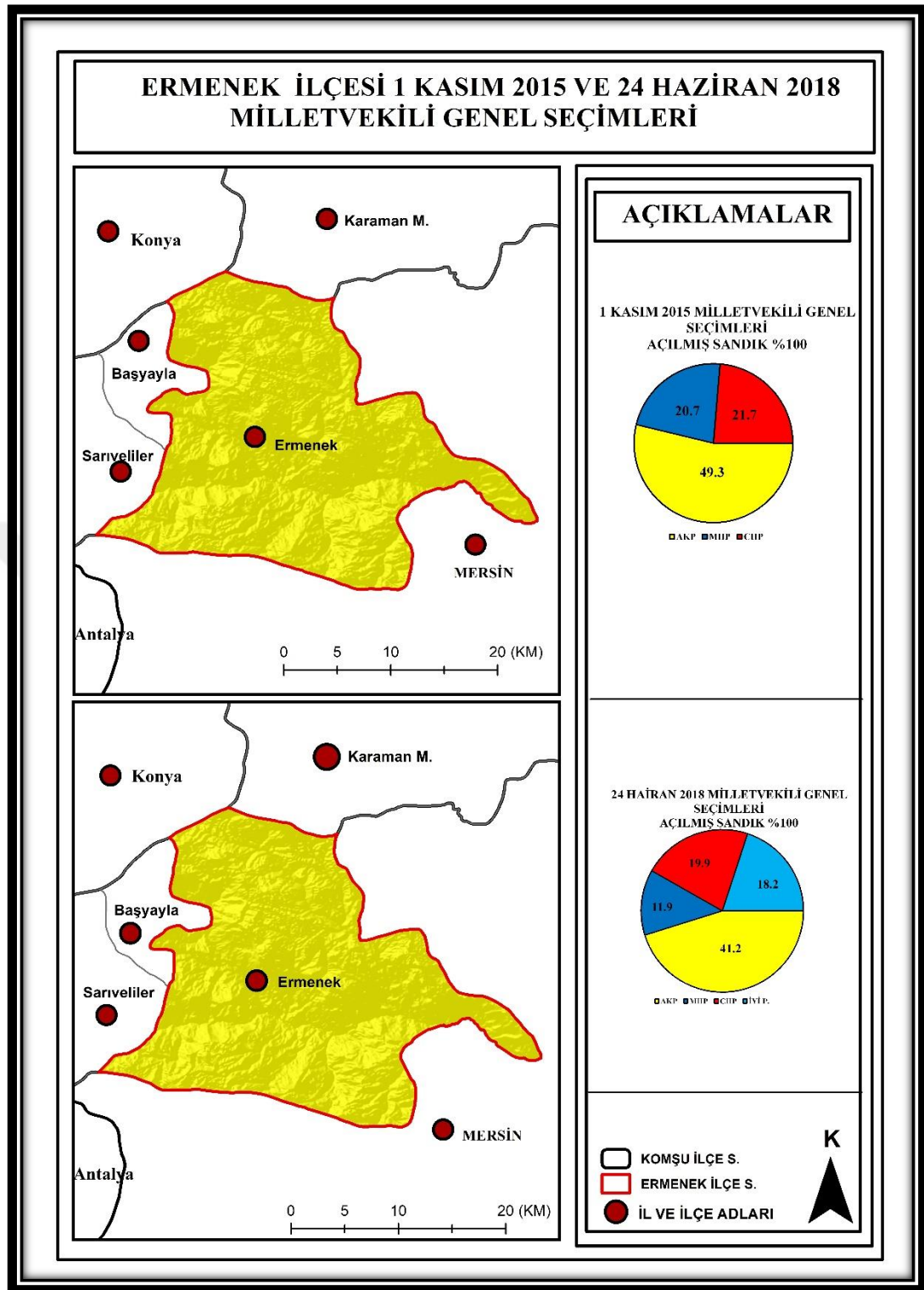
Adalet ve Kalkınma Partisi, yapılan seçimlerde 16 mahalleden, toplamda %38,0'lık bir oy oranı almıştır. 2015 yılında, elinde bulunan 15 mahalleyi korumaya devam etmiştir. Parti, Güneyyurt'ta %44,1'lik bir oy oranı almış ve 8 mahalleyi de elinde tutmaya devam etmiştir. Kazancı'da oy oranlarında düşüş yaşayan parti, elindeki tüm mahalleri kaybetmiş ve %28,5'lik bir oy oranı kazanmıştır.

Milliyetçi Hareket Partisi, seçimlerde en çok oy kaybı yaşayan parti olmuştur. 2018 seçimlerde elinde bulunan tüm mahalleri kaybetmiş ve oy oranını 16 mahallede %11,4'e düşürmüştür. Parti, Güneyyurt'ta %12,6 Kazancı'da ise %7,8'lik bir oy oranı almıştır. İyi Parti'nin seçimlere katılması ve İttifakların yapılması, seçimde farklı bir algı yaratmış, oy kullanan seçmen diğer partilere kaymıştır. Milliyetçi Hareket Partisi oylarını, Adalet ve Kalkınma Partisi ile İyi Parti'ye kaybetmiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi, 16 mahallede oy oranını %19,4'e çıkarmıştır. Güneyyurt'ta oy oranı pek değişmese de %12,6'lık bir oy oranı ile taban seçmenini korumaya devam etmiştir. Parti, Kazancı'da gücünü arttırmış, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin elinde bulunan iki mahalleyi de alarak, seçimlerde 8 mahalle kazanmayı başarmış ve buradan toplamda %42,8'lik bir oy toplamayı başarmıştır.

İyi Parti, seçimlere yüksek bir taban oyu ile hızlı bir giriş yapmıştır. 16 Mahallede %23,8'lik bir oy oranı kazanmış ve bir mahallenin sahibi olmuştur. Parti burada, Milliyetçi Hareket Partisi'nin taban seçmeninden oy toplamayı başarmıştır. Parti, Güneyyurt'ta %19,7 Kazancı'da ise %11,9'luk bir oy oranı kazanmıştır.

24 Haziran 2018 yılında yapılan seçimlerde, ittifaklar seçmenler tarafından hoş karşılanmamış ve oy oranlarında oldukça fazla değişimler yaşanmıştır. Özellikle Merkez-Sağ Grubunda yer alan parti seçmenleri, bu durumdan rahatsız olmuş ve oylarını diğer partilere kaydırmıştır. İyi Parti'nin almış olduğu taban oyu, bunun en büyük göstergesidir.

Şekil 4.47 Ermenek İlçe Merkez Mahallerinin Milletvekili Genel Seçimlerindeki Oy Dağılımı (2015-2018)

Tablo 4.84. Ermenek İlçe Mahallelerinin Genel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2015-2018)

Mahalle	1 KASIM 2015			24 HAZİRAN 2018			
	AKP	CHP	MHP	AKP	CHP	MHP	İYİ P.
Akçamescit							
Başpınar							
Çınarlısu							
Değirmenlik							
Güllük							
Gülpazar							
Karalar							
Kebendibi							
Keçipazar							
Keşillik							
Meydan							
Orta							
Sandıklı							
Seyran							
Susaklı							
Taşbası							
GÜNEYYURT							
Aralık							
Habib							
Cami							
Kışlacık							
Oda							
Orta							
Pınargözü							
Yenimahalle							
KAZANCI							
Bucak							
Çatalbadem							
Gökciler							
Merkez							
Tepecik							
Türbeseki							
Uluköy							
Yukarı							
TOPLAM	25 Mah.	6 Mah.	1 Mah.	23 Mah.	8 Mah.	0 Mah.	1 Mah.

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimi Erişim Tarihi: 30.03.2022).

4.2.5. Sarıveliler İlçesi ve Mahallelerinin Oy Değişkenlikleri

Karaman'ın ilçelerinden biri olan Sarıveliler, nüfus bakımından oldukça düşük bir sayıya sahiptir. Bölge yapısı eğimli bir arazi yapısı gösterdiği için ilçede genellikle yerleşim belli alanlarda yoğunlaşmıştır (Şekil 3.7).

Genel olarak bakıldığında, yükseltinin ve eğimin fazla olması ilçede tarım arazilerini belli derece de kısıtlamıştır. Ayrıca, ilçede yaşayan nüfus, geçimini diğer ilçelerde olduğu gibi tarım ve doğal kaynaklardan karşılamaktadır. Nüfus oldukça değişkendir, 2014-2019 yılları arasında ilçede nüfus sürekli olarak değişmiştir. Nüfus değişim hızı en yüksek olan ilçelerden birisi Sarıveliler'dir (Bağcı, R., Erdoğan, R., Doğu, S., 2016:86).

Tarımsal ekonominin zayıf olması, ilçede insanların çeşitli kaynaklara yönelmesine neden olurken, bazı insanlar bu durumundan olumsuz etkilenmiş ve göç etmek zorunda kalmıştır. Sarıveliler'e seçim coğrafyası bağlamında bakıldığında en genç nüfusa sahip ilçelerden birisidir. Oy kullanan seçmenin, yaş ortalamasının genç olması, dinamik bir seçmen kitlesi oluşturmaktadır. İklim ve coğrafi koşullar ilçede yaşayan nüfus yoğunluğunu doğrudan etkilerken, burada yaşayan nüfus bu koşullarla kendi kültürünü ve ekonomik yaşantısını oluşturmuşlardır.

Tablo 4.85. Sarıveliler İlçe Merkezi Arazi Durumu (2014-2019)

SARIVELİLER İLÇESİ		
KULLANIM ŞEKLİ	2014	2019
TARLA	3.646	45.053
BAHÇE	1.953	19.498
SEBZE	0	0
NADAS	366	5.350
KULM. ARAZİSİ	54	1.554
KÜLTÜR ARAZİSİ	6.019	71.455
ÇAYIR MERA	3.344	33.430
ORMAN	28.419	284.190
ÜRÜN GETİRMEYEN	5.093	50.750
TOPLAM ALAN	42.875	429.747

Kaynak: (Karaman İl Tarım ve Orman Müdürlüğü; 2014 ve 2020 Brifing Raporları)

Beş yıllık arazi kullanım tablosuna bakıldığında, her ne kadar kullanılan arazi genişlese de üretim miktarı, nüfusun ekonomik anlamda güçlenmesine yeterli değildir. İlçede sebze üretimi beş yılda hiç değişmemiş ve aynı miktarda kalmıştır. Bunun akabinde, tarım alanı her ne kadar genişlemiş olsa da iklimden kaynaklı elde edilen verim, oldukça düşüktür. Karaman'daki tüm il, ilçe ve köylerde olduğu gibi tarım Sarıveliler'de de önemli bir sahayı oluşturmaktadır, fakat bu sahanın yeteri miktarda kullanılmaması, ilçe nüfusu bakımından ekonomik kayıplara sebebiyet vermektedir.

2021 yılında yapılan nüfus sayımında ilçede toplamda 11.394 kişi yaşamaktadır. Toplam nüfusun 5.818'ini erkekler oluştururken, 5.576'sını kadınlar oluşturmaktadır. Seçimler, nüfusun talepleri ve beklentileri doğrultusunda gerçekleşirken, ilçede üretim sahsının dar olması, seçimleri doğrudan etkilememiştir. (TÜİK, 2021).

Tablo 4.86. Sarıveliler İlçesi Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2014-2019)

Seçmenlerin İlçe Düzeyinde Eğitim Durumuna Göre Dağılımı						
EĞİTİM DURUMU	30 MART 2014			31 MART 2019		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	15	131	146	13	111	124
Okuma yazma bilen fakat herhangi bir okul bitirmeyen	229	482	771	136	371	507
İlkokul	1.824	2.396	4.220	1.380	2.044	3.424
İlköğretim	983	693	1.676	1.074	768	1.842
Ortaokul veya dengi bir okul	242	102	334	571	300	871
Lise veya dengi bir okul	991	504	1.495	1.232	673	1.905
Yüksekokul veya fakülte	414	221	635	566	395	961
Yüksek lisans	17	6	23	38	15	53
Doktora	1	-	1	5	-	5
Bilinmeyen	116	53	169	27	24	51
Toplam	4.832	4.588	9.420	5.042	4.701	9.743
Toplam İlçe Nüfusu	12.146			11.495		

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/yerelsecmen.zul> :Milletvekili Genel Seçimleri,

Seçmen Profili Erişim Tarihi: 30.03.2022).

2014 yılında yapılan yerel seçimlerde, ilçede toplamda 12.146 kişi yaşamaktadır. Nüfusun 6.166'sını erkekler, 5.980'ünü kadınlar oluşturmaktadır. İki yerel seçim arasında, seçmen profili oldukça değişmiştir. Bunda nüfusun genç olması da önemli bir etkiye sahiptir.

2014 yılında yapılan seçimlerde, ortaokula kadar eğitim görmüş seçmen sayısı 6.230'dur. Aynı seçmenin, lise sonrası eğitim görenlerin sayısı ise 2.154'tür. Ortaokula kadar okumuş seçmen sayısı, nüfusun %51,2'sini oluşturmaktadır. Bu yüzdelik gruptan çıkacak tüm oylar, seçimlerin doğrudan kaderini belirleyecektir. İlçede seçimler arası nüfusun değişmesi, bu yüzdelik oranın da değişmesine neden olmaktadır. 2019 yılında yapılan yerel seçimlerde ise ilçede toplamda 11.495 kişi yaşamaktadır. Bu kişilerin, 5.983'ünü erkekler, 5.602'sini kadınlar oluşturmaktadır. Seçimlerdeki nüfusun genel eğitim durumuna bakıldığında, ilçede ortaokula kadar eğitim görmüş seçmen sayısı 8.042'dir. Beş yılda, ortaokula kadar eğitim görmüş seçmen sayısında oldukça fazla artış görülmüştür. İlçede, lise sonrası eğitim durumuna bakıldığında ise bu sayı 2.924'e yükselmiştir. 2019 yılında, ortaokula kadar eğitim görmüş seçmen, nüfusun %66,2'sini oluşturmaktadır.

Seçmenlerin eğitim durumuna bakıldığında, burada farklı bir durum ortaya çıkmaktadır. Normalde, eğitim seviyesi artmayan ilçelerde hep aynı partiler, aynı yerlerde birbirine yakın oylar kazanırken, Sarıveliler'de bazı durumlarda seçmen, aday olan profil değiştiğinde, oy kullanma sürecinde farklı yol izlemiş ve partisinde değişikliğe gitmiştir. İlçede toplamda 19 mahalle bulunurken, bu mahallelerin 8'i Göktepe'de bulunmaktadır.

2014 yılında, ilçede toplam kayıtlı seçmen sayısı 6.224 iken, oy kullanan seçmen sayısı 5.653'tür. Seçimlere katılım oranı %90,8 olarak kaydedilmiştir. İlçede seçimlere katılım oranı yüksektir. 2019 yılında ise 6.535 kayıtlı seçmen varken, bu seçmenin yalnızca 6.014'ü oy kullanma sürecinde rol oynamıştır. Katılım oranı %92,2'ye yükselmiştir. Son beş yılda, iki yerel seçim arası nüfusta azalma yaşansa bile seçimlere katılım oranı oldukça yüksektir.

30 Mart 2014 yılında yapılan yerel seçimlerde, diğer partilerin yanı sıra Büyük Birlik Partisi ön plana çıkmıştır. Parti, seçimlerde %47,6'lık bir oy oranı almayı başarmıştır. Seçimlerde birinci gelmekle birlikte, parti ilçede bulunan 11 mahalleden, 5'ini bünyesine katmayı başarmıştır. Göktepe'de ise parti oy alamamış seçimleri 5 mahalle ile tamamlamıştır.

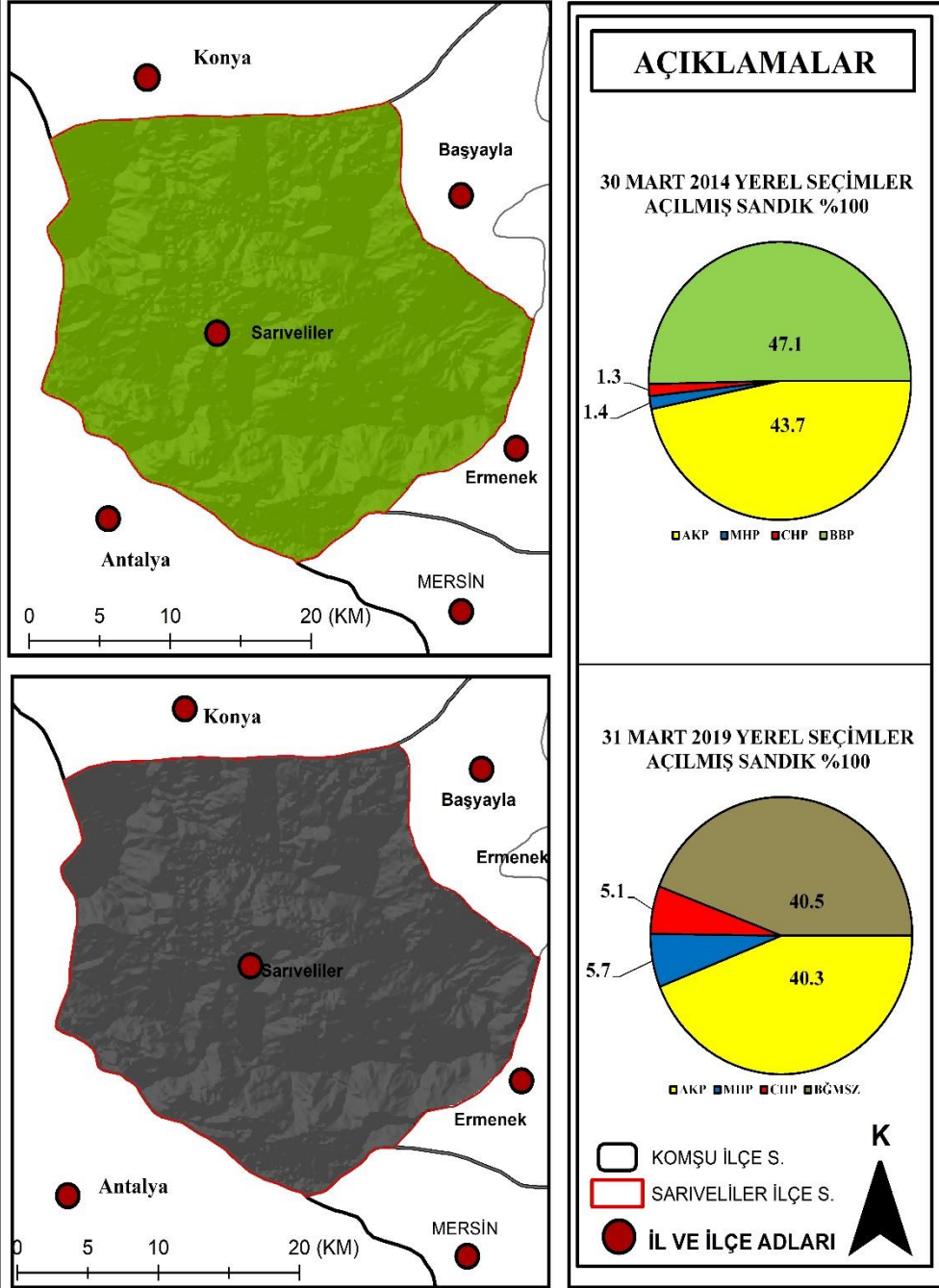
Adalet ve Kalkınma Partisi, 11 mahallede toplamda %43,1'lik bir oy oranı toplamış, burada 6 mahallenin sahibi olmuştur. Göktepe'de ise parti %39,4'lük bir oy oranı alırken, bünyesine 4 mahalle daha katmayı başarmıştır. Adalet ve Kalkınma Partisi, seçimlerden 10 mahalle ile ayrılmıştır.

Milliyetçi Hareket Partisi'nin ilçede taban oyu oldukça düşüktür. Parti, seçimlerde 11 mahallede toplamda %1,4'lük oy oranı kazanmıştır. Genel olarak bakıldığında, Milliyetçi Hareket Partisi'nin en az oy aldığı ilçe Sarıveliler'dir. Göktepe'de ise %9,5'lik bir oy oranı kazanmış, aynı zamanda bir mahallenin sahibi olmuştur.

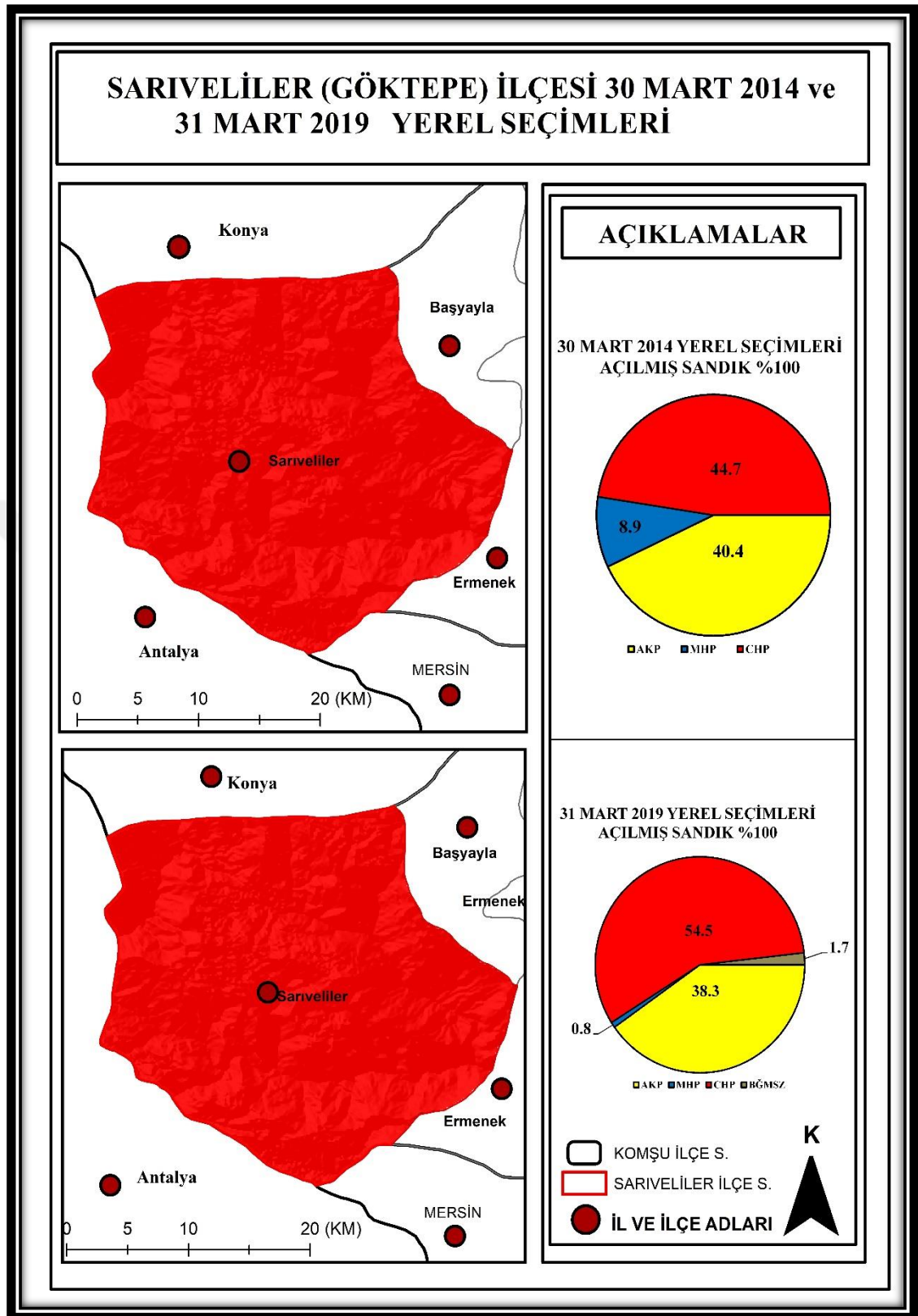
Cumhuriyet Halk Partisi seçimlerde, Milliyetçi Hareket Partisi ile aynı oy oranı almıştır. Yapılan seçimlerde, 11 mahallede %1,4'lük oy oranı alan parti, Göktepe'de ise %44,9'luk oy oranı almıştır. Bununla birlikte, Göktepe'de bulunan 3 mahallenin sahibi olmayı başarmıştır. Seçimlerde mahalle sayısı Adalet ve Kalkınma Partisi'nde fazla olsa bile, oy oranı bakımından Büyük Birlik Partisi, seçimleri birinci olarak bitirmiştir. İlçede yapılan yere seçimlerde Merkez-Sağ grubu, oy oranı bakımından oldukça öndedir.

31 Mart 2019'da yapılan yerel seçimlerde, işler ilçede farklı bir boyut almıştır. Bağımsız aday olan Halil Kulak, oy oranlarının çoğunu toplayarak seçimleri birinci olarak tamamlamayı başarmıştır. 2019 yerel seçimlerinde Adalet ve Kalkınma Partisi'nde mahalle kayıpları yaşanırken, oy kullanan seçmende de kaymalar yaşanmıştır. Seçmenler, 2018 yılında yapılan ittifaklardan veya aday olan kişinin kendilerine sosyal anlamda daha yakın olmasından dolayı oylarını kaydırmışlardır. 2019 yılında Milliyetçi Hareket Partisi, oy oranlarını bazı mahallelerde yükseltirken, bazı yerlerde ittifaklar arasında oy kaybı yaşamıştır. Cumhuriyet Halk Partisi'nin ilçede taban oyunda pek bir değişiklik yaşanmamıştır. 2018 yılında, seçimlere katılan İyi Parti ise yerel seçimlerde bölgede yaşayan halktan herhangi bir taban oyu alamamıştır.

SARIVELİLER İLÇESİ 30 MART 2014 ve 31 MART 2019 YEREL SEÇİMLERİ

Şekil 4.48. Sarıveliler İlçe Merkez Mahallerinin Yerel Seçimlerdeki Oy Dağılımı (2014-2019)

Şekil 4.49. Sarıveliler (Göktepe) İlçe Merkez Mahallerinin Yerel Seçimlerdeki Oy Dağılımı (2014-2019).

31 Mart 2019 yılında yapılan yerel seçimlerde, ilçede toplamda 11.394 kişi yaşamaktadır. İki yerel seçim arasında nüfus azalmış fakat oy kullanan seçmen sayısı ve seçimlere katılım oranı oldukça yükselmiştir.

İlçede bağımsız aday olan Halil Kulak, 11 mahallede toplamda %39,8'lik bir oy oranı kazanarak birinci olmayı başarmıştır. Aday 6 mahallede birinci gelmiştir. Göktepe'de ise aday %2,3'lük bir oy almış, fakat mahalle kazanamamıştır. Adayın, seçmenler tarafından benimsenmesi, diğer partilerden adaya oy kaymasına neden olmuştur. Burada seçmen kendi beklentilerini karşılayabilecek bir adaya yönelmiş ve oy kullanma sürecini tamamlamıştır.

Adalet ve Kalkınma Partisi, yerel seçimler en çok oy alan ikinci parti olmuştur. Parti 11 mahalleden, 2'sini bünyesinde tutabilmiştir ve %38,6'lık bir oy oranı kazanmıştır. Göktepe'de ise oy oranını yükseltmiş, bünyesine bir mahalle daha katarak 5 mahallenin sahibi olmuştur. Bakıldığında yerel seçimlerde Milliyetçi Hareket Partisi'nin elinde olan mahallerde, Adalet ve Kalkınma Partisi'ne oy kayması yaşanmıştır.

Milliyetçi Hareket Partisi, yerel seçimlerde 11 mahallede oy oranını %5,8'e yükseltmiş, fakat herhangi bir mahalle kazanamamıştır. Göktepe'de ise nerdeyse oy alamamış, 2014 yılındaki taban oyunu, 2019 yılında diğer partilere kaptırmıştır. 2019 yerel seçimlerde partinin kurmuş olduğu ittifak süreci ve Merkez-Sağ bloğunda yer alması oy kaybını arttırmaya neden olmuştur.

2018 yılında seçimlere katılan İyi Parti, 2019 yılında yapılan yerel seçimlerde, bölgeden hiç oy çıkaramamıştır. Milletvekili seçimlerinde, taban oyu oluşturan parti, yerel seçimlerde bu oyu ittifaklara kaydırmıştır. Sarıveliler'de beş yıllık süreçte partilerin adayları ve izlediği seçim politikası, oy kullanan seçmen üzerinde doğrudan etkiye neden olmuş, bununla birlikte partiler arası oy kaymaları yaşanmıştır. Sarıveliler ilçesinde, Merkez-Sağ kanadının daha baskın olduğu söylenebilir. Bu bakımdan, seçmenler eğilimlerde, sosyolojik bir yaklaşım sergilemiştir. Parti değişikliği, bölge üzerinde dinamizm ve sosyal bir yapı oluşmasına neden olmaktadır.

Tablo 4.87. Sarıveliler İlçe Mahallelerinin Yerel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2014.2019)

Mahalle	30 MART 2014				31 MART 2019			
	AKP	CHP	MHP	BBP	AKP	CHP	MHP	BĞMSZ
Adiller								
Baş								
Çakıllar								
Karakaya								
K. Karapınar								
Mençek								
Merkez								
Ortaköy								
Turcalar								
Ulucami								
Yeşilyurt								
GÖKTEPE								
Cumhuriyet								
Çukurbağ								
Esenteppe								
Göksu								
Gülpazar								
Günder								
Yeşilyurt								
Yıldız								
TOPLAM	10	3	1	5	9	4	0	6

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Mahalli İdareler Seçimi Erişim Tarihi: 30.03.2022)

2015 yılında gelindiğinde, ilçede yapılan milletvekili genel seçimlerinde tablo değişmiş, partilerin yerel seçimlere göre aldığı oylar farklılaşmıştır. Özellikle de milletvekili genel seçimlerinde, Adalet ve Kalkınma Partisi Merkez-Sağ grubundan oldukça fazla oy toplayarak, seçimlerde farklı bir tablo oluşturmayı başarmıştır. Milletvekili genel seçimlerinde, partilerin aldığı oylar, genellikle aynı mahallelerden çıkmış, bu da diğer ilçelerde olduğu gibi milletvekili genel seçimleri ile yerel seçimler arasında farklı kazanımlar ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Tablo 4.88. Sarıveliler İlçe Merkezi Arazi Durumu (2015)

SARIVELİLER İLÇESİ	
KULLANIM ŞEKLİ	2015
TARLA	3.646
BAHÇE	1.953
SEBZE	0
NADAS	366
KULM. ARAZİSİ	54
TARIM ALANI	6.019
ÇAYIR MERA	3.344
ORMAN	28.419
TARIM DIŞI ALAN	5.093
TOPLAM ALAN	48.894

Kaynak: (https://www.karamantb.org.tr/medya/12-05-2016_08-33_1463031210.pdf; Erişim Tarihi: 30.03.2022).

2015 yılına gelindiğinde, ilçede ekonomik anlamda bir büyüme gerçekleşmemiş, tarımsal üretim alanı neredeyse aynı miktarda kalmıştır. İlçenin ekonomik alt yapısını, beş yıllık sürede belli kademelerde ilerleme göstermektedir. 2014 yılında, 42.875 ha olan ilçe arazisi, bir yılda 48.894 ha'na yükselmiştir. Genel olarak bakıldığında, ilçenin en büyük ekonomik sıkıntısı, tarımsal üretim miktarının düşük olmasıdır. Coğrafi faktörler her ne kadar bunu etkilese de seçimlerde kazanan partiler veya siyasiler bu konu hakkında çalışmalar yaparak, seçmen üzerindeki etkilerini daha da arttırabilirler.

2015 yılında, ilçede toplamda 11.622 kişi yaşamaktadır. Nüfus bir önceki yıla göre düşüş göstermiştir. Nüfusun 5.912'sini erkekler, 5.710'unu kadınlar oluşturmaktadır. İlçede sadece bir yılda nüfusta 524 kişi azalma görülmüştür. Seçmenin 2015 yılında yapılan seçimlerdeki eğitim durumunu incelendiğinde, 2014 yılında oy kullanan seçmenin, ortalama eğitim durumu ile aynı olduğu söylenebilir. Eğitim durumunda çok fazla değişim yaşanmaması ve ilçede ekonomik düzeyin değişmemesi, oy kullanan seçmenin de profil yapısında herhangi bir değişim uğramamasına neden olmuştur.

Tablo 4.89. Sarıveliler İlçesi Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2015)

Seçmenlerin İlçe Düzeyinde Eğitim Durumuna Göre Dağılımı						
EĞİTİM DURUMU	7 HAZİRAN 2015			1 KASIM 2015		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	11	126	137	11	125	136
Okuma yazma bilen fakat herhangi bir okul bitirmeyen	204	445	649	194	432	626
İlkokul	1.685	2.258	3.943	1.660	2.234	3.894
İlköğretim	929	653	1.582	984	676	1.660
Ortaokul veya dengi bir okul	251	102	353	247	97	344
Lise veya dengi bir okul	906	442	1.348	887	418	1.305
Yüksekokul veya fakülte	392	223	615	378	218	596
Yüksek lisans	12	6	18	12	4	16
Doktora	1	-	1	1	-	1
Bilinmeyen	50	32	82	47	33	80
Toplam	4.441	4.287	8.728	4.421	4.237	8.658
Toplam İlçe Nüfusu	11.662			11.662		

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/yerelsecmen.zul> :Milletvekili Genel Seçimleri, Seçmen Profili Erişim Tarihi: 30.03.2022).

İlçede yapılan iki milletvekili genel seçimlerinde, oy kullanan seçmenin eğitim durumu neredeyse aynıdır. Bu durum, parti oylarının neredeyse birbirine yakın veya aynı olmasına sebep olmaktadır. 7 Haziran 2015'te yapılan seçimlerde, ortaokula kadar eğitimini tamamlamış seçmen sayısı 5.878'dir. Aynı seçmenin lise sonrası eğitim görenlerinin sayısı ise 1.982'dir. Ortaokula kadar eğitimini tamamlamış seçmen sayısı, kayıtlı seçmenin %50,4'ünü oluşturmaktadır.

1 Kasım 2015'te tekrarlanan seçimlerde, ortaokula kadar eğitim görmüş seçmen sayısı 4.404 iken, lise sonrası eğitim görmüş seçmen sayısı 1.918'dir. İlçede iki seçim arasında hem ortaokul hem de lise sonrası eğitim görmüş seçmen sayısı oldukça düşmüştür. Özellikle, ortaokula kadar eğitimini tamamlamış seçmen %50,4'ten %37,7'ye düşmüştür. Seçimlerde eğitim düzeyinin artmaması, düşünce yapısının değişmemesi neden olurken, sonuçlarında aynı oranda kalmasına sebebiyet vermiştir.

7 Haziran 2015 seçimlerinde, ilçede toplamda 8.728 kayıtlı seçmen varken, bu seçmenin yalnızca 7.173'ü oy kullanma sürecine katılmıştır. Seçimlere katılım oranı %82,1 olarak kaydedilmiştir. Yerel seçimlerden ziyade, milletvekili genel seçimlere katılım oranı oldukça düşmüştür.

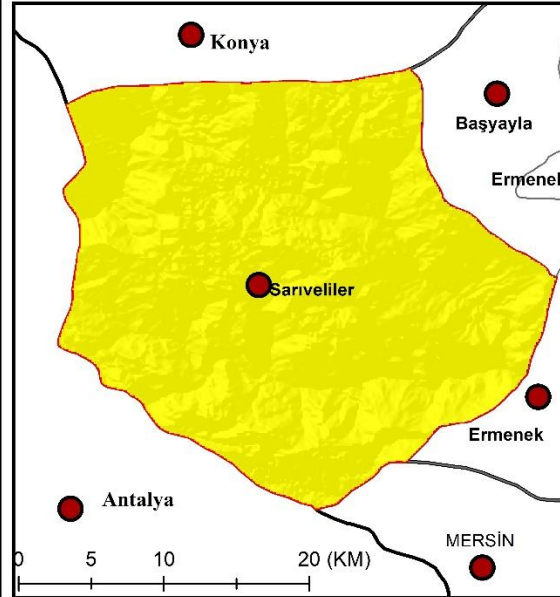
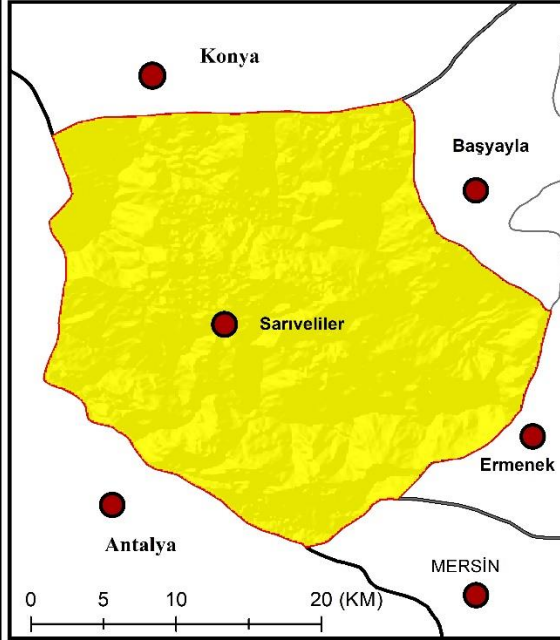
Seçimlerin sonucunda, Adalet ve Kalkınma Partisi ilçede birinci parti olmayı başarmıştır. Oy oranlarının dağılımına bakıldığında 11 mahallede toplamda %59,8'lik oy oranı alan parti, 10 mahalleyi bünyesine katmayı başarmıştır. Göktepe'deki oy dağılımına bakıldığında parti %34,9'luk bir oy oranı alırken, aynı zamanda 3 mahalleyi de kazanmayı başarmıştır.

Milliyetçi Hareket Partisi, yerel seçimlere göre, milletvekili genel seçimlerinde oy oranını yükseltmiş, 11 mahallede toplamda %22,9'luk bir oy oranı almayı başarmıştır. Parti, aynı zamanda 1 mahalleyi bünyesine katmayı başarmıştır. Göktepe'de parti taban oyunu korumuş ve bu oy oranını %13,4'e yükseltmiştir. Milletvekili genel seçimlerinde, Merkez-Sağ grubunda yer alan bu iki parti, oy oranlarını yerel seçimlere göre daha da yükseltmiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi, yerel seçimlere göre 2015 yılında, taban oyunu az da olsa yükseltmeyi başarmış. 11 mahalleden %8,7'lik bir oy çıkarmayı başarmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi'nin güçlü olduğu yerlerden biri olan Göktepe'de %40,1'lik bir oy oranı toplayarak, Adalet ve Kalkınma Partisi'ni geçmeyi başarmıştır. Parti, aynı zamanda 5 Mahalleyi bünyesine katmıştır. Göktepe'de Merkez-Sol grubunun güçlü olduğu söylenebilir.

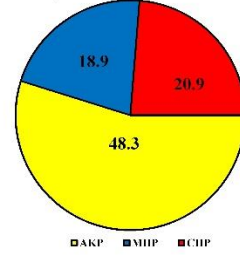
Seçim sonucunda Adalet ve Kalkınma Partisi, oy çokluğu ile birinci olmuştur. Merkez-Sol grubu kendi taban seçmenini korumayı ve oy oranlarında değişimi en az duruma indirirken, Merkez-Sağ grubunda yer alan partiler arasında, oy kaymaları yaşanmaktadır. Bu oy oranlarındaki değişim her ne kadar küçükte olsa, kaybedilen mahalleler, partilerin taban oylarını oldukça etkilemektedir. Özellikle tekrarlanan 1 Kasım 2015 seçimlerinde Milliyetçi Hareket Partisi'nin elinde olan mahallelerin Adalet ve Kalkınma Partisi'ne kayması bu durumun en net göstergesidir.

SARIVELİLER İLÇESİ 7 HAZİRAN 2015 ve 1 KASIM 2015 MİLLETVEKİLİ GENEL SEÇİMLERİ

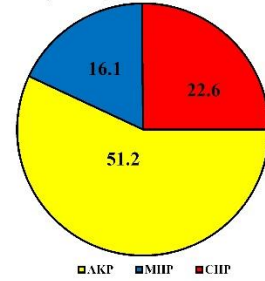

AÇIKLAMALAR

7 HAZİRAN 2015 MİLLETVEKİLİ GENEL SEÇİMLERİ AÇILMIŞ SANDIK %100

1 KASIM 2015 MİLLETVEKİLİ GENEL SEÇİMLERİ AÇILMIŞ SANDIK %100

- KOMŞU İLÇE S.
- SARIVELİLER İLÇE S.
- İL VE İLÇE ADLARI

Şekil 4.50. Sarıveliler İlçe Merkez Mahallerinin Milletvekili Genel Seçimleri Oy Dağılımı (2015)

1 Kasım 2015 yılında tekrarlanan seçimde, kayıtlı seçmen sayısı 8.658 iken oy kullanan seçmen sayısı 7.212'dir. Her ne kadar kayıtlı seçmen sayısında azalma olsa da oy kullanan seçmen sayısında artış vardır. Seçimlere katılım oranı ise %82,2 olarak kaydedilmiştir.

Tekrarlanan seçimlerde, Adalet ve Kalkınma Partisi oy oranı 11 mahallede %62,0'a yükseltmiş ve 11 mahalleyi birden kazanmayı başarmıştır. Milliyetçi Hareket Partisi'nin elinde olan bir mahalle Adalet ve Kalkınma Partisi'ne geçmiştir. Göktepe'de ise parti, oy oranını korumayı başarmış ve %35,8'lik bir oy oranı elde etmiştir. Parti, buradaki taban mahallerini yeniden kazanmıştır.

Milliyetçi Hareket Partisi, 11 mahallede toplamda %20,1'lik bir oy oranı almayı başarmıştır, fakat sadece altı ayda partinin elinde bulunan bir mahalle ile %2'lik bir oy oranı kaybı yaşanmıştır. Parti, aynı sorunu Göktepe'de yaşamış %12,3'lük bir oy oranı alırken, %1'lik oyunu Adalet ve Kalkınma Partisi'ne kaybetmiştir. Seçmenler Merkez-Sağ grubundaki diğer partiye yönelmiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi, seçmen kitlesini tekrarlanan seçimlerde korumayı başarmıştır. Tekrarlanan seçimlerde 11 mahallede %9,7'lik bir oy oranı alırken, Göktepe'de oy oranını %41,8'e çıkarmıştır. Partinin kazandığı mahalleler değişmemiş, aynı mahalleleri bünyesinde tutmayı başarmıştır. Yapılan seçimlerin sonucunda, Adalet ve Kalkınma Partisi, seçimlerde oy oranını arttırarak tekrar galip gelmiştir. Merkez-Sağ bloğu, kendi seçmenini korumayı başarmıştır. İlçede, seçmenlerin ayrıldığı mahalleler net olarak ayırt edilebilmektedir. Merkez-Sağ grubunda yer alan mahalleler değişim gösterirken, Merkez-Sol grubunda yer alan mahalleler aynı kalmaktadır.

2015 yılında yapılan seçimlerin genel durumuna bakıldığında, partilerin oy aldığı mahalleler ve oy oranları karşılaştırıldığında seçmenlerin partilere sosyo-ekonomik durumdan ziyade, duygusal bir biçimde yaklaştığı görülmektedir. Diğer seçimlerde bu durum değişmiş olsa da aynı mahallelerden, aynı oy oranlarının çıkması, halkın seçimlere çevresel değil, ideolojik olarak yaklaştığının net göstergesidir.

Tablo 4.90. Sarıveliler İlçe Mahallelerinin Genel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2015)

Mahalle	7 HAZİRAN 2015			1 KASIM 2015		
	AKP	CHP	MHP	AKP	CHP	MHP
Adiller						
Baş						
Çakıllar						
Karakaya						
K. Karapınar						
Mençek						
Merkez						
Ortaköy						
Turcalar						
Ulucami						
Yeşilyurt						
GÖKTEPE						
Cumhuriyet						
Çukurbağ						
Esentepe						
Göksu						
Gülpazar						
Günder						
Yeşilyurt						
Yıldız						
TOPLAM	13	5	1	14	5	0

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimi Erişim Tarihi: 30.03.2022)

24 Haziran 2018 yılına gelindiğinde, ilçede yeniden milletvekili genel seçimleri yapılmıştır. İlçede toplamda 12.801 kişi yaşamaktadır. Bunların 6.550'si erkekler, 6.043'ü kadınlardır. Son 3 yılda ilçede nüfus artmıştır. Bununla birlikte, eğitim süreci ve kayıtlı seçmen sayısında artış olmuştur. İlçede, tarımsal alan büyümeye devam ederken, ekonomik anlamda da gelişmeler yaşanmaktadır. İlçe halkının kırsal alanlarda yerleşim göstermesi ve iklimin burada zorlayıcı bir unsur olması, tarımı kısıtlamaktadır. 2014-2019 yılları arasında bu durum bölge halkı için sürekli olarak değişmiş ve üretim her ne kadar az da olsa ekonomik olarak nüfusun geçinimi desteklemiştir.

Tablo 4.91.Sarıveliler İlçesi Merkez Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2015-2018)

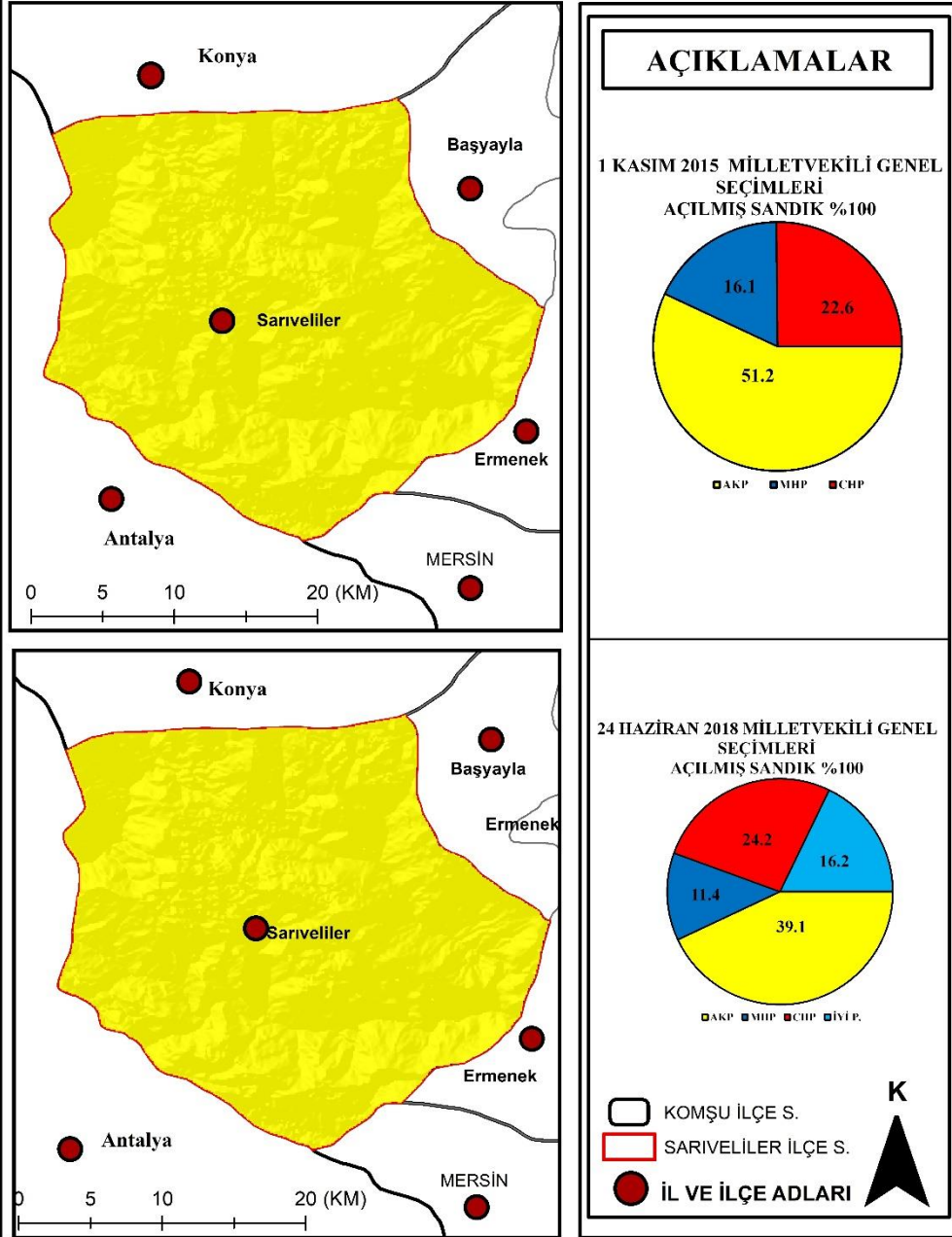
Seçmenlerin İlçe Düzeyinde Eğitim Durumuna Göre Dağılımı						
EĞİTİM DURUMU	1 KASIM 2015			24 HAZİRAN 2018		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	11	125	136	12	109	121
Okuma yazma bilen fakat herhangi bir okul bitirmeyen	194	432	626	146	374	520
İlkokul	1.660	2.234	3.894	1.423	2.072	3.495
İlköğretim	984	676	1.660	884	601	1.485
Ortaokul veya dengi bir okul	247	97	344	486	240	726
Lise veya dengi bir okul	887	418	1.305	945	507	1.452
Yüksekokul veya fakülte	378	218	596	439	290	729
Yüksek lisans	12	4	16	30	11	41
Doktora	1	-	1	3	-	3
Bilinmeyen	47	33	80	20	17	37
Toplam	4.421	4.237	8.658	4.388	4.221	8.609
Toplam İlçe Nüfusu	11.662			12.601		

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/yerelsecmen.zul> :Milletvekili Genel Seçimleri, Seçmen Profili Erişim Tarihi: 30.03.2022).

2018 yılında yapılan milletvekili genel seçimlerinde, ilçede nüfus artmış, fakat kayıtlı seçmen sayısında çok fazla değişiklik yaşanmamıştır. İlçenin nüfus değişim hızının fazla olması, seçimlerde oy alan partileri de etkilemektedir.

2018 yılında, ilçede ortaokula kadar eğitim görmüş seçmen sayısı 5.706 iken lise sonrası eğitim alan seçmen sayısı ise 2.222'dir. Ortaokula kadar eğitim görmüş seçmen sayısında, 2015 seçimlere göre artış olmuş ve bu oran %45,2'ye çıkmıştır. Lise sonrası eğitim görenlerin sayısı ise bir önceki seçimlere göre artış göstermiştir. 2018 yılında, ilçede İyi Parti seçimlere katılmış ve bölgedeki halktan, mevcut bir taban oyu oluşturmayı başarmıştır. Özellikle yeni bir partinin seçimlere katılması, mevcut oyların bölünmesine ve diğer partilerin taban oylarının farklı partilere kaymasına, sebep olmuştur.

SARIVELİLER İLÇESİ 1 KASIM 2015 ve 24 HAZİRAN 2018 MİLLETVEKİLİ GENEL SEÇİMLERİ

Şekil 4.51 Sarıveliler İlçe Merkez Mahallerinin Milletvekili Genel Seçimlerindeki Oy Dağılımı (2015-2018)

24 Mart 2018 yılında, ilçede toplamda kayıtlı seçmen sayısı 8.609'dur. Kayıtlı seçmenin yalnızca 7.412'si oy kullanma sürecine katılmıştır. Seçimlere katılım oranı %86,1'dir. Seçimlere katılan seçmen sayısı, kayıtlı seçmene oranla düşüktür.

Adalet ve Kalkınma Partisi, yapılan seçimlerde oy kaybına uğramıştır. Parti, 11 mahallede %45,9'luk bir oy oranı almıştır. 2015 yılında yapılan seçimlerde %60'lık oy oranını düşürmekle kalmamış, elinde bulunan 2 mahalleyi de kaybetmiştir. Göktepe'de ise parti %29,6'lık bir oy oranı almış, 2 mahalleyi bünyesinde tutabilmiştir. Yapılan seçimler Adalet ve Kalkınma Partisi'nde oy kayıplarına neden olmuştur.

Milliyetçi Hareket Partisi, ilçede %15,2'lik bir oy oranı kazanmıştır. 2015 yılında yapılan seçimlere göre %5'lik bir oy oranı kaybı yaşayan parti, seçmen kaybı yaşarken, oy oranlarını başka partiye kaptırmıştır. Parti, Göktepe'de %4,4'lük bir oy alırken herhangi bir mahalle kazanamamıştır. Milliyetçi Hareket Partisi'nin taban oyları İyi Parti başta olmak üzere diğer partilere kaymıştır.

Cumhuriyet Halk Partisi, yapılan seçimlerde oy oranını arttırmış ve 11 mahallede %13,0'lık bir oy oranı almıştır. Merkez-Sağ grubundan, partiye oy kaymaları yaşanmıştır. Göktepe'ye bakıldığında oy oranını koruyan parti %42,2'lik bir oy oranı kazanmayı başarmıştır. 2015 yılında aldığı mahalleri koruyarak devam etmiş ve 5 mahalleyi bünyesinde tutmuştur.

Seçimlere yeni katılan İyi Parti, Merkez Sağ ve Sol partilerin seçmenlerinden oy toplamış ve ilçede belli oranda bir taban oyu oluşturmayı başarmıştır. Özellikle partiye, Milliyetçi Hareket Partisi ile Adalet ve Kalkınma Partisi'nden oy geçişleri yaşanmıştır. İyi Parti 2018 seçimlerinde, 11 mahallede toplamda %18,6'lık bir oy oranı kazanmıştır. Bununla birlikte parti, 2 mahalleyi de bünyesine katmayı başarmıştır. Göktepe'de ise parti %13,3'lük bir taban oyu almış, bunun yanı sıra bir mahalleyi de kazanmayı başarmıştır. İyi Parti, seçimlere yeni katılmasına rağmen 3 mahallenin taban oyunu bünyesinde toplamayı başarmıştır. Merkez-Sağ grubunda yer alan seçmenlerin, ittifaklardan etkilendiği ve oy kullanma sürecinde ideolojik olarak yakın olduğu partilerden, farklı partilere oy kaydardıkları net olarak görülmektedir.

Tablo 4.92. Sarıveliler İlçe Mahallelerinin Genel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2015-2018)

Mahalle	1 KASIM 2015			24 HAZİRAN 2018			
	AKP	CHP	MHP	AKP	CHP	MHP	İYİ P.
Adiller							
Baş							
Çakıllar							
Karakaya							
K. Karapınar							
Mençek							
Merkez							
Ortaköy							
Turcalar							
Ulucami							
Yeşilyurt							
GÖKTEPE							
Cumhuriyet							
Çukurbağ							
Esentepe							
Göksu							
Gülpazar							
Günder							
Yeşilyurt							
Yıldız							
TOPLAM	14	5	0	11	5	0	.3

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimi Erişim Tarihi: 30.03.2022)

4.2.6. Kazımkarabekir İlçesi ve Mahallelerinin Oy Değişkenlikleri

Kazımkarabekir, Karaman'ın en eğimli arazilerinden biri üzerine kurulmuştur. Çevresi dağlarla çevrili olan ilçe, düz ve tarıma elverişli arazi varlığı bakımından oldukça fakirdir. İlçenin güneybatısı oldukça engebeli olduğu için yerleşimi kısıtlarken, kuzeyi ve kuzey doğusu yerleşime elverişlidir (Şekil 3.5).

İlçenin yüzölçümü 423 km² olup, ortalama deniz seviyesine göre yüksekliği (rakımı) 1052 metredir. İlçe düz bir arazide konumlanmıştır. Arazi yapısı her ne kadar düz olsa da toprak ve iklim tarımı kısıtlayan en büyük etken olmuştur. İlçede mera ve bozkırların oluşu, tarımın yansira küçükbaş hayvancılığında gelişmesine neden olmuştur (Çetin, 2019:338). Çalışma sahasında büyük akarsu ve göllere rastlanmamaktadır. Bölgedeki derelerin çoğu, mevsimlik ve sel rejimi özelliği gösterir. Yağışın az olması taban suyunun az olmasına neden olmuştur. İlçede bozkır iklimine benzer iklim tipi görülüşü için, burada tahıl ürünü ekimi yapılmaktadır (Tapur, s.,625).

Tablo 4.93. Kazımkarabekir İlçe Merkezi Arazi Durumu (2014-2019)

KAZIMKARABEKİR İLÇESİ		
KULLANIM ŞEKLİ	2014	2019
TARLA	17.862	182.225
BAHÇE	431	6.840
SEBZE	681	9.920
NADAS	2.701	16.000
KULM. ARAZİSİ	1.264	28.295
KÜLTÜR ARAZİSİ	22.939	243.280
ÇAYIR MERA	4.069	47.000
ORMAN	7.426	74.260
ÜRÜN GETİRMEYEN	5.674	49.098
TOPLAM ALAN	40.108	401.077

Kaynak: (Karaman İl Tarım ve Orman Müdürlüğü; 2014 ve 2020 Brifing Raporları)

İlçede,2021 yılında yapılan nüfus sayımına göre, 4.404 kişi yaşamaktadır. Bu nüfusun 2.151'ini erkekler 2.253'ünü kadınlar oluşturmaktadır. İlçede köy nüfusu oldukça azdır. İlçede nüfusun az olması, etkileşimi oldukça arttırmaktadır. Kazımkarabekir siyasi coğrafya açısından bakıldığında etkileşimin sık, değişkenliğin ise az olduğu bir ilçedir. İlçe kendi içerisinde etkileşim yaşarken, dışarıdan gelen etkile kapalıdır (TÜİK, 2021)

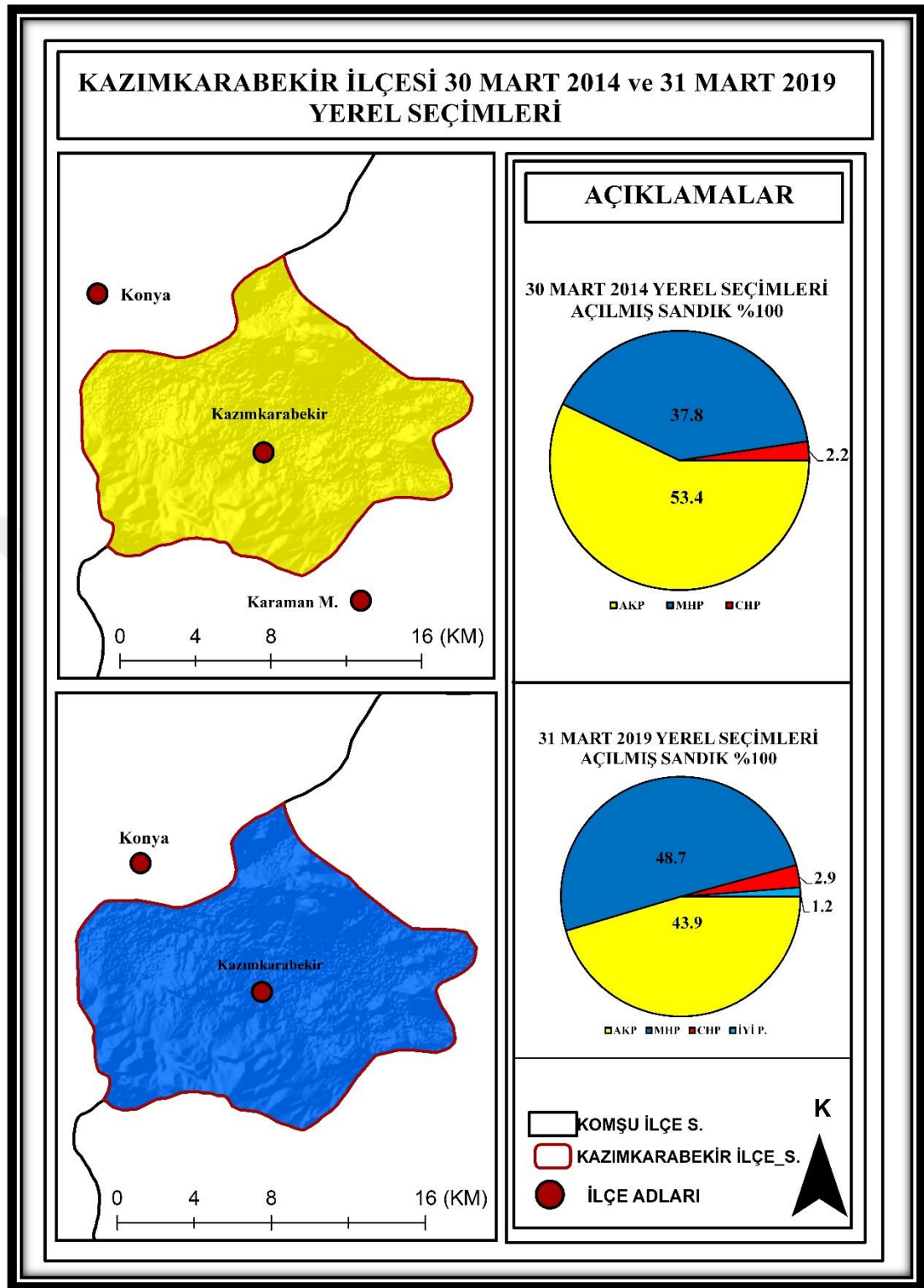
Bu kapalılık, seçimlerde verilen oylardan ve kazanan partilerin taban seçmeninin değişmemesinden anlaşılmaktadır. İlçede kayıtlı seçmen nüfusun büyük bir bölümünü oluşturduğu için, oy kullanan seçmenin eğitim düzeyi, ekonomik durum kadar önemlidir. Seçmenler ekonomiden etkilendiği kadar, birbiriyle olan kültürel ve dinsel faaliyetlerden de etkilenir.

Kazımkarabekir, diğer ilçelerde olduğu gibi Merkez-Sağ bloğunun etkili olduğu yerlerden birisidir. İlçenin ekonomik yapısının %90 tarıma dayalı olduğu için, seçime giden siyasiler veya partiler ilk önce halka bu yönden yaklaşmayı tercih etmelidir. İlçedeki seçmenin 2014-2019 yılları arasında yapılan seçimlerde kullandığı oylar, genel olarak ekonomik gelişmelere yönelik değil, partilere olan ideolojik yaklaşımlarından kaynaklandığı gözlemlenmiştir. İlçede, Merkez-Sağ grup içerisinde yer alan partiler arasında oy çekişmesi oldukça fazladır.

Tablo 4.94. Kazımkarabekir İlçe Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2014-2019)

Seçmenlerin İlçe Düzeyinde Eğitim Durumuna Göre Dağılımı						
EĞİTİM DURUMU	30 MART 2014			31 MART 2019		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	23	149	172	12	112	124
Okuma yazma bilen fakat herhangi bir okul bitirmeyen	57	114	171	36	98	134
İlkokul	501	728	1.229	398	628	1.026
İlköğretim	222	237	459	220	216	436
Ortaokul veya dengi bir okul	146	54	200	188	113	301
Lise veya dengi bir okul	453	243	696	487	302	789
Yüksekokul veya fakülte	153	92	245	213	119	332
Yüksek lisans	5	4	9	16	6	22
Doktora	1	1	2	1	1	2
Bilinmeyen	16	10	26	26	19	45
Toplam	1.577	1.632	3.209	1.597	1.614	3.211
Toplam İlçe Nüfusu	4.302			4.328		

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/yerelsecmen.zul> :Milletvekili Genel Seçimleri, Seçmen Profili Erişim Tarihi: 30.03.2022).

Şekil 4.52. Kazımkarabekir İlçe Merkez Mahallelerinin Yerel Seçimlerdeki Oy Dağılımı (2014-2019)

30 Mart 2014 yılında yapılan yerel seçimlerde, ilçede toplamda 4.302 kişi yaşamaktadır. Bu kişilerin 1.473'ü erkek, 1.621'i kadındır. Seçimlerde oy kullanan seçmenlerin eğitim profiline bakıldığında, ortaokula kadar okumuş seçmen sayısı 1.888 kişidir. Bu seçmen sayısı, oy kullananların %58,7'sine denk gelmektedir. Seçimlerde lise sonrası eğitimi tamamlamış seçmen sayısı ise 952 kişidir. Bu sayı %28,8 olup oldukça düşük bir seviyededir.

31 Mart 2019 yılında ise yapılan yerel seçimlerde, ilçede toplamda 4.328 kişi yaşamaktadır. Bu sayının 1.470'ini erkekler oluştururken, 1.975'ini kadınlar oluşturmaktadır. 5 yıl aradan sonra yapılan yerel seçimlerde seçmen profilinin eğitim durumuna bakıldığında, ortaokula kadar eğitimi tamamlamış seçmen sayısı 1.763'e gerilemiştir. Bu sayı seçmenin %54,9'na eşit olmaktadır. İlçede lise sonrası eğitimi tamamlamış seçmen sayısı ise 1.145'e yükselmiştir. Lise sonrası eğitim görmüş seçmen ise grubun %35,6'sını oluşturmuştur. Oy kullanan seçmenin eğitim düzeyi, oldukça düşüktür.

Tablo 4.95. Kazımkarabekir İlçe Mahallelerinin Genel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2014-2019)

Mahalle	30 MART 2014			31 MART 2019		
	AK PARTİ	CHP	MHP	AK PARTİ	CHP	MHP
Boyacı						
Eminetten						
Emsalhayat						
Oba						
Pazar						
Selçuklu						
Subaşı						
Timsal						
TOPLAM	7	0	1	2	0	6

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>: Mahalli İdareler Seçimi Erişim Tarihi: 30.03.2022)

2014-2019 yılları arasında yapılan yerel seçimlerde, Merkez-Sol grup içerisinde yer alan partilerden herhangi biri mahalle kazanamamıştır. İlçede Merkez-Sağ grup üstün gelmiş, iki seçim arasında bu gruplar arasında mahalle değişimi yaşanmıştır.

2015 yılında yapılan milletvekili genel seçimlerde, ilçede Merkez-Sağ grup arasında oldukça fazla oy değişimi görülmektedir. İlçe 2015 yılında toplamda 4.320 kayıtlı nüfusa sahiptir. Bu nüfusun 2.070'ini erkekler oluştururken, 2.250'sini kadınlar oluşturmaktadır. İlçede nüfus artış hızı oldukça düşüktür.

Tablo 4.96. Kazımkarabekir İlçe Merkezi Arazi Durumu (2015)

KAZIMKARABEKİR İLÇESİ	
KULLANIM ŞEKLİ	2015
TARLA	17.862
BAHÇE	431
SEBZE	681
NADAS	2.701
KULM. ARAZİSİ	1.264
TARIM ALANI	22.939
ÇAYIR MERA	4.069
ORMAN	7.426
TARIM DIŞI ALAN	5.674
TOPLAM ALAN	63.047

Kaynak: (https://www.karamantb.org.tr/medya/12-05-2016_08-33_1463031210.pdf; Erişim Tarihi: 30.03.2022).

İlçede, bir yıl içerisinde tarımsal süreçte çok fazla bir değişim yaşanmamıştır. Bu yüzden oy kullanan seçmenin partilere ekonomik olarak değil, ideolojik olarak yaklaştığı görülmektedir. Aynı grup içerisinde yer alan partilerin, birbiri arasında oy değişimi yaşaması da seçmenlerin partilere ideolojik olarak yaklaştığının diğer bir göstergesidir.

İlçede, oy kullanan seçmenin eğitim seviyesinde çok fazla değişim olmamıştır. İlçede nüfus artışının az olması, seçmen sayısında değişimlerin az olması, seçimlerdeki oy oranlarını kendi içerisinde etkilemektedir. Yerel seçimlerle, milletvekili seçimleri arasında bir farklılık olmuş, seçmenler iki seçim arasında oylarını farklı partilerde kullanmışlardır.

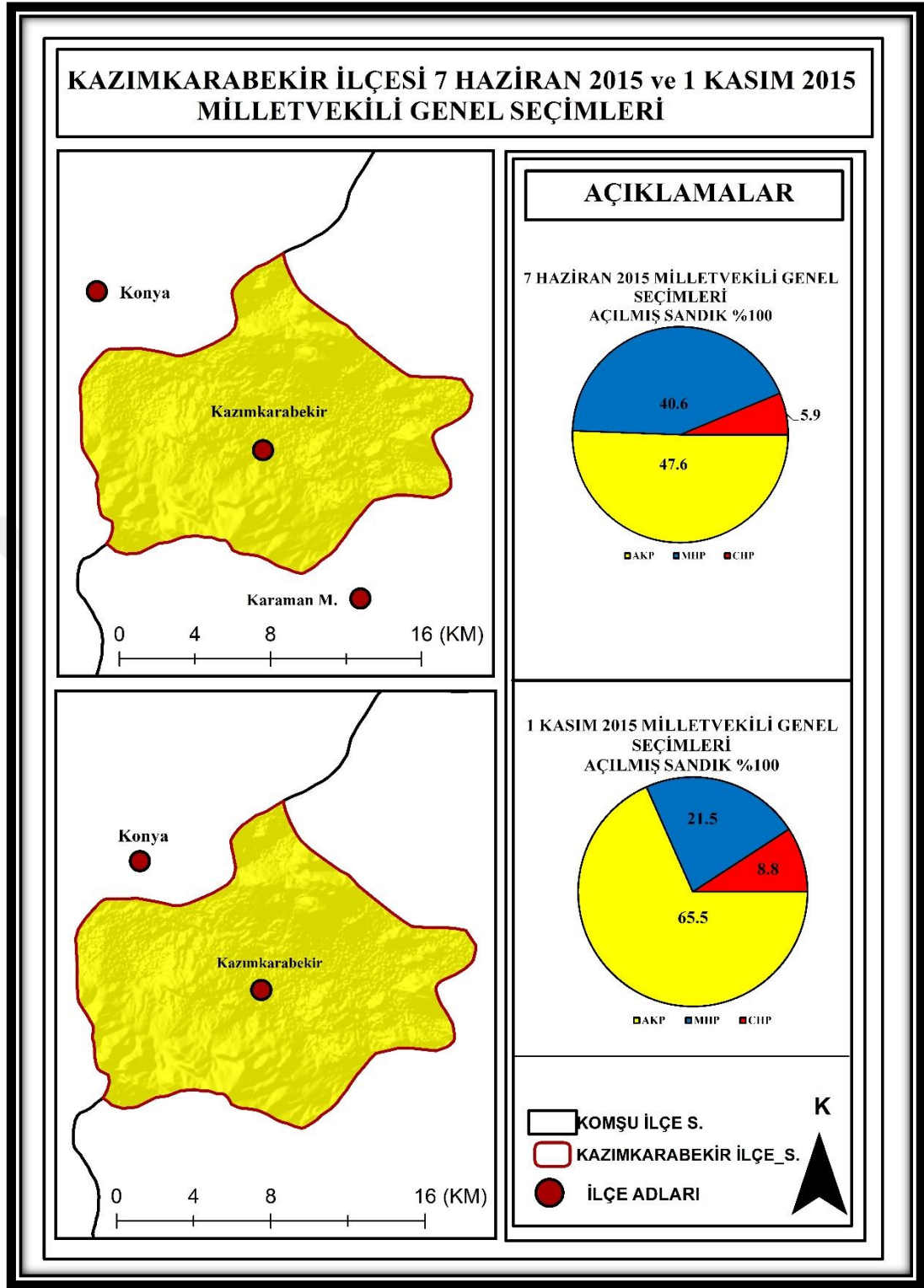
Tablo 4.97. Kazımkarabekir İlçe Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2015)

Seçmenlerin İlçe Düzeyinde Eğitim Durumuna Göre Dağılımı						
EĞİTİM DURUMU	7 HAZİRAN 2015			1 KASIM 2015		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	21	136	157	21	136	157
Okuma yazma bilen fakat herhangi bir okul bitirmeyen	53	112	165	53	111	164
İlkokul	482	702	1.184	477	699	1.176
İlköğretim	223	227	450	229	231	460
Ortaokul veya dengi bir okul	156	63	219	155	65	220
Lise veya dengi bir okul	444	235	679	427	222	649
Yüksekokul veya fakülte	153	88	241	150	81	231
Yüksek lisans	6	1	7	4	1	5
Doktora	1	1	2	1	1	2
Bilinmeyen	9	6	16	15	9	24
Toplam	1.548	1.571	3.119	1.532	1.556	3.088
Toplam İlçe Nüfusu	4.320			4.320		

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/verelsecmen.zul> :Milletvekili Genel Seçimleri, Seçmen Profili Erişim Tarihi: 30.03.2022).

Yapılan iki milletvekili genel seçiminde, ilçede oy kullanan seçmenin eğitim durumunda değişiklikler yaşanmıştır. Genel olarak bakıldığında 7 Haziran 2015 yılında yapılan milletvekili genel seçimlerinde ilçede ortaokula kadar eğitimini tamamlamış seçmen sayısı 1.853 kişidir. Bu seçmen sayısı oy kullananların %59,4'ünü oluşturmaktadır. Seçimlerde lise sonrası eğitimini devam ettirmiş seçmen sayısı 929 kişidir. Buda oy kullanan seçmenlerin %29,7'sine denk gelmedir.

1 Kasım 2015 yılında tekrarlanan seçimlerde, ortaokula kadar eğitim gören seçmen sayısı 1.856'dır. Bu sayı seçimlerde oy kullanan seçmenlerin %59,5 ini oluşturmaktadır. Lise sonrası eğitimini tamamlamış seçmen sayısı ise 887'ye gerilemiştir. Seçimlerde eğitim durumu değişmemesine rağmen, seçmenlerin kullandıkları oy oranları değişmiştir. Buda seçmenlerde ideolojik olarak fikir değişikliği yaşandığının diğer bir örneğidir.

Şekil 4.53. Kazımkarabekir İlçe Merkez Mahallelerinin Milletvekili Genel Seçimlerindeki Oy Dağılımı (2015)

7 Haziran 2015'te ilçede, toplamda 3.119 kayıtlı seçmen varken, bu seçmenin yalnızca 2.987'si oy kullanma sürecine katılmıştır. Seçimlere katılım oranı %92,8'dir. 2014 yerel seçimlerden sonra yapılan milletvekili seçimlerde, partilerin aldığı oylar ve partilerin kazanılan mahalleler değişim göstermiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi, seçimlerde %39,9'luk bir oy oranı alırken, 2014 yılında elinde bulunan 7 mahalleyi, Milliyetçi Hareket Partisi'ne kaybetmiştir. Parti, bir yıllık süre içerisinde 7 mahalleden seçmen kaybetmiş, seçimleri sadece bir mahalle ile tamamlayabilmiştir.

Milliyetçi Hareket Partisi, seçimlerde taban oyunu oldukça yükseltmiştir, 2014 yılında almış olduğu 37,7'lik oy oranını %50'ye çıkarmıştır. Parti, bununla birlikte Adalet ve Kalkınma Partisi'nin kazandığı çoğu mahalleyi bünyesine almayı başarmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi, ilçedeki taban oyunu az da olsa artırmayı başarmış, seçimlerde %7,4'lük bir oy oranı almayı başarmıştır. Kazımkarabekir İlçesi, Cumhuriyet Halk Partisi'nin zayıf olduğu diğer ilçelerden birisidir. 1 Kasım 2015'te tekrarlanan seçimlerde 3.088 kayıtlı seçmen vardır. Bu seçmenin yalnızca 2.814'ü oy kullanma sürecine katılmıştır. Seçimlere katılım oranı %91,3'e gerilemiştir.

Tekrarlanan seçimde, Merkez-Sağ gurubu içerisinde yer alan partilerde yeniden oy değişikliği yaşanmıştır. Sadece altı aylık bir sürede kazanılan mahalleler tekrar yer değiştirmiştir. Adalet ve Kalkınma Partisi, bu süreç içerisinde %39,4'lük oy oranını, %60,0'a yükseltmeyi başarmıştır. Parti Milliyetçi Hareket Partisi'nin elinde bulunan tüm mahalleri geri bünyesine katmış ve 8 mahallede aynı anda en çok oyu alan parti olmuştur. Milliyetçi Hareket Partisi %50'lik oy oranını %26,4'e düşürmüş ve elindeki tüm mahalleri Adalet ve Kalkınma Partisi'ne kaybetmiştir.

Hükümetin kurulamaması, Merkez-Sağ grubu içerisinde tedirginliğe sebep olurken, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin bu kısa süredeki seçim faaliyetleri, kendi bünyesinde bulunan seçmeni tekrar kazanmasına neden olmuştur. Cumhuriyet Halk Partisi'nin ilçedeki taban oyu değişmemiştir. Parti, seçimlerde %8,7'lik bir oy oranı kazanmayı başarmıştır. İlçede seçmenler oy değişikliği yaparken, kendi grupları içerisindeki partilere oy kaydırması, ideolojik bir yaklaşımın diğer göstergesidir.

Tablo 4.98. Kazımkarabekir İlçe Mahallelerinin Genel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2015)

Mahalle	7 HAZİRAN 2015			1 KASIM 2015		
	AK PARTİ	CHP	MHP	AK PARTİ	CHP	MHP
Boyacı						
Eminetten						
Emsalhayat						
Oba						
Pazar						
Selçuklu						
Subaşı						
Timsal						
TOPLAM	1	0	7	8	0	0

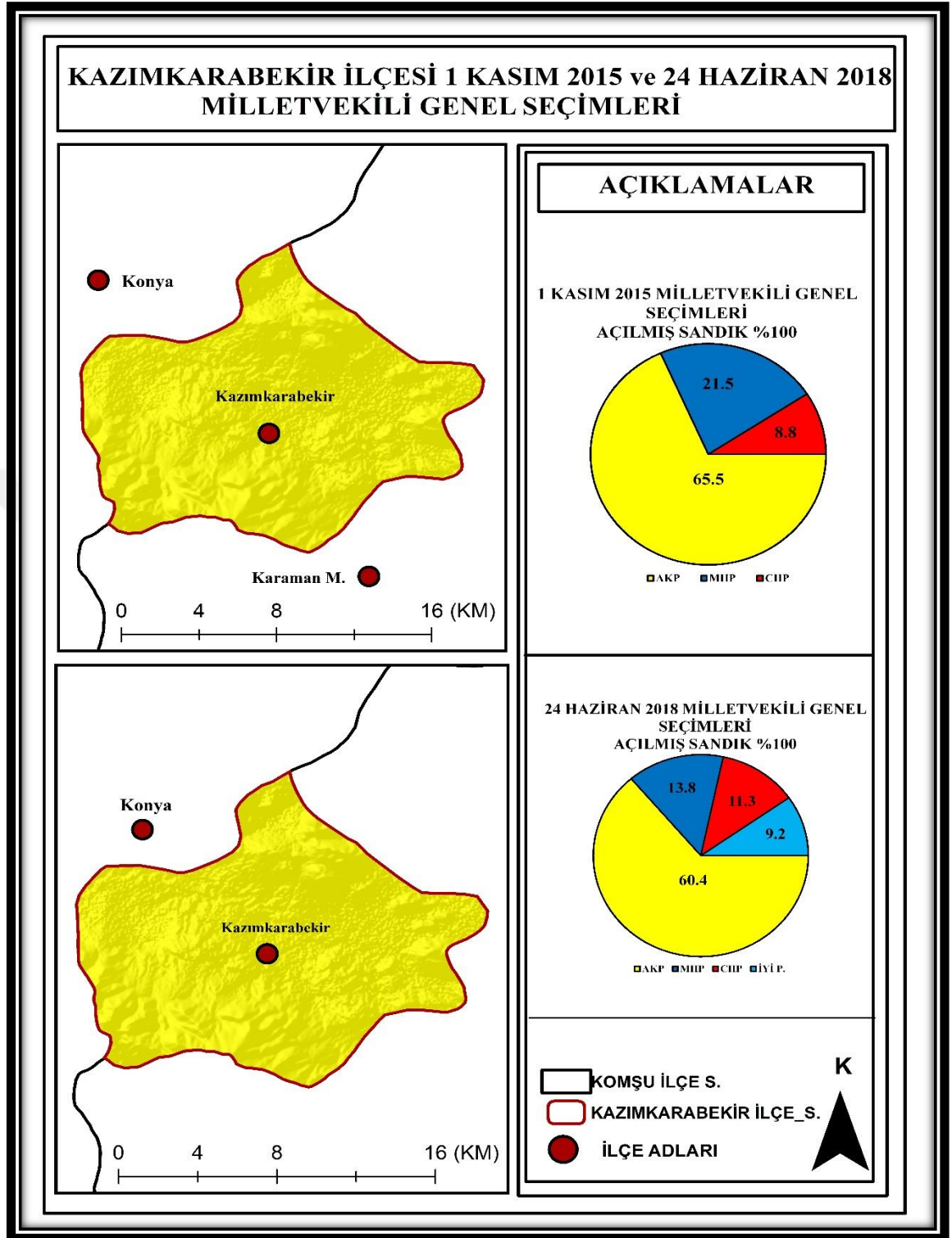
Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>: Milletvekili Genel Seçimleri Erişim Tarihi: 30.03.2022)

2018 yılına gelindiğinde, ilçede yeniden milletvekilim genel seçimi yapılmıştır. 2018 yılında ilçe nüfusu artış göstermiş. Nüfus 4.407'ye yükselmiştir. Nüfusun 2.046'sını kadınlar, 2.368'ini erkekler oluşturmaktadır. Seçimlere katılan halkın son üç yılda eğitim seviyesinde bazı değişimler yaşamıştır.

Tablo 4.99. Kazımkarabekir İlçe Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2015-2018)

Seçmenlerin İlçe Düzeyinde Eğitim Durumuna Göre Dağılımı						
EĞİTİM DURUMU	1 KASIM 2015			24 HAZİRAN 2018		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	21	136	157	14	113	127
Okuma yazma bilen fakat herhangi bir okul bitirmeyen	53	111	164	39	98	137
İlkokul	477	699	1.176	420	641	1.061
İlköğretim	229	231	460	212	210	422
Ortaokul veya dengi bir okul	155	65	220	183	107	290
Lise veya dengi bir okul	427	222	649	423	230	653
Yüksekokul veya fakülte	150	81	231	177	102	279
Yüksek lisans	4	1	5	10	2	12
Doktora	1	1	2	1	-	1
Bilinmeyen	15	9	24	17	17	34
Toplam	1.532	1.556	3.088	1.496	1.520	3.016
Toplam İlçe Nüfusu	4.320			4.407		

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/verelsecmen.zul>: Milletvekili Genel Seçimleri, Seçmen Profili Erişim Tarihi: 30.03.2022).

Şekil 4.54. Kazımkarabekir İlçe Merkez Mahallelerinin Milletvekili Genel Seçimlerindeki Oy Dağılımı (2015-2018)

2018 yılında yapılan seçimlerde, ilçede ortaokula kadar okumuş seçmen sayısı 1.773'e gerilemiştir. Ortaokula kadar okumuş seçmen sayısı, seçmenin %58,7'sini oluşturmaktadır. Lise sonrası eğitim görmüş seçmen sayısı ise 945'e yükselmiştir.

Son üç yılda, ilçede oy kullanan seçmenin eğitim seviyesinde, çok bir değişiklik olmamıştır. Oy kullanan seçmenin eğitim seviyesi, genellikle aynı oranda kalmıştır. Seçimlerde, partilerin aldığı oy oranlarında çok bir değişiklik yaşanmamıştır. İlçede 2018 yılında 3.016 kayıtlı seçmen varken, bu seçmenin yalnızca 2.742'si oy kullanma sürecine katılmıştır. Seçimlere katılım oranı %90,2 olarak kaydedilmiştir.

Tablo 4.100. Kazımkarabekir İlçe Mahallelerinin Genel Seçimlerdeki Oy Değişimleri (2015-2018)

Mahalle	1 KASIM 2015			24 HAZİRAN 2018			
	AKP	CHP	MHP	AKP	CHP	MHP	İYİ P.
Boyacı							
Eminetten							
Emsalhayat							
Oba							
Pazar							
Selçuklu							
Subaşı							
Timsal							
TOPLAM	8	0	0	8	0	0	0

Kaynak: (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>; Milletvekili Genel Seçimi Erişim Tarihi: 30.03.2022)

24 Haziran 2018'de yapılan milletvekili genel seçimlerde, partilerin kazandığı mahalleler değişmemiş, oy oranları ise 2015 yılına benzer bir oranda kalmıştır. Adalet ve Kalkınma Partisi, seçimlerde %58,'lik bir oy oranı kazanmış, elindeki tüm mahallelerdeki oy oranını ve seçmenini korumayı başarmıştır.

Milliyetçi Hareket Partisi, seçimlerde %13,9'luk bir oy oranı kazanırken, İyi Parti'nin de seçimlere katılmasıyla oy oranı daha da gerilemiştir. Partinin bünyesindeki seçmenlerde kaymalar yaşanmıştır. İyi Parti seçimlere yeni katılmasına rağmen %11,9'luk bir oy oranı kazanmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi ise oy oranını korumuş, Seçimlerde %11,8'lik bir oy kazanmayı başarmıştır.

4.3. Karaman'da 2014-2019 Yılları Arasında Yapılan Seçimlerin Parti Değişkenlikleri

Karaman İl'inde seçimlerin genel profiline bakıldığında, en küçük birimden en büyük birime kadar seçimleri etkileyen tüm unsurlar ele alınmıştır. Köyler ve Mahalleler dışında ilin genel seçim durumunu görmek, konunun net bir ifade kazanmasında önemli bir son noktadır.

Yaşanılan en küçük alandan, en büyük alana kadar halk sürekli bir iletişim içerisinde. Bu etkileşimin başında aile, eğitim, din, iş, sosyal aktiviteler, dernekler, etkileşimde bulunulan siyasi partiler vb. birçok unsur bu iletişimi genişletirken, seçmenlerin kendi siyasi profillerinin oluşmasında önemli bir araç olmaktadır. (Dilber, F., 2012:2). Bu iletişim etmenlerinden en büyük unsuru eğitim oluşturmaktadır. Eğitim süreci seçimlerin daha demokratik ve etkili bir sahada yapılmasını sağlarken, seçmenin de aday olan liderin seçmen üzerindeki tutumunu anlamasına yardımcı olur. Seçmenin eğitim düzeyi arttıkça, aday olan liderin ülke sınırları içerisindeki tüm siyasi söylemleri, seçmen tarafından önemli bir etki olarak görülmektedir (Çakır ve Biçer, 2015:100).

Siyasi süreçte aktif rol oynayan seçmen, bu etkileşimden direkt olarak etkilenmektedir. Toplumsal olguların yanı sıra, seçmenin bulunduğu coğrafi konum, fiziki unsurlar, ekonomik tüm etmenler ve toplumsal değerler seçimleri doğrudan etkilemektedir.

Genel olarak bu noktada bakıldığında, siyasi partiler seçim süreci boyunca, o dönemim ekonomik şartları doğrultusunda, seçim kampanyaları yaparlar. Yapılan bu seçim kampanyaları, seçim öncesi ekonomik sıkıntılar çeken seçmen üzerinde oldukça etkili bir politika. Seçim sürecinde vaat edilen ekonomik tedbirler ve seçim sonrası bölgede yapılan ekonomik değişimler halkın oy kullanma sürecindeki direkt olarak rol oynamaktadır (Erkişi, vd., 2007:91).

Karaman ili, genel olarak tarıma dayalı ekonomiye ve kapalı bir sosyal etkileşime sahip olduğundan, seçim süreci boyunca belirtilen tüm unsurlar oy kullanma sürecinde doğrudan etkilidir. Karaman, köy ve mahallerinde oy kullanan seçmenlerin, seçimlere genel yaklaşımı, ekonomik olarak görülse de seçmenin asıl yaklaşımı, ideolojik ve sosyolojik noktalar olmuştur. 2014-2019 yılları arasında, köylerde ve mahallelerde oy kullanan seçmenin genel olarak aynı partide oyunu kullandığı, kolay şekilde ideolojisinden ve tutumundan vazgeçmediği görülmektedir.

4.3.1. 30 Mart 2014 Yerel Seçimleri

Karaman'da, 30 Mart 2014 yılında yapılan yerel seçimlerdeki genel profile bakıldığında, Karaman'da toplamda 240.362 kişi yaşamaktadır. Bu kişilerin 120.067'sini erkekler oluştururken, 120.295'ini kadınlar oluşturmaktadır. İlde erkek ve kadın nüfusu oldukça dengelidir (TÜİK, 2014).

Karaman ili, 2014 yılında nüfus bakımından artış kazanırken, ekonomik anlamda da ilerleme göstermektedir. 2014 yılında, il topraklarının %77,5'inde tahıl ve bitkisel ürün ekimi yapılırken, %9,6'sında meyve yetiştiriciliği, %4,11'nde ise bitki yetiştiriciliği yapılmaktadır. İlde yer yer eğitim oranının artması, tarımı belli ölçüde kısıtlamaktadır. Bununla birlikte, ilde 234 adet sanayi işletmesi ve 18.354 çalışan işçi bulunmaktadır (Karaman Ticaret ve Sanayi Odası, 2014:25). İlçelerde tarım ön plandayken, merkezde tarıma dayalı hammadde sanayi oldukça genişlemiştir. Köylerde zamanla nüfusun azalması, il merkezindeki sanayiye dayalı iş gücünde açık olması ve iş arayanların merkezlere göç etmesinden kaynaklanmaktadır.

İlde genç nüfusun ağırlıklı olması, eğitim gören öğrenci sayısında artışa neden olmuştur. 2014 yılında ilçede toplamda 50.305 öğrenci bulunmaktadır. İlde bulunan Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi'nde ise toplamda 10.896 öğrenci bulunmaktadır. Eğitim seçimler açısından en önemli etmenlerden birisidir. Bireyin seçim sürecinde siyasi partilere olan yaklaşımını belirlerken, tarafsız bir seçmen profili kazanmasına da yardımcı olmaktadır. (Karaman Ticaret ve Sanayi Odası, 2014:15,16.).

2014 yılında seçimlere katılan seçmenin eğitim durumuna incelendiğinde, oy kullanan seçmen ile eğitim durumu arasında farklılar olduğu ortaya çıkmıştır. Seçimlerde oy kullanan seçmenlerin eğitim alanlarının sayısının yüksek olduğu, fakat oy kullanan seçmen sayısının daha az olduğu gözlemlenmiştir. Seçimlerde ilde toplamda 165.158 kişi eğitim durumuna göre sınıflandırılmışken, seçimlerde kayıtlı olan seçmen sayısı 125.162 kişidir. Eğitim durumuna göre seçmen ile kayıtlı seçmen arasında 39.996 kişi fark vardır. Buda seçimlerde oy kullanan seçmen ile kayıtlı seçmen arasında açık olduğunu, seçmenin oy kullanma sürecine katılmadığını ya da nüfusta kayıtlı olup farklı bir ilde yaşadığının farklı bir göstergesidir.

Tablo 4.101. Karaman İli Genel Arazi Varlığı (2014)

KARAMAN	
KULLANIM ŞEKLİ	2014
TARLA	248.370
BAHÇE	32.408
SEBZE	13.890
NADAS	43.016
KULM. ARAZİSİ	9.164
KÜLTÜR ARAZİSİ	346.848
ÇAYIR MERA	187.115
ORMAN	241.152
ÜRÜN GETİRMEYEN	109.985
TOPLAM ALAN	885.100

Kaynak: (Karaman İl Tarım Müdürlüğü, 2014 Brifing Raporu: 04.11.2014)

Karaman ili 2014 yılı arazi varlığında bakıldığında, ilde tarla tarımına dayalı üretimin, diğerlerine göre daha fazla yapıldığı görülmektedir. Genel olarak belirtildiği üzere, il merkezinde tarıma dayalı sanayi, yerel halk için önemli bir geçim kaynağı oluşturmaya devam etmiştir.

İlçede tarıma dayalı işletmeler kurulması ve teşvik çalışmaları 2000 yılından sonra daha da artmış, fakat ilde yetişmiş elaman bulma konusunda, bazı sıkıntılar yaşanmaktadır. Özellikle il, bisküvi ve elma üretiminde oldukça önemli bir paya sahiptir. Bölgede, kuru tarıma dayalı un ve üretimine dayalı tesisler, ekonomide önemli bir paya sahiptir (Delen, 2005:94). Seçim bazında bu durum incelendiğinde, partilerin almış olduğu seçim kararları, ilde yapılan tarım ve sanayi yatırımları seçmen için oldukça önemli bir kriter oluşturmaktadır.

Son yıllarda ilde özellikle, gıda ürünleri imalatı oldukça önemli bir paya sahip olup, yerel halkın çoğunluğu bu alandan istihdam edilmektedir. Gıda sektörü, ilçede birincil rekabet gücü yüksek öncelikli sektör olarak işlem görmektedir (İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu, 2019:3). 2014-2019 yılları arasında yapılan tüm seçimlerin ana noktası, tarım ve eğitim üzerine yoğunlaşmıştır. İlde, eğitim seviyesi ve ekonomik durumların değişkenliği, seçimlerdeki oy oranlarını etkilerken, özellikle beş yılda yerel seçimlerde belediyelerdeki değişimlerin, temel nedeni bu etmenlerdir.

Tablo 4.102. Karaman İl Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2014)

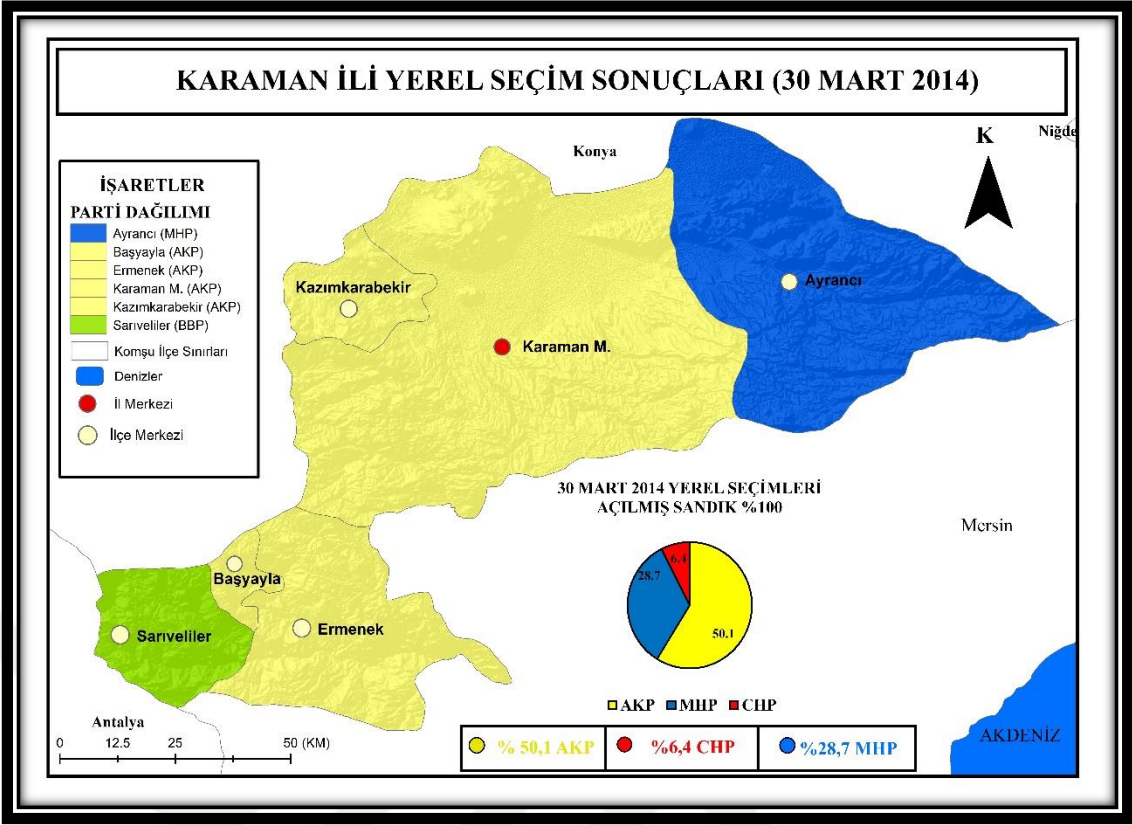
Seçmenlerin İlçe Düzeyinde Eğitim Durumuna Göre Dağılımı			
EĞİTİM DURUMU	30 MART 2014		
	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	946	4.903	5.849
Okuma yazma bilen fakat herhangi bir okul bitirmeyen	2.636	5.499	8.135
İlkokul	24.381	35.085	59.439
İlköğretim	18.511	15.212	33.723
Ortaokul veya dengi bir okul	4.302	2.270	6.572
Lise veya dengi bir okul	17.722	12.282	30.004
Yüksekokul veya fakülte	10.728	6.969	17.679
Yüksek lisans	598	331	929
Doktora	151	78	229
Bilinmeyen	1.415	1.666	2.581
Toplam	81.390	83.768	165.158
Toplam İl Nüfusu	240.362		

Kaynak: <https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/yerelsecmen.zul> :Mahalli İdareler Seçimi,

Seçmen Profili Erişim Tarihi: 18.04.2022).

2014 yılında yapılan seçimlerde, seçimlere katılan seçmenin eğitim durumu tabloda belirtildiği gibidir. İlde ortaokula kadar okumuş seçmen sayısı 99.734'tür. Bu sayı neredeyse ilin nüfusunda oy kullanan seçmenin yarısından fazlasına denk gelmektedir. Oransal olarak bakıldığında ise bu sayı seçmen profilinin %60,4'üne denk gelmektedir. İlde lise sonrası eğitim alanların toplam sayısı 48.859 kişidir. Oransal olarak bakıldığında ise, bu sayı seçmen profilinin %29,6'sına denk gelmektedir. Genel olarak bakıldığında bu sayı oldukça düşüktür.

Günümüzde kitle iletişim araçlarının artması ve modern eğitimin ön plana çıkması, dünya görüşünün ve siyasi bakış açısının gelişmesine neden olmaktadır. Bu yönden eğitimsel süreç, okul ile çevre arasında bireyin sürekli gelişmesine teşvik eder. Bu bakımdan eğitim kurumları ve kitle iletişim araçları seçmenin, parti algısını genişletirken, aynı zamanda partilerin geçmişten günümüze yaptığı tüm faaliyetleri gözler önüne sermektedir (Dilber, 2012:3). Karaman gelişime açık ve ilerleyen bir olmasına rağmen, seçim sürecinde aktif rol oynayan seçmenin eğitim durumu düşük bir seviyede kalmaktadır.

Şekil 4.56. Karaman İl ve İlçe Merkezleri Oy Dağılımı (30 Mart 2014)

30 Mart 2014 yılında yapılan yerel seçimlerde ilde toplamda 125.162 kayıtlı seçmen sayısı varken, 113.521'i oy kullanma sürecine katılmıştır. Seçimlere katılım oranı %90,1 olarak gerçekleşmiştir.

İl genelinde bakıldığında, Adalet ve Kalkınma Partisi %50,1 oy oranı toplarken, 4 ilçede birinci gelmeyi başarmıştır. İl bazında Merkez-Sağ grubu oldukça güçlü bir seçmen grubuna hitap ederken, seçimlerde oy kullanan seçmenin %50'sinden oy kazanmayı başarmıştır. Milliyetçi Hareket Partisi il genelinde en çok oy alan ikinci parti olurken, %28,7'lik oy oranı kazanmıştır. Parti aynı zamanda ilçelerden birinde birinci gelmeyi başarmıştır. İlde Adalet ve Kalkınma ile Milliyetçi Hareket Partisi oy üstünlüğünü kendi üzerinde kurmayı başarmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi tüm il genelinde %6,4'lük bir oy oranı kazanırken, beldeler de oy oranını yüksek tutmayı başarmıştır. Parti ilde herhangi bir belediyeyi kazanamamıştır. Büyük Birlik Partisi 2014 yılında ilde Sarıveliler'de en yüksek oy oranı toplayan parti olmuş ve ilçede birinci gelmeyi başarmıştır.

Karaman ilinin küçük bir yüzölçümüne sahip olması, sosyal etkileşimi belli alanlarda kısıtlamıştır. Sosyal etkileşim siyasal sürecin en önemli noktası olarak görülmektedir. Bu etkileşimin az olması, aynı yerlerden aynı partilere oy çıkmasına ve fikir açısından farklı görüşlerin orada hayata geçmesine, engel olmaktadır. Özellikle seçim süreci, bireyin bulunduğu en yakın ortamdaki fikir görüşleri doğrultusunda yön bulmaktadır. Özellikle aile, bu görüşlerin çıkış noktası olarak kabul edilmektedir (Dilber, 2012:16).

İlde etkileşimin kısıtlı olması, medya ve kitle iletişim araçlarının önemini artırırken, seçmen bu kitle iletişim araçları ile partileri takip etmektedir. Karaman ilinde, 2014-2019 yılları arasında köy ve mahalle oylarında bakıldığında, çoğu seçimde aynı mahalleden, aynı partiye oy çıktığı görülmektedir. Bu doğrultuda seçmenin etkilendiği en büyük noktanın, bulunduğu çevre ve bu çevredeki siyasi yapı olduğu söylenebilir.

30 Mart 2014 yılında ilçede Merkez-Sağ grubu, ezici bir oy üstünlüğü kazanırken, Merkez-Sol grubu belli yerlerde, belli oranda oy toplamayı başarabilmiştir. Merkez-Sağ grubunda olduğu gibi, Merkez-Sol grubunda yer alan partiler, yapılan seçimlerde genellikle aynı mahalleler de ve aynı oy oranlarını kazanmışlardır. Bu durumundan yola çıkarak, oy kullanan seçmenin kendi fikirlerine ait olan mekanlarda bulunduğu ve diğer gruplardan etkileşimden uzak kaldığı görülmüştür. Özellikle yerel seçimler de oy değişikliği yaşandığında, yine aynı grup içerisinde yer alan partiler arasında, oy değişimi yaşandığı görülmektedir.

Seçmenlerin, küçük yaşlarda aileleri başta olmak üzere, çevreleri ile yapmış olduğu siyasal sosyalleşme sürecinde, kazandıkları siyasal tutumlar ve ideolojik fikirler ileriki yaşlarda onların parti tercihlerinde ve parti yönelimlerinde oldukça etkilidir. (Akgün, 2007: 29). İnsanlar, öncelikle ailesindeki gruplar içerisinde siyasal sosyalleşme sürecini tamamlar. Daha sonra çevresinde bulunan grupların, farklı sosyalleşme süreçleri ve fikirleri etkisi altında, farklı katılma davranışı gösterirler. Siyasal anlamda da sosyalleşme süreci bu şekilde tamamlamaktadır. Bu siyasal süreç, bulunan ortama ve gruplara göre sürekli olarak değişmektedir. Bu nedenle “yaş” faktörü, farklı açılardan bireyin siyasî davranışlarını, tercihlerini, düşünme sürecini ve şeklini belirlemede önemli bir yere sahiptir (Özdemir, 2019:258). Karaman ili, sosyal etkileşim yönünden zayıf bir yer olduğu için, siyasal sosyalleşme ilçede, belli gruplar arasında gerçekleşmektedir.

4.3.2. 7 Haziran ve 1 Kasım 2015 Milletvekili Genel Seçimleri

7 Haziran 2015 yılında yapılan seçimlerde, demokratik anlamda oy değişimleri yaşanırken, seçimlere yeni katılan partiler, oy dağılımlarını etkilemişlerdir. Özellikle, bağımsız siyasi gruplardan oluşan Halkların Demokratik Partisi, seçimlere ilk kez katılmış, parti ülkede yeni bir siyasi cephe oluşmasına neden olmuştur. 7 Haziran ve 1 Kasım 2015 yıllarında, iki kere milletvekili genel seçimleri yapılmıştır. İlk yapılan seçimlerde, partilerin güvenoyu alıp, parlamento oluşturmaması, seçimlerin yeniden tekrarlanmasına neden olmuş ve seçimler 1 Kasım 2015 yılında tekrarlanmıştır.

7 Haziran 2015 seçimlerine genel olarak bakıldığında, ekonomik bir siyasal süreç yaşanmıştır. Seçimlere katılan ve parlamentoda temsil hakkına sahip tüm partiler, seçimlerde genellikle ekonomiyi ve dış ilişkileri göz önüne alarak, seçim süreçlerini tamamlamışlardır. Özellikle Adalet ve Kalkınma Partisi seçimlerde “ekonomik istikrar” ve “millileşme” cümleleri ile seçmenine doğrudan hitap ederek, seçim sürecinde etkin bir siyasi süreç izlemiştir. Parti’nin dini motiflerle, milli teknoloji propagandaları oldukça etkili sonuçlar doğurmuştur (Aslan, vd., 2015:31). Adalet ve Kalkınma Partisi dışında diğer tüm partiler, seçim süreçlerini ekonomi başlığı altında yürütmüş ve kitle iletişim araçlarını bu doğrultuda kullanmışlardır. Karaman’da yapılan ekonomik yatırımlar ve iş istihdamı, seçimlere katılan partiler için önemli bir siyasi gündem yaratmaktadır. Yerel seçimlerin hemen ardından, milletvekili genel seçimlerin olması, halkın oy kullanma sürecinde oldukça önemlidir.

Seçimlerde oy kullanan seçmenin genellikle hizmet sektöründe çalışması, ilde özellikle tarım ve gıda sanayisinin ağırlıklı iş istihdamı sağlaması, seçimlere katılan siyasi partilerin bu doğrultuda bir seçim süreci yaşanmasına neden olmaktadır. İlde, aynı zamanda nitelikli işçi açığı bulunmakla birlikte, coğrafi şartların getirmiş olduğu ekonomik sorunlar, tarımsal ve tarım dışı sektörlerdeki sıkıntılar, seçmen için beklentiyi daha da arttırmaktadır (Karaman Sosyal Analiz Raporu, 2016:32).

İlde, son bir yılda değişen seçmen profili ve ekonomik altyapı her ne kadar seçimler için önemli bir nokta olsa da partilerin almış olduğu oylarda pek bir değişiklik olmamış, mevcut partiler oy oranlarını daha da arttırmıştır. Özellikle 7 Haziran 2015 yılında seçimlerin tekrarlanması ve halkın koalisyon hükümetine karşı tavrı oy oranlarının mevcut partilerde daha da fazla toplanmasına neden olmuştur.

Tablo 4.103. Karaman İli Genel Arazi Varlığı (2015)

KARAMAN	
KULLANIM ŞEKLİ	2015
TARLA	248.370
BAHÇE	32.408
SEBZE	13.890
NADAS	43.016
KULM. ARAZİSİ	9.164
TARIM ALANI	346.848
ÇAYIR MERA	187.115
ORMAN	241.152
TARIM DIŞI ALAN	5.093
TOPLAM ALAN	885.100

Kaynak: (Karaman Ticaret Borsası, Karaman Sosyo-Ekonomik Araştırma Raporu, 2015).

2015 Yılında, Karaman'ın yüzölçümü 885.100 hektardır. Bu alanın, 346.848 hektar alanında tarımsal üretim yapılmaktadır. Karaman arazilerinin %39'u tarım arazileri oluştururken, %21'i çayır ve mera arazileri, %27 'sini orman ve fundalık alanlar ve %13'ünü diğer alanlar oluşturmaktadır. İlde, 2014 yılına göre neredeyse aynı tarım alanında, aynı bitkisel üretim ve aynı ekonomik faaliyetler yapılmaktadır. Karaman'da bitkisel üretim yapılan arazilerin %72'si tarla bitkilerine ayrılmıştır. Nadas alanı %12'lik bir paya sahiptir. Tarım arazilerinin %9'unda meyvecilik, %4'ünde sebzeçilik yapılmakta birlikte, ilçede %3'lük bir arazi kullanılmamaktadır. (Karaman Ticaret Borsası, Karaman Sosyo-Ekonomik Araştırma Raporu).

Seçimlerde ekonomik faaliyetlerde bir değişim yaşanmaması, sandığa giden seçmenin, bulunduğu çevredeki etkileşim ve dinamiklerden yola çıkarak oy kullanma sürecine katılmasına neden olmuştur. Bazı durumda seçmenler, ekonomik değil, bulundukları aile, çevre ve arkadaş gruplarından etkilenmektedir. Ayrıca bunlar dışında seçmenin dini, kültürel yaklaşımı, aday olan siyasiler ve bu siyasilerin bulunduğu partiler, ekonomiden bile önce gelmektedir. 2015 seçimlerine bakıldığında, etkileşim her ne kadar ekonomik doğrultuda olsa da oy kullanan seçmenin parti ve düşünsel ideoloji doğrultusunda oy kullandığı gözlemlenmektedir (Coşkun ve Çetin, 2019:243).

Tablo 4.93. Karaman İl Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2015)

Seçmenlerin İlçe Düzeyinde Eğitim Durumuna Göre Dağılımı						
EĞİTİM DURUMU	7 HAZİRAN 2015			1 KASIM 2015		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	842	4.768	5.610	816	4.668	5.484
Okuma yazma bilen fakat herhangi bir okul bitirmeyen	2.348	5.282	7.720	2.365	5.224	7.589
İlkokul	23.618	34.222	57.840	23.451	34.094	57.545
İlköğretim	18.748	15.498	34.246	19.110	16.264	35.374
Ortaokul veya dengi bir okul	5.226	3.185	8.411	5.228	3.181	8.409
Lise veya dengi bir okul	18.565	12.985	31.550	18.382	12.888	31.270
Yüksekokul veya fakülte	11.449	7.730	19.179	11.386	7.716	19.102
Yüksek lisans	652	345	997	662	340	1.002
Doktora	165	85	250	170	89	259
Bilinmeyen	792	700	1.492	873	796	1.669
Toplam	82.495	84.800	167.295	82.443	85.260	167.703
Toplam İl Nüfusu	242.146			242.146		

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/yerelsecmen.zul> :Milletvekili Genel Seçimi, Seçmen Profili Erişim Tarihi: 22.04.2022).

Karaman ilinde, 2015 yılında toplamda 242.146 kişi yaşamaktadır. Bu nüfusun 120.940'ını erkekler oluştururken, 121.256'sını kadınlar oluşturmaktadır. İlde bir yılda nüfus 1.784 kişi artmıştır. Seçimlerde oy kullanan seçmenin eğitim durumuna bakıldığında, 7 Haziran 2015 seçimlerinde, ortaokula kadar eğitimini tamamlamış seçmen sayısı 100.497 kişidir. Bu kişiler, oy kullanan seçmen sayısının %60,0'ını oluşturmaktadır. Lise sonrası eğitim görenlerin sayısı toplamda 51.976 iken, bu sayı oy kullanan seçmenin %31,1'ine denk gelmektedir.

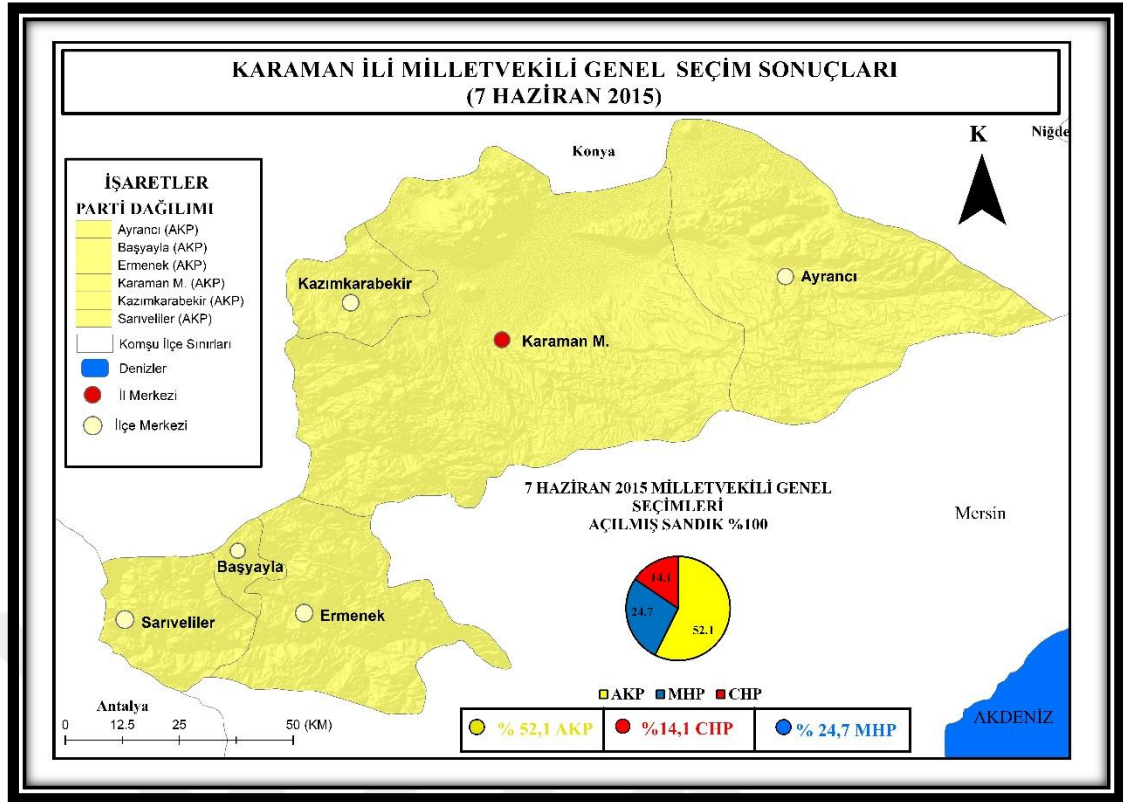
1 Kasım 2015'te yenilenen seçimlerde, ortaokula kadar eğitimini tamamlamış seçmen sayısı 101.328 kişidir. Bu kişiler, oy kullanan seçmen sayısının %60,6'sına oluşturmaktadır. Lise sonrası eğitim görenlerin sayısı toplamda 51.633 iken, bu sayı oy kullanan seçmenin %30,9'una denk gelmektedir. Seçimlerde eğitim düzeyi oy kullanma sürecinde oldukça önemli bir durumken, Karaman'da oy kullanan seçmenin eğitim düzeyi oldukça düşüktür.

Özellikle eğitim sürecine bakıldığında, lise sonrası Lisans/Yüksek Lisans ve Doktora eğitimi almış seçmenin, parti yaklaşımının daha geniş ve kapsamlı ideolojilere dayandığı, seçimlere katılan partinin genel dünya görüşü ve ülke içerisindeki aktif rolü seçmen üzerinde oldukça etkilidir. Aynı zamanda, parti içerisindeki adayların eğitim seviyesi, daha önce yapmış olduğu çalışmalar ve siyasal yaklaşımları da bu seçmen grubu üzerinde oldukça etkilidir (Tan ve Baydaş, 2017:613).

Seçimlerde oy kullanan seçmenin eğitim seviyesinin düşük olması, oy kullanma sürecinde, parti yaklaşımını olumsuz etkilemektedir. Oy kullanan seçmen, partinin genel tavrından ve yaklaşımından ziyade, dini söylemlerden ya da kendini güvende hissetme ihtiyacından oy kullandığı görülmektedir. Özellikle, çok partili hayata geçiş sürecinden itibaren dini yaklaşımlar ve söylemler seçmen üzerinde doğrudan etkili olmuştur (Coşkun ve Çetin, 2019:251).

7 Haziran seçimleri, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin güven oyu alamadığı ilk seçim olarak karşımıza çıkmaktadır. Karaman'da parti her ne kadar yerel seçimlere göre oy oranını yükseltse de çoğu köyde ve mahallede oy oranlarında değişiklikler yaşamıştır. Tekrarlanan seçimlerde ise parti, taban oyunu oldukça kuvvetlendirmiş, hem kendi içerisinde bulunduğu Merkez-Sağ bloğundan hem de diğer parti gruplarından, oy kazanmayı başarmıştır. 2015 seçimlerine bakıldığında, sadece 147 günde partinin oy oranını köylerde ve mahallelerde %60'ların üzerine çıkarmasında, seçmenin daha önceki deneyimler, geçmişte yaşadığı ekonomik sıkıntıların tedirginliği, sosyal yaklaşımlar ve idari korku eksiliği oldukça etkili olmuştur. Özellikle coğrafi sınırlar içerisinde, kapalı bir yerleşmeye ve tarıma dayalı bir ekonomiye sahip olan Karaman'da, siyasal boşluk daha da etkili olmuş ve parti ilde oy oranı oldukça yükseltmiştir.

Karaman il merkezi dışında, çoğu ilçede yapılan tarımsal faaliyetler, basit ekonomik getiriler ve halkın coğrafi sınırlar içerisindeki yaşam standartları, seçimlerde oy kullanma sürecini etkiler. Ülkemizde geçmişte yaşanan ekonomik sorunlar, günümüzde hala bir seçim korkusu olup, sandığa giden seçmen üzerinde oldukça etkili bir yere sahiptir. Bunun doğrultusunda seçimlerde, iktidar partisinin ekonomik ve sosyal faaliyetleri, seçim ve siyaset ilişkisinin temel noktasını oluştururken, halkında parti üzerinde söz sahibi olmasına neden olmaktadır. Bunun sonucunda seçmen, kendi ekonomik menfaatleri doğrultusunda oy kullanırken, ekonomiyi de bir anahtar olarak görürler (Korkmaz ve Haydaroğlu, 2020:62).

Şekil 4.57. Karaman İl ve İlçe Merkezleri Oy Dağılımı (7 Haziran 2015)

7 Haziran 2015 seçimlerinde, ilde toplamda 167.295 kayıtlı seçmen vardır. Bu seçmenin yalnızca 147.798'i oy kullanma sürecine katılmıştır. Seçimlere katılım oranı %88,3 olarak kaydedilmiştir.

Genel olarak seçimlere bakıldığında, Adalet ve Kalkınma Partisi %52,1'lik bir oy oranı olarak seçimleri birinci olarak kazanmayı başarmıştır. Parti, aynı zamanda ildeki tüm ilçelerde birinci gelmiş ve bölgeden toplamda iki milletvekili çıkarmayı başarabilmiştir. Milliyetçi Hareket Partisi, ilde en çok oy alan ikinci sağ parti olurken %24,7'lik oy oranını da bünyesine katmayı başarmıştır. İlde, en az oyu Cumhuriyet ve Halk Partisi almıştır. Parti, ilde toplamda %14,1'lik bir oy oranı almıştır. Cumhuriyet Halk Partisi, oy oranının çoğunu beldelerden toplamıştır. 2015 yılında seçimlere yeni katılan Halkların Demokrat Partisi, toplamda %0,8'lik bir oy oranı kazanmıştır. Partilerin siyasal, dini ve kültürel yaklaşımı, ilde önemli bir payı bünyesinde bulundurmaktadır. Özellikle ilde, Merkez-Sağ kanadının güçlü olması, bu yaklaşımı daha da tetiklemektedir.

4.3.3. 24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili Genel Seçimleri

24 Haziran 2018 milletvekili genel seçimleri, seçim çerçevesinde bakıldığında çok farklı bir yapıya sahiptir. Seçimler, partilerin birbirleri ile ittifakları doğrultusunda gerçekleşmiş, partiler ortak aday çıkararak, seçmenlerini bünyesinde toplamayı hedeflemişlerdir.

Geçmişten günümüze, siyasi sürecin çok partili hayata geçmesiyle birlikte, birçok parti ittifak ve ortak seçim kampanyası yönetmiştir. 2018 yılında yapılan seçimlerin, diğer seçimlerde ayrılmasının nedeni, 2017 yılında yapılan referandumla Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçilmesidir. Yapılacak olan milletvekili genel seçimlerinde, bu rejim sistemi, siyasiler için önemli bir nokta olacaktır.

İttifaklar genellikle, partilerin seçimlerde aynı ideolojik çatı altında, daha güçlü olacaklarını veya barajı geçemeyecek partilerin, güçlü partilerle ittifak yaparak seçmen sayısını arttırmak amacıyla bu yolu tercih etmesi gibi, birçok kavramı bünyesinde bulundurur (Çolak, 2020:726). Karaman’da yapılan seçim ittifaklarında, Merkez-Sağ bloğunda yer alan partilerin, kendi içerisinde oy kayması yaşamasına sebep olurken, çoğu zaman Merkez-Sol bloğunun, Merkez-Sağ bloğundan oy almasına neden olmuştur. Bazı ilçeler de bu ittifaklar olumlu karşılanırken, bazı ilçelerde yeni partilerinde seçime katılmasıyla, tepki amaçlı oy kaymaları yaşanmıştır.

2018 yılında yapılan seçimlerde, ittifakların demokratik açıdan her ne kadar seçim sistemini güçlendireceği düşünülse de bakıldığında, bu olay partilerin kendi bünyesindeki seçmenlerden aldıkları oy oranlarını korurken, bu oy oranlarını en üst seviyede tutmaya çalışmalarından kaynaklanmaktadır (Nişancı ve Doğan, 2022:185). Karaman’da yapılan seçimlerin genel çerçevesine bakıldığında, “Cumhur İttifakı” içerisinde yer alan Adalet ve Kalkınma Partisi, belli oranda kendi oyunu korurken, partiden Milliyetçi Hareket Partisi’ne oy kaymaları yaşandığı görülmüştür. Bunun yanı sıra “Millet İttifakı” içerisinde yer alan İyi Parti’nin seçimlere katılmasıyla birlikte, Milliyetçi Hareket Partisi’nden partiye oy kaymaları yaşanırken, aynı zamanda İyi Parti, ittifak içerisinde yer aldığı, Cumhuriyet Halk Partisi’nin seçmen kitlesinden de oy almıştır. Burada oy kaymalarındaki temel sebeplerden biri, seçmenlerin iki taraf içindeki ittifaklardan rahatsız olup, oylarını başka partiye taşımış ve tavrını seçimlerde sandığa yansıtmıştır.

Karaman’da 2018 yılında ilde toplamda, 251.953 kişi yaşamaktadır. Bu nüfusu 125.992’sini erkekler oluştururken, 125.921’ini kadınlar oluşturmaktadır. Nüfusun seçmen profiline bakıldığında, 2015 seçimlerinden sonra ilde eğitim seviyesinde değişimler görülmektedir.

Bir bölgede eğitim seviyesi arttıkça, toplumdaki siyasi düşüncedeki aktif düşünme potansiyeli de bir o kadar artmaktadır. Seçmen içinde bulunduğu coğrafyanın temelleri ile parti stratejilerini düşünüp, bu çerçevede yorum yapabilme yetisi kazanabilmektedir. Özellikle ekonomik, iç ve dış ilişkili idrak edebilme, partilerin almış olduğu stratejik kararları değerlendirilme gibi birçok konuda kendini geliştirebilir (Özdemir, 2019:260). Seçmenlerin eğitim seviyesinin düşük olması, seçmenlerin genellikle partilere, dini ve kültürel bir bağ sergilemesi, partileri stratejik olarak değil ideolojik olarak desteklenmesine neden olmaktadır.

Tablo 4.105. Karaman İl Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2018)

Seçmenlerin İlçe Düzeyinde Eğitim Durumuna Göre Dağılımı			
EĞİTİM DURUMU	24 HAZİRAN 2018		
	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	648	4.084	4.732
Okuma yazma bilen fakat herhangi bir okul bitirmeyen	1.869	4.592	6.461
İlkokul	21.016	30.884	51.860
İlköğretim	17.819	14.915	32.734
Ortaokul veya dengi bir okul	8.294	7.031	15.325
Lise veya dengi bir okul	19.781	15.247	35.028
Yüksekokul veya fakülte	13.450	10.158	23.608
Yüksek lisans	1.140	647	1.787
Doktora	259	147	406
Bilinmeyen	791	768	1.559
Toplam	85.067	88.433	173.500
Toplam İl Nüfusu	251.953		

Kaynak: <https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/yerelsecmen.zul>: Milletvekili Genel Seçimleri, Seçmen Profili Erişim Tarihi: 24.04.2022).

2018 milletvekili genel seçimlerine bakıldığında, ilde toplamda 173.500 kayıtlı seçmen vardır. Bu kayıtlı seçmenin, ortaokula kadar eğitimi tamamlayanların toplam sayısı 99.919 kişidir. Bu sayı, seçmenlerin %57,5'ini oluşturmaktadır. Aynı seçmen sayısının, lise sonrası eğitim görenlerin sayısı 60.829'dur. Bu sayı ise seçmenlerin %35,1'ine denk gelmektedir. 2015 yılına göre seçmen profiline bakıldığında, sayıların aynı oranda kaldığı görülmektedir.

Seçmen profilinin nitelik kazanmaması, seçimlerde partilere çıkan oyların aynı olması ile bağdaştırılabilir. Özellikle Karaman'da yaşayan insanların coğrafi şartlarına hem fiziki hem beşerî açıdan bakıldığında, eğitim belli aralıklarla ve yavaş bir şekilde ilerlemektedir. Kapalı bir toplum özelliği gösteren Karaman, coğrafi şartların getirdiği sınırlardan ve fiziki unsurlardan (iklim, su, eğitim, yükselti) doğrudan etkilenmektedir. Bu bakımdan belli bir alanda yaşayanlar, mekânsal olarak çevresindeki tüm unsurlardan doğrudan etkilenmektedir.

Tablo 4.106. Karaman İli Genel Arazi Varlığı (2018)

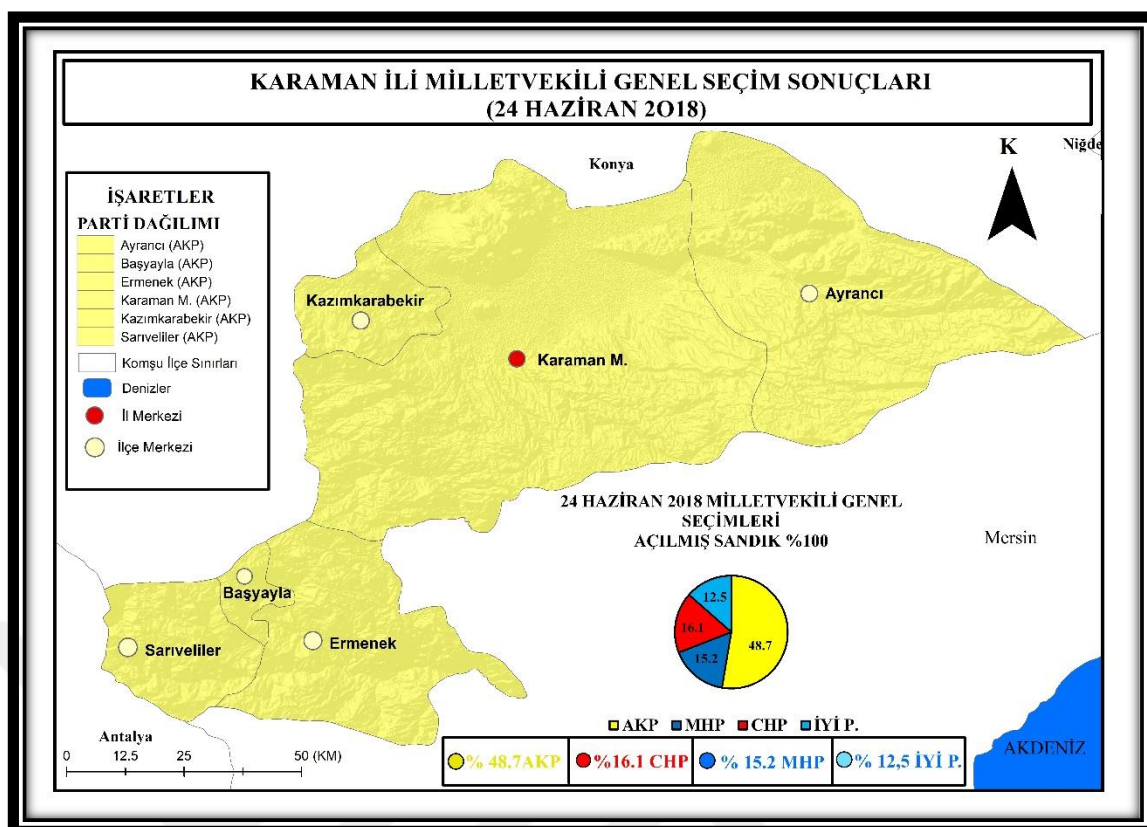
KARAMAN 2018		
	Üretim Alanı(da)	Üretim Miktarı(ha)
Meyve	338.898	679.270
Sebze	137.757	470.949
Tarla	2.457.825	1.413.657

Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı, Tarımsal Yatırımcı Geliştirme Ofisi; Karaman Tarımsal Yatırım Rehberi, 2020)

2015 yılına göre Karaman'da tarımsal alanda oldukça hızlı bir büyüme görülürken, ekonomik gelişmelerde hız kazanmıştır. İlçede yapılan yatırımlar, sanayi ve tarım teşvikleri, bu sayıyı her geçen yıl arttırmıştır.

Geçmişten günümüze ülkemizde yaşanan ekonomik sıkıntılar, seçmen üzerinde oldukça derin bir psikolojik etki yatarmıştır. Günümüzde bile geçmişte yaşanan ekonomik krizler seçmenin oy kullanma sürecinde etkilidir. Her ne kadar sosyal veya kültürel etkiler oy kullanma sürecinde birinci sırada yer alsaydı da ekonomik sorunlar oy verme sürecinde asıl noktayı oluşturmaktadır (Doğan ve Göker, 2010: 166).

Karaman'da 24 Haziran 2018 seçimlerinde, partilerin yapmış olduğu ekonomik söylemler ve imtiyazlar, seçmen üzerinde etkili olmuş, partilerin aldığı oy oranları da değişimler ve kaymalar yaşanmıştır. Özellikle İyi Parti'nin seçimlere katılmasıyla oy kaymaları ciddi bir şekilde fark edilmektedir.

Şekil 4.59. Karaman İl ve İlçe Merkezleri Oy Dağılımı (24 Haziran 2018)

Adalet ve Kalkınma Partisi, il ve ilçelerde birinci gelmiş, toplamda %48,7'lik bir oy oranı almayı başarmıştır. 1 Kasım 2015 seçimlerine bakıldığında, parti %60'lardan %48'lere gerilemiştir. Bunun yanı sıra parti, ilden 2 tane milletvekili çıkarmayı başarabilmiştir. 2015-2018 yılları arasında yapılan tüm seçimlerde, parti kazandığı yerleri ve taban oylarını korumuştur.

Milliyetçi Hareket Partisi, seçimlerde %15,2’lik bir oy oranı almayı başarmıştır. Burada Merkez-Sağ grubunda yer alan Adalet ve Kalkınma Partisi’nden, Milliyetçi Hareket Partisi’ne oy kayması yaşanırken, Milliyetçi Hareket Partisi’nden de İyi Parti’ye oy kayması yaşanmıştır. Her ne kadar seçimlerde Merkez-Sağ ittifakı güçlü olsa da oy kayıplarının önüne geçilememiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi, 2015 seçimlerine göre oy oranını yükseltmiş, toplamda %16,1'lik bir oy oranı kazanmıştır. Parti, aynı zamanda ilden bir milletvekili çıkarmayı başaramıştır. İyi Parti, seçimlere yeni katılmasına rağmen, %12,5'lik bir oy oranını bünyesinde toplamayı başarmıştır. Parti, diğer partilerin seçmen grubundan oy almayı başarırken, oy kaymalarında da önemli bir değişiklik oluşmasına neden olmuştur. Genel olarak seçimlerin sonucu Adalet ve Kalkınma Partisinin lehine sonuçlanmıştır.

4.3.4. 31 Mart 2019 Yerel Seçimleri

Karaman’da 5 yıl sonra gerçekleşen yerel seçimlerde, il bazında seçmen profilinde, seçmenin parti eğilimlerinde ve ilçelerden çıkan taban oylarında oldukça fazla değişimler görülmektedir. Özellikle bu süre zarfı içerisinde, hükümet sisteminin değişmesi ve ittifakların oluşması, seçmenin oy kullanma sürecindeki tavrını oldukça değiştirmiştir.

Son yıllarda sosyal iletişim üzerinde güçlü bir yeri olan siyasetin, coğrafi açıdan her alanda ve konumda önemli bir yeri vardır. Seçimlere katılan seçmenler, sosyal medya ve kitle iletişim araçları ile anlık olarak partilerin ve siyasilerin yapmış olduğu konuşmaları ve ülke üzerinde yürüttüğü stratejik adımları, yakından takip edebilmektedir. Ülkenin, yurt içi ve yurt dışı tüm coğrafi stratejileri hakkında yakından bilgiye ulaşma imkanına sahip olan seçmen, oy kullanma sürecinde fikirlerini bu doğrultuda yönlendirebilir (Öztay, 2021:104).

Karaman’da son yıllarda gelişen sanayi ve üniversite yatırımları, halkın dışa dönük bir iletişim süreci izlemesine neden olmuştur. Özellikle ilçede yapılan seçmen çalışmalarında, halkın ekonomi veya eğitim üzerinden değil, siyasi liderlerin stratejik imajından veya kendine fikren yakın hissettiği partiye oy verme eğiliminde olduğu görülmektedir (Dilber, B., Usta, S., 2020:171). Siyasi liderlerin imajı, siyasi liderin yurt içi ve komşu ülkelerle olan tutumu, ekonomi üzerindeki etkileri ve halkla yaklaşımı ile ölçeklendirilebilir. Siyasiler kitle iletişim araçları üzerinden halka seslenirken bu tutum ve tavırları seçmenin bulunduğu coğrafyaya, kültüre, yaşam tarzına ve bölge halkının beklentilerine göre şekillendirirler (Erzen, s.,76).

Karaman’da Merkez-Sağ bloğunda yer alan partilerin, oy oranı her ne kadar fazla olsa da yerel seçimlerle, genel seçimler arasında oy farklılıkları yaşanmaktadır. Karaman’da her ne kadar Adalet ve Kalkınma Partisi, yüksek bir oy oranına sahip olsa da genel seçimlerde almış olduğu oy oranları ile yerel seçimlerde almış olduğu oy oranları, farklılık göstermektedir. Merkez-Sağ bloğunda ve aynı ittifak içerisinde yer alan Adalet ve Kalkınma Partisi ile Milliyetçi Hareket Partisi, bölgede taban oyunu korumasına rağmen, ilçelerde parti değişiklikleri yaşamış, son üç seçimde kazanmış olduğu il olan Karaman’ı, ittifak içerisinde olduğu Milliyetçi Hareket Partisi’ne kaybetmiştir. Bununla birlikte ittifak sonucu seçmenler, kendi partilerinin yanı sıra, ittifak içerisinde bulunulan diğer partilere de oy kullanmışlardır (Miş, ve Duran, 2019:366).

Tablo 4.107. Karaman İl Nüfusu ve Seçmenin Eğitim Durumu (2019)

Seçmenlerin İlçe Düzeyinde Eğitim Durumuna Göre Dağılımı			
EĞİTİM DURUMU	31 MART 2019		
	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	599	3.891	4.490
Okuma yazma bilen fakat herhangi bir okul bitirmeyen	1.725	4.400	6.125
İlkokul	19.598	28.951	48.549
İlköğretim	18.557	15.821	34.398
Ortaokul veya dengi bir okul	8.779	7.461	16.240
Lise veya dengi bir okul	21.335	16.376	37.711
Yüksekokul veya fakülte	14.107	11.015	25.112
Yüksek lisans	1.248	716	1.964
Doktora	284	159	443
Bilinmeyen	899	821	1.720
Toplam	87.151	89.661	176.672
Toplam İl Nüfusu	253.279		

Kaynak: <https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/yerelsecmen.zul>: Mahalli İdareler Seçimleri, Seçmen Profili Erişim Tarihi: 30.04.2022).

31 Mart 2019 yılında yapılan yerel seçimlerde, ilde toplamda 253.279 kişi yaşamaktadır. Bu kişilerin 126.648'ini erkekler, 126.631'ini kadınlar oluşturmaktadır. İlde, kadın-erkek nüfusu birbirine oldukça yakın durumdadır. Okuma-yazma oranında ise kadınlar önde gelmektedir.

İlde seçimlere katılan seçmenlerin, ortaokula kadar eğitimini tamamlamış seçmen sayısı 99.187'dir. Bu sayı, oy kullanan seçmenin %56,1'ni oluşturmaktadır. Seçimlerde lise sonrası eğitimini tamamlamış, oy kullanan seçmenlerin sayısı 65.240'tır. Bu sayı, oy kullanan seçmenin %36,9'na denk gelmektedir. Seçimlerde lise sonrası eğitimini tamamlamış seçmen sayısı artmıştır.

Seçimleri etkileyen ana beşerî unsurlar; eğitim, gelir düzeyi, din, yaşanan coğrafi alan, ekonomik faaliyetler vb. birçok unsur, seçmenin eğilimlerinde önemli rol oynamaktadır. Genel anlamda gelir, eğitim ve mesleki bakımından belirli bir statüde bulunan insanların, oy verme dışındaki tüm siyasî olaylara katılma faaliyetlerinin, yüksek olduğu bilinmektedir (Kapani, 2014: 132). Seçmenin eğitim seviyesi, demokratikleşme sürecinde oldukça önemli bir altyapıyı hazırlamaktadır.

Tablo 4.108. Karaman İli Genel Arazi Varlığı (2019)

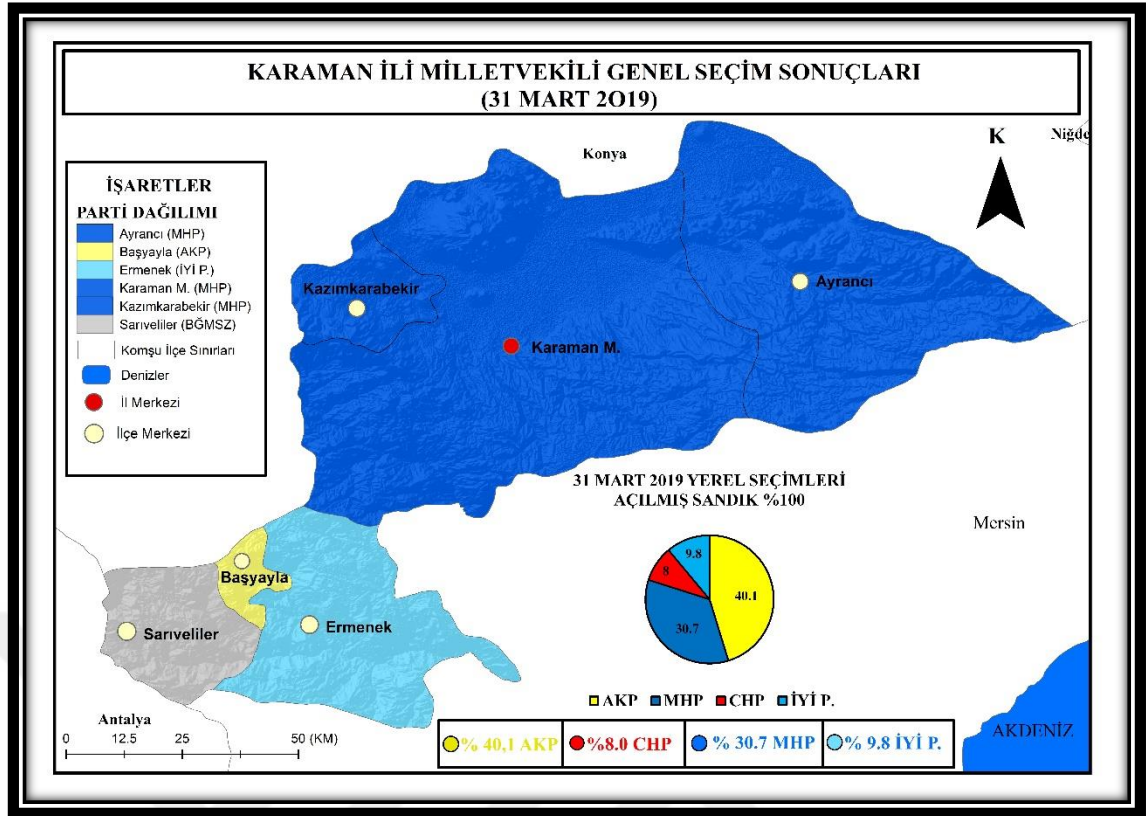
KARAMAN	
KULLANIM ŞEKLİ	2019
TARLA	2.622.476
BAHÇE	338.989
SEBZE	137.744
NADAS	227.331
KULM. ARAZİSİ	142.031
KÜLTÜR ARAZİSİ	3.468.480
ÇAYIR MERA	1.969.240
ORMAN	2.411.522
ÜRÜN GETİRMEYEN	1.001.759
TOPLAM ALAN	8.851.001

Kaynak: (Karaman Sanayi ve Ekonomi Çalışma Analizi, 2020)

İlde, 2014-2019 yılları arasında tarım arazi oldukça genişlemiş, tarıma dayalı sanayi, güçlü bir ekonomik istihdam alanı oluşturmuştur. Özellikle elma ve tahıl üretiminde önemli bir paya sahip olan Karaman, ilde güçlü bir sanayi stratejisi geliştirme yönünde politikalar izlemektedir.

Piyasa ekonomisi göz önüne alındığında, seçmen beşerî faktörler dışında reel ekonomik yaklaşımlarla ve ekonomik seçim vaatleri doğrultusunda, kısacası kendi ekonomik menfaatleri üzerinden oy kullanma sürecini tamamlarlar. Bu bakımdan Karaman’da yaşayan seçmenler, sandık başına giderken, ekonomik yaklaşımlar ve siyasilerin ekonomik vaatleri doğrultusunda oy kullanırlar (Çinko, s.,105).

Karaman’ın genel coğrafi özellikleri, seçmenin ekonomi bazlı seçim eğilimi göstermesine neden olmaktadır. Tarım ve sanayi, il halkı için önemli bir istihdam alanı oluşturmaktadır. Geçmişten günümüze seçim süreçlerinde yaşanan ekonomik sıkıntılar ve ekonomi bazlı seçim vaatleri, seçmenler üzerinde birincil oy kullanma maddesi olmaktadır. Bu bakımdan Karaman’da seçmenlerin birinci yaklaşımı ekonomi olarak gözükmemektedir. Fakat yerel seçimlerle, milletvekili genel seçimleri arasında fark bu durumun sadece ekonomik olmadığını göstermektedir. Özellikle aday imajı ve bölge halkının sosyo-ekonomik tüm kültürel faaliyetleri, seçim üzerinde etkili olmuştur.

Şekil 4.60. Karaman İl ve İlçe Merkezleri Oy Dağılımı (31 Mart 2019)

Karaman’da 31 Mart 2019 yerel seçimleri, ilde beş yıl aradan sonra tekrar yapılmış, seçim sonucunda il ve ilçelerde değişik sonuçlar ortaya çıkmıştır. 2019 yılında ilde, kayıtlı seçmen sayısı 137.532 iken, oy kullanan seçmen sayısı 119.632’dir. Yukarıda seçmen profilinde belirtilen sayı ise 176.672’dir. Yerel seçimlerle, milletvekili seçimleri arasında oy kullanım farkları ortaya çıkmaktadır. Seçmen profiline göre ildeki sayı 176.672 iken, TÜİK verilerine göre ilde kayıtlı seçmen sayısı, 137.532’dir. Burada toplamda 39.140 adet oy kullanan, kayıtlı seçmen farkı ortaya çıkmaktadır. 2014 yerel seçimlerinde de bu sayı aynı miktardadır.

Aynı zamanda, yukarıda haritada belirtilen grafikteki oy oranları, il ve ilçe deki beldelerinde oy ortalaması alınarak yapılmıştır. İl merkezinde bakıldığında Adalet ve Kalkınma Partisi %37,4 Milliyetçi Hareket Partisi %38,5 Cumhuriyet Halk Partisi %15,7 İyi Parti %3,1 oy oranı almış, ilde Milliyetçi Hareket Partisi, Adalet ve Kalkınma Partisi’ni geçerek birinci olmaya hak kazanmıştır. Yukarıdaki grafikteki oy oranları ise tüm il, ilçe ve beldelerin toplam oylarının oransal dağılımıdır.

2019 yerel seçimlerinde, partilerin yapmış oldukları ittifaklar ve seçim propagandaları, oy dağılımı üzerinde oldukça etkili olmuştur. Özellikle aynı ittifak içerisinde yer alan Adalet ve Kalkınma Partisi ile Milliyetçi Hareket Partisi'ndeki oy değişimleri, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin elinde olan 28 mahallenin, yüksek oy oranıyla, Milliyetçi Hareket Partisi'ne geçmesi, seçmenin kendi ittifakları içerisindeki partilere oy verdiğinin göstergesidir.

Sadece bir yıl içerisinde, oy oranlarının bu denli değişmesi, seçmenin yerel seçimlerdeki tutumu ile milletvekili genel seçimlerindeki tutumun aynı olmadığını göstermektedir. Özellikle sosyolojik, ekonomik, siyasal, bölgesel vb. birçok etki bu sonuçların değişmesine neden olabilir. Özellikle oy kullanan seçmenin eğilimi ve tutumu bu oy oranlarının değişmesinde vazgeçilmez bir araç olmaktadır (Coşkun ve Çetin, 2019:243).

Karaman'da, Merkez-Sağ grubu oldukça güçlü bir seçmene sahiptir. Özellikle Adalet ve Kalkınma Partisi, 2014-2019 yılları arasında %40'ın altında oy almamıştır. 2019 yılında bu oy oranı, kendi ittifakı içerisinde yer alan Milliyetçi Hareket Partisi'ne kaymış, parti seçimlerde birinci olmayı başarmıştır. İlde önemli değişimler söz konusu olmuştur. Ermenek ilçesinde, Merkez-Sağ grubundaki oy oranları, İyi Parti grubuna, yani Millet İttifakına kaymıştır. Burada seçmen kendi eğilimi değiştirmiş ve parti %52,9 oy oranı kazanmayı başarmıştır.

Ermenek'te özellikle Milliyetçi Hareket Partisi'nden İyi Parti'ye oy kaymaları yaşanmıştır. Sarıveliler ilçesinde, bağımsız olan aday %40,5'lik bir oy oranı almıştır. Burada seçmenlerin, aday ve seçim vaatleri doğrultusunda hareket ettiği söylenebilir. Türkiye genelinde bakıldığında, Cumhur ittifakının her ne kadar oy oranı azalsa da toplam oy oranı diğer tüm partilerden, daha fazladır. Karaman'a bakıldığında, il merkezlerinde güçlü olan Merkez-Sağ kanadı, beldelerde oldukça düşük oylar almaktadır. Milliyetçi Hareket Partisi, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin oy oranlarının yüksek olduğu yerlerde, taban oyunu yükselterek kazanımlar elde etmiştir. Bu oran sadece Karaman için geçerli değil, Çankırı, Bayburt, Erzincan, Kastamonu, Amasya ve Kütahya'da da gerçekleşmiştir. Burada seçmen, kendisini yakın hissettiği partiye ve onun ittifak içerisinde bulunduğu partiye, oy kullanma eğilimi göstermiştir (Miş ve Duran, 2019:381).

SONUÇ

Türkiye’de, geçmişten günümüze yapılan tüm seçimlerde, siyasi partilerin izlemiş olduğu iç ve dış politikalar, seçmenin o döneme ait ekonomik durumu ve sosyal yaşantısı, seçmenin zaman içerisinde değişen seçim profili, partilerin almış olduğu oy oranlarını doğrudan etkilemektedir.

Çok partili dönemin ülkemizde hayat bulmasıyla birlikte, seçimlerde sürekli olarak değişim ve yenilik anlayışı ön plana çıkmıştır. Parti ideolojileri, global ölçekteki idealist yaklaşımlar, seçimlerde önemli bir kimlik kartı oluşturmuştur. 1990 yıllarından itibaren kitle iletişim araçlarının kullanımının yaygınlaşması, teknolojinin sürekli olarak gelişmesi, ekonomik yarış ve istihdam anlayışı partilerin en büyük seçim portföyünü oluşturmuştur.

Ülkemizin içinde bulunduğu jeopolitik ve jeostratejik durum, seçim sürecinde bölge halkının oy kullanma eğilimini doğrudan etkilemiştir. Yapılan tüm siyasi ve sosyal araştırmalarda, sandığa giden seçmenin öncelikli olarak ekonomi üzerinden oy kullanma eğilimi gösterdiği görülmüştür. Ülke halkının geçmişten günümüzü yaşadığı ekonomik buhranlar ve siyasi boşluklar, bu süreçte önemli bir etki alanı oluşturmuştur. Fakat, ekonomi oy kullanma sürecinde tek başına yeterli bir neden değildir. Milletin gelenek ve görenekleri, dini ve sosyal anlayışı, ideolojik yaklaşımları, aile ve çevre seçmen üzerinde doğrudan etkili olan ikinci bir unsur olmaktadır.

Coğrafi sınırların getirmiş olduğu yaşam standartları, yerel halkın kendisiyle ve çevresiyle olan etkileşim süreci, kitle iletişim araçlarının yerel halk üzerindeki etkisi, aday olan siyasilerin bulunduğu partiler ve bu partilerin temel ideolojik yaklaşımları, ekonomiden sonra en büyük oy kullanma nedeni olarak görülmektedir.

Karaman’da, 2014-2019 yılları arasında 2 kez yerel seçim, 3 kez milletvekili genel seçimi ve bir referandum oylaması yapılmıştır. Yapılan araştırmada köy, mahalle ve ilçe bazında seçmenin oy eğilimleri araştırılmış, tablolar ve haritalarla çıkan sonuçlar değerlendirilmiştir. Bölgenin halkının coğrafi unsurlar etrafında, oy değişimlerine sebep olan tüm etkiler değerlendirme sürecine tabi tutulmuştur. Bu etkiler doğrultusunda, siyasi partiler arasındaki yarışın hızlanması ve buradan seçmenin kazanım sağlanması doğrultusunda, çalışmamız yapılmıştır.

√ İlde coğrafi unsular önemli bir alanı oluşturmaktadır. İlin bulunduğu coğrafi şartlar, iklim, toprak, su, yer şekilleri, eğim vb. birçok etki seçmenin yaşam biçimini oluşturmuştur.

√ İlde tarım, madencilik ve tarıma dayalı sanayi ön plandır. İlde, yer şekillerinin belli alanlarda yaşam koşullarına engel olması, burada bölge halkının farklı ekonomik faaliyetler yürütmesine neden olmuştur. İlde, orman arazisi ve meraların fazla olması, oduna dayalı hammadde üretimi ve hayvancılığı da ön plana çıkarmıştır.

√ Coğrafi unsular doğrultusunda, tarıma dayalı bir il olan Karaman'da seçmenin siyasi partilerden veya liderlerden beklentisi tarım ve sanayiye dayalı bir seçim süreci yürütmesidir.

√ İl yıllar içerisinde nüfusunu sürekli olarak arttırmıştır. Bunun yanı sıra ilde genç nüfus oldukça fazladır. Genç nüfusun fazla olması, tarıma dayalı ekonomide önemli derecede iş istidamı oluşturmaktadır.

√ Karaman'da seçmenin eğitim profiline bakıldığında, eğitim seviyesi oldukça düşük bir seviyededir. Genel hatlarıyla 2014-2019 yılları arasında ortaokula kadar eğitimi tamamlamış seçmen sayısı genellikle %50'nin üstündedir. Bunu akabinde lise sonrası eğitimi tamamlamış, lisans/yüksek lisans ve doktora yapmış seçmen sayısı ise %25-40 arasında sürekli olarak değişmektedir.

√ Seçmenlerin bulunduğu coğrafi sınırlar, kültür, aile, din, gelenek, örf ve adetler, seçmenin siyasi eğilimi, seçimlerde oldukça önemli bir altyapı oluşturmaktadır.

√ Karaman'da tarımsal gelişim yıllar içerisinde sürekli olarak artmış, bölge halkı için önemli bir ekonomik sınıf haline gelmiştir. Seçimlerde her ne kadar bu durum ön planda olsa da özellikle milletvekili genel seçimlerinde, parti eğilimleri, sosyal düşünce ve bulunulan çevredeki siyasi eğilimler bir o kadar önemli hale gelmiştir.

√ Yerel seçimlerdeki oy dağılımlarına bakıldığında, partilerin aday gösterdiği kişiler, ekonomik seçim vaatleri üzerinde durmuş, partilere kullanılan oylarda 2 yerel seçim arasında çok fazla değişim yaşanmıştır. Bunu diğer bir nedeni ise partilerin yapmış olduğu ittifaklar olmuştur.

√ Milletvekili genel seçimlerinde ise; coğrafi her türlü unsurun (tarım, sanayi, ekonomi vb.) etkisi ikinci planda kalmış, lider partilerin adayları ve ideolojik fikirleri ön plana çıkmıştır.

√ Karaman'da önceden yapılmış olan çalışmalarda, halk için siyasi lider profilinin öncelikli olduğu ve sandığa giden seçmenin bulunduğu coğrafi alandan etkilendiği gözler önüne serilmiştir. Oy oranlarının incelenmesi ile bu ispatların doğru nitelikte olduğu kanıtlanmıştır.

√ Milletvekili genel seçimlerinde, her ne kadar oy oranları değişse de köylerden ve mahallelerden genellikle aynı partilere oy oranı çıkmıştır. Bu oy oranlarının değişimlerinde ise yerel halk kendi ideoloji doğrultusunda yer alan partilere veya siyasilere oy kaydırması yapmışlardır. Köy ve mahallelerin bulunduğu yerlerdeki tarımsal alanlardaki gelişmeler ve buradaki yerel halkın kullanmış olduğu oy oranları kıyaslandığında milletvekili seçimlerinde ekonominin ikinci planda kaldığı söylenebilir.

√ Kapalı bir coğrafi yapıya sahip olan Karaman'da, seçmen kitle iletişim araçlarından doğrudan etkilenmektedir. Bu yüzden sandığa giden seçimde, siyasi parti liderlerinin bölge halkına yakınlıkları, siyasi adayların ideolojik fikirleri ve tutumları, seçmenler üzerinde önemli bir düşünce altyapısı oluşturmaktadır.

√ 2018 seçimlerinden sonra, Merkez-Sağ bloğu kendi içerisinde sürekli olarak oy değişimleri yaşanmıştır. Milletvekili genel seçimlerinde, genellikle Milliyetçi Hareket Partisi'nden Adalet ve Kalkınma Partisine oy geçişleri yaşanırken, Yerel seçimlerde tam tersi durum olmuş, bölgede aday olan siyasiler ön plana çıkmış, Merkez-Sağ bloğundan, Milliyetçi Hareket Partisi'ne oy kaymaları yaşanmıştır. Yerel seçimlerde ise ilde Milliyetçi Hareket Partisi'nin adayları ve seçim stratejilere daha ön plana çıkmıştır

√ Yerel seçimlerdeki verilerin karşılaştırılması sonucunda ise, bölge halkının ekonomik ve beşerî unsurlar doğrultusunda oy kullandığı, oy kullanan seçmenlerin bu doğrultuda oylarını aynı görüşteki partilere veya oylarını yenilik açısından farklı partilere kaydıracağı gözlemlenmiştir. Burada siyasi liderlerin özellikleri, ait olduğu parti ve bu partilerin seçim vaatleri oy kullanan seçmen üzerinde önemli bir role sahiptir. Bunun en büyük örneği Ermenek ve Sarıveliler ilçeleridir.

√ Karaman'da Merkez-Sağ görüşü oldukça ön plandadır. Oyların çoğunluğu bu grup içerisinde yer alan partilere gitmektedir. Bunun yanı sıra ilde Merkez-Sol grubu azınlık olarak beldeler de kümelenmiş bir biçimde görülmektedir. Merkez-Sol grubuna oy çıkan yerlerde de genellikle oy oranı değişmediği için, burada da ekonominin ikinci sıraya atıldığı söylenebilir.

√ 30 Mart 2014 ve 31 Mart 2019 yılları arasında yapılan yerel seçimlerde, mahalle bazlı değişimler yaşanmıştır. Bu değişimlerde ekonomi ve adayların siyasal imajları ön planda olmuştur.

√ 7 Haziran 2015 ve 1 Kasım 2015 yılında yapılan milletvekili genel seçimlerinde, aynı mahallelerden aynı oy oranları çıkarken, Merkez-Sağ bloğu içerisinde oy kaymaları yaşanmıştır. Buradaki asıl eğilim, ideolojik yaklaşımdır.

√ 24 Haziran 2018 yılında yapılan milletvekili genel seçimlerinde ittifaklar doğrultusunda Merkez-Sağ grubunun oy oranlarında artış gözlemlenirken, seçimlere yani katılan partilere, oy kaymaları yaşanmıştır.

√ 31 Mart 2019 yerel seçimlerinde Merkez-Sağ bloğu yeniden kazanırken, il ve ilçelerde siyasi partilerin kazanmış olduğu mahalleler ve belediyeler değişmiştir. İlde üstün olan Adalet ve Kalkınma Partisi, çoğu mahallede oy oranlarını Milliyetçi Hareket Partisi'ne kaptırmıştır. Bu da ittifakın getirmiş olduğu bir seçim sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır.

√ Karaman'da beldeler ve mahallelerde farklı oy sonuçları ortaya çıkmıştır. Aynı zamanda bu bölgelerden genellikle aynı partilere değişmeyen bir taban oyu akışı vardır. Buda bölgedeki yerel halkın aynı ideolojide ve görüşteki kişilerle kümeler halinde yaşadığı ve bu doğrultuda oy kullanma sürecine katıldığını söylenebilir.

Sonuç olarak; yerel seçimlerde ve genel seçimlerde farklı unsurlar ön plana çıkmıştır. İlde tarım, hayvancılık, meyve üretimi ve tarıma dayalı sanayi ön plandadır. Seçmen için bölgede iki temel unsur oluşmuştur; bunlardan birincisi yerel ekonomi, ikinci ise siyasi parti liderleri ve ideolojik parti yaklaşımlarıdır. İlde coğrafi unsurlar önemli seçim stratejisi oluşturmaktadır.

Bölgenin coğrafi sınırları, ilin komşu illerle olan ilişkileri, ithalat ve ihracat durumu, ekonomik kalkınma planları, bölge halkının eğitim seviyesi, yerel halkın ekonomik durumu ve gelir düzeyi, dini yaklaşımı ve insanların birbiriyle olan etkileşim süreci doğrudan seçimlere yansımıştır. Aynı zamanda partilerin 2014-2019 yılları arasında almış olduğu oy oranları, kazandığı köy ve mahalleler kıyaslandığında, ilde parti ve siyasi lider yaklaşımının kolay kolay değişmediği söylenebilir. Özellikle 2017 yılından sonra hükümet sisteminin değişmesi ve parti ittifaklarının kurulması partiler arası oy kaymalarını daha fazla tetiklemiştir. Bu doğrultuda seçimlerde coğrafi unsurların ve beşerî faaliyetlerin iyi anlaşılması, oy kullanan seçmenin de eğilimlerini direk olarak gözler önüne sermektedir.

ÖNERİLER

Seçimler, toplumların ilerlemesi, gelişmesi ve demokratik bir toplumsal yapının oluşması için önemli bir alan oluşturmaktadır. Seçimlerde, oy kullanan seçmen kendi beklentileri ve istekleri doğrultusunda oy kullanma sürecini tamamlarlar. Oy kullanan seçmen, oy verdiği partiden kendisine hizmet ve sosyal bir yaşam alanı oluşturmalarını beklemektedir.

Siyaset kavramın toplumlarda şekillenmesinden bu yana, sosyal sınıf anlayışı, demokratik yönetim ve yönetimde fikir alışverişi için “seçim” önemli bir kilit noktası olmuştur. Bu olgu, zaman içinde birçok kavrama eşdeğer olmuş ve yönetim biçimleri sürekli olarak değişmiştir. Ülkemizde Cumhuriyet’in ilanı ile demokratikleşme sürecine girilmiş, halk kendi istediği doğrultuda, kendini yönetecek kişiyi seçme hakkına sahip olmuştur. Bununla birlikte seçimler, günümüzde önemli bir siyasal alana hitap etmekle birlikte, ülkenin yurt içi ve yurt dışı tüm siyasal rollerinde önemli bir politik araçtır.

Coğrafi unsurlar ele alındığında; bir milletin bulunduğu coğrafi konum, o toprakların fiziki yapısı, tüm doğal ve beşerî kaynakları, geçmişten günümüze gelen kültürü, yaşayış biçimi, nüfusu vb. birçok etki seçimlerde önemli yapı taşlarını oluşturmaktadır.

Karaman’da 2014-2019 yılları arasında, seçimlerin mekânsal oy dağılımına bakıldığında, burada seçmenlerin ekonomi ve siyasal yaklaşım üzerinden oy kullandıkları görülmüştür. Bu doğrultuda ilçede demokratik ve sosyal sınıf anlayışının daha da güçlenmesi için;

√ Yapılan çalışma, il içerisinde siyasi partiler arasındaki yarışın hızlanması ve bu durumundan seçmenin kazançlı çıkması için tüm veriler işlenip yorumlanmıştır.

√ İlde, seçim süreçlerinde oy kullanan seçmenin, kendi ekonomisi ve bu ekonominin daha da güçlenmesi konusunda adım atacak, partilere oy vermesi gerekmektedir.

√ Bunun yanı sıra sadece tarım değil, sanayi kollarının daha da güçlenmesi için sanayi projelerine ve iş gücü istihdamı sağlayacak partilerin, seçmen için ilk önceliği taşıması gerekmektedir.

√ İlde seçim sürecine katılan partiler, iş açıklarını dolduracak nitelikli elaman yetiştirme konusunda temel adımlar atmalı ve stratejiler geliştirmelidirler.

√ Seçim sürecinde olan veya seçimi kazanan partiler, yerel halk için tarım alalarının kullanılabilirliğini arttırıp, bu alanlardan daha fazla verim elde etme konusunda çalışmalar yapabilirler.

√ Karaman'da genç nüfusun fazla olmasından dolayı, gençlere yönelik çeşitli sosyal yaşam alanları, kurslar, kütüphaneler vb. tesislerin açılması oy kullanan gençlerin düşünce ve tavırlarında önemli değişimler oluşmasına neden olacaktır.

√ Karaman'da köylerden, şehirlere sürekli olarak göç yaşanmaktadır. Siyasi partiler veya seçimi kazanan adaylar, bu konu üzerinde durup, tarım alanlarının boş bırakılmaması, köylüye tarım üzerinden yardım ve destek yapması, tarım arazilerinin sürekli olarak işlenmesini sağlayarak, il ekonomisinin daha güçlenmesine yardımcı olabilirler.

√ Sanayilerdeki işçi açıkları ve nitelikli eleman eksikleri için, bölgede kazanmış olan siyasi partiler, çeşitli meslek kursları açabilir, aynı zamanda tarımsal verimi arttırmak için, çiftçiye tarım üzerinden çeşitli eğitimler vererek, tarımsal potansiyelin daha da artması desteklenebilir.

√ Karaman'da, bisküvi sanayi ve elma üretimi önemli bir gelir kapısı oluşturmaktadır. Bu konu hakkında geliştirme ve yan mamul üretimi için çalışmalar yapılarak, bölge halkının ek gelir kapısı elde etmesi sağlanabilir.

√ Bölgede, arazi varlığı fazla olan kişilere, tohum, mazot ve gübre yardımı yapılarak, üretimin devamlılığı sağlanabilir.

√ İlde eğitim seviyesi, okuma yazma oranındaki eksiklik giderilmeli, seçimlere katılan seçmenin nitelikli ve bilgili olabilmesi için çeşitli etkinlikler ve konferanslar düzenlenmelidir.

√ İldeki su kaynaklarının kullanılması ve su potansiyelinin güçlendirilmesi için çalışmalar yapılmalı, bu doğal kaynakların kullanımı konusunda, ilde yaşayan insanların bilinçlendirilmesi yönünde çalışmalar yapılmalıdır.

√ İlde meraların ve ormanların varlığı fazladır. Bu alanların fazlalığı değerlendirilmeli, hayvancılık ve arıcılık üzerine yatırımlar ve desteklemeler yapılmalıdır.

Bu hususlarda seçime katılacak veya seçim sürecinde bu vaatler doğrultusunda hareket edecek siyasi partiler, hiç şüphesiz ki seçmen üzerinde önemli bir etki alanı oluşturacaktır.

KAYNAKÇA

KİTAPLAR;

- Arıbaş, K. (2007). *Küresel Çağda Siyasi Coğrafya*, Konya: Çizgi Kitabevi.
- Akengin, H. (2010). *Siyasi Coğrafya İnsan ve Mekân Yönetimi*, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Akşin, S. (2021). *Kısa Türkiye Tarihi, Türkiye İş Bankası Yayınları*, İstanbul.
- Çağla, C. (2019). *Siyaset Bilimi*, Bilge Kültür-Sanat Yayınevi, İstanbul
- Ender, N. (1996). *Türkiye’de Siyasi Parti Seçmenlerinin Nitelikleri, Kimlikleri ve Eğilimleri*, Ankara: Tüses Yayınları.
- Ender, N. & Tüzün, S. (2004). *Türkiye’de Seçmen Eğilimlerinde Yeni Açılımlar*, İstanbul: Tüses Yayınları.
- Gönay, S. (1979). *Siyasi Coğrafya Cilt II*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Güvenç, M. ve Kirmanoğlu U. H. (2009). *Türkiye Seçim Atlası 1950-2009 Türk Siyasetinde Süreklilik ve Değişim*, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- İlhan, S. (1993). *Türkiye’nin ve Türk Dünyasının Jeopolitiği*, Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.
- Kahraman, S. (2007). *Seçimlerin Mekânsal Analizi*: Gazi Kitabevi.
- Karabağ, S. (2002). *Mekânın Siyasallaşması*, Ankara: Nobel Yayınları.
- Karamustafaoğlu, T. (1970). *Seçme Hakkının Demokratik İlkeleri*, Sevinç Matbaası, Ankara.
- Karpat, K. H. (2019). *Osmanlı’dan Günümüze Asker ve Siyaset*, Timaş Yayınları, İstanbul.
- Karpat, K. H. (2020). *Türk Siyasi Tarihi Siyasal Sistemin Evrimi*, Timaş Yayınları, İstanbul.
- Oktay, A., Tuncay, M. ve Ersel, H. (2003). *Cumhuriyet Ansiklopedisi 4.Cilt*, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul.
- Özey, R. (1999). *Siyasal ve Sosyal Açıdan Türkiye*, İstanbul: Marifet Yayınları.
- Özey, R. (2008). *Siyasi Coğrafya*, İstanbul: Aktif Yayınları.
- Öztekin, A. (2007). *Siyaset Bilimine Giriş*, Siyasal Kitabevi, Ankara.

Sezen, S. (2000). *Seçim ve Demokrasi*, Gündoğan Yayınları, İstanbul.

Şener, T. (2018). *Siyasi Pazarlama Açısından Aday Belirleme Süreci*, Nüve Kültür Merkezi Yayıncılık, Konya.

Şentürk, E. (2017). *Türkiye’de Seçmen Genetiği*, İşaret Yayınları, İstanbul.

Tanilli, S. (2021). *Yüzyılların Gerçeği ve Mirası II.Cilt Ortaçağ Feodal Dünya*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

ÇEVİRİ KİTAP;

Flint, Colin ve Peter J. Taylor (2014). *Siyasi Coğrafya Dünya Ekonomisi, Ulus-Devlet ve Yerellik*, (ev. Peker, F.), Nobel Akademik Yayıncılık, İstanbul.

Houghton, D. P. (2015). *Siyaset Psikolojisi*. (ev. İnanç, H. ve Şekeroğlu, D.), Bilge Yayıncılık, İstanbul.

Lilleker, D. G. (2013). *Siyasal İletişim Temel Kavramlar*. (ev. Altın, A., Nas, A., Ekşi, B, Bölükbaş, K. vd.), Kaknüs Yayınları, İstanbul

TEZLER VE MAKALELER;

Altan, C. (2005). “Genel Seçimler-Yerel Seçimler İlişkisi 1983-2004”, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(12):174.190.

Akalın, G. ve Ekişi, K. (2007). “Türkiye’de Seçim Ekonomisi Uygulamalarının Geleneksel Oportünist Seçim Çevrimleri Açısından Değerlendirilmesi” *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(5):89-116.

Akengin, H. (2019). “Siyasi Coğrafya Literatürü Üzerine Bir Değerlendirme”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 17(34): 421-439.

Akman, K. (2020). “Seçim Sistemi Değişiklikleri ve Siyasi Parti İttifaklarının Siyasal Sisteme Etkileri: İtalya Örneği”, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(4) 1610-1625.

Aliefendioğlu, Y. (2005). “Temsili Demokrasinin Seçim Ayağı” *TBB Dergisi*, 60:71-95.

Alkan, M. Ö. (2006). “Türkiye’de Seçim Sistemi Tercihinin Misyon Boyutu ve Demokratik Gelişime Etkileri”, *Anayasa Yargısı*, 23:134-165.

Arı, E., Yılmaz, V. ve Başkan, E. (2015). “Seçmen Oy Verme Davranışlarının Betimlenmesi İçin Bir Yapısal Eşitlik Model Önerisi: Yalavo İli Mahalli İdareler Seçimi Örneği” *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 7(3):1-7.

Aydoğdu, Y. (2016). “Seçim Sistemlerinin Siyasal Sonuçları”, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 0(6):41-62.

Canakay, M. (2004). “Seçmen Davranışlarını Etkileyen Faktörler ve Çanakkale’nin Seçim Coğrafyası”, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale.

- Coşkun, B. ve Çetin, M. Ş. (2019). “Yerel Seçimlerde Seçmen Davranışını Etkileyen Temel Faktörler: Muş Örneği”, *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(6):241-255.
- Çinko, L. “Seçmen Davranışları ile Ekonomik Performans Arasındaki İlişkilerin Teorik Temelleri ve Türkiye Üzerine Genel Bir Değerlendirme”, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 61(1):105-116.
- Delen, K. (2005). “Karaman İl Merkezinin Beşerî ve Ekonomik Coğrafya Özellikleri”, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ortaöğretim Sosyal Alanlar Anabilim Dalı, Coğrafya Öğretmenliği Anabilim Dalı, Konya.
- Demirkol, Ö. ve Balcı, A. Ç. (2021). “Türkiye’de Seçim İttifakları: 1950-2018”, *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 22(2):350-377.
- Dilber, F. ve Usta, S. (2020). “Türkiye’de Siyasi Partiler Arası Seçim İttifaklarına Yönelik Seçmen Algısı: Karaman İlinde Bir Araştırma”, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(1):159-190.
- Dilber, F. (2019). “Yüz Yüze Oy Toplama (Canvassing) Uygulamasının Seçmenler Üzerine Etkileri: Karaman İli Seçmenleri Üzerine Bir Araştırma”, *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(1):1114-1135.
- Dilber, F. (2012). “Siyasal Toplumsallaşmada Seçmenlerin Siyasal Tercihine Sosyal Unsurların Etkisi: Karaman İli Seçmenleri Üzerine Bir Alan Araştırması”, *Akademik Bakış Dergisi*, 32:1-39.
- Dilber, F. (2019). “Siyasal Lider İmajı ile Seçmenlerin Oy Verme Davranışı Arasındaki İlişkilerin Demografik Değişkenler Üzerinden Karşılaştırılması: Karaman İli Seçmenleri Üzerine Bir Araştırma”, *Middle Black Sea Journal Of Communication Studies*, 4(2):60-75.
- Doğan, A. ve Göker, G. (2010). “Yerel Seçimlerde Seçmen Tercihi (29 Mart Yerel Seçimleri Elâzığ Seçmen Örneği)”, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 5(2):159-187.
- Doğan, S. ve Nişancı, Ş. (2022). “Türkiye’de 2018 Yılında Gerçekleştirilen Seçim İttifaklarının Kurumsal Yönden Tahlili”, *Atatürk Üniversitesi Yayınları*, 36(2): 183-194.
- Erkişi, K. (2017). “Rasyonel Oportünist Seçim Çevrimleri Teorisi Perspektifinde Türkiye’de 2007-2011 ve 2015 Genel Seçimlerinin Analizi”, *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2017, 17(3): 49-72.
- Erkmen, A. (2018). “Türkiye’de 1950 ile 2002 Yılları Arasında Uygulanan Genel Seçim Sistemlerinin Halk İradesine Etkisi” *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(3):1225-1247.
- Erzen, Ü. M. “Siyasi Lider İmajlarının Seçimlerde Etkisi”, *İletişim Fakültesi Dergisi*, 65-80.
- Haydaroğlu, C. Ve Korkmaz, F. (2020). “Ekonomi Politikalarının Seçmen Üzerine Etkisi Üzerine Bir Değerlendirme” *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırma Dergisi* 7(12):60-83.
- İpek, I. (2018). “Türkiye’de Seçim Bütünlüğü ve Seçim Gözlemi”, *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, 6(1):143-168.

- Kahraman, S. Ö. ve Aydınov, İ. (1999). “Türkiye’de Seçim Sonuçlarının Sosyo-Demografik Göstergeleri”, *Ege Coğrafya Dergisi*, 10:39-52.
- Kahraman, S. Ö. “Yerleşim Birimlerinde İdari Statü Değişikliğinin Seçimlere Yansıması,” *Ege Coğrafya Dergisi*, 13:59-71.
- Kahraman S. Ö. (2013). “Türkiye’de Seçmen Tercihlerindeki Değişkenlik (2002-2007-2011 Genel Seçimleri)” *Coğrafyacılar Derneği Yıllık Kongresi Bildiriler Kitabı*, İstanbul-Türkiye.
- Kahraman, S. Ö. ve Gültay, B. (2019). “Türkiye’de Parti Tercihlerinde Sıradışı İlçelerin Belirlenmesi (2007-2015)”, *Amme İdaresi Dergisi*, 52(3):95-122.
- Karadeniz, Y. (2018). “Çok Partili Siyasal Hayatın Dönüm Noktası: 1950 Seçimleri” *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(16):637-647.
- Karagöl, E. T. ve Dama, N. (2015). “Partilerin Vaatleri Seçim Sonuçlarını Nasıl Etkiler?” *Seta Perspektif*, 101:2-5).
- Karnıbüyük, M. (2019). “İklim, Coğrafi Konum, Yer Şekilleri ve Denizlerin Siyasi Coğrafya Üzerinde Etkisi”, *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1):167-185.
- Kaya, A. (2018). “Seçmen Davranışlarında Yeni Bir Yaklaşım: Ceylanpınar İlçesi’nin Siyasi Psikolojisi”, 1. *Uluslararası Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Yeni Ufuklar Kongresi Kitabı*, 9-11 Nisan 2018, İstanbul- Türkiye, 43-56.
- Kaya, İ., Coğrafi Bağlam, Siyasal Katılım ve Parti Tercihleri: 22 Temmuz Türkiye Genel Seçimlerine Coğrafi Bir Bakış. *TÜCAUM V. Ulusal Coğrafya Sempozyumu*, Ankara-Türkiye, 16-17 Ekim 2008.
- Kaya, F. (2017). “Coğrafi Potansiyellerin Temelinde Türkiye Jeopolitiği ve Dünya Siyasetindeki Yeri” *İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(2):1-14.
- Kiriş, H. M. ve Köklü, T. E. (2012). “Bir “Kıyı Şeridi” Seçim Bölgesi Olarak Muğla’da Siyasal Gelenekler ve Yeni Yönelimler”, *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*, 4(2).31-40.
- Kiriş, M. H. (2015). “Türkiye’de ‘Seçim Sandığı’ Tartışmaları: Seçime Katılma Oranlarının Anlamı ve Önemi”, *Toplum ve Demokrasi Dergisi*, 9:12-20.
- Miş, N. ve Duran, H. (2019). “İttifaktan Blok Siyasetine 31 Mart Yerel Seçimleri” *Adam Akademi*, 9(2):363-393.
- Miş, N., Arslan, A., Yeşiltaş, M. ve Ünay, S. (2015). “7 Haziran 2015 Seçimi ve Sonrası Siyaset, Dış Politika, Ekonomi” *Seta Yayınları Dergisi*, İstanbul.
- Miş, N., Duran, H., Erciyas, S., Öztürk, S. H., Laleoğlu, B., Baykal, A. (2018). “2018’de Siyaset”, *Setav. Org*, 3-57.
- Özdemir, A. ve Nişancı, Ş. (2017). “Dünyada Uygulanan Seçim Sistemleri Işığında Türkiye için Alternatif Seçim Sistemi Önerileri” *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2): 723-745.

- Özdemir, G. (2019). “Siyasal Katılmayı Etkilemeyi Sosyoekonomik Faktörler Üzerine Bir Araştırma: Çankırı Örneği” *Sakarya İktisat Dergisi*, 8(3):253-283
- Özkan, F. ve Tarı, R. (2010). “Türkiye’de 1980 Sonrası Seçim Dönemlerinin Politik Konjonktürel Dalgalanma Teorisi Çevresinde Analizi”, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 36:223-238.
- Özgişi, T. (2014). “Türkiye’de Toplumsal Değişimin Siyasi Katılıma Etkisi”, *TESAM Akademi Dergisi*, 1(1). 1-52.
- Öztay, O. H. (2022). “Siyasal İletişim: 31 Mart 2019 Yerel Seçimleri Özelinde Bir Değerlendirme”, *İletişim Çalışmaları Dergisi*, 8(1):99-130.
- Polat., İ. (2017). “Seçim Coğrafyası Gaziantep İlindeki Genel Seçimlerin Değerlendirilmesi” Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Şanlıurfa.
- Tan, A. ve Baydaş, A. (2017). “Seçmen Özelliklerinin Oy Verme Davranışı Üzerine Etkiler” *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 13:592-622.
- Tapur, T. (2008). “Kazımkarabekir İlçesinde (Karaman) Tarım ve Hayvancılık”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi*, 20:603-620.
- Taş, M. (2018). “İstanbul’un Seçim Coğrafyası: 2002-2015 Genel Seçimlerinin Mekânsal Analizi”, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Anabilim Dalı, Çanakkale.
- Temel, M. ve Saçık, S. Y. (2019). “Karaman ve Aksaray İllerinin Sosyo-Ekonomik Göstergelerinin Karşılaştırmalı Analizi”, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 21(37):115-141.
- Teyyare, E. ve Avcı, M. (2016). “Yerel Seçimlerde Seçmen Davranışları: 2014 Yerel Seçimleri ve Zonguldak İli Örneği”, *Siyaset, Ekonomi ve Araştırmaları Dergisi*, 4(1):51-75
- Tunçer, M. ve Arıman, Y. (2016). “Aile ve Çevre, Genel Ekonomik Görünüm ve Vergi Faktörlerinin Seçmenlerin Siyasi Tercihleri Üzerindeki Etkisi: Trabzon İli Örneği”, *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2(1):269-283.
- Türk, H. S. (1969). “Türk Seçim Sisteminde Oy Hakkı”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1969:80-114.
- Uzun, Ç., (2017). “Hatay İli Siyasi Coğrafyası”, Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Mart, Hatay.
- Yavuzaslanoğlu, E. ve Yavuz, M. (2012). “Karaman’ın Tarım Turizmi Yönünden Potansiyeli”, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(22):31.33

İNTERNET KAYNAKLARI;

<https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/secim.zul>

<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=92&locale=tr>

<https://karaman.tarimorman.gov.tr/Menu/26/Tarimsal-Yapi-Ve-Calismalar>

<https://www.karamandayatirim.gov.tr/>

<https://www.ktso.org.tr/#>

<https://www.ktso.org.tr/UserFiles/File/sev2016-1.pdf>

<https://www.karamandayatirim.gov.tr/images/dosya/2021%20Karaman%20%C4%B0li%20Sanayi%20ve%20Ekonomi%20Analizi.pdf>

<https://media.iskur.gov.tr/39403/karaman.pdf>

http://www.karamanozelidare.gov.tr/kurumlar/karamanozelidare.gov.tr/05-Rapor-Planlar/03-Faaliyet-Raporlari/2015-yili-faaliyet-raporu_son.pdf

<https://karaman.tarimorman.gov.tr/Belgeler/2015/NISAN/2014%20Y%C4%B1l%C4%B1%20%C3%87al%C4%B1%C5%9Fmalar%C4%B1.pdf>

<https://karaman.tarimorman.gov.tr/Belgeler/2014/kASIM/Brifing%20III.D%C3%B6nem-04.11.2014.docx>

<https://karaman.tarimorman.gov.tr/Belgeler/2018/mart/Brifing%20Raporu-2017.pdf>

<http://www.investinkaraman.gov.tr/images/dosya/Karaman%20%C4%B0li%20Sanayi%20ve%20Ekonomi%20Analizi.pdf>

<http://www.karamandayatirim.gov.tr/images/dosya/Karaman%20Sanayi%20ve%20Ekonomi%20Analizi%20%C3%87al%C4%B1%C5%9Fmas%C4%B1%202020.pdf>

<http://www.investinkaraman.gov.tr/images/dosya/Karaman%20%C4%B0li%20Sanayi%20ve%20Ekonomi%20Analizi.pdf>

https://karaman.tarimorman.gov.tr/Belgeler/2021/ocak/brifing_raporu_2020.pdf

<https://media.iskur.gov.tr/39403/karaman.pdf>

https://karaman.tarimorman.gov.tr/Belgeler/2021/ocak/brifing_raporu_2020.pdf

<https://www.ktso.org.tr/UserFiles/File/2018%20sosyoekonomikveriler.pdf>

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve SOYADI	Sadettin SAKINÇ
EĞİTİM DURUMU	
Mezun Olduğu Lise	İbn-i Sina Anadolu Lisesi, 2015
Lisans Diploması	Karabük Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Karabük, 2020.
Yabancı Dil / Diller	İngilizce
BİLİMSEL FAALİYETLER	
Ertürk, M. ve Sakinç, S. (2021). "Alakır Çayı Havzası (Antalya) Hidroelektrik Santrallerinin Etkisi; Doğal Afet ve Çevre Sorunları" Üçüncü Uluslararası Coğrafya Eğitimi Kongresi (UCEK-2021), 214-238, Sivas.	
İŞ DENEYİMİ	
Stajlar	-
Çalıştığı Kurumlar	-